BORSOS JÓZSEF

1821—1883

A BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNY RÉGÉSZETI INTÉZETÉBEN KÉSZÜLT
DOKTORI ÉRTEKEZÉS

ÍRTA

KOPP JENŐ

1931

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA RT.

A magyar biedermeier festészet kutatásának egyik egyenetlenségét óhajtja pótolni ez a dolgozat, amidőn Borsos József művészetének tűzetes megismerését és méltatását tűzi ki célul. Az újabbkori magyar művészet történetének egyik mulasztását szeretnők így jóvátenni.

Különös, hogy míg Barabás Miklós táblabíró-művészete tisztán áll a kutatás előtt és általános elismerésnek örvend, ugyanakkor nem kevésbé érdemes kor- és pályatársának élete és működése, alig pár évtizeddel letűnése után feledésbe merült s alakja ma is homályosan áll az utókor előtt. Barabásról cikkek légiója és könyvek jelentek meg. Élete, működése, érdeme közismert. Neve fogalom, mely a köztudatban szinte egyet jelent az újabb magyar művészi élet hajnalhasadásával. Borsos élete viszont rejtély. Elismertetése mind a mai napig késik. Igaz, hogy Bécsben, idegenben indult el s fejeződött is be művészi pályafutása. Hazatérése az anyagi és úgylátszik lelki összeroppanás után nem jelentett művészi életünk számára nagy nyereséget. Kiszakadt abból a közösségből, mely összefogásával, tudatos célkitűzésével, friss lendületével megteremtője az új magyar kultúrának. Ez talán érthetővé teszi kortársai hallgatását, a mellőzést, mellyel sujtották. Idegenben élt, idegen embert láttak benne.

Ám azóta, majd egy század lepergése után, meg kell látnunk benne azokat a szálakat, melyek a faji összetartozás elszakíthatatlan erejével magyarrá teszik művészetét.

Jellegzetesen biedermeier festő. Képei töretlen bájjal sugározzák a biedermeier kor hangulatát és mégis egyetlen cikk és itt-ott elszórt apró közlemények a viszhang, melyet támasztott. Pótolhatatlan hiány, annál is inkább, mert nem maradt utána napló, vagy egyéb feljegyzés. Szinte a semmivel egyenlő az a néhány adat, melyet sikerült összeszednünk. Alakja, egyénisége annyit mutat, amennyit képeiből kiolvasni tu-

dunk. De vajmi kevés ez oly tipikusan biedermeier festőnél, ki mint Borsos a kor csillogó, derűsen felületes álarca alá rejtette egyéniségét. Áthatolni ezen, megbízható adatok nélkül, kétessikerű vállalkozás.

Az elmondottakból következik, hogy szerény dolgozatunk szűk keretek közt mozog. Nem befejezés csak elindítás.

Nemzeti katasztrófák után sokszor nemzedékek egész sorából kihal a művészetek szeretete. A Mohács utáni magyar műtörténet üres lapjai, a mondanivaló nélkül letünt századok s a tétlenségbe beletörődött nemzetietlen kor történetnélküli műtörténete eléggé igazolja ezt.

A magyar történelem egy nagy korszaka Moháccsal lezáródik. Szt. István, III. Béla, Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás kora egy-egy fényes fejezet a magyar művészet történetében. Mohács után a nyugati kultúra és a kereszténység védelmében elvérzett nemzetből kiszállt a lélek. Mohácsnál, élén a királlyal elesett a főurak és főpapok színejava. Akik megmaradtak, koldusszegényen a pártviszályok zsákmányai. A szomorú halotti toron a művészetet hiába keressük.

A magyar kultúrtörténet szomorú századai következnek, melyek homályát nem oszlatja szét az ismétlődő szabadságharcok fel-felcsillanó fénye. Az idegen uralom és elnyomatás mintha a tehetség utolsó szikráit is kiölte volna a nemzetből. A harcokban megnémult magyar szellem kidob néha egy-egy tehetséget. Mányoki Ádám, Bogdány Jakab a terméketlenné tiport magyar földből kikerülő véletlen, de beszédes bizonyítékai a veszteségnek, mely nemzeti művészetünket a történeti balsors, a politikai erőszak nyomán érte. Nem a tehetség halt ki a nemzetből, kiölték a magyarságból a nemzeti teremtőerőben bízó hitet, az akarást, az érdeklődést minden haladás iránt.

Nem is keletkezik Mohács után egységes nemzeti stílus. A régi nagy stílusoknak, főleg azonban a gotikának és reneszánsznak elnépiesedett hullámai egy ideig táplálják még a Felvidék, Erdély és a Dunántúl művészi, főleg egyházi igényeit. A dinasztikus barok, — mely elég sok kiváló emlékkel dicsekedhet Magyarországon — betelepített művészet. A magyar teremtő erőnek nem sok köze van hozzá. Főuraink, főpapjaink főkép külföldi művészekkel dolgoztatnak. Van magyar-

országi művészet a barok idején is, de a magyar művészet újjászületése csak a XIX. század elején következik el.

A XVIII. század végét és a XIX. századot Európaszerte jellemző szellemi forrongás az elnémetesítési szándékkal Bécsbe hívott testőrifjak útján, hozzánk is eljut. Ezek a lelkes fiatalok a nyugati kultúrának ebben az egyik centrumában felismerik hazájuk elmaradottságát s az új eszmék elterjesztését, az irodalom újáteremtését tűzik ki célul. Nehéz munkára vállalkoztak. A közöny évszázadok szinte legyűrhetetlennek látszó erejével feküdte meg a lelkeket. Az irodalom még csak támaszra talált a politika, a nemzeti ellenállás izzó talajában. A művészeteknek azonban nem volt ilyen melegágya, melybe első gyenge gyökérszálait mélyeszthette volna. Nem volt példa, mely lelkesített. Nem voltak tradiciók, melyeket magához ölelve talizmánul vihetett volna útjára a magyar művész. Lenézés, gúny, hitetlenség fogadta a művészet magyar úttörőit. Ki hitt a magyar tehetség erejében? Még maga Kazinczy is azt ajánlja egy 1811-beli nyilatkozatában: „Aki magát festeni akarja, menjen Bécsbe Fügerhez vagy Kreutzingerhez."[1]

Igaz, akkor még nem is igen akadt külföldi mértékkel mérhető jó magyar festő. De Barabás Miklós küzdelmei, a nélkülözések, melyeket csak az ő vasenergiája és mindenkihez alkalmazkodni tudó természete győzhetett le, bizonyítja, hogy a helyzet javulása csak fokról-fokra ép Barabás és társai küzdelmei nyomán következik el. Sokan adják fel a harcot. Kivándorolnak és a magyar művészetet sorsára bízva, művészetünk holt értékei lesznek. Idegen szellem hatása alatt eltávolodva, a magyar művészet hőskorának harcaiból kikapcsolódva csak nevekké válnak, melyeknek fénye ha csillogóbb is mint az itthoniaké, nekünk sokkal kevesebbet, nemzeti művészetünk kialakulása szempontjából semmit sem jelent.

*

Az 1800-as évek táján újjáéledő magyar szellem sajnos már csak a lehanyatló európai művészettől termékenyülhetett meg.

A keresztény művészetben az ó-kereszténytől a barokig ennek a nagy eszmei áramlatnak minden változása a legkisebb hullámrezgésekig érezhető és végigkísérhető. Ez a transzcen-

dens elem visz értéket a primitíveknek a formával vívott küzdelmeibe. A reneszánsz formatökélye megnemesedik a pompája teljességében reásugárzó Egyház fényétől. A technikai törekvések parallel kísérői az eszmei törekvéseknek. Ebből a kettősségből a Hit és a Tudás egyensúlyából merítve erejét, a művészet két évezred viharain át egységes tudott maradni. Hullámai az ár-apály végzetszerű erejével vonulnak át egész Európán.

A XVIII. század második felének racionálizmusa új eszméivel megbontja ezt az egységet. A művészet a hit és az Egyház helyett a kor-divat által felkapott, részben esztétikai, etikai, politikai szólamok szolgálatába szegődik. A klasszicizmus az esztétizálás, a romanticizmus a politika, a biedermeier a polgári etika, a naturalizmus a szociálpolitika zászlóhordozója. Az új eszméket szomjasan magukbaszívó népek vérmérsékletük szerint átveszik a divatdiktálta stílusokat, ám ez egymásra következő iránystílusok között az egyetlen összekötő kapocs az ellentét ereje. A hullámzó hitetlenségében hol a multba kapaszkodó, hol a jelen szépségeit és nyomorúságát magához ölelő ember lelki világa bizonytalanná lesz. Szilárd és tartós világnézeti alap híján a művészi fejlődés kérdése egyidőre tisztán technikai feladattá alacsonyul. A művészetek történetének nagy interregnuma kezdődik a barok s vele a keresztény szellemtől uralt művészet lehanyatlása után. A klasszicizmus és a polgári romantika, az ú. n. biedermeier a mélypont, mely után a romantika, naturalizmus, impresszionizmus s a legújabb irányzatok számtalan hajtása egyre erősbödő harcot indít az európai művészet feltámasztása érdekében. A XIX. század elejének művészete technikailag még a kétezeréves mult utolsó, egyre jobban elsekélyesedő hullámverése. A biedermeierben már szinte teljesen megáll ez a hullámzás. Csillogó, holt felület, mely mozdulatlan szintjével ellepi majd egész Európát.

A biedermeier eredete szorosan körülhatárolható. Napoleonnak, a vért és aranyat áldozó nagy autokrata császárnak közvetett örökségе, mely a napoleoni háborúk után alakul ki. A háborúk, melyeket Európára kényszerített, a nyomor, mely az örökös harcok eredménye, s a francia polgár, mely alatta érett meg a népszabadság forradalomra vezető apostolává, az

eredői ennek a kornak. Később a germánság egyik legtipikusabb társadalmi és művészeti megnyilatkozásához vezetett.

*

Mi a biedermeier? Kispolgári életfilozófia, kispolgári etika, kispolgári művészet. Valami romantikus, önmagát csodáló, szerető lendület. Hangsúly, mely a mindennapi én, a demokratikus egyén szürke kis világát próbálja mindenek fölé emelni. Ezért álpátosz a biedermeier lendülete. Az egyes ember mérlegére téve, önzése súlyt nyer, a valóság látszatát adja kicsinyessége által, mely létrehozójához igazodik. De ha megszüntetjük ezt a személyes kapcsolatot s az örök fejlődés láncszemeibe próbáljuk az emberi önzés e kis felvillanásait beleilleszteni, akkor törpévé silányul s elismerés helyett legfeljebb a megértő mosoly lesz osztályrésze. Ha Michelangelora, Tintorettora, Rembrandtra, Rubensre, Tiepolora gondolunk, akik mindannyian hatalmas láncszemekkel emelik diadalmas ívelésbe a művészetet, szinte megszűnik a művészet nagy folytonossága. A biedermeier művészet alkotásai apró kis szemek, melyeket talán aranyból formált alkotójuk, de nem illenek azokhoz a vaskolosszusokhoz, melyeket örökerejűvé kovácsolt a mult. Az elmult nagy európai művészet távlatából nézve, a biedermeier hanyatlás, mely a szürkeség, a kávéillatos elbágyadás felé ragadja a művészetet.

Európa fáradt. Békére, családi életre vágyik. A munka csendjében, a kalapács csengése a zene. A művészet a mindennapi munkától, polgári jóléttől pirospozsgásra hízlalt otthonokba kopogtat be. Az új társadalom horizontja az otthon és a család. Az új művészet nyugodt, komoly urakat fest, kik az unokák példaképei kívánnak maradni. Ősöket, kiknek arcán ott él a polgári öntudat. Asszonyokat, leányokat, meleg kedves arcokat fest, kiknek élete a négy fal, meghitt szalonok romantikája. És festi az otthont nyájasnak, amilyen volt. Bútoraival, melyek komoly kényelemmel terpeszkednek s szinte élő, szerves részei ennek a primitív de derűs kornak. Ezt a művészetet alig-alig lehet objektív szemmel nézni. Annyira szubjektív, emberekhez, nem is oly rég letünt korhoz kapcsolódó, hogy a ma élő, háború után, ezer baj után a biedermeieri békét, nyugalmat áhitozó ember önkénytelenül elfogulttá válik ítéletében.

Mint művészet a biedermeier objektív. Fotografikus hűségű képe a kisemberi sorsnak, ami lehet emberi dokumentum, de nem művészi érték. Az alkotásnak, az átélés izgalmának az alkotó lélek lemezéről lekerülő arcon vissza kell tükröződnie. A biedermeieri arc síma, nyoma sincs rajta küzdelemnek, a lélek vívódásainak. A szubjektivitás teljesen kikapcsolódik. Az igazi művészi lélek, megnyilatkozási formáiban nem lehet ennyire józan. A pusztán technikai ábrázolás a lélek megölője. A biedermeier festészetben a felszín a tartalom. Mélyre nem hatol. Hatása inkább emberi, mint művészi, s az emberi, egyéni kapcsolat szubjektivitásából folyik, ami fő magyarázata a biedermeier újabb kultúrájának. A biedermeier mai kedvelése tehát nem művészi átértékelés, nem művészi felfedezés. Szélesebb rétegekre gyakorolt művészi hatása közérthetőségében rejlik.

A magyar művészetnek az a korszaka, mely egybeesik a külföldön virágkorát élő biedermeierrel s, mely nálunk is sok biedermeieri vonást mutat fel, történeti szempontból nagy fontossággal bir. Művészetünk új honfoglalásának fegyverei között, mint erős hatótényezőt ott találjuk a biedermeiernek könnyen kezelhető és közérthető művészi eszközeit, melyek e szentimentális korban gyorsan hódítottak. A magyar biedermeier, közérthetőségével segítette a századok óta elhanyagolt magyar esztétikai ugar felszántását. Ebben rejlik fejlődéstörténeti és kultúrhistóriai jelentősége, nem pedig gyér művészi erényeiben.

A XIX. század az újabbkori Magyarország legtermékenyebb korszaka. Minden téren megindult a teremtő munka. A politikai helyzet, Mária Terézia és II. József elnémetesítési törekvései előtérbe állítják a magyar nyelvet, mint a faji különtartozás, nemzeti önállóság első követelményét. A megújhodás első feladatául tekinti nyelvünk terjesztését és kifejlesztését, csiszolását. Eszköze az irodalom. A magyar történet hőseit állítják követendő például. Drámák, történeti regények, majd folyóiratok hasábjain szivárog szét a rajongó, fanatikus hit a nemzet feltámadásában. Megindul az évszázados álmát alvó nemzet vérkeringésének lüktetése, s a nemzet a hosszú kábultságból magához térő mohóságával beszélni kezd. Iro-

dalmunk tropikus bőségű korszaka indul meg. A nyelvújítás elméleti tapogatózásai és furcsaságai között magasra szöknek a friss magyar szellem óriásai.

A nyelv, az irodalom katonái első harcosai a művészetnek is. Esztetizáló, klasszikus műveltségük reádöbben arra az ürre, mely ezen a téren mutatkozik. Keresik a tehetségeket és ha egy ilyet felfedezni vélnek, lelkesen felkarolják.

Számos kisebb-nagyobb tehetségű magyar művész megy a külföldre, hogy ott tanuljanak s munkájukkal azután segítsenek megindítani a magyar művészetet. Hazatérve, sokszor csalódnak — mint Ferenczy István — s áldozatai lesznek a szűkhorizontú magyar művészi viszonyoknak. A művészet győzelméért vívott harc elesettjei e mozgalmas, epikus korszak igazolói. Életükkel, szenvedéseikkel mérhető fel csupán az a feneketlen mélység, melyből kiemelkedtünk. Mai kultúránk alapjait hordják össze, többnyire kezdetleges eszközökkel. Tévedéseik, vívódásaik, eredménytelenségük és eredményeik egybeolvadó láthatárán mégis csak felvilágít a nemzeti műveltség derengő napja.

A nemzeti kultúra utáni vágyódás eszmei egységbe foglalja e törekvéseket, melyek egy szűz felületen szövik a külföldi hatások színes szálait. Hazai tradiciók híján minden hatás tisztán érvényesülhet. Nem alakulhat ki egységes stílus. A művészek véletlenektől irányított iskolázottsága fonja, kúszálja össze a klasszicizmus, romantika, biedermeier szálait. Nincs kialakult hazai iskola, mely a nívókülönbségeket egy szintre, egységbe kényszerítette volna.

A legtöbb magyar művész első külföldi állomása ekkor Bécs, ahol a biedermeier az uralkodó stílus, ez a divat iránya, mellyel szemben az Akadémia a klasszicizmus védelmezője. A Bécsbe kerülő magyar festők az Akadémia növendékei. Ritka kivételektől eltekintve annak szellemét szívják magukba. Ez a magyarázata, hogy a biedermeier, európai virágzása idején nálunk csak szórványos jelenség. Egységesen uralkodó stílus formájában nem is jut el hozzánk soha. Vannak festőink, kik főleg az arckép terén tiszta biedermeier stílusban dolgoznak. Olyat azonban, aki művészetében a biedermeier minden jó és rossz tulajdonságát egyesíti, azt széles

skálán műveli, s magyaros vérmérsékletéhez alkalmazni tudja, csak egyet ismerünk: Borsos Józsefet.

*

A biedermeier a polgárvilág kultúrtörekvéseinek gyüjtőfogalma. Politikailag, társadalmilag, művészileg egyazon polgári etika szabja meg törvényeit. Az új polgári rétegnek, a politikailag és szellemileg önállósult egészséges, primitív embernek egyszerű igényeihez alkalmazkodik. Új erőket von a művészet körébe, melynek új mecenása a szűklátókörű kispolgár. Az elkorhadt európai kultúra szellemi örökségét, mely eddig kiváltságosok kincse volt, két marokkal szórják az addig kultúrszegény tömegeknek. A felaprózott, felszívott érték elveszni látszik a népek, a polgárság nagy tömegeinek kezén. Amit visszaadnak belőle kevésnek tűnik. De az elhintett mag a nyárspolgár familiák melegágyában ekkor ereszti mélyre a széleskörű, új európai kultúra gyökérszálait. Ez a biedermeier korszak igazi jelentősége. Pihenési idő, a frissvért kapott Európa erőgyűjtése. A biedermeier csendje politikában a negyvennyolcas időkhöz, társadalmilag a teljes egyenlőséghez, művészileg a modern művészet nagy harcaihoz vezet.

A biedermeier művészetnek nincs története. Nincsenek fázisai, melyek a kezdet keresgélő bizonytalanságától lépésről-lépésre elvezetnének az érett stílushoz.

Ez a művészet megállott a felületesség látszatszépségeinél, nem jutott el a belső művészi problémák kereséséhez.

Technikai külsőségekben merül ki legfőbb művészi törekvése. Merész újító akarások nem bántják. Művészi elve: visszaadni hűségesen a külsőt. Hatóereje az, hogy közelhozza az emberekhez a valóságot, a természetet, az életet apró, nekik kedves részletek által. Nem stilizál, nem értékel át, nem magyaráz: magyarázat nélkül elfogadja és visszatükrözi a mindennapi, felületes valóságot.

*

Magyarországon a reformok korszaka, a magyar társadalom különleges rétegeződése, a nemesség uralkodó szerepe következtében, nem a polgárság köréből indul ki. A polgárság mint politikai és társadalmi tényező csak 1848 után jöhet számításba. Ekkor is inkább a kiváltságaitól megfosztott nemesség elpolgáriasodása és csak kis részben a vagyonhoz jutott

kereskedői és iparos elem alakítja ki a polgári frontot. Ez a polgári sorba kényszerült nemesség nem tiszta képviselője az új, kialakulóban lévő európai középosztályi tipusnak. Multja hagyományai irányítják és formálják. A tényleges polgári elem csak úgy élvezheti vagyonát, ha beolvad a hatalmat képviselő nemességbe. A polgárság igazodni próbál a nemességhez. Az egyszerűség, az igénytelenség, mely a biedermeieri társadalom legfőbb jellemvonása s külföldön egészen sajátos kultúrformákhoz vezet, nálunk a mult jegyében álló nemesség hatása folytán sohasem válik uralkodóvá. Az elszegényedés ebben a korban nálunk is általános, de ez a kényszerű állapot nem hoz létre eltolódást, s nem változtatja meg a vezető társadalom fényűző hajlamait. A társadalmi fejlődés irányát a nemesség lépésről-lépésre hanyatló, de szívósan kitartó kultúrális és társadalmi berendezettsége szabja meg. A magyarországi biedermeier arcéle arisztokratikus, a nagy történeti mult hagyományait külsejében levetni nem tudó, csak egy-egy gesztusában polgári, a néphez leereszkedni próbáló, de igazi énjében nemesi megnyilatkozás.

Érdekes vonása a magyar biedermeiernek, hogy főleg az arcképfestészet terén virágzik, aminek magyarázata az előbb elmondottakból következik. A nemesi családok büszkeségei az ősök, kiknek képei adják egy-egy törzs patináját, nemesi veretét. A családi képtár fő összekötő kapocs a magyar nemesség széles rétegei és a művészet között. Amíg nem akadt magyar művész, külföldi festőket hozattak s velük készíttették arcképeiket. A családi ősök megbecsülése ad később kenyeret festőink zömének is. A családi arckép divatja mihamar a polgárság között is elterjed s hozzájárul a biedermeier portréfestészet nagy virágzásához.

A biedermeier-festészet másik kedvelt ága, a zsánerkép nálunk csak elszórtan jelentkezik. Művészeink próbálkoznak vele, de viszhangot inkább csak az ekkor még gyér műértőknél és a sajtóban, semmint a közönség széles rétegeiben keltenek.

*

Ebből a környezetből, ebből a talajból szakadt ki Borsos József. Tehetsége idegenben, a Habsburg-kultúra centrumában, Bécsben virágzik ki, ahol a kifinomodott társadalmi és

nem volt még múzeum. Magánosokra nem támaszkodhatott, nem akadt vevő a nagyméretű történeti képekre. Az elszórtan, szervezetlenül élő festők tevékenysége kimerült arcképek gyártásában, melyek ha nehezen, de mégis biztosították megélhetésüket. Megbámulták a nagynéha felbukkanó hazai tárgyú festményt, meg is bírálták a történeti hűség, korszerűség szempontjából. A kép művészi értékét azonban e felszínes bírálat nem érintette. Csak hatásos történeti előadást kívántak, nem művészi alkotást. Így azután nem fejlődött, nem is fejlődhetett, szórványos jelenség maradt a történeti festés.

Ez a körülmény a festészetben is, de még inkább a szobrászatban, a romantika és a „biedermeier" külföldi hatalmas térfoglalása idején még a klasszicizmus továbbélését eredményezte. Egy-két kísérlet történt csak a romantikus irányú történeti festészet terén, min például Spiro Ede „Magyarország és Erdély egyesítése" (1825) és Wáncza Mihály „Mátyás és Beatrice találkozása" és „Mária és Zsigmond herceg eljegyzése" c. műve. Később Schmidt János és Schmidt József, Wéber Henrik és Kiss Bálint több-kevesebb sikerrel, inkább lelkes igyekezettel, mint tudással munkálkodtak e műfaj elterjesztésén. Ezek lehettek azok a példák, melyek a fiatal Borsos fantáziáját, első kompozíciójában megtermékenyítették. Szembetünő hiányok jelzik a fiatal, szinte gyermek festő tanulatlanságát: bizonytalan, arányaiban hibás rajz, a távlati ismeretek teljes hiánya s az egésznek naiv gyermeteg jellege.

Jobb egy másik, ugyanez évből reánkmaradt műve, az „Ismertető újsághoz félévi kedveskedésül" készült s Psyche ajándéka c. kőnyomata (1837), mely a témának megfelelően klasszicizáló hagyományokat követ és francia mesterek szorgos tanulmányozásáról tanuskodik. A rajz biztonsága, az alakok könnyed beállítása s az egésznek egységes empire szelleme, az eredetiség hiányában is igazi tehetséget árul el. Nagy a különbség az 1837-es évből származó két alkotás között. Az első kezdetleges, a túlnagy problémát megoldani nem tudó gyermek gyenge próbálkozása. A második a tanulékonyságra, a minták gondos követésére, friss kézre mutat, s azért is érdekes, mert egyetlen ilynemű alkotása. Ebből az időből származó többi műve elkallódott. Midőn a 40-es évek elején a nyilvánosság elé lép, első kísérleteinek, futó tanulmányainak

alig találjuk nyomát. A szakavatott kézben tanulással töltött esztendők jórészt elmosták emléküket.

Miután apja ellenkezését sikerült legyőznie, 1837 után Schoefft Józseftől tanul, aki festőcsaládból származott és fiát is festőnek nevelte.[5] Érdekes tünete ennek a kornak, hogy a művészet gyakorlata gyakran mesterségszerűen száll apáról-fiúra (Schoefft, Wagner család), ami végeredményben még középkori hagyomány. Schoefft Józsefnél sem az elhivatottság döntötte el pályáját, hanem az apai mesterség öröksége. Nem volt igazi művészi tehetség. Főleg arcképfestészettel foglalkozott, metszeteket készített. Az „Aurórában" és a „Hébében" jelent meg Ferenczy István Pásztorlánykájáról készített metszete.[6] Fia, Schoefft Ágoston nagy hírre vergődött külföldi kalandozásaival és utazásai közben szerzett[7] vagyonával. Borsos Schoefft József kezei közt nem sokat fejlődhetett. Csak a mesterségbeli tudást és alapismeretet szerezhette meg, ami azonban nem elégíthette ki a fiatal festő művészi becsvágyát. Nagyobb hatással volt rá az 1835[8]-ben Pesten végleg letelepülő és elismert hírű Barabás Miklós, akinek műtermét látogatta s aki mellett rajzolgatott is.[9]

Pesten a művészi oktatás ezidőtájt igen kezdetleges. Magánoktatás formájában, többé-kevésbbé hozzáértő festők, szobrászok látták el. Nem volt államilag fenntartott művészeti Akadémia, amely rendszeres oktatásban részesíthette volna a feltünedező tehetségeket, s amely talán megakadályozhatta volna a kivándorlást, ami számos igaz tehetségtől fosztotta meg a magyar művészetet. Ismételten felvetődött egy magyar művészeti Akadémia alapításának terve. Legelőször Schauff János ajánlja 1804-ben a „Zeitschrift von und für Ungarn"-ban. Majd 1820-ban Hesz János Mihály dolgoz ki tervezetet. 1826-ban Ferenczy István, 1831-ben Joó János egri rajztanár.[10] Végül is azonban állami támogatás hiányában Marastoni Jakab, Velencéből ideszármazott festő pótolja a hiányt 1846 október 3.-án megnyíló Magyar Festészeti Akadémiájával,[11] amely magánvállakozás volt.

1840-ben még csak a tervezgetéseknél tartanak. Így Borsos József tanulmányai folytatása végett Bécsbe kényszerült távozni.

Bécsben a 19 éves, egészen fiatalembert apja az Akadé-

mián Leopold Kupelwieser művészi nevelésére bízta. Az akadémiai anyakönyv (Protocoll) szerint 1840 november 3.-án íratkozott be Borsos József, hogy résztvegyen a történeti rajzművészet elsajátítására szolgáló tanfolyamon. A 7. Protocollban ekként találjuk bevezetve: „Borsos Joseph, gebürtig in Wesprim, 19 Jahr, katholischer Religion, wohnt auf der alten Wieden, Schleiffmühlgasse No. 774. Der Vater ist Zeitungsschreiber."[12]

Kupelwieser 1831-től az Akadémián korrektor, majd Joseph Redl 1836-ban bekövetkezett halála után tanár.[13] Még fiatalon Overbeckkel és a római Accademia di S. Lucaval kerül összeköttetésbe és a bécsi klasszicizmussal szemben a nazarénusok hatása válik művészeti kialakulásában döntő tényezővé.

Kupelwieser stílusa festőietlen, száraz és kemény. A tudáson alapszik, mely kiszámítottan az elméletek elvont szabályait alkalmazza és az egyéniséget korlátozza. Borsos József két évig, 1842-ig marad keze alatt, csak addig, míg elsajátította azokat az ismereteket, melyek továbbfejlődését lehetővé tették és amelyek éppen elemi voltuknál fogva kevéssé hatnak az egyéniség kialakulására. Az ő érdeklődését, az ő lelkét egyéni tulajdonságainál fogva nem ragadhatta meg a száraz okoskodás, az absztrakt elméleteken alapuló művészet. Már gyermekkorában sem rajongott a tudományokért. Melegvérű, a szépért lelkesedő fiatalsága, a nazarénus mintáktól hideggé-merevedett mesterben nem talált semmit, ami rokon lett volna az ő művészi álmaival. Borsos a művészetben a szépség kultuszát látta és kereste, amit nem talált meg a drapériák közé száműzött, gipszeket másoltató mester oldalán. Kupelwisertől az is elválasztotta, hogy míg ez elsősorban a vallásos festészetet művelte, őt hajlama a világi témák felé vonzotta. Borsos József festői kvalitásai már ezek alatt a tanuló évek alatt is megnyilatkoznak, sőt mindazok a tulajdonságok, melyek stílusát később jellemzik, már itt csírájukban jelentkeznek. Plasztikusan és egyszerűen mintáz, térbelileg komponál és nem veti meg a dekoratív ornamentikában rejlő hatást. Már ekkor jelentkezik az aprólékos részletek szeretete és a kedves színesség, ami művészetének egyik fő jellemző vonása. 1841-ben festett s fiatal, körszakállas, ismeretlen férfit ábrázoló arcké-

pén, a ruházatnak finom festőiséggel megfigyelt részletei — szalonkabát, fehér ing, fehérmintás szürke mellény, vörös alapú fekete arany sávos rendjel — a meleg, barnás arcszínnel ügyes összhangba komponálva, ellensúlyozzák az alak merevségét, a távlati beállításnak és a rajznak bizonytalanságát. A tájképi háttérben klasszicizáló vidéki kuria tűnik elő. A képen még érezhető a kupelwieseri iskola merevsége, melyet azonban, a következő évből származó képein jobbára levet magáról az egyre határozottabban fejlődő művész. Csernovics Péter grófnak, a későbbi kormánybiztosnak 1842-ben készült képmása már a csaknem kész, éppen arcképei révén híressé vált Borsost mutatja be. A fekete háziruhában, kezében szivart tartó fiatal gróf beállítása könnyed, természetes, az előadás, sok részlet aprólékos visszaadása ellenére megkapóan festői. Művészete egyre jobban távolódik mesterétől és közeledik a „forradalminak" kikiáltott romantikus irányhoz, melynek ebben az időben Bécsben Waldmüller és Dannhauser a főképviselői.[14]

A bécsi művészi élet fénykora ez. A két irány vetélkedése, egyrészt Führich és Kupelwieser, másrészt Waldmüller és Dannhauser a tanítványok seregétől körülvéve, pezsgő művészi életet teremtett. Amazok teljes hittel, fanatikus kitartással ragaszkodnak a régi ideálokhoz. Elvont elméleteikkel elzárkóznak a műterem falai közé. Führich fiatal korában Goethe és Tieck romantikus költeményeit illusztrálta. Rómába kerülve a nazarénusok hatása alatt elfordul ifjúkori ideáljaitól és egyházi festő lesz. Jelszava: „Alle Kunst eine katholische sei."[15] Művei a vallásos meggyőződés megnyilatkozásai. Kompozicióban a régi dán mestereket követi. Rajza száraz és keresett, színezése hideg, kiszámított. Tanult ecsetjét inkább az értelem, mint a szív és a képzelet vezeti.

Kupelwieser nem ennyire teoretizáló. Az elméletek túlzása helyett a technikai erőltetés, a rajz kiélezése jellemzi. Ez a csoport tudatosan kizárta művészetéből az életet, amelynek meghódítására friss művészi átélésére törekedtek a romantikusok. Borsosnak már akadémikus korából származó képein világosan látható a közeledés ehhez a szabadabb irányhoz.

Az 1840-es évből még három, tehát a fenntemlített ismeretlen férfit ábrázoló képpel együtt négy datált és signált mű-

vét ismerjük. Ezek közül kettő, a „Csendélet" és a „Hálaérzet" az 1841-ben a pesti művészeti egyesület által a városi táncterem épületében rendezett kiállításon is szerepelt.[16] E két kép, mellyel a fiatal művész otthon életjelt adott magáról, még a régibb irányt követi. Ugyancsak 1841-ben készült[17] az Ernst Múzeum XXXIII. 1926-os aukcióján 468. szám alatt kiállított, alul a bal oldalon elmosódott jelzésű (....-os 1841), olasz nőt ábrázoló kép. Elmosódott, csak részben kivehető jelzése ellenére tipikus színezése és a Borsost annyira jellemző meleg, kissé érzéki felfogása alapján a kép eredetisége kétségtelennek látszik.

Hasonló időből származik a hagyatékából bécsi magántulajdonba került keresztet vivő Krisztus képe, mely a Megváltót félalakban, vállig érő hajjal, vörös köpenyben, fején töviskoronával ábrázolja.[18] Az arc a szokott eszményi ábrázolástól eltérően elég nyers, tekintete merev, különös rajta az állon beretvált szakáll. Nagyon rossz kép, s nem tart valami közeli rokonságot Borsos zsánerképeivel. Technikája óvatos, kezdetleges gonddal kidolgozott minden részlete.[19] A bécsi akadémiára került fiatal festő mestere példájára megpróbálkozott egyházi festészettel, amely sehogysem illett egyéniségéhez. Az eredmény gyengesége birhatta arra az elhatározásra, hogy soha többé ne próbálkozzék vele. Elszigetelt kísérlet ez a képe, melyet Lázár Béla, rossz kvalitása és szignálatlan volta miatt tévesen törül műveinek lajstromából, nem véve tekintetbe, hogy kezdő korában készült s hogy a téma nem volt inyére.[20] Egyedülálló voltánál fogva igen érdekes emléke Borsos fiatalkori művészetének.

Az alig egy éve Bécsben tartózkodó fiatal festő számára az 1842-es esztendő a beérkezést jelenti. Ebben az évben festi meg Granichstätten dr. és Csernovics Péter gróf képmását és egy harmadik férfi portrét, mely az Ernst Múzeum XXXII. sz. aukcióján bukkant fel. Némi rajzbeli bizonytalanságtól eltekintve itt már vérbeli tehetség kibontakozását jelzik az éles szemmel megfigyelt és szeretettel megfestett jellemző részletek, a színek meleg pompája és az egyszerű eszközökkel elért plaszticitás. Igazi eleme, melyben legjobb műveit, maradandó értéket tudott adni, az arckép, már ekkor felkeltette a hozzáértők figyelmét. Az akadémia kiállításán lép már az első év vé-

gén a nyilvánosság elé.[21] Az említett három arcképen kívül ebből az évből származik még egy „Csendélet", mely 1878-ig gr. Keglevich István tulajdonában volt.[22] Asztalon álló, ezüst fedelű és fülű kannát és vörösborral félig töltött poharat s kissé hátrább ezüstcsészét és egy másik poharat ábrázol.

Borsos művészetének egyik legjellemzőbb tulajdonsága az arany-ezüst tárgyak poharak, díszedények kedvelése. Csendéletein többnyire ezeket csoportosítja és nagy gonddal törekszik rajtuk az anyagszerűség visszaadására. Az arany, ezüst ragyogását, az üveg áttetsző fényét a nagy holland csendéletfestőkre emlékeztető finomsággal érzékelteti. E téren mutatkozó virtuóz tudásával önmaga is tisztában volt. Minden alkalmat felhasznál és életképein, csendéletein pazarló kézzel hinti el az ötvösművészet remekeit. Szerves része ez művészetének, mely sajátos nehéz pompájával végigkíséri és különleges veretet ad képeinek. Az egykorú magyar festők közül talán csak az egy Schäffer Béla közelíti meg az anyagszerűség tökéletességében; az ő hasonló ábrázolásai azonban megmaradnak a csendélet terén, s egyoldalúságukban, a technikai tökély mellett bizonyos merevség, sablonszerű unalom mutatkozik.

Az 1842-es év fordulópont Borsos művészetében. Szakít az Akadémiával. Elhagyja eddigi mesterét és Waldmüllerhez csatlakozik. A teoretikus irány nagy ellenlábasa ekkor nyitja meg festőiskoláját, melyben otthont talál a fiatalságnak új utakat kereső része. Ezek a fiatalok megcsömörlöttek a sok elmélettől és nemes, klasszikus mintától s ecsettel kezükben a színes, való élet visszaadására vágytak. Festők, nem tudósok akartak lenni.

Az osztrák biedermeier megindítói ők. Nyitott szemmel, meleg szívvel jártak az emberek között. Az élet közvetlen, szeretetteljes megfigyelésére és hangulati, szentimentális elmélyítésére törekedtek. Az Akadémián kicsiszolt technikát kevesebb okoskodással, kompoziciós elméletek nélkül használták fel és fejlesztették festőibbé.

A bécsi biedermeier és vele párhuzamosan a magyar sokkal színesebb, többrétű, de viszont nem oly kereken körülhatárolható, mint a német. A Habsburg-monarchia faji keveredettsége, az olasz művészet közvetlen hatása, mely a barok

megszüntével is tovább él, valami sajátos ízű, a németnél gazdagabb, nemesebb művészetet eredményezett. A kölcsönhatások ellenére kimutatható, fajilag más és más jegyek azok, melyek Pettenkofen magyar tárgyú képeit osztrákká és a Bécsben élő Borsos képeit magyarrá teszik.

*

Joseph Dannhauser és Ferdinand Waldmüller az osztrák biedermeier megteremtői.

Dannhauser, Peter Krafft tanítványa volt és eleinte történeti festőnek indult. Velencei utazása alatt azonban, miközben Tiziánot és Paolo Veroneset tanulmányozta, tudatára ébredt annak, hogy a történeti festészethez nincs hivatása. Hazatérése után fest ugyan még néhány ily tárgyú képet, így a többek közt 1832-ben megfesti Szent Istvánt, amint felajánlja a magyar szent koronát Szűz Máriának. Szívesebben foglalkozik azonban az osztrák népéletből vett jelenetekkel, melyeknek bizonyos szociális és erkölcsnemesítő színezetet ad.[23] 1845-ben, halála után hagyatékából kiállítást rendeztek, melyeknek nagy hatása volt kartársaira. Művészete az életből ellesett apró jelenetek ábrázolási módjában szoros kapcsolatot mutat a nagy holland mesterekkel; jeleneteit azonban, a kor érzelgős felfogását követve, a hollandok egészséges naturalismusa helyett irányzatos hatásbeállításokkal elbágyasztja. Színei finoman árnyaltak, harmonikus egységbe foglalja őket. Tónusszépségük és melegségük az olasz mesterek hatását árulja el. Dannhauser befolyása Borsosra döntő volt. Az ő munkái terelték érdeklődését a novellisztikus témakör felé, amely műfajból nem egy remekművét ismerjük. De ez csak későbbi fázisa Borsos fejlődésének. Az első, aki egyéniségét kibontakozáshoz segítette Waldmüller volt.

Ferdinand Waldmüller (1793—1865) csak igen rövid ideig járt az akadémiára, hol Lampi tanítványa volt. Önmagát képezte s Amerlinghez hasonlóan autodiktatikus módon fejlesztette tudását. Ellene fordul a Lampi epigonoknak, akik Johann Ender vezetése alatt tipizáló arcképeket festettek, szenvedélymentes tartózkodással kerülve minden elmélyülést, lelki elemzést. Waldmüller minden képében új festői problémát keres. A szín és a világítás összhangbahozásán fáradozik s az egésznek a legkisebb részletek harmóniájából előálló egysé-

gére törekszik. Talán ő korának egyetlen oly képviselője, aki tudatosan realizmusra törekszik és éppen ezért kortársait művészi tartalom tekintetében nem egy képével felül is mulja.

Borsos József tehetsége sokban rokon Waldmüllerével. De tüzesebb temperamentum. Az élet szerelmese, ki lelkes odaadással dobja bele magát a teóriáktól mentes, mindenben csak a szépet kereső áramlatba. Érzéki magyar vére forróbb színeket keres. Fülledt pompájú interiőrjei mintha a keletről ideszakadt ember atavisztikus megnyilatkozásai lennének. Az osztrák és a német biedermeier festészet, az egy Fendit kivéve, ment minden érzékiségtől. Fehérvállú nőalakjai a romantikus anyaság erotikától távolálló nőideáljai. Borsos nőalakjai melegebbek, puhábbak, húsból és vérből valók. Kacéran nyujtózkodó báliruhás leánya az áttáncolt éjszakától ernyedt test pihenésre vágyó de ölelni kész mozdulatával oly elevenül hat, amire hiába keresünk példát a német biedermeier alkotásai között. A francia rokokó festők nyugtalan vérű dámái éltek így Versailles termeiben.

Borsos a Waldmüller-iskola hatása alatt tér át a zsánerre, melyet annyira megszeret, hogy egyidőre felhagy az arcképpel. Az 1843. esztendőből nem ismerjük egyetlen portréját sem. Három szignált képéről tudunk ebből az évből; címük: „Elhagyatva", „Jelenet egy bécsi hídon" és „Szőllőt vagy csókot". A „Jelenet egy bécsi hídon" című műve szerepelt a pesti művészeti egyesület 1843.-i kiállításán, hol azt kisorsolás céljából meg is vették.[24] (Megnyerte Tasner Emilia Pesten) Legérdekesebb a három kép közül a „Szőllőt vagy csókot" című. Mélyen kivágott magyar ingvállban leányt ábrázol, aki kacér mozdulattal szőllőt kínál a feléje nyúló, csókravágyó pörgekalapos, bajuszos legénynek. Eltér attól a szentimentális sablón-ábrázolástól, mely általános ebben a korban, s amely korfelfogás másik két képét jellemzi. Az élettel telített vídámság, a telt, fehérvállú leány hátrakacsintása friss, önálló megfigyelés. Ez a kép a magyarvérű festőnek, otthonról hozott, a kor émelygős romantikájától idegen lelkét mutatja. Egyénisége már bontogatja szárnyát, ha a beállításban és a kifejezés külső eszközeiben követi is mesterét. Waldmüllerre emlékeztetnek a csendéletszerű részletek is, amelyeknek azonban Borsos alárendelt, csak festőileg élénkítő szerepet szán.

Többet köszönhet Waldmüllernek az arcképfestés terén, amiben nehezebb volt az alkalmazkodás új mesteréhez mint a zsánerfestés terén. A Kupelwieser iskolájában elmerevedett kéz nehezen küzdve keresi új kifejezési eszközeit.

A biedermeier nem adta fel teljesen az eszményített arcképet, melynek követelményét a klasszicizmus állította fel. Waldmüller sem helyezkedett vele teljesen szembe, de mégis több realizmusra és józan tárgyilagosságra törekedett. Kora divatos álpátoszát csak a tájképben dobta el teljesen, s tisztán a természetre hallgatva tört ebben új utat.

Borsos magyarsága, az uniformizált bécsi környezetben éppen idegensége által tehette elfogulatlanul magáévá Waldmüller újító törekvéseit. Mint egészen kezdő került Bécsbe, nem hozott magával semmit, ami kezét megkötötte volna. A magyar művészetnek multja feledésbe merült. Irányító hagyományok nélkül, lelkében az ébredező magyar tehetség rugalmasságával ment külföldre. Jól látta az utat, melyet követnie kell. A fiatalság bátorságával biztos megértésével választotta a Waldmüllertől megindított új irányt. Technikai tudása sohasem érte el a Waldmüller vagy az Amerling virtuózitását. Darabosabb, egy-egy bravuros részlet — főleg arcképeinél — váltakozik kezdetleges elrajzolásokkal, ürességgel. A kor divatját követő, idealizált arcképei többnyire szárazak. Az ember-, a lélekábrázolás hiányát nem tudta kitölteni technikai mesterkedésekkel. Még színei is ridegen hatnak. De a virtuozitás hiányát a lélekanalizis erejével mégis pótolni tudta azokon az arcképein, melyeket természet után festett, amelyekben igazi ereje jelentkezik, amelyekben Waldmüller méltó tanítványának mutatkozik. A magyar biedermeier legszebb alkotásai ezek, melyek nemcsak Barabás, de néha magának Waldmüllernek műveivel is egyenrangúak.

Az 1844. esztendő Borsos fejlődésének még csak a kezdetét jelenti. Tudását elismerik. Keresett arcképfestő, kinek az arisztokrácia és művészvilág nevesei ülnek modellt. Képei állandósulnak a bécsi Kunstverein kiállításain.[25] Ebben az évben festi és állítja ki Bécsben gr. Andrássy Károlynak és a brassói származású, 1845-ben Velencében fiatalon elhalt Filtsch Károly zeneszerzőnek és zongoravirtuóznak arcképét. A pesti művészeti egyesület tárlatán 1844-ben Hegedüs Kris-

tóf arcképét állítja ki. Ezek inkább csak a technikai tökéletességre való törekvések és az anyagszerű hatások túlzott keresése által tűnnek ki. A jellemzőerő hiányát, az arc üresség-ét, a harmonikus színhatásokban bővelkedő részletekkel pótolja. Sikerültebb a „Veszélyben forgó szerelmeslevél" c. műve, mely a kor szentimentális lelkének mosolygó szemmel megfigyelt hű kifejezése.

Fénykorát közelíti meg egy magas, karcsú, feketeruhás nőt háromnegyed alakban ábrázoló portréja. Keblén és gesztenyebarna hajában rózsa, kezében fehér csipkekendő. A nyakában, aranyláncon függő pirosköves, gyémántfoglalatos ékszer kiemeli és plasztikusabbá teszi a szép formákat. A háttér alkonyodó egének reflexei meleg, halvány félhomályba fürösztik az elől álló alakot. Az egész együttes összhatásából kiemelkedik az ábrándosan maga elé tekintő nagy kék szempár, mely megnemesíti az egyébként nem szép, de markáns vonalú arc kifejezését. A magyar biedermeyer portréábrázolás egyik legsikerültebb alkotása. Egyesülve látjuk benne Borsos minden jó tulajdonságát. A kellő mértékre tompított anyagi hatás csupán kísérőelem. A törökmintás, kék kendő az asztalon, a fekete biedermeyer ruha és a háttér halványodó szürkébe halkuló kékje diszkrét, pompásan összehangolt harmoniájával és romantikus hangulatával tökéletes aláfestése a merengve álló nőalaknak. Egyetlen szembetűnő hiányossága, amely egyéb ez évben festett képein is jelentkezik, az arc kissé száraz, sablonos kezelése, a divatos símasággal bágyadttá, karaktertelenné finomított vonások. Ez a korízléssel járó általános felfogás itt még úrrá lesz az egyébként már egyénisége teljes kibontakozásához közeledő fiatal festőn.

Az 1845-ben rendezett Dannhauser kiállítás új utakra tereli érdeklődését. Eddigi zsánerképei Waldmüller nyomán többnyire a népéletből vett jelenetek. Dannhauser s vele kapcsolatban a XVII. századi németalföldi mesterek tanulmányozása indítja el az eltávolodást a Waldmüller-féle népies iránytól, mely témakörének elfinomodásához, elúriasodásához vezetett. Hajlamai is inkább e felé vonzották. A népélet ábrázolása nála csak póz volt, melyet, bár őszinteségre törekedve, de a meggyőződés hiányában erőtlenül művelt. Pompaszere-

tete, gazdagságra törekvése, mely karrierjének megölője is lett, konzervatív vérmérséklete egyaránt az „úri zsánerkép" felé terelte. Népies tárgyú képei csak kísérletek, melyek meggyőződés nélkül, száraz recitálással ismétlik a jól ismert frázisokat. Igazi énje, a hatalmat tisztelő, a gazdagságra vágyó ember őszinte lelkesedésével azokon a képeken nyilvánul meg, amelyeken pompázó selyemfüggönyök mögött a fénysugár régi arany családi kincseket, szépségükben mosolygó leányok arcát ragyogja be. Ez az ő világa. Ez után sóvárog, s amit a sors nem adott meg neki, kivetíti magából a lelki kiélés egész melegével. Első ily irányú képe az „Anyai gondosság" címet viseli s 1845-ben készült, s a pesti művészeti egyesület 1846.-i kiállításán mutatta be. Minden tekintetben kiforrott eredménye a most már igazi, egyéni útján járó művésznek. A kép feketeruhás fiatal anyát ábrázol, amint a szemlélő felé háttal fordulva, gyöngéden hajlik mennyezetes bölcsőben fekvő kis gyermeke fölé. A lágyan elomló női alakot jellemző melegség megadja az egész kép alaptónusát, amelynek hű kísérője a környezet. A meghitt interieur elrendezése és a fényben fürösztött színek mosolygó harmóniája nyugodt derűt áraszt s a művész szubjektív érzésvilágát tolmácsolja. Első lépés ez azon az úton, amely a „Lányok bál után", „Álarcpróba", „Műteremben", „A hír", stb. c. művek felé vezet s amely sorozat művészetének súlyát, kortársaitól megkülönböztető egyéni jellegét adja. Az 1845.-i bécsi kiállításon szerepel[26] a „Die Maskenpróba" c. képe, melynek ára 100 dukát.[27] A kép elkallódott, további sorsáról nem tudunk, ellenben fogalmat nyujt róla ugyanennek a témának 1859-ben készült későbbi változata. Az 1861-ben a művészettel csaknem teljesen szakító festő ezen a képen már a hanyatlás jeleit mutatja.

Öt év alatt, 1845-ben Borsos beérkezett a legkeresettebb, legjobban fizetett festők közé. Mint arcképfestő a legelőkelőbb körökben mozog s egyéb tárgyú képei, mint azt a száz dukátos ár bizonyítja, szintén az arisztokrácia köréből várják vevőiket. Abban az időben, mikor a pénztelenség, a szegénység általános tünet, hallatlanul nagy ár ez. Csak a divat becézett kedvencei, a legelső sorban levő művészek értékelhették munkáikat ily magasra. Jóbarátja Waldmüllernek, Amerlingnek és főleg Pettenkofennek, kivel már az akadémiai évek

alatt összemelegedett. Együtt látogatják az akadémiát s hosszú évekre szóló barátságot kötnek.[28] Közös műtermet bérelnek a Heu-Gasse 109. szám alatt, ahol együtt dolgoznak.[29] Pettenkofen kétízben le is festi barátját.[30] Először 1847-ben, állóalakban. Ez a kép jelenleg Dr. August Heymann birtokában van Bécsben. Finom, könnyed vízfestmény, amely munka közben, festőkabátban, kezében palettával és ecsettel ábrázolja Borsost. Másik arcképe az ötvenes évek táján készült, s fekete kabátban, szürke háttér előtt mellképben ábrázolja. Pettenkofen jegyzeteiben megemlíti róla, hogy „Porträt des Malers Borsos. März 1863 um 100 fl. Hernn Plach gegeben", ami azért érdekes, mert ez a kép többízben árverésre került annak megjelölése nélkül, hogy Borsost ábrázolja. Rózsaffy Dezső Pettenkofenről írott cikkében[31] már mint Borsos portréját említi, mely abban az időben a Nemzeti Múzeum tulajdonában volt, míg jelenleg a Szépművészeti Múzeumban van. Pettenkofen barátsága Borsossal nagyban hozzájárulhatott ahhoz, hogy a magyar szabadságharcot mint festő, a Kresz-Chevaux dragonyosokhoz csatlakozva átélte. Az ott nyert benyomások hatása alatt 1851 után a magyar népélet egyik legelső rajongója és leghivatottabb ábrázolója lett.[32] Korábbi képein is, de főleg az 1848-ban festett s Imrédy Ferencet és Imrédy Erzsébetet ábrázoló portréin,[33] Amerling hatásán kívül, akit főleg a színezésben követett, a szövethatások halmozásában és képbeállításában Borsos erős befolyását érezhetjük. Későbbi elfordulása a biedermeier témavilágától, a párisi tartózkodások s ott is főleg a naturalizmus megismerése új utakra terelték művészetét és így a bécsi iskola hatása s vele Borsosé is teljesen eltünt művészetéből.

Borsos bécsi nagy sikerei mellett nem feledkezik meg a hazai közönségről sem. 1845-ben egy tanulmányfejet küld a pesti műegylet által a városi táncterem épületében rendezett kiállításra. Ugyanebben az évben megfesti egyik Bethlen gróf képmását. Ez az egy-két mű s a korábbiak, melyeket Pestre, a kiállításra küldött, nem tudják felkelteni a hazai kritika érdeklődését. A Bécsben már nagyhírű mestert hazájában alig ismerik.

1846 februárjában a „nemzeti párt" győz a pesti műegylet közgyűlésén. Elhatározzák a hazai művészet fokozott párto-

lását festmények vásárlása és a Nemzeti Képcsarnok felállítása útján. Kubinyi Ágoston, a Nemzeti Múzeum igazgatójának indítványára aláírások útján akarják összegyüjteni a szükséges pénzt. Arra a helyes álláspontra helyezkedtek, hogy igazi művészeti fellendülés csak ott képzelhető, ahol egy állandó képtár lehetővé teszi a nagy mesterek másolását, tanulmányozását. A Nemzeti Múzeumnak volt ugyan képtára, mely főleg Pirker László egri érsek 1836. évi, 190 festményt magába foglaló adományával, jelentős értéket képviselt, de ez csak 1846-ban nyilt meg, s főleg magyar vonatkozásban, a magyar művészet reprezentálása tekintetében voltak szembetűnő hiányosságai.[34] Az egykorú lapok ebből az alkalomból Borsost is felemlítik azok között, kiknek nincs képük a nemzet tulajdonában. Ez a felszólalás azonban nem járt eredménnyel. 1852-ig kellett várnia Borsosnak, amikor egy képe, kerülő úton bár, Esterházy Pál herceg adományozása révén, helyet biztosított számára a nemzet tulajdonát alkotó festmények között.

Ebben az évben két képe szerepel a bécsi Kunstverein kiállításán. Az egyik a „Drótostót", melyet 180 forintért herceg Esterházy vásárolt meg s jelenleg lappang valahol. A másik a „Bor és a nő", mely gróf Beroldingen Ferenc hagyatékából került néhai Lánczy Leó tulajdonába.[35] Egyik legismertebb és legőszintébb megnyilatkozása ez a kép. Némi rokonságot mutat Amerlingnek 1839-ben festett hasonló tárgyú képével, melyről igen érdekesen ír az egykorú kritika.[36] Borsos képéhez csak a gondolatot adta Amerling. Maga a kompozició és a megfestés izig-vérig magyar temperamentum, a forróbb, őszintébb kedély műve. A férfi arcán tükröződő mámoros vágy s főleg az ölében ülő, sóvárgó szemmel a képből kitekintő nőalak arckifejezése ment minden szentimentálizmustól, álpátosztól. Nem a biedermeier ideális, a látszatot féltve megőrző szerelmes párja ez. Valóságtól duzzadó, őszinte, emberi ábrázolás. A mesteri részletek még csak fokozzák a hatást. A sötét háttérből elővillanó erős férfikéz a borral telített pohárral magasra emeli a mámor szimbolumát. A selymek, aranykancsók csillogó keretéből hatásosan világít ki a fehér női váll. Bár a férfi szinte táncosan könnyed mozdulatában van némi keresettség, a kép mégis Borsos legjobb alkotásai közé tartozik.

Merész új hangokat üt meg, az élet hű megfigyelése letéríti a biedermeier sablon útjáról. Borsos mégsem maradt meg következetesen ezen az úton, melyről a kordivat és az anyagi érdek letérítette. Természetének, hajlamainak megfelelő ez az új stílusa ebben az időben fényesen kibontakozhatott volna. Ám amennyire festő, legalább annyira üzletember is volt. Az anyagi sikerek Bécshez kötötték, ahol tovább járta a bécsi biedermeier kitaposott, kényelmes útját. Pedig, amint az említett képe is bizonyítja, a rátermettség nem hiányzott, csak az elhatározás, az a mindent kiaknázó tanulási vágy, amely Barabást annyira jellemezte. Valami különös kishitűség, a kezdeti sikerektől elkényeztetett embernek a küzdelmek előtti megtorpanása vett rajta erőt. Tehetségének rossz sáfárja volt, több energiával ez a tehetség sokkal nagyobb feladatok megoldására képesíthette volna. A sikerek lefoglalták idejét. Pénzét tanulmányútak helyett tőzsdei spekulációkba ölte. Mikor végül fáradt emberként haza jött, az ambícióját vesztett festő nem tudott beállani abba a sorba, amely híre és tudása alapján megillette volna. Kevesebb siker kezdetben, nehézségek, melyek — egy Kovács Mihály, egy Barabás Miklós módjára — több tanulásra kényszerítették volna, sokkal nagyobb, művészetünk fejlődésének szempontjából talán elhatározóan jelentős művészt nevelhettek volna belőle.

*

A forradalmak és a magyar szabadságharc kitörése nem jelentettek változást Borsos életében. Bécsben maradt, bár több műve azt látszik igazolni, hogy voltak némi kapcsolatai magyar forradalmi körökkel. Az első magyar országgyűlés megnyitásáról készült kőrajzát a később vértanuhalált halt Gróf Batthyányi Lajos miniszterelnöknek ajánlotta. A képet magát Borsos rajzolta, míg a kőrevitelt barátjára, Pettenkofenre bízta. Hogy ez mennyire kockázatos cselekedet volt, igazolja, hogy Pettenkofen, a volt dragonyostiszt, „Bettenkoffer Károly" álnéven írta alá a művet,[37] ami többízben is előfordul Pettenkofennél. Az Imrédy-portrékon például „C. Betenhofen 848 aláírás" olvasható. Úgylátszik leplezni akarta magyarországi kapcsolatait.

Az országgyűlés megnyitását ábrázoló, említett lapon a rajz meglehetősen kezdetleges, kompozíciója pedig unalmas.

Az arckép- és zsánerfestő Borsos itt szemmelláthatóan nehézséggel küzd. Már maga a kép természete, mely egy kulcs segélyével megfejthető, több tucat portréfejet ábrázol, bizonyos elrendezésbeli merevséget eredményez. Az eredeti litografia, mely a Gilhoffer és Ranschburg-féle 1911. februári kiállításon szerepelt, s ma August Heymann bécsi gyüjtő tulajdona, a fejek megjelölésével ellátott névsort tartalmaz. Talán nem lesz érdektelen a képen szereplő névsor közlése. „1. Pállffy Albert (Redakteur des Marcius 15., 2. Gf. Teleki Sándor, 3. Madarász József, 4. Ujházy László, 5. Br. Weselényi Miklós, 6. Almássy Pál, 7. Pázsmándy Dienes, 8. Szivak Antal, 9. Kazintzy Gábor, 10. Gf. Andrássy Gyula, 11. Tóth Lőrintz, 12. Gorove István, 13. Gf. Teleki László, 14. Hajnik Károly, 15. Madarász László, 16. Gf. Teleki Domokos, 17. Perczel Móritz, 18. Zákó István, 19. Osztrovszki, 20. Zákó István (ismétlődik a 18.), 21. Kubinyi Ferenc, 22. Lónyay Melhér, 23. Vári Sándor, 24. Dobozy István, 25. Irányi Dániel, 26. Pulszky Ferenc, 27. Nyáry Pál, 28. Gf. Ráday Gedeon, 29. Bogdanovics Willbald, 30. Gräfl József, 31. Bezerédy István, 32. Gf. Andrássy Manó, 33. Bonis Samu, 34. Ludvig (kor. biztos), 35. Hauser Sándor, 26. Irinyi József, 37. Palóczy Lajos, 38. Neszter Sándor, 39. Endre Pál, 40. Bernád Jósef, 41. Haynik Pál, 42. Murgu Eufemius. — Ministerek: 1. Gf. Széchenyi István, 2. Bró Eötvös Jósef, 3. Kossuth Lajos, 4. Gf. Batthyány Lajos, 5. Főh. István Nádor, 6. Szemere Bertalan, 7. Klauzál Gábor, 8. Deák Ferentz, 9. Mészáros Lázár."[88]

A rajz kőrevitele sem szerencsésebb, mint maga a rajz, amelynek minden merevségét ugyanúgy tartalmazza s kvalitás tekintetében messze elmarad Pettenkofen más ilynemű alkotása mögött. A kép értéke nem is művészi kvalitásaiban rejlik, érdekes emléke csupán a szabadságharc, a 48-as idők történetének.

Jóval jelentősebb, a jelenleg a Szépművészeti Múzeum tulajdonában levő, s Rottenbiller Lipótot (1806—1870), azon idők pesti polgármesterét ábrázoló portréja. Rottenbiller ezekben a nehéz napokban nagy higgadtságot tanusított. Nem tartozott a túlzók közé, de magyar érzésének bizonyítéka, hogy a Bach-rendszer idején lemondatták s csak 1861-ben, a viszonyok jobbrafordultával jutott vissza újból polgármesteri

székébe. Borsosnak egyik legkiválóbb portréja ez. Leegyszerűsített, nagyvonalúan odavetett formák, a beállítás egyszerűsége, a színezés meleg, ízléses tónusegysége jellemzi. Megmintázása plasztikus, s a térbeliség teljes illúzióját kelti. Az arckifejezésben az egyéniség visszaadására törekszik. A művész korábbi képeit jellemző kifejezéstelen, üres arcvonásokat itt a kemény, komolytekintetű fej markáns vonalai váltják fel. A jellemábrázolásnak, ebben az időben oly szokatlan erejével állunk itt szemben, mely Barabás Miklósnak is csak legjobb képein jelentkezik.[39] Ugyanebből az időből való Kovásznai Kovács Illést ábrázoló, elefántcsontra festett olajminiatür portréja, mely a miniatürfestésben való kiváló jártasságát bizonyítja. Ez az első ilynemű datált műve s a többi előkerült, biztosan neki adható miniaturákból sem állapítható meg fejlődésének vonala. Minden bizonnyal már sokkal előbb is foglalkozott ezzel a divatos és jól jövedelmező műfajjal, melyben nagy hírnévre is tett szert. A solferinoi csata után I. Ferenc József vele festeti a tábornokoknak ajándékba szánt szelencékre miniatür arcképét. Egyenként 300 forintot kapott értük.[40] Igen szép egyéb ismert miniaturái „Női képmás" (1849), Gr. Keglevich János arcképe (1850), mely a grófot fekete kabátban a Lipót-renddel ábrázolja. Szivarzó férfi képe (1857), mely bajuszos, hosszú hajú 40 év körüli ismeretlen férfit, kezében szivarral ábrázol.

Miniatürfestészete, amennyire eddig előkerült ilynemű műveiből megítélhetjük, nem oly jelentős, mint Barabásé. Értékben is elmarad Barabás mögött, bár finom, gondos rajz s a színezésben diszkrét, de mélytüzű, főleg az egyazon színnek különböző árnyalatait pompásan kihasználó virtuóz készség jellemzi.

A forradalmak, a fent említett képeken kívül nem hagytak nyomot művészetében. Hogy azonban figyelemmel kísérte az eseményeket, bizonyítja a szabadságharc egyik igen érdekes, romantikus alakjáról, Teleki Sándor grófról készült három kőnyomata. A fiatal, nyugtalanvérű mágnás, kinek 1835-től Táncsics Mihály a nevelője, végigverekedte azoknak az időknek összes forradalmait. A karlista harcok idején Portugáliában és Spanyolországban harcolt, a magyar szabadságharcot Bem seregében szolgálta, ahol tudvalevően Petőfivel is

benső barátságba került. A világosi fegyverletétel után az aradi várból szerencsésen megszökve, egyideig az Alföldön kóborolt, majd mint egy szerb tábornok kocsisa külföldre szökött. III. Napoleon 1851.-ki államcsínyje után Franciaországból is menekülnie kellett. Londonban, majd Yersey szigetére vetődött, ahol állítólag mint gyertyagyári munkás kereste kenyerét. Borsos egyik kőnyomata Teleki Sándor grófot „mint gyertyagyári munkás Yersey szigetén", a másik mint vándorlólegényt ábrázolja, míg harmadik egyszerű portré, melynek egyik példánya a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

A viharos idők hatása lehet, hogy a szabadságharc idején a Pettenkofennel együtt készített említett kőrajzon kívül alig dolgozott valamit. Művészi fejlődése látszólag megszakadt. A „Gyógyulófélben" című képe ép úgy nem mutat fejlődést, mint az ablakon kikönyöklő fiatal leányt ábrázoló s jelenleg budapesti magántulajdonban lévő, egyébként szép, meleg színhatású képe. Az utóbbin talán csak a véletlen számlájára írható, a piros kendő, fehér ingváll, zöld pruszlik a nemzeti színeket magábafoglaló összeválogatása, bár azáltal, hogy 1848-ban készült, bizonyos rejtett hazafias tendenciát sejtet.

A kényszerű szünet után, az 1850. esztendő kezdete Borsos fénykorának. Tudása lehiggad, művészi öntudattá fokozódik. A tanulás évei után, az egyéniségét megtalált művész, a siker igazoló birtokában egész erejét az alkotásra összpontosítja. Kételyek még nem marcangolják, érzi, hogy frisset, újat tud adni. Ebben az időben festi legmaradandóbb, legértékesebb műveit. Nem sokáig tart ez az idő. Az ötvenes évek második felében már megtorpan lendülete. A fáradtság, az unalom jelei mutatkoznak. A tudás a rutinnak ad helyet. Közben új eszközökkel is próbálkozik, így főleg különleges világítási lehetőségek megoldásán fáradozik. Egy darabig még küzd, nem adja meg magát rögtön a sorsnak, de már előreveti árnyékát az idő mulását érző, magát abba belehelyezni nem tudó ember elernyedése. Különös, tragikusan magyar sors Borsos összeroppanása. Ki érti meg a „Lányok bál után" festőjének elhatározását, aki tíz évvel legszebb képének őszinte sikere után végleg leteszi kezéből az ecsetet, fényképész lesz s élete utolsó éveit a bor mámorába fojtja?!

1850-ben festi főművét, melynek címe „Lányok bál után."

általános feltűnést, osztatlan sikert ér el vele. Ennek a képnek hatása alatt ajánlja Kubinyi Borsost Esterházy Pál herceg figyelmébe kérve őt, hogy „— közóhajtásunknak engedve, kegyeskednék talán Borsos által, kinek úgysem birjuk még semmiféle művét — nemzeti képtárunk számára magát lefestetni. Egyúttal — írja — örömmel tudósítom Főméltóságodat, hogy az idei pesti műkiállítás az itt látottaknak egyik legszebbike volt, melyen a műértők többsége szerint Borsosnak „Báléj utáni reggele" mint legjelesebb kép tündökölt."[41]

A kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn egy bál utáni reggelen az összegyülekezett barátnők a mulatságról beszélgetnek. A terem közepén lévő pamlagon balra, keresztbe vetett lábakkal, pongyolában ül az egyik lány s képes lapot nézeget. Mögötte egy másik leány éppen nyújtózkodik s egy harmadik a pamlagra támaszkodva figyel. Két fiatal hölgy mosolyogva tárgyal, míg jobbról egy fehér főkötős asszony papagállyal játszik. Szerteszórva a pamlagon és a földön könyvek és folyóiratok hevernek. A háttérben tükör, rajta két ötágú gyertyatartó között óra és virágtartó áll. A mennyezetes ágynál spanyolfal. A mennyezetről alakokkal díszített lámpa lóg alá. A kandallón vázák és díszedények, előtte pamlag és támlásszékek majd egy asztal egészítik ki a szoba pompás berendezését. Az egész szobára derengő félhomály borul. A reggeli fény csupán a középen elhelyezett csoportot világítja meg, de azt sem élesen, hanem a fény és árnyék finoman harmónikus elosztásával úgy, hogy egy-egy kecses részletet, fehér vállat, mosolygó arcot, hangsúlyoz. A gondosan kidolgozott interiőr-részletek árnyékba burkolása által fokozódik a kép érzéki pompája. Az egész egy mesterien világított színpad benyomását kelti. A művész a szereplők legjellemzőbb beállítására kihasználja a szín, a fény és árnyék minden raffinált fogását. Az alakok mozgása maga is szinpadias. Negédes tudatosság, keresett báj s a csoportosításban is nem a lelki egységre való törekvés, de egy-egy kecses vonal, mozdulat kiemelése jellemzi a képet. Ezen a téren tökéleteset ad, bár ép ez az egyetlen gyöngéje is.

Egy-egy alak az egésztől elvonatkoztatva, önmagában, élő, érzéki bájjal hat. Ámde ezek az alakok, mint az egésznek szerves részei nem adnak harmónikusan egybefűzött kerek

egységet. A képszerkesztés kiindulása nem az egész, melynek az egyes alkotóelemek csak a felépítést szolgáló részei, hanem a szerkesztés az egyes alakokból kiindulva, azok tudatos behelyezése által éri el a csoportosítás festői, de szétesö hatását. A középen összezsúfolt alakok mozdulatai nem a cselekvést egybefűző, egymásrautaló motívumok sorozata. A kompozicióbeli látszólagos kerekséget nem fogja egybe, nem támasztja alá a képen kivehető egyetlen mozzanat sem. A kompozició tulajdonkép több különálló, remekül ellesett mozdulatból áll. A kacérság, az elmélázás, a boldog visszaemlékezés, a nőket oly kedvesen jellemző arckifejezések, mozdulatok csokorbafűzése a cél, s nem egy vezetőgondolat céltudatos kiemelése. Az alakok élete nem folytatódik a képen. Létjogosultságuk csupán a vonalak, színek játékában rejlik, mélyebb értelmet hiába keresnénk bennük. Szép, fiatal nők a reggel fényébe beállítva, a szerkezeti elemek felületes, de ügyes felhasználásával. A témának látszólagos összefogása sikerült Borsosnak, de csak a biedermeier felszínes eszközeivel. Éppen ezért, bár a maga nemében elsőrangú alkotás, elsősorban a festőiség és a technika szempontjából mérhető és értékelhető.

Amit ez a kor technikailag adhat, azt a kép teljes egészében nyújtja. A formaadás plasztikus és azonos fokon érzékelteti a tárgyak tömegét mint a női test telt, meleg formáit. A színezés bár alaptónusa sötét, mégis gazdag érzéki pompával kap meg. Az ecsetkezelés finom, s a kidolgozás kivált a szöveteknél szinte miniatürszerűen gondos. Ez az egyoldalúság, a technikai tökéletességnek ez a túltengése eredményezi, hogy minden érzékien meleg, finom részlet ellenére az összhatás kissé hideg. A mesterségbeli tudás szárazságát csak enyhíteni tudja egy-egy Amerling hatását visszatükröző finoman formált fej, a beszűrődő fénytől megvilágított váll, a hússelület érzéki melegsége, mely feltűnő ellentétben áll a környezetnek bár pompázó de sötét színeivel. Az egykorú kritika a hölgyek némelyikének fogyatékos öltözéke miatt a képet fedérnek bélyegezte.[42] A kor szemérmességére jellemző ez a feddés, ami ha némileg helytálló is, mert a képben tényleg van bizonyos fojtott érzékiség, de ez mit sem von le annak művészi értékéből, mert megmarad végig a jóízlés határai között.

Ez a kép a biedermeier festészet egyik legszebb alkotása.

Erényeiben és hibáiban egyaránt hű képviselője korának. Erényei felületes értékek, s nem fejleszthetők, mert problémamentesen csupán a külső tökéletes visszaadására törekszenek. Hibái nem a keresgélő, kutató szellem botlásai, hanem a kor felületes művészi felfogásában gyökereznek. Borsos e képének jellemzése egyszersmind a biedermeier ítélete is. Értékeiben felületes művészet, mely továbbfejlődésre képtelen s hibáiban mutatja igazi arcát, — a csillogó felszín alatt haladó művészetet. Az újjászülető naturalista művészet nem a csillogást, de a kemény igazmondást keresi. Útja rögös és küzdelmes. Hibái termékeny új csírákat rejtenek, értékei új eredményeket igérnek. A biedermeier holtpont, nem kezdet, nem is átmenet. Epizód csupán: derűsnek látszó de fáradt mosoly a művészet arcán.

Borsos eddigi sikereit betetőzi a „Lányok bál után." Bécsi festők utánozzák s tanulnak belőle. Karl von Saar, a neves miniatürfestő egy kis vázlatos feljegyzést készített róla.[43] Hoffmann bécsi festő a kép nyomán metszetet készít „Álarcos táncvigalom utáni reggel" címen.[44] Magát a képet Esterházy Pál herceg vette meg képtára számára, ami nagy kitüntetés volt. A herceg ugyanis a viszonyok mostohasága folytán alig vásárolt valamit. 33 év alatt képtára állományát összesen 13 régi festménnyel gyarapította. Ezek közül is legalább hét már régebbi hercegi tulajdon volt s csak magánlakásból helyezte őket át a képtárba. Csupán egy-két értékes modern kép került alatta gyűjteménybe, köztük Borsos fentnevezett képe.[45] 1871-ben az Esterházy képtár megvétele után ez a kép is a Magyar Állam tulajdonába került. (Jelenleg a Szépművészeti Múzeumban.) Borsost, képének nagy sikere arra birta, hogy a következő évben ugyanezt a témát újból megfesse. Az ismétlésből eredő szárazság már sokat elvesz a második példány értékéből s azt jóval az első alá rendeli.

Ormos Zsigmond az „Adatok a művészet történetéhez" című, 1859-ben megjelent könyvében nagy elismeréssel emlékezik meg Borsosnak egy csendéletéről, mely több más ugyancsak magyar festő képével együtt a császári képgyűjteménybe került. „Sorozatunk — írja — fájdalom rövid s így a gyűjteménybe befogadott művek elősorolása nem nagy munkába kerülend." A művészek következők: Borsos József, Schäffer

Béla, Kovács Mihály, Kupeczky János, Orient József és Markó Károly.[46] Továbbiakban leírja a képet: „... középen álló márványasztalra elefántcsont dombormű-faragványokkal ékes két korsót állított aranyserleg, ennek födele, két zsebóra, egy tőr, drága kövekkel ékes arany lánc és billikom a korsók mellett, a háttérben pedig pompás edények állanak." Majd így folytatja: „Borsos csendéleti képe a főúri háztartás és fényűzés különböző cikkeit gazdag kiállításban állítja szemeink elé és képe a csendéletnél magasb festészeti nemekhez tartozó képek közt is magára vonja s darabig leszegzi a szemlélő figyelmét. Borsos és Schäffer hazánkfiai csendéleti képeitől technikai ügyesség mellett a szépség festőművészeti kellékeit senki sem fogja eltagadni." Így ír az egykorú kritika, jellemzően a kor esztetikai felfogására, mely nem a festői értékek alapján osztályoz, de műfaj szerint állít fel magasabb és alacsonyabb értékű kategóriákat. A kor felfogása szerint ugyanis a legelőkelőbb a történeti festés és ellentéte a csendélet, mely nem kíván különösebb festői kvalitásokat. Nagy dícsérete Borsosnak, a legnagyobb amit egy akkori esztetikus mondhat, hogy csendélete magasabbrendű alkotások közt is magára vonja a figyelmet.

A bécsi „Kunstverein" kiállításán szerepel még ebben az évben „A meglepetés"[47] című zsánerkép, mely 500 frtért kelt el, valamint két kisalakú portréja, melyek közül főleg a férfit ábrázoló igen szép. Még egy szignált képét ismerjük 1850-ből, mely Andrássy Manó grófot vadászat közben ábrázolja.[48]

Ebben az esztendőben készült képein egytől-egyig Amerling hatása érzik. Amerlinggel egyébként is jóviszonyban volt: első unokájának, Ernst Beutelnek ő volt a keresztapja.[49] Stílusának fokozatos fejlődésében, mely mindjobban egyéniségének elkülönülését mutatja és amely másokra is tudott befolyást gyakorolni, egyetlen művész hatását tudjuk végig kimutatni s ez Amerling. Waldmüller, Dannhauser befolyása elvitathatatlan, de főleg külsőségekben jelentkezik. Waldmüller szín és fény problémái, kompozicionális fogásai csupán átsegítik a kupelwieseri studiumok kötöttségéből és merevségéből a szabadabb, festőibb látás felé. Igazi követőjévé sosem szegődik. Emberibb, vérmesebb természete hamar megtalálja azt a sajátos kifejezési formát, melyben fejlődést már csak Dann-

hauser előkelőbb tárgyi és Amerling finom szellemi felfogásának követése jelent.

Amerling színezése és formafelfogása jelenti az osztrák biedermeier legfelsőbb szintjét. Előkelő vonalvezetés, a rajznak virtuóz biztonsága, az arckifejezés melegsége, az egész művészetén átvonuló arisztokratikus felfogás Amerling főjellemvonásai. Színezése különálló fejezet, mely nem mutatja azt az örökös kísérletezést, mely Waldmüller legtöbb képét mesterkéltségbe fullasztja. Amerling színei élnek, a szépség kiemelésére szolgálnak. A fiatalság, a szépség szolgálatában nála még az árnyékok is megszínesedve szolgálják hivatásukat, meleg plasztikus formáknak adva életet. Amerling szerette a bort, a zenét, rajongója a nőknek, s művészetében az élet szépsége felett örvendező ember őszinte elragadtatása nyilatkozik meg. A bécsi vídám élet, a kedélyes szellem mestere, tipikus képviselője. Mindenegyes képe kortörténeti emlék, melyben hűen tükröződik az a már letünt kedves arc, a békés biedermeieri idők emberének arca.

Sokan utánozták. Korának legtöbb művésze hatása alatt állott. Művészete azonban, a biedermeieri korszak lehanyatlása után, éppen mivel annyira e korban gyökeredzett, nyomtalanul elenyészik. Irányát tanítványai sem tudják fenntartani a századvég művészi harcaiban.

Az osztrákok közül Franz Eybl, Anton Einsle, Robert Theer, Josef Kriehuber, Josef Matthäus Aigner, a magyarok közül a szerencsétlen életű Alconiere Herman Tivadar, Boutibonne Lajos, Kovács Mihály, Stornó Ferenc, Tikos Albert, Cansi Ágoston és Weber Henrik voltak részben közvetlen tanítványai, részben követői. Közvetlen tanítványai a magyarok közül Borsos, Boutibonne, Kovács, Stornó és Tikos. Boutibonne több fő művét abban az időben festette, amidőn Amerlingnél tanult.[50] Tikos a harmincas évek végén, Kovács az ötvenes évek elején jut érintkezésbe Amerlinggel. Igen érdekes Kovács Mihály egy levele, melyben leírja Amerlinggel való találkozását: „A napokban Amerlinget láttam festeni, igen jó indulattal van irántam és olyasmi beszéd keletkezett kettőnk között, melynek aligha hatása nem fog reám lenni."[51] Ennek ellenére Kovács Mihály az, ki legkevésbbé kerül a bécsi mester hatása alá. Az ő stílusa sokkal szárazabb, keményebb s

a színezésben is csupán egy-két olasz nőt ábrázoló képe emlékeztet, bár igen halványan Amerlingre. Az egyetlen Barabás mentesült teljesen a nagy bécsi mester hatása alól. Első bécsi tartózkodása idején, 1829-ben Amerling még nem tünt fel. Későbbi, rövidlélegzetű bécsi tartózkodásai alatt, az egyébként is olasz hatások alatt fejlődő művész elkerüli Amerling hatását.

Az előbb felsorolt festők — Barabást kivéve — az átlagtudás képviselői. Művészi képességeik messze elmaradnak attól a nívótól, melyet Borsos képvisel. Amerling modorát csupán utánozni tudják; beolvasztani, egyéni stílusát ezzel a nemes anyaggal magasabb értékűvé ötvözni csupán Borsosnak sikerült. Ő nem utánzója Amerlingnek, de főleg az ötvenes évek táján készült képeivel megközelíti előkelőségben, a színezés melegségében, portréi felfogásában és beállításában. Stílusa megtartja egyéni jegyeit. Az egyszerűbb, magyaros formanyelvet, amely eszközeiben nem oly válogatós, melynek kirobbanásai temperamentumosabbak, teljes épségében megőrzi. Amerling hatása felületes szemléletre nem tűnik ki művészetében, s csak alaposabb vizsgálat, mélyebb analizis után észlelhető. Apró finomságokban jelentkezik. A rajz gondosabb kivitelében, a színek mélyebb tüzében, zökkenő nélküli átmeneteiben, az egész képet elöntő, fényben úszó színharmóniában. Látását színesebbé, rajzát lágyabbá tette Amerling. Azonban ő az Amerling meleg, derűs, mosolygó színeibe a vérmérsékletéből eredő sötétebb tónusokat kevert. Rajzát, érzékibb vonalvezetését is kirobbanó kedélye téríti el a bécsi mester kötöttebb modorától. Ott, ahol találkoznak, ahol legszembetűnőbb Amerling hatása, ott legnagyobb az ellentét is közöttük. Ami Amerlinget és rajta keresztül Borsost kiemeli a hétköznapiságból, ami megnemesíti művészetüket, az a technikai közös nevezőn túl az egyéniségnek fajilag és emberileg elkülönülő megnyilatkozása által történik. Bár kétségtelenül Amerling az elindító, mégis Borsos a biedermeier festészet történetében Amerlinget megközelítő értéket képvisel. Főleg a magyar biedermeier szempontból jelentős Borsos stílusának a bécsi iskolától való ez az elkülönülése.

Borsos egy-két képével, ha Waldmülleren, Dannhauseren és Amerlingen keresztül is, eljut arra a magaslatra, amely a

kifejezetten magyar biedermeier csúcsát jelenti. Különös, de érthető, hogy nem hazai talajból sarjad ki s idegenben termi legszebb virágait a magyar biedermeier. A hazai viszonyok eredménye, hogy pl. Barabás sokkal kevésbbé biedermeier festő, mint Borsos, hogy csupán az arcképfestés terén kapcsolódik igazán kora művészetébe. Ám ebben sem a Waldmüller-féle naturalisztikus irány követője. Portréfelfogásának alapja a nálunk tovább élő és egyre ható, szabatos formára és pontos rajzra törekvő klasszicizmus.[52] Ez ugyan bécsi tanulmányai alatt, főleg Ender hatására meglágyul, édeskés lesz s nem a megfigyelés erejére, de a beállítás ügyességére helyezi a súlyt. Ez a felfogás, a hasonlóságon kívül az ideális szépségre való törekvés, végig kíséri egész működését.[53] Fiatal korában, gyakran felcsillanó naturalizmusa még legyőzhette volna ezt a modort, a kényszerítő anyagi körülmények, a kor kispolgáris felfogásától függő helyzete azonban meggátolta ebben. A kritika figyelmeztető szava, mely több ízben is megkísérelte jobb útra terelni tehetségét, nyomtalanul hangzott el felette. Az ízlés változása, a hazai kultúra lendülete, amely mind erőteljesebb léptekkel iramodott a műveltségben vezető nemzetek után, nem tudta magával ragadni. Modora az öregség évein is elkíséri és bár megéri az új, modern művészet megszületését, bár haláláig dolgozik, nem tud szabadulni tőle.

A biedermeier arckép voltakép felnagyított miniatür. Jellege rajzos, a festőiség ritkán jelentkezik felfogásában. Barabás miniaturái a rajztudás, a türelem remekei, melyeken az arc fotografikus hűsége mellett a szövetkezelés finomsága, könnyedsége egy sorba helyezik őt a legjobb külföldiekkel. Ő sajátlag miniatür festő és e téren messze Borsos fölött áll. A miniatura festés természetéből következik, hogy a felfogásban az aprólékosság érvényesül. A forma kifejezésének egyetlen eszköze a vonal, a színek szinte csak befedői s nem létrehozói a formáknak. Barabásnak annyira sajátja lesz ez a felfogás, hogy az arcképfestésben sem tud szabadulni tőle. Modora ritkán válik festőivé, preciz, szigorú rajz, miniaturákon edződött abszolut gondos technika, meleg ragyogó színek jellemzik, melyeket azonban nem bont részekre a festőiségre való törekvés. Ha arcképeit összevetjük egyrészt a vele egykorú külföldiekkel és másrészt Borsossal, azt tapasztaljuk,

hogy az egész életében idehaza működött Barabás sokkal kevésbbé mutat egyéni és főleg fajilag elkülönítő kézjegyeket, mint az egész életében Bécsben dolgozott Borsos. Barabást leginkább Josef Kriehuberrel lehet összevetni, aki szintén olasz mesterek másolásával igyekszik elmélyíteni stílusát, de aki, Barabáshoz hasonlóan egy sablonos formaszépségen túl nem jutott, s aki a művészettől elvonatkoztatva, mint nemzete nagyjainak megörökítője szerzett érdemeket.

Barabás munkássága nemcsak ténybelileg, de formailag is nagyon rokon vele. Ám a hazai viszonyok következtében az ő élete, küzdelmei többet jelentenek nekünk, mint jelent Kriehuber az osztrák művészetnek. Barabás volt a mag, mely köré az egykorú művészi élet csoportosult. Az ő küzdelmei a közöny, a megvetés leverésére, a művészet elismertetésére vezettek. Ha különválasztjuk a művészetet fenntartó erőket s nem gondolunk abszolut eredményekre, melyek a művészetben éppenúgy mint máshol csak bizonyos előfeltételek eredményei lehetnek, hanem gondolunk arra a kultúrharcra, mely a magyar művészet alapját volt hivatva megteremteni, akkor Barabás az új magyar művészet egyik megteremtője.

Ez a korszak, ezek a művészek ép a mult folytonosságának hiánya miatt elsősorban csak belekapcsolódni tudtak abba a folyamatba, melyből évszázadokra kiestünk. Az árba belezuhanó ember tehetetlenségével sodródtak előre. A céltudatos, erejét visszanyert haladás ideje csak utánnuk következhetett. Barabás és kortársai egyéniségének egész erejét lekötötte, feloldotta a küzdelem a művészetért, nem a saját, de az általános magyar művészetért vívott harc. Ezt a kort nem szabad az egyének súlyával mérni. Akik külön-külön talán súlytalanok, azok mint e nagy, heroikus munkának részesei legnagyobb szolgálatot tettek a magyarságnak: elindították a fejlődés útjára újabb művészetünket.

Nehéz mérlegre tenni és értékben összemérni Borsos Józsefet Barabás Miklóssal. Borsos egész más elbírálás alá esik, mert kora ifjúságától kezdve kikapcsolódott a megújuló magyar művészetért folytatott küzdelmekből. Súlyát nem mérhetjük az egész, hallatlanul nehéz küzdelemnek, minden hibát, kezdetlegességet feledtető szemszögéből. Az ő értéke csak annyi, amennyit mint művész környezetétől elvonatkoz-

tátva képvisel. A magyar művészetnek egy idegenbe szakadt képviselője, aki azonban sokban megőrízte magyarságát s ebben az időben külföldre került művészeink közül talán az egyetlen, kinek művészetében fajisága tükröződik.

Markó Károly, Brocky Károly, hogy külföldre került művészeink közül csak ezt a két legnevesebbet említsük, művészetükben idegenekké váltak. Eléggé általános, bár téves beállítás az, mely a magyar művészet elindulását ezektől az idegenbeszakadt tehetségektől teszi függővé. Az ő életük, működésük, elismerést szerzett ugyan a magyarságnak, nemzeti értékben mégis lemarad egy Ferenczy István, egy Barabás Miklós jelentősége mögött. A magyar művészet szabadságharcában nem vettek részt. Markóban és Brockyban hiába keressük a magyar karakter megnyilatkozását. Markónak a Szépművészeti Múzeumban levő s Visegrádot ábrázoló egyik korai képe, megmutatja azt a veszteséget, mely távozásával érte művészetünket. A friss, üde naturalizmus korai felcsillanása ez a kép, a fejlődés óriási lehetőségeit rejti magában, amely későbbi művein személytelen, hontalan álmodozássá, egy darab multtá válik.

Borsos helyzete más. Ő nem sodródott oly távolra, mint Markó vagy Brocky. Lelkileg, már csak a közelség miatt is, teljesen benne élt a magyar művészi életben. Érdeklik a hazai események, számít a magyar közönség érdeklődésére, többízben küld képet a Műegylet tárlataira s a magyar arisztokráciának kedvelt festője. Bár a bécsi művészet neveltje, nem vetkőzi le magyarságát. Művészetének elhatárolható karaktere, magyarságából folyó jellegzetes arcéle elvitathatatlan. Fejlődési vonala egyenes, nyiltan kimutatja azokat a hatásokat, melyeket magábaolvaszt s ezáltal megmérhetővé teszi egyénisége határait. Tudása nem oly kiforrott és egyenletes, mint Barabásé. Egy-egy kiváló alkotást sokszor üres, unalmas képek egész sora követ. Barabás sokkal kiegyensúlyozottabb, s ami újat alkalmazkodó képességével, szorgalmával felvesz, azt művein símán felhasználni képes.

Borsos mint művész és mint ember Barabásnál szerencsétlenebb volt. Művészete kevesebb elismerésben részesült. A közöny és az anyagi csapások miatt kétségbeesve, aránylag fiatalon önmaga ítéli halálra művészetét.

*

A magyar biedermeier, főleg pedig a biedermeier zsánerkép elsősorban Borsos művészete által mutat a külföldtől eltérő tulajdonságokat. Barabás főleg arcképfestő. Ami a biedermeiernek különös varázsát, báját adja, az ideálkép és az interiőr majdnem teljesen hiányzik nála. A magyar festészetben kétségtelenül új szín az a derült érzelmesség, mely Borsos zsánerképeiben jelentkezik. Kifejezési módja egyszerű, nem oly virtuóz mint az osztrákoké. Az aránytalanságban, mely képességei és tervei között fönnáll a mult hiánya érzik. Általános tünete ez az akkori magyar művészi életnek, amit Ferenczy István példája is eléggé bizonyít. Technikai tudása nagy, bár nem játszik széles skálán. Művészete azonban még nélkülözi a nagyvonalúságot. De temperamentumos, meleg, őszinte, s felfogása nem egyszer telivér festői. Oly tulajdonságok ezek, melyek nemcsak művészi egyéniségére, de általában a magyar vérmérsékletre jellemzőek.

Barabás érdeme, hogy a XIX. század elején újjászületett magyar festészetnek különböző idegen eredőkből származó egyvelegét művészetében kikristályosította és a stílustalanságot stílussá emelte.

Barabás az első újabbkori magyar festő, ki stílust teremtett. Szintetikus összefoglalója kora törekvéseinek, akiben először szólal meg stílus formájában az inas éveit járó magyar művészet. A magyar biedermeier szeszélyes hullámvonal, mely a biedermeier külföldi hanyatlásának idején, az 50-es évek táján éri el csúcspontját. 1844-ben festi Barabás „Vásárra menő oláh család" című képét, 1858-ban Nicolics Sándorné arcképét, mely a biedermeier portréfestés egyik legszebb alkotása. A külföldön régletünt tisztaságában, gyökértelenül virágzik nálunk tovább ez a barabási stílus. Miközben a naturalizmus, impresszionizmus vívja harcát az új művészetért, észrevétlenül utolsó szirmait még arra az útra hinti, melyen diadalmasan halad új céljai felé a magyar művészet.

Borsos jelentősége abban áll, hogy művészete a kezdet nehézségei után a bécsi iskola minden jótulajdonságát egyesíteni tudta s ebből a magasabb kultúrából frissebb, vérmesebb egyéniségével, magyaros temperamentumával kialakította azt a stílust, mely szinte egyedül hivatott a magyar biedermeier elnevezésre. Nem akarjuk azonban túlozni jelentőségét. A

XIX. század eleje nem a rendkivüli művészegyéniségek kora. Abszolut mértékkel mérhető művész egysem akad ebben a korban. Le kell csökkenteni igényeinket és át kell térnünk az abszoluttól a relatív értékeléshez. Ha így tekintjük Barabást, a magyar művészet megújhodása szempontjából elhatározó jelentőségű. Borsos viszont, bár a magyar biedermeier legkiválóbb képviselője, mint a magyar alkotóerő kitépett része, idegenben virágzott el. Mégis ő az igazi, lényegében magyar művészet első felcsillanása.

*

Borsos művészi pályájának utolsó tíz éve a „Lányok bál után" sikerétől, az 1861-ben bekövetkezett anyagi és lelki összeroppanásig, és Pestre való hazatéréséig tartó időszakot öleli fel. Főleg az 1850-től 1855-ig terjedő idő jelenti legtermékenyebb idejét. Ekkor készült művei a következők: Zitterbarth János építész és Esterházy Pál herceg arcképe, „A nővérek", „Olasz kertész leány", „Virágait öntöző szórakozott leány", „A hír", „Egy matróz" (Hegedüs Kristóf), Csendélet (elefántcsont sörlegek), „Drótos tót", „Andrássy Manó gróf arcképe", „Percek a művész életéből", „Az özvegy", „A sebesült harcos és az apáca", „Műteremben", „Feketesálas nő arcképe", „Jelenet egy bécsi hídon", „Csata után", „Olasz nő Siena vidékéről", Pálffy János gróf arcképe, Stéger Ferenc tenorista arcképe, „Galambpósta", Gróf Batthyány Lajos fényképe után festett arcképe, „Szeret — nem szeret? (Virágjóslás)", a „Galambpósta" második példánya és egész sor ideálportré.

Igen érdekes a „Hazatérő aratónők" című 1851-ben festett képe (Dános Géza tulajdonában), melynek egy nagyobb méretű, ugyanazokkal a világítási problemákkal kísérletező, tehát ugyanerre az időre keltezhető másodpéldánya ismeretes (Fővárosi Múzeum tulajdona.). Mindkettőnek festői problémája az esti fény, a naplemente pompázó színeinek visszaadása. Az alaptónust a hátterül szolgáló ég alkonypirja adja, mely a halvány színfoltoknak és a fényreflexeknek a helyiszíneket elváltoztató hullámaival az előtér alakjain elömlik. A művész ily fényhatásokkal korábban is kísérletezik, elsőízben egy 1844-ben készült s feketeruhás nőalakot ábrázoló, már említett képén. Hasonló fényhatásokat később gyakran alkalmaz, s az ötvenes évek után készült képein festőileg főleg ez a

probléma foglalkoztatja. A természetes vagy mesterkélt fény- és árnyhatás, a hatásos világítási beállítás a biedermeier-festészetnek Németországban és Bécsben egyaránt egyik fő eszköze volt. Borsost Waldmüller és Amerling példája tette rá figyelmessé.

Világítási kísérletei a századvég, az impresszionizmus szín- és fény absztrakciói mellett kezdetlegesen hatnak, de érdeme, hogy kora művészetével ebben is lépést tartott.

1851-ben készül a „Lányok bál után" c. népszerű művének másodpéldánya és Zitterbarth János pesti építész arcképe. 1852-ben, Kubinyi Ágostonnak, a Nemzeti Múzeum igazgatójának ajánlatára, herceg Esterházy Pál őt bízta meg arcképe megfestésével. 1851 dec. 11-én Kubinyi megismétli kérését, minthogy a télen a herceg is, „Borsos festész úr" is Bécsben lesznek. Az első ülés 1852 jan. 3-án történik. A herceg a képet a magyar nemzetnek ajándékozta. Egy ideig a Nemzeti Múzeumban, majd a Történeti Képcsarnokban volt, míg jelenleg a Szépművészeti Múzeum felolvasó termében függ. Méltán nevezhetjük Borsos legjobb arcképének. A beállítás nagyszabású. Gazdagon bútorozott, széles drapériákkal díszített barok teremben áll a pompás díszmagyarba öltözött herceg, bal kezét kardjának markolatán nyugtatva. Főúr, főúri környezetben. Az élesen megvilágított arc kitünően van jellemezve, leolvashatjuk róla a kiváló főúrnak nemcsak méltóságát, hanem nagy emberi kvalitásait, egyszerűségét, komolyságát és okosságát is. Bár a művész a nagyszerű képen szinte zsúfolja a gondosan előadott festői részleteket, legjobb rajta mégis az éles lelki megfigyeléssel jellemzett s a kép többi részeinél, kivált a ruházatnál lágyabb és igazabb festőiséggel készült fej.

Az 1852-es év nevezetesebb darabjai még a „Hir" vagy „Katonasors" címen ismert kissé kemény kompozíció, a „Virágait öntöző szórakozott leány" és az „Egy matróz", mely Hegedüs Kristófot ábrázolja.[54]

A következő évek tevékenysége megoszlik úgy műfaj, mint minőség tekintetében. Főleg sok arcképet, közben ideálportrékat, csendéleteket és zsánerképeket fest. Zsánerképei közül igen érdekes a „Krizis egy művész életében" c. kép, melyből talán az önmagával és művészetével később megha-

sonló ember vívódásainak kezdetére következtethetünk. Borsos további működése fejlődésileg alig hoz újat s egyre inkább a rutinos önismétlés szikkadt talajára téved. Maga is tudatára ébredt annak, hogy művészete legfelső szintjét már meghaladta. Efeletti elkeseredésében adta fejét azokra a vállalkozásokra, melyek anyagi, lelki és művészi összeroppanásához vezettek.

Technikai készsége végig megőrzi az ötvenes évek magas szintjét. Hiányai a távlati elrajzolásokban, levegőtlenségben, a hideg, kemény színezésben, az elrendezésben, a gondolat megragadásának magasabb képzeletet nélkülöző szegénységében mutatkoznak. Ezek a fogyatékosságok annál feltűnőbbek, minél inkább a rutin irányítja művészetét. Fiatalkori képeit jellemző vonások, a fiatalos hevesség, a meleg, festői színezés, ötletes kompozició, a naturalisztikus motívumok finomsága mindinkább eltűnik. Sablonos, biedermeier művésszé lesz. Stílusa leszáll a bécsi biedermeier átlagos színvonalára.

Művészete két különálló részre bontható. Munkásságának első korszaka körülbelül 1850-ig terjed. Ez az idő a fokozatos fejlődés, a kialakulás ideje. Tudás tekintetében kezdetlegesebb ekkor, de sokatigérőn jelentkeznek benne az egyéniség magyaros, fajilag elkülöníthető csírái. Sajnos, végső kialakulása a bécsi környezet hatása alatt, egyéniségének megőrzése mellett is, a sikereket hajszoló, a fejlődés fonalát elejtő divatművészethez vezet. Elválaszthatatlanul összeforr azzal a stílussal, mely az akadémikussá merevedett biedermeier hanyatlásával őt is az összeroppanás, az anyagi és lelki meghasonlás felé sodorta. Kár, hogy nem sikerült belekapcsolódnia a művészetnek 1860 körül már erőteljesen zajló új áramlataiba. Képei szerepelnek az 1855.-i párisi világkiállításon, ahol az egy Pettenkofent kivéve, az összes neves bécsi festők felvonulnak.[55] Borsos maga is járt Párisban, látnia kellett a friss, új szellemtől megtermékenyített művészetet, amely Franciaországból ebben az időben indult el hódító útjára. A párisi út tanulságai legfeljebb a rokokóra emlékeztető, finom formákban jelentkeznek. Főleg legutolsó képein feltűnő az önmaga ismétlésébe beleunt fáradt képzeletnek bágyadt, elfinomodó technikai játékokban jelentkező dekadenciája. Érdekes példája ennek az „Álarcpróba" című, 1859-ben festett képe,

melyen a korai műveit jellemző erőteljes, telt formák elvékonyodnak, a rokokó figuráira emlékeztetnek. Az egészséges, derűs művész itt már mesterkélt virtuózzá válik, aki végső erőfeszítéssel, palettája összes színével, ecsetje minden apró finomságával megkísérli mégegyszer az ellenállást a művészetét fenyegető összeomlással szemben. Lelki meghasonlását sietteti az anyagi romlása is, mely 1861-ben következett be, s amely hazatérését, illetve Pesten való letelepedését eredményezte. Borsos Pestre jövetele az új, nyugodt életre vágyó ember teljes leszámolása a multtal. Érezte, hogy művészete, mely a biedermeierrel annyira összeforrott, simán haladó útjának végéhez érkezett. Tudta, hogy az a stílus, mely egykor zökkenő nélkül vitte a siker, az elismerés felé, a divat változása következtében megfosztja őt nemcsak a siker reményétől, de a kényelmes élet lehetőségétől is. Ezért választja a biztosabb megélhetést nyujtó fényképészetet s megalkudva a sorssal, kimondja a végső ítéletet művészete felett.

Nem ritka ebben a korban, hogy művészeink a nehéz viszonyok következtében, a festészetnél jobban jövedelmező fényképészetet választják. Arany János lapja, a „Koszorú" már 1863-ban írja, hogy „művészeink, önfeláldozó szorgalmuk mellett is, a nagy részvétlenségtől nyomatva, csak néha képesek oly műveket kiállítani, melyek tehetségeiknek megfelelnek."[56] A leginkább előforduló megrendelés mégis az arckép, melyet azonban szintén háttérbe szorít a jóval olcsóbb daguerrotip, majd később a fénykép. Marastonin kívül, Budán 1846—47-ben Kramolin A., Pesten Simonyi Antal, külföldön képzett fényképész készít daguerrotip arcképeket. Országh Antal, Barabás Miklós és Doktor Albert is kísérletezik a fényképészettel.[57]

A magyar művészi körök nagy reményekkel néztek Borsos hazatérése elé, aki mihamar fel is veszi a kapcsolatot művészeinkkel. Belép az 1861-ben alakuló Képzőművészeti társulatba, melynek 1863-ban igazgató-választmányi tagja lesz.[58] Marastoni József 1861-ben „baráti emlékül" ajánlással rajzot készít róla, mely ma a Történeti Képcsarnok tulajdona.[59] 1862-ben tagja a londoni kiállítás magyar osztályát szervező zsürinek. Ezzel azonban be is fejeződik minden tevékenysége, amely művészi mozgalmainkkal kapcsolatos.[60]

1862-ben Doktor Alberttel társul és az Országút 42. sz. alatt, a volt botanikus kertben, Pesten fényképészeti műtermet nyit. Izlése, művészi iskolázottsága itt is nagy segítségére van. Hamarosan országos hírnévre tesz szert. Szinte nem győzi a rengeteg munkát, amellyel elhalmozzák. Fényképein mintha egykori portréit, zsánerképeit látnók viszont. Ugyanaz az előkelőségre törekvő beállítás, ugyanaz a derűsen szentimentális biedermeier hangulat.

Népszerűsége egyre növekszik, újból vagyonra tesz szert. Megveszi a „Szép juhászné"-hoz címzett budai vendéglőt. Műterme vezetését nagyrészt vejének, Varságh Imrének adja át s ő maga visszavonultan él kis birtokán. Itt, úgylátszik építkezés közben, a vendéglőtől különálló emeletes ház falában, befalazva egy síremléket talált, melyet a Nemzeti Múzeumnak adományozott. Babenbergi Mehlmeister Henrik sírköve ez a lelet, melyről az 1869. és 1875. évi Archaeológiai Értesítő is megemlékezik, köszönetet fejezvén ki „Borsos József fényképész úrnak hazafias ajándékáért."[81]

Érdekesnek tartjuk idézni a Vasárnapi Ujságnak egy 1877-ben megjelent közleményét: „Borsos, Doktor és Varságh műterme e hét folyamán a leglátogatottabb helyek egyike lett Budapesten. A török küldöttség tagjai itt vétették le magukat egy csoportban és némelyik külön is, s a közönség azonnal ostrom alá vette a műtermet, s tömérdek megrendelést tettek a fölvételekből. Még külföldről is érkeztek megrendelések távirati úton e képekre. A török ifjak közül többen, itteni barátaik fölkérésére magyar díszruhában is levétették magokat."[82] Műtermének ez a nagy népszerűsége azonban nem tarthatott soká, mert ugyancsak a Vasárnapi Ujságban, Borsos halála után megjelent nekrologban már a következőket olvashatjuk: „..... műterme sok időn át elsőrangú és országszerte ismeretes volt. Megvagyonosodott. De később meg kellett ismernie a sors forgandóságát s elfelejtett emberré lett. Csak halála idézi fel emlékét annak, hogy egykor művész volt."

*

1875-ben, feleségének, szül. Falussy Annának halála után mégegyszer, utoljára kezébe veszi az ecsetet. Őszinte emberi hangon állít emléket fiatalon elhunyt nejének. Szürkén-szür-

kére, „a chiaroscuro" festett kis puttók közé, ovális keretbe helyezte feleségének arcképét. A kép alsórésze csendes erdei tisztás, melynek közepén, hatalmas fák alatt a „Szép juhászné" alakjában ugyancsak neje emlékének áldoz. Ez a kép a hallgatásba temetkezett művész, minden külső máztól megtisztult őszinte megszólalása. Váratlanul kiejtett utolsó szó, melyet a sors kikényszerített. E kép és előző alkotásai között szellemileg semmi kapcsolat sincs. Idegenül néz ránk egy más embernek, bánatában az őszinteséghez menekülő szomorú szemével. Egyszerűség és őszinteség van a színek letompított, halk szavában, a puttók mozdulataiban, melyek a szerelemben eltelt boldog idő szimbólumai s a tájképben, mely talán a művész lelkét jelképezi emlékeinek csendben őrködő pásztorával, a szép juhásznéval — feleségével.

Magára hagyatva, elfeledve hal meg 1883 aug. 19.-én.

*

A „Szép juhászné"-ról címzett budai vendéglő tulajdonosa felesége emlékének áldozó e képével zárja művészi pályafutását.

Érdekes művész, különös sorsú ember, kinek a kezdet sikerei után bőven kijutott része az élet megpróbáltatásaiból is. Szerencse és balszerencse közt dobálja a sors. Bohém természete, befolyásolhatósága anyagi romlásba juttatja. Művészetét önmaga áldozza fel a késői józanság hivatást megtagadó végletességével. Lelkileg beteg, fáradt ember, kiből a jövőtől való rettegés kiölte a művészetbe vetett hitet. Hazatérése nem visszatérés a hazai röghöz, nem hit, amely új lendítő erőt keres. Hazatérése menekülése a multtól. Menekülés a munkához s végezetül a bor mámorához. Kishitűség, melyet magyarázni is alig lehet. Nagyra hivatott tehetség elkallódása a gyenge akarat, a kis koncepciójú lélek útvesztőjében. Borsos számára a biedermeier volt a kezdet és a vég. Művészi hivatása, sorsa befejeződik a korral. Nem az a művész, aki a művészetért mindent feláldozni képes. Tehetsége korán felszínre dobja s a divat sodrába került művész szinte küzdelem nélkül viteti magát a könnyű sikerek felé. Fejlődése megakadt, mert nem volt szüksége a teljes elmélyedésre. Nem tanulta meg igazán szeretni és megbecsülni a művészetet, mert

alig küzdött érte. A könnyű sikerek juttatták tehetségét zsákutcába, süllyesztették hivatását mesterséggé, s emelték az élet anyagias szempontjait művészetének céljai fölé. A művészi elhivatottság megtagadása szomorú és diszharmonikus befejezése volt művészetének.

FORRÁSMŰVEK JEGYZÉKE.

Arpad Weixlgärtner: August Pettenkoffen. Wien, 1916. I—II. kötet.

Pintér Jenő: A magyar irodalomtörténet kézikönyve. Budapest, 1921. I—II.

Ormós Zsigmond: Adatok a művészet történetéhez. Pest, 1859.

Lyka Károly: A táblabíróvilág művészete. I—IV.

Kertbeny: Ungarns Männer der Zeit. Prag, 1862.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve az 1930. évre.

Berzeviczy Albert: Az absolutizmus kora Magyarországon. 1849—1865. I—II. Budapest.

Böheim Vendel: A Habsburgház műkincsei.

Ernst Lajos: A magyar történeti festészet. Budapest, 1910.

Ernst Lajos: Magyar biedermeier-művészet. Budapest, 1913.

Szana Tamás: Száz év a magyar művészet történetéből. 1901., Budapest.

Farkas Zoltán: A biedermeier. Budapest, 1914.

Hoffmann Edit dr.: Barabás Miklós.

Ernst Aukciók katalógusai. I—XLVI.

Barabás Miklós emlékiratai. Budapest, 1902.

A magyar festőművészet albuma. (Pesti Napló, 1904.)

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. Budapest, 1894. I.

Szendrei-Szentiványi: Magyar képzőművészek lexikona. I.

Thieme-Becker: Künstler-Lexikon.

Wurzbach: Biographisches Lexikon des Kais. Österreich. Wien, 1857.

Tárkányi Béla levelezése Kovács Mihállyal és Szvorényi Józseffel.

Biró Béla: Kovács Mihály. Budapest, 1930.

Krücken Oskar von und *Imre Parlagi:* Das geistige Ungarn.

A Magyarországi Műegylet Évkönyve. 1863.

Meller Simon: Az Esterházy-képtár története. Budapest, 1913.

Günther Probszt: Friedrich von Amerling. Wien, 1927.

Folyóiratok:

A Gyüjtő. 1912.

Főv. Lapok 1876.

Archaeologiai Értesítő. I—1869. IX—1875.

Művészet. 1902—1914.

Budapesti Hirlap. 1929.

Pesti Napló. 1851.

Vasárnapi Ujság. 1865—1879—1880—1883—1887—1901.

takarékpénztár árverési csarnokának októberi aukciója. 1929. (Krausz Simon gyüjteménye. 6. sz.) Jelezve lent balra.

127. *Fiatal hölgy.* Olajf. Vászon. 64×56. — Magyar Studio. I. művészeti aukció a Nemzeti Szalonban. 1921. 5. sz.

128. *Női képmás.* Vízfestmény. Árverési Közlöny. XI. évf. 69. sz. Budapest 1930. febr. (Rendkívüli szám.)

129. *Lantos görög leány.* Olajf. Vászon. 65×50. — Magyar Studio II. művészeti aukció 1921. 27. sz.

130. *Csendélet.* Olajf. Vászon. Budapest, Horváth Nándor örököseinek tulajdona.

131. *Csendélet.* Olajf. Vászon. Budapest, Horváth Nándor örököseinek tulajdona.

132. *Bál után.* Olajf. Vászon. 66—53. — Jelezve: Borsos 1859. — 1930-ban a budapesti műkereskedelemben.

133. *Csábítás.* Olajf. Fa. 36×44. — Ernst Aukció 1929. (XLIII. 61. sz.) 1930-ban a budapesti műkereskedelemben. (Párja amerikai magántulajdonba került.)

134. *Nő virágcsokorral.* Olajf. Vászon. Budapest, Fleischer Dezső tulajdona.

135. *Férfi arckép.* Olajf. Vászon. 128×95. — Budapest. Dr. Knób Sándor tulajdona.

136. *Női arckép.* Bécs, Wilhelm Offenheim gyüjteménye. A gyűjtő édesanyjának arcképe. (Apolló, 1930. aug.)

137. *Fiatal leány.* Olajf. Vászon. 80×62. — Ernst Aukció 1929. (XLIII. 547.) Budapest, Fónagy Aladár gyűjteménye.

138. *A megváltó.* Állítólagos fiatalkori kép. — Közölve Művészet 1913. 343. o. „Eredetije ezidőszerint Bécsben van s a Borsos hagyatékból ered." Ld. Művészet 1913. 360. l.

139. *Hazatérés a szüretről.* Olajf. Vászon. 91×60. Budapest. Pewny Karolina tulajdona.

140. *Női arckép.* Olajf. Vászon. 90×70. Jelzése oldalt, közép felé: Borsos. — Popper Ödön tulajdona.

141. *Három grácia.* Olajf. Vászon. Ovális. Weisz Alfonz br. tulajdona.

142. *Vízhordó leány.* Olajf. Vászon. 81×60. August E. József tulajdona.

---

54 db még nincs azonosítva

142
54
88 azonosítva.

[45] Meller Simon: id. m.

[46] V. ö. Ormós Zsigmond: Adatok a művészet történetéhez. Pest. 1859. 22. l.

[47] Szendrei, Szentiványi: Magyar képzőművészek lexikona. 232. l.

[48] A Gyüjtő, 1912. I. k. 337. l.

[49] Günther Probszt: Friedrich von Amerling. Wien. 1927. 92. l.

[50] Probszt: id. m. 91. l.

[51] Emil Benkóczy, Kovács Mihály festőművésznek Tárkányi Bélához írott levelei. Művészet IX. 1910. 422. l.

[52] Hoffmann Edith dr.: id. m.

[53] Hoffmann Edith dr.: id. m.

[54] 1852-ben, mint Hegedüs Antónia ajándéka a magyar képtár tulajdonába került. V. ö. Peregriny János: A magyar nemzeti múzeum.

[55] Weixlgärtner: id. m.

[56] Szana Tamás: Száz év a magyar művészet történetéből. 133. l.

[57] Lyka Károly: id. m.

[58] Az országos magyar képzőművészeti társulat évkönyve 1928. Pipics Zoltán: Adalékok a társulat történetéhez. 98. l. — Fénykép: A képzőművészeti társulat igazgató választmánya 1863-ban.

[59] Történeti Képcsarnok. — Marastoni József, Borsos József. Rajz. — Aláírás: rajz. Marastoni Jos. Pesten, baráti emlékül Aug. 1-én 1861. Borsos József sajátkezű aláírásával. Nyomt. Pollák Testvérek Pesten 1861.

[60] V. ö. Lázár Béla: id. m.

[61] Archaeológiai Értesítő I. kötet, Pest, 1869. — Kivonat a m. tud. Akadémia archaeológiai bizottságának 1868-diki júniusi, júliusi és októberi jegyzőkönyveiből. — Július 7.-én tartott VII.-ik rendes ülésben: 82. pont alatt előadó jelenti, hogy Borsos József fényképész úr a pálosok hírneves sz. Lőrincz-i kolostorából „Szép Juhászné"-hoz címzett birtokába jutott Mehlmeister Henrik-féle szép sírkövét a m. nemz. múzeumnak ajándékozza; ezen buzgóságért a bizottság köszönetét jegyzőkönyvileg kifejezi.

Archaeológiai Értesítő 1869. 6. sz. — A m. nemz. múzeum az 1868. okt.-dec. évnegyedben a követk. régiség-osztályi tárgyakkal gyarapodott. Felsorolás 43. pont alatt megemlítve a Borsos József által a m. nemz. múzeumnak adott márvány sírkő. Archaeológiai Értesítő IX. kötet 1875, 96—97. l. — Rómer Flóris Mátyás király könyvtárosának a budai „Szép Juhászné"-ban volt sírját keresi. „Egyébiránt tévedések elkerülése végett még meg kell említenünk, hogy azon nagy maradványsíremléket, mely a vendéglőtől különálló emeletes ház oldalába volt befalazva, t. i. babenbergi Mehlmeister Henrik sírköve mint Borsos József fényképész úr hazafias ajándéka már a n. múz. kőemléktárában őriztetik.

[62] V. ö. Vasárnapi Ujság, 1877. 285. l.

BORSOS JÓZSEF MŰVEINEK KATALÓGUSA.

Rövidítések:

Szm. = Szépművészeti Múzeum. FM. = Fővárosi Múzeum. Mt. = Magántulajdon. A méretet jelző számok centiméterekben először a kép magasságát, másodszor a szélességét jelzik.

1. *Psyche ajándéka.* Kőnyomat. 68×50. („Ismertető Ujsághoz félévi kedveskedésül"). Budapest, Dr. Schoen Arnold tulajdona.

2. *A mohácsi ütközet.* Olajf. Vászon, 115×190. Ernst Aukció 1928. (XXXVIII.. 49. sz.)

3. *Ismeretlen férfi arcképe.* Olajf. Vászon, 89×69. Jelzése lent jobbra: Borsos 1841. Budapest. — Knob Sándor dr. tulajdona.

4. *Hálaérzet.* (A pesti művészeti egyesület által 1841. a városi táncterem épületében kiállított művek lajstroma, Pest. 192. sz.)

5. *Csendélet.* (A pesti művészeti egyesület által 1841. a városi táncterem épületében kiállított művek lajstroma Pest, 190. sz.)

6. *Olasz nő.* Olajf. Vászon, 46×32. Ernst Aukció 1926. (XXXIII. 468. sz.) Jelzése lent balra: ....os 1841. (A jelzés első fele elmosódott.)

7. *Férfi képmás.* Olajf. Vászon, 98×81. Ernst Aukció 1926. (XXXII. 48. sz.) Jelzése lent jobbra: Borsos József 842.

8. *Előkelő úr arcképe.* Olajf. Vászon, 100×82. Ernst Aukció 1931. (XLVI. 69. sz.) Jelzése: Borsos József 842.

9. *Csendélet.* Olajf. Vászon, 44×37. Auktionskatalog der Gemälde und Antiquitätensammlung des Herrn Grafen Stefan Keglevich. Wien, 1878. 63. sz. Jelzése: Borsos József 842. Bécs. — Bécsi tulajdonban.

10. *Szőllőt vagy csókot.* Olajf. Vászon, 85×73. Ernst Aukció 1928. (XXXIX. 62. sz.) Jelzése: Borsos 843.

11. *Jelenet egy bécsi hídon.* Pest. — A pesti művészeti egyesület tárlatai, 1843. — Kisorsolás céljából megvette a műegylet, megnyerte Tasner Emilia Pesten. Ld. Szendrei—Szentiványi.

12. *Gróf Andrássy Károly arcképe.* Olajf. Vászon. (Életnagyság.) Verzeichniss der an die Kaiserl. Akademie der Vereingten bildenden Kunste zu St. Anna in Wien im Jahre 1844. zur öffentlichen Kunstausstellung abgegebenen Gegenstände.

13. *Filtsch Károly zongoraművész arcképe.* Bécs. — Kunstverein kiállítása. 1844.

14. *Hegedűs Kristóf arcképe.* Olajf. Vászon. 126×100. Jelzése: Borsos

844. (Pregriny János: A M. N. M. Képt. Leíró katalógusa 1900. 501. o. IX. A. 11. Elcseréltettek: Borsos József: Hegedűs Kristóf arcképe. Magy. Képt. 81. Novorolszky Antonia ajándéka 1855. Várady Gábor 1863-ban Greguss János „Ebéd után" című képét adta érte. — A Magy. Tört Képcsarnok lajstroma. Bp. 1894. VIII. terem 121. o. 367. kép. — A képet közölte Lázár Béla: Borsos József — Művészet. XII. évf. 1913. 8. szám. 302—314. l.)

15. *Veszélyben forgó szerelmes levél.* Bécs, 1844. Kunstverein kiállítása.

16. *Fekete ruhás nő arcképe.* Olajf, Vászon. 96×72. Jelzése jobbra: Borsos J. 844. — Budapest, Dr. Neuvirth Alfréd tul.

17. *Anya beteg gyermeke mellett.* Olajf. Fa. 31.5×25. A pesti művészeti egyesület tárlata 1846. — 100 frt.-ért megvette a műegylet, megnyerte Szép György. — Ernst Aukció „Magyar Biedermeier-művészet" kiállítása. 1920. (XIII—XIV. 46. sz.) Weinwurm Lajos Budapest, tulajdona.

18. *Kisleány feje.* Olaj.f. 34·8×27·7. A pesti műegyesület által 1845. évben a városi táncterem épületében kiállított művek lajstroma, Pest 187. sz. Budapest, SzM.

19. *Álarcpróba.* Olajf. Vászon. 46×39. Verzeichniss der an die Kaiserl. Akademie der Vereinigten bildenden Kunste zu St. Anna in Wien im Jahre 1845. Zur öffentlichen Kunstausstellung abgegebenen Gegenstände. — Josef Borsos — Ölgemelde. Preis: 100 Stück Ducaten. Leingrube um Glasis Nr. 23.

20. *Bor és nő.* Bécs, 1846. Kunstverein kiállítása.

21. *A drótos tót.* Bécs. 1846. Kunstverein kiállítása. — Megvette hg. Esterházy Pál 180 frt.-ért — Ld. Szendrei—Szentiványi.

22. *Arckép.* Pest. — A pesti művészeti egyesület kiállítása 1847.

23. *Az első magyar országgyűlés megnyitása a képviselők házában, Pesten, 1848-ik évi július 5-én.* Kőrajz. Tervezte: Borsos József, kőre rajzolta: Bettenkoffer Károly. Folio. (198.) 1927—14805. sz. alatt. Fővárosi Múzeum tulajdonában. Budapest.

24. *Rottenbiller Lipót arcképe.* Olajf. Vászon. 110·6×86·8. Budapest, SzM. tulajdona. — A képet közölte Lázár Béla: Borsos József — Művészet, XII. évf. 1913. 8. szám. 302—314. l.

25. *Kovásznai Kovács Illés.* Miniatür-arckép. 8×6. 7. Elefántcsont (Négyszögű.) Jelzése: Borsos 1848. (Berámázva.) Ernst Aukció 1917. (II. 212. sz.) Budapest, Kilényi Hugó tulajdona.

26. *Teleki Sándor gróf mint gyertyagyári munkás Yersey szigetén.* 1845. Kőnyomat. (Ld. Szendrei-Szentiványi.)

27. *Teleki Sándor gróf mint vándorló legény.* 1845. Kőnyomat. (Ld. Szendrei-Szentiványi.)

28. *Imrédy H. arcképe.* Vízfestmény (Aquarel). Imrédy Kálmán tulajdona.

29. *Imrédy Ignác arcképe.* Imrédy Kálmán tulajdona. — Közölte: Lázár Béla: Borsos József — Művészet XII. évf. 1913. 8. sz. 302—314. l.

30. *Gyógyulófélben.* Bécs. 1846. — Lappang. — Kunstverein kiállítása.

31. *Ablakon kikönyökölő fiatal leány.* Olaj. Vászon. 45×36. Jelzése jobbra lent: Borsos J. 848. Budapest, Dr. Szebeny Dezső tulajdona.

32. *Női képmás.* Miniatür. Lemezpapír (Karton) 11·5×9·5. Jelzése lent balra: Borsos 849. — Ernst Aukció 1922—3. (XXI—XXV—XXVI. 80. és 128. sz.)

33. *Női képmás.* Vízfestmény. 10·5×9. Jelzése lent balra: Borsos 849. — Ernst Aukció 1921. (XVI. 286. sz.)

34. *Gróf Keglevich János.* Miniatür. Elefántcsont. Aranyozott farámában. 1850. — Ernst Aukció 1917. (II. 213. sz.) Budapest, Kilényi Hugó tulajdona.

35. *Leányok a bál után.* Olajf. Fa. 121·5×125. — Peregriny János: A M. N. M. Képt. Leíró katalógusa, 1900. 61. o. I. terem, 38. sz. — Az Esterházy gyüjteményből. 1871. Meller Simon: Az Esterházy képtár története. Budapest, 1915. Jelzése jobbra alul: Borsos J. 850. Mündler III. 18. Országos Képt. száma 1394. — Budapest, Sz. M. tulajdona.

36. *A meglepetés.* Bécs, 1850. — Kunstverein kiállítása. — Elkelt 500 frt.-ért. Ld. Szendrei—Szentiványi.

37. *Férfi arckép.* Olajf. Lemezpapir. 27×22. — Ernst Aukció 1928. (XXXVIII. 48. sz.) Jelzése: Borsos J. 850. — Mt.

38. *Női képmás.* Olajf. Vászon. 24·5×21·5. — Ernst Aukció 1920. (XI. 35. sz.) Jelzése a jobb oldalon: Borsos 1850.

39. *Vadászaton.* Olajf. Vászon. 90×70. — A Szent György Czéh IX. Aukciója. 1911. 2. sz. — Gyüjtő, 1912. I. 337. I. Jelzése: 1850.

40. *Csendélet.* Olajf. Vászon. 2·7.5"×2·1¾". — Wurzbach: Biogr. Lex. II. Theil. Wien, 1857. Jelzése fen: Josef Borsos 1850. Bécs. (Egykor a bécsi császári udvari képtár tulajdonában.)

41. *Zitterbarth János építész arcképe.* Olajf. Vászon. 110·6×86·8. Jelzése: Borsos József 1851. — Ernst Múzeum tulajdona.

42. *Bál után.* Olajf. Vászon. A pesti műegyesület által 1851. évben. Pesten, Nádor-utcában 244. szám alatt kiállított művek lajstroma, Pest. 146. — Borsos József. — Bécsben. Budapest, Bayer—Krucsay Dezső dr. tulajdona.

43. *A nővérek.* Olajf. Fa. 45×36. — Magyar Studio művészeti aukciója 1921. (22. 25. sz.) Jelzése alul jobbra: Borsos J. 851. Budapest, Dános Géza gyüjt.

44. *Esterházy Pál hg. arcképe.* Olajf. Vászon, 233×160. — Peregriny J.: A M. N. M. Képt. leíró katalógusa 1900. — A Magy. Képt.-ból a Tört. Képcsarnokba áttett festmények. 466. o. VII. B. 25. — Esterházy Pál hg. ajándéka 1852. Jelzése alól jobbra: Borsos J. 852. —Budapest, SzM.

45. *Olasz kertész leány.* Olajf. Vászon. Pest. — A pesti műv. egyesület kiállításai, 1852.

46. *Virágait öntöző szórakozott leány.* Olajf. Vászon. A pesti műv. egyesület kiállításai, 1852.

47. *A hír.* Olajf. Fa. 55·5×46·5. — Ernst Aukció (XLIII. 63.) Jelzése: Borsos 852. Budapest. Börzsöny Kálmán tulajdona.

48. *Arckép.* Olajf. Vászon. — Pest. — A pesti műv. egyesület kiállításai 1853.

49. *Nő képe.* (Az özvegy.) Olajf. Vászon. 98·5×82. — Peregriny III. 4622. — Veszprémi múzeumnak adatott ideiglenes állami letétként. 1913. okt. 17-én. Jelzése: 1853.

50. *Csendélet.* Bécs, 1853. (Elefántcsont poharak.) Kunstverein kiállítása. Olajf. Vászon. 44×37. — Auktions-katalog der Gemälde- und Antiquitätensammlung des Herrn Grafen Stefan Keglevich. Bécs, 1878. — Jelzése: Borsos József, 1842.

51. *Andrássy Manó gróf arcképe.* (1853.)

52. *Percek a művész életéből.* Olajf. Vászon 97·5×81·8. — Pest. A pesti műv. egyesület tárlatai. 1853. — Kisorsolás céljából megvette a műegylet 400 frt.-ért s megnyerte Güllming Ferenc Pesten. — (Ld. A magyarországi Műegylet évkönyve 1863. 63. o. 10. f. szám alatt, 1853.) Budapest, SzM. tulajdona.

53. *A sebesült harcos és az apáca.* Pest. — A pesti műv. egyesület nov.—decemberi kiállítása, 1853.

54. *Műteremben.* Olajf. Vászon. Közölve Képzőművészet III. évf. 22. sz. 153—164. o. Jelzése lent jobbra: Borsos József 854. Budapest, Ernst Vilmos tulajdona.

55. *Fekete sálas nő arcképe.* Olajf. Vászon. 65×51. — Ernst Aukció 1927. (XXXVII. 47. sz.) Jelzése jobbra: Borsos 1854.

56. *Csata után.* (1853.) A magyarországi Műegylet évkönyve 1863. — Az 1853. évtől, 1863. évig az állandó műtárlatba a honi művészek által kiállított és eladott 280 műnek és ezekért 57.823 frt. 90 kr. adott összegnek jegyzéke. — 63. o. 11. tétel alatt: 1853. A csata után. 400.— frt.-ot a Műegylet kifizetett.

57. *Csata után.* (1854.) Bécs: Kunstverein kiállítása. 1854. Megvette a Kunstverein 550 frt.-ért Ld.: Szendrei—Szentiványi.

58. *Olasz nő Siena vidékéről.* Pest. — A pesti műv. egyesület máj.-jún. havi kiállítása, 1854. (250 frt. — Ld. Szendrei—Szentiványi.)

59. *Pálffy János gróf arcképe.* Közli: Lázár Béla: Művészet, XII. évf. 8. sz. 1913. évf. 302—314. l.

60. *Stéger Ferenc arcképe.* Olajf. Vászon. 132. 5×107. (Magyar Történeti Arcképcsarnok. 477. sz.) Jelzése jobbra: Borsos József 1854.

61. *Bál után.* Olajf. Vászon. 55·5×45·5. — Ernst Aukció 1920. (XII. 45.) Jelzése lent jobbra: Borsos J. 1854.

62. *Galambpósta.* Olajf. Vászon. Ovális. 107×134. Pest. — A pesti műv. egyesület okt.—nov. kiállítása, 1853. — A magyarországi Műegylet évkönyve 1863. 63. o. 12 s. szám alatt: 1853. A galambpostáért 580.— p. frt.-ot a Műegylet kifizetett. — Österreichische Kunsttopographie, II. Bécs 1908. 362. o. Heinrich Reinhardt Gyűjteménye, Bécs. Jelzése: Borsos József 853.

63. *Nő képe.* Olajf. vászon. 79·5×58·5. — Budapest, SzM.

64. *Gróf Batthyány Lajos* (posthumus) *arcképe.* Olajf. Vászon. 72·×56·5. — Köztulajdonba vett műkincsek első kiállítása. Budapest. Műcsarnok 1919. 4. (Schuller Gusztáv tulajdona.) Jelzése jobb alsó sarokban: J. Borsos 856. 1930-ban a budapesti műkereskedelemben.

65. *„Szeret—Nem szeret?"* (Virágjóslás.) Bécs 1856. Kunstverein kiállítása. 1930-ban a budapesti műkereskedelemben.

66. *Kiváncsiság.* A pesti műv. egyesület kiállítása 1856. febr.—márc. Bécs. — 1856. Kunstverein kiállítása. Megvette I. Ferenc József. Ld. Londesz Elek: A magyar festészet albuma. Pesti Napló, 1904. Budapest.

67. *Szivarozó férfi képe.* Miniatür, elefántcsontra. Átmérője 5×8. — Magyar Studio Első Művészeti Aukció 1921. II. 199. sz. Jelzése jobbra: Borsos J. 857.

68. *Konásznai Kovács Illés képmása.* Olajminiatür. — Ernst Aukció 1922. (XXI. 79. sz.) Jelzése jobb oldalon: Borsos 857.

69. *Galambposta.* Olajf. Vászon. — Pest. — A pesti műv. egyesület kiállítása 1861. — Az 1927. évi Magyar Táj- és Életkép kiállítás tárgymutatója. XIX. és XX. század 1927. jan. — febr. 28. sz. Budapest, Hecht Adolf tulajdona.

70. *Férfi képmás.* Olajf. Vászon. 56×46. A magyar nemzeti reneszánsz társaság aukciója. Budapest, 1921. Jelzése balra lent: Borsos.

71. *Csernovics Péter gróf képmása.* Bécs. — 1842. — Kunstverein kiállítása.

72. *Granichstätten dr. képmása.* Bécs, 1842. Kunstverein kiállítása.

73. *Elhagyatva.* Bécs, 1843. — Kunstverein kiállítása.

74. *Arckép.* Olajf. Vászon. — Pest. — A pesti műv. egyesület tárlatain, 1844.

75. *Bethlen gróf képmása.* 1845. Ld. Lyka: A táblabíróvilág művészete. II. 61. o. (Nem tudni, melyik Bethlen gr.)

76. *Férfiarckép.* Olajf. Vászon. 64×53. — Ernst Aukció 1931. (XLVI. 70.)

77. *Fiatal nő gyümölcsös kosárral.* Olajf. Vászon. — Árverési csarnok 1930. ápr. Jelzése jobbra, alól: Borsos.

78. *Női arckép.* Olajf. Vászon. 64×47. — Ernst Aukció 1931. (XLVI. 71.) Jelzése: J. Borsos.

79. *Fiatal nő areképe.* Vízf. Ovális. — Árverési csarnok 1930. ápr. 247. sz.

80. *Csendélet.* Olajf. Vászon. 53×42·5. Jelzése jobbra lent: Borsos J. — 1930-ban a budapesti műkereskedelemben.

81. *Kiss Dávid arcképe.* 1855. — Olajf. Vászon. 80×60. Kunszentmiklós, Dr. Zakariás Jánosné úrnő tulajdona.

82. *Kiss Dávidné arcképe.* 1855. — Olajf. Vászon. 80×60. Kunszentmiklós, Dr. Zakariás Jánosné úrnő tulajdona.

83. *Gyümölcs csendélet.* Olajf. Vászon. 47×55. — Ernst Aukció 1929. (XLI. 57.) Jelzése: Borsos J.

84. *Öreg férfi.* Olajf. Vászon. 32×30. — Ernst Aukció 1929. (XLI. 56.)

85. *Lieder Frigyes festő arcképe.* Olajf. Vászon. 75×57. — Auktionshaus Albert Kende, Wien. — 103. Kunstauktion 10. und 11. Febr. 1930. — (Nachlass der Künstlerfamilie Lieder Wien. Wiener Privatbesitz.)

86. *Önarckép.* Olajf. Vászon. — A kassai Múzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma: A kassai múzeumnak ajándékozta Klimkovics Ferenc.

Közölve Lázár Béla: Borsos József Művészet XII. évf. 1913 8. sz. 302—314. l.

87. *Női arckép.* Olajf. Vászon. — Budapest, Pataky Gyula dr. tulajdona.

88. *Férfi arckép.* Az egykori bécsi császári udvari képtár tulajdona. Ld. Szendrei—Szentiványi.

89. *Férfi arckép.* Budapest, Glück Frigyes örököseinek tulajdona. —

90. *Női arckép.* Budapest, Lengyel Menyhért tulajdona. — Ld. Szendrei—Szentiványi.

91. *Mohácsi ütközet.* II. Lajos halála. 1526. aug. 29-én. Kőrajz. 58·5×41·5. — Nyomtatta Schmid János. Budapest, Dr. Spolarich Lajos tulajdona. (Dr. Schoen Arnold közlése.)

92. *Nő rózsákkal.* Olajf. Vászon. (Ovális.) Közölte a Képzőművészet 1929. III. évf. 19. — Budapest, Dános Géza gyűjteménye.

93. *Gyermekek.* Olajf. Fa. Közölte Képzőművészet 1929. III. évf. 19. sz. — Budapest, Dános Géza gyűjteménye. Jelzése alól jobbra: Borsos J. 851.

94. *Ámor és Psyche.* Olajf. Vászon. 66×80. — Magyar Nemzeti Renaissanz Társaság katalógusa. Jelzése: J. Borsos.

95. *Bolgár menyecske arcképe.* Olajf. Vászon. 64·5×50. Debrecen, Déri Múzeum.

96. *Almásy grófnő arcképe.* Olajf. Vászon. 89×75. Debrecen, Déri Múzeum.

97. *Wesselényi Miklós br. arcképe.* Olajf. Vászon. 115×92·5. Debrecen, Déri Múzeum.

98. *Fürdő nők.* Olajf. Vászon. 113×87. — Gyüjtő 1912. I. 357. l. Budapest, br. Csetei Herczog Lipót tulajdona.

99. *Török nő.* Olajf. Vászon. Budapest, székesfőváros közönségének képzőművészeti gyűjteményéből rendezett kiállítás tárgymutatója. 1924. febr.—márc. Budapest, Műcsarnok. 206. sz.

100. *Gyümölcsárus leány.* Olajf. Vászon. Az 1927. évi magyar táj- és életkép kiállítás tárgymutatója. XIX. és XX. század. 1927. jan.—febr. 33. sz. Budapest, Mauthner Zoltán tulajdona.

101. *Interieur.* Olajf. Vászon. 57·8×16. Jelezve alul balra: Borsos. Budapest Székesfőváros tulajdona.

102. *Alkony.* Olajf. Vászon. 142×111. Budapest Székesfőváros tulajdona.

103. *Életkép.* Olajf. Vászon 61×48. Budapest Székesfőváros tulajdona.

104. *A művész feleségének apotheozisa.* Olajf. Vászon. 81×69. Budapest Székesfőváros tulajdona.

105. *Férfi képmás.* Olajf. Vászon 73×55. Ernst aukció 1920. (XIII—XIV. 47. sz.) Budapest Székesfőváros tulajdona.

106. *Olasz nő.* Olajf. Vászon 72×58. Árverési Közlöny X. évf. Budapest XII. rendkívüli szám.

107. *Női képmás.* Vízf. Árverési közlöny X. évf. Budapest XII. rendkívüli szám.

108. *Gyümölcs csendélet.* Olajf. vászon 47×55. Jelzése: Borsos J. Ernst aukció 1928. (XXXIX. 61. sz.)

109. *Női képmás.* Olajf. Vászon 137×115. Ernst aukció 1923. (XXIII. 67. sz.)

110. *Teleki Sándor gróf.* Könyomat. Országos Magyar Szépművészeti Múzeum. — A grafikai osztály XLIX. kiállítása. A XIX—XX. század magyar grafikája. 1924. június. Budapest SzM. (Dr. Takács Zoltán ajándéka.)

111. *Női képmás.* Olajminiatura. 8·5×7. — A magyar nemzeti reneszánsz társaság katalógusa Budapest 1921. — 342. sz. — Ernst Aukció 1923. (XXV—XXVI. 1929. sz.)

112. *Férfi képmás.* (Gróf Festetics.) Olajf. Vászon. 22·5×17·5. — Magyar Biedermeier kiállítás, Ernst M. 1913. — Ernst Aukció 1922. (XVIII. 49.) — Budapest, Pekár Imre gyűjteménye.

113. *Női képmás.* Olajf. Vászon. 98×79. — Ernst Aukció 1921. (XV. 66. sz.)

114. *Kettős képmás.* (Tanulmány a művész lányáról és annak barátnéjáról.) Olajf. Vászon. 55×71. — Ernst Aukció 1921. (XVI. 287. sz.)

115. *Női tanulmány.* (Parasztnő.) Szénrajz. 46·5×37. — Ernst Aukció 1921. (XVII. 68. sz.)

116. *Alvó olasz nő.* Olajf. Vászon. 90×71. — Ernst Aukció 1921. (XVII. 70. sz.)

117. *Női képmás.* Olajf. Vászon. 80×66. — Ernst Aukció 1920. (XIII—XIV. 45. sz.)

118. *Fürdő nők.* Olajf. Vászon. Az 1925.—26. évi „Akt-kiállítás" katalógusa. 31. sz. Budapest, özv. Szeghő Miksáné tulajdona.

119. *Fürdő nő.* Olajf. Vászon. 30×40. — Magyar Studio II. művészeti aukció. 1921. 28. sz. — Az 1925—26. évi „Akt-kiállítás" katalógusa 233. sz. Jelezve jobbra lent: Borsos József. — Budapest, Stadler Benedek tulajdona.

120. *Fiatal hölgy mellképe.* Olajf. Vászon. 64×56. — Magyar Studio. Erste Versteigerung von Kunstgegenständen. Budapest, 1921.

121. *Önarckép.* Lemezpapír 12·4×10·6. Magyar Történeti Arcképcsarnok. 413. sz. — SzM.

122. *A művész leányának arcképe.* Olajf. Vászon. 63×49. — Árverési Közlöny III. évf. Budapest 1922. jan. 1. sz. Nemzeti vagyonmentő vásár VII. művészi és XI. aukciójának katalógusa. 12. sz.

123. *Éva leánya.* Olajf. vászon. 95 : 73. — Árverési Közlöny II. évf. Budapest, 1921. — A nemzeti vagyonmentő vásár VIII. aukciójának katalógusa. 102. sz. Magyar Studió II. művészeti aukció. 1921. Bp. Szkvf. tulajdona.

124. *Leány galambbal.* Olajf. Vászon. 95 : 74. — Ernst Aukció 1925. (XIX. 76. sz.)

125. *Vénus Ámorral.* Olajf. Vászon. 56 : 70. — Ernst Aukció 1926. (XXXII. 47. sz.) Jelezve a jobb oldalon: J. Borsos.

126. *Nő virág kosárral.* Olajf. Vászon. 73 : 60. — A m. kir. Posta-

[28] Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen I. k. 30. l.

[29] Lázár Béla: Borsos József. Művészet. 191. XII. évf. 8. sz. 305. l.

[30] Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen II. 345. 1847. 21. Josef Borsos (S. 54., Taf. I.) Aqu., 36. 5 : 24. — Sign. i. u.: A. Pettenkoffen 847. — C. J. Wawra (Heinr. u. Ed. Cramolini), Wien, 17. Apr. 1901. Nr. 65. — Wien, Dr August Heymann.

II. 374. 318. Maler Josef Borsos (S. 140. Anm. 19 zu kap. IV. Abb. S. 91.)

Der Mantel schwarz. Graue Gesamtstimmung. Öl. Lwd., 92 : 72.5.

Folgende Eintragung Pettenkofens im Notizbuch I. bezieht sich unzweifelhaft auf das in Rede stehende Bild „Porträt des Malers Borsos. März 1865 um 100 fl. Herrn Plach gegeben."

C. J. Wawra (Georg Plach — Wien) Wien, 6. Dez. 1885. Nr. 90. „Interessante Porträt studie in A. v. Dyckscher Art."

C. J. Wawra (Johann Sterio) Wien, 17. Apr. 1901. Nr. 190.

In Lichtdruck abgeb.

1905 in Autotypie abgeb. in „Művészet" (Budapest) S. 390 Budapest, Múzeum der schönen Künste.

Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen II. 444. 192. Maler Josef Borsos. ÖL. Fünfziger Jahre (S. 374. Nr. 318.) Nachtrag zum Verzeichnis II.: Das Bild kam, aber noch nicht als Porträt von Borsos, zwischen der Plach- und der Sterio-Auktion noch auf einer dritten Versteigerung vor: C. J. Wawra (Fr. Flesch in Unter — St. Veit bei Wien) Wien, 30. Mai 1892. Nr. 75.

[31] „Művészet", 1905.

[32] Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen I. k. 30. l.

[33] Jelenleg az Österreichische Staatsgalerieben.

[34] Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete I. k. 109. l. V. ö.

[35] 215. Kunstauktion von C. J. Wawra in Wien, 26. April 1909, Nro. 4. Képpel.

[36] A „Wiener Zeitschrift und Bäuerles Theaterzeitung" (32.-ik évf. 1839., 406. l.)

[37] Dr. Schoen Arnold úr szives szóbeli közlése.

[38] Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen II. k. 331. l. 118.

[39] A képet közli: Művészet 1913. XII. évf. 305. l.

[40] A magyar festőművészet albuma. Londesz Elek. Borsos József. 85. l. A Pesti Napló előfizetőinek készült kiadás. Hornyánszky V. cs. és kir. udvari könyvnyomdája.

[41] Meller Simon: Az Esterházy-képtár története. Bpest 1913. Kivonatok az Esterházy hercegi levéltárak okirataiból. 182. l., 709. 1851. szeptember 9. Bécs.

[42] Pesti Napló 1851 júl. 21., aug. 6—7.

[43] V. ö. Művészet. 1913. XII. évf. 8. sz. Lázár Béla: Borsos József. 312. l.

[44] A pesti műegyesület által 1851. évben, Pesten, Nádor-utcában 244. szám alatt kiállított művek lajstroma. Pest, 196. sz. Hoffmann, Bécsben. Álarcos táncvigalom utáni reggel. — Kőmetszet.

JEGYZETEK.

[1] Lyka Károly: A Táblabíróvilág művészete. 1. k. 19. lap.

[2] Szendrei, Szentiványi: Magyar képzőművészek lexikona. I. k. 233 l. Ernszt Lajos: Gyüjt. katalógusa.

[3] Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. I. k. 1267. l.

[4] Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. I. k. 1267. l.

[5] Szana Tamás: Száz év a magyar művészet történetéből.

[6] Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete. IV. k. 114. l.

[7] Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete. IV. kötet. 115. l.

[8] Hoffmann Edith: Barabás Miklós. Budapest. 1923. 3. l.

[9] Lázár Béla: Borsos József. Művészet 1913. XII. évf. 8. sz. 303. l.

[10] Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete. IV. k. 22. l.

[11] V. ö. Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete. IV. k. 29. l.

[12] Árpád Weixlgärtner: August Pettenkofen. Wien 1916. I. k. 292. l.

[13] V. ö. Thieme-Becker XXII. k. 122. o. Eberhard Hempel.

[14] Lázár Béla: Borsos József. Művészet. 1913. XII. 8. sz. 302—314. l.

[15] Müller-Singer: Allgemeines Künstler Lexikon. I. 487. l.

[16] A pesti művészeti egyesület által 1841. a „városi táncterem épületében kiállított művek lajstroma. Pest. Nyomatott Landerer és Heckenastnál. 190. Borsos József Bécsben. Csendélet. 192. Borsos József Bécsben. Hálaérzet a vett jótéteményekért.

[17] Lyka Károly: Táblabíróvilág művészete. II. k. 59. l.

[18] Művészet. 1913. XII. évf. 360. l.

[19] V. ö. Művészet. 1913. XII. 360. l.

[20] V. ö. Lázár Béla: Művészet. XII. 1913. 409—410. l.

[21] Wurzbach: Biogr. Lexikon. II. Theil. Wien 1857.

[22] Auktionskatalog der Gemälde und Antiquitetensammlung des Herrn Grafen Stefan Keglevich. Wien 1878.

[23] Müller-Singer: Allgemeines Künstler Lexikon I. k. 313. o.

[24] Szendrei, Szentiványi: Magyar képzőművészek lexikona. I. 232. l.

[25] Verzeichniss der an die Kaiserl. Akademie der Vereinigten Bildenden Künste zu St. Anna in Wien im Jahre 1844. zur Öffentlichen Kunstausstellung abgegebenen Gegenstände. No. 23. Borsos József. Portrait des Herrn Grafen Carl Andrássy. Leingrube um Glazis.

[26] V. ö. „Verzeichniss der an die Kaiserl. Akademie der Vereinigten bildenden Künste zu St. Anna in Wien im Jahre 1845. zur Öffentlichen Kunstausstellung abgegebenen Gegenstände."

[27] Az eredeti nyugta Ernst Lajos tulajdona.

SINKÓ KATALIN

Collectorok' tűköre

Műgyűjtők seregszemléje a Galériában

Korniss Dezső:
Feszület II. 1947. Olajfestmény

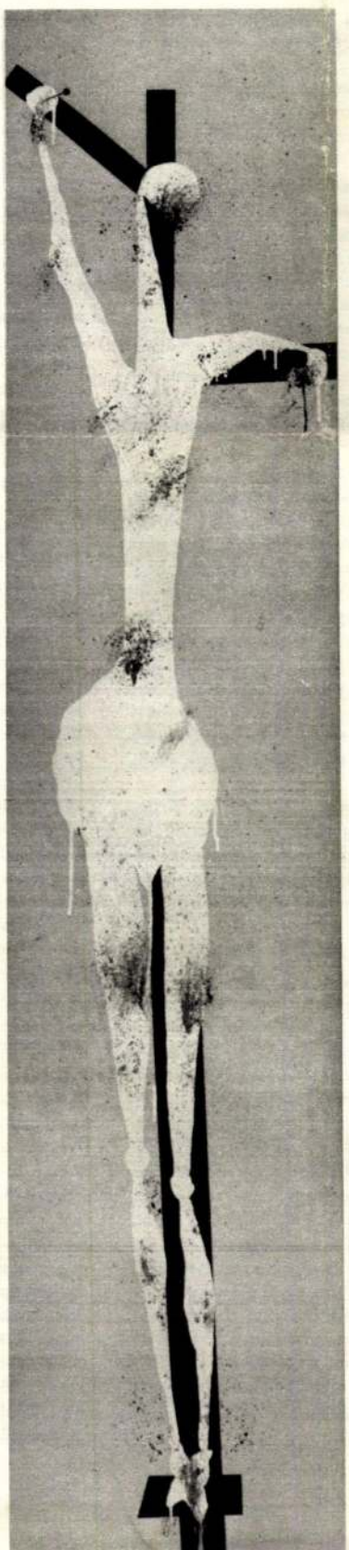

Felvidéki szobrász 1410—1420 körül;
Szent Katalin Barkáról. Faragott fa

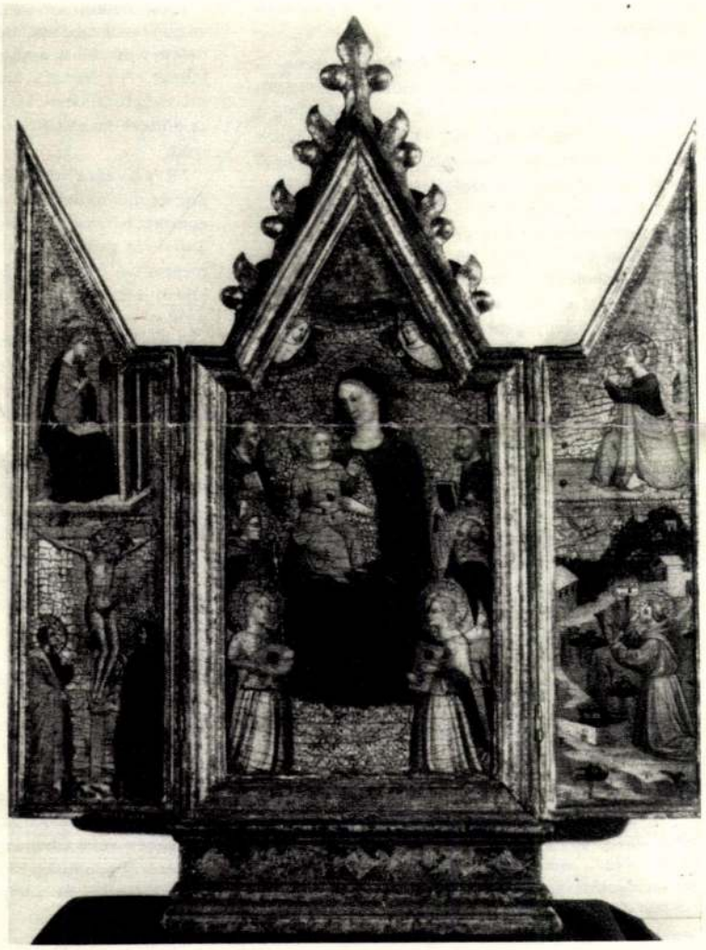

Santa Verdiana mester (kb. 1370—1405 körül) Házi szárnyas oltár. (Az ún. Sumári oltár). Nyárfa, tempera

Kondor Béla: Katalin-oltár. 1960

CSURKA ISTVÁN

Szabadidő-tánc

Vajon tudjuk-e, hogy miről beszélünk, amikor nagy mellénnyel, ironizálva avagy elkeseredetten kiejtjük a fogalmat: *szabadidő?* Valószínű, hogy a szaktudósok számszakilag elenyésző csoportjait leszámítva igen-igen különböző dolgot értünk rajta. S még a tudósoknak a maguk tudományága iránti elfogultsága is hány meg hány értelmezést sugall. Ez a kis írás nem kíván rendet vágni ebben a sűrű bozótban, hanem csupán egy merőben egyéni értelmezés és néhány idevágó gondolat felvillantásával azt a célt óhajtja szolgálni, hogy a szabadidő mindenki számára a lehető legnagyobb mértékben *szabad* idő legyen.

Ez a fogalom, a szabadidő fogalma egészen új keletű az emberiség tudatában. Előbb a munkaidőnek kellett kialakulnia, rögződnie s lerövidülnie a megszületéséhez. Addig, amíg az ember, a dolgozó ember alávetettsége teljes volt, amíg egész személyiségével és lényével szolgálatra volt rendelve, addig a munkával töltött idejének meghatározása, különösen pedig egy napra eső hányadának a meghatározása értelmetlen lett volna. A munkaidő látástól vakulásig tartott, illetve addig, amíg a kirótt feladat el nem végződött. A rabszolga és a jobbágy napja lényegében véve két részből állott: a munkával töltött időből és a munkaerő újratermelődésének az idejéből, azaz a táplálkozásból és alvásból. Ez természetesen nagyon durva leegyszerűsítés, de lényegében véve helytálló. Nagyon sok időnek, évszázadoknak kellett eltelniük, parasztlázadásoknak kellett vérbe fojtódniuk, és elbukva érvényre jutniuk ennek a durva és kizsigerelő napi beosztásnak a módosulásához. A magasabb termelékenység ütőkártyáit kellett az asztalra kicsapnia annak a demokratikus irányba rendeződő társadalomnak, amelyik lazítani kívánt ezen a szoros, nyomorító beosztáson. A döntő érv nyilván gazdasági volt: kiderült, hogyha a munkaerő nincs mindennap a végsőkig kihasználva, akkor éves átlagban eredményesebb. A pallér korbácsa, a hajcsár bikacsöke, a kasznár ostora alulmaradt az érdekeltséggel szemben a több termékért vívott küzdelemben. Persze ekkor még nem volt szó szabadidőről.

S még akkor sem volt róla szó, amikor a munkásság elkezdte és megvívta harcát a nyolcórás munkaidőért. Nem, mert a harc az alacsonyabb fokú kizsákmányolásért, az igazságosabb és emberibb életfeltételekért folyt. De hát hogyan is jöhetett volna szóba a szabadidő, amikor a fogalom még tulajdonképpen nem is létezett. Sem úrnak, sem parasztnak nem volt akkor még szabadideje. Ez a fogalom csak azután kezdett el kijegecesedni, amikor nagy tömegek gyakorolták már az újfajta időbeosztást: nyolc óra munka, nyolc óra szabadidő és nyolc óra pihenés. Sem az egész nap dolgozó, sem az egész nap henyélő ember tudatában nem alakulhatott ki a szabadidő fogalma. No de aztán mégiscsak kialakult, és igen gyorsan hatalmas karriert futott be. A fejlett országokban, a huszadik századnak szinte legfontosabb társadalmi kérdései közé emelkedett. Nemcsak, hogy a szóban forgó társadalom egyik legfontosabb életszínvonal-jellemzőjévé vált, nemcsak, hogy a különböző szakszervezeti mozgalmak és érdekvédelmi csoportosulások harci terepévé, hanem a különféle hatalmak manipulációs eszközévé is.

A szabadidő ma embermilliók legfontosabb életkörülménye. Terjedelme, minősége, függetlensége úgyszólván a kereseti lehetőségek rangján áll. Egyes fiatal munkavállaló csoportok esetében pedig meg is előzi az anyagi javadalmazást. Pályaválasztók milliói döntenek a szerényebb díjazású, de több szabadidőt ígérő pályák mellett.

Az emberiség rájött arra, hogy egy élete van, és nem mindegy, hogyan s mint éli le azt. Ez a század és főként ezek az utóbbi évtizedei a szabadidő jegyében állnak, és úgy is lesznek majd feltüntetve a jövő történelemkönyveinek a lapjain, mint a szabadidő valódi tartalmának a felismerésére vezető esztendők.

Ezek nélkül az utóbbi évtizedekben szerzett világméretű tapasztalatok nélkül ugyanis aligha ismerte volna fel az emberiség a szabadidő valódi tartalmát. A működés közben kiütköző hibák, személyiségtorzulások tárták föl ugyanis a szabadidő, az áhított szabadidő kétarcúságát, irtózatos veszélyeit.

Mi is történt voltaképpen? Csak annyi, hogy milliók és milliók kezdték el élni az életüket a fentebb említett hármas időbeosztás alapján. Az egyik nyolc órájukról gondoskodott a társadalom és a munkamegosztás, akkor dolgoztak, a másik nyolc órájukról a természet, akkor aludtak (táplálkoztak, utódot nemzettek), a harmadik nyolc órájukról nekik maguknak kellett volna gondoskodni. Csakhogy semmiféle eligazítással, mintával erre nézve nem szolgált nekik a történelem. Nem élt még a földön eddigelé ilyen ember, akinek nyolc óra szabadideje volt.

De akad más baj is. Ez a nyolc óra szabadidővel rendelkező ember egyoldalúan képzett ember volt. Lényegében csak ahhoz értett, amire kiképezték. Szemben elődjével, aki látástól vakulásig dolgozott, de ezalatt mégis mindent meg kellett teremtenie, ami az életéhez kell, a házépítéstől a ruhavarrásig, szövésig-fonásig, vagy szemben azzal a másik fajta elődjével, akinek az egész napja rendelkezésére állt az önművelésre és az önkifejlesztésre, neki csak ez a nyolc órája volt, amivel voltaképpen nem tudott mit kezdeni. Kijött a gyárból, az irodából, és oly esetlenül és tehetetlenül mozgott a maga építette városban, mint valami béna gyerek. Gondoskodni kellett róla.

Megtörtént. Természetesen iparszerűen. Kialakult az úgynevezett szolgáltató ipar, amelyik lényegében véve a béna gyerek nyolc órájának az eltöltéséről gondoskodik. Úgy is mint Patyolat, hogy mos helyette, és addig moziba mehet, és úgy is mint mozi.

Mindez pénzbe kerül. Ha pedig pénzbe kerül, akkor az elosztása is pénzalapon történik. A nagyobb pénzű jobb minőségű szabadidő-órákat tud venni magának. Kialakul a szabadidő-luxus. Megkezdődik a verseny: akinek nem elég fényűző a szabadideje, arra törekszik, hogy fényűzőbb legyen. Soha nem tapasztalt majomkodási hullámok söpörnek végig a társadalmakon. A béna gyerek ugrál, táncol és őrjöng. És persze nem találja önmagát.

Aztán Amerikában kitalálódik, hogy sokkal egyszerűbb, ha ez a béna gyerek egyszerűen csak fogyasztással tölti el a nyolc óráját. Ez a nagy üzlet. A fogyasztói társadalomban már nincsen is szabadidő, ott a nap mondjuk nyolc óra termelésből, nyolc óra fogyasztásból és nyolc óra pihenésből áll. S nem nagy baj, ha a munkaidő rövidebb, mert akkor több lesz a fogyasztás. (Nem tudom, ha nem jön közbe az olajválság meg az általános visszahúzódás, nem dolgoznának-e már amerikai elmék azon, hogy hogyan lehetne fogyasztássá átalakítani az alvást is?)

Ez a fogyasztói minta aztán végigsöpört a világon. Még a legszegényebb országokban is kialakult egy vékony réteg, amelyik e szerint a buta minta szerint rendezte be az életét. Hazánk sem volt kivétel. (Ugyan melyik baromságból maradtunk mi ki ebben a században?) A magyar társadalom is elkezdte járni az angolszász ütemű fogyasztói szabadidő-táncot. Néha egy-két ropogás, egy-két ütemhiba be-becsúszott. Nem is annyira a csárdásütemhez szokott lábak engedetlensége miatt, mint inkább az anyagi javak korlátozottsága folytán. Nem mindenkinek jutott ebből a fogyasztói szabadidőből. Volt, akinek munka után át kellett vándliznia a másodlagos gazdaságba, a háztájiba, a háztartásba, a másodállásba, és mire estére megérkezett a saját kis szabadidejébe, azaz leült a tévé elé, már holtfáradt volt, és nyomban el is aludt. Nem tudta élvezni a szabadidő-ipar csúcstermékét, a tévéműsort.

Persze nem járt sokkal rosszabbul, mint azok, akik tudták élvezni a műsort. Nem lehet például azt mondani, hogy sokkal jobban elhülyült volna, mint a tévénézők. Sőt!

És most? A haladás mindössze annyi, hogy a társadalom kezdi látni a kérdés megoldhatatlanságát. A sok öngyilkosság meg mérhetetlen ital- és kábítószerfogyasztás végre ráébresztette a társadalmakat a szabadidő dolgának a súlyos rendezetlenségére. Felmérések készülnek, statisztikák és szociológiai tanulmányok. Receptek készülnek. Tanácsadó szolgálat működik. Erre a célra kiképzett kulturális munkaerő próbálja a helyesebb viselkedésre tanítani az embereket. De hát nehezen megy a dolog. A szabadidő még mindig áru, és pénzbe kerül.

Amellett pedig utóképzéssel, ráhatásokkal, fejtágítással nem lehet életforma-változtatásra rábírni az embert.

A képzés új formáját kell kitalálni. Szemben a mostanival, amelyik csak az első nyolc órára, a termelésre képez, a másik nyolc óra emberi eltöltésére is képezni kell. Már gyermekkorban kézbe kell adni azokat az eszközöket, amiket ebben az időben kell majd használni. Ettől még nagyon messze vagyunk. A munkaidő egyre csökken, a szabadidő növekszik, ennek következtében az ember életének gazdagodnia kellene, de ez még nincs így. A mai ember a szabadidejében a legkiszolgáltatottabb: eszi, nem eszi, nem kap mást. Munkajogait már kivívta, a munkahelyén senki nem packázhat vele, senki nem zsigerelheti ki, de a szabadidejében béna és tehetetlen. Egy óriási bóvlikínálatra és a hatalom által szubvencionált elhülyítő időemésztő gépezetre kell költenie fáradságos munkával szerzett pénzét.

Így állunk tehát. Ma még csak papíron van szabadidőnk. Nemcsak azért, mert aki — ami — adta, vissza is vette, nemcsak azért, mert ezzel a konfekciós szabadidővel nincs mit kezdenünk, hanem leginkább azért, mert nem vagyunk még felkészülve rá. Leikileg. Az emberiségnek most mielőbb meg kell találnia azokat a lelki elemeket, amelyek a szabadideje energiáit szolgáltatják, és intézményesítenie is kell magát a szabadidőt. Az a veszély fenyeget ugyanis, hogy a munkájában, munkajogaiban már többé-kevésbé felszabadult ember a napjának nagyobbik felében újra bábbá válik, tehetetlen élvezővé, kihasználható, gyúrható tömeggé, amelyet a szabadidő-monopóliumok kényükre-kedvükre manipulálnak. Nincs mese: el kell kezdeni a harcot a szabadidő felszabadításáért!

A Magyar Nemzeti Galéria és a Művelődési Minisztérium az 1981. év októberi múzeumi hónapjára nagy magángyűjteményi kiállítást rendezett. A kiállítás szép és művészettörténeti értelemben jelentős értékeket tár a látogatók elé.

A kiállítás első célja az volt, hogy bemutassa a magángyűjtemények elzárt anyagát a nagyközönségnek, összekötve azt a művek tudományos feldolgozásával, mely — a tárgytól függően — részben már megkezdett korábbi, részben újabb kutatásokra épült. A magángyűjtemények válogatott anyaga tehát a ritkán látható „műkincsek" varázsával is hat. Ez azonban még nem indokolná, hogy bemutatása belekerüljön a múzeumi hónap általánosabb, művelődéspolitikailag hangsúlyos programjába. Egyébként is a magyarországi magángyűjtemények remekei több hasonló kiállítást is megtöltenének.

A szép képek, szobrok bemutatásán túl a rendezők szót kívántak ejteni a magángyűjtés művelődésünkben betöltött szerepéről is, melyet sajátos történelmi fejlődés eredményének tekintenek. Ez a kiállítás, amidőn a jelenkori magángyűjtemények — bár vázlatos és szemelvényes — seregszemléje, egyben történeti bemutató is: fel kívánja idézni régebbi jeles magángyűjtők, gyűjtemények emlékét. A mostani magángyűjtemények, kollekciók egyes darabjai régebben más gyűjtemények építőkövei voltak: a tárgy sorsát követve a hajdan volt gyűjteményekbe is bepillanthatunk.

*

A magángyűjtemények legrégebbi formája a kincs- és ritkasággyűjtemény. A 18. század második felében alakult ki a műgyűjtés modernebb arculata. Az e korban keletkezett főúri, nemesi kollekciók jellege, mint *Bruckenthalé*, *Teleki Józsefé*, *Viczay Mihályé*, *Széchényi Ferencé* és másoké „enciklopedikus" volt. Egyaránt részüket alkotta a könyvtár, a képgaléria, érem- és antikvitásgyűjtemény, botanikus kert stb. A 18. század végén jelentek meg a tisztán képzőművészeti, esztétikai szempontok szerint rendezett gyűjtemények. A 19. század műgyűjtői: *Jankovich Miklós*, *Marczibányi István*, *Ipolyi Arnold* és mások elsődlegesen a nemzeti múlt emlékeinek összegyűjtésén fáradoztak. Az ő gyűjtőmunkájuk és áldozatkészségük lett a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményeinek alapja.

A művészettörténeti szempontú műgyűjtemények a 19. század folyamán általánossá váltak, mintegy a tudomány „példatáraiként" hozták létre ezeket, szigorúan ügyelve a történetiség szempontjaira, a stílusfejlődés bemutatására. A 20. század ele-

Borsos József (1821—1883): Szeret — nem szeret? 1856 Olajfestmény. Korábban Liszt Ferenc tulajdona.

Gulácsy Lajos (1882—1932): Dal a rózsatőről. Olajfestmény

Ferdinand Georg Waldmüller (1793—1865): Férfiportré (1844). Olajfestmény.

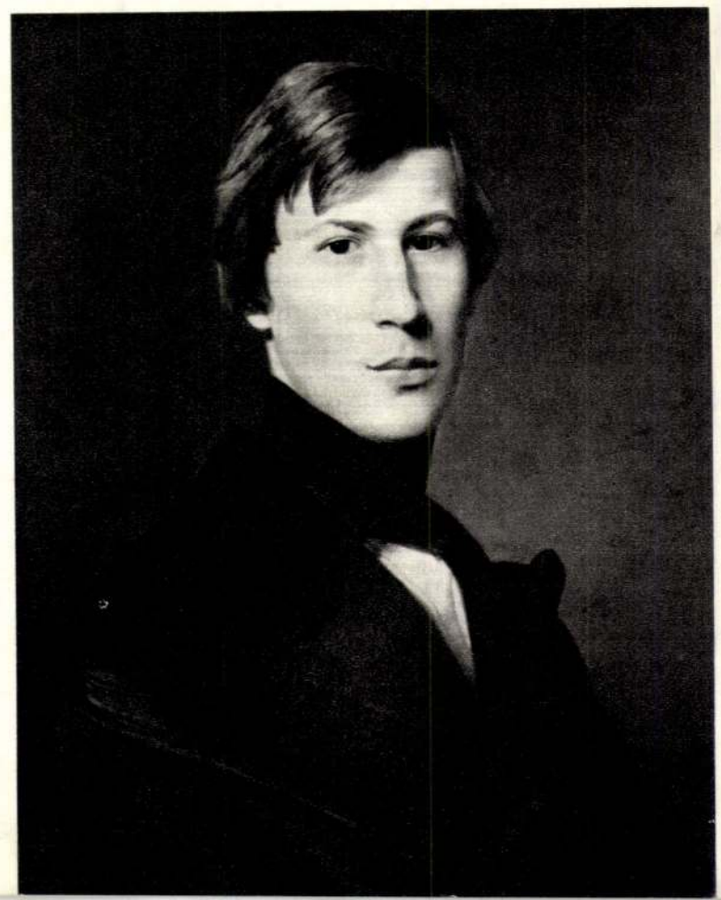

Lorenzo Lotto (?) (1480—1557): Fiatal férfi képmása. Fa, olaj. Hátoldalán mottó: „Neque vita neque fortuna perpetua est hominibus. (Az embernek sem az élete, sem a szerencséje nem tart örökké.)

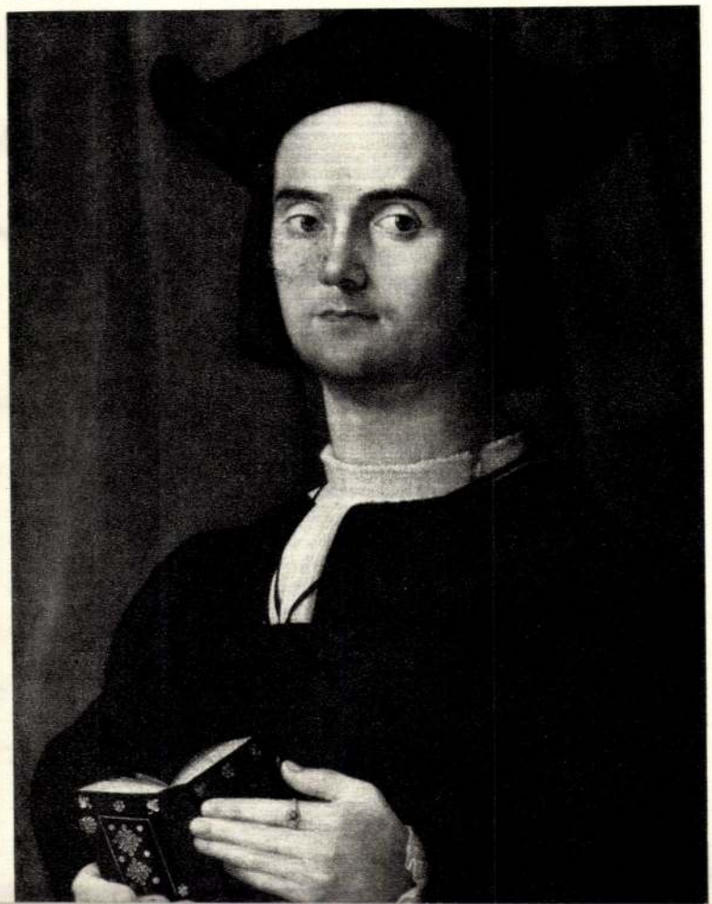

Jan Abrahamsz Beerstraten (1622—1666): Téli táj falusi templommal és befagyott kanálissal. Olajfestmény

Ignaz Raffalt (1800—1857) Táj közelgő zivatarfelhővel. 1847. Olajfestmény

jén a impresszionizmust szélesen értelmező műgyűjteményekben gyakran a stílus előzményeinek tekintett régebbi festők műveit (Tintoretto, Greco, Magnasco, Goya) a kifejezetten impresszionisták mellé sorakoztatták. (Hazánkban *Nemes Marcell*, *Kohner Adolf* gyűjteményei.) Az újabban keletkezett kollekciókban a fejlődés bemutatása vagy egy-egy stíluskör, vagy festőcsoport műveinek egyesítése volt a gyűjtemények irányadó szempontja. Legújabban igen gyakran láthatjuk, hogy a modern képgyűjtemények mellett népművészeti tárgyakat is gyűjtenek; joggal, hiszen a népművészet modern festészetünknek egyik inspiráló forrása.

*

A képek, szobrok útját felkutatni nem mindig egyszerű feladat, különösen nem hazánkban. Elgondolkodtató, hogy alig ismerünk Magyarországon néhány olyan magángyűjteményt, amely megért volna akár három generációt — kettőt is ritkán. Ez nemcsak a magyar társadalomban az utolsó harminc év során végbement változások következménye, földcsuszamlásszerű változások következménye, hanem az utolsó száz év műgyűjtését is jellemzi. Meghaladná egy cikk kereteit részletesen kifejteni e sajátos jelenség okait, csupán utalhatunk a legfontosabbakra: a késői polgárosodásra, a második világháborúig élő, korszerűtlenül gazdálkodó nemesi rétegekkel terhelt társadalmi szerkezetre, a krónikus tőkehiányra. A műtárgyaknak az általános európai helyzethez viszonyítva gyakori tulajdonosváltozásai, a gyűjtemények gyors felépülése és még gyorsabb szétszóródása, az egy-két darabos „gyűjteményecskék" jellemzik a magyar műgyűjtés arculatát.

A műtárgyak szétszóródása, a gyűjtemények töredékes jellege a magyarországi műemlékek sorsát idézi, de az az anyag még annál is lényegesen veszendőbb. Egy kőemlék, kastély, templom nem mozdítható el, a háború és az idő erodáló ereje az első számú ellensége. Tudunk olyan esetről, hogy a háború után kastályokból elhurcolt képekkel fedték be a disznóól tetejét beázás ellen. Szerencsésebb eset volt, ha az ilyen kallódó tárgyat egy-egy vigéc megvásárolta, mert legalább így megmenekült a pusztulástól.

Lelkiismeretes múzeumi tisztviselők viszont már a múlt században felismerték, hogy a műgyűjtő a műkincsek egyik, az állami lehetőségek szűkös volta miatt nemegyszer egyetlen megmentője. Az első világháború után ez egészen nyilvánvalóvá vált. *Petrovics Elek*, a Szépművészeti Múzeum akkori igazgatója írta 1921-ben: *„Múzeum és gyűjtők természetes barátok és szövetségesek, s minél bensőbb közöttük a viszony, annál jobb mindkettőjükre nézve."*

A második világháború után megbomlott ez a viszony és kapcsolat. Ehhez nagymértékben járult hozzá a magángyűjtés szerepének értelmezése körüli bizonytalanság. A múltban a jelentős gyűjtemények egy része a nagyobb vagyonnal rendelkező burzsoázia kezén alakult ki; az ötvenes években ezért magát a műgyűjtést is e réteg passziójává, a tőkefelhalmozás egyik jelenségévé szimplifikálták. A tőketezaurálás ma is egyik mozgatórugója lehet a műtárgyak vásárlóinak, tehát az értékes tárgyak felhalmozóit — legyenek akármilyen jelentősek azok művészetileg — még nem nevezhetjük magasabb értelemben vett „műgyűjtőnek". Ugyanakkor tény, hogy a tezauráló is megőrzi, óvja tulajdonát, s *„a gyűjtés maga neveli legjobban az amatőrt, idővel még olyanokat is átalakít a művészet őszinte barátaivá, akik nem belső szükségből kezdték a gyűjtést"* — amint már Petrovics Elek is leszögezte. Az a szemlélet, mely szerint minden műtárgynak a múzeumban a helye, nem számol a tárgyak kezelésének, elhelyezésének roppant költségeivel, és figyelmen kívül hagyja azt a történeti tényt, hogy a nagy és jelentős múzeumok kivétel nélkül magángyűjteményekből alakultak ki. A Szépművészeti Múzeum az Eszterházy-képtárból, legnagyobb főúri gyűjteményünkből keletkezett és sajátos arculatát is magángyűjtőknek köszönheti. *Pyrker László*, *Ipolyi Arnold*, *Pálffy János* főpapi, főúri gyűjteményei mellé polgári műgyűjtők kincsei, *Ferenczy István* szobrászművész bronzgyűjteménye, Nemes Marcell, *Herczog Mór*, *Majovszky Pál* által ajándékozott műkincsek sorakoztak.

*

Maga a műalkotás, műtárgy értéke, az ahhoz kötődő értéktudat is történeti folyamat függvénye. Az értékek változásának a múzeumi gyűjtés éppúgy alá van rendelve, mint a magánosok.

A kortárs művészek alkotásainak gyűjtése mindig kockázatos lesz, hiszen nincsen olyan történetileg kialakult mérce, mely megkönnyítené az értékelést és a választást. Ám számos példát hozhatunk fel annak igazolására is, hogy épp a gyűjtők érdeklődése, speciális szempontú műgyűjteménye hívta fel a figyelmet egy-egy életműre vagy művészeti ágra, stílusra, segítette elő egy-egy tárgycsoport kutatását is sajátos szempontjaikkal. Csontváry Kosztka Tivadar műveinek, írásainak fennmaradását *Gerlóczy Gedeon* kitartó lelkesedése tette lehetővé. Ez az értékalkotó tevékenység ma is élő, ható ereje, pozitívuma a magángyűjtésnek. Azt azonban ismételten le kell szögezni: a műtárgyak halmozóival szemben csak a sajátos ízlésű kollektorokat nevezhetjük gyűjtőknek, az ő sajátos szellemi arculatú kollekcióikat nevezhetjük „magángyűjteménynek". Az igazi gyűjtőt a tárgyak iránt egyre mélyülő érdeklődés vezeti, műgyűjtői területének jó ismerője, nemegyszer tudósa. A gyűjtemény magán viseli tulajdonosa ízlését, mely lehet régies vagy modernebb, attól függően, milyen eszmények irányítják, inspirálják a gyűjtőt. A tárgy iránti figyelem és szeretet következménye, hogy a gyűjtők alkalomadtán a nagyközönség elé tárják kincseiket.

*

A Galéria kállításának rendezői hangsúlyosan egységben, egyetlen kiállítás keretében kívánták bemutatni a régebbi korok műtárgyait őrző lelkes gyűjtőket és a kortárs művészet kollektorait. A múzeumok földrajzi, műfaji széttagoltságával szemben ugyanis a magángyűjtőt nem kötik a múzeumi gyűjtés történetileg kialakult határai. Szobája falán egyaránt helyet talál egymás mellett régi és új; sokszor sajátos értelmezést, kapcsolatot teremt tárgy és tárgy, kor és kor között. E kötetlenség vagy egyéni szempontú kötöttség adja a műgyűjtés kreatív erejét.

A mostani kiállításon bemutatott gyűjtemények egyes csoportjai is más és más rendező szempontok szerint épültek fel. *Korniss Dezső Feszület II.* című műve győri tulajdonosának lakásában két népi barokk fafaragás, két adoráló angyal között van elhelyezve, mellyel a tulajdonos e mű távoli eszmei forrásait idézte fel. A 14. századi *toszkán házioltárka* olyan pesti kollekció része, melyben Egon Schiele és Rodin rajzai szintén helyet találtak. Sajátos módon rímel e képre *Kondor Béla triptichonja*, mely az ősi műfaj parafrázisa. A *barkai Katalin*, mely a magyar gótikus faszobrászat kiemelkedő értéke, olyan gyűjtemény része, mely túlnyomórészt gótikus és reneszánsz darabokból áll, s melybe ez a szobor mint természetes környezetébe illeszkedik. Ismét más gyűjtemények a művészettörténeti korok és iskolák rendjében voltak és vannak elrendezve. Ilyen volt pl. *Back Bernát* szegedi gyűjteménye, melyből *Waldmüller* megnyerő *férfiképmását* mutatjuk be. *Ignaz Raffalt* bécsi festő képét rejtett rokonság fűzi a festészetének példaképül választott 17. századi holland tájfestészetéhez, e távoli összecsengés egy pesti lakás falain, e képek otthonában is kicsendül. Valamikor *Liszt Ferenc* tulajdonában volt *Borsos József* érzelmes képe a *„Szeretnem szeret?"*, mely műfaját tekintve az ideálképek közé sorolható. A nő és virág motívuma másik korszakban, más stílus köntösében is feltűnik.

*

A képek között titkos szálak, összefüggések szabadon köthetők, a magángyűjteményt nem korlátozzák a tudomány konvenciói. E kötetlenség, persze, nem helyettesítheti a múzeumok tudományos rendjét, de kiegészítheti azt. *„Különösen a modern művészet gyűjtésében gyakori az az eset, hogy a magángyűjtők korábban érzik meg és méltányolják valamely művésznek vagy művészeti irányzatnak jelentőségét, mint a múzeum, melynek természetrajzához tartozik, hogy konzervatívabb az amatőrnél"* — állapította meg már Petrovics Elek.

A kiállítás rendezői tehát nem szembeállítani kívánták a műgyűjtést a közgyűjteményekkel, hanem épp arra hívják fel a figyelmet, gyűjtőkét és múzeumokét egyaránt, hogy magángyűjtemények és közgyűjtemények a magyarországi műtárgyvagyon egységét alkotják, mindegyik sajátos feladatokkal, de egymásra utalva.

Művészet és történelem

Borsos József: Nemzetőr

A XIX. század első felében Magyarországon az önálló nemzetté válás kérdése köré összpontosultak a haladó mozgalmak és reformtörekvések, így a nemzeti nyelv és művészet megteremtése és felvirágoztatása a szó legszorosabb értelmében közüggyé vált. Önálló magyar művészetről ez idő tájt aligha beszélhettünk: akadémiánk még nincs, az ambíciózus fiatalok külföldön tanulnak.

A művésznek, főleg ha magyar, nem volt nagy becsülete, de a művészetek létjogosultságát is csak nehezen és vonakodva ismerte el a hazai közvélemény. Leghamarabb a portrék, arcmások készíttetésére formálódott igény az öntudatosodó polgárok körében. A portréfestő számára még az 1830-as, 40-es években is jó ajánlólevél volt, ha Bécsben tanult.

A nyelv ápolásával könnyebb volt a helyzet: sok literátus ember szívesen és önkéntesen foglalkozott a beszélt vagy írott nyelv magyarításával. Ilyen elkötelezett kedvtelése volt Borsos Mártonnak - Borsos József festőművész ügyvéd édesapjának - az irodalom, a nyelvművelés, de úgy tudjuk, amatőr szinten festegetett is. Nyugtalan ember lehetett, hol Bécsben, hol Pozsonyban, az országgyűlésen, hol meg Pesten tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig. A jövendő festőművész Veszprémben született, valószínűleg ott kezdte tanulmányait is, bár nem sok haszonnal, mert vonzódása a tudományok iránt vajmi kevés volt, csak a festészet érdekelte. Első munkái a görög mitológia, illetve a magyar történelem sorsformáló eseményeivel foglalkoztak. Alig múlt húszéves, mikor 1840-ben a bécsi Akadémiára került. Első tanárától a jó hírnévnek örvendő, de kissé száraz és külsőségekbe vesző Kupelwiesertől csakhamar átpártolt a természetet és a természetes szépséget ábrázoló, kellemesen naturalista Waldmüllerhez.

Rövid időn belül elismert és keresett arcképfestő lett Bécsben. Azonban nem feledkezett meg szülőhazájáról: képeit rendszeresen hazaküldte kiállításokra. Ha nem is átütő erejű, de mindenképpen rendkívül tehetséges festő volt, aki az aranyat, ezüstöt, ékszereket, selymet, bársonyt nagy kedvteléssel és igen érzékletesen vonultatta fel vásznain.

Nemzetőr című képe több szempontból érdekes. Az 1848-as keltezésű mű - miután számos arisztokrata és közéleti személyiség képmását megfestette - egy egyszerű polgárt, hétköznapi embert ábrázol. Sajátos a témaválasztás, hiszen megörökíthette volna a szabadságharc kiemelkedő katonai vezetőit, tábornokait is, mégis egy önkéntest, egy rangjelzés nélküli közembert választott. A 30-35 év közötti, körszakállas barna férfi polgári öltözetet: világos kabátot, sötét nadrágot, fehér inget visel.

Nyakravalója is sötétbarna. Fejét kissé balra fordítja, felfelé, a képből kifelé tekint, mintegy hívásra, parancsra várva. A kevés színnel, a kabát nagy, világos foltjával (amelyet alig tör meg a bal karon viselt nemzeti színű karszalag) s az öltözék további, mogyoróbarnába hajló részeivel harmonizál a kép jobb alsó sarkában a kerevetre ejtett kárminpiros bélésű köpeny. (Sajnálatos, hogy a fekete-fehér reprodukció mindezt nem tolmácsolhatja!) A köpeny hangsúlyos foltja a férfialak feje fölött látható, és a kép felső harmadát csaknem betöltő égővörös drapériaszerű háttérrel keretbe fogja és kiemeli az ülő alakot. A nagy színkultúrával rendelkező Borsos semmiképpen sem tagadta meg magát. A színek egyszersmind meg is határozzák a kép keletkezésének idejét, kissé ki is zökkentik nyugalmából a kesztyűs kezével a kardjára támaszkodó békés, megfontolt polgári férfiút. Ez a férfiú bizalomgerjesztő és tekintélyes, inkább megfontolt, semmint forró vérű forradalmár személyiség.

Borsos kevés alkotásában foglalkozott a forradalom és szabadságharc eseményeivel. Készített még egy rajzot az első magyar országgyűlés megnyitásáról, ezt barátja, Pettenkofen véste kőbe, hogy sokszorosítható legyen. Ismerjük még az 1849-ben keletkezett Honvéd törzstiszt című munkáját, mely nem a tőle megszokott portrékép. Ugyanis a honvédsereg tisztjét lovon ülve, harcias pózban ábrázolja. Ennek ellenére a képen látható tiszt is józansággal, nyugalommal néz reánk a képről. A Nemzetőr és a Honvéd törzstiszt című festményeinek ismeretében úgy véljük, Borsos József forradalmár- és katonaeszménye elsősorban a józanul gondolkodó, biztos ítéletalkotó és elhatározásaiban következetes ember.

A festő Nemzetőr című képe a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Arcképcsarnokában, a Honvéd törzstiszt című alkotása a Hadtörténeti Múzeumban tekinthető meg.

Szatmári Gizella

M. Honvéd, 1991 szept. 27.

UNIQA Az Ön biztonsága

Művészet & érték

UNIQA Műtárgybiztosítás

– hogy gyűjteménye a legnagyobb biztonságban legyen

Biztosítási fedezet múzeumokban, lakásban és kiállításokon elhelyezett műtárgyakra egyaránt.

Molnár József (1821–1899) *Idill Pompejiben*, olaj/vászon, 117×95 cm, mgt.

Amiért érdemes hozzánk fordulni

• All Risks fedezet

Az All Risks fedezet minden olyan kárra kiterjed, amely nem szerepel a kizárások között. Megtéríti a tűz illetve vezetékes víz, villámcsapás, felhőszakadás okozta károsodásokat éppúgy, mint mindennemű töréskárt. Fedezetet nyújt betöréses lopás és rablás ellen, valamint megtéríti az ezek során bekövetkező vandalizmus okozta rongálódást is.

• Tanácsadás

Nemzetközileg elismert szakértők adnak tanácsot a szállítás, csomagolás, állagmegóvás, restaurálás és a biztonságtechnika területén.

• Art-Loss-Register

Az ALR olyan nemzetközi adatbank, amelynek segítségével az ellopott műtárgyak beazonosíthatók és újra megtalálhatók.

• Megegyezés szerinti érték

A mindenkori kárrendezés alapja a szerződő és a biztosító által egyaránt elfogadott biztosítási érték. Gyors és egyszerű ügyintézés faxon és e-mailen.

Az ország egész területéről várjuk jelentkezését!

Borsos József

UNIQA Biztosító Rt. – Jaksa Éva
H-1134 Budapest, Róbert Károly krt. 76–78.
Tel.: 1/2386-005 · Mobil: 20/549-0766 · Fax: 1/2386-010
E-mail: mutargybiztositas@uniqa.hu · www.uniqa.hu

Már tíz éve képben vagyunk

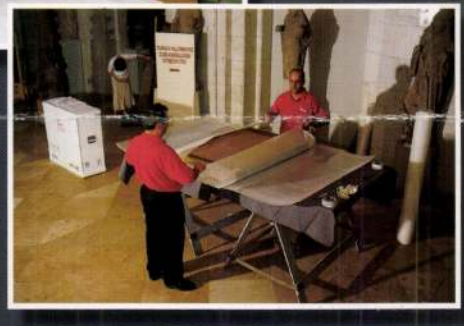

Nemzetközi
Műtárgyszállítmányozás

Szajkó utca 5.
2030 Érd/Hungary

Tel.: (36) 23-369 030
Fax: (36) 23-368 913

e-mail: hungart@hungart.hu

www.hungart.net

MAGYARORSZÁG • ROMÁNIA • SVÁJC

Borsos József három felesége

Irta: CSATHÓ KÁLMÁN.

Borsos József, a nagy magyar piktor egyike volt a mult század negyvenes-ötvenes éveiben Bécs legdivatosabb arcképfestőinek. Sok pénzt keresett és vagyont is gyüjtött, amit azonban később elspekulált. Ezért-e, vagy másért, 1862-ben, negyvenegy éves korában, letette az ecsetet, otthagyta Bécset, hazaköltözött Pestre és itt Borsos és Doctor cég alatt fotografus műtermet nyitott. A cég később még egy taggal bővült: bevették a Borsos vejét, Varságh nevű gyógyszerészt, aki főleg a fotografálás kémiai részével foglalkozott. Az üzlet kitünően ment, Borsos megint szerzett egy kis pénzt és megvette rajta a ma is ismert „Szép Juhászné" vendéglőt a Budakeszi-úton. Pár év mulva azonban egyszercsak éppenúgy abbahagyta a fotografálást is, mint előbb a festést, végkép visszavonult a vendéglőjébe és mint korcsmáros halt meg 1883-ban, hatvankét éves korában.

Hogy egy művész elkedvetlenedik és nem dolgozik egy ideig, arra tudunk sok példát. De hogy egy nagysikerű festő végleg letegye az ecsetet és azzal végezze, hogy bort mérjen a budai hegyek közt sváb fuvarosoknak és nyári kirándulóknak, annak különös okának kell lenni. Iró számára érdekes feladat ezeket az okokat kikutatni s ezt meg is próbáltam egy regény keretében, amelyet *„A Szép Juhászné"* címen most közöl folytatásokban egyik szépirodalmi hetilapunk.

Mindezt csak azért említem, hogy megmagyarázzam, hogy mi közöm van Borsos Józsefnéhez.

Hát az a közöm, hogy mikor foglalkozni kezdtem Borsossal, összekerestem az életére és művészetére vonatkozó minden adatot, amihez hozzájuthattam. Egypár festményét ismertem, Lyka Károlynak egy cikkét olvastam az életéről, (ez hívta fel rá a figyelmemet), aztán megszereztem a róla szóló egyetlen kis monografiát, amit Kopp Jenő, a tehetséges, fiatal műtörténész írt, utánanéztem a magyar művészettörténeti munkáknak, hogy mit találhatok róla, fekutattam folyóiratokban, kiállítási- és aukció-katalógusokban minden rávonatkozó megjegyzést és akkor bámulva láttam, hogy mindazok, akik írtak róla, alig tudnak az életéről valamit. Tudják azt, amit már elmondtam, továbbá, hogy ki volt apja, anyja, kitől tanult festeni — és egyebet jóformán semmit. Ismerik egy csomó festményét, egypár rajzát, de a családi körülményeiről nem adnak semmi felvilágosítást.

Pedig hát nekem arra lett volna szükségem, mert az volt a gyanúm, hogy a hősöm furcsa életébe az asszonyok is nagyon belejátszottak, nemcsak a művészi sikerek, küzdelmek és kétségek.

Kopp Jenő mindössze ennyit mond erről: „1875-ben, feleségével, Falussy Annának halála után mégegyszer, utoljára kezébe veszi az ecsetet. Őszinte emberi hangon állít emléket fiatal elhúnyt nejének."

Lyka Károlyhoz fordultam közvetlenül, aki a legalaposabb ismerője a magyar és főleg a táblabíróvilág művészettörténetének s tőle kértem felvilágosítást. De az ő gazdag adatgyüjteményében sem volt válasz arra, amit tudni szerettem volna. Csak annyit tudott mondani, hogy annak, hogy Borsosné 1875-ben meghalt, ellene mond a Borsos fiának egy hozzá, Lykához intézett levele, amelyben azt írja, hogy az anyja 1883 után halt meg.

— Mi ez a fiú és hol van?

— Rajzolgat. Egyébként Kispesten lakik.

— És hány éves?

Kiderült, hogy aránylag fiatal, sőt a leveléből az is, hogy valójában édeskeveset tud az apjáról.

Lyka gondolkozott egy kicsit, aztán azt mondta:

— Volt Borsosnak egy leánya is. Bársony Istvánnak, az írónak volt a felesége. De ő már meghalt. Előbb a Varságh feleége volt, attól elvált és hozzáment Bársonyhoz. Annak a fia Varságh János, a poéta. Tőle meg lehetne tudni talán többet is!

Most hirtelen eszembe jutott valami. A temetőben a multkor megakadt a szemem Bársony Istvánné sírkövén. Nem emlékeztem pontosan az évszámra, hogy mikor született, de tudom, akkor feltűnt nekem, hogy idősebb volt az uránál. Ha tehát Falussy Anna fiatalon halt meg 1875-ben, akkor ő nem lehetett a Varsághné, azaz Bársonyné anyja. Tehát Borsosnak volt előtte egy másik felesége. Ha viszont a Borsos Aladár adata igaz, hogy az anyja túlélte az apját, akkor még egy harmadik asszonynak is kellett lenni, akit a Falussy Anna halála után vett Borsos feleségül.

Ennyit tudtam, mikor elkezdtem írni a regényt — ennek a feltevésnek az alapján. Az első feleséget megtettem egy festőművész távoli rokonának, akit a regény szerint 1847-ben vesz Borsos feleségül s aki korán meghal. A második asszonyt a *„Szép Juhászné"*-nak, amihez a Borsos-féle apotheozis adta az ötletet. A harmadik asszonyról pedig nagyon keveset írtam, — úgy képzelvén a dolgot, hogy az már nem sok befolyással lehetett a művész életére, legfeljebb ápolója, gondozója volt a meghasonlott embernek élete utolsó éveiben.

Mindezt így „kiszámítottam", mint a csillagászok tudják és szokták, más csillagok pályájából, hogy itt meg itt a világürben *kell lenni* egy ilyen és ilyen csillagnak. Ugyanígy számítottam ki én is a Borsos József három feleségét az ő meglehetősen hiányosan felderített életefolyásából.

Amit azért mondok itt el, mert ma beigazolódott a számításom. Végre ugyanis megszólalt többszöri kérdezősködésemre Varságh János barátom, az unoka. Levelet kaptam tőle, amiben többek között ezt írja:

„Borsos József 1849-ben Bécsben egy festőművész egyetlen leányát vette el, kinek nevét azonban — úgy látszik — ma már senki sem tudja. Édesanyám ebből a házasságból született 1850-ben, de még alig volt három éves, mikor az édesanyja meghalt." — Továbbá: „A második házasságról annyit tudok, hogy azt a nagyapám betegágyban, halála előtt pár nappal kötötte . . ."

Ebben csak annyi a tévedés, hogy ez nem a második, hanem a harmadik házassága volt Borsosnak. A második asszony Falussy Anna volt, akiről a műtörténészek tudnak. Ők viszont nem tudnak az elsőről, meg a harmadikról. Igazuk is van: rájuk nézve nem fontos egyik sem, mert a Borsos művészetére nem voltak hatással, csak a „magánéletére".

A regényírónak ellenben, aki ennek a magánéletnek a titkait keresi, tudni kell mind a háromról. És ha máskép nem szerezhet tudomást róluk, ki kell őket számítani. Következtetve adatról-adatra, eseményről-eseményre, amit a tudós történésznek úgy látszik nem szabad. De a regényíró csak így boldogulhat. Mint ahogy a példa mutatja.

Ne haragudjanak kérem, hogy eldicsekedtem vele.

Leon Blum letartóztatását követeli Párizs egyik tanácsnoka

PARIZS, febr. 23.

Desisnard városi tanácsos levelet intézett a rendőrfőnökhöz, amelyben *követeli, hogy azonnal tartóztassák le Leon Blumot,* a szocialistapárt vezérét, vagy ha *Blumot* védelmezi a képviselői mentelmi jog, akkor *haladéktalanul indítsanak eljárást ellene.*

Desisnard azzal okolja meg ezt a lépését, hogy Leon *Blum* többszáz egyént bérelt föl arra, hogy *egy külföldi állam elnökét durván megsértsék.*

A római tárgyalásokon

megalapozott középeurópai egyezmény a többi regionális egyezménnyel együtt a békebiztositékok osztatlan egységét alkotja

Ez megkönnyiti a még függőben levő kérdések elintézését — Az osztrák politika célja: Ausztria teljes politikai függetlenségének fenntartása — Befejeződött Párizsban a francia és osztrák államférfiak tanácskozása

PARIZS, febr. 23.

Baudouin-Bugnet képviselő, a francia parlament középeurópai csoportjának elnöke és a csoport tagjai délben *ünnepélyes fogadást rendeztek Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenegg osztrák külügyminiszter tiszteletére.*

Baudouin-Bugnet üdvözölte *Schuschnigg* kancellárt és *Berger-Waldenegg* külügyminisztert. Üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy *a franciák annál nagyobb örömmel fogadják a két osztrák államférfiút, mert tudják róluk, hogy Dollfuss nemzeti politikájának folytatói.*

Schuschnigg kancellár az üdvözlésre válaszolva kijelentette, hogy a párizsi fogadtatás nagyon jólesett neki. Mint Európa második német államának képviselője — mondotta, — meg van győződve arról, hogy *Franciaország a kultúrának és a békének ugyanazokért az eszményeiért küzd, mint Ausztria népe.*

Az osztrák miniszterek ezután a *Quai d'Orsayra* hajtattak, ahol *Laval* külügyminiszter ebédjén vettek részt. Az ebéden résztvett *Flandin* miniszteerlnök, a francia kormány tagjainak legnagyobb része, valamint több osztrák és francia diplomata.

Ebéd után tovább folytatták a francia-olasz tanácskozásokat. A tárgyalások késő délután fejeződtek be.

Hivatalos jelentés a francia-osztrák tárgyalásról

PARIZS, febr. 23.

A szombatesti befejező tárgyalásokon osztrák részről *Schuschnigg* kancellár, *Berger-Waldenegg* külügyminiszter, *Egger-Möllwald* párizsi osztrák követ és *Horsbostel* külügyminisztériumi osztályfőnök, francia részről *Laval* külügyminiszter, *Léger* külügyminisztériumi főtitkár, *Bargeton* külügyminisztériumi osztályfőnök és *Puaux,* Franciaország bécsi követe vett részt. A tárgyalások negyed hattól negyed hétig tartottak. A megbeszélésekről kiadott hivatalos jelentés szövege a következő:

A francia és osztrák államférfiak közösen tanulmány tárgyává tették az általános helyzetet. *Különös figyelmet szenteltek a középeurópai béke megszilárditásának és a dunavidéki népek közötti kölcsönös bizalom kifejlesztésének.* Egyetértettek abban, hogy *valamennyi érdekelt államra előnyök hárulnak a római francia-olasz tárgyalásokon megalapozott középeurópai egyezményeknek a teljes egyenlőség szellemében való megkötéséből.*

Örömüket fejezték ki azon, hogy a francia és angol kormányok egymással teljes összhangban úgy vélik, hogy *a tervbevett egyezmény a többi regionális egyzménnyel együtt a békebiztositékok osztatlan egységét alkotja, ami megkönnyítheti a még függőben lévő kérdések rendezését.*

Függetlenül a megegyezésnek a gazdasági életre várható üdvös kihatásától, a tárgyaló felek figyelemre méltatták azokat az eredményeket, amelyeket gazdasági téren az Ausztria és más európai államok, így Franciaország között létrejött egyezmények máris meghoztak. A tárgyaló felek egyetértettek abban a tekintetben is, hogy *a francia-osztrák szellemi érintkezés újabb kifejlesztése céljából a közel jövőben tárgyalásokat kezdenek,* amelyeken a két ország tudományos, művészeti és irodalmi kapcsolatainak kifejlesztését fogják megvitatni.

A római egyezmény bebizonyította, hogy Ausztria függetlensége védelmében számithat Franciaország és Olaszország támogatására

PARIZS, febr. 23.

Schuschnigg osztrák kancellár és *Berger-Waldenegg* báró osztrák külügyminiszter délután négy órakor a Crillon-szálló nagyszalonjában fogadta a nemzetközi sajtó képviselőit. A kancellár rövid nyilatkozatot olvasott fel, amelyben hangoztatta, hogy az osztrák kormány Seipel és Dollfuss nyomdokait követve, *a nemzetközi együttműködés megvalósítására törekszik.* Az elmult esztendő tragikus eseményei ellenére — mondotta Schuschnigg — történelmi hivatásunk útjáról egy percre sem tértünk le. Munkánkat Ausztria teljes politikai függetlenségének fenntartása érdekében folytatjuk kül- és belpolitikai téren egyaránt.

A kancellár ismételten nyomatékosan tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy az osztrák alkotmány voltaképpen a parancsuralom bevezetését célozza. Dollfuss sem gondolt soha parancsuralomra; a népnek a hatalomban való részesedését szent elvnek tartotta és ez az elv fennmarad a jelenlegi kormány számára is, amely magát minden tekintetben Dollfuss utódjának tartja.

— A testületi rendszer bevezetése minden beszédnél értékesebben igazolja, hogy a diktátori törekvésekről szárnyra kelt hírek hamisak és alaptalanok. Jogom van azt kívánni, hogy országom igazi erőit igazságosan ítéljék meg. Ezek az erők képesek voltak a politikai pártok gyilkos belső küzdelmeit megszüntetve teljes mértékben a közös cél megvalósítása érdekében munkába állni.

— Országunk ujjászervezésénél nem hagyjuk figyelmen kívül a történelmi hagyományokat sem. Munkánkat kétízben szakították meg erőszakos kísérletek. A szövetségi kormány mind a kétszer győzelmet aratott, az osztrák eszme a nyers erővel diadalmasan szegezte szembe az új idők követelményeihez való lassú, de biztos alkalmazkodás elvét. Végül a kancellár újból kiemelte, hogy egész politikája az európai együttműködés irányában halad előre.

Berger-Waldenegg báró külügyminiszter szintén rövid nyilatkozatot olvasott fel. Megemlékezett a francia-osztrák kapcsolatok szivélyességéről és a maga részéről is hangoztatta, hogy Ausztria sem politikai, sem gazdasági téren nem akar elszigetelődni. A január 7-i római egyezmények bebizonyították, hogy *függetlenségünk védelmében számithatunk Franciaország és Olaszország támogatására.* Mert mint azt Önök nagyon jól tudják, politikánk alapelve a következő: Ausztria az egész világgal szemben független és szabad állam és annak is kell maradnia.

Alapitási év 1895 Jubileumi év 1935

Nagyrabecsült Hölgyeim és Uraim!

Meglepetést

szereznek alanti olcsó áraink:

Mindennemű fehérneműre alkalmas kitünő pamutvászon vagy mosott siffon vagy színes ágynemű-kanavász vagy angin mtrje 69 vagy 78 fill. Festő, karton, delén, ingzefir, síma műselyem mtrje 59. Selyemfényű ágynemű-damaszt mtrje P 1.56. 2 méter hosszú kitünő kész lepedő darabja P 3.28. Ajourozott függöny-etamin mtrje 29 fill. 140 cm széles fekete vagy színes klott mtrje P 1.88. 140 cm széles sportszövet mtrje P 2.90. Tenniszflanell mtrje 39 fill. Divatmintás ruha-flanell mtrje 79 fillér.

Három méter 140 cm széles kitünő minőségü divatos férfiöltönyszövet, gyönyörü választékban, fekete és sötétkék színben is, hozzávalóval együtt P **32**

Cim: **CSAK AZ UDVARBAN**

OLCSÓMARADÉKVÁSÁR

SZÖVET- ÉS TEXTIL RAKTÁR

Budapest, **32** KIRÁLY-UTCA **32** Sarokház

Postai rendeléseket 40 év óta lelkiismeretesen teljesitünk.

A kisantant csatlakozásának feltételei a dunai egyezménytervhez

PARIZS, febr. 23.

Az *Echo de Paris* összefoglalóan ismerteti egyfelől a reviziós hatalmaknak, másfelöl pedig a kisantantnak a dunai egyezményterv irányában tanusitott magatartását.

Az érdekelt államok — irja a lap — lassan és nagy óvatossággal foglalnak állást a kérdésben. Berlin felvilágositásokat kér, de nem akar visszatérni a Népszövetségbe. *Magyarország és Lengyelország mozdulatlanul várakozik a német „főszereplő" mögött.* Általánosságban a reviziós hatalmak hajlanak a dunai egyezmény felé, hogy azután annál nagyobb erővel léphessenek fel a keleti egyezményterv ellen. A *kisantant* feltételei ismeretesek és a következő öt pontba foglalhatók össze:

1. a keleti egyezmény előzete megkötése;

2. tiltakozás a Habsburgok visszatérése ellen;

3. minden reviziós propaganda kizárása. A revizionizmus csupán a népszövetségi alapokmány által körvonalozott szük keretek között engedhető meg;

4. a Magyarország által kivánt kétoldali kisebbségi szerződések elutasitása;

5. Törökország csatlakozása a dunai egyezményhez. (Hacsak Törökország biztonságáról nem gondoskodnak a földközitengeri egyezmény megkötésével.)

Khuen-Héderváry Sándor gróf párizsi magyar követ látogatása az osztrák külügyminiszternél

PARIZS, febr. 23.

Khuen-Héderváry Sándor gróf párizsi magyar követ szombaton délelőtt a Crillon-szállóban felkereste *Berger-Waldenegg* báró osztrák külügyminisztert és vele hosszas megbeszélést folytatott.

A dunai egyezményterv aláiróinak jogai és kötelességei

PARIZS, febr. 23.

A *Paris Soir* értesülése szerint a francia és az osztrák szakértők szombaton a Quai d'Orsayn *a dunai egyezménytervezet aláiróinak jogaira és kötelességeire vonatkozó pontos formulát dolgoztak ki* és igyekeztek végleges alapot adni magának az egyezménytervnek. Természetes azonban, hogy csak ideiglenes és feltételes szövegekről van szó, amelyeket még jódarabig nem hoznak nyilvánosságra. Az elért eredményeket közlik az érdekelt hatalmakkal és ezek valamennyien állást foglalnak majd az egyes pontok tekintetében. A tárgyalások végső államásától tehát még jó messze vagyunk — irja a lap.

Első lépés a római megegyezések megvalósitása terén

PARIZS, febr. 23.

A francia sajtó különös nyomatékkal emeli ki, hogy a francia és osztrák miniszterek első megbeszélése milyen szivélyes légkörben folyt le. A lapok nagy megelégedéssel állapitják meg, hogy *a párizsi francia-osztrák tárgyalások nagy mértékben előbbrevihetik a középeurópai béke megszervezését.*

— A látogatás — irják — *az első lépést jelenti a római megegyezések megvalósitása terén,* mert az elvi megállapodások után most uj szakasz kezdődik: *az érdekelt felekkel való közvetlen tárgyalások szakasza.* Örömmel mutatnak rá arra is, hogy az osztrák államférfiak ma még buzgóbbak, mint valaha abban a törekvésükben, hogy Ausztria függetlenségét megoltalmazzák. A mai napon megkötendő elvi megegyezés *tárgyalási alapot nyujt majd a további tanácskozások számára,* amelyeket Párizs Béccsel és más érdekelt államok fővárosával folytat.

Az *Excelsior* szerint a találkozásnak legfőbb eredménye az az erkölcsi hatás, amely abból a megállapításból folyik, hogy a francia és az osztrák kormány teljesen egyetért valamennyi középeurópai kérdésben *Schuschnigg* olyan államférfi, aki szilárdan és bölcsen irányitja Ausztria kormánykerekét. Bizni lehet benne, hogy át tudja vezetni az ország hajóját a veszedelmes vizeken, ahol *a Németországhoz való csatlakozásnak és a Habsburgok trónraültetésének szirtje fenyegeti.*

Az *Oeuvre* és a *Petit Parisien* ugy tudja, hogy pénteken délután főképpen a *dunai egyezmény végrehajtási biztositékainak kérdését vitatták meg.* Ennek a kérdésnek a rendezése bonyolult jogi formulák megszövegezésével áll kapcsolatban, amelyeket előzetesen teljes mértékben tisztázni kell. A *Petit Parisien* szerint az elvi megegyezés *alapul szolgál majd a Franciaország és Ausztria, valamint a többi érdekelt állam közötti további tárgyalásokhoz.*

— Osztrák részről — irja a lap — az az óhaj nyilvánul meg, hogy *Ausztriát jogositsák fel katonai erejének növelésére is.*

A lap szerint nem lehet tudni, hogy *Schuschnigg* kancellár érintette-e ezt a kérdést, de Ausztriának ez az óhajtása mindenesetre *figyelmet érdemel,* tekintettel a német haderő nagyméretű megnövekedésére és arra a veszedelemre, amelyet Németország átütőereje jelent Ausztria függetlenségére.

A lapoknak arranézve sincs megbizható értesülésük, hogy érintették-e a pénteki osztrák-francia tárgyalások során a *Habsburg-trón visszaállitásának kérdését.*

Az *Oeuvre* szerint *Schuschnigg* pénteken röviden kifejtette az osztrák kormánynak a Habsburg-kérdésben elfoglalt álláspontját. Ez az álláspont röviden a következőkben foglalható össze:

— *Ne kényszeritsenek bennünket arra, hogy egy egyezményben vagy nyilatkozat megtételével kinyilvánitsuk azt, hogy nincs jogunk a Habsburgok visszahozására. Mi ugyanis jelenleg nem akarjuk a Habsburg-trónt visszaállitani, de ilyen nyilatkozat megtételével megfosztanák az osztrák kormányt Ausztria legbiztosabb támaszainak egy részétől.*

A lap szerint a kérdést feltétlenül rendezni kell, mert ellenkező esetben súlyos akadályokba ütköznének a jövőbeli tárgyalások, mivel a *kisantan a Habsburg-kérdést főbenjáró ügynek tekinti.*

A *Matin* értesülése szerint megvitatták a francia-osztrák *kulturális kapcsolatok kifejlesztésének* kérdését is.

Ausztria kezdeményező szerepe

BÉCS, febr. 23.

A *Neue Freie Presse* mérvadó helyről nyert értesülései szerint foglalkozik *Schuschnigg* és *Berger-Waldenegg* párizsi és londoni megbeszélésének jelentőségével. A lap először megállapitja, hogy *Benes* külügyminiszter nyilatkozata a kisantantnak a római egyezményhez való csatlakozásáról szükségessé tette, hogy a középeurópai kérdésben megegyezés jöjjön létre az érdekelt országok között. *Schuschnigg* kancellár és *Mussolini* tárgyalása után feltehető, hogy Ausztria a Dunamedence megszervezésénél *kezdeményező szerepet vett át.* E célból szükségessé vált most a Franciaországgal és Angliával való megegyezés is. Feltehető továbbá, hogy *Ausztria a jövőben is megtartja a kezdeményező szerepét,* mert az olasz-magyar fronthoz való csatlakozása ellenére is felettébb alkalmas a közvetitő szerepére.

A londoni látogatás programja

LONDON, febr. 23.

Schuschnigg osztrák kancellár és *Berger-Waldenegg* külügyminiszter vasárnap délután érkeznek meg Londonba, ahol kedden estig maradnak. *Frankenstein* báró londoni osztrák követ egészen Folkestoneig a vendégek elé utazik.

A londoni *Victoria* pályaudvaron Sir John *Simon* külügyminiszter személyesen fogja üdvözölni az osztrák vendégeket. A fogadáson *MacDonald* miniszterelnök képviselője is jelen lesz.

Noha a munkáspárti *Daily Herald* már előre a legélesebben elitéli és gyermekes izléstelenségnek minősiti az osztrák vendégek elleni esetleges baloldali tüntetést, *a Scotland Yard mégis a legmesszebb menő óvóintézkedésekre készül.*

Schuschnigg kancellár a Hyde Park közelében lévő szállónak ugyanabban a lakosztályában fog lakni, ahol *Dollfuss* kancellár utolsó látogatása alkalmával — a világgazdasági értekezlet idején — lakott.

Az osztrák miniszterek londoni tartózkodásuk alatt *MacDonald* miniszterelnökkel, *Simon* külügyminiszterrel, *Baldwinnal,* a titkostanács elnökével, Neville *Chamberlain* kincstári kancellárral és Montagu *Normannal,* az Angolbank kormányzójával fognak tanácskozni. Az osztrák államférfiak tiszteletére Lord *Londonderry* légügyi miniszter vasárnap este lakomát ad londoni palotájában.

A *Press Association* értesülése szerint a látogatás *nem hivatalos jellegű;* a vendégek ugyanis nem közöltek az angol kormánnyal semmiféle tárgyat, amelyről megbeszélést akarnának folytatni.

Mint a *Reuter-iroda* értesül, általában úgy tudják, hogy az osztrák államférfiak londoni tanácskozásai alkalmával *a római egyezmény egyes kérdései fognak szóbakerülni.* Azt hiszik, hogy az osztrák miniszterek aziránt is érdeklődni fognak angol kormányköröknél, hogy mi volna Anglia magatartása a *Habsburgok* visszatérésével kapcsolatban. Jóllehet, Anglia tárgyilagosan szemléli ezt az ügyet, *az angol miniszterek nem válaszolhatnak erre a kérdésre,* mert nem közölték velük az osztrák miniszterek, hogy ezt a kérdést fel fogják tenni.

A *Star* szerint *Schuschnigg* a következő kérdéseket fogja felvetni:

1. *Ausztria felfegyverkezése, ha Németországnak megengednék a fegyverkezést.*

2. *Ujabb osztrák kölcsön felvétele Londonban.*

3. *A Habsburg restaurációt tiltó szakasz kihagyása a dunai biztonsági egyezményből.*

— **Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József" keserüvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozditja, az epekiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkiti és a vérkeringést felfrissiti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.**

KISEBBSÉGI SORS

(A magyarság térvesztése Erdélyben — Magyar polgári iskolák a Felvidéken)

A nacionalista román politika legújabb jelszava: a numerus valahicus. Bevezetni a zárt szám rendszerét az államélet és a gazdasági tevékenység egész területén. A zárt szám alapja természetesen az etnikai hovatartozandóság lenne s nyilvánvaló, hogy az egész terv kisebbségellenes célzatú. Igen, mert a román sovinizmus szerint ma is a kisebbségek uralkodnak Romániában. Amíg egyik oldalon ezzel a jelszóval operálnak, addig a másik oldalon a statisztika számaival azt bizonyítják, hoy a magyarság állandóan tértveszt s nemcsak a városok romanizálódnak el rövid idő alatt, hanem a kisebbségek is felszívódnak. A statisztikának annyiban tényleg igaza van, hogy a magyarság pozíciója Romániában állandóan gyengül, de az csak jámbor óhaj marad, hogy a magyarság beolvasztására irányuló törekvés teljes eredményt igér. Sabin *Manoila,* a román statisztikai hivatal demografusa az, aki különösen a legújabb népszámlálás eredményére támaszkodva hirdeti azt a tételt, hogy a román nép szaporodása gyors ütemű, viszont a kisebbségek szaporodása állandóan gyengül s így feltehető, hogy a kisebbségek feloldódnak a román népben s Románia egészen egységes nemzeti állammá válik. Manoila egyik legutóbbi előadásában megnyugtatta a román közvéleményt afelől is, hogy a városok romanizálása jó úton halad, főként a román elem városba szivódása folytán, amit az is bizonyit, hogy amíg az erdélyi városokban a román elem arányszáma az összlakosság számához képest az utolsó tíz év alatt tizenkilenc százalékról harmincöt százalékra növekedett, addig a magyar lakosság arányszáma hatvankét százalékról harmincnyolc százalékra, a németeké pedig tizenöt százalékról tizenhárom százalékra csökkent. Most segitségére sietett Manoilának P. *Ramneantu* kolozsvári fiatal demografus, aki egy tudományos előadásában azt igyekezett bizonyitani, hogy ötven év mulva Erdély teljesen románná válik és a városok elvesztik magyar jellegüket. A tétel bizonyításának gondolatmenete a professzor tanulmányában a következő: A román nép egyike a legszaporább népeknek. A román anya átlag hat gyermeknek ad életet. Igaz, hogy a székely anya is ennyi gyereket szül átlagban. De a népszaporodás az országban keletről nyugat felé észrevehető csökkenést mutat. A nyugati lakosság migrációban van a keleti részek lakosságával szemben. Ez a körülmény feltétlen biztositéka az ország romanizálódásának. Ha a román népszaporodás üteme nem gyengül és folytatódik a román elem városba szivárgása, akkor félszázad mulva az erdélyi városok etnikai összetétele teljesen azonossá válik az ókirályságiakéval. Ramneantu tanár úgy érezte, hogy ezzel nem tudja eléggé megnyugtatni a román nacionalizmust és beszámolt a székelyek között hatósági segédlettel végzett vérvizsgálatainak eredményéről is, amely szerint Maros-Torda, Csik, Udvarhely és Háromszék megyék lakosságának 85 százaléka vérszerinti román elem, holott a statisztika szerint ezen a vidéken csak 25 százalékos a román lakosság aránya. Szóval a székelyek elmagyarositott románok. Ezen a helyen nem az a célunk, hogy vitába szálljunk a román felfogással, inkább az, hogy tájékoztatást adjunk erről, mert csak igy tudunk képet alkotni a magyarság helyzetéről. De talán érdemes idejegyezni *Munteanu* román publicista cikkének néhány megállapitását, aki az Adevarul hasábjain szembeszállott Manoila, Ramneantu és Vaida felfogásával. Munteanu kimutatja, hogy a kisebbség számbeli vesztesége anyagi leromlásával függ összse. A kisebbségi családok nem vállalhatják jó lelkiismerettel a gyermekáldást. A román parasztság a földreform révén és mint telepes lényegesen jobb helyzetben van, mint a magyar földmivelő. A közszolgálati állások kisebbségek számára ma már hozzáférhetetlenek. A szabad pályákon pedig fenyeget a numerus valahicus réme. A román elem tehát minden téren kedvező helyzetben van és hódit. De ha igy van — kérdi Munteanu — akkor ki ellen alkalmazzuk a numerus valahicust? Ez azonban csak egy jobb szándékú hang és elvész a gyülölködés orkánjában.

*

A cseh közoktatásügyi kormányzat a magyar iskolák pusztitásában a legradikálisabban a magyar polgári iskolákkal szemben járt el. A Felvidéken 1918-ban még közel 100 magyar tannyelvü polgári iskola volt, amiből 1933-ra csak *11 önálló iskola maradt meg,* pedig a magyarságot számaránya alapján a 185 polgári iskolából legalább 30 illetné meg. A magyar polgári iskolák mind Szlovákiában vannak; a ruténföldi magyarságnak nincs önálló polgári iskolája, csupán 3 rutén tannyelvü iskolában tanitanak párhuzamosan magyar nyelven is. A 167 tótföldi iskolából 133 csehszlovák, 2 rutén, 4 német, 11 magyar és 17 több nyelvü. A Ruténföldön 2 cseh, 2 rutén és 14 többnyelvü, vagyis mindössze 18 polgári iskola van. Ha szembeállitjuk az iskolák arányszámát az egyes nemzetiségek arányszámával, azt látjuk, hogy egyik nemzetiség sem részesült a polgári iskolákból abban a mértékben, ami öket jogosan megilletné. Igy a Felvidéken a 2.8 százalékos ruténség az iskolák 1.2%-a felett rendelkezik, a 4.5%-os németségnek az iskolákból csak 2.4% jut, a 17.6%-os magyarság az iskoláknak 6.5%-ában részesült, mig az iskolák 80%a csehszlovákok (72.09%) kezén van. Még szembetünőbb az aránytalanság a Ruténföldön, ahol a 15.4%-os magyarságnak és a 12.9%-os németségnek egyetlen önálló polgári iskolája sincs. A 4.8%-os csehszlovákság pedig egyenlő arányban részesült (11.1%) a polgári iskolákból a 63%-ot kitevő ruténséggel. Elképzelhető ezek után, hogy a többnyelvünek jelzett iskolákban milyen módon folyhat a cseh nyelven kivül egyéb nyelveken is oktatás. Nem járunk messzire az igazságtól, mikor megállapitjuk, hogy ezekben az állitólag magyar, német, rutén stb. nyelven is tanitó iskolákban a kisebbségi tanuló csak néha és alig részesül saját anyanyelvén oktatásban.

Borsos József

irád flota

2

B.: A mind tört

Biró kezekben

Bp. é. n.

282, 283. l.

Kalchbrenner Károly természettudós

VII. 179

Borsos József

cvód
2

Bíró József

Európa fertőzete
Bp. é n. 92. l.

r

rn.

Pálffy János hagyom.
Bazin 42.

ár 19-én. † ugyanott 1883 május 15-én.

Hattyú a előtt.

IV: 125.

egedű s gordonka szóra,

látható.

a ~~előtt, melynek vakolata már hullik, szemlélhető~~.

választottjával, a ki balját csipő-
hér teritővel letakart asztalnál, bal-
ult asszonynyal, jobbról pedig négyen
~~zony~~ egyikénél gyermek van. Kissé
ik a vigadókat és vendégeket, a kiknek
lt korsos míg, a leány sört hoz.
a pad körül, a melyre kötényt vetettek, osztriga-
a csapoló nő tünik szemünkbe. A
a lombos fák alatt. Az égbolt felhőzött.
Braekeleer Antwerpen 1852.

Szama a Törzsleltárban B:

117

~~derländisches Volksfest. Öhlgemälde~~
~~cm. breit, 90.5 hoch.~~

bohócz szórakoztatja

nyüzsgő sokaságot

680

92

lga

10000

Borsos József

rőd

Budapesti Hirlap

1937. dec. 7.

(Esterházy-jubileum
a Műcsarnok bicder-
meier-kiállításán)

A Képzőművészeti Társulat, melynek Esterházy Pál Antal herceg első védnöke volt, kegyeletes megemlékezéssel áldoz most a nagy mecénás emlékének, akinek Borsos József által festett arcképét a kiállítás dísztermében nemzeti színű szalagos pálmaággal diszítik fel az évforduló alkalmából. A Társulat választmányi ülésén Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök, elnök emlékezik meg a jubileumról.

Maratta iskolája: Mater dolorosa.
Vászon, olaj, 61×51cm.

Masszlagy II. 553. szám.

Borsos József

Benkert, C. M.:
Jahrbuch des
deutschen Ele-
mentes in Ungarn.
Pest, 1846. 156. l. —

24го октября 1944. г. Пе́рвое упражне́ние.
(Дикта́нт.)

Де́ту в лесу́. В лесу́ дере́вья. В рике́ шу́ка. — Иди́ сюда́, то-во́рим, — кри́кнула Ли́за. — Здесь шу́ка. Нет, я пойду́ туда́.

Ли́за и Пётр шли́ в лесо́м. Они́ шли́ в пионе́рский ла́гь. Впереде́ шёл Пётр, а сза́ди шла́

Borsos (József (?)) I.

Teleki S. az ötvenes évek-
ben, fenti karikatu-
rája

Rep.

Barénd Sza

73. l. Képpel

Bartók - Endrődi -

Szana: Petőfi-album.

~~A Petőfi Társ. Vizsgálóbb~~

~~tudó~~ -

B. 1898

aranyozott ezüst, alakja a gótikus kelyheké, reneszánsz stílű. A láb felső lapján: PETER STARF BIE SANND PINSEN 1604 IAR, Mr mesterjegy, talán hamburgi hitelesítő bélyeg.
Mag. 20·2 cm. Német munka 1604-ből.
Lepold Katalógus 74. sz.

SZENTELTVÍZTARTÓ HINTŐVEL,

aranyozott ezüst, német reneszánsz vert gyümölcsköteges dísszel, kengyeles fogantyúval. Augsburgi hitelesítő bélyeggel és ■ mesterjeggyel.
Mag. oo, a hintőé oo cm.
Augsburgi munka, 1605 körül.
Batthyány József prímás ajándéka, 1854., leltár. Lepold: Adatok, 18. l. — Egyházműv. kiáll. 1930., 372. sz. — Lepold Katalógus 70. sz.

KRISZTUS KÖPENYÉNEK EREKLYETOKOCSKÁJA,

ovális aranymedaillon, szélén gyöngyökkel. Benne kristálylap alatt textildarab.
2·5×2 cm.
Olasz munka, 1610 körül.
Az ereklyét tokjával együtt V. Pál pápa (1605—1621) ajándékozta Czobor Mihálynak, kinek János fia a kincstárra hagyta. (Az 1790. évi leltár téves adata szerint Pázmány kapta VIII. Orbántól.)
Árvízkárosultak 1876., 45. l. 1507. szám. — Lepold—Homor 74. l. — Lepold: Adatok, 21. l. — Lepold Katalógus 57. sz.

CIBORIUM—KEHELY,

aranyozott ezüst, vésett dísszel, a talp egyik karélyán Pálffy- címer. Fedelén félgömbön álló kereszt. Talpperemén MK mesterjegy és nagy-

MDK

Borsos József

Borsos József arcképe, Pettenkofen müve

Müvészet XII.évf.1913, 3o2-14.

MDK.

Borsos József

Alamizsna

Nők Lapja 1966 dec.25.p.16.

MDK

Borsos József

Koldusasszony

M. festészet haladó hagyományai. Főv. Képtár.

1951

Bossányi József
festő –

1. „Alamizsna" című festménye
a szegény anya és gyermekei
életét ábrázolja + repró.

Bodnár Éva: Anya és gyermeke

Élet és Irodalom, 1966. december 24. - 16 lap

Borsos József,festő,1821-1883

Jósika Sámuel képmása.Felirat:"B.Josika Samuel/Cs.K.ka
kam:b.t.Tan.Udv./kantzellár,s.a.t.1846"Barabás képének
tartották.Valószinüleg Borsos festette, 291.o.Magy.
Tört.Képcsarnok.100.5+76.5 cm.Olaj,vászon.Ltsz.1652.
Uj vászonra húzva.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány
újabb biedermeier képe. 291.o.

Folia Archaeologica.XIII.1961.Bpest.Képzőmüv.Alap
Kiadóváll.Bp.

Borsos József, festő, 1821-1883

Jósika Sámuel, arcképe. A Magy. Tört. Képcsarnokban.
Fekete repr. XLI. tábla. 1. kép.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány újabb biedermeier képe. 291. o.

Folia Archaeologica. XIII. 1961. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Borsos József, festő

1847-ben a soproni tanács 200 aranyat szavazott meg számára az elhunyt nádor arcképének megfestésére. Borsos Bécsben élt. 251.old. 3.jegyz. De végül is nem kapott megbízást a képre.

Kelényi Ferenc: "Soproni újdonságok" az Életképek 1847-es évfolyamában /II.rész/ 250.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965 Sopron

Borsos József festő M.D.K.

Benza Ida. szerepkép. fényképr

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyv

Bp. 1960. 218.

MDK

Borsos József festő

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.
Mücs. 1927. jan.

7. MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Krizis a művész életében c.képét maga a Müegylet vette meg a kiscrolta tagjai közt. Gillming Ferenc lett a szerencsés nyertö.
A bécsi iskola tanitásának nyomai fellelhetök benne s ez a zsánerszerüség felé leginkább hajló képe.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934?

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Kevésbé ismert képe"Az elégedetlen festő" Szépm.Muz.
"Krizis a művész életében" címmel szerepelt ez a bécsi és pesti tárlatokon. 1853.
Repr. a hátsó fedéllapon. Szinesen ez alkalommal került sokszorositásra.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934?

Melk

Borsos József

Fekete fátyolos női arckép 1845.

Bertalan V. A kiscelli Muzeum Bp 1962
38. l.

Name:

Datum:

Tabelle für Ordner zum Buch ISBN

Symbolen T. in Buch Dimensionen

Borsos József

Csipkeruhás nő c. festménye nevezet az Árverési Csarnok harányi aukciójás (emlitve)

Magyar Nemzet 1938 XII. 4

Borsos József, festőm.
1821-1883

Es lebe mein Madchen c kép neve az aukción:
Wein, Eäib und Gesang néven szerepelt, n. Lánczy
Leó vásárolta meg.
B. ugylátszik a szabadságharc idején is Bécsben
tartózkodott, az 50-es években is kiállitott Bécs-
ben és küldözgette onnan Pestre a müegyleti tárla-
tokra képeit : "Bál után" ezek közül való.

A legszebb magyar kép. Repr. 51.1.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934?

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.1.27.ó

Borsos József.

rövid életrajz és Csta után.c képének a leirása

Lázár Béla:Száz magyar remekmü
kézirat.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Garázdálkodása a műteremben. /A kis művész"/. Repr.
A mester elment hazulról s az apróságok mutatják meg
mit tudnak. 1852-ben festette az "Olasz
kertészlány" c.képét.

"Bál után" c képéhez hasonló a "Három grácia"
csupa életvidámság.

Zitterbarth Károly épitész arcképe. Repr.

legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1931 táján.

Borsos József, festőm.
1821-1883

A visszakerült három kép:

Olasz kertészlány.
Három grácia.
Zitterbarth Károly.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1931 táján.

többek közt — két nagy festménye, amelyek közül különösen a női arckép igen jelentős; *Barabás Miklósnak* egész sorozatnyi miniatürje; *Munkácsy*, egy eddig ismeretlen nagyszerü gyermekarcképe és a későbbi mesterek közül: *Benczur*, *Lotz*, *Karlovszky*, *Ferenczy*, *Rippl-Rónai*, *Mednyánszky*, *Csók* néhány egészen elsőrangu műve. És sokan a mai festőink közül.

A falaknak ezek a kincsei dusgazdagon megrakott és előkelően elrendezett termeket szegélyeznek. A padlón pompás keleti *szőnyegek*, az üvegszekrényekben az *üveg*, *porcellán*, *fajánsz*, *arany* és *ezüst* művészetének évszázados remekei, közbül *antik butorok*. Szinte sajnálja az ember, hogy ennek a nagyszabásu „magánmuzeumnak" kincseit jövő hétfőtől kezdve széthordják a boldog vásárlók a maguk otthonába. (—y.)

P. H. 936. XI, 22

öt órakor Mussolinit. A magyar államfő és felesége tiszteletére családi ebéd lesz a Villa Savoyában. Itt lakik az olasz királyi pár és családja és ebben a kastélyban, melyet óriási park övez, akirályi család szükebbkörü összejövetelét szokták tartani.

Szerdán reggel megkoszoruzza a kormányzó a Pantheonban a királysirokat s Róma hatalmas terén, a Piazza Venezián az Ismeretlen Katona sirját. A kegyeletes aktus után az *olasz király által tartott katonai szemlén vesz részt a magyar államfő*. Délben a Villa Savoyában családi villásreggeli lesz. Délután öt órakor *a kormányzó látogatást tesz Mussolininál*, majd megjelenik a Capitoliumon, a Róma kormányzója által adott foga-

Borsos József

(Sandélet szőlővel /repró)

Felenkor 1967 Jn. 443 old.

Borsos József MDK

Gyümölcs csendélet 1850. o.v. 72x58 cm.

Veszprém, 1965. Tompa K. képzőm. gyüjteménye

Borsos József MDK

Gyümölcs csendélet, repr.

Veszprém 1965. Tompa Kálmán Képzőm. Gyüjt. kiáll.

Berény József festőm. MDK

Önarckép. Jel. Repr. 13o.1.

Pipics Zoltán dr.: Ma.KMT 1929. 13o.1.

Borsos József

Kölös csendélete (eurl)

a pécsi

muzeumban van

Romváry Ferenc: Multnázadi festmények a pécsi muzeumban

Felenkor 1967 7-8 n 734

MDK.

Borsos József

Csendélet

Tompa gyüjtemény katalógusa

M.D.K.

Borsos Józsefx /1821-1883/

53. Eszterházy Pál arcképe. Olajf. 235 x 160 vászon.
54. Csendélet. Olajf. 83 x 68, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 7.l.

Borsos József, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban "Szőlős csendélet" c. képe szerepel. Klasszikus felépítésü kompzició. Az élethüen megfestett gyümülcsöket vizcseppek csillogása teszi érzékletesen élethüvé. 220. old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

Borsos József

PH. 1936. XI. 22.

A Majovszky és Breuer-gyüjtemények műkincsei az Ernst-Muzeumban.

Majovszky Pál a legfinomabb izlésü és legmélyebb kulturáju magyar gyüjtők egyike volt, igy hát nem mindennapi érdekességü eseménye a műkincsek piacának, hogy az *Ernst-Muzeumban*, egy másik hires gyüjtő, *Breuer Gusztáv* hagyatékával együtt, kiállitásra, majd aukcióra kerülnek a Majovszky-gyüjtemény kincsei. Éppen ezért, még Ernsténél is ritkaság, hogy ennyire gazdag, értékes és érdekes anyag töltse meg a termeket, mint ezuttal.

A Majovszky és Breuer-gyüjtmények legérdekesebb része, persze a festmények csoportja. A régi mestereket néhány jócsengésü név és értékes mü képviseli. *Bassano, Rugendas, van Bergen* és még több olasz, németalföldi, flamand mester munkáját látjuk, de ezeknél sokkal nagyobb érdekességet jelent a XIX. század festészetének feltünő gazdagságu gyüjteménye. Egy-egy olyan név sem ritka, amilyen — például — *Courbet*-é, akitől egy tájképet és egy nagyon finom csendéletet látunk. *Waldmüller* „Három grációja" is igazi ritkaság. Mégis, a magyar XIX. század az, amely a legkiemelkedőbb nevekkel és művekkel szerepel. *Borsos Józsefnek* —

1

Borsos József, festő, sz.
1821. dec. 20. Veszprémben,
mh. 1883. aug. 19. Bpesten.
A Rózsa-iskola nehány
osztályát Pesten végezte s
körben Landau Lenárd ~~vesti~~
rajztanító Oktatta. ~~a rajza~~
~~at festésre~~. Még csak 16 éves
volt, amikor Psyche ajándéka c. rajzát ~~készítette~~, ~~amely~~
könyomatban az Ismertető c.
ujság 1837. évi folyamának
mellékleteként jelent meg.
Ebben az évben készült első
ismert nagymeretü olajfestménye, A mo-
hácsi ütközet is. Ezután
Schoefft József pesti festőnél ~~tanult~~, majd Barabás Miklósnál
~~ismeretet~~ tanult. Szülei
eleinte nem jó szemmel
nézték művészi hajlamait,
utóbb azonban atyja bele-
egyezett fia pályaválasztásá-
ba s lehetővé tette, hogy
Bécsben folytasta tanul-
mányait.

L a rajz és festés elemeire

стоял у дерева.

H: 6

K: 6

Ткач

vek jelentek festését.
Utóbb Dankauser bécsi tanya-
téki kiállításán ismerkedett meg
e művésznek régi, hollandi
mesterek tanulmányozása
nyomán festett, a polgári és főúri élet-
képeivel. ~~Az ezen [illegible]~~ [illegible] vett novelisztikus,
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
legnagyobb sikereit is ezekkel ~~a ki-~~
~~[illegible]~~ aratta. Bécsi és pesti
kiállításokon 1841-től ál-
landóan szerepelt. Már az
1840-es évek elején egyik leg-
keresettebb arcképfestője volt
Bécsnek, honnan koronként
Pestre rándult, a hazai ~~[illegible]~~
anegrendelések teljesítésére.
Mecenásai közök több m-
arisztokrata volt, kik köpül
Károlyi Györgyegyel tanulmá-
nyozta az angol- és németor-
szági képtárakat. Élénk részt

Исправление

4 20 мая. 1950. г.

1 9 мая 1920 - важный день
в жизни советских людей
В этот
всероссийский
Советские
работали стране
курсанты кремлёвской военной
школы [illegible]

vett az osztrák főnáros társadalmi éle-
tében, + barátí viszonybási állott
Waldmüllerrel és Amerlinggel is.
Pettenkofennel kötött régi barát-
sága annyira elmélyült, hogy
1847 körül közös műtermet bé-
reltek a Heu Gasse 109. szám
alatt s ott együtt dolgoztok.
Pettenkofen készer le is festette
Borsost. Sem a bécsi for-
radalomban, sem az 1848-49-ben m. sza-
badságharcban nem vett
aktív részt. Bécsben készítette

Az első m. országgyűlés megnyi-
tását ábrázoló rajzát, melyet
Pettenkofen, a volt dragonyos
tiszt Bettenkofer Károly
álnéven rajzolt köre. A
mülapon, melyet
a művész Batthyány Lajos minisz-
terelnöknek ajánlott, István
nádor, 8 miniszter és 42 poli-
tikus arcképe látható. hatásos
csoportosításban.

24 октября 1949 г. Первое упражнение.

(Диктант.)

Дети в лесу. В лесу деревья. В река мышка. – Иди сюда, товарищ – Крикнула Лиза. – Здесь мышка. Нет, я не пойду куда.

Лиза и Пётр шли лесом.

1848. festette Rottenbiller Lipot pesti polgármester és Zitterbarth Mátyás épitészt nemzetőrként ábrázoló arcképét. ~~A szabadságharc forradalmár mágnásáról Feleki Sándorról, három könyvet készitett.~~ 1850. festette főművét a Lányok bálután c. képét, melynek úgy Bécsben mint Pesten osztatlan sikere volt. A képét Eszterházy Pál hg vette meg, s az Eszterházy-képtárral együtt 1871. került a bpesti Országos Képtárba s onnan utóbb a Szépművészeti Muzeumba. B. az 1850 és évek elején érte el pályájának zenitjét.

1852. Bécsben festette Eszterházy Pál hg reprezentatív arcképét, melyet a herceg

legtermékenyebb korszakát és

24 го октября
1949 г.

Пе́рвое упрожне́ние.
(Дикта́нт.)

дере́вья

Де́ти в лесу́. В ле́су дере́вья. В реке́ щу́ка. — Иди́ сюда́, това́рищ — кри́кнула Ли́за. — Здесь щу́ка. Нет, я не пойду́ туда́.

у

Ли́за и Пётр шли ле́сом. Они́ шли в пионе́рский ла́герь. Впереди́ шёл Пётр, а сза́ди шла Ли́за. Часово́й стоя́л

я

a Nemzeti Muzeumnakajánd-
ékozott. ♀ Amerling hatását
tükrözik ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~és életképekkel sürün~~
~~szerepel a kiállításban.~~ Egy
(1850) ésendéletképe ⊥ a és azzári kép-
gyűjteménybe, a Kíváncsiság
c. életképe Schönbrunni
kastélyba jutott. 1855. több
képével szerepelt a párizsi vi-
lágkiállitason s maga is
megfordult a francia fővá-
rosban. III. Napoleon figyel-
mét sikerült magára vonnia
aki-családi hagyomány sze-
rint — ~~aki~~ ~~[illegible]~~ udvári
festőként vajdezett ot Párizs-
ban maradtani. A minvész
azonban nem akarta lekót-
ni magát és bizzatért
Beisbl. Az az ny szellem,
mely a világkiállitás
nehány jelentős francia
inu alkotásából sugár-
zott, hatástalanul siklott

♀ Archepiel és ideál-portrésimi vesszelenek ebben a Nakaban

бесплатно, чтобы помочь своей стране.

4. Рабочие: служащие и курсанты кремлёвской военной школы вместе работали.
5. Ленин тоже принял участие на субботнике.
6. Все пошли в ногу, по-военному к тому месту Кремля, где

siklott el felette. Kevés miniatürje ismeretés, de ezen a téren is jó neve lehetett. 1858. a solferinoi csata után öt bizta meg az uralkodó azzal, hogy a tábornokoknak emlékül adott szelencékre arcképét ráfesse. A miniatürök darabjáért 300 frtot kapott. Az 1850-es évek végén a bierdeimer stílus agonizálni kezdett. A művész még fiatal volt, de az a stílus, amelynek diadalra juttatásában jelentekeny része volt, megöregedett. Ő maga is csak rutinos ismétlője lett önmagának. Mikor hanyatlásának tudatára ébredt, lelkileg megrendült. Balul sikerült ~~[illegible]~~ vállalkozásai és tőzsdeveszteségei anyagi romlását okozták, s mindent besetőzött az 1861-ben megindult

~~Fokozta ezt ott [illegible]~~
~~[illegible]~~

11

24 20 октября 1949 г. Первое упражнение.
(Диктант.)

Дети в лесу. В лесу деревья.
В реке щука. — Иди сюда, товарищи — крикнула Лиза. — Здесь щука. Нет, я не боюсь.
Лиза и Петя шли лесом. Они шли в пионерский лагерь. Впереди шёл Петя, а сзади шла Лиза.

gazdasági krizis. Ilyen 2
évi bécsi tevekenység után
vagyonanak roncsaival 1861-
ben Pestre költözött, uj életetet
kezdeni. 1861. ugyan részt vett
a M. Képzőművészeti Társulat
alapításában, melynek ~~n~~ jaz-
gató-választmányi tagja lett
s 1862. tagja volt a londo-
ni kiállítás ~~[illegible]~~ magyar képzőművészeti osztá-
lyát szervező zsűrinek, de
a festészettel leszámolt. 1862
társult Doctor Albert~~[illegible]~~ g s
az országúti botanikus kert-
ben fényképészeti műter-
met nyitott. Míg Barabás
miklós belebúzott hasonló
vállalkozásába, B. üzeme
~~anyagolag~~ kitünő vállalat-
nak bizonyult. Néhány
év alatt anyagólig talpra
állt s 1864. Doctorral
közösen ~~[illegible]~~ irveresen
megvette a budai szép

Ł festővel, kéen barátjával

3. Советские люди трудились бесплатно, чтобы помочь своей стране.

4. Рабочие, служащие и курсанты кремлёвской военной школы вместе работали.

5. Ленин тоже принял участие на субботнике.

6. Все пошли в ногу, по-военному к тому месту Кремля, где кучи мусора остались, после октябрьской революции.

Juhászné c. nyári szórakozóhelyet és vendéglőt. Ugyanezévben ~~felbomlott Doctorral A. val való társasviszonya~~ Pesten a Kerepesi-ut 65. sz.a fényképészeti tanintézetet nyitott, melyben az elméleti és gyakorlati fényképészetben bárki alapos oktatást nyerhetett. Az intézet „Fényképészeti tankönyvecskéje" magyar és német nyelven nyomtatásban is megjelent. A könyv a cég kiprobált biztos receptjeit használati utasítással, valamint a negatív és pozitív képek nem sikerülésének okait, a hibák felismerésétés javítási módját stb. tartalmazta. Az intézet fényképész-kellékek, vegyi szerek és saját gyártmányu albumin pa-

24го октября 1949 г.

Пе́рвое упражне́ние.

(Дикта́нт)

Де́ти в лесу́. В лесу́ ди́рева́. — В ри́ке щу́ка. — Иди́ сьуда́, това́рищ. — Крикнула́ Ли́за. — Здье́с щука́. Нет, я не пайду́ туда́.

Ли́за и Пётр шли лиса́м. Анни́ шли́ в пионере́ский ла́герь. Впереди́ шла Пётр, а сзади шла Ли́за.

(10

pirok s kezdok vénére
teljes készletek arusztósá-
val is foglalkozott. Az uj
vállalatot B. vett segedje,
majd vejé Varsagh Imre-
vezette. Bórtos
Doctor-Varsagh-mütér-
nue még 1877-ben is az
elsőnek számitott az ország-
ban. Kevéssel ezután ki-
vonult hüvösvölgyi kisbir-
tokára, a Szép Juhászné
vendéglőjét berbeadta s
ő maga visszavonultan
~~ott~~ ~~ott a 1880-as évek~~ ott
élte le utolsó évei.

24го октября 1949 г.

Пе́рвое упражне́ние.
(Дикта́нт.)

Де́ти в лэсу́. В лэсу́ дере́вьяа. В рике́ щу́ка. — Иди́ сю́да, дова́ришц — кри́кнула Ли́за. — Здеъ щу́ка. Нет, я не пойду́ ту да.

Ли́за и Пётр шли ле́сот

дере́вьяа.

1877
21
59

(1)

Borsos József

Borsos 1864. Pesten a kerepesi ut 65. sz. a. „vegyész-fény képészeti tanintézetet" nyitott [az intézet ~~[illegible]~~ tájékoztatója ↑ magyar és német nyelven nyomtatásban is megjelent. A ~~[illegible]~~ könyv ~~[illegible]~~ a cég ~~[illegible]~~ kiprobált biztos receptjeit használati utasítással, valamint a negativ és pozitiv képek nemsikerülésének okait, a hibák felismerését és javítási módját tartalmazta. A cég fényképész-kellékek nagy szerek és saját gyártmányu albumin papirok, a kezdők részere

[melyben az elméletiés gyakorlati fényképészet-ben bárki alapos oktatást nyérhetett.

A (Fényképészeti tankönyvecske)

telyés készletek árusításával is foglalkozott.

часовой ответил: „Здравствуйте"! Здесь Лёша. Он идёт с вами к начальнику в лагерь. „До свидания." Лиза и Пётр ответили: „До свидания! Они и Стёпка пошли к начальнику.

К: 3 К: 3

Borsos József

festő

Kreilisheim

6. tábla.

Régi mely fényképezés

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

VEGYÉSZETI GYÁRA

T

UCCA 14 SZÁM. TELEFON: Z. 66-86 ÉS Z. 68-27

BUDAPEST, 193

Chino

gyógyszer- és vegyészeti te
gyára rt (dr Kereszty és d

Borsos József

Szabó Júlia: A XIX. sz. festénete Ma-n.
Bsz. 1985,

15, 19, 20, 21, 24, 146 (97-es kép),
147 (99-es kép), 152–153 (105–106 kép),
173 (132-es kép), 175 (133-as kép), 184–185
(145–146-os kép), 186–187 (148-as kép)

Olasz műemléki és múzeumi adminisztráció általános szervezete

VII. 207.

Borzos József

festő

l.

Szépm. Mur. Evk.

IX. 2707 l.

is beoszthatja, de olyképen, hogy e miatt az ügykezelés semminemü késedelmet, fennakadást vagy hátrányt ne szenvedjen.

3. §.

Az Országos Tanács és Országos Főfelügyelőség kinevezett tisztviselői, amennyiben a szolgálat érdekei megengedik, évenként hat-hat hétből álló rendes szünidőre tarthatnak igényt. A szabadságidő beosztására az előadó illetékes. A tisztviselőknek a rendes szabadságidőre vonatkozó s kellőképen felbélyegzett folyamodványai a Főfelügyelőség útján a vallás- és közokt. m. kir. minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A titkárnak s tollnoknak 3 napig terjedhető rendkivüli szabadságidőt az előadó, ugyanezeknek s az előadónak 8 napig terjedhetőt az orsz. főfelügyelő vagy helyettese, minden azon túl terjedő rendkivüli szabadságidőt pedig, az illetők által benyujtandó kérvény alapján, az Országos Főfelügyelőség felterjesztésére a vallás- és közokt. m. kir. miniszter engedélyez.

Az alkalmazottakat rendes szabadságidő

Borsos József

festő

l.

Szápm. Mur. Ech.

IX. 278. l.

vanjszinai, ref. templom

43

ágos Bizottsága

ány { száma: 55·292/1943·III. 19
kelte: IX.24. 1943
beérkezése: X.15. 1943

ek száma:

elintézett szám:

áma:

záma:

sta:

Borsos József

BORSOS: ENYELGÉS.

MÁNYOKY ÁDÁM : ARCKÉP.

~~Borsos József~~

BORSOS JÓZSEF: NŐI ARCKÉP

KMT ais 1932. febr.–márc.
kiáll.

Paál László

PAÁL LÁSZLÓ: LEGELŐ TEHENEK

Borsos József

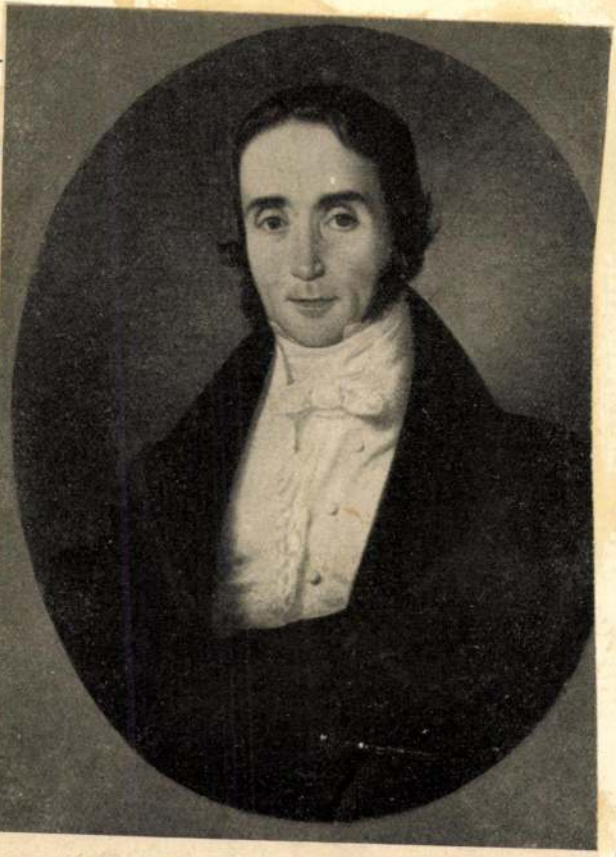

Borsos József: Férfiarckép (Foto M. F. I.)

Gerevich László: Budapest festé-
szete a XIX. században. Tudor
1939. 174. l.

eajat nem szabad a kifejezési eszkö-
különítve szemlélni, mert csak addig
nit, ameddig olyan eszközök támo-

el, amit egy másik, egy fontos r
kellene elfoglalnia.

A kompozició, aminek kifejezé
törekednie, a kitöltendő felület sz
dosul. Ha egy bizonyos nagyság
lapot veszek elő, oly rajzot fogok
amely szükségszerű vonatkozásba
papirlap alakjával. Ugyanazt a raj
tudom megismételni egy másik
amelynek arányai mások, amely p
szögű négyszögű helyett. De nem
megkísérleni azt megnagyítani, ho
rajzolom egy másik lapra, mely
formájú, de tízszer oly nagy. Kell,
rajz oly kiterjedési erővel bírjon,
környezetét megelevenítse. A mű
ha egy kompoziciót egy felületről
felületre akar átvinni, azt újra k
alkotni, hogy az a kifejezési erejét m
meg kell változtatni és nem szaba
sematikusan átvinni.

* * *

Szinekkel gyönyörű hatásokat

Borsos József

Vród
z

Bort Kétezer 208, 295. l.
Repr.
Fejfi archép 390. sz.
Bálután 657. sz

Bortjek - Hevesy - Kabinovsky

2000 év festánte
Feltri Zémák Tört. az eur-i
Müvben. Bp 1943

Borsos József

VIKTOR MADARÁSZ

JÓZSEF BORSOS

Csánky Ingdal

Borzos József

cód

Bernáth Aurél

Írások a művé-
szetről Bp. 1947

63, 64. l

Bossó József

Budapesti Viszhang.

1852. I. 96. 320. l.

за. Часовóй стояáл у дéрива.

Н: 4 К: 4

22 го Нов. 1949. г.

Вторóе упражнéние.
(Перевóд).

~~Пётр вдруг~~ Петрóв друг спросил:
Кýда идьóте мой друг? Пётр

Borsos József

1821 – 1883

Wód

=

Csánky Ungmalvin

10. l. der Gegenwart

Katalog der Ausstellungen

in Berlin, Dresden, Breslau,

Wien, Graz

1942-43

10. l. (Nippel)

Borsos József

lásd okv

D.: 100 év m. festésete

Csánky Győr, 1943

17, 18. l.

Léppel

Ez évi október 15-én volt Zichy Mihál születésének századik évfordulója. A vezetésen alatt álló O. M. Szépművészeti Múzeum — öröm mel követve gróf Klebelsberg Kuno vallás- é közoktatásügyi miniszter úrnak felhívását, mel annyira megegyezett saját vágyunkkal — Zich Mihály múzeumi tulajdonban levő összes grafika műveinek kiállításával óhajt hozzájárulni enne az évfordulónak megünnepléséhez. Kiállításunk melyet dr. Hoffmann Edith úrnő, grafikai osz tályunk vezetője állított össze, természetesen ner adhat képet Zichy szellemének tárgyi és gondo lati nagy gazdagságáról, de megvilágítja művé szetét legfényesebb oldaláról, s anyagának leg nagyobb részét különösen közel hozza érzésünk höz az, hogy Zichyt a magyar irodalom ké nagyjának: Aranynak és Madáchnak szelleméve való kapcsolatában állítja elénk. Hisszük, hog szerény hódolatunkat művészetünk egyik főbüszke sége iránt a közönség szerető érdeklődése fogj fogadni.

Budapest, 1927. október 18-án.

PETROVICS ELE
főigazgató.

Borsos József
festő

wód
z Bundgra
49. l.

Bündschück H. - Grabowieczky: A m. művészi alkotások szemléltető ismertetése. Dp. 1942

Borsos József

l.

y.: Az

ldalon: A. Theor. Genthonymag festő

40, 41. l.

a: O. de Thoren.

képnell. 7. B.

ra: O. v. Thoren.

t jobbra: O. de Thoren.

Illusztr. XII. táb.

zés lent jobbra: Thoren 1860.

LA.

nt Péter martyrhalálát ábrázolta, 1867 augusztus 16-án
'aolo templomban látható Lodovico Cardi da Cigoli (1559—
résen szereplő kép, mely 1600 körül készülhetett Tizian
k gonddal van festve. Illusztr. I. táb.

Simonek G., 19. század.

237. NŐI KÉPMÁS. Jelzés a jobboldal
Miniatür. 6.5×5.5 cm.

Solimena Francesco (1657—1747).

238. FELHŐKÖN TRÓNOLÓ MADON
Vászon. 71×58 cm.

Sommer L., 19. század.

239. EGY FIU KÉPMÁSA. Jelzés a ba
Vizfestmény. 15×12 cm.

Spányi Béla (1852—1914).

240. TÁJ TEHENEKKEL. Jelzés lent
Fa. 32×41 cm.

Spanyol iskola, 17. század.

241. PÁDUAI SZENT ANTAL A GYE
Vászon. 111×86 cm.

Steen Ian modorában.

241/a. A KÁRTYÁZÓK.
Fa. 53.5×40 cm.

Stetka Gyula (szül. 1855).

242. KRISZTUS SIRBATÉTELE. (Váz
Vászon. 40×65 cm.

Borsos József

l.

Gerevich Emlékkönyv

Bp. 1942

Gentrony. 245. l.

Az olaszországi m.
emlékek leltárához

R és RÉSZLETEI

DA A KAZÁNNAL.

SZET.

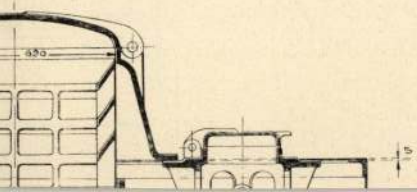

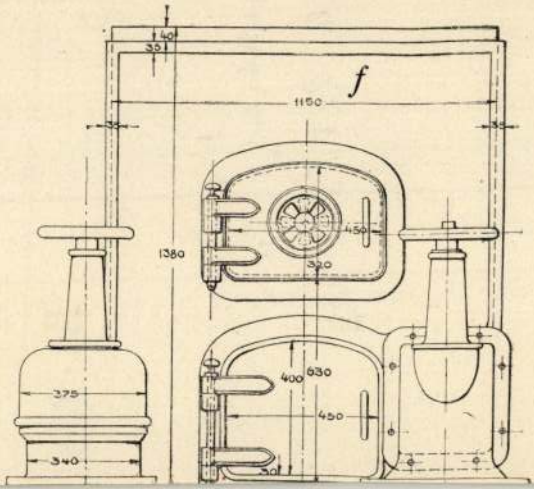

Borsos József

festő

művei közül a Galamb-
posta egyik, 1855-ben festett
példánya, Heinrich Rein-
hardt bécsi gyűjteményé-
ben.

Csata után c. kompozíciója
a gráci muzeumban.

Fürdő nők c. ismert egyé-
nek egyik változata a
linzi városi muzeumban.
Ez utóbbi talán csak má-
solat.

Genthon István.

Budai emlékek szerte
a világban. Budapest
1946. 261. l.

SZEMÉK ERZSÉBET
papír- könyv és játékkereskedő
DUNASZERDAHELY

Borsos József I

Festo

wód

J.V.

Haenfler 1854

I 152.l

Historisch-topographische Skizzen von Ofen u. Pest u. deren Umgebungen

Pest, 1854

AZTÁRGYAK

Szerelmespár.
Törött gyöngyházdombormű, XVIII. század.

Gyöngyházkereszt, ezüst Krisztus-testtel,
XVIII. század.

Madonna.
Dombormű, gyöngyház, XIX. század.

Gyöngyházkereszt, XIX. század.
Csernoch prímás tulajdonából.

RÁNYTŰK

NAPÓRA,
öt darab, fémből, XVIII. század.

DOBOZ
napórával, XVIII. század.

ÓRA,
fém, XVIII. század.

SZEKRÉNYÓRA
„Georg Höllmayr, Olmütz", 1780 körül.

Borsos József

Borsos *József*, festő, szül. 1821 dec. 20-án Veszprémben, megh. 1883 aug. 19-én Budapesten. Kupelwiser, majd Waldmüller tanítványa volt Bécsben, ahol arcképeivel csakhamar tért-

15*

hódított és a magyar arisztokrácia számos tagja számára is dolgozott. 1861-ben Pesten telepedett le, ahol szintén főleg arcképfestéssel foglalkozott, majd fényképész lett és mint ilyennek, eleinte igen jól ment a dolga, utóbb azonban tönkrement és mint budai korcsmáros fejezte be életét. Képei a táblabíró-kor legkiválóbb termékei közé tartoznak. A *Leányok a bál után* c. ismert képe (Szépművészeti Múzeum) a kor egyik reprezentatív alkotása. Finom, színes arcképeinek egész sora van a Történelmi Képcsarnokban.

ÉBER L.

Gutenberg Lex. VI. k. 454 l.

Borsos József

Honderü. 1843. II. 85. l. (Festészeti csarnok.) — 1845. II. 137. l. (Pesti műkiállitás 1845.) —

r bevétellel szemben ugyanannyi

láltatott.- Erről az Orsz. Bizott-
item.-
em az Orsz. Bizottságot, hogy ja-
tt helyreállitási munkák felül-
k visszavárólag való megküldése
kir. államépitészeti hivatalt meg-

1908. január 27.

r meghagyásából:

zteri tanácsos.

nak.

Budapest.

Horvátr H

A régi Pest

MM 1929

602, 607, 609. l.

člověk a mnohoúhlo

u.a. mnoh. člověk. (kopp

Jnek B. J. - řál úrž kovo ism.

MM 1933. 156. l.

Сто́пка!" Часаво́й адве́тил: „Здраствуйте (реби) ребя́та". Здесь (Алиш) № Алиёша. Он идет сва́лчи к нача́лнику в лагерь Дасвида́ня". Ли́за и Пётр одветили: „Дасвида́ня". Ани и Сто́пка пошли́ к нача́лники.

Н: 1 К: 3 [illegible]

Bossos József

röd

Horváth, Dr Heinrich

Zur Aesthetik der altpester Firmentafeln.

A Műgyűjtő, 1931.

212.1 (képek)

Telefon: 155-655.

Felvilágositást ad:

LANGER ANTIQUARIUMA.

IV., Muzeum-körut 29. Telefon: 383-004.

Készitette: VÖRÖSVÁRY SOKSZOROSITÓIPAR. Muzeum-körut 13. Telefon: 18-77-37.

az itáliai épüle
egészségesek.
öntvény. A gaz
stukkópárkányo
baláca-pusztai,

A nagyobb
rakoztatták a n
dők összejövet
utóbbiakat azo
inkább a dúrv
és mulatságaina
hullák mennyisé

A történeln
provincia, mint
consulok, többs
mann háborúk
bus, Pannoniáb
kedtek volna a

Borsos József

a
Hunyadmagyleugyel
144. p. n.

Mérnyel
Mérnyel és
Lengelsztéj. IV. Warszawa
1936

Dolichénust a Keletről származó legionárusok, mint a harcok istenét tisztelték. Emlékét a kömlődi sír remek trébelt bronzlemeze őrzi. Az istenség ezen erőteljes ifjúnak van ábrázolva, fején a keleti mitrával, testén a róma: legionárus öltözetével, egyik kezében kétélü baltát,, a másikban villámcsomót tartva. Hogy tisztelete nagy elterjedésnek örvendett, azt a fejérmegyei Sárpentelén talált fogadalmi kő feliratából tudjuk. A fogadalmi követ ugyanis Alsó Pannonia papsága közösen állította föl Dolichénus tiszteletére.

A perzsa napisten: Mithras tisztelete, Carnuntumból terjedt el. Ide viszont a Vespasianus alatt Capadociából, vezényelt legionáriusok hozták. Ez volt Pannonia legnépszerűbb istene. Benne a sötétségen és minden gonoszságon diadalmaskodó istent tisztelték. Kultuszát az úgynevezett katonacsászárok, nevezetesen Hadrianus, Commodus és Septimus Severus hivatalosan is támogatták.

Faragványos ábrázolásának száma minden más istenségét fölülmulja. Egy földreterített bikán térdelő, keleti ruházatu ifju ez abban a megörökítésben, mikor a leterített bikát széles kardjával szíven döfi. A bika kiömlő vérét egy kutya és egy kígyó nyalja. A faragványon két szélről egy-egy keleti ruhába öltözött ifjú áll. A baloldali, a feliratos köveken Cautes-nek nevezett, fölfelé emelt fáklyával. A jobboldali, Cautes Patesnek irt, lefelé fordítottal. A domborművet a nap és holdistenségek személyesített jelképei egészítik ki.

E kultusz hivei istentiszteletei-

Borsos József
festő
13 hiány

Jesz. 101. l

Jeszenszky S

Háborús mükincsvesztesíjünk. AMüh.
(MM) 1948. 2. sz.

P

26 193.60

+ 26'72

Kolozsvár + 140.85

Kosso + 9.30

Neurenberg + 20.—

Kiküld + 49.28 — 31 p.

Benzin + 1.92

Vegyes + 30.55

278 62

~~212.55~~

7

Borsos József

Erod

Jeszenszky Sándor

A ~~mai~~ magyar festő-
művészet és korosnége.

MAGYAR MUVESZET

1937. 191. l.

Csathó Kálmán : A szép juhászné. Regény. Bp. 1936. 8-r., 284 l, 8 t.

Darvas József

Borsos József

Findura J.: A cabinet festészet nyomai hazánkban.
Fővárosi Lapok
1876. 74. l.

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

R GYULA Urnak,
.biz.elnökének,
Budapest.

'sz.bizottsága részére Gróh István
'ében a 32475/907 sz.a.kelt rende-
)0 K-ról szóló számadás megvizsgál-
.láltatott.
)DAT,f.évi junius hó 14-én, 266 sz.
való hivatkozással van szeren-

Borsos József

festő

cred

Hor Bp

61. 95. l.

160. t.

Horváth H.:

Bp. művészeti

emlékei. Mozs.

Műv. emlékei II. Bp 1938.

Borsos József
festő

Ker Ungar 1843. júl. 29.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Borsos József
festő

Leér Ungarn 1845. máj. 18.
(Korrespondenz. Wiener Sonntagsbriefe.)

Kalmán

Borsos József

festő

rád

Dívald K. 1927

164. f.

Kr. mův. Tóst.

tit. Isdoán kozoch

47. sz.

Bp. 1927

pénzt kérni, de hat majd csak kisutnak valamit. A Tibor még nem érkezett meg, de remélem holnapra feltétlenül megjön. Az ellátás kitűnő, úgy éler itten mint egy valódi herceg. Az állványozás megvan csak a Tibort várom és rögtön elkezdjük a munkát. Mond meg Angának hogy a Lacinak még nem tudtam pénzt küldeni mert eddig még nem kaptam.

Mihelyt lesz valami rögtön írok.

mindrettőtőket szamtalanszor csókol szerető fiatok Bruno

MDK

Borsos József:

"Az alamizsna"

AHA.1955.TOmII. Fasc.3-4. 293.l.- Munkácsyx Végvári: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

M.D.K.

BORSOS József festő

1952)

Művért. Bíró Béla: A reformkor művészetének társadalmi háttere 85.l.

Borsos József MDK

Ujoncmegajánlás, ~~xixxxxxx~~1848, litogr.
Pettenkofen Ágoston /Borsos nyomán/

Müvészet, IV.évf. 1905, 386-399 l.

Borsos József MDK

Repr:

"Nemzetőr" 1848

45.o. 31. kép.

"Lányok bál után" 1851.

47.o. 32. kép.

Zádor Anna: A magyar reformkor művészete.
Bp./1961/ 1961.

Borsos József MDK

1821-1883

A bécsi iskola neveltje, de hamar szembeáll az akadémiával.

"Zitterbach Mátyás portréja"
"Nemzetőr"
"Lányok bál után" 1851.

Pettenkofennel egyetemben rajzot készit az 1848-as országgyülésről.

Zádor Anna: A magyar reformkor művészete.
Bp. 1961.

46.1.

Borsos József festő M.D.K.

Veszprém 1821 dec. 20 — Bp. 1883 aug. 15.
Bécsben Amerling s' Waldmüller hatott rá, ahol 1861-ig dolgozott. Pesten fényképészettel s kereskedéssel is próbálkozott.

Esterházy herceg arcképe, Bál után, Elégedetlen festő olaj, fa 97 × 81 cm. repr.

Özvegy. olaj, vászon 98.5 × 82 cm.

Zilterbarth Mátyás arcképe — olaj, vászon, 110.6 × 86.8 cm.

Csánky Dénes: Báj és magyar festészete. Győr 1943. 8, 17–18

Bossos József

[illegible]

Piri L.

Balásfőrtfest. 14. l.

h. m. tört. festészet
a 19. tr-ban
Dp 1932

Szept Tékerfőnaros

tek. Polgármester Hu[illegible]

Elvatkozásnál f. év okt. 19-én

[illegible] 135.445/1934 XIV. sz. átiratára

[illegible] a tek. P. H. [illegible] a [illegible]

[illegible] a Bajon Gula [illegible] (Kizelmo-

[illegible] nodon) szánnal vuló megjelölé

~~[illegible]~~

amál kevésbé [illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ az

[illegible] következőbb körülé-

[illegible], a járdát csúfítani el.

Amit állítása [illegible]

[illegible] az ellen is, hogy a

[illegible] a legizlésteljebb rek-

[illegible] mérdjük tele. Kérem

tekintetes P. H. A., hogy ennek az

[illegible] lábra kapott, a varóskap

[illegible] felette hátrányos

[illegible] dimatnak vessen véget

~~[illegible]~~ szerkedjek szigorú

[illegible] amit megszüntetésre [illegible]

Amegyiben [illegible] reklámok [illegible]

[illegible] vagy [illegible] [illegible]

közelében vannak, ez ellen már

[illegible]

megjova

Borsos József

ired

Ambesata 118. l.

Ambrózy Gr.:

A m. csatakép

Bp. 1940

6.

8.

Borsos József

A győri Xantus János Múzeum-
ban egy kiállítás alkalmán al
Borsos művek is látható voltak.

— Kiállítási naptár
Művészet, 1975 márc - 49 old al.

Borsos József, festo

Nem ismerheti a magyar festészetet igazán az,aki csak modern festészetünket ismeri,de nem ismeri Barabás,Borsos, Markó,Brodszky,Székely,Lotz,Mészöly,Zichy,Mednyánszky,Munkácsy,Szinyei,stb.munkásságát,s csak Ferenczytől,Rippl-Rónaitól kezdve ismeri a magyar festészetet 323.old.

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

M. D. K

BORSOS József festő

„Galambposta"

1060 műtárgy a Bizonmányi Árubáz
őszi Aurciáján
Magyar Nemzet 1961. szept. 24. 4. l.

Borsos József MDK.

(1821-1882)
nevének említése.
Miskolcon 1943-ban Képmüv. Muzeum
kiállításán szereplő képei:
Kisleány feje. Olaj vászonra.
34.8 × 27.7 cm. Vétel 1916. Ltsz 4937.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei. (Kiáll. kat.)
Miskolc. 1943. 7l. 13.l.

Borsos József. MDK

szül Venprém 1821 dec. 20, megh. Bp. 1883. aug. 19. Bécsben tanult, Amerlingen kívül Waldmüller volt rá hatással. Bécsben működött 1861-ig. Budapesten a spekuláció elvitte vagyonát, felhagyott a festénettel és fényképésettel majd kocsmával próbálkozott.

Néhány arcképe, köztük Esterházy Lerceget ábrázoló képe, valamint „Bál után" és „Elégedetlen festő" (repr.) c. képei a Képmüv. Muz: értékei közé tartoznak.

Csánky Dénes: Száz év magyar festének. (Kiáll. Kat.) Győr 1943. 17-18. p. repr. képtáblán

Borsos József MNDK

Győrött 1943-ban Szépművészeti Múzeum által

Kiállított képek:

1) „Az elégedetlen festő". Olaj deszkára. 97×81 cm. Ajándéka 1905. Ltsz. 3188.

2) „Ozvegy". Olaj vászonra. 98·5 × 82 cm. Vétel 1913. Ltsz. 4622. (repr.).

3) „Ritterbarth Mátyás arcképe. Olaj vászonra. 110·6 × 86·8 cm. Vétel 1920. Ltsz. 923.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete (Kiáll. katal.) Győr 1943. 18. old. repr. képtáblán.

Borsos József

Csathó Kálmán: A nép juhászné. B. életrajzi regénye. Budapest, é. n.

A művész feleségének apotheozisa, Leányok bál után, A kis piktor, Rottenbiller Lipót képmása, Virágárus leány, Ida (Borsos Józsefné) képmása, Virágos ablak, és Virágjóslás c. képeinek reprodukciójával.

Pozitív adatokra támaszkodó, de rettentő szerelmi szószba áztatott historia. Borsost ~~eg~~ folyton gyötrődő emberként állítja be, ami alkotásaiból nem igen következ-

Vasárnap
6
Kat. Brunó

Hétfő
7
Kat. Rózsaf. kir.

Kedd
8
Kat Magy. N-A.

Első negyed 7 ó 18 p.

Szerda
9
Kat. Dénes pk.

Csütörtök
10
Kat. Ber. Sz. Fer.

Péntek
11
Kat. Placidia

Szombat
12
Kat. Miksa

Ker. 10. S. Jean Kip.

Borsos József

Az Est Hármaskönyve 1939

405 l.

Borsos József: Csatakép

405

A Fővárosi Képtár tulajd.

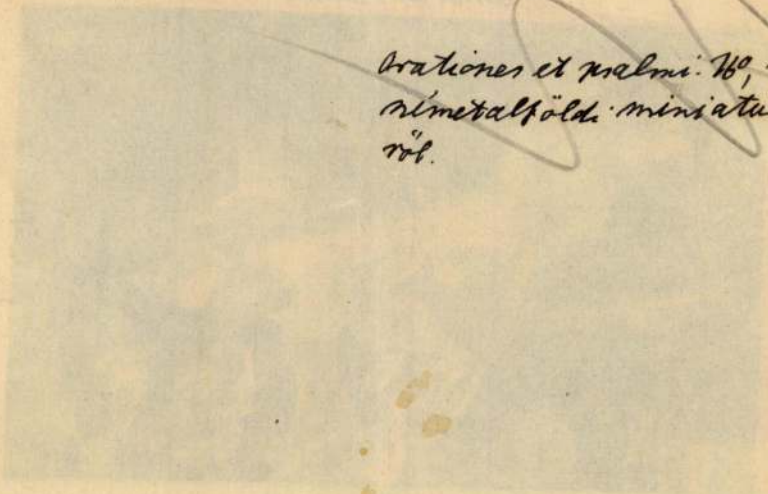

Orationes et psalmi. 16°, sok egészoldalas
németalföldi miniatürrel, 1510 körül-
ről.

Borsos József

vod

B. Bakay Margit

György (Giergl) Alajos.

MAGYAR MUVESZET

1938. 261. l.

3.

4.

Borsos József
1821 – 1883

l.

Pári L: A

Balás Reformkor

9. l.

m. festészete

M. tremle

1938 jan. 17.

Csésze, aranylapokkal berakott

üveg = X. 52.

Borsos József

Irod

Balás – Piri László dr.

Hungarian Bieder-
meier. Hungaria

Magazin. 1938. jan.
20. l

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JANUÁR

31 nap — 3. hét

16 Vasárnap	
17 Hétfő	
18 Kedd	
19 Szerda	
20 Csütörtök	
21 Péntek	
22 Szombat	

Borsos József

Grod, Pöül. i Die

Balas ung. Malerei

9, 24. l. 7–9. t.

des 19. u. 20.

Jhdts. Berlin

1940

Borsos József
festő

Méltatás

Zsigmondi: A fényképen előtt.
Nők Lapja, 1974. dec. 21-22. lap.

Borsos József

Brocky Károly, Barabás Miklós, Györgyi Géza müvészek nevét sorolja fel Jean Preux: "Régi arcképek" cimmel az Ernst Muzeum kiállitásáról. A négy müvészről elmondja, hogy a többi kiállitó nem mérhető hozzájuk, igy nem emliti neveiket sem.

A HÉT, Bp. 1913. május 4. XXIV. évf. 18. sz. 294. lap.

Borsos József

„A Nemzeti Studió Aukció Kiállitása" cimmel a Müvészet c. rovat közöl tájékoztatást a kiállitás anyagáról, a régebbi és a modern festők müveiről.
Borsos József, Brodszky Sándor, Donáth, Szemlér Mihály, Telepy Károly, Than Mór, Lotz Károly, Székely Bertalan, Thorma János, az idősebb müvészek között szerepel a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1921. május 15.
XXXII. évf. 13. sz. 222. lap.

Borsos József

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly a mozgás festője" cimmel ir a müvész munkásságáról.
Sterio Károly mozgásábrázolásának megoldásával kapcsolatban a tanulmány összehasonlitásképpem megemliti és ismerteti Jankó János, Deák-Ébner Lajos, Lotz Károly és Székely Bertalan müvészetét.
Sterio Károly kortársa Borsos József, százötvenéves születési évfordulójuk egybeesik, mindketten 1821-ben születtek. A cikkiró megemlékezi Borsos müvészetéről is.
Fenti c. tanulmányt ismertető cédulákat lásd: Sterio Károly nevénél.
Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz.

részben

Borsos József
festő

A művén alkotása szerepel a
Petro gyűjteményében.

Végvári Lajos: Magára ismerünk . . .
Művészet, 1975. március - 9 oldal.

MÜVTÖRT DOK.

BORSOS JÓZSEF
festő

Népszabadság 1957.
243.sz.X.15.4.lap.

MDK

Borsos József

F.A.E: A dolgozó nő és anya. Szab. Nép. 1948. nov. 27. 6 l.

Kirva lásd Máriahalom (Komá

Borsos József

festő

l.

B. Bakay Margit

Grörgyi (Giergl)

Alajos. 1821–1863

Bp. 1938

24, 25. l

72, 73. l.

Sokrates előtti filozófusokról. Otto és Reinhardt szemináriumában több referátumot tartott. Fordította Reinhardt Római történetét a Magyar Szemle által kiadandó Egyetemes Történet számára.

Ránky Béla (1910, Budapest, róm. kath.), okleveles gépészmérnök (prof. Pöschl és Verebély), Humboldt-ösztöndíjas mindkét félévben, a műegyetem rendes hallgatójaként Orlich, Knoll, Matthias, Franke és Lubberger tanárok előadásait látogatta. Több műegyetemi laboratóriumban tanulmányozta a gyenge és erős áram közti kapcsolatot. A második szemeszterben egy Orlich professzortól kapott disszertációtémába kezdett. (Vándorhullámok csillapítása vasvezetékkel.) A félévi szünetben önkéntes munkásként hat hetet töltött a német birodalmi posta berlini üzemeiben, két hetet pedig a Siemens-laboratóriumban. Számos elektrotechnikai gyárat és egyéb üzemet nézett meg. Tanulmányutat tett Lipcsébe.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1971 MÁJ 31

Borsos

belföld

1021

BORSOS-KIÁLLÍTÁS. Születésének 150. évfordulója alkalmából Borsos József festőművész alkotásait kiállították a veszprémi Bakonyi Múzeumban.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JUN 1

Borsos József

NAPLÓ

Veszprém

szerda [illegible]

között.

1021

BORSOS JÓZSEF EMLÉKKIÁLLÍTÁS

nyílt vasárnap Veszprémben a Bakonyi Múzeumban, a festőművész születésének százötvenedik évfordulója alkalmából.

HOLTAN TALÁLTÁK

...csatár, aki a kapuba lőjön. *A 13. percben Dorogi lesről érvénytelen gólt lőtt. Egy perc múlva Horváth a jobboldali lécet találta el.* A ha-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-008, 337-748, 340-726

1971 JUN. 1.

MAGYAR NEMZET

Boros József

— **Boros József** festőművész hagyatékából nyílt meg vasárnap emlékkiállítás a veszprémi Bakonyi Múzeumban, a művész születésének 150. évfordulója alkalmából.

— **Aradi festő- és szobrászművészek** munkáiból nyílt meg kiállítás vasárnap a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban.

forgó ügyben.

Ez tiszta öröm.

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

Borsos József

KISALFÖLD

1971 JUN 1

győri lakos.

A VESZPRÉMI Bakonyi Múzeumban vasárnap nyitotta meg a hosszú ideig Bécsben is tevékenykedő Borsos József festőművész emlékkiállítását, születésének 150. évfordulója alkalmából.

— AZ OROSHÁZI volt polgári fiúiskola 1921-ben végzett IV. a.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Borsos József

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 27

Tizenegy Borsos-fénykép

A június 13-i, Borsos Józseffel kapcsolatos cikkre közlöm, hogy családi hagyatékból, az 1860-as évekből tulajdonomban van egy fényképalbum, amely az akkori magyarság kiválóságainak kb. 135 eredeti fényképét tartalmazza.

A cikket olvasva gondoltam arra, hogy a fényképek között feltétlenül lennie kell Borsos József által készített felvételeknek is, tekintve hogy a képek 1860 évtől körülbelül 1880-ig vannak képviselve. Utánanéztem, s valóban találtam 11 db Borsos József által készített fényképet — háromféle cégjelzéssel.

Vásárhelyi József
Budapest

„nemzettestvérei" számára a német kisebbséggel azonos elbánást. Erre az esetre a magyar kormány azáltal biztosított magának szabad kezet, hogy a kisebbségi kérdésre vonatkozóan Bledben csupán Jugoszláviával és Romániával egyezett meg.

A szerző a bledi egyezmény helyes értelmezésével megadja a további fejlemények megértésének kulcsát. Amikor Anglia és Franciaország „Csehszlovákia és a béke megmentésére" — az agresszor kelet felé

MDK

Borsos József, 1821-83

Szőlőt vagy csókot

A menzetőr

Magy.Müvészet 1800-tól. Szépmüv. Muz. 1949.

6. 1.

MDK

Borsos József

Nő bársomynemtéhen

Magy. Művészet 1800-tól. Szépmüv. Muz. 1949.

6. l.

MDK

Borsos József

Az elégedetlen festő

Nagy.Művészet 1800-tól. Szépmüv. Kiad. 1949.

6. l.

MBK

Borsos József 1821-83

Lányok a bál után

A. T. Nemzeti Festészet kialakulása. S.Szal.
1949. febr.

Borsos József

Festő Cégérchet is festet

Percházy Károly: Cégérekről

Műemlékvédelem 1962. 2 sz. 104. l.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

Borsos József

Festő

Heitler L.: Művek (2), művészek (1.) és műgyűjtők

Jelenkor 965 9. sz. 856 l.

dő i v

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Borsos József

Csendélet c. festménye a kikiáltási ár készereséért kelt el az aukción.

Hétfői Hírek 1965. dec. 13.

M. D. A.

BORSOS József festő

A Basilika, beomlott kupolájának rom-
jait fényképezi

Ybl Ervin: Ybl Miklós 177., 206.,

MDK.

Bovros József

1863. máj. 23. KT zvěrjených (mübiráló) elnöke.

MDK.-A-I.-1/137.

MDK.

Borsos József

1863. (máj. 30.) Felmerült viták miatt ezentúl nem vállal mübiráló-zsüri elnökségét.

MDK-A-I.-1/154.

MDK.

Borsos József

Mubirálata a londoni kiállításra szánt művekről. (Károkkal együtt, 1961/62. KT Erkönyv)

MDK-H-I.-1/133

MDK.

Bossa József

1863. „A két harcos" c. műve vendégműnek a KT által elfogadtatik.

MDK-A-I.-1/89.90.

MDK.

Borsos József

1862. Többekkel kritikát ad a londoni kiállításra szánt művekről.

MDK-A-I.-1/28.

MDK

Borsos József
festő

MDK

A „Litterbarth" képről, avagy a „Rottenbiller" képről.

Rózsa György: Adatok Borsos József arcképfestészetéhez

MMM Évkönyve 1951, 148 l

Borsos József
festő

MDK

„Literbarth építész arcképe"

Rózsa György: Adatok Borsos József arcképfestészetéhez

MMM Évkönyve 1951, 149 l.

14 Dk

Borsos József
festő

Nemzetőr "nevet kapta Borsos, hol Letterbarth, hol Rottenbillerneh vett àlrázolása.

Rózsa György: Adatok Borsos József arcképfestészetéhez

MMM Évkönyve 1951, 149 l.

Borsos József
festő

MDK

Litterbarth Mátyás arcképe 1851
(Iparművészeti Múzeum) (Repr.)

M.M.M.Évkönyve 1951, XXXIII.

Borsos József
festő

MDK

Nemzetőr, 1848
(Történeti képcsarnok)
(Repr.)

MMM Évkönyve 1951, XXXII.

MDK

Borsos József
festőművész

Közhedveltségnek örvendett Nemzetőr ciminü képe.

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 44 l.

Korosz József festő

Élet és irodalom I. 17. n.
1957 okt. 25.
Oelmacher A: Magyar Nemzeti Galéria.

Mérnöki irodája

BUDAPEST, IX. RÁDAY U.

POSTATAKARÉKPÉNZT

Levelük kelte ◆ Ihre Nachricht

Levelük jele ◆ Ihr

TÁRGY ◆ BETRIFFT

M. D. K.

BORSOS József festő

Szalay István: Debrecen. 65. l

Borsos József festő

Élet és Irodalom II. 7. sz. 1958 febr. 14.

Artner T.: A magyar művészet archívumában.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Leányfej

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.

6 l.

Borsos József festő

Élet és Irodalom I. 16.n. 1957

okt. 11.

Borsos ~~Miklós~~ József festő

Magyar Nemzet XI. 1955 dec. 23. 5.

Borsos József, festő; szül. 1821 decz. 20-án Veszprémben, megh. 1883. aug. 19-én Budapesten. B. Márton ügyvéd és lapszerkesztő fia. A tudományok iránt nem érzett nagy hajlandóságot, de annál nagyobb szorgalommal foglalkozott a festészettel s még egészen fiatal ember volt, mikor már bejáratos volt a pesti nevesebb festők műtermeibe. Barabás Miklós is szívesen látta maga mellett és sok tanácsban részesítette. Szülői eleinte nem jó szemmel nézték művészi hajlamait, utóbb azonban atyja beleegyezett a fiú pályaválasztásába s lehetővé tette, hogy B. Bécsbe menvén, 1840-ben beiratkozzék a képzőművészeti akadémiára, ahol Kupelwieser tanítványa lett. 1842-ben azonban kilépett első mestere iskolájából és Waldmüller magániskolájába vétette fel magát. Évekig nagy kitartással tanult, s azután Bécsben telepedett le, hol a 40-es évek végén már meglehetős hírnévnek örvendett, sőt arczképeit Amerling műveihez kezdték hasonlítgatni. Bécsi és pesti kiállításokon 1841-től kezdve állandóan szerepelt s arczképei mellett főleg genre- és csendéletképeivel aratott sikereket. Nehány képével állítólag Párisban is feltünést keltett s III. Napoleon figyelmét szintén magára vonta, aki (családi hagyomány szerint) fényes igéretekkel Párisba akarta édesgetni udvari festőjéül. B. azonban nem akarta lekötni magát, s továbbra is Bécsben maradt, hol főleg a magyar főurak, mint Esterházy

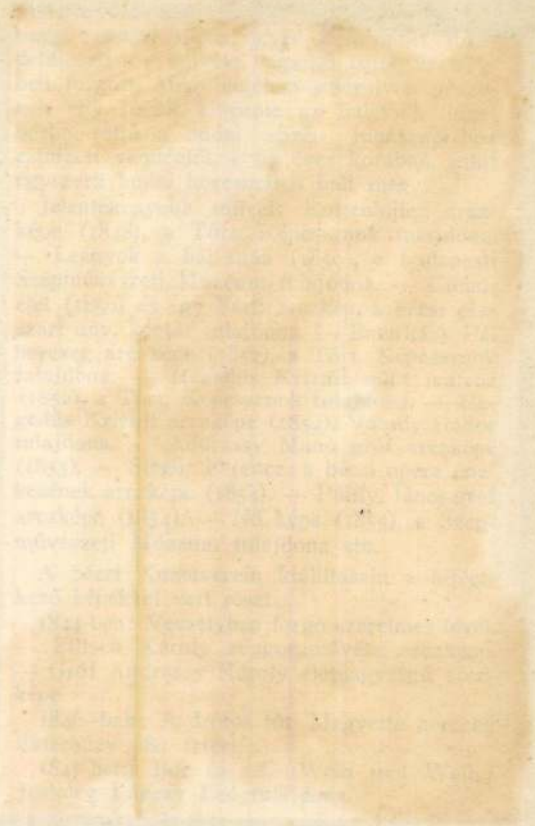

vándorló legény. — Az első magyar országgyűlés megnyitása a képviselők házában, Pesten 1848-ik évi július 5-én. Gróf Batthyány Lajos miniszterelnöknek tisztelettel ajánlják Borsos József és Bettenkoffer Károly (így Pettenkoffen Ágost helyett). Tervezte Borsos József, kőre rajzolta Bettenkoffer Károly. Folio. — Mohácsi ütközet. II. Lajos halála 1526 aug. 29-én. Kőrajz. M. 58·05 : 41·05 cm. Nyomtatta Schmid János. (Szendrei János dr. gyűjteményében.)

Borsos művészetét egyik írónk 1846-ban a következőkép jellemzi: »Amerling tanítványa, kit gyakran felülmúl elegancziájával, kiváló technikájával. A természetnek költőies felfogása hírnevet biztosít számára. Koloritjában szépség és fény egyesül. Változatossága előnyeit csendéletképei tárják fel. Arczképfestésben nyilvánul igazán ereje; tanulmányfejei kitünőek.« Kertbeny és Wurzbach szerint (1856—7) képei az ecsetkezelésben nagy ügyességre s szorgalomra vallanak. Tájképei azonban kevésbé sikerültek, s a levegő festés titkait nem ismeri. A színek feltalálásában s azok hatásában csak Amerling múlja felül stb.

Borsos József

vége

Borsos József

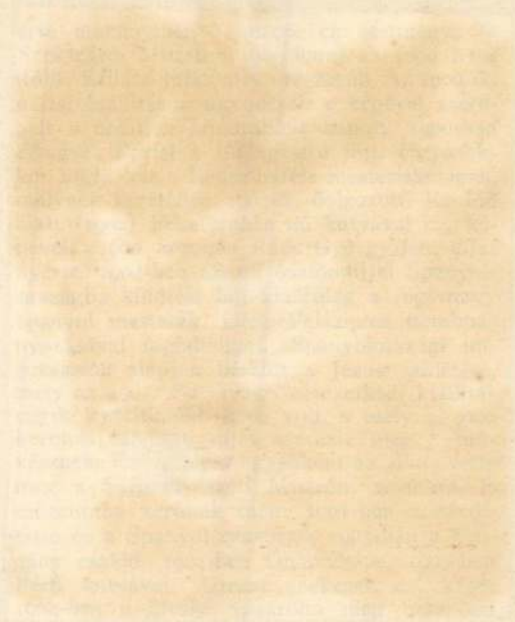

Borsos József

„Stéger Ferenc" Il Juramento" – beli szerepében, olaj, 1854. 132.5 x 107 cm

Magyar színészportrék 2. sz. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX század. Budapest, 1966. Katalógus, 38. l.

Borsos József

„Stéger Ferenc", olaj, 1854, 134x108 cm.

Magyar színészportrék, 2. s. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. század. Budapest, 1966. katalógus, 37 l.

Borsos József

MDK

Férfiarckép, 1856., olf.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása

Borsos József

Nemzetőr 1848.
Zitterbart Mátyás 1851

/kept./

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. Képjegyzék.

42 - 43.

Borsos József (1821 - 1883)

Férfiarc rejt. arv. 201×257 mm. Ltn.: 1905 – 2305.

Mapas rejt. és arvaréll. a XIX. és XX. nád. 9.
a Rat. bev. Velmacher Anna. Bp. 1959

22.

Borsos József

Egy portréja a Bécsből hazakerült műkincsek kö-
zött.

M.O.933.VI.7.

MDK

Borsos József

Férfiarckép, repr. festm.

Reformkor muvészete. Főv. Képt. 36. kiáll. 1948. jul. ~~11. 1.~~ 12.1.

MDK

Borsos József

Férfiarckép, of.

Szőlőt vagy csókot, of.

Reformkor művészete. Főv. Képt. 30. kiáll. 1948. jul.

9. 1.

Borsos József

MDK

Férfiarckép

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Borsos József

Férfiképmása látható az Árverési Csar-
nok aukció-kiállításán.

P.H. 1931. II. 26.

Borsos József, festő, 1821-1883

II. Lajos páncélja. Olajfestmény. Jelzet: Borsos J. 1838.
Vászon. 107+73.5 cm. Fekete repr. XLI. tábla, 2. kép.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány újabb biedermeier képe. 291. h.

Folia Archaeologica. XIII. 1961. Bpest Képzőmův. Alap Kiadóvall. Bp.

Borsos József, festő, 1821-1883

Stéger Ferenc operaénekes arcképét festette. A Nemzeti Galériában van. Imrédy Ignác és Pálffy János képét is ő festette. 292.o.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány újabb biedermeier képe. 291.o.

Folia Archaeologica. XIII. 1961. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Borsos fónek

„A kis szomjas" i festménye szerepel a „magyar táj és életkép" kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Ujság 1927 I. 14

Borsos József MDK

Esterházy Pál Antal herceg

Női csipkegallérral

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK

Borsos József

Psyché ajándéka. 1838.Repr.

Nagy Z.: A m.litogr.tört. a 19.sz-ban
Bp.1934 . 79, 88.l./képekkel/

MDK

Borsos József festőművész

"Anya gyermekével" c. képe a Karátsonyi-palota árverésre kerülő tárgyainak jegyzékében.

Cikk: Elárverezik a Karátsonyi palota berendezését.

Uj Magyarság 1937.febr.7. 8.o.

MDK.

Borsos József /:1821-1833:/
festőművész.

"Almássy grófnő" és "báró Wesselényi Miklós" arckép.

Képzőművészet, 193o. IV. évf.31. sz. 133.l.

Borsos József

festőművész

— **Karácsonyi kiállítás és árverés az Árverési Csarnokban.** A Postatakarékpénztár csütörtökön nyitotta meg az Árverési Csarnokban karácsonyi árveréssel kapcsolatos kiállítását. A magas színvonalu, művészi kiállításon feltünést kelt *Borsos József* szinpompás „Sebesült vitéz és apáca", *Gyárfás Imre* „Testemrehivás", *Vastagh Géza* finoman festett „Majorság" cimü festménye. A kalapács alá kerülő tárgyak között tulnyomó többségben vannak karácsonyi ajándékul alkalmas tárgyak, amelyek egyébként gyüjtemények kiegészitéséül is szolgálnak. Különösen érdekes a kiállitás keletázsiai csoportja. A távol Kelet gyöngyszemei azok a lehelctfinoman faragott elefántcsont szobrocskák, zománcdiszitésü apró vázák és selyemteritők, amelyek a kiállitás legelőkelőbb helyét foglalják el. Gyönyörü csészékkel szerepel Sevres, Herend, Meissen, Berlin és Ludwigburg. Az értékes kiállitás vasárnap zárul. Az árverés hétfőn kezdődik meg és december 14-ig tart.

Pesti Hirlap

1935 XII. 1.

2

Borsos fónej

„A kis szomjas" c. festményével nagyjel a „hagyat genre és tájkép-festének" c. kiállításon a műcsarnok-ban

Pesti Hirlap. 1927 I. 13

Borsos József MDK

Interieur

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

MDK

Borsos József

Psyche ajándéka, of.

Nagyzlits 38 l.

Borsos József MDK

Szőlőt, vagy csókot?

Micsarnok 1939 Derű a művészetben kiáll.

MDK

Borsos József

Fürdő nő. (Stadler Benedek tul.)

Műcsarnok 1925/26. Akt kiáll. 22.1.

MDK

Borsos József

Fürdő nő, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Borsos József

Fürdő nők, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Borsos József

Gyümölcsárus leány, of.

M. táj- és életképkiáll. Mücs. 19-2o.sz.
1927. jan.

MDK

Borsos József

A kis szomjas, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs. 1927. jan.

Borsos József,festő,1821-1883

Egyik legkorábbi képe a"II.Lajos".Az 1837-ben festett Mohácsi csata témájához kapcsolódik.II.Lajosnak a Namz. Múzban őrzött páncélja egy modell arcával.Gyenge alkotás Jelzet:Borsos J.1838.A Parlamenti Múz.-ból került a Magy. Történeti Képcsarnokba.Olaj,vászon,107+73.5 cm.Ltsz. 1649.Uj vászonra húzva. XLI.tábla,2.kép. 292.o.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány újabb biedermeier képe. 291.o.

Folia Archaeologica.XIII.1961.Bpest.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.

Borsos József, festő

MDK

Borsos József

Törökösen öltözött női arcképe, az Alkonyat c. művei.

Képzőművészet, 1933. 230.l.

Borsos József

MDK

Török nő, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Borsos József MDK

Fürdő nők, olf.

Műcsarnok 1925-26 Aktkiállitás

Borsos József MDK

Fürdő nő

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Borsos József

MDK

Török nő

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Borsos József

MDK

Három leány

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Borsos József festő

P.H. 1930. október 10., péntek.

— **Hires magyar festők feltünően sok festménye az Árverési Csarnok kiállitásán.** A Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának most megnyilt aukciókiállitása képanyag tekintetében valóságos meglepetés, mert a magyar festőművészet megmaradó értékeinek rendkivüli gazdagságát tárja elénk. A szezónban egymást követő tárlatokon igazán ritka esetben találkozik össze annyi nagy név és annyi kiváló munka, mint most ezen a kiállitáson. Ennek szomoru magyarázata az, hogy válságos helyzetbe jutott műgyüjtők egymásután adják árverésre képeiket. A régi magyar festők közül *Borsos József Olasz nő* cimü olajfestménye alkotójának egyik legjellemzőbb műve. *Marastoni Jakab Női képmás*-a szintén a régi mester képességeinek teljességét nyujtja. Ezek muzeumokba való klasszikus példányok és csak a legkiemelkedőbb darabok. *Than Mór*, *Lotz Károly*, *Mednyánszky László* művei mellett a modern magyar festőművészet is a legnagyobb nevek gazdag termésével állitja meg az érdeklődőt. *Rippl Rónai József* hires *Zorka* ciklusának egyik lehelletszerü pasztelljével, a rózsaszinruhás, halványsárga, fekete árnyalásu arcképpel és két másik képével szerepel, amely művészete kiteljesedésének idejéből való alkotás. A *Tavaszi hangulat* cimü érdekes olajfestménye stilizáló festői törekvésének korszakára jellemző. A másik nagy halott, *Ferenczy Károly*, egy tucatnál több javaterméséből való alkotással ejti bámulatba a látogatót. Valóban jellemző a mai viszonyokra, hogy ezek a képek árverésre kerülnek, mert a műgyüjtők az ilyen daraboktól nehezen válnak meg. A *Külvárosi hajnal* cimü halvány tónusu, ködös impressziója, továbbá a nagybányai lendületét reprezentáló *Tanulmány* a „*Hegyi beszéd*"-hez cimü olajfestménye, a *Kavicsot dobáló fiu*, a *Birkózók* és az *Artisták serleggel*, mind halhatatlan alkotások. A *Lovasok az erdőben* cimü olajfestmény nyilván a *Három királyokhoz* készült tanulmány. *Iványi Grünwald Béla* is egész sor festménnyel szerepel, *Erdei malom*, *Női akt* és két tájképe művészetének jellemző darabjai. *Réti István* Tanulmányfeje, *Koszta József* Parasztleánya, *Rudnay Gyula* Erdő belseje cimü képe, *Góth Móric* Hollandi tája, a gazdag anyagból is kitünik. Találkozunk itt olyan ritka névvel is, amely különben csak a muzeumokban kerül szemünk elé: *Eisenhut Ferenc Háremhölgye*, a Szépművészeti Muzeumban függő hires képére, az *Egy álomra* emlékeztet. Ritka kép a tragikus életü *Gulácsi Lajos* tompa szinekben adott és egyéniségét kiválóan reprezentáló *Kertrészlet* cimü olajfestménye, amelynek világitás szempontjából nagyon rossz hely jutott. A külföldi festmények közt is akad nem egy feltünő érték, igy az *Orrente Pedrónak* tulajdonitott *Keresztelő Szent János*. A szobrok kevésbbé gazdag anyagában megállit a többi közt *Trubeckoi Pál* herceg kis bronza, a *Táncosnő* — izelitő a külföld modern szobrászatából. A képzőművészeti anyagon kivül a keletázsiai gyüjtemény, az arany, ékszer, porcellán tárgyak, szőnyegek és műbutorok is érdeklődésre számithatnak. *(te)*

P.H.930.X.10.

ria Terézia-Rend magyar irodája külön meghívót bocsátott ki.

— **Nagykanizsa tisztviselői önként lemondtak különilletményeik feléről.** Nagykanizsáról jelenti a *Pesti Hirlap* tudósítója: Nagykanizsa város pénzügyi bizottságában, mely a város költségvetését tárgyalja, dr. *Krátky István* polgármester bejelentette a város összes tisztviselőinek nevében, hogy *a különmunkadijak, jutalmak és segélyek 50 százalékáról a tisztviselők kivétel nélkül lemondanak és azt a képviselőtestület rendelkezésére bocsátják.* A bizottság tudomásul vette a polgármester bejelentését, de elvileg kimondoteta, hogy a jövőben ujabb redukálásoknak kell következniök.

— **Az Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya október 13-án, hétfőn délután 5 órakor az Akadémia heti üléstermében előadó ülést tart.

— **A „Los Angeles"-léghajó még négy évig használható.** Newyorkból jelentik: Hir szerint a Los Angeles Németországban épitett léghajóról a felülvizsgáló tengerészeti bizottság kijelentette, hogy *a léghajó még tovább 2—4 évig használható*, noha máris több mint 6 éve volt használatban és annakidején a friedrichshafeni léghajóművek használhatósági időtartamát csak három évre garantálták.

— **A győri sakkverseny.** A győri sakkversenyen a VII. fordulóban Klein nyert dr. Meller ellen, Steiner nyert Boross ellen, Kashdan nyert Grünfeld ellen, a Szijjártó—Szabó—dr. Balogh játszma döntetlen. Reich játszmáj

MDK

Borsos József

Leányok bál után

Magy.Müvészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

7. 1.

M.D.K.

Borsos József festő

1821-1860

Lányok bál után, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 226.kép
259.l.

Borsos ~~Miklós~~ József MDK

"Lányok bál után"

Szabó Béla: A magyar festészet remekművei.
A Műcsarnok másolati kiállitása megyénkben.
SZABAD NOGRAD, Salgótarján. 1956. jan. 4.

MDK

Borsos József, festöm.

"Bál után" c.képének szines,szép reprodukciója.

Valószinü a Pesti Hirlap Vasárnapja c.lap cim- v. fedölapján. 1934. ?.

Borsos József
festő -

M.D.K.

A művész legszebb alkotása a
„Lányok a bál után" (+ repro)
Ezt a képet 1850-ben festette.

Artner Tivadar: A bálozó lányok festője.

Nők Lapja, 1964. nov. 21. — 5 lap.

M.D.K.

Borsos József festő

Leányok bál után c. festménye az Esterházy-képtárban volt.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 18.1.

M.D.K.

Borsos József

"Lányok bál után" c. müve szerepel az Operahá
„Élő tárlat"-án.
A müvészek alkotásait neves magyar müvészek
rendezték, illetve„állitották be".

Kozma Kornélia: "Alea jacta est..." c.
Szinházi Magazin, Bp. 1940. jan. 28. III.
évf. 5. sz. 7-11. sz.lap.

Borsos József

Bécsben festette Lányok bál után c. képét.

Artner Tivadar Évezredek m vészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

363. l.

M.D.K.

Borsos József,festő

Leányok az álarcosbál után.Bpest.Magy.Nemzeti Galéria
Fekete repr.492.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa,III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Bpest,Minerva.1960

Borsos József

Befejezetlen leáynyfej és Bál után c. kompozicióí kiállitva a modern magyar festészet 1920-ban átrrendezett kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965

~~25~~ 26. l.

Borsos József

1822-1883

Pesten Barabásnál, majd a bécsi Akadémián tanult. 1845-ben már beérkezett festője a császárvárosnak. A magyar biedermeier utolsó képviselője, 1861-ben már csak fotografusnak és kocsmárosnek jött haza.

"Lilamentés nő"
"Bál után"
"Nemzetőr"
Első magyar országgyülést ábrázoló rajza Pettenkoffen körajzában maradt fenn.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

16.1.

M.D.K.

Borsos József /1821-1883/

38. Leányfej

"A gyermek a müvészetben" Kiáll. tárgymutatója 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társ. Bp. 7. l.

Borsos József

festőművén (1821-1883) Női képmás c. képe
a festménybélyegsorozat egyik darabja.
Fotó

Kép bélyegen – bélyeg képen
Postamúzeumi Híradó 1967. márt. 16. 5. o.

Borsos József MDK

Alkony

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651., 221-285

Lud · Bratislava
1953 DEC 5

610

József Borsos: Nespokojný maliar, olej. Z výstavy Maďarské výtvarné umenie XIX. a XX. stor., ktorú vedenie Slovenskej národnej galérie predĺžilo o jeden týždeň. Posledným dňom výstavy je nedeľa, 6. dec. t. r.

3. decembra t. r. odcestovala z Prahy delegácia Všesväzovej spoločnosti pre kultúrne styky so zahraničím, ktorá na čele s akade-

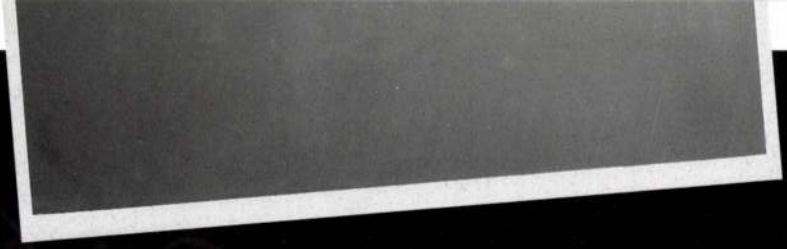

A Magyar Fotográfiai Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és barátait a

BORSOS JÓZSEF,

a portréfényképezés XIX. századi nagymestere

című kiállításának megnyitójára,
2009. június 19-én, pénteken, 17 órára

A kiállítást Farkas Zsuzsa művészettörténész nyitja meg

A kiállítás megtekinthető:
2009. augusztus 30-ig, hétfő és kedd kivételével naponta 10–17 óráig

Magyar Fotográfiai Múzeum, H–6000 Kecskemét, Katona József tér 12.
Tel.: 76/483-221, fax: 76/508-259, e-mail: fotomuzeum@fotomuzeum.hu
Honlap: www.fotomuzeum.hu

Magyar Fotográfiai Múzeum
Hungarian Museum of Photography

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Borsos József: Zichy Sarolta, 1870

Borsos József (1821-1883) az akadémiai tanultságú festő-fényképészek csoportjába tartozó művész. Festészeti életműve húsz éven át Bécsben alakult, majd hátat fordítva a képzőművészetnek 1861-ben fényképészeti műtermet nyitott Pesten. 1878-ig működő vállalkozása alatt hatalmas mennyiségű, 44.000 felvételt készített. A Magyar Fotográfiai Múzeum gyűjteményében ma több mint 400 felvétel van, amelyek még nem voltak soha kiállítva.

A bemutató alkalmat teremt arra, hogy tanulmányozhassuk a portréfényképezés korai metódusát. Az 1860-as évekbeli európai portrékészítési kánont a francia divat határozta meg, majd fokozatos átalakulás történik az 1870-es években. A műhely szorosan követte a fényképészeti technika fejlődését, célunk ennek és a fényképészeti műhely történetének bemutatása. Farkas Zsuzsa

Borsos József

Férfiarckép, olaj repr.

Szőlőt vagy csókot, olaj

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI. kiáll.

1948. jul. 9, 12 l.

BORSOS JOZSEF

Aukción:

Josef Borsos: Stilleben mit Früchten, und Teekessel. Öl auf Holz, 40x50 cm. Monogr. : B.

WIEN, Dorotheum, Kunstabteilung
459. Kunstversteigerung, Febr.1982,
Kat. Nr. 15. S.16., Abb.Taf. 43.

MDK

Berecs József, festö
1821-1883

Hazatérö leányok. L
Három leány. L
Török nö. L

Tavaszi Tárlat.1923. Kat. 5.1. ,6.1.
OMKT-Mücsarnok.
/A magy.uttörö mest. gyüjt.kiáll./

BORSOS József köre

1870 körül

Kreis Borsos: Südliche Schönheit.
Öl auf Leinw., 73x57 cm.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
448. Kunstversteigerung
April 1980.
Katalogus 13.sz., 16.old.

M.D.K.

Borsos József /1821-1883/

72. Galambok. Vizf. 18.7x24.5 papir.
73. Sárga csendélet. Olajf. 64x52 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 6. l.

Borsos József (1821-1883)

Galambok.
Vizf.18.7x24.5 papír.Ltsz:6381.

Sárga csendélet.
Olj.f.64x52 vászon.Ltsz:1892.
Sign."Borsos I.J."

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Borsos József

festő

l

Vayer Széchenyi

100 l 110 l.

Ufj Vayer L.

Széchenyi kéje

Magyarság Tudomány

1942. I. sz.

Borsos József MDK

Leányfej

Mücsarnok 1940.Gyermek a müvészetben c.kiáll.

BORSOS, festő

1891-ben az Egri Liceum Képtára több művel gyarapodott a leltár szerint.-Többek között a néhai Lengyel Miklós egri Nagyprépost hagyatékából származó 8 képpel.-Ezek egyike volt Ign. Klobusiczky érsek képe Borsostól.6.sz. 73.old. 24.jegyz

F.LUDÁNYI GABRIELLA: Az Egri Liceumi Múzeum és Képtár megalakulása 65.old

Az Egri Dobó István Múz.Évkönyve. 1972. Eger, 1973

Borsos József

Nemzeti Szalon
1936. jun.
Juniusi Lelek

B

BORSOS JÓZSEF (1821—1883)
11 Női arckép, olajfestmény. Br. Hatvany Erzsébet gyűjteményéből.
12 Bölcső mellett, olajfestmény. Fellner Henrikné gyűjteményéből.

V

Borsos József

Gyümölcsárus
asszony
(inkább leány)
c. kepe repr.

Müvészeti Szalon
(Kolozsvár) 1930.
V. erf. 3-4. sz. 6. l.

kép

A választókerület-, szavazó-kör- és
kozó felső sor nem töltendő ki, a l

.....választó kerület. .....szavazó

ÖSSZE/I

A VÁLASZTÓI JOGOSÚLTS

1. Az alkalmazott családi- és utóneve: .....
2. Állása, vagy foglalkozása:.....
3. Lakóhelye Budapesten.....kerület.....
4. Ha nem lakik Budapesten, hanem vidéken s
   (hivatalának) helye:.....kerület.....
   s lakóhelye:.....község.
5. Születési éve: .....
6. Törzsfizetése: .....korona.
7. A bejelentett alkalmazott fel volt-e véve a
   Budapesten?.....; mely közigazgatá
8. Tud-e írni és olvasni? .....

Borsos József
festő

Női arckép.
rézmetszet

Művészeti Palota
(Kolozsvár) 1930.
V. évf. 11–12. sz.

kép

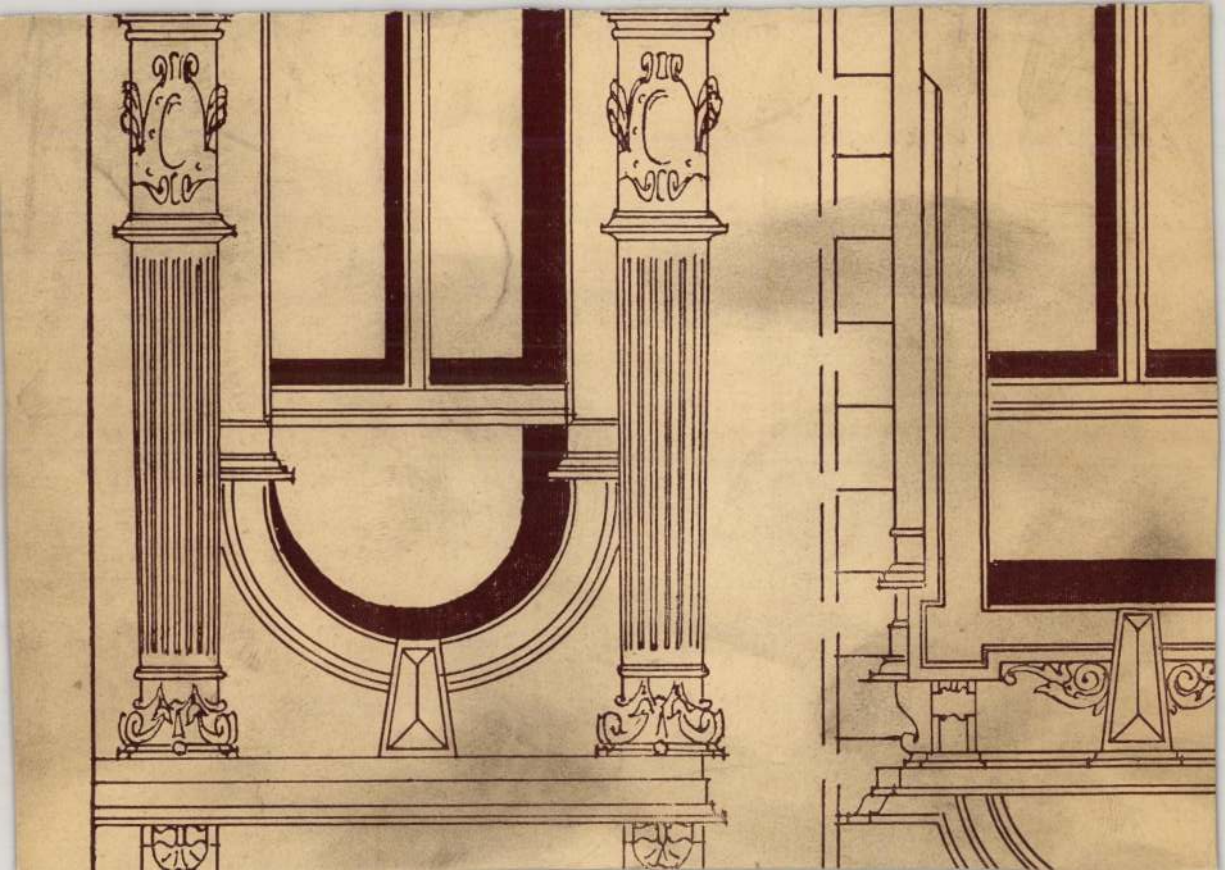

MDK

Borsos József Fürdőcnőcnf.

Fürdő nő, of.

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 22. l.

Borsos József, 1821-1883

Önarckép

Önarckép-kiállitás. 1948. jan.

MDK

Borsos József festő, Pest

Perczek a művész életéből, 1853
Csata után, 1853 .
A galambpósta, 1855

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 28o művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. 1853-63. Kézirat.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Enyelgés, festm.

Magy.remekművek. Ernst Muz. 47.kiáll. 1921. máj.
II 1.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Kettős leányarckép

Magy.remekművek. Ernst-Muz.47.kiáll. 1921.máj.
24 l.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Három grácia

Magy.remekmüvek. Ernst-Muz.47.kiáll. 1921.máj.
24 l.

MDK

Borsos József

Nő tükörrel

loo év festészete. Szalmássy Gal.kiáll. 1948. jan.

MDK

Borsos József

Leányfej

loo év festészete. Szalmássy Gal.kiáll. 1948. jan.

MDK

Borsos József, festő
1821-1883

Leányfej.

Szépművészeti Muzeum tulajdona.

Mücs.-OMET."A gyermek a művészetben" Viáll. 1940.
II.-III. 7.1. Kat

mák

Borsos József

felvételét: az országgyűlés képviselőházi
megnyitásáról, August Pettenkofen rajzolta
Kőre..

Bertalan V. A Kisceli Múzeum Bp. 1962.

45:L

Borsos József

MDK

Repr.:

"Honvédtiszt" 1849. Akv.

39.kép.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblak a szöveg után.

Borsos József festőművész

Interieur

Alkony

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

Borsos József festőművész

Férfi arckép

A hir

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK

Borsos József

A levél, olajf.
Psyhe ajándéka, korajz

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

Borsos József

MDK

Hazatérő leányok, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

Borsos József

MDK

Hazatérő leányok

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Borsos József

Galambposta, of.

M. táj- és életképkiáll. Műcs. 19-2o.sz.
1927. jan.

MDK

Borsos József, festöm.

Galambposta. Festm. Repr.

KMTárs. Biedermeier kiáll. 1937. 38. l. ?

Bolsos József

Galambposta c. képe 36.000 Ft-os

kikiáltási áron (aukc.) szerepel a

BÁV IV. művészeti aukcióján

Magyar Hírlap 1981 IX. 16

Barcza József, festő

MDk

Galambposta c. alkotása az aukció egyik legértékesebb darabja.

—: Becses képek, szobrok, antik bútorok a negyedik művészeti aukción. 8.l

ESTI HIRLAP, Gy. 1961. szept. 24.

Dr. D. v

BORSOS József festő

„Galambposta"

kikiáltási ára: 36.000 Ft

(g. j.) 1100 műtárgy került kalapács alá az októberi aukción

Magyar Nemzet 1961. szept. 7. 4. o.

M.D.K.

Borsos József

" Galambpost" c. képe nem kelt el az aukción

ujra árverezik csütörtökön vagy pénteken

Nagy képvásárlási kedv a IV. őszi aukción

Magyar Nemzet 1961. október 5. 3.l.

Borsos József festő M.N.K.

Galambposta c. képét restaurálták

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

Borsos József MDK

Esterházy Pál Antal herceg, repr.

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Borsos József

Borsos József: A nemzetőr — A Nemzeti Galéria kiállításából

A TÜZES NYÍL

A SZÉKESI[illegible] ZSEF ATTIL[illegible] KISZ-szervezete kezdeményezésére kollektív munkával megírják az iskola kollégiumának történetét. A könyvnek külön érdekességet ad, hogy ebben a kollégiumban töltötte diákéveit Ányos Pál, Baróti Szabó Dávid, Virágh Benedek és Vörösmarty Mihály.

DÉL-AMERIKÁBAN is nagy sikerrel mutatták be a „Körhintá"-t, Japánban pedig a „Mese a 12 találatról" című magyar filmet.

KLUBESTÉKEN IRODALMI MEGBESZÉLÉSEKET rendez tudományos kutatások új eredményeiről és problémájáról az Irodalomtörténeti Társaság és a TTIT irodalmi és nyelvi szakosztálya a Kossuth-Klub (Bpest, VIII. Múzeum u. 7.) kistermében minden hónap első szerdáján, délután fél 5 órakor. Az eddigi tervek szerint november 6-án Komlós Aladár „A tizenkilencedik század második felének költészeté"-ről, december 4-én Szabolcsi Miklós „József Attila-problémák", 1958. január 8-án Tóth Dezső „A reformkor irodalma", február 5-én ifj. Horváth János „Középkori magyar irodalom", március 5-én Kovalovszky Miklós „Ady-kutatások", április 3-án Varga Balázs „A felvilágosodás korának költészete" tárgyköréből tart előadást.

A HALÁL ÉGITESTJE címen közös keletnémet—lengyel film készül Stanislaw Lem utópista-tudományos regénye alapján. A film rendezője dr. Maetzig, a felvételeket Wroc-

[illegible]ÁN SZÉLES-[illegible] forgatását [illegible] megkezdték. Címe „A fenyőerdőn túl", 1944-ben játszódik s a Gyilkos-tó mellett forgatják.

SZOMBAT ÉJJELENKÉNT az utolsó mozielőadások befejezése után a Budapesti Hangversenyiroda a nagyobb budapesti mozikban szinvonalas szórakoztató műsorokat rendez. Igy például a Corvin-moziban november 12-én Szendrey Karper László, 13-án pedig Tibay Zoltán gordonkaművész szerepel.

MAGYAR—JUGOSZLÁV KOPRODUKCIÓS FILMEK elkészítésére megállapodás jött létre a Budapesti Filmstudió és a Lovcen Filmstudió között. A „Dohány" című játékfilm forgatókönyvét Obrad Alekszejevics montenegrói író készíti. A film rendezője előreláthatóan Fábry Zoltán lesz. Még két — Jugoszláviában forgatásra kerülő — természetfilmet is gyártanak. Rövidesen megbeszélik a két filmgyár további együttműködését is.

A PÁRIZSI NEMZETI KÖNYVTÁR a Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetségének párizsi ülése alkalmából kiállítást rendezett legújabb szerzeményeiből. A kiállítás érdekességei közé tartozik Diderot „Az apácá"-jának kézirata, Victor Hugó három levele, az „Annales et Croniques de France" című kötet Montaigne könyvtárából és Fouché emlékiratainak Napo[illegible]

Borsós József

Rottenbiller Lipót képét idézi a pezző.

A XIX század nagy magyar mesterei

Budapest, 1956. Bev. Lyka Károly

MDK

Borsos József, festő

Nemzetőr c. műve a posta új festménysorán lesz látható.

—: bélyeggyűjtés 10

Népszabadság, Bp, 1967 ápr, 15.

Borsos József

MDK

A müvész életből, olf.

Mücsarnok 1888.Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

MDK

Borsos József

"Nemzetőr"

Heitler László: Magyar remekművek másolatainak kiállítása Pápán.

NAPLO /Veszprém/ 1962. máj.10.

Borsos József.

„A magyar katona a szabadságért" c. kiállításon „Nemzetőr" c. képe szerepelt. (említve.)

Világosság, 1951. Okt. 3.

Borsos József

„Nemzetőr" című festményének kép-
eslapon és bélyegen való reprodukciói.

F. Tóth: Cartes maximums – ein neues
Hobby.

Postreste Nachrichten, Budapest, 1967.
sept. 24. 21.

MDK

Borsos József

"Műteremben" c.kép repr.

Képzőművészet, 1929.

Borsos József, festő, 1821-1883

Valószinüleg ő festette xxm a soproni megyeháza számára Esterházy Pál arcképét, amely most a Liszt Ferenc Máz. tulajdona. 251. old. 3. jegyz

Kelényi Ferenc: "Soproni +jdonságok" az Életképek 1847-es évfolyamában /II. rész/ 250. old.

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965
Sopron

MDK

Borsos József
rajzai után készült litografiák:

1. Psyche ajándéka.
2. "Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában, Pesten 1848-ik évi jul.5-
3. Mohácsi ütközet. II. Lajos halála.
4. Teleki Sándor gróf, mint gyertyagyári munkás Jersey szigetén. 1845.
5. Teleki Sándor gróf, mint vándorló legény 1845.
6. Teleki Sándor gróf.

Nagyzlito 88.1.

MDK.

Borsos József /1821-1883/
festőművész.

"Eszterházy Pál herceg" /kép/

Magyar Művészet, 1932. 68. l.

MDK

Borsos József
műve:

Esterházy Pál Antal herceg, a Képzőművészeti Társulat első védnöke. Dr. Esterházy Pál herceg tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll. képes tárgymutatója.1936. máj-jun. 27.1.

MDK

Borsos József

"Müteremben" c. alkotása az Ernst Vilmos magángyüjteményében.

Cikk: A Mügyüjtő Ernst Vilmos gyüjteménye.

Képzőmüvészet,1929.évf. 164.l.

M.D.K.

Borsos József festő

Müve az 193e-as években került a Szépmüvészeti Muzeumba

Női képmás bársonymentében

A Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 179.1.

MDK

Borsos József, festő

Női képmás bársony mentében c. műve a posta új festménysorán lesz látható.

– : bélyeggyűjtés 10

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 15.

Borsos József festő

MTI

Nemzetőr c. műve szerepel a

bélyegsorozaton.

– : Ma jelenik meg a második festménysor 9.

NÉPSZABADSÁG [illegible] 22.

MDK

Borsos József

Bál után

Percek a müvész életéből

Rózsaffy D.: A lakás ábrázolása a festőművészetben.
A Mügyüjtő 1929. aug.-szept.8-9.sz. 218.l.

MDK

Borsos József

Lányok bál után

Elégedetlen festő

Thirring G.dr.:Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 100.l.

Borsos József festő M.N.K.

/ 1821-1883/

Leányok az álarcosbál után. repr.

Alkony.

A hir. repr.

Az elégedetlen festő .

Kampis Antal: A képzőművészetek története 703-704.l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Borsos József, festőm.

Bál után. Szépmüv. Muzeum.
Bécs elökelö, szép hölgyei vannak egybegyüjtve, a biedermeier langyos édessége itt benssöséges szépséggé nemesedett. Repr. Fedölap.

Borsos József:
A legszebb magyar képek. Bál után.
Pesti Hirlap Vasárnapja, Evsz.? . ?. Hátsó fedölap.

MDK

Borsos József, festőm.

AltzRudolf /tiz évvel volt idősebb B.-nál/ a pompás bécsi tájképfestö, azt ajánlotta, h. aki igy tud vendéget látni, cseréle fel a pkturát a korcsmárossággal. / Évek multán, mikor már a Doctor és Borsos fényképész müterem is bajjal járt, igaza lett a németnek./ /Szép juhászmé a hárshegy aljám s Borsos volt a jó öreg korcsmáros/. Itt meg is halt B. J. 1883 -ban 22 évvel Alt Rudolf előtt.

Pesti Hirlap Vasárnapja, Évsz.? ?. Hátsó fedőlap.

9.

MDK

Borsos József, festőm.

Üzleti vállalkozásokba fogott ezidőtájt.B.J. és csaknem egész vagyonát elvesztette. Munkakedve elankadt. Rendszeres bécsi és pesti kiállításai 1856-ban véget érnek.
1861-ben vagyona roncsaival Pestre költözik.
Kiállit ugyan ebben az évben"Galampostа" c. képet Valószinüleg nem kapta meg érte a 600 forintot. Az esettől a fotografus-lencséhez fordult.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934 ?.

MDK

Borsos József, festők.

1821-1883

Andrássy Károly gróf arcképe.1844. Pester Tagblatt ...teljes jellemzés van az arcban... irja.

1845-ben Henszelmann, a nagynevü régész-esztétikus dicséri meg. - Müveit joggal hasonlitották Amerling-éhez.

A legszebb magyar képek.

Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934. ?

MDK

11. Borsos József, festőm.

Önarcképe. Repr. 51.old.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934.?. Hátsó fedőlap. / belül./

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Hirlapiró fia volt. Félszázados évfordulóján halálának 1933-ban/ a művészetbarátok felhasználták az alkalmat, h. megemlékezzenek róla. Három képe 1933-ban a bécsi császári gyüjteményből visszakerült Magyarországra /Szépm.Muz./ ; remélhető ,h.B. munkásság előbb -utóbb a maga teljességében elöttünk fog állni.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja.. 1934 táján.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Később fényképész majd a "Szép Juhászné" vendéglő tulajdonosaként halt meg.

Női arckép. Repr. Címlap ill.

hátsó fedőlap.

Gyermekidill. Repr. Fedőlap.

Valószínüleg: A Pesti Hirlap Vasárnapja. /1930 körül
?

MDK

Barabás József, festőm.
1821-1885

A legszebb rózsa. Olf. Dános Géza gyüjt.
Repr.

Garázdálkodás a müteremben. Repr. fedőlapon.
A Pesti Hirlap bár hosszabb időközökben egész sorát közölte B.J. képeinek így hozzájárult emléke feluji-tásához.

A legszebb magyar képek.

Pesti Hirlap Vasárnapja 1931. május 31. Címlap.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Zitterbarth Mátyás. /1803- 1867. Szépm.Muz.tul.
Repr.
Lipót kápolnát/Bazilika helyén/ 1849-ben bomba érte.
A Régi Nemzeti Szinházat 1874-ben lebontották.
B.J. még fennmaradt müve: Megyeháza /Városház u. hom
lokzat. /

Valószinüleg: A Festi Hirlap Vasárnapja. /1930 kör
?

MDK

Borsos József, festő.
1821-1883

Magas árakon adta el képeit. Szerette a vig társaságot, a jó bort és a női szépséget.

1847-ben állitotta ki:" Es lebe mein Mädchen"c. képét.

Ez a kép 1909-ben került ujra elö, amikor Wawra bécsi mükereskedö Berchtingen Ferenc gróf gyüjteményét aukcionálta el.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapk. 1934. ?

MDK

Borsos J. Pettenkoffel /sic/ - Pettenkoffer Károl

Az első magyar országgyülés megnyitása 1848 jul.5.
rajz

Fővy. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Borsos József festő M. T. K.

Az 1848. évi országgyülést ábrázoló ~~képéről~~ rajzáról Autust v. Pettenkoffen litográfit, erről Morelli fametszetet készit

Istakyné Molnár Zsuzsa: Morelli Gusztáv 149.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

M.D.K.

Borsos J. Pettenkoffer /sic/
Pettenkoffen Károly /1821-1883, 1822-1889./

875. Az első magyar országgyülés megnyitása, 1848. juli. 5.-én. Szines kőrajz. 57x41 papir.

Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. 61. l. MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Borsos József

Az 1848-iki országgyülés megnyitása Pesten, 1848.jul.5-én.- Tervezte Borsos József,köre rajzolta Bettenkoffer Károly.Repr.

Vasárnapi Ujság 1898. 45.évf. 27.sz. 464-465.l.

Borsos József MDK

A magyar alkotmányos országgyülés megnyitása 1848 julius 5-én, rajz. Az erről készült Pettenkofen-féle kőrajz repr.

Hankiss, 76 l.

MDK

Borsos József

"Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában Pesten 1848-ik év julius 5-én. Tervezete Borsos József, kőre rajzolta Bettekoffer Károly"
L.Lexikon, Borsos József sub.

Nagyzlito 78.l.

Borsos József, festő MDK

Női képmás bársonymentében c. műve szerepel a bélyegsorozaton.

– : Ma jelenik meg a második festménysor

9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 jún. 22

Borsos József

szerepelt az Árverési Csarnok kiállításán.

PM. 1936. XI. 8.

Borsos József

Szerepelt az Ernst-aukción.

EK 1936. XI. 22.

Borsos József

Szerepelt az Ernst-aukción.

Újság 1936. XI. 21.

Borsos József

Kiállítás az Árverési Csarnokban. Érdekes és szép aukció kiállítása nyílik meg holnap az Árverési Csarnokban. Dr. *Szemlér* Lőrinc, *Weisz* Béláné és mások magángyűjteményéből származó képek, szobrok, bútorok, porcellánok, ötvösművek, szőnyegek és könyvek kerülnek kalapács alá. A gazdag képanyag legszebb darabjai *Borsos* József selyemruhás nője, néhány *Barabás* Miklós festmény, *Iványi-Grünwald* »Parkrészlete«, egy idősb *Markó* Károly-kép, *Munkácsy* Mihály »Két család«-ja (kikiáltási ár: 20.000 pengő), egy *Paál* László és néhány *Székely* Bertalan festmény. Nagy kelendősége lesz a bútoroknak és a keleti műtárgyaknak is. *Szemlér* háromezerkötetes értékes könyvtára külön eseménye az aukciónak.

M. O. 936 XI/8

M.O. 1936. XI. 8.

Barsos József

Lüve szerezett az Árvéresi Csarnok aukció-
kiállításán.

PK. 1932. X. 9.

Borsos I.József

festőművész

Budai Szépmüvészeti Társulat Őszi Tárlata - II.Margit körut 48.sz.a. - képével szerepel.

Uj Magyarság
1935.X.27.

1. MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

B.J. 1821-ben dec. 20-án Veszprémben. Amig apja politikusokkal addig ő piktorokkal barátkozott. Bejáratos volt Barabás Miklósnál s kierőszakolta apjánál, h., a bécsi képzőm.akadémiára iratsák be. Ruppelwieser t tanitványa lettde konvencionális tanitási módja nem tetszett neki, igy 1842-ben Waldmüller magániskoláját látogatta inkább.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934.

MDK

Borsos József, festők.

1821-1883

Tanulóévei alatt hazalátogatott a 1841-ben a Müegy let kiállitásain részt vett."Hálaérzet" c.képét állitotta ki,melyről Kossuth Pesti Hirlap-ja elismeréssel nyilatkozott.

1842-ben a dunaparti Angol királynő szállóban külön kiállitást rendezett. Alig husz éves ekkor. "Der Spigel für Kunst,Elegenz und Mode" pest-budai társasági és divatlap megállapitja, h. teljes igénnyel képei a mütárgy elnevezésre méltók.

A legszebb magyar képek.

Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934. ?

MDK

Borsos József, festőm.

Nem csak ő, de Barabás és Marastóni is megtették, h az ecsettől elfordulva a fotografus-lencsehez fordultak. B. egy Doctor Albert nevünálánál kisebb kvalitásu festővel társulva a Muzeum-körúton lévő régi botanikus kertben nyitott műtermet.

1883-ban halt meg, a biedermeyer kedvelés hozta meg ujból megbecsülését.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934 ?.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Élete középső részét foglalja el a művészet. Mint emberszajnálatot, mint művész csodálatot érdemel. 2o évig Bécsben működik mint művész, utánna 22 évet tétlenül tölt Magyarországon!

Borsos tragédiája egyike a legnagyobb művésztragédiáknak.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

B. édesapja a Kossuth-Széchenyi korban ügyvéd, ujságiró, gyorsiró és dilettáns festő volt. Borsos Márton száz év előtt gyorsiró könyvet adott ki! Szerkesztője volt Dessewffy Aurél "Világ" c. pol. lapjának. Pesten lapját szerkesztette, Pozsonyban ahol a diéta ülé . szett és Bécsben működött, ahol a német-magyar világot dirigálták. E modern ember fia volt Borsos József.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934.

MDK

Borsos József, festőm.

1845. Az ünnepelt fiatal magyar festő
Veszélyben forgó szerelmes levél c. képét
első kiállított művét a Kunstvereinban jó áron el-
adta. Magyaros vendégszeretettel "sympoyiont"
rendezett a bécsi művész-kolonia tagjainak.
Waldmüller jelölte ki a modelleket, kiket arra ér-
demesitett, h. megjelenjenek ez estélyen.

A legszebb magyar képek.
Pesti Hirlap Vasárnapja, Évsz.? ?. Hátsó fedőlap.

Bossos József

A. K. (1936–1977) kiáll. a Műcs-ban.
Oelmacher Anna

Élet és Irodalom
1958. nov. 7.

Borsos József, [festő] MDK

Egy Gendélete kerül aukcióra.

–: Kiállítás és árverés 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. okt. 20.

Borsos József

A Képzőművészeti Múzeum XIX. századi magyar gyűjteményében szerepel.

N. M. 1942. VI. 14.

Borsos József

Műcsarnok reprezentatív kiállításán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Borsos József

MDK

neve említve

Kosztolányi-K.Gy. és Mattyasovszky-Zs.L. ...
kiáll. 1916. képekkel. Ernst Muz.

Borsos József

Lányok bál után. 1851. Budapest, Nemzeti Galéria. (repr.)

Artner Tivadar Évszredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

362.l.

M. D. K.

BORSOS József festő

Női portréjai árverezik

(g. j.) 1100 műtárgy került kalapács alá az októberi aukción

Magyar Nemzet 1961. szept. 7. 4. l.

Borsos József

Szerepel a „Remekművek" c.

Szlatan a Vásban

Ferenc Szamosi: Von der Romantik
bis zum Naturalismus

Budapester Rundschau 1969 X. 31

Borsos József

Emlitve

Párkány László: A Petró-gyűjtemény kiállítása

Déli Hirlap 1970. máj 3

Bartos József.

A Szépművészeti Múzeumban rendezett „XIX. század magyar festészete" c. kiállítás bemutatja műveit.

Világosság, 1972. Jún. 11.

Borsos József
festő

M.D.L.

A XIII. képaukcíon csemdéleteit
vásárolták meg.

— : —

Művészet, 1966. január. – 48 lap.

Borsos József

„Csendélete" a karácsonyi aukcióra kerül.

Esti Hírlap 1965. okt. 20.

MDK

Borsos József

A Magyar Nemzeti Galéria, 1965.

MDK

Borsos József, [festő]

Nem szerepel a Várpalotában megnyílt Tár-laton.

Rózsa Gyula: „Nagyobb igaza sokse volt népnek" 8

Népszabadság Bp. 1967. okt. 14.

MDK

Borsos József

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Borsos József

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 okt.14.

Borsos József

Postatakarékpénztár Árverési Csarnoká-
nak áprilisi aukcióján szerepelt.

NM. 930. III. 30.

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Borsos József, festő, 1821-1883

Zsánerképeivel és arcképeivel komoly konkurenciát jelentett a bécsi festőknek. Zitterbach Mátyás, Nemzetőr magyar vonatkozású képei. 292.o.

Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok néhány újabb biedermeier képe. 291.o.

Folia Archaeologica. XIII. 1961. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Borsós József

művei a Magyar Nemzeti Galériá-
ban, közli

Halász Zoltán: La vie culturelle en
Hongrie, Budapest, 1966.

3341

M.D.K.

Borsos József, festő

azit a hozzászóló „a magyar Boucher"-nek nevez, Lányok a bál után c. festményéről (1850) megállapítja, hogy „romantikus neorokokó", s vajon lehet-e azt a klasszicizmus valamiféle nevével felezni?

Voit Pál hozzászólása a MTA amkétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról,
Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.1.sz. 19. old.

Borsos József, festő

Csathó Kálmán: A Szép Juhászné

c. regénye Borsos József nek, a múlt század ötvenes évei nagy sikerű festőművésének életét, tragikumát mutatja be.

–: Egy nagy magyar festőművész élete 4. lap

A Könyv, Bp. 1936. február III/2

Borsos József, festő

M.D.K.

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint aki Barabás Miklós után a XIX. sz. első felének legjelentősebb arcképfestői közé tartozott.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós.
Ed.: Pannónia 130. old.

M.D.K.

Borsos [József], festő.

emliti

Hettyey Aranka: Művelődéstörténeti jegyzetek.
Bp. 1932. 23.old.

MDK

Borsos József, festőm.

Végvári Lajos előszava. Reformkor művészete.
Föv.Kápt. 36.kiáll. 1948. jul.

6. l.

Borsos József

Barabástól Vaszary-ig a Műcsarnok nagy magyar kiállításain szerepelt.

M.932.II.21.

Borsos József

Műve nevével
az Ernst – múzeum
Karácsonyi aukciójára.

M. 934. XII. 2.
Kisáj, 934, XII. 2.

BORSOS József festő M.D.K.

/1821-1883/

Nemetőr. /1848/ repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. ~p. 1962. 304.l.

Borsos József

Az Ernst-múzeum retrospektiv kiállítá-
sán szereplő művei.

BH 1930. I. 5.

Borsos tónes

Csendélete nagyon a BÁU

ankriójás (emlitve)

Nagyvárad 1965 okt. 10

Borsos József

festőművész

Ernst Muzeum LII.aukciója - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.XI.17.

Borsos József

festőművész

Ernst Muzeum aukció kiállitása - képével szerepel.
Legbájosabb darabjai.

Magyarság
1935.XI.17.

Barta

festőművész

Ernst Muzeum aukciókiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XI.17.

Borsós József

festőművész

Az Írverési Csarnok tavaszi kiállítása - Postatakarékpénztár termeiben - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1933.?.?.

Borsos József

Ünne nevepel az Ávezési
hasnok Kazan Simon
antiójan

N. Ü. 929. x. 30.
P. H. 929. x. 27.

Borsos József

Egy képe nézetlen a húsarnak aktiálításán

Magyarság 1925 XII. 6.

Bross József

festőművész

Postatakarékpénztár aukció kiállítása - árverési csarnokban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1930.II.8.

Borsos József

Kerepel a magyar biedermeier

kiállításon a Műcsarnokban

Pesti Napló 1937 XI. 28

Borsos József

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

MO 1930 I. 5.

Borsos József

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szereplők művei.

PíV 1930. I. v.

Borsos József

Az első termekben a reformkori törekvések ... kaptak helyet, ahol is a polgárosulás ... térhódítását figyelhetjük meg ... Donát János, Borsos József, György Alajos ... stb. ad még ízelítőt a korabeli magyar életről és típusairól.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria, 15-16. l.

Budapest 1965

MDK

Borsos József

Szépmüv. Muz. Évk. VII. 1935. 182. l.

M.D.K.

Borsos József festő

Az Esterházy-képtár 1865-ös pesti megnyitó kiállitásán szerepel müve.

Lányok bál után.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 20.1.

Borsos József

Karajal a Giedermeier

Kiállításon a Műcsarnokban

Csiszár 1937 XI. 28

Borsos József

Szerepel a biedermeyer kiállításon a műcsarnokban

Emlitve: Lányok bál után

Pesti Lloyd 1937 XI. 28

Borsos József

A postatakarékpénztár aukciójáu szerepeltek művei.

PH. 1932. XII. 6.

Borsos József

festőművész

Postakarékpénztár aukciója - Postatakarékpénztár Árverési Csarnokában - képével szerepel.
Interiuer.

Budapesti Hirlap
1933.II.26.

Borsos József

festőművész

Árverési Csarnok aukciókiállitása - Postatakarékpénztár Árverési Csarnokában - képével szerepel.

Egy ritka életképe.

Pesti Hirlap
1933.II.26.

Barcsa József

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szereplő művei.

M. 1930. I. 5.

Borsos József

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei

PH 1930. I. 5.

Barcsa József

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szereplő művei.

EK 1930. I. 5.

MDK

Borsos József

Borsos József akt-kompozíciója a Műcsarnok akt-kiáll.-án.

D.A.: A Műcsarnok akt-kiáll.

Magyarság, 1925.dec.6. 21.l.

Borsos József, festő

MDk

A decemberi művészeti aukción az

Anya gyermekével c. festménye 15000

Ft kikiáltási árral indul.

– : Csók, Könyi, Rudnay. 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

1958 NOV - 9

610

ALEKSANDER KOTSIS (1836–1877)

KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN

Tanulságos élményt nyújt a Műcsarnok két termét megtöltő kis kiállítás. Kamarakiállításnak nehezen nevezhető, mert a hatvan és egynéhány kép kerek életművet ölel fel. A lengyelek hűségesen ápolják hagyományaikkal, amikor feldolgozzák és bemutatják egyik, nálunk ismeretlen 19. századi mesterüket. Tiszteletre és követésre méltó az a szeretet és gondosság, amellyel *dr. J. Zanozinsky* az előszóban egy kismestert, mint a maga korának társadalmához megfelelő festői megoldásoknak kutatója, olyan, amilyen csak a Habsburg monarchia által elnyomott kelet-európai népekből jöhetett. Nyilvánvaló, hogy az adott történelmi és társadalmi helyzet fordította a nép felé, melyből maga is származott és különösen az iszonyú szegénységben élő hegyi emberek, a guralok felé. Kivülről egyszerűnek látszó, valójában igen bonyolult életük, a természet erőivel való örökös küzdelem nehézsége tükröződik Kotsis raj-

egy új verseskönyv kapcsán

VEK GYÓGYULÁSÉRT

- darabja!), vagy a „Balassi"-ra gondolok; a *hic et nunc* még a kötet legelvontabb darabjaiban is érvényesül.

Az is meglepő, hogy a napjainkban meglehetősen elterjedt stílromantikus tünetek Garain nem ütnek ki. Még nyelvkezelésében is van valami mérnöki mértéktartás, valamiféle minden exhibicionizmustól írtózó szemérem, ami pedig lírikusnál igencsak ritka és különös jelenség. An-

dolgozatlan átvételéhez vezeti, de nem ez a célom. Csupán egy költői arcélt, egy nagyon mai ember rokonszenves lírai profilját kívántam megrajzolni; felmutatni egy idegességében is meg-nem-alkuvó, érzékenységében és reagálásaiban pedig érettebb pályatársai fölé emelkedő karaktert; s elmondani, hogy a költőivé mélyült szocialista szemléletnek, valamint az ebből sarjadó magatartásnak igen vonzó példája

ÁRNYÉK

SÁSDI SÁNDOR REGÉNYE

Sásdi Sándor regénye a börtönből kilépő Derhány György kálváriáját eleveníti meg. Hiába keresi helyét az 1930-as évek dunántúli városkáiban és falvaiban a munkaszerető, leleményes parasztember. Bár mindenütt elismerést vív ki magának, mégis a múlt árnyéka, a börtönben töltött évek híre mindig utoléri.

A kísértetként felbukkanó múlt: asszonygyilkosság. A gyilkosságot a háború szülte erkölcsi konfliktus: az asszo-

tartózkodás, ha börtönből szabadultat kell magába fogadnia. Ez a tartózkodás félelemmé, indulattá, sőt kegyetlen gyűlöletté fajul egy olyan társadalomban, ahol más adottságokkal sem értik meg az embert. Sásdi hősét sem érti meg környezete. Kenyeradó gazdái különféle kifogással élnek. Először egy kocsmárosnál szolgál, majd egy öreg tanyás gazdánál dolgozik, hamarosan egy másik falu csordása lesz. Mindegyik munkaadó más és más

Aleksander Kotsis: Istállóban

ill. és művészeti kérdéseivel becsületesen megküzdő művészét állítja elénk.

Kotsis valóban a 19. század gyermeke és rövid művészi munkássága (nem egészen húsz esztendő) alatt, festői stílusában a kor minden jelentős irányzatát érinti. Nem véletlen, hogy korai képei (1860 körül) a mi Borsos Józsefünk kis életképeit, tehát a biedermeyert idézik, mert szintén Waldmüllernél is tanult. De ettől a bécsi-iskolás szemléletétől a Than Mórához hasonlítható romantikához, Székely Bertalan és Munkácsy realizmusához, majd végül Deák Ébner színes, naturális zsánerfestészetéhez jutott el. (A zömében dátum nélküli képeknél sajnos, nehéz a fejlődés menetét követni és csak feltevésekre szorítkozhatunk.) Kotsis olyan zsánerfestő, amilyen általában sok volt a múlt század második felében, de egyben sokkal különb, abban t. i., hogy a népi zsánernek következetes művelője, s a tézain és festményein. Az ún. „anekdotikus" művészet már a múlt században is kihívta a polgárság elmarasztaló ítéletét, de csak abban az esetben, ha a nép életét tárta fel. A felsőbb osztályok ízlését szolgáló, szórakoztató zsáner bevett felekezet volt és sikerre számíthatott. Tudjuk jól Munkácsy példájából, hogy a párizsi burzsoázia képviselője, Sedelmeyer képkereskedő átmenetileg lehűtötte a művész szenvedélyét, amellyel a magyar nép sorsát műveiben feldolgozta Jó ideig csak a nagy bibliai kompozícióknak és a szalon-képeknek volt keletje, sikere. Kotsis sem tudta elkerülni az osztályérdekeket szolgáló „közízlés" nyomását, s rövid élete utolsó éveiben megalkudott. Jó korszakának érzékeny rajzaiban a vonal és tónus szépség ereje segíti témáinak kifejtését. Krakkó egy-egy utcarészét, vagy kedves guraljainak munkáját, otthonát, ünnepét végtelen gyengédséggel formálja. Festészete, mint már említettük, sokban rokon a mi korabeli művészetünkkel s ez nemhogy kisebbítése volna, hanem annak hangsúlyozása, hogy mennyire korszerű volt, s hogy helye és szerepe van az európai festészetben. A *Létrán* c. képén egy fiatal lány mozdulata és megvilágítása, a *Gural kunyhó belseje*, vagy *Alkonyatkor* c. szép kis tájképe a leghatározottabb Munkácsy-rokonságot mutatja. Ez a rokonság — a témától eltekintve — Jan Matejkóhoz feltehetően közvetlenebbül kapcsolja, de mert nem ismerjük Matejko intímebb piktúráját, csak arra hivatkozhatunk, amit jól ismerünk.

Kitűnik a pszichológiai ábrázolásban néhány szép, zsánerszerű portréja, különösen két kis önarcképe. A *Festő tanulmányúton* finom humorral és öngúnnyal telített, a másik a magányát panaszló kis miniatura. Jellemző ereje magas fokra ér az *Öreg gural-pár* asszonyfején, az *Utolsó szegénység* alakjaiban, vagy a *Kis gural* c. képén. A társadalmi felelősség hevíti át Kotsis képeit, mert egy nehéz periódusban, a jobbágyfelszabadítás idején feltárta a földhözragadt szegény parasztság sorsát.

Számunkra pedig figyelmeztetés, hogy minden értéket számba kell venni és minél jobban kiszélesíteni haladó hagyományaink alapjait.

OELMACHER ANNA

amikor az indulat ereje — habár sajnos csak ritkán — roppant, sodró árammá alakítja át a szinte minden versében meglevő elektromos feszültséget. („Dzsessz", Tűztánc" stb.) Azonkívül Garai képes arra, amire csak nagyon kevesen képesek kortársai közül: *hogy megtagadva is átéljen, s átélve is megtagadjon korunkban hovatovább általános menekülési tendenciákat* („Dzsessz"). Tehát az az elterjedt póz is hiányzik belőle, amely a líraj ént teljesen sterilnek igyekszik feltüntetni, s amely mintegy az Olimposzról harsogja el az odáig fel nem ható fertőző mocsárgőzök kritikáját. (Tisztelet annak, akit e fertőző gőzök csakugyan nem csaptak meg.) Garai nem úgy hirdeti a társadalmi haladást, hogy elhallgatja önnön ellentmondásait: épp azért egyidejűleg tud emberi és heroikus, s ami épp ilyen fontos: meggyőző is lenni.

*

A szemléletnek és magatar-

ez a most megjelent könyvecske, az „Ének gyógyulásért". Reméljük, szerzőjében a tehetségnek még elegendő tartaléka szunnyad, hogy majdan eltömíthesse mai líránkkal kapcsolatos hiányérzeteinket.

(Szépirodalmi Könyvkiadó).

TIMÁR GYÖRGY

nyi hűtlenség okozza. Az frot mégsem ez, az irodalomban már annyiszor felbukkanó téma ragadja meg, hanem a büntetését becsülettel letöltő, végeredményben megbűnhődött ember visszatérése az életbe. Az emberi közösségben mindig van valami visszafojtott

Derhány György vándorol. Faluról falura, egyik tanyáról a másikra. Közben emberek kavarognak, jellemek tűnnek fel a regény lapjain.

Az állandó továbbindulás, a hős életének újra és újra kezdése különös ritmust kölcsönöz a regénynek. Ez a ritmus első pillanatra monotonnak tűnhet, de végigolvasva az egész történetet, észrevesszük, hogy ez a visszatérő motívum tudatos írói szerkesztésmód. Tulajdonképpen gyorsuló ütemben lezajló események, amelyeken mint fokokon, mindjobban megismerkedünk Derhány György jellemével. Sásdi Sándor célja elsősorban lélektani probléma bemutatása. A társadalom, vagy még pontosabban az azt képviselő emberek, akik a hős belső konfliktusát létrehozták, lassan háttérré minősülnek, később pedig eltűnnek szemünk elől.

ÉS A KÖNYVEK?

Olvasom, hogy a múlt esztendő sikerein felbuzdulva az idén is megrendezik a művészeti aukciót. Antik- és műbútorok, márkás képek, porcelánok, szőnyegek és faragványok kerülnek majd kalapács alá.

A terv helyes. Esztendőkkel ezelőtt évente kétszer tartottak ilyen aukciót. A siker egy alkalommal sem maradt el.

Abban az időben a legnagyobb közönségük a könyv-árveréseknek volt.

vel vannak olyan könyvek, amelyeket antikváriumban nem lehet eladni. Részben, mert az eladó azt a választ kapja, hogy ebből van már raktáron elég, részben azért, mert a becsűst nem érdekli. Miért kell megakadályozni az eladó és a vevő közvetlen találkozását?

A másik érv: fennforog a veszély, hogy az aukción nemkívánatos könyvek is forgalomba kerülnek.

Ezen azután igazán könnyű segíteni. Az ilyenfajta

MDK

Borsos József

Két képe a Műcsarnok akt-kiállitásán.

Gerő Ödön: Az akt-kiáll.

Magyar Művészet, 1925. 373.lap

mdk

Borsos József

művei a Kiállításon V. Galéria

– dor XX Századi Magyar Művészet

Népművelés 1963, 1 8. sz.

33. l

M.D.K.

Borsos József

Az Árverési Csarnok /májusi/ Aukciókiállitásán szerepelnek müvei.

Kunsági Elek: Aukciókiállitás az Árverési Csarnokban ø c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1935. május 12-18. XXV. évf. 2o. sz. 96. lap

.Ж.Д.

MDK

Borsos József, festő.

a magyar mesterek közül ő is szerepel.

Aukciókiállitás az Ernst Múzeumban. M.Ujs. 1934 XII.2

MDK

Borsos József

Árverési Közlöny 1935. 2. rk. sz. 8.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos József

HÉTFŐI HÍREK

1962 NOV 26

„Anya gyermekével"—15 ezer forintért

1021

Karácsonyi képaukció és kiállítás

Szombaton zárult a felvétel a BÁV nagyszabású karácsonyi képaukciójára. Több mint 130 értékes alkotást vett át a bizottság, amelyekből kiállítást rendeznek, s december 11-én lesz az árverés. A mostani képaukció művészeti színvonala minden előzőnél értékesebb, s a képek mintegy 90 százaléka eddig ismeretlen, vagy eltűntnek hitt mű. Kiemelkedik idősebb *Markó* Károly *„Olasz táj parasztokkal"* című képe; ennek kikiáltási ára: 20 ezer forint. *Borsos* József *„Anya gyermekével"* című alkotása 15 ezer forintos kikiáltási árral indul az aukción. *Lotz* Károlyt *„Menyecske"* című képe képviseli a kiállításon, *Barabás* Miklósnak több portréja, *Csók* Istvánnak pedig palóc lányokról festett képe vesz részt a kiállításon. Önarckép-sorozat árverésére is sor kerül, köztük *Aba-Novák* Vilmos, *Berény* Róbert, *Czóbel* Béla, *Rudnay* Gyula képei. *Egri* Gyulának egy balatoni tájképe, míg *Fényes* Adolfnak a *„Hűvösvölgyi táj"* és a *„Három királyok"* című képei láthatók a kiállításon. Ezen kívül több neves külföldi festő képei szerepelnek az aukción.

Az árverésen az 1700-as és 1800-as évekből származó 31 darabból álló fajansz-gyűjtemény is árverési kalapács alá kerül.

ödjünk

ZÁCI

ta Munkás
de arra is, hogy mindez nem „kísérlet" csupán, hanem a marxista—leninista elveken alapuló és a gyakorlatban is helyesnek bizonyult politika.

„A mi marxista—leninista politikánkban nem lesznek cikcakkok, sem kitérők, sem törések. Az a feladatunk, hogy ezt a helyes politikát szilárdítsuk, fejlesszük és következetesen alkalmazzuk az élet minden területén" — mondotta vitazáró beszédében Kádár János. A kongresszus pedig

Vasárnap IL—18 jelzésű különrepülőgéppel elutazott hazánkból a Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttsége, amely Otto *Kuusinennek*, az SZKP Központi Bizottsága elnökségi tagjának vezetésével részt vett a Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. kongresszusán. A delegáció tagjai: Borisz *Ponomarjov*, az SZKP Központi Bizottságának titkára, Ivan *Kebin*, az SZKP Központi Bizottságának tagja, az Észt Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára, és Nyina *Pernacs*,

NŐI KÉPMÁS 1886-BÓL

„...alkotásai valódi művészi beccsel bírnak"

Fotoművészet

Ötnegyed század

Műterem a Nákó-házban

Kramolin, a fotográfus

Hemingway dicsérete

Marastoni Jacopo, a legelső hivatásos magyar fényképész tíz váltóforintot kért egy arcképért, amelyet a Nákó-házbeli (a mai Gresham-palota) műtermében 8—10 másodperces megvilágítással készített. Válaas Antal a Tudós Társaságban (Akadémia) 1840 augusztusában bemutatta a lefényképezett dunai tájat, háttérben a Várral. 1843 januárjában pedig Sturm „láttanár" szállására invitálta a Természettudományi Társulat tagjait és a fényírásról mondottakat gyakorlatilag is megmutatta.

(Magyarországon 82 esztendeje, 1884-ben iktatták törvénybe: „A fényképészet hazánkban a művészet oly fokára emelkedett, miszerint alkotásai valódi művészi beccsel bírnak." A fotográfiának ekkor már néhány évtizedes múltja volt. Magát a találmányt, „Daguerre mindenekfelett legérdekesebb felfedezését" először a Pesten megjelenő Hasznos Mulatságok ismertette 1839. január 6-án. Márciusban a Honművész már arról írt, hogy „nélkülözhetővé teszi a fényírás a festészetet". Az 1840. június 8-án a Pesti Műegylet tárlatán kiállított három daguerreotípiát színezett. Neves biedermeier festőnk, Borsos József és társai: Doctor Albert, Széchy Gyula a piktúrát cserélték fel a kamerával. Munkácsy Mihály pedig egyes zsánerképeit — így a Tépéscsinálókat vagy a Siralomház betyár alakját — fénykép után készítette. (Az egyik honi élclapból: „... cifra világ ez: a költők kalendáriumokat készítenek, a festészek fotografálnak".)

A magyar tudományos fényképezés atyjának, a fotózásról könyvet is publikáló Gothard Jenőt tekintik. Klösz György nevéhez fűződik a csoportkép, a tájfelvétel viszont a műkedvelő Rosty Páléhoz. Gróf Esterházy Mihály „pillanatnyi felvételben" örökítette meg Kinsky Nusi gróf magasugrását.

Strelisky Sándor egyik képe a párizsi világkiállítás Grand Prix-jét nyerte. Kramolin Alajos, krisztinavárosi gyógyszerész — Krúdy-regények hőse — fényképezett hazánkban először papírra, pozitív-negatív eljárással. Ő a mai értelemben vett első magyar fotoművész.

A századforduló éveiben jelentkeznek, kiállításokat rendeznek, tekintélyt szereznek a kor képzőművészi rangot elért fotoművészei: a később világhírű Munkácsy Márton, a müncheni fotoakadémián tanuló Pécsi József, az egyéni stílusú Rónai Dénes, a fiatal Balogh Rudolf, s a hazai foto-realizmus úttörője, Székely Aladár. Ez utóbbi portréalbumát Ady Endre előszóval méltatta: „Ez a fotográfia igaz, kérlelhetetlen és művészi. Székely Aladár íme elmondja, esetleg és hiábavaló pózainkon keresztül is — hogy kik vagyunk."

Az újságolvasó — az egyszerűsödő fényképezési eljárásokkal egyidejűleg — mindjobban megszokta, sőt, már el is várta lapjainkban az eseményfotót, a jobb-rosszabb riportképet, legyen az Kossuth Lajos temetése, millenniumi menet, világháborúba induló katonák vagy népgyűlésen Kun Béla a munkások között. Az 1919-es Tanácsköztársaság sok-sok eseményét, történelmi pillanatait örökítette meg a foto.

A két világháború között a legkülönbözőbb stílusok művelői — naturalisták és „komponisták", népi, és népieskedő felvételeket készítő és aktfotósok — dolgoztak. A legkitűnőbbek — a többiek mellett — Angelo Pál, Escher Károly, Haller Frigyes, Járay Rudolf, Szöllősi Kálmán, Vadas Ernő. Az említett irányzatoknál sokkalta haladóbb szellemű volt a Kassák Lajos-szervezete szociofoto. (Bass Tibor, Bergmann Teréz, Bruck László, Frühof Sándor, Haár Ferenc, Schmidt Anna, Tabák Lajos, Lengyel Lajos, majd Kálmán Kata, Kárász Judit, Révai Dezső, Sugár Kata és társaik nem csendéleteket, díszes esküvőket, mosolygó primadonnákat fényképeztek, hanem proletárcsaládot, guberálókat, zsibárust, Somogy megyei zsellérasszonyt, andalúziai parasztot, bérest, munkanélkülit.) A két világháború között a fasiszta terror elől igen sok fotoművész is külföldre menekült.

Néhány név a külföldi, magyar származású fotoművészek közül: Brassai a franciák nagyja lett, Almásy Pál a perui éhínség, a pakisztáni szárazság, a szudáni marhapásztor és — II. Erzsébet királynő s egy párizsi műbarát fotósa. Gátszegi Tibor Kanadában, Gráner Miklós Franciaországba, Kertész Andor New Yorkba, Ergy (Erzsi!) Landau Párizsba került. Müller Miklós és Gyenes Spanyolországba, Marton Endre Franciaországba s Keér Dezső — Bartók Béla és Molnár Ferenc utolsó portréit is ő készítette — Amerikában szerzett hírnevet.

Az előbb Németországban kísérletező, majd Chicagóban működő Moholy Nagy László szupermodern fotogramjai tanulmányt érdemelnek. Az egyik Capa — Kornél — híres felvétele: John Kennedy eskütétele; a másik — Robert — a normandiai partraszállást híven bemutató fotói bejárták a világ magazinjait. A fotóművész Indokínában halt meg. (Hemingway írta róla: „Capa jó barát, nagyszerű és bátor fényképész volt...")

A felszabadulás után megszületett az új magyar fotoművészet. Értékelésére rövidesen jó alkalom nyílik. A magyar fotózás ötnegyed századát bemutató tárlaton — amely a Magyar Fotoművész Szövetség rendezésében november 19-én nyílik a Nemzeti Galéria kilenc termében — 750 fényképet állítanak ki.

LÁSZLÓ MIKLÓS

Budapest 62. Pf. 634.

Vízből — tűz

Hiányzó láncszem

Zsebbevágó „hobby”

Ha tudományosan még nem is oldották meg, hogyan keletkezhet a vízből tűz, szerkesztőségünk most szerzett némi idevágó tapasztalatot: legalábbis jelképesen. Ugyanis, amikor a múltheti számunkban »Tó vagy pocsolya?« cím alatt közreadtuk Molnár Ferenc kiskunfélegyházi olvasónk helyreigazító hozzászólását — amelyben megállapította, hogy ha 5000 liter víz ömlik ki egy 160x60 m^2-es területre, akkor az semmiképp sem üti meg a tó ismérveit (mint ahogy azt a »Lángoló erdők« című cikkünkben írtuk), hanem ez mindössze nulla egész öt tized milliméter vízfelületet képez — a helyreigazításba sajtóhiba csúszott; a nullából 9-es lett; s a vízből — tűz, amelyet olvasóink gyújtottak a fejünkre — jogosan. A helyes adat tehát, az amit Molnár Ferenc adott, vagyis 0,5 mm-es vízfelület. Az ügyben a következőktől kaptunk ilyen tartalmú levelet: dr. Nagy László, Orosháza; Szabó Pál, Miskolc; Horváth István, Kaposvár; Kiss Erzsébet, Sirok, lakótelep; Medveczky Lajos, Sashalom; Farkas Lajos, Budapest; Balkay Imre, Budapest; Deme Sándor, Budapest; Delbel Dezső, Budapest; Timár Györgyné, Barcs és végül újra Molnár Ferenc Kiskunfélegyházáról, aki nem ok nélkül sérelmezi, hogy a mi sajtóhibánk miatt a megyei lap, a Petőfi Népe, kiszerkesztette hozzászólását.

Ezek után idézünk postaládánk többi leveléből:

„Nagy érdeklődéssel követtem a nyáron közölt sorozatukat »A gyarmatosítás regényét«. Vártam, hogy végül egy terjedelmesebb összefoglalóban átfogó képet adnak a gyarmatok jelenlegi »állagáról«. Ezzel sajnos adósai maradtak olvasóiknak. Tartozásukat súlyosbítja, hogy ezt a hiányzó láncszemet átugorva tálalták a 42. számukban az utóbbi időkben önállósult, gyengén fejlett országokkal kapcsolatos segélypolitikát, illetve politikai segélyt. A gyarmatok állapotáról, a gyarmatosítás hatásáról, a gyarmatosítók és a gyarmatosítottak kapcsolatáról, a gyarmatosítás mai formáiról, a gyarmatosítás ellen küzdő erőkről, a gyarmatosítás elleni harc módszereiről, a gyarmatosítás ellen küzdő erők szövetségeseiről, a gyarmatosítás ellen küzdő erők ellenségeiről, a gyarmatosítás ellen küzdő erők harcának eredményeiről, a gyarmatosítás ellen küzdő erők harcának várható

Borsos József

Alkotása szerepel a Szépmüv.Muz. új szerzeményeinek kiállitásán.

Est,934.VI.17.

Borsos

Alkotása szerepel a Szépműv.Muz. új szerzemé-
nyeinek kiállitásán.

M.O.934.VI.17.

Bertos József

Műve szerepelt a Műcsarnok „Derű a művészetben"
c. kiállításán.

Vh 1939. III. 25.

Barabás József

Képei szerepelnek a Fővárosi Képtár új szerzeménygyűjteménye megnyitásán.

PH 1939. I. 21.

Borsos József

Művei szerepeltek a Fővárosi Képtár új szerzeményeinek kiállításán.

NU 1939. I. 21.

Borsos fónyi

Szerepel a „magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Ujság, 1927 I. 14

M.D.K.

Borsos József,festő.fényképész

---

a pesti régi Botanikus-kertben megnyitott fényképműtermében/Doktor Alberttel társulva/,korabeli vélemény szerint"rövid idő alatt a hazában minden más fényirdai műtermet felülmúla a képek tökéletessége és szépsége által". Lovasokat,fogatokat is fényképeztek. 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1856-1885. 209.o.

Folia Archaeologica, A.1958.Bp.Képzőműv.Alap kiadóváll.Bp.1958

M.D.K.

Borsos József,festő,fényképész

A Bosos-Doktor fényképmüterem kommerciális és müvész
szi képekre tagozódik.Utóbbiakon Borsos festményeinek
eleganciája,előkelő beállitása,jelenik meg.Társa sem
maradt el a fény jellemző erjének kiaknázásában.A jó
x tradiciókat folytató utódokat neveltek. 217.o.

Fejős Imre: Fényképezésünk első virágkora,1855-
1885. 209.o.

a Folia Archaeologica.X.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiad
váll.Bp.1958

M.D.K.

Borsos József,festő,fényképész

1874-ben kivált a Borsos-Doctor fényképmütermből és a Szép Juhászné kocsmárosa lett.Kollar Károlyt téve meg müteremvezetőnek. 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.K.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1958

MDK

Borsos József, festőm.

"Die kleine Malerin" von Jozsef Borsos.
The joung artist" by József Borsos.
"La petite artiste peintre" par József Borsos

Egy külföldi lap szürke reprodukciója " A kis művész" más címen"Garázdálkodás a műteremben" c. képről.

Lap címe, datuma ?.

M.D.K.

Borsos József,festő.1821-1883.

A bécsi biedermeier waldmülleri stilust követte, Összolt formák,csoportjainak közvetlen,mégis rendezett füzése,könnyed ecsetjárás,anyagszerüség jellemzik.Élettel teli arcképek./Zitterbach Mátyás arcképe,Rottembiller Fülöp mint nemzetőr,stb.M.Nemzetei Galéria/.495.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

MDK

Borsos [József], festő

Műveitől

↓

– : Szines dispositiore kerül..... 9

Nipszabadság, Bp. 1967 ápr. 25.

M.D.K.

Borsos József,festő

A táblabiró világ,a biedermeier festője. A Képcsarnok Alapitó Egyesületnek a képtár 1865,évi átrendezése kor kor már volt tőle festménye. 289.o.

Fejős Imre:

A Magyar Nemzeti Múzeum története 1848-1944. 285.o.

Folia Archaeologica.XVII.1965.Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bp.

Borsos József, festő (1821-1883) M.D.K.

Csőrangu arckéjfestő volt, Bécsben Kupelwiesernél és Waldmüllernél tanult, ez utóbbinak édeskés biedermeier stilusát ültette át a magyar pikturába. A Szabadságharc során sok hivató személyiséget festett meg a felszabadító harcokkal kapcsolatban, a nemzeti felkelés leverése után visszatért zsánor témáihoz (A levél, Lányok a bál utan), melyeket a holland tüzmesterek festőmodorában festett.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc, Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 915. old.

Borsos József

Székely Bertalan: Festészet és fényképezés c. cikkének (Korunk, 1863. máj. 31.) végén a nevezető megjegyzése erősorban Barabás Miklós és Borsos ellen irányult, akik egy idéig foglalkoztak fényképezéssel.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Sándor.) Bp. 1962. Képzőművész. Alap, Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.)

Borsos József/1821-1887/

a forradalom kezdetén festette nemzetőrt ábrázoló festményét.

Végvári Lajos: Munkácsy Mihály/1844-1900/ Bp. 1955.

Borsos József

a fotografálás első művelői közé volt

Perneczky Géza: A magyar fotóművészet 125 éve
Valóság X. (1967.) 3. sz. 51. l.

Gotsos József

„Nemzetőr" (1848) olaj, 110,6 × 86,8 cm, a Magyar Történeti Képcsarnokban őrzött képét, színes fóliáról közli

A XIX század nagy magyar mesterei
Budapest, 1956.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

Borsos ~~János~~ József/1821.1883./
életére vonatkozó adatok.

Lázár Béla:Száz magyar remekmü
kézirat.

MDK

Borsos József, festőm.
1822-1883

Előadása független a bécsi vagy münchen i iskolá-
tól. Változatos festőisége fölibe emeli a szokott
reprezentativ vagy egyszerü illusztrativ festmé-
nyeknek.
Bécxben tanult, hanem élénk kolorizmusa élesen
megkülönbözteti az Osztrák vagy német festöktöl

Gerevich László: Budapest festészete a XIX.sz.-ban.
Tükör. 1939. márciusi szám. 175.l.,

Borsos József

A veszprémi Bakony Múzeumban emlékkiállítása nyílt

N.N.: Új képzőművészeti kiállítások

Magyar Hírlap 1971 V. 31

MEK

Borsos József, festőm

tervezte a negyvennyolcas országgyülés ünnepélyes megnyitását megörökitő nagyszabásu, csoportokból kompozíciót melyet Pettenkoffen rajzolt köré. Széchényi István is ott áll az elnöklő nádor közelében az emelvény szélén.

ifj. Vayer Lajos: Széchenyi István képmásai.

Tükör. 1941. IX. évf. 9. sz. 422. l. szept.

MDK

Borsos József, festöm.
után Pettenkoffen Károly, festöm.-graf.

1848.

Az 1848. évi elsö alkotmányos országgyülés megnyitása./Az emelvény balsarkában a kegszéksö:
Széchenyi./

Tükör.1941.IX.évf. 9.sz. 418.l. szept.

MDK

Borsos József

D.Rózsaffy: Une promenade rapide au Musée des Beaux-Arts. A Mügyüjtő 1928. 8-9. sz.

MDK

Borsos József

Dr.Fleischer Gyula művészettörténetiró könyvében szerepel Borsos József, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián.

B.H.,1935.febr.17. 18.l.

MDK

Borsos József

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

Borsos József, 1821-1883.

N. Szal. III. emlkc. 1924. 3 l.

MDK

Borsos József

M.Nemz.Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

MDK

Borsos József

Vadászaton

Szent György Céh IX. aukc. 1911. nov.
17 1.

BDK

Borsos József

Vadászaton, of.

Szent György Cech 1c. műv.enkc. 1912. febr.

7o 1.

MDK

Borsos József festőm.

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle 1933. okt. xxxxxx 115. l.

MDK

Borsos József

Horváth Henrichx: Zur Aesthetik der altpester Firmentafeln. A Mügyüjtő, 1931. 8-10. sz. képpel 209-212. o.

MDK

Borsos József

Érdekes ritkaságok... Függetlenség, 1941.nov.30. 11.1.

M.D.K.

Borsos József, festő, fényképész

Bécsi festői tevékenységével felhagyva Pesten a régi Botanikus-kertben arcképfestő barátjával Doctor Alberttel 1861-ben nyitotta meg fényképműtermét. 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőműv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

M.D.K.

Borsos József, festő, fényképész

A hetvenes évek elején Doctor Albert társától elvált ,de 7 év múlva újra együtt volt fényképműtermük. Ekkor Varsághi Imrét vették új társul, aki fénynyomatokat is készitett. Ekkor lehetett retusőr náluk Magyar-Mannheimer Gusztáv. 216.o.

Fejős Imre: Fényképezésünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

a Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiad váll. Bp. 1958

MDK

Borsos József, festőm.

ő a harmadik nagy vándor/Brocky, Markó/ - művészete alkonyán költözik haza. - Bécsben érve el a művészi siker legmagasabb csucsait. A befogadó ország művészetének hatását teljesen magáévá téve azt szinesebbé tette ,elkülönülöbbé varázsolta a magyar vér. Zajos sikerek után tönkre menve ,itthon probálkozik, hol az uttörés munkáját elvégezték mások ,azaz Barabás Miklós.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz. első felében.
Szépmüvészet. 1941. 75-80.l.

MDK.

Borsos József

Vásárlási hirek

Dunántuli Napló 1966 dec.25.p.11.

MDK

Borsos József festő

Schnell József bécsi mükeresk. kiállitja Bécsben Borsos, Klimkovics és Kern festők képeit.

Képzőmüvészeti Szemle, 1879, 1.sz. 16 l.

MDK

Borsos József

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállitásán szerepelt.

Ujházy Ferenc: Föv. művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

Borsos József, [grafikus] MDh

A recensens megemlíti:

-o- : Pataky Dénes: A magyar rajzművészet
28-29.

A KÖNYV, BP. 1961, január I. évf/1.n.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Borsos József

Uj szó, Bratislava

20. XII. 1966

ze dne .....

1021

■ 1821-ben született BORSOS JÓZSEF a múlt század kiváló festőművésze. ■ 1890-ben született HATTUU HENRIK kiváló műfordító — a skandináv irodalom magyarországi „nagykövete". ■ 1901-ben született FRANTIŠEK KŘÍŽEK kommunista újságíró (†1941).

A pá
senyen
3 NSZK
és belg
került
gyeddön
mények
gyar)—C
Arabo ...—Meszéna (ma-
gyar) 10:8, **Wanziok** (lengyel)—
Kovács A. (magyar) 10:5, **Bakonyi**

Borsos József, festő

MDK

A II. festmé nyszorban szerepel egy műve.

– : bélyeggyűjtés 10.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 24.

Borsos József

1821 - 1883.

A bécsi biedermeier nagy mestereihez kapcsolódott /Waldmüller, Danhauser, Amerling/

Portréfestőként jelentékenyebb, mint zsánerképeiben /Kivél/. Legjellegzetesebb műve a „Nemzetőr" 1848.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. 66. l.

Borsos József.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon „Nemzetőr"
c. műve szerepelt. (említve.)

Kis Ujság, Budapest, Okt. 2.

Borsos József

már megtalálta korának közönségének ízlését, mely portré - családi életet ábrázoló jelenetek - történeti képek iránt érdeklődött.

Fradi Nóra: "L'art des XIX et XX siècles"
L'art de Hongrie du XIX au XX siècle; Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

MDK

Borsos [József] 1. kötet

Debrecenben Borsos-művet is restaurálnak.

12. R.: Temperafestés a Munkácsy-termet 2.

ESTI MKL, P, Bp. 1969. jan. 24.

NYOMTATVÁNY

i Gyula,

Bp.

XI.Lágymányosi ut 16.

MEGHIVÓ

A MAGYAR NEMZETI MUZEUM
ALKALMÁBÓL A NEMZETI M
(Budapest, VIII., Muzeum körut 14
RENDEZETT

„A 150 ÉVES MAGYAR N
CIMŰ KIÁLLITÁS MEGN

ÜNNEPI BESZÉDET MOND: *JÁNO*
a Népművelési Miniszter első helyet

AZ ÜNNEPSÉG IDŐPONTJA: DECEMBE

F. k.: Dr. Fülep Ferenc *2892 Pajtás nyomda, B*

Borsos József

Perneczky Géza cikke: „Beszélgetés bélyegművészetről és képzőművészeti bélyegekről".

Magyar Nemzet, 1967. IV. 28.

M.D.K.

Borsos József festő

/1821 - 1883/

Félig Bécsben félig Pest-Budán élt.

Leányok búl ut án.

Lyka: A müvészetek története, Bp. 1965 . 190.1.

Borsos József, festő (1831-1883) M.D.K.

a magyar biedermeier legtehetsége-
sebb képviselője, akinek munkássága a
legnagyobb egyöntetűséget mutatja. Friss
ecsetkezelése és virtuóz technikája ellenére
képeiből hiányzik az ősünte érzés. Ahol ezt akar-
ja ábrázolni oft túlzásba megy: arcképeit
a felindult vonások és a hifejezésteljes tartás
jellemzik. Genre-képei inkább naturalisztikus
pillanatfelvételek. Sokat igérő kezdet
után feladta a festő-pályát.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 260. old
„A bál után" c. olajképe (1850) és 245. "
egy Női arckép (1853) a

Borsos József, festő

MDK

Több műve színes másolatban

került leporellóra.

-: Híres festmények új kis reprodukciói

13.

Népszabadság, Bp. 1969 máj. 24. [Vidéki]

M.D.K

Bossos József
Leslő

1859-ben művésztársaival megalakította
az Országos Képzőművészeti Társulatot.

Keszegh Istvánné Krámer Márta: A szolnoki művészet
és művésztelep

Jászkunság, 1955. augusztus – 23 lap

Borsos József, MDK
festöm.

a magyar biedermeier idején az életkép festészet nem érte el azt a szinvonalat mint az arcképfestészet, de ebben a tárgyban is működött néhány jó festö. B.J. ezek köz tartozott.

Entz Géza: A magyar festészet fejlödése.
Magyar Kulturszemle. 1939. II.évf. 6.sz. 1,2,1.

Borsos József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 19

NAPLÓ (Veszprém)

79 évvel ezelőtt, 1883 aug. 19-én halt meg a külföldi szakirodalomban szinte jobban ismert veszprémi születésű kiváló XIX. századi festőművész, Borsos József. Alkotásait a Szépművészeti Múzeum, a bécsi és más külföldi képtárak őrzik.

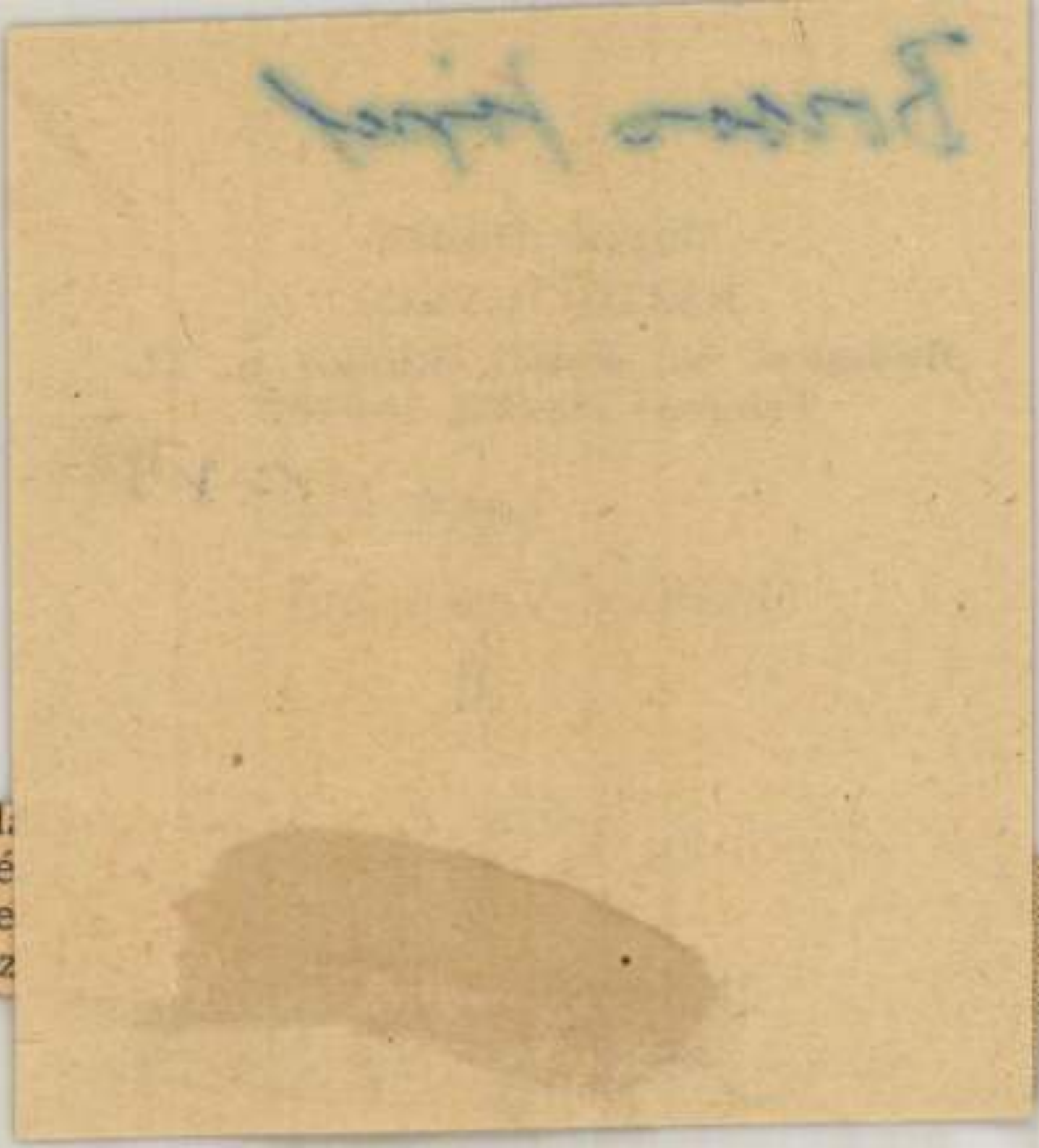

za felhasznál
kevesebb a ré
ikért beszélne
Az új üzem az

MDK

Borsos József

Pernessy K: Képzőművészeti év története. Pesti Hirlap 1939. naptára 113-115.l.

MDK

Borsos József

Borsos-képet és fejedelmi festményeket fedeztek fel Kőszegen. Pesti Hirlap 1944. szept. 24.

MDK

Borsos József festő

Arcképei: Esterházyé, gróf Pállffy Jánosé, és a tenorista Steger Ferencé.
1861-ben hazajön Pestre. Tagja lesz a Képzőművészeti Társulatnak, s a londoni kiállitás magyar osztályának megszervezésénél fáradozik.
Lassanként felhagy a müvészettel és vendéglőt nyit.

Radocsay D.: Borsos és Barabás.
Szépmüvészet 1941. 12.sz. 307-311.l.képekkel.

MDK

Borsos József
festm.:

"Férfiarckép" repr.
"Női képmás" "
"Bál után" "
"Zitterbarth Mátyás arcképe" repr.
"Fürdő nők" repr.

Radocsay D.: Borsos és Barabás.

Szépmüvészet 1941.12.sz.307-311.l.képekkel.

MDK

Borsos József festő

1852-ben festi Rottenbiller Lipót arcképét.
Első képe 1852-ben került Esterházy Pál adományaként a Nem.Muz.-ba.
1850. "Leányok bál után"c.festm.
"Meglepetés", a "Katonasors", az "Özvegy" c.képek következnek.
Esterházy Pál herceg arcképe,
Olasz nő., Mezőről hazatérő lányok., Csata.,
Galambposta., arcképek, ideálportrék, zsánerképek, csendéletek következnek.
Radocsay d.: Borsos és Barabás.
Szépmüvészet 1941. 12.sz.307-311.l.képekkel.

MDK

Borsos József festő

Először Schoeftnél, majd Barabásnál tanul.
A bécsi akadémián Kupelwieser tanitványa.
Legkorábbi kompoziciója a "Mohácsi ütközet".
Később "Psyche ajándéka"c.müve.
"Krisztus a kereszttel", "Jelenetet egy bécsi hidon", a "Szőlőt, vagy csókot", az "Elhagyatva" c.képei.
1844-ben már közismert arcképfestő.

Radocsay D.: Borsos és Barabás.
Szépmüvészet 1941. 12.sz. 307-311.l.képekkel.

BORSOS József festő M.D.K.

/ 1821-1883/

A. Pettenkofen barátja és mütermtársa volt.

Az országgyülés megnyitása a pesti Redout nagytermében / rajza után készitett litográfiát A. Petenkofen/ 1848. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896- 1849. Bp. 1962. 305.l.

MDK

Borsos József

Művészet 1917. 61.l.

Borsos József
festő

M.D.K.

Saidy Brutus most Borsos
képein dolgozik.

Földes Anna: Gondolatok a képtárban
Nők Lapja, 1962. október 27 – 12 lap.

M. D. K.

BORSOS József festő

(1821 – 1883)

életképfestő

1837. „Mohácsi ütközet"

„ „Psyche ajóndéka" (litográfia)

előbb Pesten, majd 1840-ben Bécs-

ben folytatja tanulmányait

/.

Genthon-Végvári-Németh-Zádor: Magyar művészet 1800-1945. Bp. 1958. 113 – 118, 114, 115, 116, 150. l.

le. D. K

BORSOS József festő

„Jelenet egy bécsi kidon"

„Elhagyatva"

„Szőlőt vagy csókot"

Képei a Pesti Műegylet kiállításain feltűnést keltenek

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-194
Bp. 1958. 113.l.

/.

le. D. K

BORSOS József festő

Bécs vezető festőivel Amerlinggel, Waldmüllerrel, Pettenkofennel baráti viszonyt tart fenn.-

„Anyai gondosság"

„Alkotóház"

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 113. l.

/.

Borsos József arcképfestő

Magyar Életrajzi Lexikon

N.L.

Borsos József (Veszprém, 1821. dec. 21. -- Bp., 1883. aug. 19.): arcképfestő. Tanulmányait Bécsben végezte, ahol korán magára vonta a figyelmet. Jelentős sikereket ért

7 fellázadt.

el neves kortársakról festett arcképeivel és a polgári témákat ábrázoló, gondosan megmunkált életképeivel (Bor, asszony, szerelem (1847); Lányok bál után (1850), MNG. Élénk, erőteljes, finoman árnyalt szinei, harmonikus kompozíciója kedveltté tette a fejlődő Pest müpártoló közönsége előtt. 1861-ben Bécsből Pestre költözött, miután vagyonát a tőzsdén elvesztette. Az e korban ujdonságként ható és hamarosan tért hóditó fotográfiával azonban nem tudott versenyre kelni, igy csakhamar fényképészmühelyt nyitott, majd végleg felhagyva a müvészettel, a Szép Juhászné vendéglő tulajdonosaként halt meg. -- M. Alamizsna; Alkony; A levél; Szőlőt, vagy csókot; Nemzetőr; Fürdő nők; Zitterbach épitész képmása; Pulszky Ferenc képmása; Galambposta az MNG-ben, számos képmása és életképe magángyüjtők tulajdonában van. -- Irod. Kopp. J.: B.J. Bp., 1931.

H.T.M.

 M. D. K.

BORSOS József festő
„Gyógyuló félben"
„Lányok a bál után"
a 48-as országgyűlés megnyitá-
sát ábrázoló litografiát Petten-
kofennel közösen készíti

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-194

Bp. 1958. 113. l.

./.

-6- M.D.K

BORSOS József festő

Női kézmás (rezr.)

Zitterbarth arckén

„A levél" rezr.

Lányok bál után"

Genthon-Németh-Végvári-Zádor:Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1958. 114.l. 116.

/.

le. D. K.

BORSOS József festő

„Nemzetőr" (repr.)

Rottenbiller Lipót 48-as pesti polgármester arcképe

Teleki Sándor arcképe,
1850-ben kiállítja a „Lángok bál után" c. képét repr.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1938. 113. l. 115. l. III. t.

/.

-l-

M. D. K.

BORSOS József festő

(1821 – 1883)

„Psyche ajándéka" (1837)

„Mohácsi ütközet" (1837)

Előbb Pesten, majd 1840-ten

Bécsben folytatja tanulmányait

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 111 – 117, III. t.

/.

-2- M.D.K.

BORSOS József festő

1842-ben elhagyja a bécsi aradémiát.

Női képmás (repr.)

„Neuzetőr" (repr.)

„Jelenet egy bécsi hidon" ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.

Bp. 1962. 112-113,

- 3 - M. D. K

BORSOS József testő

„Elhagyatva"

„Szőlőt vagy csókot"

Keresett arcképtestő

Kétei a Pesti műegylet kiállitásain tettünnek

./.

enthon-Németh-Végvári-Zádor: Magy r müvészet 1800-1945.

p. 1962. 113.

-4- M. D. K.

BORGOS József festő

„A levél" (repr.)

„Anyai gondosság"

„Álarcpróba"

„Gyógyuló fiúten"

„Lányok bál után"

./.

Gethen-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1962. 114, 115. l.

- 5 - M.D.K.

BORSOS József festő

Rottenbiller Lipót (Pest 48-as polgármestere) arcképe

Teleki Sándor arcképe

1850-ben ~~[illegible]~~ Pesten áliétja ki „Lanyok bál után" c kép-pet (rezv.) /.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 B p. 1962. 115, III. t.

- 6 - M. D. K. -

BORSOS József festő

Zitterbarth - arckép

Pesten lehetetlenedve tényképezéssel, vendéglősködéssel foglalkozott visszavonultan, szinte elfeledten fejezte be életét

enthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945 p. 1962. 117.

– 7 –

M. D. K.

BORSOS József festő

Pesten lehelepedve festészet helyett tényképezéssel, vendéglősködés-sel foglalkozott

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 117. c. 150.

MTI K

Borsos József, festőm.

bár Bécsben zajlik le egész munkássága, mégis inkább hozzánk tartozik. Egyéni, bővérű stilusa a magyar biedermeier érdekesebb kivirágzása. Hazajutva - idegnben kivirágzott eredményei már nem hatnak. a magyar művészet általuk nem gyarapodott. A fejlődésnek a hazai talajból kell fakadnia , hogy a haladást elősegítse. a hazai festészet javára.

Koppfővképt. 9.-12.1. 1943.

Borsos J^{o}zsef

Megemlitve a XIX. sz. lelkes képirói és a nemzeti eszméknek tántorithatatlan előharcosai közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

74.l.

Vas. Ujs. 1864. évf.

☞ **A dors-máj-olaj használata fölösleges!** ☜

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

jódtartalmu retek-szörpje

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

A párisi kórházak leghirnevesb orvosai bizonyitványa által az e szörp fölötti vélemények több egyetem által igazoltatnak s megpróbáltatott; e szörp, a dorsmájolaj helyett — melyet jóval felülmul — a legnagyobb eredménynyel használtatik. Meggyógyitja a bőrbetegségeket, skrofulákat, vér-vizibetegséget, sápadságot s a bőr bágyadtságát, az étvágy-hiányt, s erősbiti vértisztitás által a szerveket. Egy szóval: e szörp a leghathatósb vértisztitó szer. A beleket s gyomrot — mint ez közönségesen a hamuzsir s vas-iblagnál történni szokott — soha meg nem rohanja; kis gyermekeknél is, kik mirigy-bántalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredménynyel használható. Dr. **Cazenave**, a „S. Louis" kórház orvosa Párisban, e szörpöt különösen bőrbetegségeknél ajánlja. — **Raktárak**: Németország nevezetesb városai minden gyógyszertárában.

☞ **Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. alatt 654 (4—24)

A csász. királyi szabad. tiszavidéki vasut.

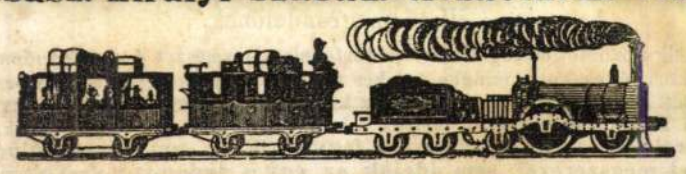

MENETREND,

1864. év május 1-től kezdve, érvényes az 1864. évi nyári-havakra

I. Kassa és Nayvárad felé:

Bécs	indulás	8	óra	—	percz	este	7	óra	45	percz	reggel
Pest	„	6	„	25	„	reggel	5	„	35	„	este
Czegléd	„	9	„	27	„	„	8	„	24	„	„
Szolnok	„	10	„	27	„	„	9	„	42	„	éjjel
Püspök-Ladány	„	1	„	26	„	délután	1	„	20	„	„
Debreczen	„	3	„	—	„	„	3	„	47	„	reggel
Tokaj	„	5	„	25	„	„	8	„	5	„	„
Miskolcz	„	7	„	24	„	este	11	„	3	„	délelőtt
Forró-Encs	„	8	„	33	„	„	12	„	52	„	délben
Kassa	érkezés	9	„	56	„	„	2	„	49	„	délután
Püspök-Ladány	indulás	1	„	53	„	délután	1	„	40	„	éjjel
B.-Újfalu	„	2	„	45	„	„	3	„	6	„	reggel
Nagyvárad	érkezés	3	„	45	„	„	4	„	40	„	„

II. Arad felé:

Bécs	indulás	8	óra	—	percz	este	7	óra	45	percz	reggel
Pest	„	6	„	25	„	reggel	5	„	35	„	este
Czegléd	„	9	„	42	„	„	8	„	39	„	„
Szolnok	„	10	„	40	„	„	10	„	11	„	éjjel
Mező-Túr	„	11	„	45	„	„	12	„	11	„	„
Csaba	„	1	„	21	„	délután	3	„	9	„	reggel
Arad	érkezés	3	„	3	„	„	6	„	—	„	„

III. Kassa- és Nagyváradról Pest és Bécs felé:

Kassa	indulás	5	óra	21	percz	reggel	11	óra	—	percz	délelőtt
Forró-Encs	„	6	„	34	„	„	1	„	3	„	délután
Miskolcz	„	7	„	52	„	„	3	„	2	„	„
Tokaj	„	9	„	35	„	„	5	„	35	„	„
Debreczen	„	12	„	12	„	délben	10	„	29	„	éjjel
Püspök-Ladány	„	1	„	45	„	délután	12	„	56	„	„
Szolnok	„	4	„	44	„	„	4	„	43	„	reggel
Czegléd	érkezés	5	„	41	„	este	5	„	54	„	„
Pest	„	8	„	37	„	„	8	„	45	„	„
Bécs	„	6	„	—	„	reggel	6	„	33	„	este
Nagyvárad	indulás	11	„	12	„	délelőtt	9	„	30	„	„
B.-Újfalu	„	12	„	5	„	délben	11	„	—	„	éjjel
Püspök-Ladány	érkezés	12	„	54	„	„	12	„	16	„	„
Czegléd	„	5	„	41	„	este	5	„	54	„	reggel

IV. Aradról Pest és Bécs felé:

Arad	indulás	12	óra	30	percz	délután	8	óra	20	percz	este
Csaba	„	2	„	14	„	„	11	„	13	„	éjjel
Mező-Túr	„	3	„	50	„	„	2	„	3	„	reggel
Szolnok	„	5	„	9	„	„	4	„	12	„	„
Czegléd	érkezés	5	„	56	„	este	5	„	39	„	„
Pest	„	8	„	37	„	„	8	„	45	„	„
Bécs	„	6	„	—	„	reggel	6	„	33	„	este

A közállomásokróli indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasuthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szebenbe: naponkint este 5 órakor; az utasok fölvétele nincsen korlátozva.
Nyiregyházáról Szathmárra: vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor; az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nyiregyházáról Beregszászba: naponkint reggel 7 órakor; az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nyiregyházáról Nagybányára: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton este 6 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Nagyváradról Kolozsvárra: naponkint este 6 órakor; az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.
Tokajból Ujhelybe: naponkint este 7 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Lőcsére: naponkint éjjel 12 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Przemysire: szerdán és szombaton délután 2 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Szigetre: naponkint éjjel 11 óra 45 perczkor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Munkácsra: naponkint éjjel 11 óra 45 perczkor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.

570 (10—12) 2635

Az igazgatóság.

Legolcsóbb szépirodalmi és hölgydivatlap

a középrend számára.

A magyar nők vasárnapi ujsága!

Előfizetési fölhivás

A

NŐVILÁG

nyolczadik évi folyamának

julius—deczemberi félévére.

Félévre csak 3 ft. — Negyedévre csak 1 ft. 50 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap, szépirodalmi tartalommal, eredeti divattudósitással, havonkint két melléklettel, ugymint: egy divatképpel és egy szabás- vagy mintarajzzal.

A „**Növilág**" a jelenleg fennálló hazai kizárólagosan női divatlapok között a **legrégibb**, és e körülményből, mely szerint a t. cz. magyar női közönség kegyét legállandóbban tudta megnyerni, szabadjon következtetnünk, hogy kitüzött feladatának legjobban megfelelt.

Támadtak ugyan lapok, melyek többet igértek, mint a mennyit megadhattak, de el is enyésztek; és talán fognak is még támadni, de ezek példáját mint eddig nem, ugy ezután sem fogjuk követni.

Elvünk: áldozat és kitartás mellett idővel a t. cz. közönség átalános tetszését megnyerni, és kedvezményeinket azon arányban emelni, melyben a közönség részvétének gyarapodása annak állandóságát lehetővé teszi.

Egyik ily állandó kedvezményünk az, mely szerint a t. cz. **előfizetőnök részéről érkező megbizások — könyv- és mindennemü divatczikkek**

bevásárlására

— pontosan és gyorsan teljesittetnek. A beküldött összegek vételéről, valamint a bizományok végrehajtásáról „**Galamb-posta**" rovatunk visz értesitést. A pénzösszegek postai bejegyzés mellett bérmentve küldendők a szerkesztőséghez; a bevásárlást és elküldést „**Alter és Kiss**" czége teljesiti, pontos **számlát** (conto) mellékelve a küldeményekhez.

A jövő félévi folyamban adni fogunk egy **emlékszerü szinezett nagy**

DIVATMŰLAPOT,

mely **Rohn** müintézetében készül, s a juliusi első szám mellett fog megjelenni.

A lap szellemi tartalmának kiállitásában változatlan főszempontunk marad: kizárólag **a női izlésnek** hódolni, s az olvasmányokat aszerint választani, hogy azok mindenekelőtt nőkre nézve **érdekesek**, s mégis a gyöngédebb **erkölcs- és illemérzete sértők sohase legyenek.**

A „**házi-kör**" közhasznu rovatát, mely részben kezdeményezők voltunk, továbbá is fenntartjuk, valamint a társadalmi élet és nevelés köréből is elismert hitelü hazai és külföldi iróktól hozandunk értekezéseket.

Előfizetési föltételek:

Félévre: juliustól deczember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes szétküldéssel **3 ft.**

Negyedévre: juliustól szeptember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes küldéssel **1 ft. 50 kr.**

☞ A czim, név és helyjegyzék szabatos leirásának beküldését kérjük. Tiz előfizetésre egy tisztelet-példány jár. ☜ A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A Növilág kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utcza 4. sz. a.)

FENYKÉPÉSZET.

BORSOS és TÁRSA

vegyész-fényképészeti tanintézetében

Pest, kerepesi-ut 65. sz.

„Mátyás királyhoz" czimzett házban,

az elméleti és gyakorlati fényképészetben alapos oktatást nyerhetni.

A tandij vényekkel (Recepte) együtt stb. **50** ft. a. é.

A tanintézet kézirata magyar és német nyelven nyomva, személyes oktatás nélkül is illő árért megkapható a rövid és könnyen megérthető modorban szerkesztett zsebkönyvecske, tartalmazza: **az intézet kipróbált biztos vényeit, használati utasitással, valamint a negativ és positiv képek nemsikerülésének okait; a hibák rögtöni felismerése és eltávolitási módját** stb. A vények (Recepte) s eljárások (Methoden) vidéki fényképészekkel levél által részletekben is közölhetők.

Fentebbi intézetben gyári áron kaphatók: kipróbált külföldi **objektivek, chemikai szerek** s **albumin-papirok** (saját gyártmányom) s minden a fényképészethez szükséges készletek.

Kezdő-fényképészek számára ajánlható: a „**berendezett készlet**" (komplette Einrichtung), mely áll egy gépből, chemikai szerekből, alb. papir-csészék-, műszerekből stb. stb., ezek ára összesen 50 ft. a é.

(Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.) 670 (3—3)

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten, 1864.

POPP J. G., gyakorlati fogorvos,

cs. k. osztr. szab. és első amerikai s angol kiz. szabad.

ANATHERIN-SZÁJVIZE

Bécsben, ezelőtt Tuchlauben 557. sz.,

most : Stadt, Bognergasse 2-dik szám alatt,

a takarék-pénztár átellenében.

☞ Egy üvegcse ára **1** ft. **40** kr., — göngyölés 20 kr. ☜

Kapható Pest városa minden gyógyszertárában, valamint minden illatszer-kereskedésben.

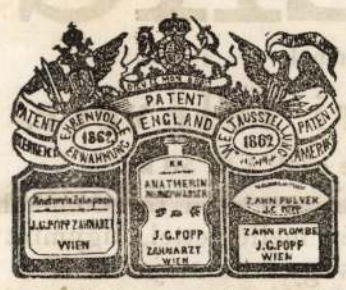

Cs. kir. legfelsőbb szab.

fogpásta.

Ára **1** ft. **22** kr.

FOG-ÓLOM.

Az odvas-fogak saját ólmozására. — Ára **2** ft. **10** kr.

Növényi fogpor.

Papirtokban. — Ára **63** krajczár ausztr. érték.

Minthogy szájvizem évek hosszu során **a fogak**- s szájrészekre nézve is mint legkitünőbb épségben tartó szernek bizonyult be, s mint toilette-tárgy a magas s legmagasb uraságok által egyiránt használtatik, nevezetesen pedig nagytekintélyü orvos, egyéniségek részéről számtalan bizonyitványok által — e szernek jelessége igazoltatik, s tekintve, hogy **Anatherin-szájvizem** az utolsó nagy világkiállításon is kitüntetett, s Angolországban kir. nagybritanniai szabadalommal láttatott el, — s a hamisitások ellen védve lőn, s Amerikában is hasonló kitüntetés s rendkivüli kedveltségben részesitetett, s a birodalom több előkelő hirlapi levelezések által megismertetett, — annálfogva annak további dicséretét fölöslegesnek tartom.

☞ Kaphatók **PESTEN : Török J.** gyógyszerész urnál, király-utcza 7. sz. — **Unschuld Ede** urnál váczi-utczában, — **Scholz** gyógyszerész urnál a „szent háromság". hoz, — **Leykauf** testvér uraknál, — **Thalmeyer és társa**, — **Lueff M.** és **Oszvald** uraknál. — **BUDÁN : Bakacs Sándor** udvari gyógyszerész — és **Ráth** gyógyszerész uraknál.

486 (6—14)

Almás : Beck M. — **A.-Kubin** : Tiroler G. **Arad** : Probst F. J., Szarka gysz., Tones és Freyberger. — **Ar.-Maróth** : Pfeiffer J. — **Baja** : Michitsch és Herzog J., Herzfeld W. fiai. — **B.-Csaba** : Laczay J. gyógysz. — **B.-Gyarmath** : Sipler testv. — **Besztercze** : Dietrich és Fleischer. — **Balásfalva** : Kovrig T. — **Bellóvár** : Klebovics gyógysz. — **Bonyhád** : Kramolin gysz. — **Belgrád** : Szekulics gyógysz. — **Böszörmény** : Lányi gyógysz. — **Brood** : Angelo D., Ciial. — **Brassó** : Fábik gysz., Antren G. és társa, Jekelius gysz. — **B.-Kubin** : Stojánovics J. — **Beszterczebánya** : Geduly A. gyógysz., Eiserth A., Novák F. T., Göllner gy., Puschmann F — **Buziás** : Rajnald J. — **Baán** : Buix Val. — **Csongrád** : Groszman J. — **Csáktornya** : Kárász A. — **Csákova** : Wojnovits D. B — **Csacza** : Eichwald M. — **Debreczen** : Beszlár gysz., Csanak J., Borsos F. gyógysz. — **Deés** : Kremer. — **Déva** : Popper M. — **Detta** : Büchler J. — **Erzsébetváros** : Schmidt A. — **Eperjes** : Zsembery J. — **Eger** : irgalmasok gyógysz., Weszelyi gysz. — **Eszék** : Horning, Kalliwoda E. S., Türner fiai, Karjolovics gysz. **Esztergom** : Szerentsitz M., Bierbrauer J. — **Ersekujvár** : Fogd, Novák gyógysz. — **Félegyháza** : Hoffer gysz. — **Fürstenfeld** : Feyel F. gysz., Glina, Haulik G. gyógysz. — **Fehértemplom** : Bositz, Popovits és társa. — **Gyöngyös** : Kern gysz., Kocziánovich gysz. — **Gyula** : Winkler E F. és Orley gysz. — **Győr** : Kindermann. — **Háczfeld** : Schnur J., Telbisz — **Hőgyész** : Rausz. — **Hotics** : Popper E. K. — **Halas** : Novák J. R. gysz. — **H.-M.-Vásárhely** : Wagner K. gysz. — **Igló** : Tirschner G. gyógysz. — **Ipolyság** : Sartorius gyógysz. — **Jászberény** : Uitz gysz. — **J.-Arokszállás** : Major gysz. — **Jolsva** : Maleter A. gysz. — **Jaska** : Ódy K. gyógysz. — **Kreuz** (Horvátország) : Breyer J. és fia. — **Karánsebes** : Stoisevits. — **Kolozsvár** : Wolf J., Khudy gysz., Karvazy J. — **Komárom** : Czigler és fia, Belloni. — **Kis-Márton** : Kodelányi J. gysz. — **Kőszeg** : Küttel gysz., Strehlen F. gysz. — **Kassa** : Imry, Eschwig, Quirsfeld. — **Kalocsa** : Beer L. — **Kaposvár** : Kohn J., Kégl gysz., — **Károlyfehérvár** : Rusz J., Wagner és Sándor gysz — **Károlyvár** : Meder gysz., Benik — **Késmark** : Genersich gysz — **Kecskemét** : Machleid gysz. — **Keszthely** : Singer M. — **Kapronca** : Werti gysz. — **Kis-Bér** : Brindl G. gysz. — **Kula** : Radányi B. — **Lengyeltóti** : Simon J. és fiai. — **Lőcse** : Hermann G. S., Barcs. — **Losoncz** : Bódy J. G., Geduly A. gysz. — **Lugos** : Schieszler F., Kronetter gysz. — **Léva** : Bolemann E. gyógysz. — **Lippa** : Bánn J. gysz. — **M.-Óvár** : Czeh. — **Makó** : Ocsoffzky S., Weil M. — **Malaczka** : Röhnich gysz. — **Mar.-Vásárhely** : Fogarasy D., Bucher. — **Mediásch** : Folbert gysz. — **Miskolcz** : Böszörményi gysz, Spuller, Szabó gysz — **Mitrovitz** : Zeisberger gyógysz. — **Mohács** : Kögl A., Auber, Klüger. — **Munkács** : Tóth K. — **Moór** : Begna A. gyógysz. — **M.-Sziget** : Kibling P. — **M.-Ród** : Novák. — **Nagy-Várad** : Huzella M., Jánky J., Knorr F. — **Nagy-Becskerek** : Kellner gysz., Haideger, Krieshaber, Pyra, Deutsch N. — **Nagy-Kanizsa** : Feselhofer J., Wellesch, Rosenfeld A., Braun. — **N.-Sz.-Miklós** : Napholtz gysz. — **N.-Szeben** : Zöhrer, Müller gysz., Steiner A. — **N.-Károly** : Jelinek gysz. — **N.-Enyed** : Obert gysz. — **N.-Kikinda** : Komka A. J. — **Nyitra** : Lapossy L. gysz., Láng A. F. gysz. — **Nyiregyháza** : Reich és Pavkovics. — **N.-Bánya** : Papp S. gysz. — **Nagy-Szombat** : Pfützner, Smolka gy. — **Nagy-Körös** : Kögl B. — **Ó-Zsólyom** : Szalay L. gysz. — **Oravicza** : Schnabel J. — **Orosháza** : Szekani István. — **Pécs** : Zsolnai W. Z., Gábor J. gysz. — **Paks** : Flórián János. — **Pancsova** : Graff gysz., Nikolics és unokaöcs. — **Pápa** : Tschepen G. — **Posega** : Balogh L. gyógysz. — **Pozsony** : irgalmasak gysz., Weinstabl D., Schneeberger, Pisztory gysz., Groszmann, Henricy gy. — **Petrinia** : Schmidt. — **Pétervásár** : Anselmi A. gysz., Orondke A. — **Putnok** : Szepessy. — **Pétervárad** : Deodatto gyógyszer. — **Resicza** : Brada E. — **Rosnyó** : Feymann A. — **Rima-Szombat** : Hamaliár E. és Kretschmár C. M. — **Rózsahegy** : Kuffler B., Makovitzky testv. — **Ruma** : Bogdanovich J., Milutinovich. — **Szászváros** : Leonhard gysz., Quir, Valentinoviç. — **Szabadka** : Milkó S., Hidegh T. — **Sopron** : Rupprecht, Pachhofer, Eder, Voga gysz. — **Sastyén** : Miske A. gysz. — **Segesvár** : Misselbacher J. B. fia és Teutsch, Demián D. — **Selmecz** : Dimark J. E — **Siklós** : Deutsch M. — **Sziszek** : Wakenreiter és Dürich. — **Szombathely** : Pachhofer, Pillek, Rudolf A gysz. — **Sz.-Fehérvár** : Legmann J. G., Oblatt és Braun gy. — **Szász-Régen** : Traugott és Wachner. — **Szathmár** : Weisz J. — **Szeged** : Kovács M., Kovács J. gysz. és Lemsovics. — **Szegszárd** : Novieur. — **Szentes** : Prohaszka és Eisdorffer gysz. — **Székegyház** : Neustadl L. — **Szigeth** : Ráth J. — **Szolnok** : Schefcsik Istv. gysz. — **Sz.-Miklós** : Mikó M. — **Siklós** : Nyers A. gysz., Deutsch M. — **Szarvas** : Neustadtl L., Deutsch A. — **Sz.-Udvarhely** : Beczásy Imre. — **Sz.-Somlyó** : Tarsa J., Ruska Ignácz. — **S.-A.-Ujhely** : Reichard B., Deutsch J. — **Szikszó** : Aichmann J. — **Szenitz** : Ustnay A. — **Temesvár** : Roth L., Jáner gy., Kraul, Schlager K., Rauch, Becher J. gysz — **Tokaj** : Kröczer A. gysz. — **Torda** : Wolf J. gysz. — **Tata** : Niertitt F. gysz. — **Trencsén** : Kulka J., Simon A. gysz. **Titel** : Georgievics T. és társa. — **Ujvidék** : Schreiber J., Grosinger gyógysz. — **Uj-Verbász** : Singer H. és társa. — **Unghvár** : Polák F. — **Uj-Gradiska** : Dieners D. gysz. — **Uj-Becse** : Weliacher J. — **Vásárhely** : Nehrer. — **Verőcze** : Demetrovich J. A. és Milutinovich. — **Vukovár** : Stanits T., Kirchbaum gysz. — **Varazsd** : Halter gysz. — **Versetz** : Guist M., Berger testv., Herzog gysz. — **Veszprém** : Meyer és Tuszkau, Guthard T. — **Zágráb** : Mihiç G., Jakics A., Horaçek és Pepolus gysz. — **Zimony** : Tretschik gysz. — Ivánovics J. A. — **Zala-Egerszeg** : Handler István, Stern S. — **Zenta** : Parivodiç. — **Zilah** : Weiss gysz. — **Zombor** : Povics R., Heindlkofer R., Milassensz gyógysz. — **Zalatna** : Megay G. A.

487 (7—12)

Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv könyv-kiadóhivatalában s általa minden hazai könyvkereskedésben kapható:

ISMERETTÁR.

Nélkülözhetlen segédkönyv, mely a történelem, természet s egyéb tudományok és müvészet köréből minél több érdekes tárgyat és egyéniséget betüsorozatos rendben megismertet.

Teljes tiz kötetben.

8-rét. A tiz kötet magában foglal **263** nyomt. ivet, vagyis **8100** hasábot (15,278 czikket)

A tiz kötet ára fűzve 10 forint,

mely a munka előfizetési ára volt és még egyideig a vevők számára is fennmarad.

Angol vászonba 5 kötetben keményen kötve 12 ft.

☞ Azon t. cz. előfizetők, kik már eddig a munka első köteteit birják, a hiányzó köteteket **1** forintjával vehetik meg.

Megrendeléseket a *fennevezett kiadó-hivatalnál* eszközölhetni, utóvétel vagy készpénz beküldése mellett. — A könyvek *bérmentesen* küldetnek az illető megrendelőnek.

E nélkülözhetetlen segédkönyv a történelem, természet s egyéb tudományok és a müvészet köréből csaknem minden érdekes tárgyat és egyéniséget betüsorozatos rendben megismertet. Az egész mü a megjelent **tiz kötetben teljesen be van fejezve**, s főczélja, hogy azon hasznos ismereteket, melyek a hétköznapi életben jó szolgálatokat tehetnek, **azon ezerek és ezerek közkincsévé tegye, kiknek sem pénzök nincs drágább könyveket megszerezni, sem idejök az egyes tudomány-szakokról terjedelmesebb munkákat átolvasni.** A müben a komolyabb irány könnyen érthető, népies modorral van összekötve, ugy hogy minden olvasni tudó magyar ember a mü minden czikkét nehézség nélkül megértheti. **Főgond van forditva ez irodalmi müben azon czikkekre, melyek hazánk történetére, földleirására, irodalmára, hőseink történeti nevezetességü személyeink, iróink, müvészeink életrajzaira vonatkoznak.** Mindezeknélfogva e mü a községi könyvtáraknak nélkülözhetlen kiegészitő részévé mutatkozik. **Az ujság-olvasók szintén nagy hasznát vehetik**, a mennyiben igen sok politikai, történeti, földrajzi, népismei viszonyokra kellő felvilágositást és tudósitást nyujt. Egy-egy kötetnek ára **egy** forint; az egész műnek, mely harmadfél száz ivnél többre terjed, **tiz** forint. Miután e mü nemcsak terjedelmére, hanem belső értékére nézve is egy egész könyvtárt pótol, bátran ajánlható a tisztelt olvasó-közönség különös figyelmébe.

Pest, 1864.

Heckenast Gusztáv,
kiadó.

(2—3)

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

növény-matico-injectiója

s matico-tokocskái

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legujabb gyógyitó szer, mely a gonorhőek gyors és sikeres gyógyitására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részekben gyuladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készitve. Dr. **Ricord** s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyitó-szer feltaláltatott, minden egyéb ilynemü szereket mellőznek. A belövelés a betegség közvetlen kezdetével alkalmaztatik, a tokocskák minden rögzött s elévült esetekben, melyek a copahú s kubébamag s más egyéb érczes alapokra készitett belövelésekre távozni nem akartak, vétetnek használatba. — Raktárak : Németország nevezetesb városai minden gyógyszertárában.

☞ **Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten : TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a.

656 (4—24)

Nagy-igmándi szénsavas keserviz-forrássó

és abból készült

PEZSGŐ-POROK

(magyar Seidlitz-porok).

A nagy-igmándi szénsavas-keserviz, mely oldó s kiüritő sós részeinek dusságát, azok hatását mérséklő és emészthetőségét előmozditó szénsav tartalma által koronázza, méltán a leghiresebb s legelterjedtebb külföldi keservizeket helyettesiti, s azok behozatalát hazánkba feleslegessé teszi. — E viznek s az abból készitett sónak átalában beismert jótékony hatása, ugy azon elterjedés, melynek azok már eddig örvendenek, ösztönöztek engem, miszerint ezen gyógyhatásu szereknek közönséges használatát minélinkább elősegitsem. — E törekvésemet azáltal hiszem elérhetni, hogy én a nevezett sóból **pezsgő-porokat** is készitek, melyek a gyógyforrás alkatrészeit magukban tartalmazzák, és hatásokra nézve a világszerte ismert Seidlitz-porokkal egyenlők.

Egy 25 hárommeszelyes üveget tartalmazó idei töltésü ládaviz, gyógyjavalattal ellátva, **6** ft. **25** kr. — Egy skatula (12 pár) pezsgő-por használati utasitással **1** ft. **20** kr. — Egy font gyógysó faszelenczében **2** ft. **50** kr.

Készpénz-fizetés vagy utánvétel mellett nagyobb megrendeléseknél jutányosabb ár szabatik

☞ Megrendelhetni **Rév-Komáromban** : alulirottnál, — **Pesten** : Jezovits Mihály és Sztupa György gyógyszerész, Kochmeister Frigyes, Vághy Lajos, Prükler Ignácz és Tunner János, — **Debreczenben** : Csanak József, — **Aradon** : Haberger G., — **Baján** : Pollerman Bertalan gyógyszerész, — **Kolozsvártt** (Erdély) : Engel József és Wolf János gyógyszerész, — **Pozsonyban** : Pisztori Boldog és Laban Károly, gyógyszerész, — **Nagy-Igmándon** : Packl Sándor, — **Esztergomban** : Bozsek József gyógyszerész, — **Mező-Berényben** : Nárczisz János gyógysz., — **Gyöngyösön** : Kocianovits József gyógysz., — **Nagy-Banyán** : Papp Simon gysz., — **Györött** : Kautz Ignácz gysz. és Lehner Ferencz, — **Bonyhádon** : Kramolini József gysz., — **Tatán** : Szeth Antal és Niertitt Ferencz gysz., — **Nagy-Abonyban** : Lukáts Ágoston gysz., — **Miskolczon** : dr. Szabó Gyula és Csáthy Szabó István gyógysz., — **Nyiregyházán** : Bertalan Pál gysz., — **Szeghalomban** : Kiss Ferencz gyógysz., — **Mosonyban** : Troján József gysz. — **Bihar-Diószegen** : Kováts József gyógysz., — **Jolsván** : Maleter Albert gysz., — **Csuzon** : Borsay Ferencz gysz., — **Léván** : Bolemann Ede gyógysz., — **Nagy-Lakon** : Lenhard Jakab gysz., — **Szolnokon** : Scheftsik István, gysz. — **Székes-Fehérvárott** : Say Rezső gyógysz. — **Pápán** : Tscheppen Eduárd. — **B.-Füreden** : Eller Gyula gyógysz. — **Magyar-Óvárott** : Sziklay Antal gyógyszerész.

Schmidthauer Antal,
gyógyszerész a megváltóhoz Komáromban.

600 (7—12)

**

25

Borsos J.: A nővérek. 1851 -

Magyar Studio aukc. II -

Bossos József

Magyar festő", született Veszprémben 1821. december 20-án, meghalt Budapesten 1883. augusztus 19-én. Tanulmányait Budapesten kezdte, majd folytatta Bécsben Waldmüller tanítványaként.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E. A. Seemann Verlag, 1968. 775 l. 324 l.

Borsos József

Bécsben huzamosabb ideig tartózkodott
Azzal hogy tehetsége révén vonzó szín-
hatást ért el és az anyagszerűséget hűen
adta vissza, keresett arckép és genre festő
lett, ki témait kora polgári környezetéből
vette.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A.
Seemann Verlag, 1968. 775 l 324 l

Borsos József

Bravuros ecsetkezelése idővel öt egy felszínesség felé vitte. Életének utolsó éveiben felhagyott a festészettel és Budapesten fényképész műtermet nyitott.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. Seemann Verlag E.Z., 1968. 775 l 324 l.

M.D.K.

Borsos József, festőművész/1821-1883/

Bécs közvetlen hatását közvetiti, de szinesebb, derüsebb
72.o.

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

Borsos József, [festő] MDK

A fotoművészetnek is
úttörője volt.

Mihályfy Lenő: A magyar fotoművészet
125 éve 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. dec. 17.

MDK

Borsos József

Rahl K.H. magániskolája Bécsben. Tanitványok: Borsos, Lotz, Than, Munkácsy

Borsos József. Müvészet XII. évf. 1913. 3o2-314.

Borsos József
festő

M.D.K.

A festő által készített női portré
foto, fototörténészi szempont-
ból is érdekes.

Végvári Lajos Mostoha testvérünk a foto.
Művészet, 1967. április - 23 lap

< Borsos József >

Ernst Muzeum aukcioi

Pótlások a LIV. katalogushoz.

< > Olasz kertészlány
Vászon, 184 x 146 cm
Jelzése Borsos 847.
Reprodukálva -
Vázlat a Galamb-
postátor. Karton.
17 x 14 cm.

~~Cont, ember VI. 186.~~

Borsos József

56. Öreg férfi,
állítólag Borsos,
varzon 37 x 30

57. Gyümölcsesendélet
varzon 47 x 55

Ernst Muzeum aukcioi

41. n.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Borsos József

1821 – 1883

KMTárs 1940. A gyermek

Leányfej, szépm. Mus.

Bótos S. 13.

Brochy 4, 6, 9, 11, 13, 15

Börm Pál 10, 12,

Csok

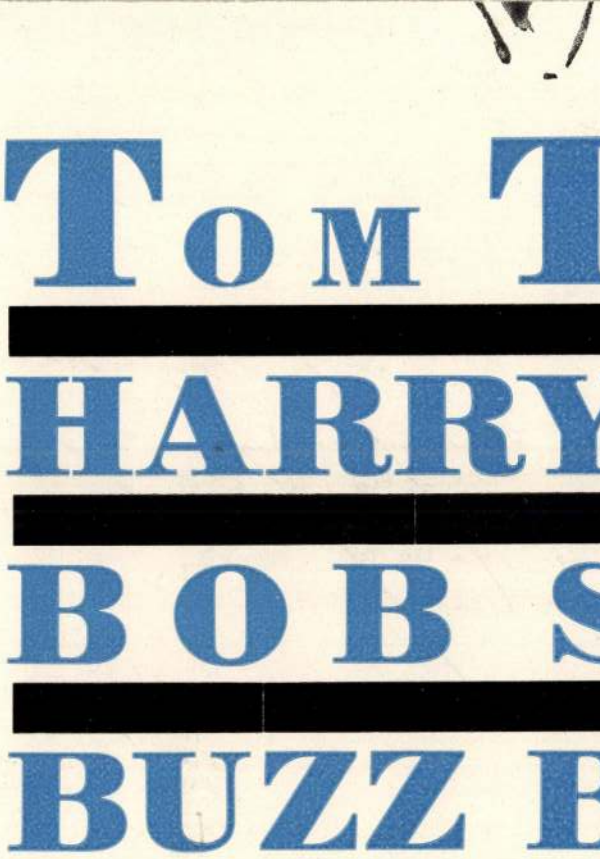

Tervezte, szedte és linoleumba metszet

Tovább Borsos József

10. 26. l.

Bürger Lajos

10. 26. l.

Arvéresi Közlöny

1937. febr.

1. vk. n.

Kovácsonyi anktió

Márkosfalvi

B a r a b á s Miklós, ~~márkosfalvi festő~~, szül. elett Márkosfalván /Háromszék megye/, 1810 febr. első napjaiban /keresztelték febr. 10-én/, emlékiratai szerint - tévesen - febr. 22-én, ~~megh. Budapesten 1898 febr. 12-én.~~ Atyja ~~a Napoleoni háborukban elszegényedett.~~ Márkosfalvi B. János, ~~és~~ anyja Dálnoki Gaál Teréz volt. Dálnokon kezdett tanulni, majd 1816-ban őszen Nagy-Enyedre került ~~iskolába~~. Gyermekéveit családjának viszontagságai örömtelenné tették. Az öreg Barabás korhelykedésre adta fejét, amiért neje ~~1817-ben~~ elvált tőle. Csakhamar azonban ujra férjhez, B. János is megnősült, s igy Miklósra nézve megszüntek a gyermekség örömei, mert mostóhái lehetetlen

Eladó: használt önt. vaskazán 5.5 m2 és 0.3 m2, radiátor 11 m2, bordáscső 17.5 m2, csatornaszem, boyler kb. 100 liter, különféle kov. vascsövek, vasredőny, 7 drb fayence bidet, 2 drb eternit ág. Telefon: 386—393.

Szivattyu egyf. 220 V elcs. 400 m. keritésdrótért. Sipos, Bp., XI. Nagyszeben-u. 2039.

Ducco kompr. 0.8 HP vill. mot. 2 fl. kerékpár, Csepel 100 eladó. Forgách-u. 80. Muskovics.

Furótokmány (vegyes) eladó. Vogel, XIII., Váci-út 69.

Eladó 40 HP Skoda traktor, Ia. XIV. Nürnberg-u. 25., Szalontay-nál.

Villanymotor eladó. — Kresz Géza-u. 53/b.

Légpumpák (külföldi gyártm.) festékszóró berendezések, szerszámok. Gergye és Tsa, Bp. VI., Csengery-u. 86.

Esztergapad eladó. Ujpest, Váci-út 7.

Állítható tanulópad eladó. V., Mérleg-u. 12., IV. 7.

1.2 HP 220/330 V. 3 f. mot. el. Előtvös-u. 47., IV. 19.

Uj gyalupadok nagy választékban. Dobay, VIII., Tüzoltó-u. 13.

Eladó hibátlan Süss-féle szorzó rendsz. Teodolit op. 421. limb. átm. 16.5 cm, hétf. 10—1-ig. II., Retek-u. 17. V. 2.

Szalagfürész, 500-as, 3 HP v. mot. Mester-u. 40. szám.

Villamos motorok raktárról kaphatók. Aj. „Különféle nagyság" jel. Haasensteinhez, Dorottya-u. 8.

Orvosi asztali centrifuga olcsón műszerésznél, Dembinszky-u. 34.

Uj motor transzmisszióra alkalmas, kettő lóerős, eladó. Megtekinthető hétfőn egész nap. Balogh Sándor konfekciósnál, Budapest, Semmelweis-utca 9. IV. 9.

Szalagfürészgép, esztergapad, asztali furógép, ponthegesztőgép, peremezőgép, csőperemező, karos lemezoldó, falpari kombinált gyalugép, cinkelőgép, dekopir fürészgép, gépgyalutengely, furószuppert, szalagcsiszológép, dörzsárak, menetmetszők és furók, derékszögek, acélkörzők, mikrométerek, hézagmérők, rádiusmérők, marók, pantostat, fémfürészlapok, acélsatuk, gyalukések (kézi és gép!) fűrészreszelők, szalagfürészforrasztógépek, csiszolókoronagok drótból, kötél, fibrizsből és külföldi rongyból, csiszolópaszták, automatikus hőszabályozók, bakelitprésekhez, khaustorok elektromotorral, nagyteljesítményű elektromos furók, ventillátorok, telefonállványok, keréknárkülők, sisakolajozók, autóbakos, villás, dugós és speciális kulcsok, tizedesmérlegek, transzformátorok stb. Dr. oec Kos Árpád, Budapest, IX., Márton-utca 40., IX., Örmezei-ut 33. Telefon 268—600.

Tubustöltögépek, emulgátorok WEISSBURGNÁL, XIV., Abonyi-u. 3a., f. 1

Betoncsö modelek mind. mér. kaphatók. Rabi cementipari gép. tiz., Pestujhely, Neptun-utca 70.

Szalagfürész 600-as eladó. V., Csáky-u. 43.

Hydraulikus prések és présszivattyuk eladók. Czagányi, Lehel-u. 17-b.

Ganz-gyártmány 4.5 HP villanymotor eladó. Ujpest, Apponyi-u. 8.

Műszerészesztergapadok 300 mm. csücst. vezetőorsó nélkül, prec. kivitel P 4368.—, kaphatók „Durex" R. T., Kresz Géza-u. 11. T.: 117-763.

Festőászt, esztergakések, golyós csapágyak, rudvasak, csövek eladók. Gépműhely, Podmaniczky-utca 65.

Szalagfürész, körfürész, dekopir fürész, egyengető és vastagoló gyalugépek, sepingek, fa és fémesztergapadok, asztali és oszlopos furógépek, zíkniző, festékszóró, kölpari és egyéb gépek a legnagyobb teljesitményig, gumiragasztók, szerszámok, gyalupadok, raktáraimból azonnal kaphatók. Gépi faapritóbaltát és minden új gyártmányu gépet veszek kp. Sellyei Gépszaküzlet, Csákyliget, 50. vill. végállomás.

Eladó 700-as önt. vas. szalgfür. goly., 400-as vast. gyalu, 300-as egyeng. gyalu. VII., Jobbágy-u. 11. Ambrovits.

11. Egyéb gépet keres

Hoffmann-gépet, Trigépet vennék. Tóth, vegytisztitó, Szondyu. 24

Phönix körkötő mintázógépet keresek megvételre. Szumec János, Bp., XIV., Zalán-u. 33.

Faszögezőgépet megvételre keres Fenyő cipőüzem, Klauzál-tér 1.

Esztergapadot veszek, vil. motorok és rapidkések eladók. Enc, Gregus-u. 9. Tel. 157—308.

Aki uj vasesztergapadhoz juttat, magasan dijazom. Aréna-u. 36. T.: 228—533. Preisinger.

Fa- és cementipari gépeket vennék. 424—357.

Vennék 12 atmoszférás

Cornwall gőzkazánt

50-től 100 kvadrátméterig terj. fütőfelülettel. Ajánlatokat a gőzkazán gyártási évének megjelölésével „Olajgyár 5557" jel. főkiadóba.

Bádogos hajtogató gépet vennék, orsósat. Telefon 222-872.

16—20 HP szivógázmotort keres szobi kőbánya. Tel. 185-262.

Veszek betonkeverőgépet, épít. vállalkozáshoz felszerelési tárgyakat, felvonót stb., univerzália asztalosgépet. „Epitész 33538" jeligére főkiadóba.

Dagasztógépet üzemképes állapotban vennék. „Pékség 46736" jel. fők.

Centrifugálszivattyut 1-től 1½ collig motorral, 380-as áramra vagy motor nélkül vesz Spineth Kesztyügyár, Pécs.

0.3 mm-től 0.5 mm-ig fúrókat vennék. Varga, Árpád fejedelem-utja 47

12-14. Hangszer

12. Zongora

Reismann Imréné zong. terme, Rákóczi-ut 55. T. 137—898. Vétel, eladás.

Vásároljon a forrásnál!

Az ország egyetlen zongoragyára

MUSICA

VII., Erzsébet-krt 43. (Royal) Zongorák, kis pianinók garanciával Bérlet, csere, vétel, javitás, hangolás. Kérjen díjmentes ajánlatot

EHALL

Andrássy-ut 15. Zongorák harmóniumok eladása vétele. kölcsönzése. Legnagyobb keresztény cég.

ZONGORA

pianinó kedvezményesen SZABÓ LÁSZLÓNÁL, József-körut 11.

Zongorák, pianinók eladása, vétele, Murai, Thököly-ut 23. Telefon: 428—631.

Remek pianinó 3000, zong. 2800. Potom olcsó bérlet. I. em.-ig. Kernács, Rákóczi-ut 13

Fekete rövid zongora, eredeti Rézer főuri példány, 16.000. Kertészüzlet, Batthány-tér 4.

Bécsi gyárt. zong. eladó. T. 221-226. hétk. 10—2.

Bösendorfer angol mech. zongora bérbeadó. Tel. 426—146.

Zongora Stelzhammer röv., privátnak olcsón. József-krt. 64. III. 27-a.

Világmárkás uj és használt ang. és bécsi mech. zong., pianinók nagy választék Szávits, Baross-tér 1.

Zongora, kifogástalan Proks gyártmányu olcsón Zsoldos, József-körut 29. félem. 1.

Pianinó gyári uj olcsón Zsoldos, József-krt 29., félem. 1.

Olesó zongoravásár. — Argteleki-u. 5., I. 10.

Zongora eladó. Szigony-u. 27. Házfelügyelő.

Stingl, Ehrbar stb. Zongorák, pianinók olcsón. Lázár-u. 16., II. 2.

Hüpfner pianinó szakértőnek. T. 119—268.

Zongora eladás

Rákóczi-ut 61. Tipold.

Zongorák, pianinók legolcsóbban Strokl zongoraterme, Aréna-ut 9. fszt. 2. Tel.: 22-33-70.

Rövidzongora eladó. — Damjanich-u. 9., I. 1.

13. Zongorát keres

Vennék zongorát priváttól azonnal. Tel. 128—189. regg. 8—10-ig.

Zong. v. pianinót vennék. Rákóczi-ut 61. Tipold. T.: 132—845.

Zongorát vennék. Tel. 223—106. Hétfőn 9-től.

Telefonáljon **222-616**

Legmagasabb áron vesz zongorát, pianinót

LYRA

Erzsébet-krt. 19

Zongorát, pianinót vesz Onody, Rákóczi-ut 13. Tel.: 349—911.

Zongorát, pianinót sürg. vennék. Strokl, Aréna-ut 9. fsz. 2. T. 223-370.

Zongorát, pianinót vennék. Rákóczy-ut 65. sz. Keresztes. T. 162—204.

Vennék zongorát, pianinót. T.: 114-896. Lázár-u. 16., II. 2. Hantken.

14. Egyéb hangszer

Hohner Verdi II. eladó. István-ut 5., fsz. 10.

Pilát mesterhegedű eladó. Kálvária-tér 18., I. em. 10.

120 b. t. harmonika eladó. Visegrádi-u. 21. f. 2

Finom hegedű. Szerdahelyi-u. 1., ház.

Mozart tangóharmonika hangszinezővel. Vasárnap d. e. 9-től 12-ig, hétköznap 3—6-ig. Muzeum-krt 15., II. 3. T.: 184—775.

Morino II. 3 v. 140 b. tangóharm. eladó. — VIII. Tormay Cecil-utca 15. kárpitosüzlet. Tel.: 139—235.

15-26. Ingatlan

15. Bérház

Szanatórium, szülészeti, privátnak eladó. T.: 222-671.

IX. ker. főutvonal, 2 em. negyed bérházrész, bekölt. 3 em. sz. lakással eladó v. elcserélhető ugyanolyanért, esetleg családi házért Budán v. VI., VII., VIII. kerületivel. Vagy csak lakást cserélek. Érd. XIV. Jurisich M.-u. 7., fszt. D. u. 4-től.

Kiskunfélegyháza főutcáján két nagy üzletes bérház örökáron eladó és átvehető. Dr. Puskás János, Kossuth-u. 10.

Belt. 6 lak. bérház 95.000 P. eladó. 319-995.

Alkalmi vétel! Budán villamosnál 300 □-ölön 2 emeletes 5, 4, 3, 2, 1 sz. összkomf. lakásokkal, 1,200.000. Ferenc-krt 24. Harrach. T. 385—112.

6 házből álló házcsoport alápincézett, beköltözhető parkettás, komfortos, Bpest mellett olcsón eladó. Vállalatnak vagy pénzbefektetésre különösen alkalmas. — HÉV-től néhány percre. Tel. 189—307.

Budán, Időhelyen, 3 utcára nézö, 3 em. bérpalota komfortos lakásokkal, 90.000 P hozammal egyezség szerinti áron eladó. Nagy Lajos, Vilmos császár-ut 17. Tel.: 326—030.

17. Birtok

Minden ingatlan adásvétellel forduljon ifj. Nagyhoz, Vas-u. 5.

Budapesttől 69 km. 150 kat. hold, prima fekete homok, mindent termö, azonnal eladó és átirható. Holdja 5000 P. Telefon 187—654.

Pest környékén földbirtok, tanya kezelését vállalom. „Székely 38563" jeligére Erzsébet-krti főkiadóba.

Pest, Szolnok, Fejér és Nógrád megyékben, birtokok rendkivül kedvező föltételekkel bérbeadók. Elöd ir. XIII. Váci-ut 39. Tel. 120-333.

18. Birtokot keres

Azonnal átvehető kisbirtokot keresek 2—3 szobás lakással. Elöd ir. Váci-ut 39. T. 120-533.

19. Családiház

Dorogon, 1x háromszobás és 1x szoba-konyhás szép családi ház, 296-os telken gyümölcsfákkal, eladó. „120.000 pengő 46589" jeligére a főkiadóba.

Az. beköltözhető kis-birtokot keresek 2—3 szobás lakással. Elöd ir. Váci-ut 39. T. 120-533.

Kétszobás házat vennék 200—400 öles kerttel. Rákosszentmihály, Sashalom, Zugló környékén 50.000-ig. Odry Lászlóné, VIII. Dobozi-utca 17. T.: 144—841.

Bomba által sérült házet keresek ügyfelem részr. 500.000 P-ig. Nagy Lajos, Vilmos császár-ut 17. T. 326—030.

21. Gyár, üzemhás

Gyártelep eladó Dunántulon 1000 □öl ter. 900 □m beépítés. Kitünő hely és épületek. Iroda Bpest, II. Fő-u. 16. T.: 152—092.

Minden vevőt és eladót nyilvántart Rapid, Ferenciek-t. 4. 183—029.

22. Öröklakás

Öröklakást vennék. — 42-52-46. 9—5 között.

XI., Szentkorona-u. 1 sz. hálóf. luxus örökl. 72.000. Bologa 225—498.

Nagyméretü egym. ny. utcai 3 sz. összk. beköltözhető ö. lakásom eladom. Nemzetinél, I. em. „250—5587" jel. fők.

Budán 1 sz. hallos öröklakás azonnal beköltözhető. Telefon hétfőtől 164—366.

Budán 4 sz. hall, nem bekölt. 200.000. Tel.: 258—573.

23. Telek

Pilisvörösvárott, Karátsonyi ligetan 10 drb kb. 200 öles házhely eladó drb-kint 8200 P-ért Felvilágositás Gróf Teleki Pál-u. 19. I. 2.

Telek Rákoskerten 332 □öl, 10 éves gyümölcsös, olcsón eladó. Rákosi Lajos, Érd, Györgyliget.

MONORI ERDŐ

nyaraló parcellázásból, ősfákkal alkalmi

telkek

eladók. Erdei strand, nyugodt pihenés. Központi iroda: gr. Teleki Pál-utca 19. Telefon 323—742. D. e. 9—2-ig, d. u. 5—6-ig.

Dobogókön nagyértékü telket elad 181—743.

Pomázon, állomástól 5 pere 300 □ háztelek, gyümölcsfák, kut, bekerítve, használt épi anyaggal eladó. Ifkovits ir. Róm. kat. templom-tér 6. sz.

Pomázon 476 öles termő gyümölcsös eladó 20.000 P-ért. Windháger, Dunakeszi, Vörösmarty-utca 1.

Érden 300 □ sarok pár napig rendk. olcsón 20.000. Bologa 225—498.

Rózsadombon 270 öles közm. telkem 135.000-ért eladó. Zay 186—505.

Telek Rózsadombon, körkilátás, közműves, 640 □-öles sarok, osztható, sürgősen eladó. Zwillinger, Rákóczi-ut 12. Tel. 426—569.

Thököly-uti vill.-nál összközm. 150 □-öl alk. áron 75.000. Bologa. T. 225—498.

Legprimább tőkebefektetés!

Bpesttől 12 km-re, közvetlen vasutállomásnál, HÉV és autobusz közlekedéssel, villanyvilágitással, strandfürdővel, legkitünőbb **ingatlanok** 1000 öltől felfelé azonnal megvehetők ölenként 25 P-től. Südi ingatlaniroda, Bp., IV., Kecskeméti-u. 8. I. 13/a. Tel. 38-44-73

Rózsavölgyben, közvetlen megállónál, szép gyüm. telek és Kelenvölgyben 3 drb. kis-bérh. telek tulajd.-tól eladó. Tel. 259-211.

Telkek óriási választékban ifj. Nagy, Vas-u. 5.

Istenhegyi-utnál eladó 300 □ gyönyörü fekvésü összközin. telek termő gyümölcsfákkal. Alkalmi vétel. T. 187-654.

Svábhegyi nagyszálló mellett 600 öles telek nagyon olcsón eladó. T. 187—654.

Minden ingatlan adásvétellel forduljon ifj. Nagyhoz, Vas-u. 5.

Eladó Bpesten, nagyfejlödésü helyen szép telek 1,600.000 P. Ir.: Bpest, II., Fő-u. 16. T. 152—092.

Sasadi-ut mellett 135 □-es iker házhelyemet 12000 pengőért eladom. Telefon: hétfőtől 140—278.

Buda legszebb helyén 300 öles és Budapesttől 25 km.-re 240 és 2x300 öles telkek kedvező áron eladók. Nagy Lajos, Vilmos császár-ut 17. T. 326—030.

Rákossztmihály belterületen 2×1 szobakonyhás ház eladó. Nagy Gáborné, Rákosszt.mihály, Rákosi-ut 88

Vikendházak 4500-tól Nefelejts-u. 17. II. 23

Baján 3 szpb. csal. ház berendezéssel 40000 Petró, 225—701.

!! Eladók

Telek Érden

317 négysz. öl 8000 P.

Telek, közműves,

Zuglóban 80 négysz. öl

Gárdonyban

23 telek 150—200 n. öl.

Urkénytábor mellett

42 m. hold k'sbirtok

190.000 P Pesttől 56 km.

Telek Csepelen 717 n. öl.

Gödöllőn, közműves helyen, gyümölcsös, 2400 n. öl, 3 szobás lakás, gazdasági épületekkel.

ELŐKÖLTSÉG NINCS!

Forgalmi Ir. T. 334-726.

Rákóczi-ut 61. III. 6

Minden ingatlan adásvétellel forduljon ifj. Nagyhoz, Vas-u. 5.

Nagyharsány község főutcájában 627 négyszögöles telek, háromszobás lakással, gazdasági épületekkel, október 14-én déli 12 órakor nyilvános árlejtésen eladásra kerül. Kikiáltási ár 50.000 pengő.

Zugliget hegyoldalán 2 szobás, különálló csal. ház üresen kiadó. Várkonyi ir. Teréz-krt 23. hétk. 9—3-ig.

Kőbányán 300 □-ölön 2×1 szoba, konyhás családiház 110.000. Ferenc-krt 24. Harrach. Telefon 385—112.

Magas földszintes uj családi ház eladó. XIV., Deés-u. 29.

Rákossztmihály belterületen 2×1 szobakonyhás ház eladó. Nagy Gáborné, Rákosszt.mihály, Rákosi-ut 88

20. Cs. házat keres

Vennék családi házat, villát, nagyobb telekkel budai oldalon. „Hegyvidék 63401" jel. fők.

Veszek Bpesten v. környéken 2—3 szob. házat gyüm.-el. Forrás Béla, Eszterházy-u. 22. Dohánytőzsde.

VILLA

Gödöllőn, állomástól 3 perc, 300 □, 3 szobás, mellékh., viz, villany, beköltözhető, 125.000 P.

TELEK

Svábhegyen 540□ őspark, 54 m. utcafront, weekend faházzal, P 185.000.

Bécsi-utnál, 15 percnyire, 500 □ villatelek P 125.000.

VESZEK

bérház, bérvilla telket! Eladók cimeiért magas jutalom!

Hoffmann ingatlaniroda, XI., Plósz Lajos-u. 12/b. T. 457-292

Budán, villamosnál, 300 □-öl 80.000. Fehérvári-utnál 450 □-öl 120.000. Kőbányán 400 □-öl két utcára nyiló, 160.000 P. Ferenc-krt 24. Harrach. T. 385—112.

Börzsönyligeten alkalmi vételü ősfás telkek, parthoz, patakhoz közel, □-ölenként 14 P-től. Ifj. Gálhegyi, Bpest, V., Kossuth Lajos-tér 9. T. 125—126.

Zamárdi-Szántódon 300 □ öles telek alkalmi áron. Ifj. Gálhegyi, Bp. V. Kossuth Lajos-tér 9. T. 125—126.

24. Telket keres

Iparvállalat keres budai oldalon 300—500 m2 bekeritett telket anyag raktárnak. Telefon: 184—606.

Előkelő ügyfelem részére keresek azonnali lekötésre

BÉRHÁZ VILLA TELKEKET

100 ezertől 5 millióig cimközlöket jól dijazok. Kovács József hadirokkant irodája, Vilmos császár-ut 20. Tel.: 115—891, 128—963.

Telket vennék 5—6000 P-ig „Privát 46643" fk.

Békásmegyeren, Csillaghegyen, Hév. állomás közelében, vagy Amfitestrumnál kisebb telket vennék. Telefon 121—174.

Buda belterületén, Gellérthegy, Naphegy, Sashegy, Pasarét környékén telket veszek. Közvetlitől dijazok. Dr. Kanovics, XII., Somorjai-u. 23. T.: 257—385.

Telket iparvágánnyal vagy mellett veszek. Dr. Kanovics. Tel.: 257—385.

Bérháztelket vennék 200—250.000 P-ig. Tel. 154-603.

Minden ingatlan adásvétellel forduljon ifj. Nagyhoz, Vas-u. 5.

Keresek szépfekvésü telket Budapest területén. Telefon: 187—654.

Keresek komoly megbizóim részére balatoni, velencei, érdi és egyéb villatelkeket. Ifj. Gálhegyi, Bpest, V., Kossuth Lajos-tér 9. T. 125-126

Telket keresek „Tizenötezerrel 33565" j. fők.

Telket vagy 2—3 szobás családi házat XIII.—XIV. ker-ben keresek. Ügynök kizárva. Telefon: 220—961.

Alsógödön, lehetőleg kertváros centrumában telket vennék. „Kp." jel. Monkhart Hirdetőbe, Szent István-krt. 9.

Telket veszek Budapesten, budai oldalon. — Közvetitőt dijazok. — „70.000-ig 3539" j. f.

25. Villa, palota

Eladó Visegrádon 9 szobás, 3 épületes, 2 fürdőszobás, villany, vizvezeték, urivilla, sziklaninee 420.000. „Tőkebefektetés 5593" jel. fők.

Az. bekölt. urivilla, vizve. áll.-hoz 2 pere, jó közl. kényszerből 95.000. Balla, Henicsné trafik, Kistarcsa, Zsófialigeti HÉV-megálló.

Sashegyen 200 □ölön még 25 évig adóm. 1×2 komf. alagsoros villa felerésze 70.000.

Horthy-uti végállomásnál 200 □ölön adóm. 3 sz. összkomf. terraszos, beköltözhető. 300.000. Ferenc-krt 24. Harrach. T. 385—112.

Ritka alkalom! Sósfürdő közelében 300 □-öles ősparkban 2 em. luxusbérvilla, 9 összkomf. lakással, 5 sz. főuri lakás beköltözhető, alkalmi áron 1,200.000. Ferenc-krt 24. Harrach. T. 385—112.

Villanegyedben, beköltözhető, 2 lakásos, adómentes luxus villa 350 ezerért, Balatoni 3 szobás összkomf. télen is lakható, 330 öles gyümölcsösben, azonnal beköltözhető, 150.000-ért, **Budai oldalon**, 2 szobás komf. adómentes, gyümölcsösben, 90.000-ért. Összes eladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, Rökk Szilárd-utca 6. Telefon: 13—96—83.

2x4 sz. beköllt. villa 520.000. T. 258—573.

Cimszerzőt felvesz. T.: 258-573.

Minden ingatlanvevőt és eladót nyilvántart Rapid Ferenciek-t. 4. 183-029.

26. Villát keres

Keresek beköltözhető villát bárhol. Telefon 187—654.

Figyelem! Keresek 3 v. 4 sz. villát Készp. ajánlatot levélben kér Zsemba, Csokonai-u. 12.

27-33. Jármü

27. Kerékpár, tricikli

Eladó uj férfi kerékpár. Szent István-krt 6.

Női kerékpár, prima, eladó. Lujza-u. 2-c. f. 6.

Női luxuskerékpár eladó. II., Virágárok-utca 9.

28. Motorkerékpár

N. S. U. prima 99 cm3 rendsz. jogosultnak. — Olaszfasor 1. Házfelü.

Motorkerékpár pótkocsival, prima gumi, sürgős eladó. XIV., Gizella-ut 45., I. 3.

Méray 350 jókarban. — „3000". Teréz-krt 4., üzlet. Berényi.

500 oldkocs. motkrp. kis hiba, olcsón. Csepel, Maros-u. 50.

100-as Csepel eladó. VII. Dohány-u. 92. f. 1

Jókarban 1 é v ő Sachs motorkerékpár eladó. Bp., II., Gyorskocsi-u. 46., Kálmán.

750 B. M. W. oldalkocsis prima motor eladó

Mátyásföld, Margit-utca 2. Matolcsi.

2 Mátra 100-as uj hétfőn. Hajós-u. 14.

100-as Csepel, kitünő állapotban, prima gumival eladó. Vasárnap: Rózsa-u. 45. I. 5. Hétfőtől: IV., Váci-utca 60. I. em. 16. 8—4-ig.

Oldalkocsis tehermotorkerékpár olcsón eladó. Tel.: 120—928.

100-as, jólfelszerelt segédmotoros kerékpár, uj gumival, pótülléssel, kifogástalan állapotban eladó. Vasárnap: Király utca 108, hétköznap: József-körut 83. Községi.

350-es oldalkocsis mot.-kerékp. 80% g. generál. jav. el. v. motorral eloszerélném. Ferenc-krt. 44. II. 9.

500-as Sundbeam oldalkocsis motor eladó

Igényjogosnak. Telefon: 428-165. Cseke.

Eladó The James 175-ös motorkerékpár 80% gumival. Thököly-ut 2. Portásnál.

N. S. U. motorbicikli eladó. Tel. 127—557.

250 Ardie motorkerékpár kifogástalan állapotban jó gumikkal eladó. Tel. 456—226 d. u. 3—½5-ig.

Csepel 100-as Ia, eladó. Péterfy S.-u. 47. Hóra.

100-as motorkerékpár jó áll. eladó. (Jáva.) Vecsés, Károly-u. 7.

100-as motorkerékpár jó állapotban eladó. (Zetka.) Ujits Sebő, Pestszentlőrinc, Szatmárnémeti-utca 5. 50-es vill. végállomás.

29. Motor-ker.-t keres

Motorkerékpárt 250—300 kbcmt üzemképes állapotban, üzemünk részére vásárolnánk. Cim: Kokron-iroda telefon: 128—480.

Kifogástalan uj állapotban levő Mátra rendszám nélküli segédmotort keresek. Tel. 258-569, reggel fél 9-ig.

„Steyr 30" motort sürgős megvételre keres Hüsüzem, Gönyü.

Kb. 10.000 km-t futott 125—250 cm3 motorkerékpárt gumik nélkül venne igényjogosult. „23 collos 8748" fők.

Motorkerékpárt nagy oldalkocsis, erős gépet keres engedélyes üzem. Ajánlatot „Üzem 18899" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

Ig. jog. venne motkpárt 250-ig. T.: 119-266.

Kifogástalan állapotban lévő motorkerékpárt vagy 1½ literig személyautót vennék. Volkmann-utca 2. II. 3. Tel.: 366—186.

Megvételre keresek száz Mátra vagy más jó segédmotorkerékpárt. Ujpest, Apponyi-u. 8.

Vennék 100 kcm. motort hatezerig. Bemutatni vas. d. e. Pesterzsébet, Albert-utca 43.

Vennék segédmotort, ujat vagy keveset használtat. Bereth, Murányi-utca 14.

Vennék egy 500-as oldalkocsis motorkerékpárt jót. forgalmon kivülit is. III. k., Lajos-utca 109. Házfelügyelő.

Vennék B. M. W. oldalkocsit gumi nélkül, kifogástalant. Bereth, Murányi-u. 14. Tel.: 226—798.

30. Személyautó

Opel Kadett prima állapotban 5 gumival ig.-jogosultnak eladó. Tel. 468—544. Csak 8—2-ig hétfőn a hivás.

Pótkocsit személyautóhoz és teherautóhoz azonnali vételre keres előkelő pénzintézet. — Ajánlatok ½9—10 között 118-610, 119-690, műszaki hivatal, Hoyos mérnök.

Autó, személy, teher vétele, eladása. Cyklop, Nagyatádi Sz.-u. 24.

Opel Kadett, 50.000 km futott, eladó. XI., Abel Jenő-u. 8. Házfelügyelő.

Személykocsihoz kétkerekü pótkocsit jó gumikkal vennék. Telefon d. e. 10—12 és d.u. 3—5 között. 258—561.

Igény-jogosultnak eladó prima FORD-EIFEL

Hungária-körut 207. Portás.

Mercedes, 2 t. Kapitán, Olymp. Jó g. el. 145-680

Jókarban levő középnagyságu személy autót keresünk

„Igényjogosult" jeligére Monkhart Hirdetőbe, Budapest, V., Szent István-körut 9.

Jobboldalas luxus v. teher-oldalkocsit 100%-os gyumival veszek. — Fürj-u. 19-a. Szücs.

Mercedes 1700 g. n. eladó. Kender-u. 6. II. 6.

31. Teherautó

500 kg. teherautó kiváló karban eladó. Radnóty, 124—493.

Eladó 20 HP gyártlag gumikerekes Fordson-traktor, alkalmas pótkocsi és lovaskocsi vontatására. Budcz, Budapest, Thurzó-köz 7-b.

Gráf-Stift 2½ tonnás teher 6 prima gumival igen jó állapotban eladó. Vasárnap is. Stefánia-u. 9-a, I. 3.

Eladó 3 ker. Méray teh gen.-jav. uj gum. Iparutca 5. szám.

32. Teherautót keres

Nagyüzem keres megvételre 3 vagy 4 kerekü kis teherbirásu, üzemképes tehergépkocsit. „Pestkörnyék" jeligére Dr. Arkossi hird., Mester-utca 17-a.

Mateosz tehertaxinak kocsit tonnásig vennék Ia g.-kal, esetleg 123 cm. uj B villiers m. kerp. is adnék. Varga, V., Arany J.-u. 10.

Teherautót, 1—5 tonnást, pótkocsit is vennék; lehetőleg vasárnap estig kérek személyes, azután levélbeli ajánlatot Wesselényi-utca 58. II. Sankovics.

Keresek megvételre traktort pótkocsival, v. csak pótkocsit is. Czuczor L. ép. m. 139-813.

500 kg.-ig kifogástalan, jó gumikkal levő

teherkocsit vennék.

Sulák Béla Romanelli-utca 17.

Teherautót pótkocsival 5+5 tonnást keresek megvételre üzemképest Fleck, Budafok, Beniczky 9. T. 469—681.

Tempo v. Framo „Sürg. ker. 5650" jel. fők.

2 drb. 5 tonnás Diesel teherautót 5 t. pótkocsikkal, jó gumival vennék. Silinger, fatelep, XIII., Ujpalotai-ut 20

33. Egyéb jármü

(Csónak, csónakmotor,

Betegkocsit Nováktól. VIII. Stáhly-u. 3. T.:

Gyermekkocsi mély, sport minden szinben. Erzsébet-krt 42. kereskedő.

Gyönyörü mély gykocsi eladó. Tel. 367—076.

Önhajtásu betegkocsit vennék vagy bérelnék. Csapó Márton I. Döbrentei-u. 8.

34-35. Ruházat

34. Szőrme

Bundák, rókák, bolerók olcsón. Átszabás idényelőtti árban. Bischinger szücs, Kálvin-tér 2. I. 4.

Pótkocsit

személyautóhoz és teherautóhoz azonnali vételre keres előkelő pénzintézet. — Ajánlatok ½9—10 között 118-610, 119-690, műszaki hivatal, Hoyos mérnök.

Bundák, rókák,

bolerók, divat gallérok, alakitás divatlap szerint. Fritz József szücsnél, Hegedüs Sándor-u. 10.

Nerz utánzat, vadonatuj kulikabát olcsón azonnal eladó. Telefon 13—26—64.

Privátnál ezüströka eladó. Szederkényiné, Retek-u. 20.

Tiszti köppenyt vennék IV., Fejér György-utca 4., II. em. 3.

Férfi raglán prima gyapju bélelt 1400 P. T. 110—892.

Békebeli fekete télikabát és barna téli kosztüm kifogástalan állapotban eladó. Németvölgyi-ut 30/a fszt 1.

Erős ffi term. gyüny. öltöny eladó. „Tiszta gyapju 99033" fők.

Uj fekete női sevrócipő, 39-es eladó. Verpeléti-u. 20., V. 3.

Szkunksz kepp női Chrom-óra eladó. Tel.: 116—615 hétfőtől.

Nagyméretü nerzbunda eladó. Alkotmány-u. 20. III. 15.

Perzsabunda, platinaróka, szkunksz pellerin olcsón eladó. Gyulai Pál-u. 10., I. 4. Csak vasárnap 9—2-ig.

Sealbunda eladó. Nürnberg-u. 42., II. 1.

Fek. női perzsab. eladó. D. u. 3—6. T. 184-151.

Perzsalábbunda eladó. Telefon: 186—041.

Irhabundát 5 évesnek vennék. Molnár, Szt. Domonkos-u. 18., f. 2-a.

Szücsmester alakit, javit bundákat uj bundák eladók. Höher, Reáltanoda-u. 19.

5 darab róka eladó. Dob-u. 82., II. 2.

Perzsabunda sürgősen eladó. XII., Gaál-u. 5-b I. 7. Böszrményi-utnál.

Nagyméretü, gyönyörü perzsabunda, szövetkabát, fekete orosz csikó eladó. Csáky-u. 16., II. 2.

Nerzbundát prima kanadait kifogástalan állapotban keresek sürgösen. Ajánlatot ármegjelöléssel „Bunda" jeligére Blocknerhez, Városház-utca.

Perzsalábbunda gyönyörü, egészen uj, sürgősen eladó. Csak vasárnap. Lloyd szálló, Berlini-tér 7., II. 28.

Perzsabunda, ágynemü, asztalnemü, törülközö, férfiöltöny eladó. Hernád-u. 24. fsz. 6.

Bolero, csikó 1000 pengőért eladó, középtermetre. V., Honvéd-utca 18. hátsó lépcső II. em. 2-a.

Féka női bunda, gyönyörü szép, középtermetre 3200 pengőért eladó, V., Honvéd-u. 18., hátsó lépcső II. em. 2-a

Két uj ezüströka eladó. T. 117—378.

Megveszem kopott, szakadó perzsa és láb bundáját. T. 423-784.

Keveset használt bundák eladók. Horthy Mut 76. III. 4.

35. Egyéb ruh. cikk

Magas áron vesz használt férfi- és egyenruhát Csonka, Kisfuvaros-u. 4., III. 24.

Használt férfiruhát és fehérnemüt legmagasabb áron veszek. Tel. 130-977. Klinkó, VIII., Berzsenyi-u. 7., üzlet.

Használt férfi és női ruhát, fehérnemüt legmagasabb áron veszek. Klinkóné. Tel. 134-860.

Használt ruhát, fehérnemüt veszek. NAGY, Teleki-tér 81-es bódé. T. 149-619

Extra zubbony eladó. T. 352—219.

Keresek használható 42 fek. félcipőt. „Elfogadható 5505" jel. fők.

Prima női, ffi télikabát és Polár róka privatim eladó. T. 469-321

Angolszövetü férfiruhák cipők, fehérnemük és perzsaszőnyegek eladók 5—7-ig. II., Forint-u. 8., I. 3.

42—43 sz. jó állapotban lévő bakancsot keresek. Kresz Géza-u. 32., IV. 2.

Magas áron vesz

használt ruhát, butort, fehérnemüt, szőnyeget, RÓZSA, Teleki-tér 142. T. 349-453., vas. 9-2-ig.

Frakk és szmoking eladó. Előtvös-u. 36. f. 4.

Egy sötétszürke gyapju öltöny eladó 180 magasra. Bulyovszky 43b., félem. 6.

Elegáns fekete télikabát és ruhák vékony alakra eladó. Károly-krt 1., IV. 5.

Eladó vadonatuj ezüströkagallér, női télikabátok, egyéb női ruhák. Horn Ede-u. 20. II. 11. délután.

Vatelinozott férfi télikabát jókarban eladó. Vasvári Pál-utca 11. II. em. 11.

Gyapju férfi öltöny privátnak eladó. Hollán-utca 52. IV. 2. Hétfőtől d. u. 4—7.

Tiszti köppenyt vennék IV., Fejér György-utca 4., II. em. 3.

Békebeli fekete télikabát és barna téli kosztüm kifogástalan állapotban eladó. Németvölgyi-ut 30/a fszt 1.

Női átmeneti kabátot, télikabátot, kosztümöt Marlen szalonból, Városház-u. 16., II. em. Hozott anyagból fazon és átdolgozást is vállalok.

Városi bunda, öltönyök, 43-as Bilgeri csizma eladó. Népszinház-u. 43.

Napi hirek

— **Naplrend.** Október 8. Vasárnap. — Róm. kat.: Magyarok Nagy-Asszonya. — Prot.: Etelka. Budapesten a nap kel 5 ó. 52-kor, nyugszik 17 ó. 11-kor, a hold kel 21 ó. 49-kor, nyugszik 12 ó. 59-kor.

Október 9. Hétfő. Róm. kat.: Dénes pk. — Prot.: Dénes. Budapesten a nap kel 5 ó. 54-kor, nyugszik 17 ó. 09-kor, a hold kel 22 ó. 46-kor, nyugszik 13 ó. 48-kor.

Elsötétítés vasárnap este fél 7-től reggel 5-ig, hétfő neste ¼7-től reggel fél 6-ig

Lalika

„A völgyben egy katona alszik" — olvasom Rimbaud versét vigasztalásul...

A völgy — talán a Maros völgye — már őszi szineket ölt. Fölötte a Görgényi-havasok is feltették fehér kucsmájukat s a folyó, amely itt pajkos hegyipatak, mintha a tél elől iramodna annyira. Riadt futásában el-elbotlik a meder ormótlan kövein, liheg és jajgat s temérdek rőt lombot hintáztat hullámain. A fák belelógatják lankadt karjaikat a vizbe, a haldokló tölgyek egy-egy vércseppet ejtenek a habokra s ha szél zug el a parton, nyomában záporként hull a nedves, őszi levél.

A völgy mélyén, hol sürü pára száll s nehéz ködök gomolyognak, halványkék őszi kikiricsek között fekszik Lalika, a szinte gyermek határvadász zászlós. Mohos, öreg kövek az ágya, szelid páfrány a feje alja s szél-tépett törpefenyő hajlik föléje. Meg-meglibben sapkáján a kakastoll...

Az álma mély s az álma szép, mint élete. Idáig játszott, gyermek volt — s megmarad örökké annak. A bús férfikor el nem éri. Gondok sosem felhőzik homlokát. Az idő nem fog rajta. Az arca mindig szép marad, szemét bánat sosem búsitja, haja nem őszül, kezét nem szántja vén ránc: övé az örök ifjuság.

Szeme felhőkbe néz, vágtató, gyors felhőkbe és látja a végtelent és tudja már a titkot.

Az erdők meg felzengenek, dalolnak a rengetegek: himnuszt hall, égi éneket, szelid mosoly van ajkán —
„s két rőt seb a jobboldalán".

(—ffy)

— **A hazáért.** *Tar László* m. kir. százados Erdély védelmében zászlóalja élén hősi halált halt. Október 9-én, hétfőn délután 3 órakor a rákoskereszturi hősök temetőjében helyezik örök nyugalomra.

Ifj. csikbánfalvai *Keresztes Ákos*, az Árpád-huszárok hadnagya 21 éves korában hazája védelmében szeptember 28-án hősi halált halt. Az engesztelő szentmiseáldozat október 10-én d. e. 9 órakor a szerviták belvárosi templomában fog az Egek Urának bemutattatni.

Ifj. *Biró László* tartalékos zászlós a keleti harctéren hazája védelmében vivott harcokban kötelessége hű teljesitése közben szeptember 14-én hősi halált halt. Bajtársai temették el szeptember 15-én az ezred hősi temetőjében.

Szendrei Lajos zászlós szeptember 22-én Erdély védelmében hősi halált halt. Huszonnégyéves volt.

— **Uj hadmüveleti kormánybiztosok.** A kormány dr. Toldy Árpád ny. főispánt, a székesfehérvári II. honvédhadtest területére illetékes országmozgósitási kormánybiztost tisztje alól saját kérelmére felmentette és utódjává dr. gróf Széchenyi György, Fejér megye és Székesfehérvár főispánját nevezte ki. Dr. Kathona Mihály Kiskunhalas megyei város polgármesterét pedig Duna-Tisza-közi hadmüveleti kormánybiztossá nevezték ki.

— **Husételt csak harmadosztályu vendéglőkben lehet majd kapni.** Az elmult napok közellátási razziái során megállapitották, hogy az első és másodosztályu éttermekben majdnem mindenütt lehet kapni feketevágásból származó husételeket husjegy nélkül, természetesen nagy felárral. A közellátási miniszter rövidesen kiadandó rendelettel tiltja meg az első és másodosztályu vendéglőkben, kávéházakban és éttermekben a marha-, borju-, sertés- és birkahusból készült ételek felszolgálását és csak vadak, halak és szárnyasok kiszolgálását engedélyezi. A harmadosztályu vendéglőkben, amelyekben a szerényebb igényü közönség jár, jegyre mindenféle husételt lehet kiszolgáltatni.

— **A tejjegyek beváltása.** Budapesten és környékén a tejjegyekre a kereskedők 9-én, hétfőn a következő mennyiséget szolgáltatják ki: az A jegyre 7 decit, a B jegyre 5 decit, az A-zs. jegyre 2 decit, A C, D és B-zs. jegyekre tejet nem szolgáltatnak ki.

— **Felhivás.** Felhivjuk olvasóink figyelmét mai számunkhoz csatolt kartonnyomtatványra, mely az uj sorsjátékra közöl felhivást. Ajánlatos a Török A. és Társa Bankház R. T. (IV., Szervita-tér 3.) közismerten szerencsés számu sorsjegyeit sürgősen megrendelni, mert azokat nagyon keresik.

— **Házasság.** Dr. *Endrei Károly* pénzügyi s.-titkár, tart. zászlós és *Juhász Veronka* f. é. október 7-én házasságot kötöttek.

Papp-Kökényesdy Ágnes és *Röder Vilmos* rohamtüzér főhadnagy f. hó 7-én Sopronban tartották esküvőjüket.

Bene Margit és dr. *Porpáczy Miklós* szeptember 20-án házasságot kötöttek.

Grimm Edith és *Liptay Károly*, a Gschwindt-gyár r.-t. cégvezetője f. é. szeptember 27-én a nagyfügedi r. kat. plébániatemplomban házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Az iskolásgyermekek biztonsága légi riadókor.** A tanitás megkezdésével a várható légi támadások miatt komoly probléma az iskolás gyermekek életbiztonsága. A fővárosi iskolaigazgatók részletes utasitást kaptak, hogyan gondoskodjanak légi támadás idején a gyermekek biztonságba helyezéséről. Ahol nincsen kellő befogadóképességü óvóhely, a gyermekek jórészét már a rádióadás megszüntekor hazaengedik, a távolabb lakókat pedig az iskolákhoz közeli óvóhelyeken helyezik el. Szülői értekezleteket is tartanak majd, hogy maguk a szülők döntsék el: a közeli óvóhelyen helyezzék-e el gyermekeiket vagy pedig idejében hazaengedjék?

— **Javultak az élelmiszerek a szigorubb ellenőrzés folytán.** A fővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet jelentése szerint szeptemberben az intézethez összesen 589 tejmintát küldtek be, ebből a kifogásolható 70 volt, 55 tejtermék mintából 19 volt rosszminőségü. Tizennégy zsiradékmintából 3-at kifogásolt. A liszt, kenyér és tésztanemüminták száma 36 volt és a kifogásolhatók száma csak 3. Az intézet 41 hentesárumintát vizsgált meg és 6-ot kifogásolt. A megvizsgált élelmiszerminták száma összesen 1471 volt, ebből a kifogásolt minták száma 147. A rosszminőségü élelmiszerek száma a korábbi időhöz viszonyitva tehát csökkent. Ennek oka a szigorubb ellenőrzés. A tisztiorvosok ugyanis Budapesten 101 élelmiszerelőállitó üzemet, 210 élelmiszerüzletet és piacot, 217 ételt és italt kiszolgáló üzletet, 134 tejüzletet és 3 tejüzemet vizsgáltak meg szeptemberben.

— **Ki festette a kőszegi Mária Terézia-képet?** Szombathelyi tudósitónk jelentése alapján megirtuk, hogy a kőszegi városházán talált Mária Terézia-képet Borsos József festette. Ezzel kapcsolatban Römer Camillo festőművész, a kép restaurátora irja nekünk, hogy a „Borsos J." jelzésü kép keletkezésének első két száma: 18, jól látható. A másik két szám azonban kitöredezett és igy csak föltételezni lehet, hogy 52-, vagy 62-ben festették a képet. Nem állitja, hogy Borsos festette a portrét, hanem inkább azt, hogy a festmény Borsosnál sokkal nagyobb külföldi festő alkotása. Érdemes volna azonban megállapitani, hogy a „Borsos J." felirás hogyan került a képre.

— **Tizezer frankot keresett tiz liter vizen és — szomjanhalt.** A nagy transzszaharai gépkocsiut egyik állomásán a viz annyira fogyóféiben volt, hogy a tuareg őr minden autósnak csupán egy litert adhatott. Kiszámitotta, hogy a vizeskocsi két nap mulva érhet csak hozzá. Tizenöt liter vize volt még. Ekkor beállitott két szomjas amerikai kereskedő és tiz liter vizet kért. A tuareg csak akkor teljesitette kérésüket, amikor a vizért 10.000 frankot adtak neki. Aznap este szörnyü homokvihar tört ki, ugyhogy a vizhordó gépkocsi csak egy hét mulva érte el a blokkházat. Addigra a tuareg 10.000 frankkal a zsebében szomjanhalt.

— **Kettős öngyilkosság Szegeden.** *Elekes Gyula* ny. itélőtáblai tanácselnök és felesége Feketesas-utca 16. sz. alatti lakásukon gázzal öngyilkosságot követtek el. Mikor rájuk történ az ajtót, a tanácselnök már halott volt, feleségének állapota életveszélyes. Több bucsulevelet hagytak hátra, amelyben életuntsággal okolták meg tettüket.

— **Katonák kézimunkái öt kirakatban.** Bergen norvég város egyik üzlete öt kirakatát az ottani kórházban üdülő katonák által készitett tárgyak kiállitásával töltötte meg. Ezek az izléses kézimunkák faragott és festett fatányérok, gyertyatartók, lámpák, játékszerek és közhasználati tárgyak. A katonákat, akik a furás-faragással üres óráikat töltik ki és kik a lombfürész kezelése révén uira visszanyerik kézügyességüket, a bergeni kórházban fokozatosan valóságos faragási szenvedély fogta el. Maga a kezelőorvos sem mentes e szenvedélytől és a leghumorosabb faifigurák és gyermekjátékok tőle származnak. A katonák tanitómestere egy külön e célra kiküldött, képzőművészeti főiskolát, végzett festő. Bajtársai példája annyira föllelkesitett egy sebesültet, aki jobbkarját elvesztette, hogy rövid idő alatt balkezével finomfaragásu, tökéletes fakanalat faragott.

— **Halálozás.** Dr. *Jelitai József* egyetemi m.-tanár, gimn. tanár Budapesten meghalt. Temetése hétfőn d. u. fél 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Gálffy Sándor nagyvárad-olaszi apátplébános szeptember 26-án, Nagyváradon, az utcai harcok idején, tragikus körülmények közt meghalt.

Thomée Józsi m. kir. postafőfelügyelő, iró, tartalékos százados, több vitézségi érem tulajdonosa Budapesten elhunyt.

Vámos Arnoldné sz. *Weichsler Gizella* f. hó 2-án hirtelen elhunyt.

Dr. iklandi *György Zsigmond* 56 éves marosvásárhelyi kir. itélőtáblai biró, aki családjával Marosvásárhelyről menekült, Szombathelyen szivszélhüdésben meghalt.

Reicheneggi báró *Malcomes Béla* 69 éves korában P.-Tagyoson meghalt.

Voigt Mária szeptember hó 28-án váratlanul elhunyt. Temetése f. hó 1-én a r. k. egyház szertartása szerint a farkasréti temetőben volt.

Özv. *Ballay Sándorné* hidaskürti földbirtokos október 2-án 79 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése folyó hó 4-én volt az uj rákoskereszturi temetőben, a római katolikus egyház szertartása szerint.

— **A budapesti katolikus egyházközségek központi tanácsa** Witz Béla kanonok, budapesti általános érseki helytartó elnöklésével ülést tartott. Petrovácz Gyula kormányfőtanácsos üdvözlő szavai után az elnök bejelentette, hogy az egyházi adók kivetése terén az eddigi kulcs marad meg. A költségvetésben fennmaradt összegeket részben az egyes egyházközségek adósságainak törlesztésére, részben a bombakárosult egyházközségek és plébániák segélyezésére fordítják. Több felszólalás hangzott el a menekültek támogatásával kapcsolatban. Ebben a kérdésben az elnökség dönt.

Szinház-Mozi

• **Fedák Sári** megcáfolja azokat a hireket, melyek Sopronba való költözéséről elterjedtek a fővárosban. Egyáltalában nincs szándékában a soproni szintársulatnál szerepet vállalni, épp ellenkezőleg, Budapesten akar eljátszani egy szerepet, tehát, a hiresztelésekkel ellentétben, Budapesten marad.

*

Pintér Imre, aki két évvel ezelőtt ünnepelte a Nemzeti Szinházban a „Piros bugyelláris" előadásán, mint Peták husárkáplár szinpadra lépésének 60. évfordulóját, pénteken töltötte be életének 80. évét. Rákosi Jenő igazgatása idején lépett a Népszinház deszkáira, miután korábban mint szinész és rendező, a vidék nagyobb városaiban működött. Mint kitünő népszinműénekes, a század elején Blaháné egyik partnere volt a Népszinházban. Két év előtti jubileumi szereplésekor drámai hevülettel, átéléssel, izes magyarsággal és még mindig meglepő erővel játszotta a huszárkáplár alakját.

*

A Fővárosi Operettszinház legközelebb bemutatóra kerülő „Hurrá, itt a szerelem" cimü zenés darabjának egyik női főszerepét Vizváry Mariska, a Nemzeti Szinház örökös tagja játssza. Melletto Csikós Rózsi, Kertay Lili, Mednyánszky Ági, Latabár Kálmán, Misoga László, Puskás Tibor és vitéz Gozmány György a darab főszereplői.

Október 8. Vasárnap

Szinházak

Operaház. 11: Garabonciás, ½5: Bánk bán (Od.) Hétfőn ½5: Nijusi legenda, Kremonai hegedüs, Magyar ábrándok (IX.) — **Nemzeti Szinház.** 2: Tacskó, 5: Nagyur (VIII.) Hétfőn 5: Mama (K. 1.) — **Vigszinház.** 5 és vas. 3 is: Mesebeszéd (Vas: T, Hétfőn: G) — **Andrássy.** 5: Ne bizz a nőben. Vas. ½3-kor is. — **Uj Magyar.** 5: Utcai ismeretség. Vas. 2-kor is. — **Főv. Operettszinház.** 5: Luxemburg grófja. — **Pesti szinház.** 5: „Candida". Az imádó és a férj. Vas. ½2-kor is. — **Madách.** 5: Artistanok. Vas. 2-kor is. — **Művelődés Háza.** 2: Szinigazgató. Kincskeresők. (V. 3. 1.) — **Vidám Szinház.** 5: Romeo és Piroska. — **Józsefvárosi Szinház.** ½5: A pénz nem boldogit. — **Kisfaludy Szinház.** ½6: Csere-bogár, sárga cserebogár. — **Népvarieté-Cirkusz.** (Sportcsarnok.) ½6: Artistaparádé.

Mozik

Atrium. 153—034. Őrdöglovas. ½3, ½5, ½7. Vasárnap ½1-kor is. — **Belvárosi Kiradó.** 181—344. Bemelő kövek. Bányászélet. A nagyvilág gyermekszemmel. Rajzos híradó a bombákról. Hiradók. Folytatólagos. 10-21. — **Corvin.** 138-983. Irju sasok 2, 4, 6. Vas. 11-kor is. — **Deák.** 126—032. Ördöglovas. ½3, ½5, ½7. Vas. 12-kor is. — **Fórum.** 180—707. Alarcos lovag. ½3, ½5, ½7. — Vas. ¾1-kor is. — **Hiradó.** 322-490. Kincses Felvidék. Salmo, a pisztráng. Egy nap a cirkuszban. Rajzos hiradó a bombákról. Hiradók. Folytatólag 9-21-ig. — **Kamara.** 423-991. Magaless a férjem ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. — **Kaszinó.** 338—102. Menekülő ember. ½3, ½5, ½7. Vas. 12-kor is. — **Korzó.** 182-818. A kis vadóc. ¾3, ½5, ½7. Vas. 11-kor is. — **Nemzeti Apollo.** 222—002. Az első. ½4, ½6, ½8. Vas. 11 és ½2-kor is. — **Pest.** 221-222. Makkhetes. ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. — **Rádius.** 122—038. Nóra. ¾3, ¾5, ¾7. Vas. 11-kor is. — **Scala.** 114—411. Menekülő ember. 2, ½4, ½6. Vas. ½1-kor is. — **Szittya.** 2, ½4, ½6. — **Szittya.** 111-140. Az első. ½4, ½6, ½8. — **Uránia.** 123-046. G. P. U. 3, 5, ½8. Vas. 11-kor is.

Rádióműsor

BUDAPEST I. VASÁRNAP. 8 Fohász, zene 8.59 Hirek 9 Unit. istentisztelet 10 Ref. istentisztelet 11 R. kat. egyházi ének és szentbeszéd 12.15 Operaházi zkar, közben 1 Diószeghy Miklós: Vasárnapi séta 1.45 Idői. hirek 2 Sorakozó! Jelentkeznek a nemzetőrök. Közv. 2.15 Hanglemezek 3 a) Védekezés a mezei pocok ellen b) Tehenek fertőző tőgybetegségei — 3.45 Somogyi—Eisemann: Mesebeszéd. — Közv. a Vigszinházból, I. felv. után Hirek 6.15 Beethoven: G-dur zongora-heg. szonáta (Ditrói-Csiby, Végh) 6.40 Őszi szerenád, idill. 7.05 Vasárnap sportja (Pluhár, Dessö) 7.25 Toki Horváth Gyula cigányzkara 8 Hirek 8.30 Magyar filmdalok 8.50 Ambrus-elbeszélés 9.10 Roosz szalonzkar 10 Hirek 10.10 Hirek németül 10.20 Cortot játszik Chopin müveket 11 Szórak. zene 11.45 Hirek. — Bp. II. 8.30—9 és 5—5.30 Nemzetiségi hirek. — Kisérleti adó. 3—4 Gondüző derü. — **Kassa** 8.30 Bp. II. 2.15 Hirek — 12.35 Magyar szórak. muzsika 5 Bp. II. Különben Bp. I. müsorát közvetiti. — **BUDAPEST I. HETFŐ.** 6.30 Uzen az otthon 7 Hirek, zene 8 Nemzetiségi hirek 8.30 Szórak. zene 10 Hirek 10.10 Kedvelt szalonzkarok 10.40 Müvészlemezek 11.40 Székelyvárak legendái: Mikóujvár. 12 Harangszó, majd rádiókar, közben 12.40 Hirek 1.25 Idői. 1.30 Honvédeink üzennek 2 Katonaszkar 2.30 Hirek 3.45 Postászkar 5.30 Csalló köz, a legnagyobb magyar sziget 5.50 Zongora 4.30 A kiüritéssel kapcsolatos közellátási tudnivalók 4.35 Künnecke: Idegen rokon, egyveleg 4.45 Idői. hirek 4.55 Magyar zkari dalok 5.30 A magyar humor gyöngyszemei: Mórabeszélés 5.45 Pertis Pali cigányzkara 6.10 Hegedüs Tibor, a Vigszinház igazg.: A festett világ rejtelmeiből 6.25 Halljuk a régieket 7.10 Az örök magyarság örök hitvallói. A halotti beszéd 7.30 Suk: Fantázia hegedüre és zkarra (Zathureczky, Dohnányi. és operaszkar) 8 Hirek 8.20 Szórak. zene 9.20 Szivtek 10 Hirek 10.10 Hirek németül — 10.30 Azurkék égbolt alatt 11 Magyar nóták 11.45 Hirek. — Bp. II. 5 Nemzetiségi hirek. — Kisérleti adó. 6.30—8.30 Gondüző derü. — **Kassa.** 11.40 Hirek magyarul és szlovákul 12 Harangszó 5 Bp. II. 5.30 Katonaszkar 6.20 Felvidéki emlékek 6.40 Hegedü. 7.05 Könnyü zene. Különben Bp. I. müsorát közvetiti.

Neugröschel Lajos
a Moktár ny. igazgatója
elhunyt és kivánsága szerint szeptember hó végén teljes csendben eltemetetett. Gyászolják külföldön élő fia, menye és egyetlen unokája.

A vasárnap sportja

Atlétika. Ügyességi csapatbajnokság a Margitszigeten d. u. 2. — Birkózás. Budapest-csapatbajnokság a sportcsarnokban d. u. 4. — Kerékpár. Hegyi bajnokság a Szépvölgyi-ut—Hármashatárhegy utszakaszon d. u. 2. — Kézilabda. Bajnokság: BTC—Kistext, BLE „II"—Csepel, M. Pamut—Beszkárt, Elektromos—MAFC, BLE „VII"—Munkás TE és BLE „IX"—UTE. — Labdarugás. Hadi bajnokság: Ferencváros—N. Vasas, Elektromos—Kispest és Csepel—Zugló.

Lóverseny

Vasárnap: Ügető. Az első soronkivüli ügető vasárnapon 10 versenyszám kerül eldöntésre. Érdekesebb futamok: a Nemzetközi mechanikus hendikep és a Vecsey Zoltán-dij. A versenyek fél 1 órakor kezdődnek. Jelöltjeink: I. Karádi Katalin—Foliáns, II. Jobbágy—Zsuzsi T, III. Marschall hajt.—Éva, IV. Álmos II—Jaj Liza, V. Little Tich—Dolly, VI. Harsona—Rozsnyó, VII. Elimár D—Formás, VIII. Pamuki Hilda—Cipra, IX. Thekla—Cimbora, X. Dévaj—Estifény.

A szerkesztésért felelős dr. Berecz Lajos főszerkesztő, a kiadásért Seifert Alfréd, a nyomdáért Kertész Árpád.

Közgazdaság

Zakariás István az Országos Földhitelintézet vezérigazgató helyettese. Az Országos Földhitelintézet igazgatósága dr. Demel Aladár nyugdijbavonulása folytán Zakariás István m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvezető igazgatót bizta meg a vezérigazgatói teendők ellátásával és őt a vezérigazgató helyettesi cimmel ruházta fel.

Az Egyesült Izzólámpa- és Villamossági Rt. Ujpest szeptember 27-iki igazgatósági ülése megállapitotta az 1943 máj. 1-től 1944 ápr. 30-ig tartó üzletév mérlegét, mely az értékcsökkenési tartaléknak 2,211.101.43 pengővel való növelése után 2,831.532.40 pengő összegü vagyis az előző évi 1,890.030.06 pengő nyereségáthozat hozzáadásával 4,721.562 P 55 f tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság elhatározta, hogy a vállalat ez évi október 11-ére összehivandó rendes évi közgyülésének, a kormányrendelethez alkalmazkodván, a mult évivel azonos 5% osztalék, vagyis részvényenkint 5.— pengő kifizetését és a tartalékalapnak 1,550.000.— pengővel való növelését javasolja.

Kisnyilttér

Dijszabás minden pénteki számunkban

I—42. Adás-vétel

1-5. Berendezés

1. Bútor

Olcsó butort részletre is. Wesselényi-utca 63. Melsztertől.

Butort hosszu részletre is Melszter asztalostól, Andrássy-ut 66.

Sajátkészitményü butort Sieboldnétől, Dohány-utca 27.

Sivl és modern butort, kárpitosárut olcsón vásárolhat Tóthnál, Ferenc-körut 20. Vidékre csomagolás.

Háló és komb. szobák, székek eladók. Bombakárosultak 10% eng. Szentkirályi-utca 34.

Kombinált szobák, rekamiék, konyhák részletsi kedvezménnyel. Bányafalvi, Izabella-utca 11.

Hálók, kombinált berendezések, jó minőség, nagy választék olcsón. Butormagazin, Mária-utca 48.

ASZTALOSOK és KÁRPITOSOK
termelő és értékesitő szövetkezete.
Eladási helyek: Podmaniczky-utca 14. Üllői-ut 15., Baross-u. 9. Üzletünkben mindennemü lakásberendezések.

Irodabutort is
Kocsis Jánostól vegyen. Uzlet: Visegrádi-u. 14. Tel. 112—821.

Modern és stil
BUTOROK
nagy választéka Alsner Ödön mübutorasztalosnál, Baross-utca 13. Tel 142—891

Lánc-ágy
VI., Podmaniczky-u. 19.

Butort Nagy Győzőtől vegyen: VIII., Mária-u. 6. Rec. 3 párnás P 610, háló és komb. szobák olcsón.

Ebédlőbutor eladó. Izabella-u. 44a. házfel.

Szép kombinált szoba, háló, irószattal, karszékek eladók. Jókai-utca 36., I. 8. Bárán.

Szekrények, rézágyak, tükör, asztal költözködés miatt eladók. II., Hidász-u. 5. Telefon: 165—649.

Használt hálószobabutor eladó. XIII., Reitter Ferenc-u. 10. földszint 1.

Ebédlőbutor keményfából, bőrözött székekkel, kitünő állapotban eladó. Ujpest, Kassai-utca 54. II. em. 2.

Önélmet ebédlő és ágy eladó. 830—686.

Hálószoba, ebédlő, előszoba, függönyök, csillárok kizárólag vasárnap d. u. 2—6 óra között, Telepes-utca 8. földszint. T.: 184—775.

Ant. szekrény eladó. Felső Zöldmáli-ut 11.

Használt kombinált szoba eladó, 2200.—. XI., Nagykikinda-u. 14. f. 1.

Nagym. diófa könyvszekr., iróasztal és am. koxkályha elad. v. elcs. Leicára. Kispest, Kisfaludy-u. 41.

Kombinált szekrény és háló eladó. XIII., Csángó-utca 9. fszt. 3.

Eladó rádió, gépgramafon, szelon, képek, szekrények, tükrök, függönyök és egyéb apró disztárgyak stb. Józsefkrt 69. III. 46. Telefon 136—177, d. e. 10, d. u. 4-ig.

Ebédlőbutor, szekrények, ágyak, fotelok és különböző butordarabok eladók. Ráday-u. 31., bal szárny I. 2.

Paliszander ebédlő sürgősen eladó. Üllői-ut 4. I. 5.

Uj és használt
MŰBUTOROK
adás-vétele jutányosan
NYILAS-nál,
VII., Rózsa-utca 38/b. (Király-u. sarkánál.)

Gáztüzhely, fehér, Szilget-u. 23., sportszlet.

Mérlegmázsa eladás. — Kollár, Péterfy S.-u. 32.

Nagym. automata kályha eladó. Nyitray, Teréz-krt 21. T. 124—043.

Lyukbilliárd kölcsönzés, eladás. Körös-u. 17-b.

Autogelzerl és gázfütőtestet, gázkályhát keresek megvételre. Tel. 258—569 reggel fél 9-ig.

Amerikai
Heating kályhát
400 cm³ fütésre, ujat v. használtat, jó állapotban, sürgősen vennék. T. 456—137. D. u. 3—5.

Szén- és fafütésü vaskályhákat azonnal szállitok. Aj.: „Nagyobb tétel" Hansenstelnhez, Dorottya-u. 8.

Fürdőkád zománcos öntöttvas eladó. Szent István-krt 7. házf.

Pénzszekrény közepes nagyságu eladó. Salétrom-u. 9. kapu alatt.

Villany vagy kis öntött vaskályhát megvételre keresek. II. Ezredes-u. 13. IV. 4.

Kocsma berendezés és kályha eladó. Soroksári-ut 6. házf.

Takr-tüzhely eladó. Paulay Ede-u. 5. II. 15.

Különb. lakber. eladó Szív-u. 12. I. 5.

Zománcozott tüzhely eladó. Veres Pálné-u. 8. II. lépcső félemelet 3.

Mérleg mázsa, gyorsmérleg eladó. IX. Gönczy Pál-u. 2. Kollár.

6-11. Gép, müszer

6. Foto, optika

Kis Dessa fényképezőgép állványnyal, fénymérővel eladó. Haas, Alkotmány-u. 19.

Prima kisfilmes Alitax fényképezőgép filmekkel eladó. Cim: Bp., VI., Szív-u. 39-a., f. 5. Szekeres.

Leica IIIc. fényképezőgépet lehetőleg, ujat keresek megvételre. Telefon: 364—197.

Xenon 2-es lencsés Nagel Pupille fényképezőgép 1500-ért eladó. Erdeki. Kecskeméti-u. 5., II. 9., ¼4—½5 között.

Eladó szinte uj Rolleicord 6x6, 3.5 készent. „Cim és ár 55428" fők.

Vennék sürgősen 6x6-os Rolleiflex Tessár 3.5 automatával és távlencsével vagy Leicát. Értesitést hétfőn 258-834.

Leica Elmár 3.5-ös, kifogástalan állapotban eladó. Molnár, Bécsi-ut 92. fszt. 11. 13—20 óra között.

Contax III. eladó. Hétfőtől, Margit-körut 7. Schuch kárpitos.

Rolleicord 4.5 felszereléssel eladó. „1500". Bölcs, Pestujhely, Székely-u. 18. Vasárnap.

Rolleiflex fényképezőgép Tessárral eladó. Hernád 33. f. 7. Müller.

Keskenyfilmhez, erősitőt vennék. Herrer, Kelenl K.-u. 52.

Plabel Makina eladó. Hétfőn. T. 384—615.

Rolleyflex fényképezőgép és keskenyfilmvetitő és felvevő eladó. Hétfőtől. T. 186—283.

Leicát vennék sürgősen Tel.: 9—4-ig 112—196.

Modern rádiómat elcser. márkás fényk.-gépre v. prizmás látcsőre. „Csere 8316" jeligére fők.

2.8 f. 6X9-es filmes gép, Puch Styriette s.-motor. v. 3—5 h. 5—6-ig. Csalogány-u. 26., II. 2.

Plabel Makinához lemez, pack és rollifilm kazettát magas áron veszek. Vasárnap 3—12. Telefon: 189—679.

Uj mikroszkop, Steindorf gyártmányu, 1500 nagyitásu, eladó. Tel.: 116—512.

Leicka használt eladó, alkalmi. „Sürgős 5615" jeligére főkiadóba.

Contax II. eladó. Pozsonyi-ut 52. I. 3.

Leicát v. Contaxot vesz „Legm. ár 5662" fők.

Fényk. g. távm. és kisf. Péterfy S.-u. 42. f. 3.

10½ cm-es csigamentes 4-es optikát keresek. Vas. 8—12. T. 189—679.

Alkalmi vétel! 3×8 mm Siemens felvev., Proton leadó 4400. Kedden egész nap. Conti-u. 29. Török. Tel. 136-522.

Leitz Thambar objektivet vennék. „Portrait 55689" jel. főkiadóba.

Tenax I. börtáskával eladó. „Alig használt 5621" jel. főkiadóba.

Fényképezőgépet veszek, márkásat. Sajó-u. 6. Mosoporüzem. 12-től 3-ig.

8. Irógép, irodagép

Táskairógépet, márkással, priváttól vennék. T. 355—352. Molnár-iroda.

Táskairógép Ia eladó. Kerékgyártó-u. 20. I. 5.

Elektromos számológép eladó. „Svájci 33475" Erzsébet-krti fők.

Portable irógép, uj, legmodernebb Mercedes eladó. Szent István-körut 22. fszt. 3. Hétköznap: 9—1-ig. Tel.: 124—175.

Márkás irodai irógép, priváttnak eladó. Üllői-ut 52-B. II. 3.

Continental táskagép eladó. „2000 8758" jeligére a főkiadóba.

Irodai Continental, jó, eladó. Nagy kábelgyár, Paulay E.-u. 57.

Táskairógép vadonatuj ezerötszázért eladó. — Kiscelli-utca 73.

Veszek használt Remington Portable irógépet. Ajánlatok ármegjelöléssel „Sürgős 46709" fők.

Számoló- és iróg. eladó. Alkotmány-u. 20. IV. 15.

Adler 30 finom uj táskagép priváttnak eladó. Szent István-krt 15. III. 3.

Olympia uj irodagép eladó. 136-308.

Irógép eladó. XII., Márvány-u. 50. II. 8.

Táskairógép eladó. Havas-u. 3. fszt. 2.

Royal, Hermes, Gröme táska irógépek eladók. Erdeklődni minden időben, vasárnap is. Prófeta-u. 5., f. 7.

Irógép, svéd, gyári irodai modellt cicerónéma táskagépre v. eladom. T. 15—76—27.

Elsőrendü irodai gép eladó. Lovag-u. 7. fszt. 2

Használt v. uj irógépet veszek. Nagy Józsefné, kábelgyár, Paulay Ede-u. 57. T. 427—077.

9. Varrógép

Varrógépét, rosszat is veszek, eladok, javitok. Donát müszerészmester, Kálvária-tér 12. Telefon 135-591.

Süllyesztő Singer gép eladó. Egresi-ut 198.

Singer varrógép ela. Erzsébet-krt 20. I. 6.

Singer süllyesztőst eladó Lujza-u. 2. fszt 6.

Prima Singer süll. varrógép sürgősen olcs. eladó. XIV., Amerikai-ut 64., fodrászüzlet.

Eladó egy karikashajós Omega varrógép. Veres Pálné-u. 25. Házf.

10. Egyéb gép

Kötőgépek kitünő á.-apotban eladók. „Kötőgép" jeligére, Pogány hirdetőbe, Ferenc-krt. 39. szám.

Motor W. 220—330 HP 07.3 f. eladó. Váci-ut 33. f. 9., d. u. 5-től.

Eladó 1 drb henger továtkoló és csiszológép, Amme Giesecke és Konegen Aktiengesellschaft braunschweigt gyártmányu 1000 mm. munkahosszal, kifogástalan állapotban. Bagi Ferenc gépüzeme, Magyarkanizsa. Tel. 54. B. B. v. m.

Szivattyuk benzinmotorral raktárról kaphatók. Bajor gépkereskedő, V., Zápolya-u. 32.

Gépszij haszn. 8 m., 12 cm., 5 m., 9 cm. „Eladó 55434" fők.

Motor W. 220—330 HP 07.3 f. eladó. Váci-ut 33. földszint 9.

Eladó virágházi berendezés etage fütéssel, 2½ lóerős benzinmotor. Ferenc-krt. 26., II. 1., d. u. 17—20 között.

Motor, 1 és fél lóerős eladó. Kassai-tér 14.

Keleti szőnyeget veszek
jó áron. „Prima 18377" jel. Blocknerhez, Városház-utca 10.

Perzsaszőnyeg hibátlan moszul 3X1.60 priváttnak. T. 367—091.

Magyar perzsa szőnyeg és menyasszonyi ruha eladó. Telefon 149-937.*

5. Egyéb berendezés (Kályha, üzletber. stb.)

Fürdőkád, zom. önt.-vas eladó. Vasárnap: 10—13 óra. Gyáli-ut 15-c. fszt. 13.

Saját gyártmányu
irodabutorok
nagy választékban
UNIVERSAL
IRODABUTORGYAR,
VII., Wesselényi-utca 8. Telefon 226-692, 226-693

Pénz- vagy okmányszekrényt, nagyobbat vennék. Csonka, Disz-tér 2. Telefon: 160—040.

Használt tüzhely eladó. III., Beszterce-u. 6.

Füuri eb., bronz csillár és telef. hangsz. Zsigmond-u. 1. II. 21.

KÁLYHÁK
fa-, szén- és fürészpor-tüzelésre,
vizlárolók
légoltalmi célra bádoglemezből megrendelhetők
Szalai Károly
XIII., Váci-ut 69.

Borsos József

Az elégedetlen festő

Repr.

Csánky Győr

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének

I—IX. kiállitásain

dijat nyert művészek névsora.

Állami I. vizfestménydijat nyertek: Vida Árpád (1911) Bakoss Tibor, Raáb Ervin (1913) Deák Ebner Lajos, Kőrösfői Kriesch Aladár, (1919) Nagy Sándor, Nádler Róbert, Boemm Ritta, (1920) Koszkol Jenő, (1921) Szlányi Lajos, (1922) Edvi Illés Aladár (1923) Berón Gyula (1925)

Állami II. *vizfestménydijat nyertek:* Boemm Ritta (1911), Wágner Géza (1913), Haranghy Jenő, Szmrecsányi Ödön (1920), Baranski E. László (1921). gy. Takách Béla (1922), Koszkol Jenő (1923), Hessky Iván (1925)

Állami pasztelldijat nyertek: m. Major Jenő (1911). Undi Mariska (1913), Katona Nándor (1919) Márton Ferenc (1919), Poll Hugó (1920), Edviné Karádi Etel (1921), Kunwald Cézár (1922), Fesztyné Jókai Róza (1923), Kunffy Lajos (1925)

Állami [illegible]: [illegible]

Borsos József

Kosaras leány, dagf.

Repr. 557. l

Zitterbarth Mátyás

archeje repr. 558. l.

LykaMagymű1300-50

Budapest székesfő

450 szám

1936 - XIII

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Mi emlékez

R Ajánlott | Budapest 4
Bp. 4 | 3802 /d

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borítékok

Borsos József

Leányok bál után

Rajz.

X

LykaMagyműI800-50

556. l.

Barabás Miklós
Borsos József
1818

Radocsay Dénes: Borsos és Barabás. (Német és olasz kivonat p. 335.) Szépművészet 2. évf. p. 307—311. 4 t. 9 kép.

1765. 2033. 2012. 1762. 1

1766. 1771. 17

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre .. 12 frt, félévre .. .. .. 6 «; Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre .. 8 frt, félévre .. .. .. 4 «; Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre .. .. 6 frt, félévre 3

42. szám. — 1876. Budapest, október 15. XXIII. évfolyam.

GYULAI PÁL.

Gyulai Pál, a budapesti tudomány-egyetemen a magyar irodalom és irodalomtörténet tanára, a mult nyáron kiállott nagyobb betegsége következtében, csak októberben kezdhette meg előadásait, melyeket mint Toldy Ferencz utóda folytat. Az uj egyetemi tanár nem az egyetemek vizsgálatai és fokozatai utján szerezte meg a jogczimet ez állásra; képesittetése künn z irodalom szabad mezején hosszas és eres működése által történt, az egész lt magyar közönség szemeláttára, az i körök, pártok és elvek harczaiban, k itélete szerint, kik őt a Kisfa- ág tagjává, majd alelnökévé s ományos akadémia levelező, iává, s mint ilyent az aka- széptudományi osztályátették, s pályája két öltőt, s mint aestheműbirót és a maváló mesterét a zták (1868-ban lommal csak t maradtak Tanári tt targyü- a

Gyulai működése ugyanis, egy kötet költeményén, két kötet beszély- és életképféle művén s nehány önálló gyüjteményben még meg nem jelent novellán kivül, birálatokból, széptani fejtegetésekből, irodalmi polemiákból és tanulmányokból áll. Bármily elismerést érdemel is, mint költőnek, kitünő műgondja, minden affektácziót kerülő, sőt megvető igaz érzése, s nem ritkán a valódi pathosz magaslatára emelkedő felhevülése, a belső alkotás formáiban elért egyszerüsége és világossága: irodalmi hatásának nagyobb fontossága még sem ezen a téren van; s bár beszélynemü munkáiban prózájának minden ereje és bája, styljének művészi szabatossága, jellemzésének biztos és élethü vonásai, szinezésének minden fényre és árnyalásra elégséges változatossága, s a műalkotásban itt tán még magasb fokon mutatkozó költői tehetsége mind együtt található: irodalmi pályája tetőpontját mégis mübirálataiban és tanulmányaiban fogja kijelölni a biráló, ki egész működését szemügyre veszi.

Gyulai valóban a mübirálat terén tett, ugy szólva pótolhatatlan szolgálatokat korának. Azon nemzedékhez tartozván, mely közvetlenül Petőfi és Arany nyomában lépett az irodalmi térre — bár mint költő

GYULAI PÁL.

alig állott Petőfi és Arany hatása alatt — mint műbiráló egészen ezek irányának bajnokául lépett fel. Az irodalmi körökben, a népköltészet alapján művészivé emelt magyar lyra és magyar epika harczait ő harczolta meg legkitartóbb hűséggel, legfáradhatatlanabb lelkesedéssel, legalaposabb elemzéssel. E harczokban egyszerre támadott a mult és a jelen irányában: ostromolta azokat, kik Petőfiben és Aranyban csak epigonokat, a Vörösmarty és kora költészetének gyengébb utóhajtását s a tetőpontról lejtőre jutását tanitották; de nemcsak ostromolta, hanem ostorozta ama kortársakat, kik Petőfi nevét hangoztatva, foszlányait zászlóként lobogtatva, a nemzetivé lett műköltészetet a tájköltészet sáros zugutczájába vezették, honnét nincs haladás és emelkedés, s ez, oly egészséges természetü költőt boszantó affektáczióval utánozni meg nem szüntek, s ily módon mesterök: Petőfi nevét dicsőitve is csak kompromittálták.

Ez irodalmi harczokban nemcsak az Auróra-kör elveit és eszméit konzervativ, sőt retrográd irányban fejlesztő Toldy Ferenczet és társait támadta meg; nemcsak a Petőfi irányát megvető, s a Szelestey „Falu pacsirtájá"-ban mégis a nemzeti költészet hajnalát ünneplő, elvtelen Császár Ferenczet tette kérlelhetetlen gúny tárgyává, hanem Gregusst is meg-megérintette, ki Petőfi iránt elfogult, Arany iránt elejétől kezdve hódolatteljes volt, s ki e kettőnek működését és irányát külön választva nem ritkán a Toldyéhoz közeledő elméletekkel magyarázgatta az ugynevezett „népies"-t, mint a műköltészet valamely alacsonyabb ágát. Sőt volt e kérdésekben polemiája Erdélyi Jánossal is, ki Hegel eszmei fejlődésének elmélete szerint egyrészt mindenkit és mindent méltányolt mint a maga helyén szükségszerü fejleményt, másrészt pedig mégsem ismerte el Petőfiben teljesen a magyar lantos költészet s főként a magyar dal és a költői genre-festés legnemzetibb formáját, s legművészibb bravourját; sőt a Petőfi egyénisége ellen tanusitott, olykor nem is titkolt ellenszenvét önkénytelenül átvitte költészetére is.

Gyulai ez irodalmi polemikus müveit „Petőfi Sándor és lyrai költészetünk" czimü tanulmánynyal kezdette meg s tetőpontjára emelte abban a három, sőt négy részből álló czikksorozatban, mely a „Budapesti Hirlap" tárczájában jelent meg s polemikus bevezetése után Arany „Toldi estéjé"-t, Tompa lyrai költeményeinek második kötetét birálta, s az ugynevezett „legujabb magyar lyra" képviselőit (Tóth Endre, Zalár, Lisznyay, Tóth Kálmán, stb.) vette szemle alá, elég magas mértékének szigoru alkalmazásával. E czikksorazat egészen mozgalomba hozta a fővárosi irói köröket, s drámabirálatait s a nemzeti szinház előadásairól közölt czikkeit ezekhez véve, Gyulai mint kifejlett kritikus állt a közönség előtt s az irodalomban.

Mind e műbirálati czikkek és tanulmányok, melyeknek akkortájon „Tanulmány és polemia" czim alatt gyüjteményes közrebocsátását is tervezte, eléggé jellemzik Gyulai irodalmi alakját, irói pályája ez első felében. Nézeteit és véleményét szélesebb tanulmány és vizsgálódás, behatóbb elemzés és önbirálat által mindenkor a meggyőződés magaslatára törekszik emelni; meggyőződését pedig nyiltan, tartózkodás nélkül hirdeti, s az ellenvéleményt bátran és hevesen, ha szükség, kimélet nélkül is ostromolja, s az irodalmi irányt, melyhez csatlakozott, eszmékkel gazdagitja s minden erejével azon van, hogy az irói körök és kotteriák irodalmi pártokká emelkedjenek, melyek eszmékért és elvekért küzdve, az irodalom magasb érdekeit legjobb tehetségök szerint, önzetlenül szolgálják. Népszerüségre nem törekedett, káprázató eszmék bőségével nem dicsekedhetett, de a mit látott, tisztán látta, s a mit elmondott, erélyesen fejezte ki. Bölcseleti és irodalomtörténeti tanulmányokban nem mérközhetett Erdélyivel, de nem is tévedt el a bölcseleti rendszerek eszmeköreinek labyrintjében, hanem saját éles dialektikájával használta fel mind azokat az irodalmi eszméket, művészeti és széptani elveket, melyeket az élet és költészet terén egyaránt világos látása után gyüjtögetett. Mint a feltörekvő irodalom tagja, némileg háttérbe szoritotta a történelmi szempontokat s szoros művészeti szabályok szerint itélte az ugynevezett „irodalmi aranykor" bajnokait s hirdette, hogy a lyra és epos még nemzetiebbé lett Vörösmarty után, s magasabbra is emelkedett, s a költészet e két birodalma közül, „melyekben Vörösmarty huszonöt éven át egyedül uralkodott", az elsőben Petőfire, a másodikban Aranyra szállott az uralkodás.

Mind ennek teljes kifejtése azonban időt kivánt, s Gyulai az irodalomtörténeti szempontok iránt is nem sokára bőven kimutatta méltányló érzékét. Midőn a magyar tudományos akadémiában „Katona József és Bánk bán-ja" czimü nagyobb tanulmányával, mint levelező tag széket foglalt, egy irodalomtörténeti igazságszolgáltatással lépett a közvéleményben magasabbra. A biró lelkiismeretes elővizsgálata, beható tanulmányozása, éles elemzése s igaz itélete van e szép müben, mely után — már másfél évtized óta — senki sem nyult, s alig is nyulhatott valaki e kitünő tragédia derekasabb elemzéséhez. E munkáról oly jellemzően irta egy kitünő kritikai lap, hogy „akár teljesség, akár a vizsgálatban tündöklő lelkiismeretesség, akár előadás tekintetében versenytárs nélkül áll irodalmunk ilynemü termékei között". S e munkának versenytársa ismét Gyulai tollából került ki, midőn „Vörösmarty életrajza" 1865 őszén megjelent. Ez életrajz nemcsak Vörösmarty életét és működését ismerteti a kegyelet és birálat tapintatos vegyitésével, hanem egyszersmind kimeritő korrajza irodalmi életünknek 1825-től 1850-ig. A lyra, eposz, beszély és dráma, a kritikai irodalom, a a folyóiratok irodalma, az akadémiai pártok élete és az irodalmi harczok, a nemzeti szinház megnyitása és első évei Kisfaludy-társaság alakulása, az iró[illegible] rosi társas élete mind hü képekb[illegible] előttünk és oly sok más politi[illegible] dalmi és irodalmi mozzana[illegible] vázlatokban, kellő hely[illegible] hogy az olvasó zavarba[illegible] gazdagságot, a kitünő [illegible] a müvészeti előadást [illegible] kitünő munkában, va[illegible] elemzését, az irodalm[illegible] oly szerencsés össze[illegible] hangulat költői erejé[illegible] tozatain keresztül m[illegible] nül viszi magával.

Valóban Gyul[illegible] ben irói tehe[illegible] ragyogóan m[illegible] bonczoló és értelmező, korfestő és jellemrajzoló, költő és szónok egy személyben, mint a jó történetiró. Felhevüléseiben különben is épen annyi a költői, mint a szónoki elem, s ez mérsékli őt az áradozásoktól költeményeiben, segiti a compositio művészi formáiban, midőn emlékbeszédeit alkotja.

Négy emlékbeszédét mind sikerültnek tartjuk a maga nemében. Kazinczy emlékünnepén még kolozsvári tanár korában tartott beszéde nemcsak rajong és lelkesül, de birál, int és oktat is, hogy a nyelvujitók kimutatott hibáit ne fejleszszük tovább a jövőben. Pákh Albert emlékezetét baráti részvéttel és benső megindulással, b. Eötvös Józsefet működéséről nagy vonásokkal és élénk szinekkel festett szónoki mellképben ünnepelte az akadémiában. Toldy felett tartott emlékbeszédére még mindnyájan jól emlékezünk. Nem az irodalmi ellenfél: az idő által mind közelebb-közelebb hozott jó barát szól ez emlékbeszédben, kinek ecsetét az árnyalásban a kegyelet, a fényoldalak szinezésében a rokonszenv és meghatottság vezeti. Kemény Zsigmond emlékét is ő fogja ünnepelni: barátja volt és tanitványa ez elhunyt nagy irónak, kitől a franczia irodalom müvészei — egy Planche, egy Nisard s az angol Macaulay mellett legtöbbet tanult irói pályáján.

A regény- és drámairodalom terén volt valóban (ha nem csalódunk) Keménynek legnagyobb hatása Gyulaira. Kemény regényeiben a felfogás és alakitás tragikai irányzata anyagul, Kemény irodalmi társalgása pedig ösztönül szolgált Gyulainak, hogy a drámai müalkotás titkait éveken át mind mélyrehatóbb vizsgálat tárgyává tette. Mint a nemzeti szinháznál, már az ötven[illegible] évek alatt s később a hatvanas évek [illegible] ismét a legutóbbi ideig, a dráma[illegible] bizottság tagja, több irodalmi és [illegible] lapnál pedig a szinházi rovat vez[illegible] az akadémiai pályázatoknál a [illegible] latok előadója folyvást a k[illegible] gikai felfogás tisztázás[illegible] fejtegetéseinek, gyakra[illegible] sainak és támadásain[illegible] előmozditotta azt a [illegible] Szigligeti tragika[illegible] Pál"-tól „A tró[illegible] A franczia kla[illegible] mánya, Shak[illegible] romantiku[illegible] a szini [illegible] elemz[illegible] drá[illegible] r[illegible]

méltó kritikus-társa: a már elhunyt — sajnos, csaknem el is feledett! — Erdélyi János. A Kisfaludy-társaság által kiadott „Magyar népköltési gyüjtemény“ mellett, mint egyik szerkesztő, Gyulai irta a kitünő és tanulságos jegyzeteket a mystériumokhoz, a balladák- és népdalokhoz, s e jegyzetekben is fontos, költészettani és irodalmi kérdések megoldásához járult lényeges adalékokkal.

Életrajzát ez alkalommal nem közöljük (megjelent a „Vasárnapi Ujság“ 1869. évi 50. számában,) csak azt emlitjük még fel, hogy 1873 óta ő szerkeszti az ujonnan meginditott „Budapesti Szemle“ czimü folyóiratot, s hogy a magyar irói segélyegyletnek 1862 óta viszi sok fáradsággal járó titkári hivatalát.

Imé ezek főbb vonásai amaz irodalmi pályának, mely Gyulait a Toldy Ferenczt tanszékére vezette a budapesti tudomány-egyetemen. Az irodalomnak kétszeres haszna lesz Gyulai tanári müködéséből: lelkiismeretes itéleteinek, mivelt izlésének példája s alapos tanulmányai gyümölcsözni fognak az ifjuság irodalmi művelödésében; tanári buvárlatainak eredményéből pedig az irodalom is fog nyerni egyes élet- és korrajzokat s talán egy-egy korszak irodalmának történetét is.

A történetirásról is áll a mondás, hogy „vita brevis, ars longa.“ Irodalmunk történetének bármily szerény palotája is nem fog hirtelenében felépülni. Kivánjuk, hogy annak ne csak müvészi tervezésében vehessen részt, hanem épitését is mennél tovább vezethesse Gyulai Pál.

D. J.

Zsuzsi néni emléke.

Emlékszem még, jól emlékszem
Rózsapiros két arczára,
Mosolyhintő két szemére,
Adakozó két kezére, —
Meg a sok jó pogácsára.

Lenn a kertben: a szilvásban,
Kinn a hegyen: a szőlőben,
Otthon meg a benyilóban:
Almárjomban vagy fiókban,
Volt ajándék mindig bőven.

Hányszor adott telt tarisznyát:
Útravalót a diáknak!
Sok jó sódart megkövesztett,
Czuppos csókkal úgy eresztett,
Minden őszszel a világnak.

Mintha szülöm, anyám volna,
Rája mindig úgy tekinték;
Minden szava kész parancs volt,
Pedig szegény nem parancsolt,
Csak úgy kért a jóra mindég!

Zsuzsika volt lyánykorában,
Menyecskének szép Zsuzsánna,
Anna volt mint özvegyasszony;
Vér szerint kit úgy hivhasson,
Nem volt fia, se leánya.

Ránk pazalta tiszta szíve,
Anyai lelke minden kincsét;
Szeretetét úgy megosztva,
Mint a nap is jóra — roszra
Későn, korán sugárt hint szét.

S mennyi erő volt e szívben,
Élni — halni egyként bátor!
Egy levélke nem sok, annyi —
Annyi sem jött hirül adni
Haldoklását messze, távol.

A rokonság csak siratni,
Csak temetni érkezett meg;
Együtt aztán eltoroztak,
Egygyén — mássán megosztoztak:
Békeségben megegyeztek.

Egynek hagyott kendert, vásznat,
(A szeretet igaz osztó!)
Másnak hagyott zsákot, ponyvát, —
Harmadiknak egész konyhát, —
Nekem nincs se pénz, se posztó!

De nem bánom! Nem is vártam
Semmit, semmit, — ha szivét nem!
Sok nagy urat ismer Tolna,
De mindnél gazdagabb volna,
Ki azt bírná örökségben!

Dömötör János.

A kecskés-völgyi malom.

Elbeszélés.

Irta **Vértesi Arnold.**

IV.

Az éj leereszkedett már. Nemsokára éjfél körül is jár az idő. A malomban minden csöndes; alusznak.

Tilili pintérmester jó késöcskén ugyan, de végre mégis eltávozott. Hogy eljutott-e szerencsésen haza ig a faluba, arról nem állhatunk jót, oly állapotban lévén, mikor a boldogsággal megtelt sziv s a bor szeszével megtelt fej rózsaágynak tekinti ezt az egész földkerekségét, s mikor könnyen megeshetik az emberen, hogy reggel valami ut szélén, az árokban ébred föl.

A csinos özvegy molnárné azonban mindezzel igen keveset törödik. Nem bánja akármelyik utszéli árokban tölti is az éjt Tilili uram. Az özvegy asszony mérgesen rántja le az abroszt, mely mellett oly nyájasan kinálgatta a vacsorával Tilili urat. Egy pár tányért is leránt vele a földre; de azt sem bánja. Megtépázza az inasgyereket, fölpofozza a szolgálót s azzal fenyegeti a fülemülét, hogy kidobja kalitkástól együtt, ha el nem hallgat.

Nagyon boszusan fekszik le a csinos özvegy asszony. Az az együgyü Ferkó egész délután nem jött kiengesztelni a haragvót, sőt még csak féltékenynek sem mutatta magát s egészen ugy viseli magát, mintha hajlandó volna átengedni helyét Tilili pintérmester urnak. Ez aztán szemtelenség. Hogyne mérgelödnék a csinos özvegy asszony. Mérgelödik bizony; hanem azért végre mégis elalszik.

Az a boldogtalan Ferkó is alszik, még pedig oly nyugodt lélekkel, oly édesdeden, mint már rógóta nem aludt.

Az erdöben is alszanak a vidám kis madarak. Az éjféli csönd terül el az egész erdőn. Nemsokára elkezdik dalaikat, csicsergéseiket a kis szárnyasok; most csak a lombok lassu, egyhangu zugása hallatszik.

Csönd, homály mindenfelé. A fehér kőporos ut, mely kanyarogva vezet le a kecskésvölgyi malomhoz, csak alig hogy kilátszik az éjjeli sötétségből. De ha hosszasabban megy az ember a sötétben, akkor lassanként tisztábban látja a szem, hogyan válik ki a kigyózó ut a sötét moh és sürű fü közül. S akkor azt is meglát hatja a szem, hogy egy emberi alak halad sietve ezen az uton a malom felé.

Nő az, a ki ott megy magában, a szokatlan éjféli időt választva. Sietve megy s mégis halkan lép; alig hallatszanak léptei. Nem visz terhet, nem czipel zsákot vállán, nem őrölni megy.

A sötét éj eltakarja arczát. De ha nappal volna, megborzadna mindenki e földult fiatal arcztól, e szilaj szenvedély kifejezésétől, e villogó szemektől.

— Az isten nevével takaróznak, a gondviselésről beszélnek, — suttogja lázasan. — Ha velök az isten, akkor engem a sátán vezet. Az. Az!

Megáll és keblébe nyul kendője alá. Egy csomag gyufát, nagy darab taplót s egy üveg petroleumot huz ki, aztán mind visszarakja. Minden rendben van.

„Egy óra mulva lángban fog lobogni az a szép uj malom, melyre oly kényesek, — susogja tovább a lázas, reszkető ajk.

Aztán ujra megindul a nő a fehérlő köporos uton. Léptei hol erősek, hol ingadozók, majd gyorsan halad, majd lassan, akadozva. De szive mindig egyenlő lázas sebességgel dobog. Melle zihál, ajka olykor érthetlen szavakat mormol.

— Ha igaz, a mit mondott... Ferkó! Ferkó!... ha igaz, hogy csak engem szeretsz... hogy csak gazdagságáért akarod elvenni azt az asszonyt... akkor mire megvirad, ő is oly szegény lesz, mint én... csak oly szegény... minden büszkesége, gazdagsága, a szép malom porrá ég!

Fönn a lombok közt a szél kezdett zugni.

— Ugy! ugy! — riadt föl vad örömmel a leány. — A szél jön segitségemre, a szél, a szél!

Valóban egyszerre erős szél kerekedett föl s perczről perczre hevesebben rázta a fák lombjait. Recsegtek a magas ágak és sürün csapkodták a leány arczát a letépett levelek.

Az elvadult természet épen hozzá illett az elvadult lélekhez. Ugyanaz a bősz indulat viharzott a fiatal leány szivében is: a rombolás vágya.

Mennél inkább bömbölt a szél, mennél inkább tördelte az ágakat, a leány lázas indulata is annál jobban fokozódott, mintha együtt nőtt volna a viharral, mintha egyik a másikat biztatta, lovallta volna, ki lesz bőszebb, ki lesz rettenetesebb?

És mintha gyorsabban vitte volna a szél a leányt, lázasan rohant az most tova; lába alig érintette a földet, csak mint egy árnyék elsuhant.

Már leért a völgybe. Villogó szemei már megkülönböztették az éji homályban a malom pihenő kerekeit, az uj zsindelytetőt, a fehérlő patakot. Ott állt a leány alig pár lépésnyire a malomtól.

De mintha abban a pillanatban valami lázas álomból ébredt volna föl, megdöbbenve tekintett körül.

— Mit akartam cselekedni? — susogá elborzadva.

Mintha nem akarna hinni önmagának, mintha még mindig kétkednék, vajjon nem álom-e mindez, tapogatva nyult a kendő alá. Ah! igen, ott vannak a gyujtogató eszközök.

Reszket és hideg dermedtség fut át testén. Tehát gyujtogató akart lenni? Gyujtogató!

Ugy érzi, mintha megmerednék egész teste a borzalom miatt. Futni akarna és nem bir. Ólomnehezek lábai, alig tudja emelni.

Iszonyodva takarja el arczát, pedig hát a sötét éjben ugy sem láthatja senki. Ki elől takarja? Az isten elől? Az keresztül lát homályon és éjszakán.

*

— Istenem! istenem! istenem! — rebegi az ifju leány az elszörnyedés, a fájdalom, a kétségbeesés hangján.

És arra szive, torka görcsösen elszorul; egy perczig nem kap lélegzetet; aztán heves zokogásban tör ki.

A nehéz zsibbadtság föloldódott tagjairól. Sietve elhagyja e helyet. Fut innen, fut, a mint csak lába birja.

A szél még zug feje fölött a fák közt, még töri, tépi az ágakat, üvöltve fordul szemközt a leánynak, mintha vissza akarná forditni, s a gonosz lélek csábitó szavát hallja a szél üvöltésében a leány:

— Nézd, mily könnyü volna most! Csak egy szikra kell s porrá ég az egész malom. A gazdag asszony szegény lesz, s te vissz akapod a kit szeretsz.

— Nem! nem! — sikolt a leány elborzadva.

És annál gyorsabban fut. Fut vissza, haza, a falu felé.

Zugó, sötét árnyékával két oldalt körülfogja őt az erdő. A sürüségből, a lombok közül vijjogó hangokat hall, a bagoly huhog, a vércse sivit, s rémes árnyak kelnek föl és ijesztgetik a lelkendezve futót.

A bátor leánynak minden bátorsága elveszett most. Minden hangra megrezzen s térdei csuklanak, csaknem összeroskad.

Mindamellett hogy lihegve fut, ugy tetszik neki, mintha nagyon lassan haladna. Most egy kanyarulathoz ér, honnan egyenesen leláthatni a Kecskésvölgybe, a malomhoz. Hah! mi ez? Világosság, vérpiros fény. Szent isten! tüz!

Irtózva, egész testében reszketve megy néhány lépést a leány. Most épen ott áll a domb élén, honnan a Kecskésvölgybe letekinthet. A malom ég.

A leány sikoltva fejéhez kap. Micsoda szörnyü káprázat ez? Álom? Vagy valóság? Mintha meg volna bűvölve, nem bir a leány arról a helyről elfutni. Csak nézi, nézi, olyan kábultan, olyan tompán, mint valami lázbeteg.

Látja, hogy a lángok elnyelik az egész malmot s a szél rémitően fujja, éleszti a tüzet. A sátánok öltögetik ki roppant vörös nyelveiket a lángokból. Irtózat nézni. S a leánynak nézni kell; nem bir megválni e látványtól.

Megvilágosodik köröskörül az egész táj. Tisztán láthatni, a mi a malom körül történik. Emberek, asszonyok futkosnak, de nem birnak segitni. Ki birna itt segitni?

A remegő leány azt képzeli, hogy szinte hallja sikoltásaikat is, és hallja a rémitő ropogást, pattogást, a mint az

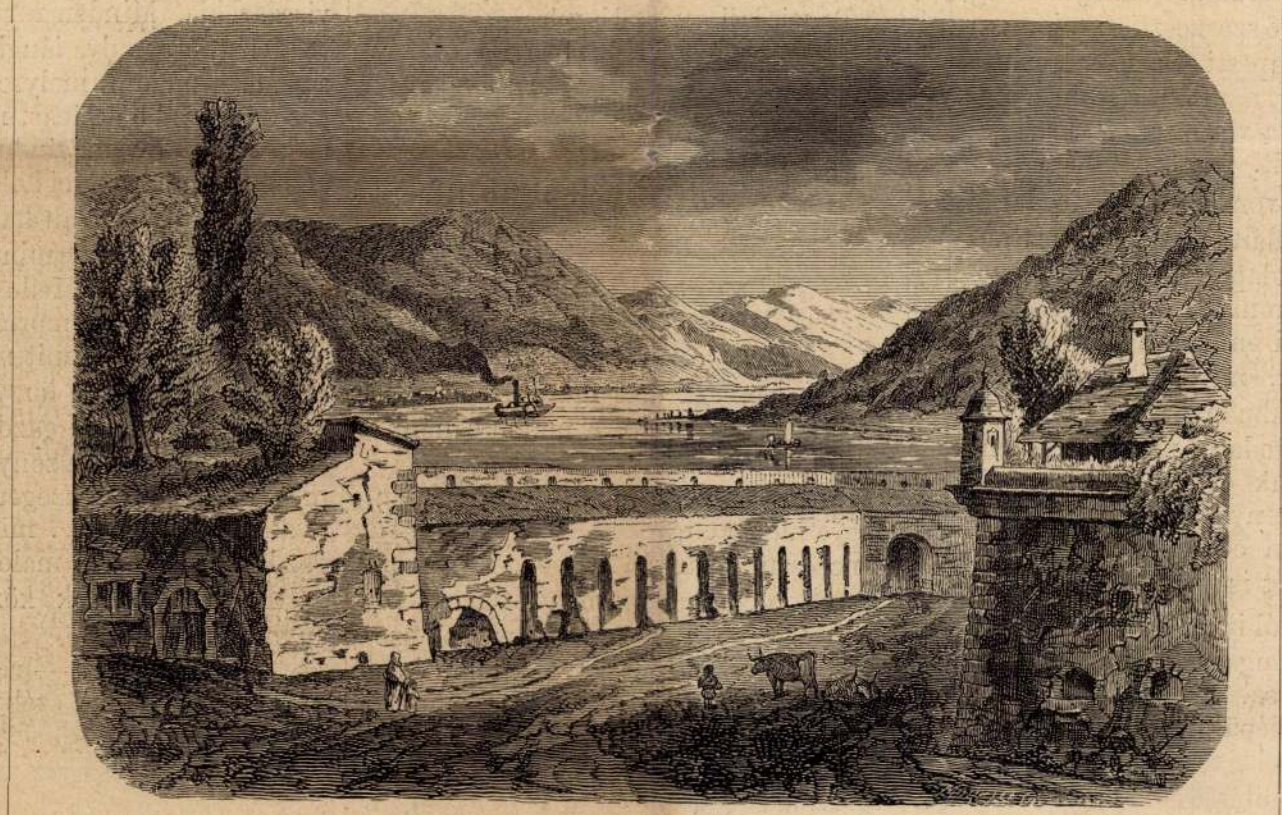

ADAKALÉ. (Uj-Orsova.)

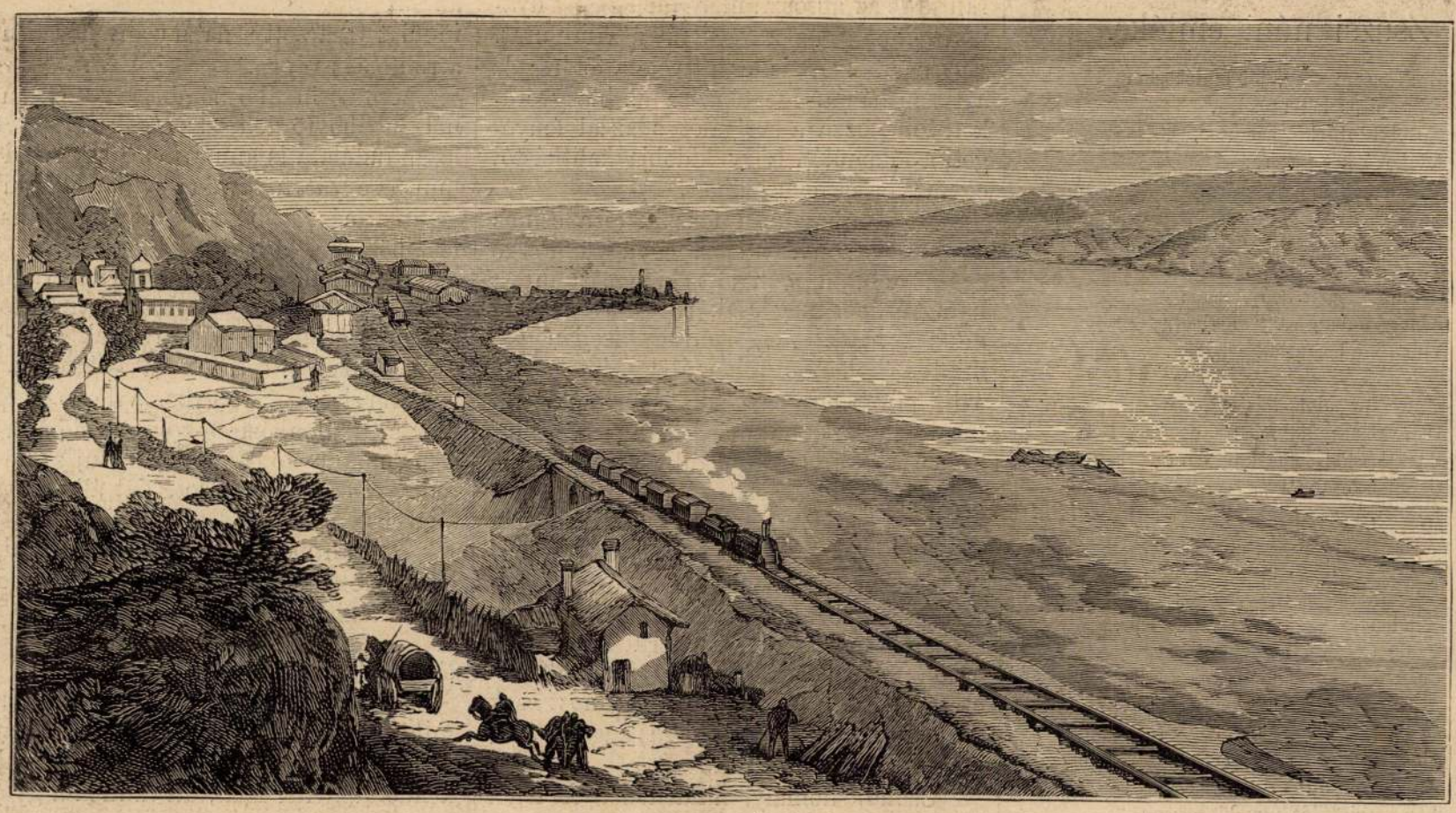

BAZIÁS.

Borsos József

Kopp Jenő: Borsos József. 1821–1883.

8°, ~~OK, 62L~~, Pécs, 1931.

Borsos József

1843-ban Jelenet egy bécsi hidon c. képét 100 fotért megvette a műegylet.

PM Évk. 1853-ra 26. l.

1846-ban Anyai ~~[illegible]~~ gondosság c. képét 100 fotért megvette a műegylet.

n. o. 36. l.

1854-ben Perczek a művészek éle-téből c. képét 400 fotért megvette a műegylet.

n. o. 106. l.

Székesfehérvár-lelet

VI. 131.

Borsos József

A m. festőművészet
albuma. Pesti
Napló kiadása. Bp.
é. n. 85. p. (Arc-
képpel.)

F.K.: SZURDI MÁRTA

PLAKÁT- ÉS CÍMKENYOMDA F.V. TÖRÖK M.

Borsos József

A Gyűjtő

1912. 337. l. (Kép-
nel.), 357. l. —

B o r s o s József

fényképész

Fővárosi Lapok.1867.jul.20. /Fővárosi hirek./

B o r s o s J ó z s e f
festő, fényképész

Fővárosi Lapok.1868.szept.10 /Fővárosi hirek./

B o r s o s J ó z s e f
fényképész

Fővárosi Lapok.1868.szept.17. /Fővárosi hirek./

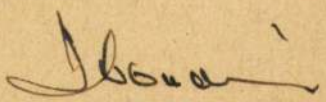

B o r s o s József

fényképész

Fővárosi Lapok.1869.ápr.9. /Fővárosi hirek./

Borsos József
Hankiss 226. l.

A m. szerint: BP 1941

MAGYAR ÉLET

Borsos József (1821-1883) :
Bál után

leglázasabban s találják meg a legkevésbbé idegenszerű építési megoldásokat, amiket a külföldi turista legmagyarabbnak érez. Amikor a barokk és az empire, ill. újklasszicizmus hulláma nagyjában elvonult a magyar városok határából, a romantika divatja a »helyi színezet« teljesebb hangsúlyozását teszi a művész feladatává. Visszamenni a népközösség bölcsőjéhez : ez a romantikus építész legszebb álma. Olyan magyar építőstílust találni, amelyben minden az eredetre mutasson : keletre, — ez az ábránd hosszú évtizedeken keresztül izgatta a magyarországi építészeket s még ma sem csillapult le teljesen. »Kelet« — láttuk — nagyon tág fogalom. A magyarosat alkotni akaró építőművészek nem nagyon nézték, hogy Ázsia mely részéről veszik keleti elemeiket : megelégedtek azzal, hogy kifejezzék azt a hangulatot, amelyet bennük a magyarság keleti őshazájára való gondolás ébresztett. Egyidőben még a mór stílus utánzása is divatozott — éspedig nemcsak a sok nagyszabású zsinagógán, amelyek általában újabbak és ritkán igazán eredetiek, — hanem határozott művészi hatású épületeken és termeken, amilyen például a Fessl Frigyes tervezte Vigadó nagyterme, a magyar romantikus építészet legsikerültebb alkotása, vagy az Uránia tudományos színház nézőtere — valóságos Ezeregyéjszaka, arany

ságában az életnek, a gazdagságnak, a színes, csillogó, pompázó jólétnek a szerelmeséül mutatkozik s nem belső szükségből fest, hanem a vagyonszerzés lebeg előtte. Anyagiassága és kishitűsége viszi arra, hogy megmaradjon a mellett, ami üzletileg kecsegtetőbb volt, ne térjen le arról az ösvényről, amelyen bőven termett számára «az olcsó babér és a drága arany». Ebből táplálkozott állandó félelme, hogy ki talál menni a divatból, s e miatt a sikerek és dicsőség évei is vergődéssel teljesek voltak számára. Ezért nem volt képes megérteni a haladó, új magyar világot sem ; a haladás és szabadság vágyában ő csak lázadást látott a rend, a mások jóléte, a gazdagok ellen, akikből ő élt. Így egyre jobban veszti bátorságát s egyre gyötrelmesebben érzi, hogy az új időknek már nem az ő önbizalom híján egyre sorvadóbb művészete kell, s rálép arra az útra, melyen a mámorban keres gyógyulást, de még betegebbé lesz. S életének alkonyán megadással viseli azt a sorsot, amely életének tavaszán, egy vidám majális mámoros hangulatában, a pompázó, nagyvilági élet sóvár vágyai közepett groteszk ellenkép gyanánt meredt eléje a Szép Juhászné korcsmárosának, Borotvás uramnak, egy szilenciumos öreg ügyvédnek sorsában. «Én belehalnék, ha itt kellene élnem távol a világtól» — borzad el a fiatal Borsos. «Hja! Ehhez el kell fáradni előbb, hogy az ember idejuthasson ... Elfáradni, csalódni, vagy letörni» — mondja rá az életnek öreg hajótöröttje.

Csathó Kálmán leleménye, az ihlető és ösztönző szerelemnek ilyen sorsot formáló szerepeltetése, szép, gyöngéd és művészi sorshoz nagyon illő. Kár, hogy a regény végét, amikor az érdeklődés már a külső eseményekről a belsők, a lélek felé fordul, elnagyoltnak érezzük s hogy eleven és hangulatos részletek bágyadtabb, itt-ott szinte értekezésszerű részletekkel váltakoznak. Olyan jó magyar nyelvérzékű és tudatos stilisztától, mint Csathó Kálmán, nem szívesen olvassuk még ezt a pár germanizmust sem : munkarend, amit *be* kell *tartania*» (59. l.), «minden szabály *betartásával*» (117.), «igyekezett *hangadó* szerepet játszani» (149.).

A regény egyébként kellemes olvasmány, s hisszük, hogy szélesebb körben is érdeklődést kelt egy érdekes életű és méltatlanul elfeledett művészünknek nemcsak művészete, hanem emberi sorsa iránt is.

k. l.

Egy kis magyar történeti kézikönyvről.

Görög Ferenc dr.: *A magyar nemzet története.* II. kiadás. (Kolozsvár, Minerva műintézet nyomása, 1935. 8r. 416 l. 160 képpel. (Budapesten kapható: Studium.)

Szerény külsejű, kis magyar történeti kézikönyv fekszik előttünk. Nincs benne szó újonnan fölfedezett kútfők nagyfontosságú eredményeiről, avagy régiek bámulatbaejtő átértékeléséről. Szerzőjének neve is jóformán ismeretlen a csonka hazában. Hogy mégis foglalkozunk művével, annak oka az, hogy erdélyi ember írta, erdélyi magyarok: minden rendű, rangú és műveltségű gyermekek, ifjak és öregek számára.

Ez a körülmény szabja meg a mű keretét, tartalmát, anyagfelosztását, irányát, stílusát. Egyetlen fölösleges szó nélkül adja nemzetünk egész történetét a legrégibb időktől napjainkig. Első sorban a politikai fejlődést vázolja, de igen szerencsés érzékkel kiterjeszkedik a fontosabb katonai eseményekre, a gazdasági, közművelődési, vallási, irodalmi mozzanatokra is. Az igazat igyekszik megírni mindenkor. De ha egyfelől rámutat multunk szomorú emlékeire, a széthúzás, a belső harcok tragikus következményeire, másfelől nem mulasztja el fölidézni nemzeti létünk lélekemelő példáit, azokat a faji erényeinket, melyeknek Európa legveszélyesebb pontján ezeréves fennmaradásunkat köszönhetjük. Kerül minden olyan fejtegetést, amely magasabb történeti ismereteket kívánna olvasóitól. Ehhez képest előadásmódja is egyszerű, világos, nyelve pedig könnyen folyó, lendületes s tiszta magyarságában rendkívül vonzó.

A komoly felkészültséggel írt munkába néhány, a trianoni szellemi vesztegzárból eredő apróbb hiba is csúszott be, melyek újabb kiadás esetén könnyen kiküszöbölhetők. De így is elmondhatjuk róla, hogy oly mű, melyben a cél és az elért eredmény összhangban vannak egymással.

A szöveget jól összeválogatott képanyag teszi elevenebbé, bár nyomdai sokszorosítása még kívánnivalót hagy hátra.

Tudás, lélek és tapintat hatják át a kis könyv minden sorát. Megérdemelné, hogy mennél több szeretettel és elmélyedéssel olvassák kisebbségi sorsot szenvedő testvéreink.

Nagy Miklós.

Borsos József

Csendélet kutyával
c. Eljé repr.
Arv. Csarnok 105, anke
kat.

1942 dec.

Csendélet kutyával
of

Csatkai 3

Borsos József

1.

Mincs Regiségk. Váll

anke. VI. (1947)

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG ÉS NYOMDA,
KÖNYVKIADÓHIVATAL, NYOMTATVÁNY-,
ÍRÓSZER ÉS TANSZEROSZTÁLY
VIII, MÚZEUM-KORÚT 6. GÓLYAVÁR.
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 461—45.*

KÖNYVESBOLT:
IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18.
TELEFON: AUT. 895—40.

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA-SZÁM: 37.473.

Budapest, 193 2. február 29.

LVSZ: CZ/Pe.

os Bizottsága

ktion Westböhmische Tageszeitung,
AUL LÜFTSCHITZ, Wien IX. Porzel-
etés céljából tiszteletpéldányt
bizományi kezelésben levő RADOS:
nü müből.-

ttel kérjük a nt. Elnökség hozzá-
ezettnek az ismertetési példányt

álaszikat várva, vagyunk szolgála-
zen

kiváló tisztelettel:

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII., MÚZEUM-KORÚT 6. SZ.

B o r s o s J ó z s e f rajzai után készült litográfiák: 1.Psyche ajándéka.Ismertető Újsághoz félévi kedveskedésül.68x50 cm. Nyomt.Schmid János Pesten.1837./Egyetlen ismert példányát Dr.Schoen A. a Főv.Képtárnak ajándékozta./ 2.Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában,Pesten 1848-ik évi julius 5-én.Tervezte Borsos József,kőre rajzolta Bettenkoffer Károly.Folio.- 3.Mohácsi ütközet.II.Lajos halála.58,5x41.5 cm.Nyomt.Schmid János.- 4.Teleki Sándor gróf,mint gyertyagyári munkás Jersey szigetén.1845.- 5.Teleki Sándor gróf,mint vándorló legény.1845.- 6.Teleki Sándor gróf.-Bibliográfia:Főv.Muz.Lt. 14805.-Kopp Jenő:Borsos József,Pécs,1932.17,30,32,33,54,55.l.-SzM.Gr. Oszt.XLIX.kiáll.Kat.17.sz.-Sz-Szi.Lex.-

szerkesztője annyira megy,hogy "ez
nyomott rajzolatokat Európa e' nem
készült legszebb Rajzolatjai közé"
helyezi,kiemelve a "helyesen válas
tott szempontot",vagyis,hogy törté
nevezetességü várromokat visznek a
közönség elé.Sajnos Thaisz dicsére
távolról sem állja meg a helyét,ez
a lapok nem hasonlithatók sem stil
beli kvalitásukat,sem technikai ki
telüket illetőleg pl.Joh.Cristian
Reinhardt idillikus,vagy Anton Koc
heroizáló rézkarc tájképeihez és ne
mérhetők a körülbelül ugyanez időbe
müködő Kobell meglepően naturalista
rézkarcaihoz.De ha nem is mérhetők
össze a francia,német,angol grafika
kiváló képviselőivel,okvetlenül meg
állják helyüket a korabeli bécsi tá

„...Továbbgondolom a rögeszméimet..."

Beszélgetés K. Jakab Antallal

— K. Jakab Antal kritikusi működését eddig két esszékötet és egy antológia tanúsítja. Hol húzódik a határ kritika, tanulmány és esszé között? Ezt a problémát fejtegeti Pomogáts Béla, mikor A névmás éjszakája *című kötetéről — amelynek alcíme: irodalomkritikai kísérletek — megjegyzi: „...ezek a bírálatok csak annyiban kísérletek, amennyiben az esszével rokonok".*

— Bizonyára nem kívánja a nyájas olvasó, hogy máris (már megint) műfajelméleti trapézmutatványokkal próbáljam elkápráztatni, bizonyára már annyi is sok belőlük, már annyiba is belebuktam, amennyit a jelen kötetben található két írásom tartalmaz. Hadd szorítkozzam hát most a következőkre. Szerintem, számomra a kritika valamiféle értékítélet (nemcsak vagy nem annyira a tárgyul választott műről, mint inkább az irodalom egészéről, vagyis a világról), a tanulmány ennek az értékítéletnek az alátámasztása, az esszé pedig az alátámasztás jogának, a nyilatkozó rátermettségének a felmutatása, ilyenformán együttesen, egymást kiegészítve és átszőve válnak értelmes, érvényes beszéddé az irodalomról (vagy az irodalom kapcsán, ürügyén a világról). Másképp — hogy megint egyszerre átfogalmaztassék Greguss Ágost meghatározása, miszerint a ballada: tragédia dalban elbeszélve —, az irodalomról szóló beszéd: kritika tanulmányban elbeszélve.

— Az irodalmi mű megközelítésekor a szövegből indul ki. Hova vezetnek az utak: az íróhoz, a korhoz, az irodalomtörténethez, vissza a műhöz?

— Gyanítom, hogy az ún. műközpontú megközelítés és egyáltalán a megközelítés a nagyvilágban már nem oly divatos, mint tájainkon. Jómagam mindenesetre a kolozsvári Helikonban, saját lapunkban mostanság még afféléket olvasok egyetemi tanárok, hivatásos irodalomtörténészek tollából tanácsként felvételizők számára, hogy igen, igen, nem árt, ha az ember tud egyetmást a szerzőről, a teherbe esés körülményeiről, a háttérről, a korról stb., ám mindezt menten el kell felejteni, mihelyt műelemzéshez látunk, mert nem az a fontos, hogy valamely vers Juliskához vagy Annuskához íródott-e, hanem például az, hogy milyen a viszony a kemény meg a lágy hangzók között a versben. A szűznemzésnek e megszállottjai nemsokára talán arra biztatják majd az ifjakat, hogy felejtsenek el olvasni és élni is a nagyobb műgyönyör végett. Bennem akár korai (születésünk előtti) tanítványukra ismerhetnének a kolozsvári professzorok, hiszen útjaim — mint az előző válaszból is kitetszik — tulajdon tudatlanságomhoz vezetnek vissza.

— A Forrás-nemzedék (nemzedékek) kritikusaként tartják számon. Van-e a mai romániai magyar irodalomban olyan intézmény, amely nemzedékké fogja össze az írókat?

— A legfőbb (ha nem épp az egyetlen) ilyen — önszervező és önfeloszlató — intézmény mindig is maga a nemzedék. Friss példa rá nálunk a legfiatalabbak (?) nemzedéke, amelyet szórványosan megjelenő lapjukról az *Előretolt Helyőrség* nemzedékének, a Helikonban helyet kapott állandó „belső lapjukról" — állandó? de ugyan meddig állandó maga a Helikon? —, ideiglenesen állandó mellékletükről tehát a *Serény Múmia* nemzedékének nevezhetünk: tagjai mindenekelőtt, vagyis a világegyetem, a nagyközönség és az örökkévalóság előtt magunkról és maguknak, egymásról és egymásnak írnak, míg a nemzedéki áttörés sikere — mint minden nemzedéki áttörés — fölöslegessé és terhessé nem teszi a nemzedéki összetartást és begubózást. (Ami engem illet: terjedelemre is szerény munkásságomnak kétségkívül elég nagy hányadát teszik ki a Forrás-nemzedékkel foglalkozó cikkek, de személy szerint nem tartozom egyetlen csoportosuláshoz sem: a Forrás-nemzedék(ek) tagjaival jórészt azután ismerkedtem vagy barátkoztam össze, hogy — mint mondják — a kritikusuk lettem.)

— Érdekes megkülönböztetést tesz Átmenetek *című kötetének egyik tanulmányában a „lírai ember" és az „epikai ember" között. Leegyszerűsítve: az elsőre inkább az állandóság, míg a másodikra a változás képessége jellemző? És van-e a kettő között „átmenet"?*

— Igen, az egyszerűség kedvéért azt is mondhatjuk, hogy a „lírai emberre" inkább az állandóság, az „epikai emberre" inkább a változás képessége és igénye jellemző, és akkor fogalmi szinten az átmenet a „drámai ember" lesz, aki igyekszik megmaradni a meghasonlás (vagyis az elkülönböződés, a változás) állapotában. Közelebbről így képzelem a különbséget (engedtessék meg önmagamat idéznem): „Egymáshoz súrlódván a lírában, a különféléről lekopik különféleségük, az általánosakról általánosságuk, a magánvalókról magánvalóságuk: nem ily módon vagy oly módon vannak, hanem pusztán csak vannak: létezésükben szerveződnek világgá. Ha minden mindennel azonosítható vagy társítható, akkor minden mindennel egyenrangú. Minden mindennel azonban csak a létezésben lehet egyenrangú. Mifelénk pedig valóban úgy áll a dolog, hogy minden mindennel azonosítható vagy társítható, szükségképpen minden mindennel egyenrangú kell hogy legyen a létezésben: ez az elsődleges létszemlélet nem ismer létfokozatokat. (...) A lírában eleve szubsztanciális minden: a jelző csakúgy, mint a jelzett, a hasonló csakúgy, mint a hasonlított, a társított éppúgy, mint amihez társították, a rímhívó éppannyira, akár a rímfestő. Minthogy csakis szubsztanciálissal van dolga, minthogy tehát nem tesz különbséget szubsztancia és attributum között, a lírának el kell zárkóznia a változás gondolatától; nem tételez létet is meg nemlétet is egyszerre, mert ez éppen a változás lehetőségének elismerése volna. Ezért aztán a lírai ember világa a most időtlenségében időzik. (...) A szubsztancialitás egyeduralma természetesen állam-

Egy forradalom képei és nézőpontjai

1848—49 eseményei, a forradalom és szabadságharc nagyszámú képzőművészeti alkotás ihletője volt. Ezek túlnyomórészt a sokszorosított grafika műfajába tartoznak, hiszen ez volt gyorsan és kellő példányban terjeszthető. A korszak Magyarországát jellemző sajátos művészeti helyzet eredményeképpen — művészeink jórészt a bécsi akadémián képezték magukat, sok volt az itt dolgozó külföldi festő, grafikus, a lapok nyomtatását is gyakran egyszerűbben és jobb minőségben lehetett külföldön megoldani — a forradalom és szabadságharc eseményeinek ábrázolásait sokszor készítette külföldi mester. A „Magyar Argonauták" címet viselő litográfia, mely azt a pozsonyi, március 15-i indulást mutatja be, amikor az országgyűlés küldöttsége és a jurátusok hajón indulnak Bécsbe; a lelkesítő követeléseket magyar és német nyelven egyaránt megfogalmazza feliratán. Az emberekkel zsúfolt hajó, a búcsúztató tömeg mind a szövegben is megnyilvánuló emelkedett hangulatot érzékeltetik. Az ilyesféle tömegjelenetek a későbbiekben gyakori kompozíciós megoldásokká váltak; egyik legismertebb példájuk a Borsos József és August Pettenkofen művészpáros által elsőként megfogalmazott nevezetes litográfia, az országgyűlés vigadóbeli megnyitásáról. Az eredeti művet, illetve annak változatait jól ismerjük, nincsen olyan kiadvány, melyben ne szerepelne valamelyikük illusztrációként.

Van azonban egy olyan, eddig publikálatlan változat is, melyet 1857-ben nyomtattak Bostonban, s angol felirata szerint azt láthatjuk rajta, amint Kossuth beszédét félbeszakítva az országgyűlés megszavazza a kétszázezer katonát és 42 millió forintot a hon védelmére. Bár a kompozíció a megnyitó-jelenet másolata, a figurák nagyon sematikusak, nehezen azonosíthatók (a felirat közli ugyan nevüket és miniszteri rangjukat), mégis fontos, hogy az amerikai közönség az emigráció idején megismerhette a magyar forradalom egyik kulcsfontosságú eseményét.

Már az önvédelmi háború történetéhez kapcsolódnak azok az ábrázolások, melyeken a honvédsereg toborzásának életképszerűen előadott jeleneteit láthatjuk. A cseh születésű, Bécsben dolgozó művész, Franz Kollarz odaadó illusztrálója volt a magyar nép régebbi és korabeli történetének. A Történelmi Képcsarnokban őrzött nagyméretű litográfiája a Honvédtoborzás címet viseli, s a korszak népi zsánereinek mintájára készült el a sokalakos kompozíció.

Ugyanő rajzolta meg a szintén a Vigadó belsejében lejátszódó eseményt, amikor az emelvényen álló Kossuth bemutatja a nemzetgyűlésnek a Roth és Phillipovich seregétől Ozoránál zsákmányolt zászlókat. A rajz a sokszorosított grafikánál jobban érzékelteti Kollarz művészi képességeit, finoman részletező, az egyes szereplők portrészerűek. Ceruzarajzon láthatjuk Gábor Áront és Thuróczi Mózest az általuk szervezett ágyúgyárban, amint ezt a felirat is feltünteti. Ez már a szabadságharc eseményeihez kapcsolódó, szintén publikálatlan ábrázolás.

A harci események legismertebb és legtöbbet közölt illusztrációi Than Mór akvarelljei. Ezek a győztes csatákat mutatják be, de a korszak kiadványai, lapjai — többségük bécsi kiadású — nem a mi szempontjaink szerint válogattak az eseményekből. Az Armee-Bulletin műlapjai még azokat a csatákat is, ahol köztudomásúan a magyarok győztek, osztrák nézőpontból, egy-egy császári katona hősi halálaként ábrázolták. Voltak azonban olyan jelenetek, ahol elkerülhetetlen volt a magyar hősök megjelenítése — mint például a mosoni ütközetnél, vagy a tarcalinál.

Bem tábornok csatáit előszeretettel mutatták be. A korszak egy másik kedvelt sokszorosított műfaján, olajnyomaton jelenik meg a piski ütközetben. A kompozíció a mindenkori csatakép műfaj összes jellemzőit fölhasználja.

A szolnoki csata nagyméretű litográfiája egy német sorozatban jelent meg 1852-ben, mely címe szerint is 1848—49 kiemelkedő csatáit gyűjti össze ábrázolásokban. A művész — F. A. Dietz — osztrák, de a nyomtatás már Párizsban történt.

Osztrák szerző — B. Bachmann-Hohmann — jól ismert szabadságharc jeleneteinek egyike a hatvani ütközetet bemutató litográfia, német felirattal.

Mind a forradalom, mind a szabadságharc eseményeinek bemutatásánál jellemző a nemzetközi — jórészt osztrák, illetve német — szerzők közreműködése, s ezeknek a lapoknak révén nemcsak a honi, de a külföldi közönség is megismerhette történelmünk kiemelkedő fontosságú eseményeit.

Basics Beatrix

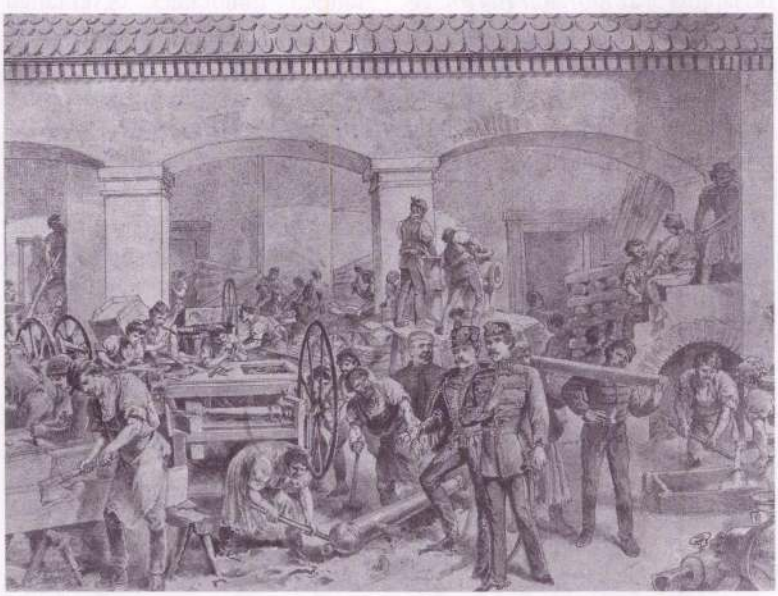

Franz Kollarz: Gábor Áron és Thuróczi Mózes az általuk szervezett ágyúgyárban (ceruzarajz)

1996/3

Borsos József (1821—1883.)

212. NÉGYSZÖGLETÜ OLAJ-MINIATÜR elefántcsontlemezen. Kovásznai Kovács Illés mellképe. Jel.: *Borsos* 1848. Keretben. M. 8, sz. 6.7. *Illusztr.* XLV. táb.

Borsos.

213. NÉGYSZÖGLETÜ ARCKÉP-MINIATÜR elefántcsontlemezen. Keglevich János gróf mellképe, fekete köpenynyel, a Lipót-renddel. Aranyozott fakeretben. Borsos Józseftől. 1850 körül.

Ernst Museum aukció

II

emeljük itt ki — pedig a gyűjtemény
agyérdekü, főleg magyar szempontból
arcképekre gondolunk, melyek magyar
anchi gárdatisztje (210), Camassei ma-
i főherceg palatinus képe (217), Deut-
Lieder-junior arcképének tulajdonitva
emlitsem. A szignálatlan képek között
arjuk emelni Mária Terézia fiának egyik

el négy magyar művész, Barabás, Bor-

és legjelesebb magyar miniatürfestője,
é méltányolt, de arcképminiatürjei kö-
at ismerünk. A vizfestés terén a nagy
urner-tanitvány tól, William Leitsch-tól
an látott vizfestés technikáját egy olasz-
Attól kezdve mind mesteribb készségre
darabjai művészetének jeles példái.
ét miniatürjén kivül a mestertől eddig
lkettő 1848 körül készült, magyar ura-
rabok. A harmadik művész, a fiatalon,

Borsos és Doktor

XXII. aukció
A Gyűjtő 1915. 120. l.

768—770. BORSOS ÉS DOKTOR PEST ⟨1860⟩ műterméből három darab szinezett női fénykép darabja 24

Esztergom, trónus kartámla

159 – 160

Borsos József

vod

Lyka Károly. Borsos mester, Uj Idők 1933. pil. 30. 140–142. l.

Olvassa el és ne dobja el!

mert e nyomtatvány felmutatója 5% engedményben részesül.

Hölgyeim és Uraim!

Meg van a nyugodt élet titka!

Mind ezt ugy érhetik el, ha karjaikon, zsebükben és szobáikban pontosan járó órát tartanak.

Ezért vagyok bátor a több évi gyakorlattal rendelkező szaktudásom a T. közönség rendelkezésére bocsájtani.

Jótállással javitok mindenféle gyártmányu órákat; Antik-, fali inga-, kar- és zseb**órákat.** Ugyszintén javitok és készitek **antik és uj ékszereket**

Borsos József

Zitterbarth Mátyás
épitész arcképe.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é. n. 173. l.

Borsos József

A kis festő

c. Eipe repr.

Pipics Zoltán dr

Jogy nézd a szépet

Bp. é n. 193. l.

~~Országos Közművelődési Tanács~~

III. 171.

Borsos József

Férfi arckép, repr-

Héjjas János: A magyar biedermeier-kor művészete. Magyar Művészet, 1938. 25. l. 28. l.

Borsos József

Böheim V.: A Habsburgház mükincsei. Magyar Mükincsek. II. K. Bp. 1898. 70. l. —

4, Рабочие, служащие и курсанты кремлёвской военной школы вместе работали.

5, Ленин тоже принял участие на субботнике.

6, Все пошли в ногу, по-военному к тому месту Кремля, где кажни мусор остались, после октябрской революции.

Borsos József

"Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában Pesten 1848-ik év julius 5-én. Tervezte Borsos József, kőre rajzolta Bettenkoffer Károly" /Auguszt Pettenkofen/ Ld.Lexikon, Borsos József. -

Pest-Budát ábrazoló kőr

"Előadása annak a nagy árviznek a
ikat a Dunának kilépése által jég
tendőben rettenetes módon elpusz

"Sechs Unglücks-Scenen aus den Tag
Pest vom 13.bis 18.Maerz 1838 mit
herausgegeben und zu haben in der
Trentsensky in Wien und Pest": 1.
met szinházzal.Felirása:"Scene I.
egy része.Felirása:"Scene 2.Die K
vány és a Fürdő utca sarkán.Felir
schen Hauses". 4.A Széna-/most Ká
markt". 5.A Stáczió-/most Baross-
krt/.Felirása:"Scene 5.Die Statio
a Rudas fürdő képével.Az előtérbe
kon Budáról Pestre halad.Helirása
K.K.Hoheit des Erzh.Stephan zur F
és Lt.4303 /szinezve/.-

"Pesth am 13.t - 18.t. Maerz 1838"
dalról nézve.Körül 10 kisebb kép:
lent/, 2.Die evangelische Kirche,
mierte Kirche, 5.Das Derra'sche H
stitut, 7.Zum wilden Mann in der
haus zum Jägerhof, 9. Ein Theil d
11.Franzstadt.- Jelzése:" Gezeich
gegeben und gedruckt bei J.Trents
Főv.Muz.Lt.1118.-

MDK

Borsos József festő

Zitterbarth Mátyás arcképe / Szépmüvészeti Muzeum, ma
Nemzeti Galéria/ repr.: 51 o.

Zádor A:A magyar klasszicizmus épitészeinek társa-
dalmi helyzete.Bp.1953 51,68,

Borsos József MNK

festő

"Lányok a bál után"
arcképei

44.o.
Repr.: Zitterbarth Mátyás arcképe.
48.o. 7.kép

Kampis Antal: A Nemzeti Galéria.
MMv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 43-50.

BORSOS József festő

Reggel a jelmezbál után c.festményéről

(MNG)

PIESKE, Christa: Französische Genregraphik als Bildschlüssel.
=bild-kunde, folks-kunde. hrsg. ernő kunt. miskolc, 1989
215.p. és képe

MŰVÉSZEK ÉS M

a 16–17–18–19. s

a mai Szlovákia

Szlovák kutatók (Pavel Horváth, Viera
Anna Petrová–Pleskotová) publikál
összeállította: Bard

MTA Művészettörténeti
Budapest

Borsos J. József: Genova. Eredeti lithographia. 1928. All. Lt. sz. 1931-2168.

Borsos József

Borsos József

Csathó Kálmán:

A nép juhászné.

Regény 8 képmell.

Bpest 1936. 8.r.

284. l.

UJ LEXIKON

DANTE KÖNYVKIADÓ 1919–1935

Mélyen tisztelt Uram!

Tizenöt éve, hogy a magyar könyvkiadás szolgálatába állottunk.

Munkánk másfélévtizedes fordulóján ugy érezzük, köszönettel tartozunk minden olvasónak, aki ezen idő alatt egyszer is kézbe vett Dante kiadványt.

Olvasóközönségünk iránt érzett őszinte hálánk jeléül tesszük le kezébe a mellékleten ismertetett

JUBILÁRIS EMLÉKKÖNYVÜNKET,

mely szemléltető áttekintést nyujt vállalatunk multjáról és egyben tájékoztatást ad nagyszabásu jubiláris kiadványunkról,

A HATKÖTETES ÚJ LEXIKONRÓL.

Megtisztelésnek vennénk, ha Nagyságod illusztrált [illegible] szerkesztői munkáját

Borsos József

festő

zvód
z
Gerit Bpestnüw

65 – l –

Sekintetes

Europa

Film-könyv Lapkiado és könyvkia

Raktár

Budapest

V Rothermere-uca 12. III.

Borsos József

Pest-Budát ábrázoló kőrajzok jegyzéke.

1848-49.

A magyar nemzetgyülés megnyitás 1848.julius 5-én István főherceg által a vigadóban.~~Kőnyx~~ ~~Fő~~v.Muz.Kat.V.45.-

"Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában,Pesten 1848-ik év julius 5-én.Tervezte Borsos József,kőre rajzolta Bettenkoffer Károly"/August Pettenkofen/.~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ Ld.Lexikon,Borsos József.-

LLKÉPCSOPORT,
körülfonva,

csoport
.

lképcs.
yomat,
eretben/.

ezni az eszközöket, melyek nélkülözhetetlenek
lése czéljából a társulat által kifejtendő tevé-
ugodjék és minél szélesebb kört öleljen fel.
gre számítva nem csalódtunk; törekvéseinket
nuskodik a tény, mely sz[illegible] társulatunknak
alapító, 177 ren[illegible] 2 segélyező,
k tőke-vag[illegible] tett mérleg
tot megköz[illegible] alapító és
yó év háror[illegible] kenyen

lítjük fel, h[illegible] gjai
kal járultak[illegible] zdí-
) Felsége a[illegible] kös
Fensége 4[illegible] zeg

ndékoztak é[illegible] frt,
o frt, Herz[illegible] frt,
r János bí[illegible] vay
oston vallás[illegible] ter,

Borsos József:
Szülőt vagy csókot

Borsos József

Van. Nyi. az Ujdeagyartány
Képes mell. 1939
febr. 5.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi
elfoglalva az elnöki széket, a közgyűlést a köv

«Midőn szerencsém van az Iparművészeti T
gyűlésen üdvözölni, szabad legyen az üdvözl
közoktatási miniszter vagyok, minden kisebb-n
fejlesztésénél, a pénzkérdésnél megakadtam, n
források gyengeségét kelle tapasztalnom. E tap
tommal kezet fogva, kezdeményeztem társulatu
hatni a közönség ízlésére és hatni közgazdaság
ben hatni fogunk szűk, kitágíthattuk volna, de
zökkel kis körben biztosabban lehet hatni, mi
látozást már azért is óhajtottam, hogy az ipa
összeköttetésben álló iskola társadalmi úton,
Minthogy phrasisokkal ipart teremteni s köz
lehet, rövid felszólalásomat azon óhajtással fe
landók hozzánk csatlakozni s törekvéseinket
legyen, mit egy szóval kívánok jelezni és e szó:
becsületes munka által nemcsak nem áll ellen
egyszersmind jó és erkölcsös politika.»

Borsos József
festő

l.

Tonelli Sándor
Magyarország Pest-
Budája. Bp 2.

áb.

kiásott régiségek.

2.

3.

6.

8.

Borsos József

Szana 1890

61. l.

Szana J.: A m. művészet száza-
dunkban. Bp. 1890.
61. l.

ptelen, 15-30 napon belül ugyanazon tárgy-
szehivni, mely a megjelentek számára való
t teljes ülés tárgysorozatába felvett tár-

).
egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyen-
dottnak tekinteni, amelyhez az elnök eset-

an - kézfelemeléssel, felállás, vagy felkiál-
szavazati joggal biró tagnak a szavazás el-
elnök a névszerinti, vagy titkos szavazást,
gyában a teljes ülést megszavaztatha.
itkosan, szavazó lapokkal történik.

).
ell felvenni, amelyben a jelenlevő tagok,
feltüntetendők. A jegyzőkönyvet a teljes

Borsos József

Sőregi J. = Vezető Debrecen város Déri-Múzeumában. Debrecen, 1939. 297 l.

296.

Мольнар

А столяр

mosice

двор

Borsos József (1821—1883).

71. FÉRFIARCKÉP. Jelezve középen jobbra: Borsos J. Vászon. 35×30 cm. 60.—

72. GALAMBPOSTA. Jelezve l. jobbra: Borsos József, 855. Magyar Biedermeier kiállítás. Műcsarnok, 1937. 14. sz. Vászon, nyolcszögletű. 136×110 cm. 3500.— Illusztrálva a cimlapon.

843
990

Almásy-Telcki II. 1939

634.

vonalak két vonata Taganrogba és Kharkovba tartván, szembe jött egymással; egy nő azt gondolta, hogy ugyanazon vonalon szaladnak, és kiáltani kezdett: «Vonat jön szemközt! Összeütközünk! El vagyunk veszve!» A vonat többi utasait annyira megrémitette e kiáltás, hogy az ajtókon és ablakokon ugráltak ki a sinekre. E perczben előrobogott a szemközt jövő vonat és keresztülment a másik vonat leugrált utasain. Husz személyt gázolt el és tépett szét a vonat; a másik oldalra menekültek csak némi sérüléseket szenvedtek.

Az evés a tonkingiaknál különös tiszteletben áll. Az inyenczség valóságos nemzeti tulajdonság náluk. A nyilvános ünnepeken az emberek annyit esznek, amennyit csak birnak; sőt ezzel be sem érik, hanem zsebre is tesznek az ételekből, a mit csak lehet és ez a szokás olyan átalános lett, hogy már nem is titkolja senki. Az evés ott a boldogság netovábbja és a ki részvétet akar valaki iránt tanusitani, azzal szólitja meg az utczán, hogy «hány kanál rizst eszik meg ebédre». A konyha a ház első szobájának tekintetik és a házi isteneket konyhaisteneknek nevezik. Az evés oly nagy szerepet játszik a tonkingi ember elméjében, hogy beleszövi minden metaforába. Nem mondja, hogy «piaczra jár», hanem «piaczot eszik»; nem «lop», hanem «lopást eszik»; nem «téved», hanem «tévedést eszik». Testületi ebédeknél az előkelőbb személyeknek nagyobb adagokat adnak. Az uralkodónak naponkint tizenkét vagy tizenöt ebédet tálalnak.

Hány özvegy van Németországban? A legujabb statisztikai adatok szerint 1.909,570. Ezek közül csak 856,925-nek van valami határozott keresetmódja, a többinek csak mellékes vagy határozatlan keresetmódja van. A közel két millió özvegy közül 8648 él a férjéről rámaradt tőke kamataiból, vagy a férje után neki járó nyugdijból. Az özvegyekkel szemben 7.719,362 férjes nő van, ugy hogy minden négy férjes asszonyra egy özvegy jut. Azaz más szóval négy asszony közül mindig valószinü, hogy egy özvegygyé lesz.

Vasuti kocsik hűsitése. A vasuti utazók érdekében üdvös rendszabályt léptetett életbe a német közmunkaügyi miniszterium. Elrendelte, hogy az oly személykocsik, melyek hosszabb ideig ki voltak téve a napmelege folytonos behatásának, ugy hogy a bennük megsürüdött lég beteggé teheti az utazókat, a vonatokba való beállitás előtt hideg vizzel leöntessenek s az ajtók s ablakok előleges felnyitásával kellőleg kiszellőztessenek.

A «Jogtudományi Közlöny» augusztus 24-iki (34-ik) száma következő tartalommal jelent meg:

Magyar törvények a külföldön. *D. H.* — A büntetőjogi beszámitás. Dr. *Asztalos János* kolozsvári ügyvédtől. — Észrevételek az átalános magánjogi törvénykönyv tervezetének a dologi jogot tárgyazó részére. Dr. *Haller Károly* kolozsvári egyetemi tanártól. — Az erdélyi birtokrendezési eljárásról. *Káplány Géza* erzsébetvárosi kir. törvényszéki birótól. — Törvényszéki Szemle: A valódiság bebizonyitása holtak rágalmazásánál. Dr. *Barna Ignácz* budapesti kereskedelmi akadémiai tanártól. — Egy curiai döntvény. Dr. *V. I.* ügyvédtől. — Különfélék. MELLÉKLET: Curiai határozatok. — A budapesti kir. tábla elvi jelentőségü határozatai. Kivonat a budapesti Közlönyből.

— **Lapunk mai számához** mellékeljük *Kirner József* cs. kir. udvari puskamüves, az olasz király udvari szállitója (Budapesten, szervitatér 2. szám a.) árjegyzékét. Fölöslegesnek tartjuk e különben is kitünő hirnek örvendő czéget, mely kivivta már jeles készitményeivel a közönség elismerését, olvasóink figyelmébe különösen ajánlani.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Stockinger Tamás királyi tanácsos, a budapesti egyetem nyugalmazott tanára, aug. 20-án élete 72 évében Budapesten meghalt. Az orvos-tudomány nagyérdemü veteránja, müvelt és nemes jellemü férfi volt. Sógora Haynald bibornoknak, kinek Amália nevü nővérét, e kitünő müveltségü urnőt birta nőül. Fia (Ferencz) Bombayban császári és királyi konzul. Két lányát Szántay Adolf váczi járásbiró és Alkér Emil fővárosi tiszti ügyész birják nőül. A család gyászában igen sokan osztoznak, kik a boldogultat tisztelték. A temetés aug. 21-én d. u. diszszel és részvéttel ment végbe. A temetésen sokan voltak jelen, köztük Pauler miniszter, Jendrassik egyetemi rektor, számos tanár, Pellet József és Márkus Gyula kanonokok, stb.

Szilvay Károly, volt honvédhuszár őrnagy, az ágostai hitv. trencsénmegyei esperesség felügyelője, több évig országgyülési képviselő, Trencsénmegye közigazg. bizottsági tagja, augusztus 21-én, életének 59-dik évében Nemes-Liszkón meghalt. Szilvay Károly a szabadságharcz egyik kiváló hőse volt, a 3-dik Ferdinánd király nevét viselő huszárezredben mint kapitány szolgált és 1849. márczius 5-én Szolnoknál századával egy egész vasas ezredet támadott meg; és ezen hőstettének köszönhető nagyrészt a szolnoki ütközet dicsőséges kimenetele. Huszonegy sebtől boritva és holtnak tartva vitetett el a csatatérről, de sebeiből nagy bajjal kiépült és a közéletben tevékeny részt vett. Mint képviselő a Deák pártjához tartozott.

Borsos József, ki egykor mint jeles arczképfestő, később mint keresett fényképész volt ismeretes, meghalt f. hó 19-én, 62 éves korában, mint a «Szép juhászné» egyszerü vendéglőse. Veszprémi születésü volt, fia Borsos Mártonnak, ki a negyvenes években politikai lapot szerkesztett. Bécsben képezte magát s ott telepedve meg, kedvelt arczképfestő lett. Még az ország által megvett Esterházy-féle képtárban volt egy arczkép, a hg. Esterházy Pálé, a melyet ő festett. Pestre 1861-ben tért vissza, de a müzsának csakhamar hátat forditott s a nagyobb anyagi haszonnal kecsegtető fényképezéshez fordult. Müvészi izlése e tér n is jó segitségére volt s müterme sok időn át első rangu s ors ágszerte ismeretes volt. Megvagyonosodott. De később meg kellett ismernie a sors forgandóságát s elfelejtett emberré lett. Csak halála idézi föl annak emlékét, hogy egykor művész volt.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Kasztovszky Iván, a «Gyöngyös» czimü hetilap szerkesztője, 32 éves korában, Gyöngyösön, özvegyet és három gyermeket hagyott hátra. — Id. Moravcsik György, pestmegyei volt törvényszéki elnök és kir. törvényszéki biró, 75 é es korában, Kalocsán, több gyermeket és unokát hagyva maga után. — Gyöngyösy Pál, földbirtokos s az ungi egyházmegye tanácsbirája, élete 57-ik évében, Ördarmán — Dr. Keczer Bertalan, Sárosmegye egyik volt szolgabirája. — Karaszek Árpád, nyug. országos pénzügyigazgatósági főnök, élete 85-dik évében, Maros-Vásárhelyen. — Romanow Krizsanovszky Vilmos, nyug. pénzügyi biztos, 57 éves korában, Miskolczon. — Burg Lajos, sz ntesi polgár, Horgoson. — Dr. Csikos János, törvényszéki jegyző, 30 éves korában, Fehértemplomban. — Kovács Ignácz, nagyváradi polgár, 49 éves korában.

Özv. Fáy Sámuelné szül. Papszász Klára, nemesszivü és müvelt agg urnő, 82 éves korában, Ecséden s közrészvét mellett a tenki sirboltban temették el. — Strausz Sándorné szül. Farkas Krisztina, 47 éves korában, Nagy-Lengyelben. — Saskeöy Anzelma, a paulai szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek egyike, ki nyolcz éven át működött buzgón Székesfehérvár városában. — Kuluntsits Andorné szül. Jakobtsits Katalin, élete 30-dik évében, Szabadkán. — Simonyi Eugenia, 17 éves korában, Endréden. — Genthon Károlyné szül. Dezső Mária, élete 50-ik évében, Répcze-Szemrén.

SAKKJÁTÉK.

1236-ik számu feladvány. Dobrusky Jánostól.

Sötét.

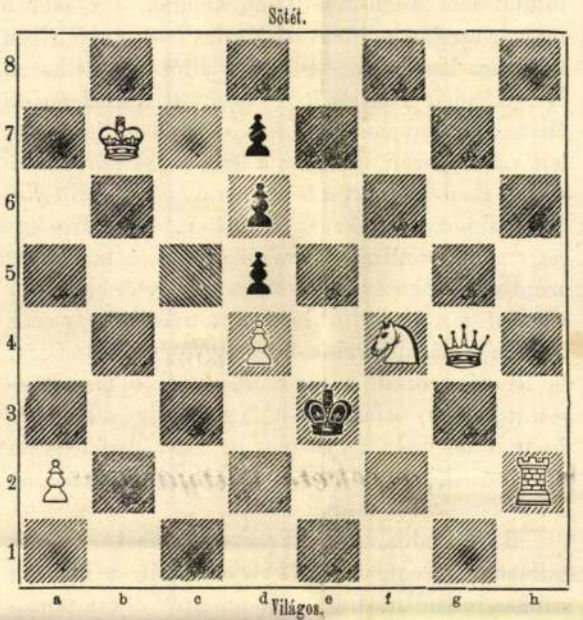

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1231. sz. feladvány megfejtése.

Hülsen B.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Hd5—f4 --- --- ---	F7—e6 : (a)
2. Va3—c5 --- ---	Ke4—f4 : (b)
3. d2—d3 --- --- ---	t. sz.
4. Vc5—f2—f8 matt.	
b.	
2. --- --- --- --- ---	e6—e5
3. d2—d3 † stb.	
a.	
1. --- -- --- --- ---	Ke4—c5—f5
2. Va3—c5 † --- ---	K—e4—f6
3. He6—g7 v. Vc5—g5 matt.	t. sz.
4. Vc5—e3 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben* Fülöp József. *Nagy-Dobronyban* Németh Péter. *Budapesten* K. J. és F. H., Andorfi Sándor. *A veszprémi* iparos olvasó-kör. *A pesti sakk-kör.*

Rövid értesitések: Veszprém, F. J. A fent közlött 1231. sz. f. megfejtése a helyes. — A másik mód:

1. Hd5—e7, Ke4—e5.
2. He6—**g7**, **f7**—**f5**-re meghiusul.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

H.Gy. «A multak emléke» tartalmaz ugyan egyes érdekes részleteket, de legtöbbnyire mégis olyanokat, melyek már ismeretesek. Azért a hosszu dolgozat ily alakban közlése nem volna indokolva. — Tompa balladája (Béla király és a bujdosók) csak iskolai dolgozat, melyet a költő munkái gyüjteményes kiadásaiba nem vett föl s igy azt mi sem tartjuk közlendőnek. Engedelméből azonban megtartjuk emlékül.

Sz—vár. M—i L—s. Napi érdekü közleményeink tárgyhalmaza miatt dolgozatának nemhogy közlésére, hanem még gondos elolvasására sem kerithetünk sort. De első tekintetre is annyit mondhatunk, hogy beleillik lapunk keretébe, s közlendőink közé soroztuk.

U. S. Moore T. két szép dala, bár mind a kettő le van már forditva (kétszer is), megérdemli a közlést.

Az apácza. Egyszerü, de igaz hangu helyzet-dal, mondjuk románcz. Közölhető.

D. P. A kérdezett költeményt már nem találjuk irataink közt; meg is feledkeztünk róla. Inkább mással próbáljon. A toldozás-foldozás ritkán sikerül.

Nem közölhetők. Megadás. Ébredés.

Tartalom.

Szöveg: A magyar erdészet két vezérférfia: I. Wagner Károly. *Illés Nándortól.* II. Bedő Albert. — Erdőben. (Trencsén-Teplicz.) Költemény. *Illyés Balinttól.* — Az 1848/9-iki első 12 fontos honvédüteg történetéből. Irta: *Butykay József*, 1848/9-iki honvédtüzér. — Szent-István napja a fővárosban. Karczolat. — Jolán. Angol regény. Irta *Black William.* — A kholera Egyiptomban. — Egyveleg. — Az ischiai földrengés. — Négy nap Mármarosban. I. *Szász Károlytól.* — «Negyven év viszhangja.» — Irodalom és müvészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Bedő Albert. — Wagner Károly. — A földrengés pusztitása Ischián: 1. A külföldiek szállodája Casamicciolában a földrengés előtt, 2. E szálloda kapuja és 3. Maga a szálloda a földrengés után. 4. A Mangin-tér romjai Casamicciolában. 5. Lacco Ameno. 6. Garibaldi-utcza, Casamicciolában. 7. Barbieri-villa. 8. A fa-szinház. 9. A külföldiek szállodájának romjaiból. — Jolán. — A kholera Egyiptomban. Kairói lakosok hajóra tolakodása a Niluson. — A nápolyi öböl térképe. — Ischia vára.

HETI NAPTÁR. Augusztus hó.

Nap		Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
26	V	G 15 Sámuel pr	G 14 Sámuel pr.	14 B 10 Mikeás 23
27	H	Kalaz József	Rufus, Gebhárd	15 N. B.-Assz. 24 Lea
28	K	Ágoston pk. e.	Ágoston pk	16 Izzták 25
29	S	János lefejezése	János lefejezése	17 Miron vt. 26 Libussa
30	C	Limai Róza szüz	Rebekka, Benj.	18 Flór és Lór 27
31	P	Raimund hitv.	Paulin	19 András és t. 28
1	S	Egyed apát	Egyed	20 Sámuel pr. 29 Sab. R.

Holdváltozásai: Első negy. 9-én 7 ó. 53 pk. este.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Tiszta selyemkelmék 1 frt 5 krral méterenkint, valamint á 1 frt 30 kr. (szines, csikos és koczkás alappal) szállit egyes öltönyökre, valamint egész végben, vámmentesen a házba **Henneberg G.** (kir. udvari szállitó) selyemgyári raktára, Zürichben. Minták póstafordultával. Levéldij a Svájczba 10 kr.

A felülmulhatlannak ismert eredeti **Singer varrógépek** családok és kézművesek részére, melyek 1 frtos heti részlet- (vidékre 5 frtos havi részlet) fizetés mellett Neidlinger G. urnál Budapest, váczi utcza 26. szám alatt kaphatók, a s t. közönségnek legjobban ajánlhatók. 1006

Hangok a közönség köréből

Kwizda köszvényfolyadékáról.

A korneuburgi kerületi gyógyszertárnak.

Örömömre szolgál, önnel tudatni ama **rendkivüli jó hatást**, melyet szintugy én is mint fivérem, épugy **köszvény** mint **marjulás** és **zuzódás** eseteiben a **Kwizda**-féle köszvényfolyadékkal elértünk, s önt egyuttal fölkérni, hogy e készitményből ujolag 6 palaczkkal postautánvét mellett küldeni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

Schwaiger Ferencz,
hajómester.

St. Nicola, Freise mellett. 1882 február 22.

A beszerzési forrásokra nézve utalunk a mai számunkban foglalt KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉK czimü hirdetésre.

Eskór (epilepsia) és **minden idegbetegség levél utján** gyógyittatik dr. Killisch speczialista által, Drezdában (Szászország). — **Ezer meg ezer gyógyitás.** A párisi tudományos társaság aranyérme.

és szombaton folytatták a tárgyalásokat. A tanácskozások valószinüleg vasárnap érnek véget.

A polgári és felsőbb népiskolai tanitók az orsz. tanitógyülés alkalmából Gyertyánffy István elnöklete alatt értekezletet tartottak, hogy a létező polgári iskolai egyesület mellett uj egyesületet alkossanak, mely nemcsak a fővárosi érdekeknek szolgáljon, mint az előbb emlitett egylet. Végleges intézkedés előtt a létező egylettel fognak érintkezni.

A budapesti kir. m. tudományos egyetem mind a négy karában a beiratások az 1883/4. tanév 1-ső felére szeptember 1-én kezdődnek és bezárólag 12-ig tartanak. Szept. 13-tól 15-ig már csak dékáni, 16-tól 23-ig rektori, azontúl pedig miniszteri engedélylyel lehet beiratkozni. A szülésznői tanfolyamra a beiratások (orvosi karnál IX. ker. üllői-ut 1. sz.) 1-én kezdődnek és bezárólag 15-ik tartanak.

A mintarajz-tanodában a beiratások szept. 4—7-én délelőtt lesznek; az iparművészeti tanodában azonban később, mivel ott az uj tanév, az uj szakosztályok felállitása s más helyiségekbe költöztetése miatt, csak október elején fog megnyilni.

Tanári kinevezések. Dr. *Csengeri* János fehértemplomi tanárt és ismert költőt kinevezték a budapesti hetedik kerületi gymnáziumhoz a klasszika filologia tanszékére; ugyanoda dr. *Wagner* beszterczebányai tanárt a mathematika tanszékére helyezték át. Dr. *Baszel* Aurél egyetemi magántanárt Nagy-Szebenbe nevezték ki az államgymnáziumhoz, a távozó *Töth* Sándor helyére, kit Pozsonyba helyeztek át; Pozsonyból pedig *Dávid* Istvánt a budapesti lipótvárosi gymnáziumhoz nevezték ki; mind a hármat a klasszika filologia tanszékére.

MI UJSÁG?

Szent-István napjára csupán a magyar államvasut vonalain az ünnepet megelőző két napon 8282-en érkeztek Budapestre; a közuti vaspályatársaság pedig a két ünnepnapon, aug. 19-én és 20-án összesen 128 ezer utast száliitott ide-oda a városba. Már e számok is jellemzik, mily élénkség uralkodott a fővárosban az ünnepen. Az ez idei körmenéten is többen vettek részt mint valaha. Az ünnepi misén maga Simor herczegprimás czelebrált s ugyanő diszes ebédet is adott, melyen az összes itt időző miniszterek, hatóságok képviselői jelen voltak. Csak a hétfői népünnepély mondott csütörtököt, a mennyiben a programm két legérdekesebb pontja, a léghajó fölszállása és a népszinháznak telefonnal összekötése elmaradt.

Székesfehérvártt Sz. István napján *Klotild* főherczegasszony tett látogatást. Kiséretében voltak Gosling volt angol követ leánya és két palotahölgy. A főherczegasszony a püspöki palotába szállt s rövid pihenés után József és László főherczegekkel, kik megelőző nap érkeztek meg nevelőjükkel, Holdházy apáttal, továbbá kiséretével, Szögény-Marich László főispánnal és Pauer János megyei püspökkel a székesegyházba ment. Délután két órakor diszebéd volt a püspöki palotában, számos felköszöntéssel. A főherczegasszony ebéd után gyermekeivel s Pauer püspökkel a «Ferencz József»-ről nevezett nőnevelő intézetet látogatta meg. A főnöknő s a fehér ruhába öltözött növendékek fogadták a bemenetnél a vendégeket. Egy órai időzés után a főherczegasszony a városi árvaházat látogatta meg s az ott uralkodó rend és tisztaság fölött megelégedését fejezte ki. A város fel volt lobogózva.

A portugál királyfi, Dom Carlos, szerdán este Budapestre érkezett, hol maga s kisérete számára a Hungária szállónak Dunára néző egész első emeletét lefoglalták. Bár az egész napot utban töltötte, másnap már 6 órakor fönn volt. Délelőtt kiséretével együtt a budai kir. palotát és a várkertet tekinté meg, d. u. a városligetet és a Margitszigetet, este jelen volt a nemzeti szinház előadásán. Másnap a muzeumot nézte meg, s azután kiséretével Gödöllőre rándult ki. Vasárnap József főherczegnél tesz látogatást.

A főváros hódoló küldöttsége, melyet Ráth Károly polgármester fog vezetni, jelen lesz a laxenburgi keresztelési ünnepélyen. Maga a király intézkedett igy. Bécsből udvari vonat fogja ki s beszállitani. Keresztelés után a király és trónörökös azonnal elfogadják Budapest üdvkivánatait. Az üdvözlő föliratok egyikét kék, másikát bibor-vörös bársonytokban nyujtják át. Egyiket a trónörökös, másikat Stefánia főherczegnő czimere ékiti s mind a kettőn helyt foglal a város czimere is.

Arany János szobrára az akadémia kebelében alakult gyüjtő bizottság által kibocsátott gyüjtőivek már legnagyobb részt beérkeztek az alapot kezelő magyar földhitelintézethez s ezek között egyetlen egy sem küldetett vissza üresen. Magánosok, törvényhatóságok, megyei és városi főtisztviselők, tanfelügyelők, intézetek, kaszinók és társas egyletek nemes hévvel buzgólkodtak a gyüjtésben, melynek eredménye már meghaladja a 60,000 frtot, a menynyire a szobor költségeit hozzávetőlegesen tették. A legutóbbi ivet Tisza Kálmán miniszterelnök n itja meg 50 frttal, s mint nagyobb összeg, Szeged város tanácsának 300 frtos adománya van még benne.

A margitszigeti Ischia-ünnepélyt, melyet a fővárosi napi sajtó rendez, szeptember 16-án, vasárnap tartják meg a Margitszigeten, melyet József főherczeg e czélra átengedett. Összesen 12 ezer jegyet adnak ki egy forintjával, mely árban a gőzhajó dija is be van foglalva.

Az ünnepély napján tiz nagy hajó fog közlekedni az állomások közt; a tánczmulatságról éjfél után hozza be külön hajó a közönséget. A szigeten szanaszét diszes árusátrak lesznek felállitva Lehman és Galló diszitéseivel. A sátrakban olasz különlegességek lesznek kaphatók. Az elárusitásra hölgyeket kérnek föl. Lesz sorsjáték is, részben nápolyi diszműnyereményekkel és olasz iparczikkekkel. A bizottság fölkéri a közönséget, hogy a sorsjátékra alkalmi tárgyakat legyen szives adományozni. Ezeket naponkint át eszik délelőtt 12—1 és délután 3—4 óra közt az irók és művészek társaságának helyiségében (Nemzeti szinház épület, I. em.). — *Török* József bizottsági tag illatszereket, diszkötésü könyveket és dohányzó eszközöket bocsátott a sorsjáték rendelkezésére.

Jókai Mór értesitette az Ischia-ünnepély rendező bizottságát, hogy az ünnepi költeményt már megirta s a nagy hangversenyben ő maga fogja felolvasni.

Chambord gróf hosszas haldoklása egész héten át mindig tartott. Állapota az utóbbi időkben oly rosszra fordult, hogy már környezete is szükségesnek látta megtenni az előkészületeket a temetésre. F. hó 23-án csütörtökön délelőtt nyelve megbénult, egész nap eszméletlen állapotban volt, s pénteken reggel 1/4 8 órakor meghalt.

A belváros veszélyben. A véletlen és a tüzoltók erélye oly katasztrófától mentette meg a belvárost, a milyen még a főváros fennállása óta nem fordult elő. Augusztus 23-án délután 5 órakor a molnár-utczában Földvári Móricz most épülőfélben levő háza kigyuladt. A tüz az istállóban keletkezett és csakhamar a deszkákból összeütött másodemeleti állványokra csapott át. De a veszedelem csak ugy lett volna igazán óriási, ha a láng az istállóról a fészerre csap át, mert a fészerben *8 láda dinamit* volt összehalmozva, és ha ez felrobban, a belváros egy része menthetetlenül a levegőbe röpül. A tüzoltóság azonban idejekorán észrevette a fenyegető, borzasztó veszélyt s a dinamitos ládákat, a nélkül, hogy azok tartalmát elárulta volna, a legnagyobb óvatossággal és lehető gyorsan a tüz szinhelyéről jó messze elszállitotta. Az istálló és a fészer és igy a széna és dinamit is, mely azokban volt, Éder Antal Gyula tulajdonát képezi, ki puskaporral és tüzijátékszerekkel is kereskedik, megmeneküit.

Báró Podmaniczky Frigyes balesete. Sajnos baleset érte Podmaniczky Frigyes bárót, a nemzeti szinház intendánsát. F. hó 20-án este 3/4 9 óra tájban ugyanis a báró egy estélyre akart kocsizni s midőn a kocsiba beszállt, a kocsis ugy csapta be utána az ajtót, hogy a báró gyürüs ujja az ajtó közé szorult. A báró segélykiáltásaira azonnal többen siettek a kocsihoz s kiszabaditották kellemetlen helyzetéből. A sérülés oly sulyos volt, hogy az ujjról a körmöt csaknem leszelte. A seb azonban nem veszélyes.

Jubileum. *Vandrák* András ismert eperjesi tanár f. év szeptember 15-én üli meg tanárságának 50-ik évi jubileumát. Tanitványai e napon ünnepet rendeznek.

Ezüstmenyegző. Budapesten a Terézváros egyik jeles polgára: *Mendl István* közelebb üli meg ezüstlakodalmát, melyen a polgárok megtisztelő meglepetésekben szándékoznak részesiteni.

A «Vindobona», Silberer Vikor léghajója, mivel a szent-istvánnapi népünnep alkalmával a felszállásban akadályozva volt, f. hó 22-én este a polgári lövőkertből szállott fel. Silberer utitársai ez alkalommal Orczy Elek és Jeszenszky József bárók voltak, kik bort is vittek magukkal a légi utra. A léghajó a budai rész felé haladt a János hegy fölött.

Ünnepi viszontagság. Egy nagyváradi asszony (Horn puskaműves özvegye) szintén feljött tizenkét éves leányával Szt.-István napjára, nézni, mulatni. A pályaházban egy suhancznak adta át böröndjét s indult Budán lakó rokonaihoz. A budai apró utczák utvesztőjébe jutva, a suhancz egyszer csak neki iramodott a böröndjével s eltünt. Az özvegy utána eredt, de eredmény nélkül, sőt kis lányát is elveszté ez alatt. Sirva ment a rendőrséghez, hol az eltévedt lányt csakhamar visszakapta, de a böröndöt nem.

Két süketnéma esküvője volt vasárnap délután a józsefvárosi templomban. Lange Vilmos nyomdász vette nőül Brezits Mariskát. Vőfélyük: Szathmáry Kálmán, szintén süketnéma. A pap az esküformát könyvből mutatta nekik s ők arra fejhajtással feleltek. A néző közönségben is sok süketnéma volt, kik taglejtéssel üdvözölték az uj párt.

A murányi Vénus oszlopa. Széchi Máriának, kinek hires történetét versekben hajdan Gyöngyössy István, az ujabb időkben pedig Arany János, Petőfi és Tompa Mihály irták meg, emlékoszlopot emeltetett Murány várában herczeg Koburg Ágost özvegye. Négyezer forintba került s Kolla Géza rimaszombati fiatal épitész épitette. Leleplezésén több főrangu család lesz jelen. Az ünnepélyen lakomát és tánczmulatságot is rendeznek.

Léghajózás. A *Tissandier*-testvérek érdekes kisérletet tettek uj szerkezetü léggömbjökkel, mely hydrogénnal van töltve, még pedig ugy, hogy a gázkészlet tovább tartható, és igy ugyanazon gázmennyiséggel többször is föl lehet szállani. Tissandierék Auteuilből indultak utnak egyik este 7 órakor és Páris fölött ellebegve, Annetnál a Marne partján ereszkedtek le. A gömb töltve maradt egész éjjel, a gázt csak másnap bocsátották ki. Az uj készülék a Giffard-féle elvek szerint van szerkesztve és a gömbben levő reservoirból áll, melyben a fölösleges gázt meg lehet süriteni.

Az ujon felfedezett biblia hitelét kezdik kétségbe vonni. Dr. *Neubauer* az «Academy»-hez intézett iratában azt állitja, hogy a Shapira által fölfedezett fönicziai kézirat olyan emberek hamisitványa, a kik a modern kritika következményeit nem ismerték. Dr. Neubauer azt mondja, hogy az irat nyelvezete teli van a klasszikus idiomától távol álló kifejezésekkel, melyek azonfelül grammatikailag is mind hibásak. Az a mód, a melylyel Shapira e kézirat birtokába jutott, semmi esetre sem olyan, mely a föltámadó gyanut elaltathatná. *Shapira* a következőket beszéli el: «Mintegy tizenkét nap alatt kaptam (egy arabtól Aroa közelében) négy vagy öt lapot, melyeken nehány fönicziai levél volt látható; nyolcz nap mulva 16 szépen irott lapott hozott; ismét nyolcz nap mulva ujabb 15 lapot hozott, melyek már nem voltak olyan szépen irva; 10—12 nap mulva megint kaptam 4—5 nagyon szépen irt lapot. Azóta azt az embert többé nem láttam. A sheikh nemsokára meghalt, s én minden nyomát elveszitettem annak, hogy ez ügyet tovább is kutathassam.» *Sayse* tanár ugyancsak az «Academy»-hez intézett levelében arra figyelmeztet, hogy bár a kézirat moabit és nem héber, az első fejezetben mégis Jehovát emlit Chemosh helyett. Azonfelül a birkabőr, melyre a kézirat irva volt, Palesztina nedves éghajlatát csak csoda által lett volna képes kibirni, a mely csodának a lehetősége semmi által bebizonyitva nincsen.

Amerikai párbajok. *Putlitz* berlini tanár öngyilkossága, melyről azt irták, hogy amerikai párbaj következtében történt, egy new-yorki lapnak, a «Post»-nak alkalmat szolgáltatott annak megmagyarázására, hogy ezek az öngyilkosságok igen helytelenül neveztettek el amerikai párbajoknak, mivel ilyenek ott nincsenek szokásban. A párbajoknak ez a neme az életben maradt félre nézve igen előnyös, mert a törvény nem büntetheti őt ellenfele öngyilkossága miatt. Amerikában a yankee nagyon sokat tart arra, hogy ellenfelét megölje, a nélkül, hogy magának baja történhessék és jobban bizik szemében és ügyességében, mint a sorsban, azért is azok a párbajok, melyeket helytelenül amerikaiaknak neveznek, ott soha sem fordulnak elő. A valóságos amerikai párbaj az, midőn az ellenfeleket sötét szobába zárják, mindegyike revolverrel és késsel van fölfegyverkezve s ugy támadnak egymásra vaktában. Vagy oda kötik őket egy asztalhoz, egymással szemközt s csak jobb karjuk szabad, s késsel vivnak egymás ellen. Még vont csövü lőfegyverrel is vivnak párbajt, vagy revolverrel, nagyobb távolságra, végre pedig fütykössel és ostorral is. Ezek az igazi amerikai párbajok.

Nagy szerencsétlenség történt Kharkov orosz város közelében. Itt ugyanis az azovi és kharkov-nikolajevi vonalak egy darabig párhuzamos irányban haladnak egymás mellett. A napokban az emlitett

NAGY GERGELY

ajánlja a nagyérdemü közönségnek mindennemü **férfi-lábbeli készletét** a legjutányosb áron, s igéri a megrendelések pontos és gyors teljesitését.

Pesten, kötö-utcza, a piaristák épületében. 731 (2—3)

Régi pénzeket

és mindennémü **régiségeket, drágakövet, gyöngyöt, szineskövet, aranyat, ezüstöt, ásványokat** vesz és cserél a legmagasb áron. 725 (2—4)

Régiségek és természetiek irodája,

Dorottya-utcza 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében,

hol egy nagy választéku raktár mindennémü **régiségek, régi pénzek, gombok, övek** és **mentekötökből** *a legolcsóbb áron,* ugyszintén egy nagy raktár **ásványok, lepkék, bogarak, madárbőrök, tojások, üvegszemek** is találhatók.

Jelentés.

Alulirottnak van szerencséje jelenthetni az illető t. cz. **szülőknek, gyámoknak és nevelés-barátainak**, hogy a **Losonczon** eddig fennállott 6 oszt. ág hit. **egyesült** protestans gymnasium megszünvén, a nógrádi ág. hitv. esperesség részéről folyó évi **september 1-én** egy **tápintézettel ellátott**

IV osztályu gymnasium

fog megnyittatni. 728 (2—3)

Kelt Losonczon, 1864. évi augusztus 1-én.

SZTEHLO ANDRÁS m. p.,
nógrádmegyei ev. esperes.

BÖHM ÉS KÁNYA

József-tér 10-ik szám alatt,

ajánlják

minden évszakra

dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi

divatáruikat. 599 10—0

Egy chemiai és photographiai vállalathoz keres alulirt egy társat; gyógyszerésznek vagy fényképésznek elsőség adatik. A fényirda chemiai laboratoriummal lesz összekötve, mely, hogy szakértöleg kezelve, elegendő hasznot hajt: azt a tapasztalás már kimutatta.

Fényképészeti képzettségemet csak azzal igazolom, miszerint én az ismert hirben álló

„Borsos és Doctor“

czég alatti fényirdában 8 hónap leforgása alatt több mint 3000 anyaképet (matricz) készitettem saját gépezetemmel (mely jelenleg is birtokomban van), és pedig többnyire a Hautevollé-osztály számára, kik munkámmal nagyon is meg voltak elégedve. — E tárgybani levelek f. é. **szeptember 10-ig** fogadtatnak el.

Pest, kerepesi-ut 65-ik szám alatt.

Szentkuty István,
72 9(2—3) gyógyszerész és fényképész.

Csász. királyi ausztriai 1864-iki

SORSJEGYEK.

Nyereményhuzás 1864-ik évi szeptember 1-én.

Főnyeremény: **200,000** ft., legkisebb nyeremény: **135** ft.

SCHOTTENFELS B. nagykereskedő-háza mainai Frankfurtban, átenged ilynemü sorsjegyeket a pénzösszeg beküldése mellett ausztriai bankjegyekben: 1 sorsjegyet 3 ftért; 5 sorsjegyet 14 ftért; 11 sorsjegyet 30 ftért.

A sorshuzási lajstromok ingyért küldetnek meg. 734 (2—0)

A fehérruha-varratás fölösleges!

mert a legnagyobb fehérruha-raktárban, váczi-utcza

„Ypsilantihoz“ Pesten,

legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindennemü fehérnemük férfi, hölgy és gyermekek számára kaphatók, u. m.

12000 darabnál több **férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból** darabja 3 ft. 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

10000 darabnál több **szines férfi-ingek** 1000 különböző mintában, régibb mintáju 2 ft, legujabb minták és legdivatosabban varrva 2 ft 50 kr, 3 ft.

Fehér pamut madapolan férfi-ingek darabja 1 ft 50 kr, 2 ft, 2 ft 25 kr; 2 ft 75 kr, 3 ft 25 kr.

Férfi-gatyák, félvászonból magyar mintára darabja 1 ft 50 kr, 1 ft 60 kr, félmagyar mintára, 1 ft 60 kr, valódi vászonból magyar vagy félmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft.

Női ingek rumburgi vászon darabja 2 ft 10 kr, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft.

Női ingek rumburgi és hollandi vászonból himezve darabja 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, sveiczi és franczia mellmustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.

Fiu-ingek fehér vászonból darabja 4 éves 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft, 90 kr, 3 ft 50 kr, 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 ft, 4 kr, 4 ft 50 kr.

Szines fiu-ingek darabja 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.

Főraktára a legjobb 4 és 5 röf széles **amerikai krinolinnak**, darabja 2 ft 50 krtól egész 6 ftig, hamuszin vagy vörös 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, és 5 ft 50 kr.

Schmidt Betti-féle varrott **vászon-kapczák** kötegje 4 ft 20 kr, 5 ft 50 kr, 6 ft 50 kr.

Ferstel orvos tyukszemirtószere egy üvegecske 50 kr.

És sok egyéb kész fehérnemü czikkek, melyekről az árjegyzék kivánatra bérmentesen elküldetik.

Továbbá ajánljuk nagy vászonraktárunkat a következő legolcsóbb árakon u. m.

54 röfös **rumburgi gyolcs** darabja 25 ft, 26 ft, 27 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 35 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 44 ft, 46 ft, 50 ft, 54 ft, 58 ft, 60 ft, és ugy tovább 105 ftig.

50 röfös ⅝ röf széles **hollandi gyolcs** darabja 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 48 ft, 50 ft, 54 ft, 55 ft, 60 ft, 65 ft, 70 ft, 75 ft, és ugy tovább 100 forintig.

42 röfös ¾ röf széles **hollandi gyolcs** darabja 20 ft, 23 ft, 24 ft, 26 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft.

38 röfös **creas-gyolcs** darabja 15 ft 50 kr, 16 ft, 17 ft, 17 ft 50 kr, 18 ft, 19 ft, 20 ft, 21 ft, 24 ft.

30 röfös **börgyolcs** darabja 12 ft 50 kr, 13 ft, 13 ft 50 kr, 14 ft, 14 ft 50 kr, 15 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.

¾ széles 38 röf vászon **12 lepedőre** darabja 40 ft. 42 ft, 48 ft, 52 ft, 54 ft, 59 ft.

Vászonzsebkendők tuczatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 ft, 14 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.

Törülközők tuczatja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 12 ft, 14 ft, 16 ft.

Szines ágyi kanavászon darabja 8 fttól egész 16 ftig.

Valóságos vászon-asztalnemüek.

Asztalkendők tuczatja 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.

Abroszok minden nagyságban hat személytől 24-ig. **Asztali készletek** 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségü **kötő-czérna** csomója 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.

Nagy választás a legujabb **ágyteritők, pique és tricot-paplanokból** és minden e nembe vágó czikkekből.

A fentnevezett czikkeknél nagy előnyül szolgál az, hogy minden itt megvett. az árjegygyel ellátott czikk 8 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszersmind ki nem elégitési esetben az ár vissza is adatik.

Szállitások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközöltetnek, ugyszinte mindennemü megrendelések mustra szerént leghamarább elkészittetnek.

Ezennel van szerencsénk tudatni, hogy üzletünket félév előtt sokkal **megnagyobbitottuk** és nagy raktárt tartunk mindenfaju fent megnevezett vásznakból, melyeket a legelső gyárakból kapunk és miután fehérnemüinkhez roppant sok vászonra vagyon szükségünk, azokat bárkinél olcsóbb és nagyobb választékban szolgáltathatjuk, a vászon valódiságáért kezeskedünk; becses megrendelésekért esedezve maradunk tisztelettel

665 (5—6) **Kollárits József és fiai.**

Süketség!

(Porte-voie en miniature d'Abraham a Páris.)

Felfedezése egy uj hallási szernek, melynek hathatóságát tekintetbe véve, minden egyebet felülmul, mi mindeddig ezen baj enyhitésére használatban volt. Ezen kis szer alig észrevehető, mert a fül szerint van szerkesztve, s csak egy centimeter átmérőjü, és oly tetemesen hat a hallásra, hogy a leghiányosb életmü visszanyeri ezáltal tevékenységét. A betegek résztvehetnek ismét a közönséges mulatságokon; a kellemetlen zugás is, melyet az ember sokszor érez, végkép elmulik Szóval, ezen felfedezés minden lehető előnyt nyujt ezen iszonyu betegségre vonatkozólag. — Ezen hallási szer párja, nyomtatott használati utalványnyal, **ára: ezüstből 9 ft., aranyozott ezüstből 10 ft. 80 kr. a. é.** — Bérmentes tudakozásokra számos bizonyitvány küldetik át a szer kitünő hathatóságáról.

Főrakhely: **Pozsonyban Wigand Fr. Károly** könyvkereskedésében, honnét ezen port-voie készfizetés mellett bárhova szétküldetnek. 667 (2—3)

Nincs többé szeplő!

A leghathatósb szépitő-szer szeplő, májfoltok s pattanások ellen a

LILIACÉE PARISIENNE

Egy tégely, mely 8—10 hétig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczbőr előhozására. — Egy tégely ára használati utasitással **3** ft., begöngyölés **20** kr.

Rakhelyek PESTEN: Thalmayer A. és társa, — Lueff M. illatkereskedése, **Pórfi F.** váczi-utcza 19-ik szám, — **Molnár J.**, váczi-utcza 20-ik szám. 683 (4—12)

CSŐDÜLET.

A nagy-körösi superintendentialis tanitóképző-intézetben a zene- és énektanári állomás üresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

1-ör. A tanár évi fizetése 500 ft. o.

2-or. A tanitó-képző-intézet három osztályában tanuló ifjaknak köteles, hetenkint 12 órát adni, orgonázás, zongorázás- és éneklésben, elméletileg és gyakorlatilag.

3-or. Önként vállalkozó ifjaknak együttesen köteles adni hetenkint 4 órát éneklés- és zongorában, mely tanitásért az ifjaktól zenéért 10 ft., éneklésért 5 ft. nyer a tanár.

Ezen állomás elnyerhetéséért minden protestans vallásu zene- és éneklésben jártas egyén folyamodhatik; köteles levén erkölcsi magaviseletét és képességét, tanusitó oklevelekkel ellátott folyomodványát a helybeli első lelkészi hivatalhoz, folyó évi **september 1-sö napjáig** beküldeni.

Kelt Nagy-Körösön 1864. julius 16-án tartott ülésből.

A nagy-körösi reformált egyháztanács.

723 (3—3)

Eladó tagositott birtok

12,000 forintért,

a tisza-tarjáni határban, — és **200 s több fiatal kétnyiretü juh.** — Bérmentes levéllel értekezkedni nt. **E. A.** urnál, utolsó posta **M.-Csát.** 724(2—3)

Haszonbérlet.

A fegyverneki vasutállomáshoz 1 és ½, a kis-ujszállásihoz 1 órányi távolságra fekvő **P.-Kakat-Kettősön** 354 hold jó minőségü szántóföld, kaszálló- és legelőből álló, s egy tagban levő részbirtok, f. évi sz. Mihálynaptól több évre haszonbérbe kiadandó. — Bővebben értekezhetni t. **Magyary Kossa Lajos** urnál **T.-Roffon**, u. p. Fegyvernek, kivel egyszersmind szerződni is lehet.

735 (2—3)

BORSOS és TÁRSA

által kiadott

„Fényképészeti tankönyvecske“

(melyben hiven közöltetnek mindazon vények, melyek a tanintézetben biztos sikerrel használtatnak) a sajtó alul már kikerülvén, kapható magyar és német nyelven nemcsak az intézetben (kerepesi-ut 65. sz.), de ezentul minden könyvkereskedésben (10 ft. helyett) 5 ftért a. é.

Egyes receptek pedig kaphatók a chemiai üzlet részvényese s igazgatója **Szentkuty István** gyógyszerész-fényképész urnál, kerepesi-ut 65-ik sz. — Minden egyes vény ára használati utasitással együtt **2** ft. — Közöltetnek mindazon receptek és eljárások is, melyeket még sok fényképész csak névről mint arcanumot ismer, s a melyek valóban haszonnal s biztosan alkalmazhatók, mint például a salonbani momentan fölvétel; — a papiros positivek 50% olcsóbbani készitésmódja stb. stb. 730 (2—3)

Haszonbéri

árverési hirdetmény.

Kunhegyes város főbirája részéről közhirré tétetik, miszerint a közbirtokosságnak kis Kunságban kebelezett **Páka** pusztai 429 katastr. hold birtokrésze, f. é. **sz. Mihály** napjától számitandó 3 egymásutáni évre, f. é. **augusztus hó 8-án.** d. e 9 órakor, **Kis-Kun-Félegyháza** városházánál tartandó nyilvános árverésen a városi küldöttség által haszonbérbe fog adatni.

A haszonbéri föltételek iránt személyes vagy irásbeli megkeresésre alulirottnál addig is értesitést nyerhetni

Minek közzététele mellett a fennkitüzött napra bánompénzzel ellátva, a haszonbérleni szándékozók Kis-Kun-Félegyháza városházához ezennel meghivatnak.

Kelt Kunhegyesen, 1864. julius 24-én

Csávás János m. k.,
717 (3—3) főbiró.

Mindennémü

takaró-papirosok

(Makulatur)

kaphatók Pesten, egyetem-utcza 4-ik sz. a.

**

A katulyák az itt látható és hivatalosan letett véd-jegyekkel vannak ellátva.

MOLL SEIDLITZ PORA

MOLL A.
véd jegye

Kitüntetve jutalomemlékpénzzel a párisi világkiállításban 1835-ik évről.

Központi szállitási rakhely a „gólyához“ czimzett gyógyszertár Bécsben.

Figyelmeztetés. Tapasztalván, h gy a Seidlitz-porok szóról szóra az enyéim után nyomtatott, sőt a közönség ámitása végett hamisitott névaláirásommal ellátott° használati utasitványokkal adatnak el, s e végett a külső alak hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felcserélte hetnek; ezen hamisitványok megvételétől mindenkit azon megjegyzéssel óvok, miszerint **„az általam készitett Seidlitz-por mindten katulyája megkülönböztetésül hasonló készitményektől saját iparjegyem és aláirásommal van ellátva; és minden egyes adag fehér papir-burkolatán ismerjelül viznyomásban „Moll's Seidlitz-Pulver“ látható.“**

Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasitás minden nyelven.

E porok, rendkivüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kezeinknél levő hálairatok a legrészletesebben tanusitják, hogy e porok **rögzött szorulásoknál, emészthetetlenségnél** és **gyomorhévnél; továbbá görcsök, vese- és ideges bajokban, szivdobogásnál, idegesség** okozta **főfájásnál, vér-todulásnál, csuzos fogfájdalomnál,** végül **hysteriára, búkórra** és **huzamos hányásra hajlamnál** stb., a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtartósb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelembeni igenis kiterjedt levelezés számos bizonyitványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerittetett, ez egyszerü házi szerhez folyamodtak, és ebben rongált egészségöknek helyreállitására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszert meglelék. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanitók, kereskedők, iparosok, müvészek, mezeigazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvék, kiknek ezelőtt még a leghirhedtebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állittatott helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN { **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utcza 7-ik szám alatt.
STEINBACH JÓZSEF ur kereskedésében, gránátos-utczában.

Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai „Bergen“ városból való valódi Dorsch-májhalzsir-olaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.

Az üvegcsék el vannak látva védmarkommal és kimeritő használati utasitással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosb májhalzsir-faj a Dorsch-halaknak leggondosabb egybegyüjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyátalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a **bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyujtatott.** — E valódi Dorsch-májhalzsir-olaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer **a mell- és tüdő-bajokban, serophulus és rachitis, köszvény és csúz, idült bőrkiütés, szemgyuladás, ideg-** és több más **bajokban** alkalmaztatik.

295 (50—50)

MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storch“, Tuchlauben.

Dr. Pattison

köszvénygyapotja

gyógy- és óvszer a köszvény- s csuzos bántalmak minden nemei ellen, ugymint: arcz-, mell-, torok- s fogfájás ellen, fej-, kéz- és térd-köszvény, nyilalás, tagszaggatás, derék és ágyék stb. fájdalmak ellen.

Egy csomag ára, használati utasitással és bizonyitványokkal együtt **1** ft. a. é. Fél csomagé **50** kr. Postán küldve 20 krral több.

Kapható Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7. sz. a., s **Budán: Taub Vilmosnál,** Tabán, szarvastér 613-ik sz. a. 616 (6—11)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelentek, s általa minden hiteles könyvárusnál, Pesten: **Hartleben és társa,** Budán: **Nagel és Wischán**-nál kaphatók:

Megjelentek, s minden hiteles könyvárusnál, Pesten: **Stolp K. Oskár,** Budán: **Nagel** és **Wischán**-nál kaphatók:

IRÁLYTAN.

Különös tekintettel

a müegyetemi, kereskedelmi és realtanodai ifjuság szükségleteire,

a legtekintélyesebb

bel- és külföldi munkák nyomán.

MACHIK JÓZSEF,

a budai k. József-müegyetem, a magyar nyelv s irodalom tanára.

Első füzet: Átalános s különös rész.

8-rét. (208 lap.)

Boritékba füzve **60** kr. ausztr. érték.

Gyakorlati

franczia nyelvtan.

Utmutatás

a franczia nyelv rövid idő alatti könnyü és alapos megtanulására.

Irta

TIPRAY JÁNOS.

Két folyam. 8-rét. (248 lap.) Keményen kötve **1** forint a. é.

CSŐD

gazdászati tanári állomásra.

A kis-kun-halasi helv. hitv. egyház kebelében megürült real-gazdászati tanszék betöltésére ezennel csőd nyittatik.

A tanári fizetés 550 a. é. ft. készpénz, — ezentul jövedelmül nyerendi a város közvetlen szomszédságában fekvő, s 1600 □ ölével számitott 42 hold föld-terület (mely egyszersmind a gazdászat gyakorlati teréül szolgáland) tiszta jövedelmének 50 %-jét, — az elválasztott tanár magát 3 évre kötelezi, s csak annak letelte után féléves előleges felmondás után hagyhatja el tanári állomását.

A tanár kötelessége, növendékeit az elméleti és gyakorlati gazdászat s azzal érintkező egyéb real-tudományok elemeiben oktatni, s a 42 hold földterületen a gyakorlati gazdászatot berendezni és vezetni.

Pályázni ohajtók elméleti és gyakorlati szakképzettségekről szóló bizonyitványokkal fölszerelt folyamodványoknak a kiskun-halasi helv. hitv. egyháztanácshoz folyó évi **szeptember hó 1-jére** leendő beküldésére kéretnek fel.

Végre az elválasztott tanár állomását folyó évi **oktober hó 1-ig** elfoglalni, s tanári működését azon napon megkezdeni tartozand.

Kelt Kis-Kun-Halason az 1864-dik évi julius hó 31-én megtartott helv. hitv. egyház-tanács-ülésből.

Kovács Imre,
egyházi r. jegyző.

727 (2—3)

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

növény-matico-injectiója

s matico-tokocskái

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legujabb gyógyitó szer, mely a gonorhőek gyors és sikeres gyógyitására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részekben gyuladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készitve. Dr. **Ricord** s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyitó-szer feltaláltatott, minden egyéb ilynemü szereket mellőznek. A belövelés a betegség közvetlen kezdetével alkalmaztatik, a tokocskák minden rögzött s elévült esetekben, melyek a copahú s kubébamag s más egyéb érczes alapokra készitett belövelésekre távozni nem akartak, vétetnek használatba. — Raktárak: Németország nevezetesb városai minden gyógyszertárában.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (7—24)

Mindennemü

737 (1—6)

divatáruk, butorszövetek,

szönyegek- és függönyökkel

dúsan berendezett raktárunkat, ugyszintén nagy választékban levő **bel- és külföldi**

papir-kárpitokat (Tapeten)

ajánljuk gyári árakon a tisztelt czimü közönség figyelmébe.

Fischer J. L. és fiai.

Pesten, bécsi-utcza 2-ik sz. a.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast,** egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten 1864.

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE
(VOLT ERNST-MÚZEUM)

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
ÉS
DR. KÁLLAY TAMÁS
MŰVÉSZETI AUKCIÓJA

72. Borsos: Galambposta.

BUDAPEST, 1939
GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE KIADÁSA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8

Borsos József

festő

Jozefine kisasszonynyal, Wabrosch József pesti kereskedő leányával.

— **Az osztrák államvasut uj indóháza** nagyszerü diszépület leend, nagyobb és szebb a bécsi indóházaknál is, s közel öt millió forintba fog kerülni. Még e tavaszon megkezdik épitését. E diszépület valódi koronája leend a pesti vácziuti boulevárdnak.

— **A pesti jótékony nőegylet** hályogműtészeti intézete ismét megnyilt és szürke hályogos szegény szembetegek, ugy mint az előbbi években, ingyen vétetnek föl. Ennélfogva ilyen betegek ujvilág-utczai 2. sz. a. délelőtt 11 órakor Schulek Vilmos tanár ur kórodáján jelentkezhetnek, ki az intézet orvosi vezetését elvállalni szives volt.

— **Archaeologiai kérdés.** Römer Floris érdemes régészünk következő sorokat tesz közzé az „Archaeologiai Értesitő"-ben: „Ki tud valamit Corvin Mátyás királyunk könyvtárnoka sirkövéről? E napokban egyik barátomtól hallám, hogy még 1838-ban a „szép juhászné"-hoz czimzett, szabadon álló kis vendégfogadó falában egy mintegy 4' hosszu, $1^1/_2$' széles vörös márvány siremlék volt látható, melyen egy egyházi pásztorbot (pedum) és e körül keretképen latin fölirás föltünt. Tudósitó barátom azt is emliti, hogy boldogult dr. Bugát Páltól hallá, hogy e sirkő alatt Corvin Mátyás királyunk könyvtárnoka nyugodott, kinek koponyáját jelenleg a pesti m. kir. egyetem boncztani muzeuma, Bugát-Lenhossék ajándékából birja." Tévedések elkerülése végett még megemliti az „Értesitő", hogy azon nagy maradvány siremléket, mely a vendéglőtől külön álló emeletes ház oldalába volt befalazva, t. i. babenbergi Melmeister Henrik sirköve, mint Borsos József fényképész hazafias ajándéka, már a n. muzeum kőemléktárában őriztetik.

— **Érdekes dunai lelet.** A Duna egyik homokzátonyán, közel a fővároshoz, a napokban egy középkori vaskardot találtak, mely a 12-dik vagy 13-dik századból való lehet, s még igen ép. A kard fejgombja egészen elüt az e kori és e nemű kardokétól, ugy hogy egyik ritkaságát fogja képezni muzeumunknak.

— **Adakozás.** A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldetett: A bukovinai magyarok részére Rahóról Molnár István és neje Rikker Terézia 4 frt., Tournayból (Romániából) Istvánvi Gusztáv 1 frt. — Begyült eddig összesen 42 frt 20 kr.

Halálozások.

Báró Prónay Gábor, az ágostai hitvallásu evangelikus egyház egyetemes felügyelője, a magyar t. akadémia levelező tagja, a nemzeti zenede elnöke, egyike a közügyekben legbuzgóbban működött főurainknak, f. hó 1-én hunyt el Florenczben 63 éves korában. (Arczképét és életrajzát lapunk mai számában közöljük.)

Fackh Oszkár lovag, volt miniszteri tanácsos s a közlekedési miniszterium vasuti szakosztályának egykori főnöke, f. hó 2-án hunyt el Bécsben.

Supala Ferencz, a nemzeti muzeum könyvtárának tisztviselője, tudományosan képzett fiatal ember, ki főleg az okmánytan terén jelentékeny ismeretekkel birt, alig 30 éves korában hunyt el Livornóban.

Soldos Imre, régebben Hevesmegye szolgabirája s az 1865-diki országgyülésen orsz. képviselő, márcz. 27-én halt meg Budapesten.

Preyszler László, a gróf Károlyi István-féle derekegyházi uradalom igazgatója, széles körökben ismert és becsült férfiu, derék gazda és csongrád-megyei bizottsági tag, márczius 31-én hunyt el élte 48-dik évében Derekegyházán.

Elhunytak még: Dr. Mádi Pál, kecskemétvárosi tiszti főorvos, márcz. 31-én, élte 44-dik évében. — Gróf Pongrácz Ferencz márcz. 30-án, 83 éves korában Ungvártt. — Györffy Antal volt szinigazgató 44 éves korában Rozsnyón. — Dr. Almay Károly apr. 1-én, élte 64-dik évében Deésen. — Csapó Sándor, derék és tisztelt kereskedő, az iparkamara tagja, f. hó 1-én 45 éves korában Kolozsvártt. — Gróf Festetich Konstanczia márcz. 25-én Ungvártt. — Báró Vay Henrik, a koronaőr legidősb unokája, f. hó 1-én, 18 éves korában. — Dr. Dobrányi Ignácz tekintélyes orvos Egerben. — Bátor Béla városi aljegyző, élte 26-dik évében, Jász-alsó-sz-Györgyön. — Nagy Elek ügyvéd Pozsonyban. — Markot János, az egri egyházmegye legidősebb áldozára, 85 éves korában Szihalmon. — Gróf Grundemann Jánosné, szül. Rhédey Julianna grófnő, élte 80-dik évében, Sz. Almáson, Erdélyben. — Id. Zágoni Károly reform. lelkész, a régészet egyik müvelője, 65 éves korában Szernyén, Beregmegyében. — Dömötör Antal, a kecskeméti reform. egyház buzgó kántora, ki negyven évi működése alatt 16 ezer halottat temetett el, m. hó 27-én hunyt el élte 76-dik évében Kecskeméten.

A külföld halottjai közt fölemlitendők: Herwegh György, a német politikai költészet kiváló képviselője s a szabadelvü eszmék egyik előharczosa, elhunyt Baden-Badenban 58 éves korában. Legnagyobb feltünést „Gedichte eines Lebendigen" czim alatt megjelent költeményfüzete okozott. — Harum Péter bécsi egyetemi tanár, ki az ötvenes években a budapesti egyetemen tanárkodott, Bécsben 50 éves korában.

Szerkesztői mondanivaló.

— **M. L.** A Csikós vagyok . . . kezdetü dal, bár külső formáját tekintve elég jól foly, de belértékkel nem bir, hosszura is van nyujtva. Nem közölhető.

— **P. Buzitó.** A lap előfizetése csak a kiadóhivatal utján történhetik. Dolgozatairól csak akkor szólhatunk, ha láttuk mit érnek. Látatlanban csak elismert irók müveit fogadhatjuk el.

— **W.** A köasztagok népmondája nem érdektelen, de kidolgozása gyönge.

— **„Falu végén kurta korcsma"...** Nagyon hosszura van nyujtva s nagyon kevés van benne. A más kettő közül a kis dal elég csinos, de az sem több. Egyik sem válik be.

— **„Toggenburg lovag."** Schiller e románczát Kerényi Frigyestől szebb forditásban birja már irodalmunk, bár ebben is vannak sikerült részletek. Alexis és Dorát kérjük, küldje be. A hosszuság nem volna baj, csak jól legyen forditva; arról azonban csak látás után itélhetünk.

— **S. A.** Gondolatait nem birja költői alakban testesiteni meg. Pl. a „Ki szabad?" czimü próza erkölcsi értekezés. A hordár, a ki 200 ezer forintot nyert, s azt mihamar elverte és visszaállott ismét hordárnak az utczasarokba, humor nélkül van festve, csak szárazon, s épen azért egy adoma, vagy erkölcsi mese hatásával bir, költői hangulatot nem képes ébreszteni.

—**V. F.** Heine dalai közt egy pár sikerültebbecske van, de azok már jobb forditásokban is megjelentek. Az eredeti (Merengés) pedig még gyöngébb.

— **Pásztó.** P. A gyors választ köszönettel vettük, s az igéret teljesitésére számolunk.

Nyilt-tér.*

Központi irodánk áttétetik **áprilhó 15-én** V. József-tér, 6. szám, I. emelet.

Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

* Az e rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség csupán a sajtótörvények irányában vállal felelősséget.

SAKKJÁTÉK.

801. sz. feladv. Szabó Gy.-töl (Nowskában).

Sötét.

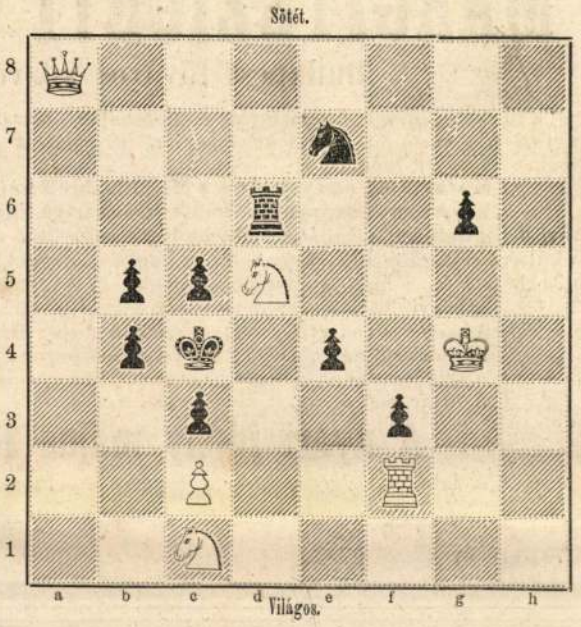

Világos indul s a ötöddik lépésre mattot mond.

796-dik számu feladvány megfejtése.

(Bayer Konrádtól Olmützben.)

Vil.	Söt.
1. Hg2—f4	e5—f4:
2. Kg4—f5	f4—f3
3. Kf5—f6	Kd4—e4:
4. Bc1—d1	Ke4—f4
5. Bd1—d4 mat.	

Helyesen fejtették meg: **Veszprémben:** Fülöp József. — **Gelsén:** Glesinger Zeigmond. — **Sárospatakon:** Gérecz Károly. — **Debreczenben:** Zagyva Imre. — **Sziget-Csépen:** Mayer Károly. — **Miskolczon:** Hartmann testvérek. — **Egerben:** Tilkovszky Fridolin. — **Szabadkán:** Kosztolányi Árpád. — **Óváriban:** Szilágyi Kálmán. — **Csengeren:** Ifj. Kaufmann Noe. — **Szabadkán:** Kecskés Kálmán. — **A budapesti tud. és müegyetemi olvasókör. — A pesti sakk-kör.**

Rövid értesitések: Debreczen: Z. J. A küldeményt megkaptuk.

Előfizetési fölhivás

a

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK-ra.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius hó végével lejár, fölkérjük, hogy mielőbb sziveskedjenek megujitani megrendeléseiket, nehogy negyedév körül az előfizetések összetorlódása vagy elkésése miatt késedelem álljon be a lapok küldésében.

Előfizetési föltételek:

Postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordva

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Negyedévre . . . . . **3** ft.
Félévre . . . . . **6** ft.

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Negyedévre . . . . . **2** ft.
Félévre . . . . . **4** ft.

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Negyedévre . . . . . **1** ft. **50** kr.
Félévre . . . . . **3** „ — „

☛ Az előfizetések legczélszerübben postautalvány által eszközölhetők.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utcza 4. sz. a.)

HETI-NAPTÁR.

Honapi és hetinap	Katholikus és protestáns naptár		Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap kél	Nap nyug.	Hold kél	Hold nyug.
	márczius		**márczius (ó)**	**Veadar, Rosch**	ó. p.	ó. p.	é. p.	ó. p.
11	**Vasárn.**	C 2 Leo pápa	**C 2 Mis. Dom.**	**30 E 5** Klimachus	6 Metuzalem	5 22	6 42	9 20	0 52
12	Hétfő	Gyula pápa	Gyula	31 Hypatius	7	5 20	6 43	9 29	1 51
13	Kedd	Jusztin	Ida	**1 Április**	8 Manassze	5 18	6 44	10 46	2 35
14	Szerda	Tiborcz, Valér	Tiborcz	2 Matrina	9	5 16	6 46	este	3 8
15	Csüt.	Neste szüz	Neste	3 Titus	10	5 14	6 47	1 14	4 34
16	Pént.	Tiborius	Turibius	4 Nicetás	11	5 12	6 49	2 27	3 51
17	Szomb	Krisztus land.	Rezső	5 Theodol.	**12 Sab. Hagadol**	5 10	6 50	3 37	4 8

Hold változásai. ☾ Holdtölte 20-án 5 óra 47 perczkor este.

Tartalom.

Báró Prónay Gábor (arczkép). — A hullámokban.— Czérna Tamás (folyt.). — Quinet Edgar (arczkép). — Attila halála (képpel). — A hülésről. — Isztria és Dalmáczia (négy képpel). — Egyveleg. — **Melléklet**: „Non olet." — A magyar irodalom hatása a nemzeti életre. — A hétről. — Irodalom és müvészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Nyilttér. — Hetinaptár.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. czukor-utcza 11. sz.)

HIRDETÉSEK.

MARGITSZIGETI GYÓGYFÜRDŐ

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artézi forrás — porczellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykészülékkel — nagyszerü kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lapok — naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a Margitszigeti hévviz kedvező eredménynyel használtatott:

Köszvény — az izületek, izmok, csonthártya, ideghüvely, idult csúza A csúz, köszvény, erőműi behatások, typhus után fellépő hüdések. — Zsábák — A csontbántalmak, csontszút, izületi bajokat és külsértéseket követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, merevség, hüdés. — Bőrbántalmak. — Vizeleti nehézségek. — Méh és hüvelybántalmak

A hévviz belsőleg eredménynyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál.

A szigeten van gyógyszertár; rendelő orvos: **Dr. Verzár.**

Bé leteknél ugy a fürdő-, mint a menetjegyek együttes váltá-ánál, árelengedés.

A szigeten lakók a fürdő használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek.

A fővárossal óránkint kétszer közlekedés

A nyári idény május 1-jén megnyittatik.

A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelőségi irodában.

A Margitszigeti felügyelőség.

701 (1—6) utolsó posta: Ó-Buda.

Boros A. ezelőtt Türsch F.

Budapest, váczi-utcza 19. sz.

ajánlja Párisban személyesen választott ujdonságait, mindennemü:

Csipkék, himzemények, chemisettek, Fichus, főkötők, gallér és kézelőkben, vászonnemü czikkekben stb. a legváltozatosabb összeállitásban. 699 (1)

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-tól Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bört minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifjuságot biztositani. Ha a **Ravissante** naponkint egyszer az ujjhegygyel az arczra vagy más testrészre dörzsöltetik, már a törülközés után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arczon támadt ránczok és himlőhelyek elsimittatnak. — A **Ravissante** ifju arczszint idéz elő, a bört fehériti, frissiti és finomitja; eltávolit legrövidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bör minden tisztátalanságait.

Már az első kisérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak Dr. LEJOSSE világhirü „**Ravissante**“-ját használni. 650

Egy üvegtok ára 1 frt 50 kr.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapesten:

Dr. LEJOSSE főraktárában, király-utcza 15. I. 19.

és váczi-utcza 8-ik szám HATSCHEK MIKSA látszerésznél.

Raktárak következő gyógyszerész uraknál:

Arad: Ströbl Ferencz.	**Miskolcz**: Dr. Csáthy J.	**S.-A.-Ujhely**: Pintér F.
Eger: Köllner Lőrincz.	**N.-Szeben**: Albrecht A.	**Szeged**: Varga Antal.
Eszék: Dienes J. G.	**Nyiregyháza** Tischer Gy.	**Sz.-Fehérv.** Dieballa Gy.
Kassa: Hegedüs Lajos.	**Pozsony**: Pisztory F.	**Temesvár**: Pap József.
Kolozsvár: Valentin A.	**Pancsova**: Graff W. H.	**Zágráb**: Mitlbach Zs.

Vidéki rendelmények a **legszigorubb titoktartás** biztositása mellett utánvéttel eszközöltetnek.

Tavaszi idényre,

legujabb női divatáruk raktárát

a t. cz. közönség, de különösen a t. hölgyvilág becses figyelmébe ajánljuk:

kelmeminták bérmentve küldetnek,

ruhák és felöltők legujabb párisi minták után saját mütermünkben készittetnek. 682 (3—6)

Keller és Zsitvay,

Budapesten, szervita-tér, szerviták épületében.

első budapesti 27 kros részlet-árúcsarnoka

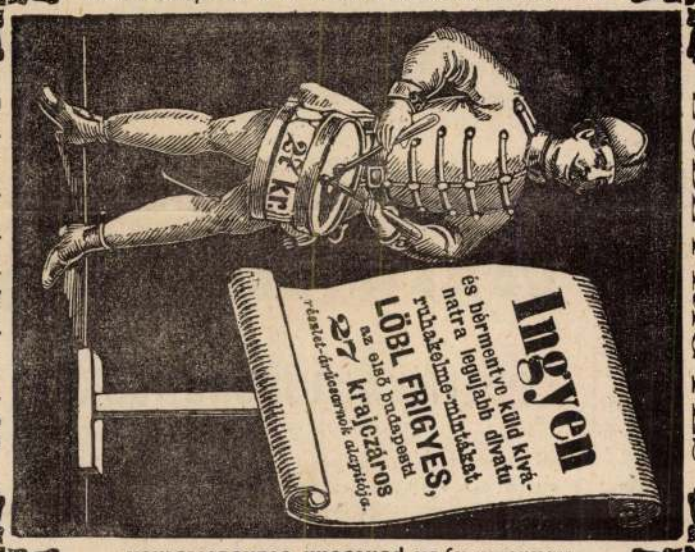

Budapest, váczi boulevard 6/2.

LÖBL FRIGYES

Rendelmények pontosan eszközöltetnek.

T. cz. községi jegyző uraknak.

Egy 24 éves nőtlen ember, ki már 2 év óta dolgozik község jegyzői irodában, mint segéd; kedvező feltételek mellett óhajt, mostani állomásáról — más községbe menni.

Levelek intézendők: **N. Sz.** Tolnamegye, Simontornya, poste restante.

KILIÁN FRIGYES m. k egyetemi könyvárusnál Budapesten, váczi-utcza Drasche-féle házban kapható:

Népszerü

tudományos előadások.

Irta **R. Helmholtz.**

Forditotta

B. Eötvös L. és Jendrasik Jenő.

Ötvenegy fametszetü ábrával.

Ára 4 frt.

Tartalom: A természettudományok összességéhez — Goethe természettud. munkáiról. — A zenei összhang élettani okairól. — Jég és Jégár. — Az ujabb haladások a látás elméletében. — A természeti erők csere-hatásai és a phisikának ide vonatkozó legujabb vivmányai. — Az erő megmaradásáról. — A természettudomány czéljáról és haladásairól.

Természettudományi Értekezések.

Arago, Bessel, Haeckel, Heer, Herschel, Humboldt, Kirchhoff, Liebig, Llyell, Melloni, Virchow

népszerü munkáiból

Két czimképpel, egy táblával és harminczkilencz fametszetü táblával.

Ára 4 frt.

Tartalom: *Arago*, Az átalános vonzalomról. — *Bessel*, A valószinüség számitásáról. — *Dove*, A villanyosságról. — *Haeckel*, A munkafelosztás a természetben és az ember életében. — *Heer*, Svájc kőszénkorszaka. — *Herschel*, Az időjárás és időjósok. — *Humboldt*, A pusztákról és sivatagokról. — *Kirchhoff*, A természettudományok czéljáról. — *Liebig*, Az ételek táplá'ó értékéről. — *Llyell*, A források tüneményei. — *Melloni*, A hő szinezete. — *Virchow*, A lázról.

(A természettud. társulat kiadása).

TEMESVÁRY MANÓ

magyar czipő-gyára

Budapest, király-utcza 1-sö szám,

ajánl

Hölgyek számára:	Urak számára:
Brünel-topányokat lakfejjel, legfinomabbul diszitve 2 frt 80 kr.	Topányokat chagrin- vagy erős zergebőrből 4 frt.
Topányokat gummi betéttel, magas kivágással 3 frt 50 kr.	Topányokat borju- vagy bagariabőrből, sróf. duplatalppal, 4 ft 50 kr.
Bör topányokat erős chagrinből, szegezett és srófolt duplatalppal 3 frt 50 kr.	Topányokat lakkirozott bagariabőrből, sróf-munka 5 ft. 50 kr
Fiuk, leányok és gyermekek számára 100-féle fajta 1—3 frtig.	Csizmákat vagy férfi - lábbelieket erősbagariabőrből, háromszorosan srófolt talppal 11 frt.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 508

Férfi-fehérnemüek!

A t. férfi-világnak becses figyelmébe különösen ajánltatnak:

egy kitünőnek biztositható fehér chiffon-ing, redőzött mellel, csak 1 frt 35 kr.;

szép, sima gillet-mellel, csak 1 frt 55 kr.;

szép, rézsutos vagy kereszt-redőzettel csak 1 frt 90 kr.;

igen szép, himzett mellel, csak 2 frt 35 kr.

Továbbá nagy készlet redőzött ingelő-betétekből, chiffonból, darabonkint 24, 36, 45 krjával;

ugyanazok rézsutosan vagy himezve, chiffon avagy vászonból: valamivel drágábban.

Fehér szövött férfi-harisnyák, 12 pár frt 1.60, 1.80, 2, 2.50, 3.—

Szines gép-kötésü » 12 pár frt 2.80, 3.20. 4. 5, 5 50.

Nagy készlet kész gyermek-, leány-, női és férfi-harisnyákból; ugyszintén gazdag választék női fehérnemüekből.

Gazdag raktáramról árkönyvecskék levélbeli kivánatra dij nélkül küldetnek. 693 (2—8)

UNGER F. V. fia, Deák Ferencz-utcza 5 ik szám.

Alapittatott 1835-ben.

Hampel Győző,

Budapesten, nagy (3) korona-utcza 16. sz.

(Hampel-féle ház),

minden háztartásban nagyobb mennyiségben szükségelt

áruk raktára.

Napi árak vámfontként.

Czukor legfinomabb surányi	24½ kr.
» finom	24 »
Kávé Mokka finom	82 »
» **Cuba** »	85 »
» **Cuba** valódi Bordeaux	95 »
» aranyszinü **Java**	95 »
» **Ceylon** nagyon finom	80 »
Rizs olasz fényes	14 »
» Rangoon hamarfövő	10 »
Árpakása minőségként **25, 22, 20, 16** és	10 »
Apolló-gyertya 6-os és 8-as	50½ »
Salátaolaj eff. üvegestül	70 »
Mandola édes	48 »
Mazsolaszőlő	35 »
Házi szappan	21 »
Keményitő jegeczekben	18 »
» legfinomabb Tullangl.	15 »
Szilva valódi török	18 »
Dió egészséges	12 »
Lencse stockeraui	18 »
Borsó hámozott	11 »
Bab kis vagy nagy	8 »
Pezsgő, valódi franczia (palaczk) **3** frt. **50**	»

Vidéki szives megrendelések legnagyobb figyelemmel és pontossággal eszközöltetnek; minden, e jegyzékben nem emlitett czikk a legolcsóbb árakon megszereztetik.

Az árakvámsulyként értetnek, melyből 112 font 100 bécsi fontnak megfelel.

Üzlethelyiségem köznapon délelőtt 8—12-ig és délután 2—7-ig nyitva áll.

Végül emlitenem kell, hogy minden áruczikkem a legjobb minőségben szolgáltatik a nagyérdemü közönségnek,

Hampel Győző,

Budapesten, nagy (3) korona-utcza 16. sz.

Táblak ép. Herceg Eszterházy Pál
archépe. Borsos

Pesti Hirlap. 1883. aug. 23. 11

Egy festőművész halála

Táblakép. Az álarcos táncvigalom után reggel. 1851. Borsos József

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-müvészete.

Festészet: Borsos József
„Lányok bálutján"

XIX. századi magyar művészet

Szabad Nép 1948 okt. 16-6

Testőrzet: Borsos József
„Női Képmás"

XIX. századi magyar mesterek

Szabad Nep 1948 okt. 16-6

~~Művészet, XIX. 10. f.~~

Borsos József festő (1821–1883)

Hungarian Quarterly, 1941/42

Vol. VII. No. 3–4. 572–577 o.

Vayer Lajos: Széchenyi arcképek.

Borsos József festő

Pesti Hirlap. 1925. dec. 8. 8

Kézdi-Kovács László: akt-kiállítás

a Műcsarnok összes termeiben

XIX. sz. k.

Borsos József „Álarcos táncvigalom után reggel"

Remény, 1851. márc. III. fűz.
133-135o.

A pesti műkiállítás 1851

Pest. Borsos József

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
művészete.

Bécs. Borsos József

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Veszprém. Borsos József

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Borsos József festö.

Művészet.1905.417/18.1.

Borsós József festö.

Műbarát.1921.I.14/15.l. 39/40.l. 91-92.l.

Borsos József festő

XIX. századi magyar mesterek

Szabad Nép 1948 okt 16 - 6

Borsos József festőművész.

Magyar Nemzet.
1946. V. 21.; II. évf. 111. sz.
(: Hír. :)

Borsos — , fertő

Müzzüjtő 1930. 5-6. 195.

Festészet, táblakép
Andrássy Károly arcképe, Borsos
József

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Festészet, táblakép
Veszélyben forgó szerelmes lev élke,
Borsos

Honderü, 1844. I.k. 652-655.

Petrichevich Horváth Lázár: Bécspozsonyi levél...

Festészet, táblakép
Jelenet egy bécsi hídon, Borsos József

Honderü, 1843. II.k. 82-88.

Festészeti csarnok

Rossi

Borsos József
fotográfus-festő

Pester Lloyd, 1867, XIV.évf.238.sz.
A koronázás szóban és képben, 2.o.

Borsos József, festő

Divatcsarnok, 1854.május 25.29.671.
Müvészet

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

A Drótos, Borsos Józseftől

Divatcsarnok, 1853.nov.3.62.1256-1257.

A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Erótostót, Borsos Józseftől

Divatcsarnok, 1853.okt.30.61.1227-1228

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Borsos József:Arckép c. festménye.

Divatcsarnok,1853.juli 17.31.619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Borsos József: Percek a müvész életéből

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX. sz., ~~alkalmezott~~ önálló
táblakép
Andrássy Manó arcképe, Borsos Józseftől

Divatcsarnok, 1853.ápr.24.7.137.
Iró-- és müvészéket.

önálló

Festészet, XIX.sz., ~~alkalmazot~~t
táblakép,
Borsos József: Andrássy Manó arc-
képe

Divatcsarnok, 1853. 3.sz. boritéK.

Bécsi élet.

Borsos József, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. ápr.24. 7.137.
Iró- és müvészélet.

Borsos József, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. juli 17. 31. 619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Borsos József, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Borsos József, festő

Divatcsarnok, 1853.okt.30.61.1227-1228

Iró- és müvészélet.

Borsos József, festő

Divatcsarnok, 1853.nov.3.62.1256-1257.

A pesti állandó képtárlat.

Műhelyek, XIX.sz.
Borsos és Varsányi fényképészeti műterme

Életképek, 1876.juni 13.I.k.10.sz.
93. l.

Vegyes közlemények.

Borsos József, festő

Életképek, 1876. juni 13. I. k. 10. sz.

93. sz.

Vegyes közlemények.

Festészet, táblakép
József nádor, Borsos József

Életképek, 1847.VII.17.sz. boriték

Torma: Soproni ujdonságok.

Borsos József, festő

Életképek, 1846.II.186-188,217-22o.

Ney: A pesti mükiállitás

Borsos József, festő

Életképek, 1845. II. 146-149, 180-182.
212-214.

Ney Ferenc- Pesti mükiállitás

Borsos József, festő

Életképke, 1844.II.k.205-209,242-247
281-285.

Henszlmann Imre; Hölgyvezető

Patak Jenő

Borsos fényképész/19.sz./megvette Mey
er- később Guichard - féle mütermet.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.22.358.old.

Bossos József festőművész új

műtermében

Fővárosi Lapok 1870. IV. 22. 358.

Hír

"Leányok bál után" – Borsos József festménye

Fővárosi tanyok 1866. 1. 17. 46.

Beszámoló az Csterházy Képtárról

Borsos József festőművész

Fővárosi Lapok 1866. 1.17. 46.

Beszámoló az Esterházy Képtárról

Borsos József fest.

Pesti Hirlap. 1883. aug. 23. 11

Egy festőművész halála

Borsos József festő

Pesti Hirlap. 1880. Jul. 11.

Kaas Ivor: Magyar festők

Borsós festö.

Pesti Hirlap.1841.53.sz.447-48.l.

Festészet.

Hálaérzet, fest. Borsós.

Pesti Hirlap. 1841. 53. sz. 447-48. l.

Borsos József festö.

Pesti Hirlap.1845.533.sz.159-160.l.

Festészet.

Tanulmányfej, fest. Borsos József.

Pesti Hirlap. 1845. 533. sz. 159-160. l.

Borsos József festö.

Pesti Hirlap.1847.725.sz.96-100.l.

Önálló táblakép - Egyházi festmény

Borsos József/?/
A Megváltó

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
Illusztráció: 343.

B é c s

Borsos József/?/ "A Megváltó"
c. festménye

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
Illusztráció: 343.

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József:
Tékozló fiu

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József:
Bor, asszony, szerelem...

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztracio: 309.

Önálló táblakép - Életkép

B o r s o s József:
Gyermekét etető asszony

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Rajz - Történelmi jelenet

Borsos Jozsef:
Az 1848-as országgyülés megnyitása

MÜVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

Önállótáblakép - Arckép

Borsos József:
Gróf Csernovicz Péter arcképe

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József:
Galambposta/1855/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József
Galambposta/második példány/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Imrédy Ignác arcképe

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztrácio: 304.

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Esterházy Pál herceg arcképe
/Nemzeti Muzeum/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Csendélet

Borsos József:
Csendélet.
/Wien, Belvedere/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

B o r s o s J o z s e f :
Arckép/Fiatal nő/

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
304.
Szöveg: 302-314./"Borsos József"/

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Feketeruhás női arckép

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önállo táblakép - Arckép

Borsos József:
Esterházy Pál herceg arcképe
/kisebb példány/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önállo táblakép - Csendélet

B o r s o s Jozsef:
Csendélet elefántcsontrelieffel

M ü V É S Z É T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

Önálló táblakép - Történeti festmény

Borsos József:
Csata után/1858./

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Müpártolók

I. Ferenc József
Borsos József képének megvásárlása/1850/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Steger Ferenc tenorista
arcképe, Hamlet szerepében

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Rózsaszinruhás női arckép

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Kiállitások

Pesti mükiállitas:
Borsos József: Bál után c.
képének pesti kiállitasa/1851/

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Muzeológia

N e m z e t i M u z e u m
Esterházy Pál hg.arcképe
/Borsos József/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

B é c s .

Borsos József tanulmányai
1840-1842.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Budapest.

Szép Juhászné csárda

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302_314.
"Borsos József"

Budapest.

Szép Juhászné korcsma
/Borsos József/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Borsos József festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztrációk: 304.,304.,305.,305.,
308.,308.,309.

Borsos József festő

Illusztrációk:
Imrédy Ignác arcképe
Fiatal nő arcképe
gróf Pálffy János arcképe
Rottenbiller polgármester arcképe
Hegedüs Kristóf arcképe
Önarckép
Bor, asszony, szerelem...

MŰVÉSZET, XII. évf. 1913. 304–309.

Müpártolók

E s t e r h a z y Pál herceg

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Müvészeti oktatás

Waldmüller F.G. magániskolája
/Bécs/
- Borsos József -

M Ú V É S Z E T.
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Müvészeti oktatás

K u p e l w i e s e r L.
Borsos József bécsi mestere

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Müvészeti oktatás

Bécsi Akadémia
- Borsos József -

M Ú' V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Kiállitások

Bécsi akadémiai kiállitás, 1842.
- Borsos József -

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
302-314.
"Borsos József"

Müvészek foglalkozása

F o t o g r a f u s :
Borsos József

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József:
Szép Juhászné

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Józsefy

Önálló táblakép - Arckép

B o r s o s J ó z s e f :
Rottenbiller Lipót pesti
polgármester arcképe/1848/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztráció: 305.

Önálló tablakép - Arckép

Borsos József:
Pálffy János gróf arcképe

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztráció: 305.

Önálló táblakép - Arckép

B o r s o s József:
Önarckép

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
Illusztracio: 308.

Önálló tablakép - Életkép

Borsos József:
Özvegy

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

B o r s o s J ó z s e f :
Önarckép

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztráció: 308.

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Leánya, Bársony Istvánné
arcképe.

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Lendvayné Fáncsy Ilka arcképe.

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önállo táblakép - Életkép

Borsos Jozsef:
Krizis egy müvész életében

MÜVESZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

Önálló táblakép - Arckép .

B o r s o s József:
Kovács Illés olajminiatür
~~arckép~~.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép a Életkép

Borsos József:
Két olasz leány.

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - életkép

Borsos Jozsef:
Katonasors

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

Borsos József:
Bál után

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

Önálló táblakép - Arckép

Borsos József:
Hegedüs Kristof arcképe/1844/

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"
Illusztrácio: 308.

B é c s

H e u grasse 109.sz.
Borsos József és Pettenkofen
August közös müterme

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos József"

Önálló táblakép - Életkép

B o r s o s Jozsef:
Anyai gondosság/1845/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302-314.
"Borsos Jozsef"

Festészet, táblakép
Elefántcsontpoharak, Borsos József

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Háboru után, Borsos József, 1854.

Müvészet, III., 19o4. 199.

Adatok müvészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Az özvegy, Borsos József

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Csendélet, Borsos József, 1850.

Művészet, III., 1904. 199.
Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Esterházy Pál arcképe, Borsos József,
k

Müvészet, 1904.III.199.

Adatok müvészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Steger operaénekes arcképe, Borsos József, 1854.

Művészet, III., 1904. 199.
Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép

Andrássy Manó arcképe, Borsos József, t 1853.

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Gondoskodás, Borsos József, 1846.

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép,
A drótos-tót, Borsos József, 1846

Művészet, III., 19o4. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép

Szeret, nem szeret? Borsos József, 1856.

Művészet, III., 19o4. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép

Bor és asszony, Borsos József, 1847.

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet. Táblakép

Álarcosbál után, reggel, Borsos József, 1850.

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
A meglepetés, Borsos József, 1850.

Művészet, III., 1904. 199.

Adatok művészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Krizis a müvészéletben, Borsos József, 1853.

Müvészet, III., 19o4. 199.

Adatok müvészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
A kiváncsiság, Borsos József, 1856.

Müvészet, III., 19o4. 199?

Adatok müvészetünk történetéhez.

Festészet, táblakép
Megsebesült harcos, Borsos József, 1853.

Müvészet, III., 19o4. 199.

Adatok müvészetünk történetéhez.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓL

BUDAPEST, VI., ÁLLATKERTI-UT 1. SZ.

508/1922. szám.

Pesti Hazai Takarékpénztár-Egyesület Tekintetes

Igazgatóságának,

Budapest.

V. Szabadságtéri fiók.

Hivatalból.

Műemléki ügyben.

portómentes.

A-File J-ij

Megirva

1850-es
évek
időrendben

Alak állatokkal. Tusrajz

Főv. Képt.

bee!

Alamizma, of.

Förv. Kapt.

кремлёвской (в[illegible]
школы вместе р
5., Ленин тоже у
частие на субботни
6., Все пошли в
- военному к тому
Кремля, где конц
лись, после октябрьск
ными.

Alkony

1937-38./OMKT Biederm.kiáll.

Alkony, of.
För. kipt.

Blumen ihr

heren von den wä

den zurück

singen ein fröhliches Lie

linge und Käfer

beglückt

Almásy grnö archépe,
of. Debreceni Déri
Museum

Kopp. 96. n

в пионерчитель Ла.
переди щол Пётр, а
ла́ Ли́за. Чесавóь стаи́л

К.: 3 Мам

Alvó vlasz nő
XVII. Ernst

Bölcső mellett

1936 /N.Szal.Jun.Hetek./

Csatajelenet

1939 jan.-febr./Főv.Képtár/

Csasajelenet. of.
Föv. Kept.

военной
аботáли.
ринял у-
ике.
ногу, по -
месту
мусор оста-
ой револю-

Csipke ruhás nő (Női archég ?)
Női képmáshoz áttéve
(Középkorú nő, fekete csipke kabátban)
Árv. Csarn. 1938 febr. II. rk.

Az érem

1937-38 /OMKT Biederm. kiáll./

Esterházy Pál hg
arcképe II., of.
kiáll. OMKT. 1932.
febr. – márc. kiáll.
repr. a katalógusban

Am 12-ten Okt. 1948.

In der
(Übe

Ich ha
nem Tischler
Freund arbeite
dieser lermeister wo

V. Ferdinand archeje,
c. r. a Toit. Keper ban
Lelt. 2. 10. 675.

Часовой ст

Н: 3

22го нóв. 1949.г

Вто

(Пе

Пётров д

Петров м

итти м

Férfi arckép (1842, 1845, 1850)

1913/Biederm. kiáll. Ernst/

1937-38 /OMKT Biederm. kiáll./

egik: (1845) I-IV. egik vizf.

1939 jan.-febr./Főv. Képt./

1940. jan./Szépm. Muz./vizf.

1948 jul./Főv. Képt./

XIII - XIV. Ernst

XXXII. Ernst (1842)

XXXVIII. Ernst (1850)

XLVI. Ernst (párdarab)

Alm.-Tel. 1939. II.

XIII - XIV. Ernst

XXXI. Ernst (1842)

XXXVIII. Ernst (1850)

XLVI. Ernst (Pénélope)

Alm. Tal. 1853. II.

Jekvö nö, tusrajz

Föv. Képt.

VI.

rühling.

✓

öne Frühling ist wieder
dliche Sonne scheint war-
schmelzt und das Eis
von (meine) unseren Was-
ie Bäume ~~aufgrünen~~

Férfi képmás (gr. Festetics arck.)
XVIII. Ernst

Fiatal lány (Leány fej?)
XLIII. Ernst

Fiatal nő arck.
LI. Ernst

Fonó lány, kr. r.
M. Studio II

Fiú képmása

1933 okt. 67. sz. Árv. Csarn.

Fürdő nő

1925-26 /OMKT/

M. Nemz. Renaissance Társ. V.
(Fürdő lány
címen)

M. Studio II. 1921

Fürdő nők

1925-26 /OMKT/

Szt. György Cék. XII.

1943 /Főv.Képt./

Fürdő nők, of.

För. Képt.

kann

gasse. Ich V
lange, er war d
lers. Seine Werke
groß, aber das s
haben zusamm
gehobelt, der He
mag V .
das Holz V
nen schöne Tisc
meiner Arbeit.
meinem Tisch.

Th.:

Galambpósta, of.
Föv. Képt.

in den Wäldern
Wiese und in de
Blumen und mi
geruch erfüllen
vögel zurückbeh
westen Gegend. A
fröliches Lied
und Käfer flie
von Blume zu B
beisst seine Acke

Th.: 5

Gitározó nő

1937-38 /OMKT Biederm. kiáll.

(/Mezőről/)

Hazatérő lányok

1924 /OMKT/

1937-38 /OMKT Biedermm. kiáll./

Hármas női arckép
Schidlof, Wien, 1920. 89. sz. (Három lány)
Kállay Tamás aukc. I. 1926

Három grácia /Három nővér ???/
1921 /Ernst Muz./

Gyümölcsárus lány
1927 /OMKT/

Három paraszt lány
XLV. Ernst

Hazatérő leányok, cf.
a Fovárosi tulajd.
Kiáll. Műcsarnok 1924.
febr. márc. 91. sz.

cme

huke.

cmy

anuch

Imrédy képmása,
arckép várlat 1850 körül.
Szépmův. Muzeum

tajat gyűjtés.

принял участие

пошли к тому месту
где камни мусор ост
после октябрской рев

Interieur, of.
Fév. Kepl.

Kopend!

пользу буда
тов. Друга
будапесткие
Пионер - п
варю и
кушают.

М.: 3

Itató, tollrajz

Föv. Kapt:

лмище

была́

кни́гу

и.

28.го января. 19

Judit és Holofernes
(másolat H. Vernet után)
olf Főv. Képt.

K-Iól Ö-ý

megirva

7-[illegible]

VII.

i iskolánk.

gozat címe nehézségek elé
met. Mit lehet írni az em-
l a helyről, hová többfeszten-
i jár. Ez nem azt jelenti,
gozat tárgyköre lenne sze-
z áll lenn hogy sokat lehet

Nöi képmás csipke-
gallérral, of.
Szépmű Múzeum

SzM Évk. IX.
XXVII. t.

Női tanúlmány (Parasztnő) Szénr.
XVII. Ernst

Glossó nő of.
LIV. Ernst

Glossz anya
LIII. Ernst of.

Önarckep, ém.

Müvésdt, 1915. 93. 1.

ше

енному к

где комни,

октябрской

Önarckép (1860?)

Képmű. Mus.

Művészet, 1915. 93. l.

ива.

К: 6 Иван

ро́е упражне́ние.

(ерево́д.)

ит спроси́л: Куда́ идёш

тил: Я иду́ в шко́ле, чт

ла́ли пове́сть Фаде́йев

Önarckép, miniatür,
Szépm. Múzeum.
1910 évi vétel

стойáл у дерúва.

К.: 3 Ткач

Női arckép I-II (Sz-Sz.) (1849 1850, 1857)

~~/1857/ 1913/ Biederm. kiáll. Ernst~~

? " " " "

1932 febr./OMKT/

1936 /M.Szal.Jun.Hetek/

1937-38. /OMKT Biederm. kiáll ~~I-IV.~~ I-V.

1939 jan.-febr./Főv.Kép

XI. Ernst (1850)

XIII-XIV Ernst

XV. Ernst

XVI. Ernst (1849, oist.)

Női képmás, of.

1933. okt. 67. Árv. Csarn.

XXI. Ernst (1849) lemezpapír

XXV–XXVI. Ernst (1849) miniatür papíron

" " " olajminiatür

XLVI. Ernst, of

1946. I. MüRKV

Dr. KLAUC

APOSTOLI

A SZÉKESFEHÉRVÁRI SZÉKESEGYI

KÁPTALAN

578/1927.

Méltóságos U

Hálás szivvel vettük Méltóság
sága részéről is jó Püspök atyánk elhu
résztvevő sorait. Annál jobban esik nek
dogult is a müvészetek lelkes tisztelő

Méltóztassék értük elfogadni
ket s őszinte tiszteletünket.

Nöi arckep I-II-, of.

Föv. Kept.

und Hainen. Auf der
n Gärten blühen bunte
ihrer angenehmen Wohl-
ie die Luft. Die Zug-
ren (auf) von der war-
est bauen sie und
ören. Schmetterlinge
gen in der warmen Luft
lume. Der Bauer bear-
felder abermals,

K.: 3 [illegible]

Nöi arckep toll r.

Fövarosi Kept.

gueren

en

rmeren Gegen-

d. Schmetter.

Nőt arckép c. n.

Műveszet, 1915. 93. l.

Ernst Muz. biederm.
kiáll. 1913. 53. n.

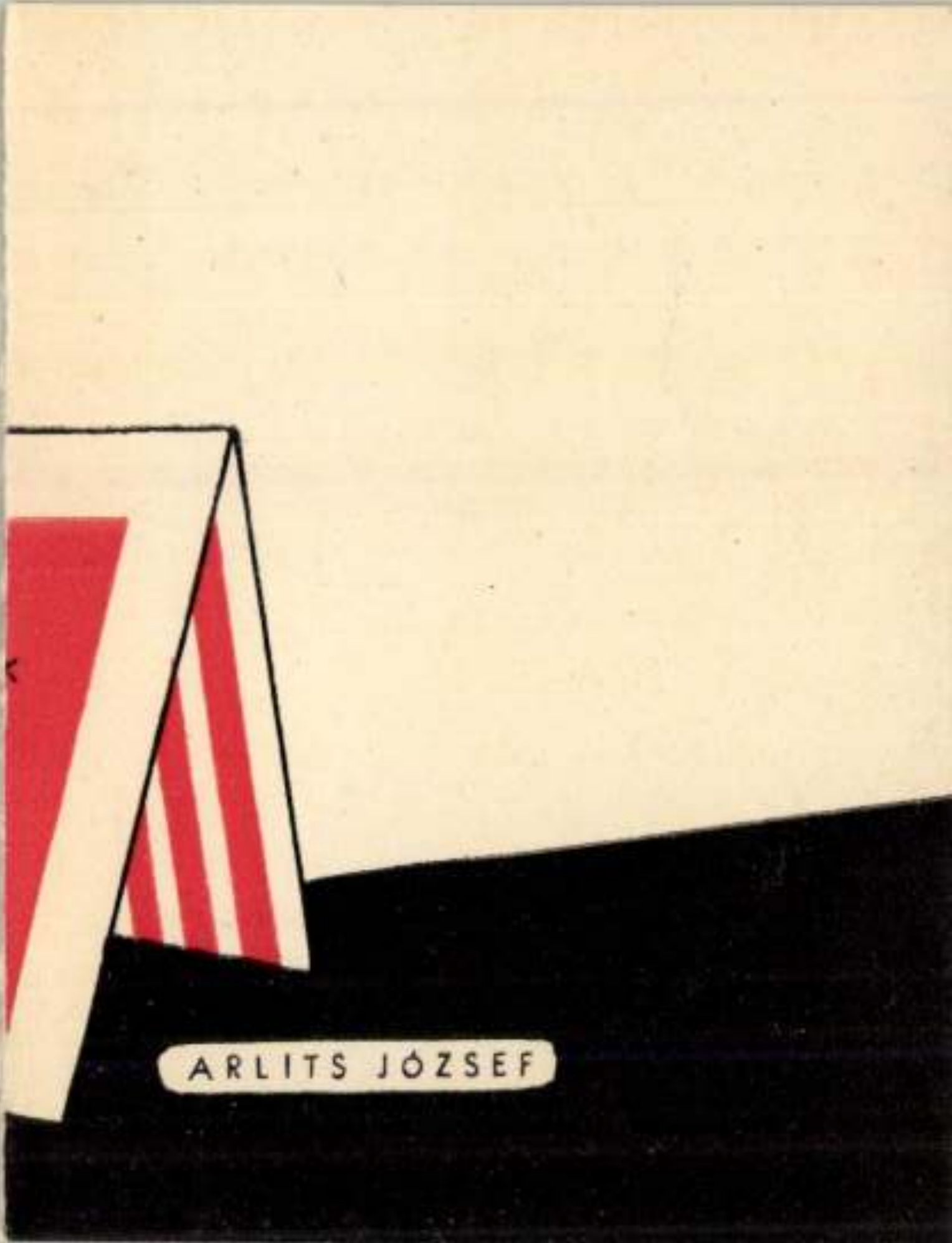
ARLITS JÓZSEF

Nöi arckep, of.
Schidlof ankc.
1920. IV.

у дерева.
Н: 5

22го нов. 1949 г.

Втор

(П

Петрóв груд

груд? Пётр о

что в клáссе

Они шли ско

Női képmás (vizf.)

1930. 4. rk. Áro. Csarn.

~~Férfi és~~ női arckép of.

XLV. Ernst

Nő rózsákkal of

LV. Ernst

Nő virággal of

MüRKV. V.

Nő magar díszruhában, háttérben tájkép

MüRKV. IV. 1947

Nő bársony mentélen,
of. Szépmüv. Muzeum

SzM. Evk IX. k.
XXVI. t.

Nő és tehén, tus-
vaje, Föv. Képt.

Am 10ten Mai 1949.

Der F

Der sch

scheint

hier! Die freun

mal. Der Schnee

verschwindet

ser Vorwässern. D

Nőképe, of. c. n.
Szépm. Mur.

Kopp 63.

ь классную

расно.

Keglevich Janos gr. arch.
miniatur (Ernst Mucz. bied-
niall 1913.

ter Gyula urnak,

ottsága elnökének,

Budapest.

április hó 16-án 262 szám alatt kelt

ém dr. Éber László előadó Jégrádi

Keglevich Pál (?) parcképe
é. n.

Ünvönet, 1915. 93. l

вой ответил: „Здравствуй
десь Алёша. Он идёт
шку в ходе лагерь. До
а и Пётр ответили: „До
и Стёпка пошли к начальнику.

К: 3/ош

Két gyermekfej, c. n.

Művészet 1915. 9 3. l.

B U E
1 9 5

Két olasz leány II.
c. n.

Universet 1915. 93. l.

Исправление.

начало

Советские

помощь

Kis leány feje, of.
Szépmův. Museum.
vétel 1916-ban

К: 5 Иван

ое упражнение.

еревод)

сказал: Куда идёте мой
тветил; Я шёл в школе,
Фадейев повесть читает.
ро и Иван тоже с вами

Lendvayné Fáncsy
Ilka arck, č. n.

Mnvčnes 1915. 93. l.

4-го Мая 1950. г.

жизни

г

A levél /[illegible]/

1937 jan./Főv.Képtár/
1937-38 /OMKT Biederm.kiáll./
1948 /A dolg.nő és anya kiáll

1949 máj./Főv.Képt./

A levél, of.
Föv. Képt.

den Meister schon
x Freund meines Va -
stätte war nicht allzu
war rein und sonnig. Wir
en mit den Lehrlingen
bel war sehr scharf. Ich
mit dem Hammer in
. Ich ersann schon ei-
h. Der Meister lobte sehr
Ich bin sehr stolz auf

4 K.: 5 Pf

Menekülök, tollr.

För. kept. -

Am 12ten Mai
1948.

ind wär-

!

Mezőről hazatérő lámpok

<u>azonos:</u>

Hazatérő lámpok

Leány galambbal 07
XXIX. Ernst

Lendvayné arck.
1913/Biederm.kiáll.Ernst/

Lantos görög lány
M. Studio II.

Leányarckép, Sz. ker.
Alm-Tel. XI.

Nő bársonymentében /Női ar
1949 /Szépm.Muz./

1949 /Szépm.Muz./

1951 szept./Főv.Képt./

A nemzetőr

Leányfej

1918 /Szépm.Muz./

1940 /OMKT febr.-márc./

Könyöklő nő (Ablakban ?)

1939. 92. sz. Áro. Csarv.

Koldusasszony

1937-38 /OMKT Biederm.kiáll.

1951. /Fővk.Képt./

Miniatür arckép

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

Kossuth szakállas férfi

1949 ápr.-máj.Dési-Huber Kör

P-File W-ig

elni, hogy minél vallásosabb
emberek kerüljenek ki az in-
ziel. Ezt bizonyítja a heti
juság számára kötelező is-

~~szombaton a hétvégző és~~
~~l~~ kezdő áhítatbol ohon ~~all. Eze-~~
~~ni tiszteletekben~~ az ifjúság
t hallgat ~~hirdetés~~ és zsoltár ohat ~~tanulás~~
nkban ezenkívül még bib-

Pásztor csikóval, tolt.

Fő. Kapt.

Verbesserung.

(Übersetzung.)

schei

mesl schmilzt

Polgári menyecske,

of.

Debreceni Déri Múzeum

Kopp. 95.

они шли
ла́герь. В
зсади́ ш
у де́рева.

Н.: 3

Pulszky Ferenc arch.
of. Föv. Kept.

Savoyard nő

1865 /Pozsonyi kiáll./

zlovák (tót) ha-
vora, banya, kápi,
l. Eszakitt nyelv-
a tót szavak

szavunk is van.
ert sport műszavak.
k: kádér, norma,
biniat stb.

1 szép kertész lány, of.

Szakállas férfi (Kosszúth-Szakállas férfi)

Alm.-Tel. XII.

Szlovák asszony, kát-
lapjain Nimfa-tanul-
mány, cf.
Kende aukció 1920.
XI.

[illegible] пусор остал
октябрской реваль

Szolöben, tollrajz

Föv-Kapt.

Исправьте.

1) 1 мая 1920 важный ден
людей
2) В этот день начался суб
3) советские люди бесплат
чтобы помочь своей стр
4) Рабочие, служащие, и сту
ёвской военной школы
5) Ленин тоже принял уча
субботнике.

Tehenes vezető fer-
fi, tusvajz.
Föv. Képt.

4го. мая 1950. г.

ь в советских

ский субботник.

гно работали

оне.

рсанты крема

месте работали.

стие на

Teleki Sándor archépe
litogr. Tőst. képes.

Művenet 1915. 93. l.

Кремлевской военная

участ

в субботнике.

Все пошли в ногу, по во

тому месту Кремля,

Мусор остались, после

революции.

Teleki Sándor gr. arck.
Körajz. Szépm. Muz-
graf gyűjt.

Kasz 110

Teleki Sándor gr., kőnyomat

1924 /Szépm.Muz./

работали
5.) Ленин тоже принял
субботнике.
6.) Все пошли в ногу, по
тому месту Кремля, гд
мусор остались, после
революции.

Török nő, of.
Brest fővárostulajd.
Kiállítva Műcsarnok
1924. febr. márc. ~~20~~
206. 7.

Кремлёвской вне

На суббот

пошли в ноч

к тому ме

где камни оста

октябрской

Virágcsendélet

1937-38/OMKT Biederm. kiáll

L IV. Ernst

Virág és gyümölcs csendélet

1937-38 /OMKT Biederm. kiáll.

~~MűRKV. VI.~~

Alm - Tel. X.

Vízparton, tollrajz
Fův. Képt.

пионе́рки шли и
нашли́ пе́ред доме.
бога́та не взять
кни́ге бы́ли карти́ни

Испра́вле́ние.

Wesselényi Miklós br.
archeper of
debreceni Déri Múzeum

Kopp 97. sz

...ка́л и де́рева.

К: 3 Мам

...ое упражне́ние.

...ревод)

...ужо́к спросил: Куда

...ойгодруг спросил: Куда

...о́йдруг?

Rózsa csendélet of.
LIII. Ernst

Török nő
1924 febr. /OMKT/

Vénusz Amorral of.
XXXII. Ernst

A vak Belizár of.
MűRKV. II. 1946

Rózsák (nyilván Virágcsendélet)
Alm.-Tel. III.

gr. Széchenyi István lóháton

1946. I. MüRKV

Szilvák (Gyümölcs-csendélet)
Alm.-Tel. VII.

Szekfücsendélet of
LIII. Ernst

Anyai gondosság?

Gondoskodás (1846)

Művészet 1904. 199 l.

4го. Мая. 1950 г.

ный день
ких лю-

ага Всеро-
ник.
и трудилась
й помощь

Anyai gond /1845/

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

1937-38 /OMKT Biederm.kiáll./

XIII-XIV. Ernst (1845)

XIII-XIV Century (1912)

vagy
(Anya betes Gyermeke mellett

Anyai gond (1845)
Kiállítva Bécsben majd
Pesten

Művészet 1915. 92. l.

Kopp. 17.

...онéрский (лáо) лáгéрь.

... √ Пётр, а зáди

...за. Цесавóй стоя...

К: 3 [illegible]

...е упражнéние.

(Перевóд.)

...дрýг спрóсил: Кýдá

...й дрýг? Пётр отвéтил

...о скóле что в слáсе

Kisleany fejé, sf. (1845)
Pesti Nmegyl.

Kopyr 18.

у дерева.

Н: 3

22го nov.
1949. г.

Второе

(

Петров вдруг

Ответили Пётр

Фадейева.

в классе ~~Фадеев~~

подошли и

от

Leány kosárral (1846)

LII. Ernst

Glasz lány kosárral (Lány kosárral)
Fiatal lány kosárral)

Alm.-Tel. 1941. VI.

Sor dit

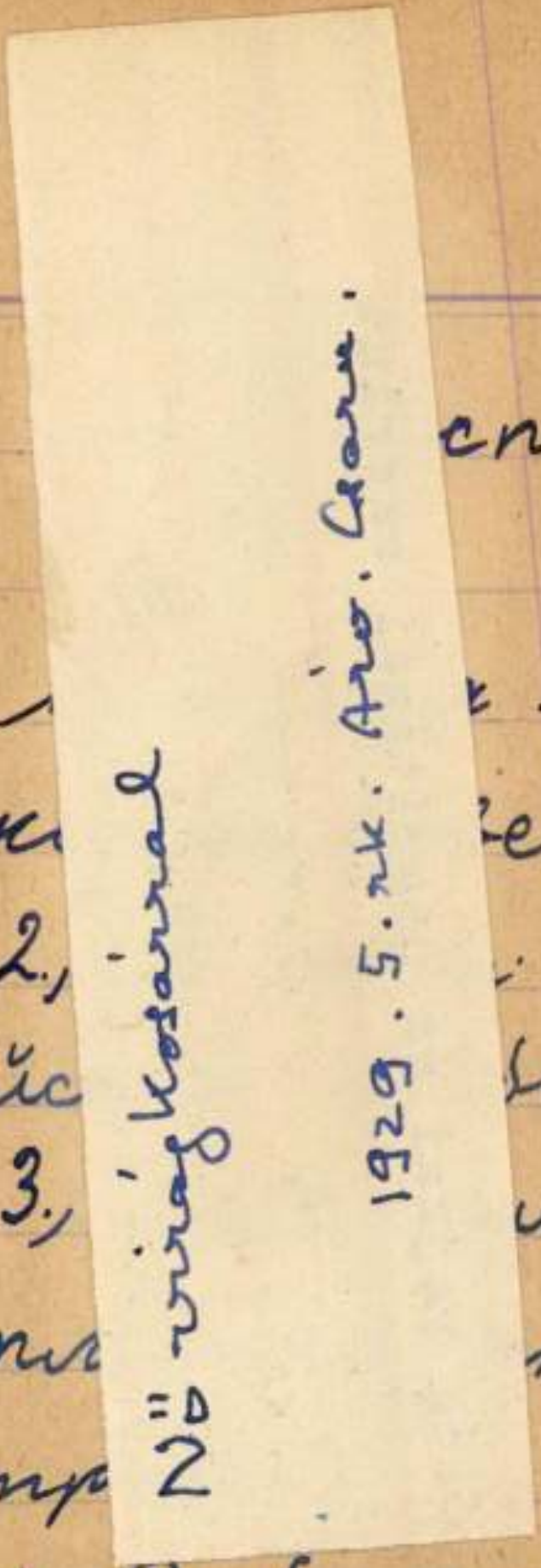

спавлéни

1920 - ва

в ж ветских

2., день н

ссийс ботник.

3., ие люди

беспл тобы

стр

4., Рабочие, служащ

2 = Чтяд Козачая

1929. 5. пк. Аго. Сваги.

Arckép (1846)
kiáll. bécsi akad.

Műveszet. 1915. 92 l.

-и. и кур-
ской воен-
есте рабо

ичил учас-
ке.
гу, по-воен
есту Крамъ
усор оста-
рской реваль

Csendélet (1846)

ki áll. becs. arad.

Művészet 1915. 92. l.

а. Часовой стаж у

К: 2

Мнам

A drótos tót

1846 /Bécsi Kunstverein/

[illegible]-a. II – 1853 szept./Pesti Müegyl./

A drótostót (1846)

kiállbeči akad. ~~beči Kunstverein~~

Művészet, 1904.

199. l

Kopp. 21.

A drótostót (1846)

Művészet 1915, 92. l.

0

Gyógyulófélben (1846)
Bécsben kiállítva
az akad. kiáll. ~~Kunstverein~~

Művészet 1915. 92. l.

Kopp 30.

в пионелкий ла́дерь.

ёл Пётр а зса́ди

а. Сасавой стайал

гúва.

К: 2

Мам

оро́е упражне́ние.

Перевóд)

~~й~~) дри́г: Куда́ идёт мой

A megtérés (1847)
bür. arad. Riall.

Műveinet 1915. 92. l.

е

чни

ской

Bor, asszony, szerelem

bécsi akad. (1847)

[illegible]

Bor és nő /Wein u. Weib/

1847 /Bécsi Kunstverein/

Wawra, Wien, 1909

шла Лиза. Часавоь

рева.

К: 3

упражнéние.

ревóд).

спросил). Петрóв мой спросил

шлм друга? Пётр отвéтил

школа, что в классе

Bor, asszony, szerelem /nyilv. azonos a
Wein, Weib, illetve Bor és nő
c. képpel: 1847/

1913/Biederm. kiáll. Ernst/

ое упражнéние.

ктáнт.)

есý. Влесý дерéвья. В рекé

— Идьи (сьуда) сюуда,

— крикнýла Лúза.

щýка: Нет, я не пайдý

ётр шли лесом. Ани

Arcköp, af. (1847)
Kiäll. bécsi dredl.
Kiäll.

Minvärd 1915. 92 l.

К: 3

Иван

упражне́ние.

Перево́д)

спо́сим: Вдру́г куда́ итти́?

: В слага пайди, мой что

читень повесл. Ско́ро

ваши Ива́н (они шел) они шли.

ни

Olasz kertészlány (1847)
1852 /Pesti Müegylet/

LIV. Ernst (1847)

A ~~szép kertészlány~~ (Olasz kertészlány)

Alm. Tel. 1940. IV. "pentivel.
Ez nem aroños

Mély tisztelettel

Ablakon kikönyökölő
fiatal leány of. (1848).
Bpesti magánt.

Kat. 31.

Ablakban könyöklő nő

1937-38 /OMKT Blederm.kiáll

24 го октября 1949. г. Перве
(Ди

деревьяна

Дети в Е
шлука. — Ид
Крикнила Л
Нет, (мо) я не
Лиза и Пё
в пионерский
а сзади шл

Képmása

olaj Kovásznai Kovács Illés (?) ~~olaj~~ [illegible]

miniatür ~~[illegible]~~. (1848)

Ernst árkc ~~[illegible]~~

II, 212, 11.

Kovásznai Kovács Illés képm. (1857)
olajminiatür fára

XXI. Ernst

alott is.

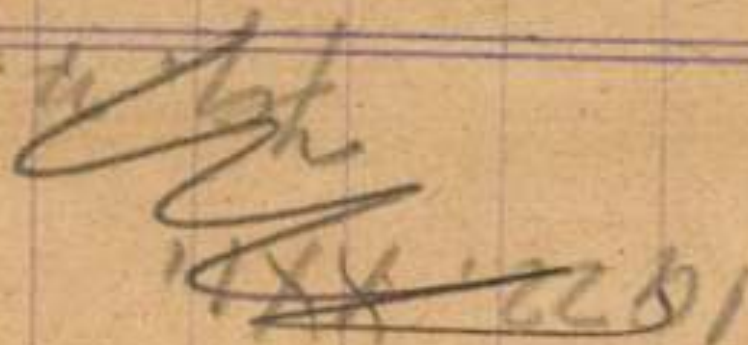

Lipót

Rottenbiller arck.

Tört. Kepes. tulajd.

(1848)

Lipót

Rottenbiller arck./1848/

1913 /Biederm.kiáll.Ernst/

1937-38./OMKT Biederm.kiáll./

или скóро и Иван шёл
ужайке они встрéтили гостьи из
да. Дорóга снéжная была
ли в футбóл.

Н: Н: 6

Иван

Várakozás (1848)

N. Szal. anekd. III. 1924

е.

4.го Мая. 1950.

кный день
людей.
ачался всеро-

трудились
помочь своей

ие, курсанты

Női képmás, vízf.
(1849) Ernst aukc.
XVI. 286 n.

Női arckép (1849)
vízf
Ernst aukc.
XVI.

Исправление

1. Мая 1920 — важный

советских. Этот день на

Női képmás. of. (1850)
Ernst aukc. XI. 35. sz.

Kona 38.

Női arckép (1850)
XI. Ernst aukc

24го октября
1949.г.

Пе́рвое упр
(Диктан

дере́вья.

Де́ти в л
реке́ щу́ка.
— кри́кнул
Нет, Я не по
Ли́за и Пе
шли в рио
шёл Пётр, а

Csendélet (1850)
a bécsi Kunsthist.
Muzeumban.

Csendélet (1850)
~~1841 /Pesti Müegylet/~~
1937-38 (OMKT Biederm. kidle)

Leányok a bál után

Marcos bál után

reggel

Lányok bál után /A Bál utánnal azon./

1943/Bécs/ 1937-38 /OMKT Biederm.kiáll.

1949 febr.-márc./N.Szal./

1949 /Szépm.Muz./

4го (мая) 1950. г.

и советских людей

йский

платно трудились

ы крепяёвской

Bálejutáni reggel

(1850)

Művészet 1915. 92. l.

A

Bál után /1851/

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

ь

мочь

2

участие

военному к

ми и мусор оста-

гевающими.

Ferfi arckép, of. (1850)
Ernst-anke. XXXVIII.
48.12.

Férfi arckép (1850)
XXXVIII. Ernst anke

жне́ние.

п.)

есу́. В лесу́ дере́вья. В
— Иди́ сюда́, това́рш
а Ли́за. — Здесь щу́ка.
йду́ туда́.
тр шли ле́сом. Они
не́рский ла́герь. Впереди́
сза́ди шла Ли́за.

II A kútnál, másképen
A kis szomjas, of.

I A kis szomjas (Bognos „A kútnál")

1927 /OMKT/

1937-38 /OMKT Biedermann kiáll./

A meglepetés (1850)
Kunstverein
Művészet 1904. 199. l.

A meglepetés

1850 /Bécsi Kunstverein/

упражнение.

ыкта́ют.)

в лесу́.

дере́вья. В реке́ щу́ка.

сюда товарищ — крикнула

ся щу́ка. Нет, я не пойду́

и Пётр шли ле́сом. Аны

Keglevich János gr. arck
elef. „miniatür" (1850)
Ernst aukc. II. 213. sz.

1. o.

Keglevich János gr. miniatür arck.
1913 /Biederm. kiáll. Ernst/

е.

4 30 мая 1950 г

день в жизни

чался сверхсий-

ческие люди

III

Naplementében/1851/

1913/Biederm. kiáll. Ernst/

ое упражнение.

ские ученики
будапестки. Мал-
школе жили. Люб-
залиматса спортом
смотреть венгер-
болистов товари-
атч 4:2 (читири на
са со счётом в

Csábitás (1851)

XLIII. Ernest

Марта. 1950

Пя

Мишк
посетили
чики в
ят (спр)
и вышл
ский фут
ческийев. М
два) кончи

хорошо!

I Iskolás leány (1851) I.

Kettős leányarckép

1921 /Ernst Muz./

XVI. Ernst

II A nővérek, of. (1851.)
M. Studio anke.

A nővérek (kettős leányarckép?)
(1851)
M. Studio. II. 1921

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

987
1927

Méltóságos E

A bölcs vezetése alatt álló

160/27.sz.megkeresése alapján megke

Vörös sálas nő (1851)

Liv. Ernest

nít, és a zavarosban

Ennevételem: A tesvér

sokáig bíkességben élt

Ennek az oka betre. Végén

ömeresznek, ~~és tesvérg~~

~~lett~~ ~~a vége~~, Étele me

azért, mert. Isten kardja

töle.

3c

H:

Tájkép várrommal, előtérben pásztor
és állatok (1851)

MüRKU. IV.

minden Tanárá- betölteni,
kolánk jelmon-

"

5

Az elégedetlen festő (SzM)

Krízis a művészéletben

(1852.)

Krizis a müvész életében /1852/

1853 /Bécsi Kunstverein/

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

opp 52

му к нашему

сь нашим

ской

egy Percek a művész életé-
ből.
Krizis egy művész életé-
ből (1852)
Jelentés a Képzőmű
Társulatban

Percek a müvész életéből /Krisis im.?/
1853 /Pesti Müegylet/ május

люди трудящи
по
служащи
кремлёвской

Все пошли в ногу, по
тому месту Кремля где кам
лись, после октябрской р

Az elégedetlen festő /Krisis im Leben des Künstlers-sel azonos ?/

1937-38 /OMKT Biederm.kiáll./

1949 /Szépm.Muz./

Pál

Esterházy herceg arck./1852/

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

1932 /OMKT/

1937-38./OMKT Biederm.kiáll./

I-II

1941 nov. /OMKT/

II A hir, of. 1852.
Ernst aukc. XLIII. 63. n

A hir (1852)

1930 /Ernst Muz./

XLIII. Ernst

A Műemlékek Orsz.

Bizottságának, f. évi 391. s

filterjesztése kapcsán tudomás

és további eljárás végett, vissz

vácólag kiadom.

Budapest, 1904. augusztus 2

A miniszter meghagyára

I. Katonasors (1852)

Katonasors / 1852/
1913/Biederm.kiáll.Ernst/

Koppe címen nem ismert.

Virágait öntöző szórakozott leány, of.
Pesti Müegyl. kiáll
(1852)

Kopp 46

Virágait öntöző szórakozott lány
1852 /Pesti Müegylet/

38.472/1927.szám.

III.a.

Arckép, of. (1853)
Pesti Műegyl.

Arckép

~~1844 / Pesti Műegylet~~

1853 " " " május

1853 szept. " "

Folyó é

felterjesztésére értesitem a

vettem, hogy Saláth Ferenc a

altisztjének teendőit a foly

évi junius hó 20-tól - juliu

ságideje alatt nevezettnek f

a t. Orsz. Bizottságot, hogy

Ferencné részére a fentebb j

helyettesitési dijat fizesse

II

Az özvegy

c. 21. 1853

Az özvegy

1853 /Bécsi Kunstverein/

24.го октября 1949. г. Пéрв

(Ди

Дéти в л

ý

~~ц~~ щка. –

товóрищ

— Здесь

тýда.

Лúза и П

Keglevics János gr.
arck. (1853)

Münchn. 1915. 92. l.

Keglevich János gr.arck./1853/

1913/Biedermann.kiáll.Ernst/

A sebesült harcos
~~Megsebzett viter~~ és az

A sebesült harcos és az apáca
1853 nov.-dec./Pesti Müegyl./

1935 máj. 2. rk. Áro. Gara.

Кремёвской

Кремля
остались

Csata után 2. (1853) of.
kiáll. (Pesti Müegyl.
és enegvette a

Csata után

1854 /Bécsi Kunstverein/
1854 dec./Pesti Müegyl./
1913 /Biederm.kiáll.Ernst/

Исправление.

в жизни
В этот день начал
всероссийский

работали чтобы
своей стране.

Imrédy Ignác arck
(1854)

Művészet 1915. 92. l.

Imrédy Ignác arcképe
1913/Biederm.kiáll.Ernst/

7, Это чёрный хлеб

Исправле

советских

Imrédy H. arcképe,
vízf. é.n.
(1854?)

Kopp. 28.

Imrédy H. arcképe /vizf./
1913/Biederm. kiáll. Ernst/

24 го октября 1949 г.

Пéрвое

(.

Дéти в Л

В река шýк

– крíкнуло

Нет, я не п

Лúза и Т

Анú шли

Впиридú шё

A kis festő / Műteremben /

1930 /Ernst Muz./

1932 /OMKT/

1937-38 /OMKT Biedermm.kiáll./

Pálffy János gr. arck.
(1854)

Pálffy János gr.arck./1854/
1913/Biederm.kiáll.Ernst/

/Lopp.'/

...пошли в ногу...

...к тому месту...

... камни... ...остали

..октябрской...

Stéger Ferenc (operaénekes)
arck (1854)
-1.

Stéger Xavér Ferenc énekmüvész/1854/

/Nemz.Szinház kiáll./

Müvészet 1915. 93.l.

Kopp 60

лы вместе работали

5) Ленин тоже пр
тие на субботнике.

6) Все пошли в но
ному к тому месту Н
камни остались после
кой революции.

Olasz nő Siená~~ból~~
vidékéről (1854)
Pesti Müegyl.
1854. máj-jun. Ki
ád-

Olasz nő Siena vidékéről
1854 má j./Pesti Müegyl./

Kopp. 08.

22 нов. 1949

Втор

(

(Пётр друг

Друг Петро

мой дрио? ?

[illegible]

Háborn után (Csata után) 1854.

Mürvenet, 1904.

199. l.

D

24-го октября 1949 г.

Пéрвое

(Д

Дéмu

В лесу'

— Иди

Лыза — з 3ge

мýда.

Лыза

Stéger Ferenc operaé-
nekes (1854.)

Műveszet, 1904. 199. l.

24² октября. 1949 г.

Пéрвое

(Дик

Дéти в

В рекé щ

рии – крúк

шýка. – Не

Лúза и

Они шиш

черй. Впере

Bálután, of. (1854.)
Ernst ank. XII. 45 ff.

Kopp 61.

занятия

писат

к

Müteremben, of. (1854.)
Bpestimgt.

Kopp 54

1

Czd. 1Z80Z

Imrédy arckepe c. n.
vörf. (1854?)

Müvenel 1915. 93. l.

Стёпка!" Часа
ое редкта" 3
свáжи к началн
сдание". Лиз
сдания"! Они

Н: 2

Imrédy [illegible] arcképe,
vizf., nagy oval alak-
ban, eredeti börkeret-
ben, bpesti magánt.

Ó saját gyűjtés

...шёг Пётр, а сзади шга
...совой стоял у дерева.

К:

...ое упражнéние.
(Перевóд)

...друг спросил: куда пош-
...руг? Пётр отвéтил:
...шкóле что в клáссе

Imrédy arcképe, of.,
bpesti magánt.

субботника

гу Кремля,

пались.

ечтоцкий.

Imrédy Ignác arch.
Of. é n.
(1854.)

Kopp 29

упражнéние.

Диктáнт.)

есý. В лесý дéревья.

. – Иди́ сюда, товáрищ

Лúза. – Здéсь шýка.

аьдý тудá.

Кётр шли лéсом.

в пионéрский лáдерь.

л Кётр, а сзáги шлá

A drotós tót II. (1853)

Pesti Nincsyl. okt.–
nov. 2i dll

Andrássy Manó arck.
(1853) kiáll. bécsi
Kunstverein

Münchner 1915. 92 l

0

3-го Апреля 1902 г.

Шес

Вопросы:

пионер

в шух

тировог

Andrássy Manó gr
arck. (1853)

Művészet 1904.
199. l.
Kopp 57.

Исправление.

день в жизн

В этот всероссий

Советские люди без

свой

курсант

военной школы вместе

Megsebesült harcos
(1853)

Műnézet
1904. 199. l.

0

по-военна

месту Кремля остали

октябр

I. Az örvegy (1853) of.

vaz Nőképe

Szépunív. Mar. Lulajd.
letét Veszprémben

Művészet 1915. 92. l.

Kopp 49.

Они шел
Впереди
шла Лю
дерева.

К.: 7

Olasz Kortész leány, of
Pesti Mnegyl. 1852.

Kopp 45

SCHULEK JÁNOS
MŰÉPITÉSZ.

TELEFON 88—53.

Budapes

A Müemlékek Országos I

Tisztelettel kérem, mél

Nagrand ur csütörtökön, e hó 23-án

ra.Nagyon fontos, hogy utána nézzen

Nöi arckép (1852)

Nincsnek 1915. 92. l.

Ernst biederne
mill. tas 1913.
44. n. JH 1857-
ben készült.

четать. Они и
вместе. На л
соседнего горо
и дети игра

М: 6

Esterházy Pál arck.
(1852)
Tóth Képcs.

Univerzet. 1915. 92. l.

0

школе?

чёрный,

Ответы.

на пло

поворот.

Йанош

Eszterházy Pál hg arch.
(1852)
Művészet, 1904. 199. f

Korp 44

24^20 октября 1949 г

Пéрвое

(Дин

Дéтьи

дирéвья. В

сюда, тов

Лúза. — Здв

найди ти

Лúза

III Gyermekek. (1851), of.
(Danos gyűjt.)
Kopzomuvészet 1929. 19. szám
Kopp 93.

Aranos A kis szunyas-
sal.

6) Все пошли в ночу п
к тому месту [redacted] кр
камни, мусор остал
октябрьской револю

Önarckép (1857)

(Kassai Muzeum

Klimkovics Ferenc hagyatéka

vól

Művészet. 1915. 92 l.

Kopp. 86

Zitterbarth János
épitész arck. cf.
(1851.)

Kopp 41.

Ernst Museum tulajdona
volt.

végzik-e dolgukat az uj fafalnak a
kozásának helyén, amely kényes pont
kell takintenie az őrtorony aláfala
nünk, hogy a kőmüves alkalmazzon he
ket is, amint azt egyébként a meste
irtam volt.

Ugyanakkorra odarendelte
kell magyarázni, hogy a lefolyó csat
helyeződni. Végül meg kell néznie a
szitendő gyüjtő-folyóka munkában va

Bálej utáni reggel II.

(1857) (49 r

Ernst Muzi. biedern. Kiall. 1913. 1

Müvenet, 1915. 92 l.

Kopp 42.

5.) Есть у нас порядок?
6.) Что надо делать в

7.) Какой это хлеб,
или белый?
8.) Какое это одеяло?
1.) Пионеры выстроились
шпади.
2.) В кухне работали
пионеры первый отряда.
3.) Вчера я гулял на
горе.

A meglopetes (1850)

Mineral 1915. 92. l.

0

и в пионерский лагер
шёл Пётр, а сзади
за. Часовой стоял

Л.: 7

Csendélet (1850.)

Művészet 1904, 199. l

1933-óta a Szépm.-Múzeum

Aronos a Következőveli

2. 6го Мая 1950 г.

в жизни совет-

атно

ане

Nőr képmás, miniatur
(1849) Ernst aukc. XXI. 80.
12.

Kopp 32.

е упражнéние.
ктáнт.)

ý. В лесý дерéвья. В рекá
ú Юудá, товáрищ —
Лúза. — Здесь шукá.
пойдý тудá.
тр шли лéсом. Анú шли
ладерь. Впередú шёл Пётр,
а Лúза Часовой стоял

Zitterbarth Mátyás arc-
képe, of. (1848). Tört.
Képesarok.
1902. vétel

Az 1848-ki országgyűlés megnyitása: litogr. 1848)

Művészet 1915. 93. l.

Kopp. 23

белый?

8, Какое это одеяло?

Ответы: 1., Пионеры выст

на площади.

., Пионеры первого отря

тали поваром в кухн

., Я вчера играл в фут

, Потому что занятия

начинаются.

., Да у нас порядок.

, В школе надо писат

классную работу

Vadászaton, of (1850)
Szt György Cék ankc.
1911. 2. n.

Vadászaton (1830) „valószínűleg gr. Andrássy Gyula alakja konstantinápolyi nagykövet korában"

1850

Szt. György Cék. 1911. IX.

mányi Bizottságát, hogy a Budán több
örökitése céljából elhelyezett tábl
iránt a szükséges intézkedéseket te

Megkeresésem eredményét lesz

Elnökség nagybecsü tudomására hozn

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1927. junius 10.

Fekete sálas nő arcké-
pe, of.) Ernst anke
(1854) XXXVII. 47. st

Fekete sálas nő arck. (1854)
XXXVII. Ernst

4го мая 1950 г.

.ся

помочь

vagy Sláboru után

Csata után (1854)
of Kiáll: bécsi
a megvette a Kunstverein
Univerzet 1915. 92-l.

Kopp 57.

24[20] октября 1949 г.

Пéрв

Дéти

В реже

товáри

Здéсь и

тудá.

Лиз

Kiss Dávidné arck,
of. (1855) Mgt. Kun-
Szentmiklósson

Kopp 82.

ле

участие

стались

Kiss Dávid arckeje

(1855) of. Mgt. Kunstent-
miklósen.

Kopp. 81.

Кремлевской вмест
Ленин принял

пошли
военному Кремля о
после октябрской

A galambposta I. of.
(1855) Pest. Minczyl.

Magyarul signálva 1855. okt.-nov. Mikl

Müvészet 1915. 93. l.

Kopp. 62.

Lehet. Nagyaronos a II. vel.

-.

инял учас-

ку, по-воен-

ремя, где

с октябрс-

A galamboposta II.

(1855.)

Németül
~~mignálva~~ Becsi magaut.

Müvészet, 1915. 93. l.

Kopp 62

~~Lehet, hogy ez azonos az I.-el, mely utóbb becsi magántulaidonba ~~[illegible]~~

ое упражнение.

Перевод)

пр)

в спроси́л: Куда́ идёш

Пётр заметил: Иду в

в классе повесть Фадеева

A galambposta /1855/ és /1860/ (1861)

1855 okt./Pesti Müegyl./

1861 aug. " "

M. Nemz. Remekmüv. Tár. 1921. (1861)

1927 /OMKT/

1937-38./OMKT Biedermk. kiáll./

I-III.

Alm.-Tel. 1939. II. (1855)

Nő képes of (1855)
Szépm. Museum.

„Szeret – nem szeret?"

Virágjóslás (1856)
Kunstverein Miall. 1856.

11.

Szeret - nem szeret ?/Virágjóslás/
1856 /Bécsi Kunstverein/

Lill. Ernst

„Szeret-nem szeret?" (1856)

Műveszet 1904. 199.l.

упражнéние.

ктáнт.)

в (ше) лéсу. В лúси

рекá щýка: — Идви

áрищ — Крикнúла

е щúка. Нет п

да.

и Пётр шли лесóм

Ctendělet (1856), of.

Münciet, 1915. 93. l.

Kopp nem ismeri:

ое упражнéние.
(Диктáнт.)

л в лесý. В лесý дерéвья.
щýка. — Идú сюдá,
щ — крúкнула Лúза. —
цýка. Нет, я не пойдý

а и Пётр шли лéсом.

Batthyány Lajos gr.
(posthumus) arcképe. of
(1856.)

Kopp. 64.

24го октября 1949 г. Первое

(Дик

Дéти в

рекé щýка.

крíкнула

Нет, я не п

Лíза и П

шли в пион

Eg magar úr arcképe (1856)

XLIII. Ernst

annak, akova már csak a
megtért fiúk járnak.
olának az egyházzal kap-
yeit ezzel lye is tárgyal-
tanulást a tanulókörök se
ahol
~~amelyek~~ a tanulásban
diákokat a jobban tanuló
jitik. ~~elő~~. ~~Meg~~ megyarázt-
at a dolgokat, amelyeket ~~amit~~ nem ér-

uló körökön kívül sok

A kíváncsiság (1856)
of. Pesti müegyl. kiáll
1856.

Művészet 1915. 93. l.

A kíváncsiság
1856 /Bécsi Kunstverein/
1856 /Pesti Müegylet/

3

A kivancsiság (1856)

Művészet 1904. 1991.

упражнéние.
стáнт.)

лесý. В лесý дерéвья.
ýка. – Иди сюда товá-
книла Лúза. – Здешь
т, не раиду тидá.
Пётр или лéсот.
в пионéрскиь лá-
ай шог Пётр, а зáди

Nōi archip (1857)
Ernst Biederm. kiáll
1913

Már 1852-nél bevetten

le e sok dolog közül a
kiemelni s egy dolgozat-
lég nehéz feladat. Nem
erül- ert a feladatot jól megol-
mi iskolánk azok közé az
közé tartozik, amelyet ket az ál-
államosított, hanem meghaz
iskolának.
azt jelenti, hogy iskolánkban a
célok közé került. Az if-
főleg Jézus megismerésére

Szivarozó férfi képe, miniatür (1857) M. Studio aukc. II. 199. 4.

Szivarozó férfi, elefántcsont miniatür (1857)

M. Studio. 1921. I.

упражнéние.

тáнт.)

лесý. В лесý дерéвья. В

– Иди́ сюдá, товáрищ-

Лíза.– Здесь щýка.

йдý тудá.

ётр шли лесóм. Они́

éрский лáгерь. (Вре)

Bálután, of (1859)
Bpesti minkeserkedelemben

Kopp 132.

Készülődés az álarcos bálra (1859)
XLV. Ernst

участие на

- военную и
е камни,
ктябрской

Női fej /1860/

1937-38 /OMKT Biederm. kiáll./

párt: egyik párban Pirényi,
di Márton várkapitánnyal.
uk Mikály állot. Az ellenség
l, de bevenni nem tudta.
hogy az elesége fogyták van.
vajdáját kívatva tudatta
kal a várból kiszökik ele-
l lóvá teszi. Erre az időre rá-
ját.
at, ki annak szerfölött megi-
mosoly ült:

Galambposta II of.

A Resti Mucgyfet
1861 évi kiálli.

A postagalamb (Galambposta)
1865 /Pozsonyi kiáll./

Galambposta (1860) és
(1861)

Gyula
u. csal.

Budapest
gos -u. 16. I. 1.

Pospesch Antal vendég-
lős képmása. of. (1861)
Bpesti magánt.

saját gyűjtés-

...ко, после

...огции.

A művén leányának arcképe (1862)

Művészet 1915. 93. l.

Leánya/Bársony Istvánné/arck.

1913/Biederm.kiáll.Ernst/

Nöi arckép (1862)
Képmüvészet. Mus.

Müvészet, 1915. 93. 1.

Önarckép, (1862)

Művenet 1915. 93 l.

тое упражнение.

1.) Где выстроились вы?

2.) Кто работал поваром?

3.) Что ты делал вчера?

4.) Почему надо отремонтировать школу?

Önarckép /1865/

1913 /Biederm. kiáll. Ernst/

K: b

Feleség apotheozisa
(1875.?)
Fővárosi Képtári tulajd.

Művészet 1915. 93. l.

Feleségének apotheozisa
1913/Biederm. kiáll. Ernst/

стоя́л у дéр

Н: 7

22го нов. 1949. г.

Втор

(П

Петро́в дру

мой друг?

Пётр отвé

в кла́ссе чи

B. J. [illegible]

a) ~~[illegible]~~ ev szinnal vagy [illegible] kelterh[illegible]

tök?

b) ev szam nélkül

abc rendben

Isten nevé

Förfarckep, of. (1876)
Kende aukc. 1919. XII.

	Ла мой
	Впереди
	Лиза. Ч
	Н: Ч
22го nov. 1949. г.	Впер
	Петрóв
	ли мой с
	Я иду в

Psyche ajándéka
kőrajz, 1937
Kopp. 1

Psyche ajándéka, kőrajz

1937 /Főv. Képtár/
1937-38 /OMKT Biederm. kiáll./

Mohácsi ütközet. II. Lajos
halála 1526 aug. 29. ém.
Körajz. Nyomt. Schmid
Janos. é. n.

Kopp 91.

A mohácsi ütközet (1837)

XXXVIII. Ernst

э- военному

емля где

ись после

лий.

A mohácsi ütközet

(1937)

Kopp 2.

Mohácsi ütközet, ered. körajz

Szt. György Céh. XXXV.

Csendélet (Perti Mücglet
1841)

Kopp 5

Hálaérzet a régi
jótéteményekért
(.....) Pesti Müegyl.

Hálaérzet

1841 /Pesti Müegylet/

9.l.

11.0.1915. 91.l.

ражнéние.

áнт.)

сý. В лясý дерéва. В

— Идú судá, тавáриш —

иза. — Згес щýка. Нет

Пётр шлм лéсом. Ани

ски лáгерь. В перегú шёл

Glasz nő (1841)
Ernst Mur ankc
XXXIII. 468. 7.

Glasz nő

1930. 4. rk. Árv. Csaru.

гроились

да рабо-

е.

пбал.

скоро

ь

Ferfi archep. (1841)
(Bpesti magant.)

Kopp 3.

Elökelö ür arcképe (1842.
Ernst Aukc. XLVI.
69. 2

Elökelö ür arcképe (1842)
XLVI. Ernst

Впереди шёл Пётр,
а шла Лиза.
стоял у дерева.

К.: 6 Мая

Férfi képmás (1842)
Ernst-aukc. XXXII.
48. sz.

Férfi arckép (1842)
Ernst aukció
XXXII.

сни ши
лагерь. В
а сзади
часовой

Н.: ~~К~~. 7

Elefántcsont pohárak
1842 (~~1855~~)
a Keglevics ankeiorol 1878.

Művészet 1915. 93. l.
1 bécs. Kunstvereinbau
volt kiállítva – 1855 ben

Kopp 50.

ѕ.

ние.

4го мая 1950 г.

жизни

Elefánt cront - poharak

c. n. ~~1848~~

1842

Mitvezet 1904. 199. l.

8

(Elefántcsont poharak)

Csendélet of (1842)

Keglevich aukció 1878

63. n.

Csendélet/elefántcsont poharak/

1853 /Bécsi Kunstverein/.

Csernovics Péter gr.
arck. (1842.)

kiáll. a bécsi képzőm.
akad. kiállításán
Művészet. 1915. 91. l.

Kopp 71.

Исправление.

1, 1 Мая 1920 – важ
в жизни совет
дей

2, В этот день нач
ссийский суббот

3, Советские люди
бесплатно, чтоб
своей стране.

Granichstätter arck.

(1842)

beer akad. Riall

Müvészet, 1915.

91. l.

Kopp. 72.

24. 22 октября 1949. г.

Первое у
(Дикт

Дети в л
реке щука.-
рикнула Л
я не пойди.

Лиза и

Gyümölcs-csendélet (1842) és ?

1937-38./OMKT Biedermann kiáll./
I-II.

XXXIX. Ernst

XLI. Ernst

XLV. Ernst

MűRKV. V. (1842)

Alm. Tel. 1941. VI.

Jelenet egy bécsi hidon, of.
(Pesti Müegyl. 1843.)

Münczet, 1915. 9 il.

Jelenet egy bécsi hidon
1843 /Pesti Müegylet/
1854 máj. " " "

4.)

мест

5.) приняг

в субботнике

6.) пошли в ночу

к тому ка

остались октябр

Kis fiúfeje (1843)

Művészet, 1915. 91. l.

Fiatal fiú arck.

~~[illegible]~~. LI. Ernst

4, Рабочие, служащ
санты кремлёв
ной школы вм
тали.
5, Ленин тоже при
тие на субботни
6, Все пошли в на
наму к тому м
е, где камни, му
лись, после октяб
ющии.

Egy Emir kosztüm képe
a Libanonból
(bécsi akad. kiáll.)
1843.

Münchner 1915. 9/1.

Исправление

1.) важный

ских людей.

2.) В этот день начался

3.) люди беспл

всей стр

Szöllőt vagy csökot, of.
(1843) Ernst-aukc. XXXIX.
62. n.
Föv. Képtárban.
Kopp 60

Szőlőt vagy csókot ? /1843/

1939 jan.-febr./Fő v. Képtár

XXXIX. Ernst

1947 dec./Fő v. Képt./
1948 jul./Fő v. Képt./
1949. /Szépm. Muz./

1950. ápr.-máj./Fő v. Képt.

Elhagyatva, of.
(1843) a
~~Kunstverein~~ ~~Kiállítás~~ in
(Ernst Mur. biederm. kiáll. 1913)

Művészet. 1915. ai. l.

Elhagyatva /1843/
1913/Biederm.kiáll.Ernst/

Пётр, а сзади
стоял у д
Н: 2

22 20 нов. 1919. 2. Второе
(Пе
(Пётр друг
друг: Куда
пошли в

Filtsch Károly zongora-
müvész arcképe of.
(1844)
Kiáll. bécsi

Filtsch Károly zongoramüvész arck.
1844 /Bécsi ~~Kunstverein~~/
akadémia

принял

субботнике.

по-военному

Кремля, камни осто

Hegedüs Kristóf arch.
(1844)

A Tört. Képcsarnokból
elcserélte Várady G.
aki letétbe helyezte
a máramarosszigeti
liceumban. Utóbb
Tisza István arcképét
festettek reá.)

Művészet 1915. 92. l.
Kopp 14.

mera Rúse

gépeba.

H: 3

Hegedüs Kristóf arck.
of. (1844)

Univerzal 1915. 9. 2. l.

A matróz /1844/

1913/Biederm. kiáll. Ernst/

ший b ni

Впереди

шла Лі

у дерева

Н: 4

22го nov. 1949, г.

Второ

(

Петрób (

идём мо

я иду b

Hegedüs Kristóf arck.
vázlata (1844)

Müvészet, 1915. 92.l

А́ньи или

Впидьи и

· √ Ли́з

у (дети) дер

Н: 2

1949. nov. 22.

· Вп

(

Пётро́в (не

Veszélyben forgó szerelmes
levél, of. 1844 ~~Kunstverein~~
~~Bécsi~~
Bécsi képzőm. társ. Kiáll.

Veszélyben forgó szerelmes levél
1844 / ~~Bécsi Kunstverein~~/

-, чтобы помочь

, служащие и

нной школы

н тоже принял

ке. б) Все пошли

тому месту

р остались, после

Fekete ruhás nő arcképe,
of. (1844)

Kopp. 16.

трудились бесплатно
своей стране. 4) Рабочие
курсанты кремлевской воен
школе работали 5) Ленин
участие на субботнике
в году, по военному к
Кремля, где камни мусо
октябрской революции

Andrássy Károly gróf
kiáll. bécsi akad. arck. of.
(1844.)

Gr. Andrássy Károly életnagys. arck.
1844 /Bécsi ~~Kunstverein~~/
akadémia

Csendélet (1845)

kiállítva Bécsben

az akad. kiáll.

Művészet, 1915, 92.1

Tanulmányfej I-II.
(1845.)
Kiállítva a bécsi
Akadémia
kiáll.
Műcsiz 1915. 92. 1

Marcpróba (1845)
cf. bečí akad.
kiáll.
Mnvčsa, 1915. 92 l.

Kopp. 19

рский лагеря. Впереди шёл
шла Лиза. Часовой стойал

К: 4 Маша

Grof Bethlen archepe
kiall. becn. arad. (1845)

Müvészet 1915. 92. l.

Kopp 75

шли в школу.

Пётр, а сзади

у дерева.

Н: 4

O'Henfels Gestel br (?)
arck. (1875)
A bési Kunsthist.

Muzeum tulajdoná-
ban
(Raktár)

1933 óta
a Szépm.
muzeuba

Művészet 1915. 92. l

к тому месту
лись октябрской

Teleki Sándor gr. mint gyertyagyári munkás Yersey szigetén /1845/ könyomat

Лиза. Час

Н: 3

~~1949, nov. 22.~~

22го. nov. 1949.

Втор

Петро́в др

Мой дру́г? П

(скоро) в шко

(Ф) Фаде́йева п

Teleki Sándor mint vándorló legény (1845
litogr.

Kopp 27

Sz-Szre hivatkowa.

...вой стоял у дерева.

К: 2 [illegible]

...ое упражнение.

(Перевод)

...ур (ср) спросил: Куда идут

...ётр ответил: Я пошли

...ла, что в шоссе. (Fadyayev)

...вость читает. Пошли

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre .. 12 frt, félévre .. .. .. 6 »
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre .. .. 8 frt, félévre .. .. .. 4 »
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre .. .. 6 frt, félévre .. .. .. 3 »

18. szám. — 1877. Budapest, május 6. XXIV. évfolyam.

TÖRÖK VENDÉGEINK.

Budapest vasárnap óta folyton ünnepel. Vendégek vannak körében, kiket a szeretet hozott ide, a barátság, a testvéri vonzalom érzete, s kik itt baráti rokonszenvet és oly fogadtatást találtak, minő csak önkényt jöhet s minőt lehetetlen volna megrendelni hivatalosan. A főváros sok fényes fogadást és lelkes örömet látott már; de a milyen a török vendégek üdvözlése volt, olyat csak nagy időközökben és nagy események közepette tud följegyezni egy-egy ország fővárosa krónikájába. Maguk a keleti fényhez szokott törökök is nem egyszer mondták, hogy „álmodni sem mertek volna ilyen fogadtatásról, a toll azt leirni nem tudja s a nyelv görcsöket kap, ha azt elbeszélni megpróbálja.“

Valóban nehéz ugy leirni és ugy jellemezni a török vendégek fogadását a főváros lakossága részéről, hogy arról annak hü fogalma legyen, ki nem volt tanuja. Részt vesz ebben minden, szivvel-lélekkel, nagy és kicsiny, ifju és öreg, férfi és nő, — csupán egy van, a kinek nem látszik tudomásának lenni róla: a „hivatalos“ Magyarország. De a „nem-hivatalos“ ország, az lelkesen ünnepli vendégeinket s a főváros oly meleg kifejezést ad az egész ország érzelmeinek, hogy ha valamiben, ugy ebben bizonyára megérdemli az „ország szive“ nevét.

A merre csak járnak, mindenütt örömrivalgással fogadja a nép, kendőlobogtatással és kalapemelgetéssel üdvözli; ifjaink azon vannak, hogy kellemessé tegyék itt mulatásukat, szórakoztatják, elvezetik a látni érdemes helyekre; országos gyüjteményeink, tudományos és müintézeteink megnyilnak előttök, s elibök tárják kincseiket; szinházaink ünnepi előadásokat, egyleteink társas összejöveteleket rendeznek tiszteletökre.

„Éljen a szofta,“ ez most az „adjonisten“ és „fogadj-isten“ Budapesten. Hogy miért szofta? ki tudná megmondani, ha csak nem azért, hogy mitőlünk egyetemi ifjak vittek kardot Abdul-Kerimnek, s a török küldöttség most a „magyar szofták“ látogatását viszonozza. A közönség laikus része azt hiszi, hogy ezek szofták s csodálkozik, mért nem járnak egyenlő ruhában? Pedig hát a magyarázata egyszerü, s abban áll, hogy a törökök látogató küldöttségében képviselve van minden rang, állás és osztály s van köztük pap, tanár, iró, képviselő, diplomatanövendék stb. csak épen a szofta az, a ki köztök — egy sincs.

De azért őket nálunk mégis szofták nak nevezik, öreg vezetőjüket se véve ki, ki ezelőtt negyven esztendővel lehetett szofta, a minek Magyarországon most megtették; „szofták ők“ nekünk mind, a másik pap is, a ki pedig szintén magasabb rangu szolgája a prófétának, a katonai egyenruhás szürke szakállu férfi, a szofta-kinézésü hodsa s a többi, polgári ruhás ifjabb vendég, némelyik a „mektebi szultáni“ felirattal kabátja gallérján.

Megérkezésüknek mindjárt harmad-

SZULEJMAN SEJK EFENDI.

(*Borsos, Doctor* és *Varsághi* fényképe után.)

napján a főváros egyik legelső mütermében le is vették egy szép festői csoportban a különböző koru, állásu, rangu és származásu „szofták"-at, s mi is be szándékozunk mutatni őket olvasóinknak valamennyit igy együtt, — azonban addig is ismerkedjünk meg velök egyenként közelebbről az őket megillető sorrendben.

Seikh Szulejman Efendi, a küldöttség vezetője, mindenesetre a legérdekesebb egyéniség köztök. Ő a középázsiai klastromok és humanus intézetek főapátja és igazgatója. Középtermetü, özbeg typusu öreg ur; a seikh-föveget fején fehér turbán köriti és e fölé két ujjnyi széles arany szegély van kötve kiválóbb diszü öltözködésnél. A szokásos övet, mely ezüst csattokból áll, drága kövek diszitik derekán. Köpenye van legalább husz darab, egyik szebb és drágább a másiknál, minden kimenetelnél mást vesz magára. Egyik nehéz lilaszin bársony, áttörve aranynyal, a másik rózsaszin, virágos diszitéssel, a harmadik sárga teveször aranynyal kivarrva és igy tovább. Ruházatát napjában többször változtatja.

Életrajzi adatait kérve tőle, elmondott sok mindent, csak egyet nem akart velem tudatni, születése helyét. Minden kérdésemre azt válaszolta, hogy közép-ázsiai özbeg, s hogy születéshelyét ha megmondja, akkor sem tudjuk, hol van, s nem is érdekelheti a magyar közönséget. Születési évét sem mondta, csak annyit tudtam belőle kicsalni, hogy körülbelől 57—58 éves lehet jelenleg. De a mily fukar volt ezekben az adatokban, ép oly bőbeszédü és terjengő volt utazásainak s nyelvismereteinek elmondásában. Négy nyelvet beszél: a törököt, persát, arabot és a dsagatajit. Ez utóbbira, mint anyanyelvére végtelenül büszke, annyira, hogy ha valakinek bemutattam (pedig soknak bemutattam) rögtön azt kivánta általam elmondatni, hogy ő a dsagataji nyelvet is beszéli s hogy ő ennek megtanulását minden magyarnak ajánlja, mert ez a nyelv képezi a magyar és török nemzet közötti szoros kapcsot. Hogy a magyarokat e nyelv megtanulására rábirja és mintegy arra édesgesse, Mir Ali Sir Nevaji költőnek, egy pompás és igen nagybecsü példányát ajándékozta a muzeumi könyvtárnak. A mü 700 levélből áll, nagy folio alakban, szép talikh kézirás, a papir hindabadi. A lapok szélei diszes keretüek és itt-ott rajzok is diszitik. Megigérte, hogy ha a keleti török nyelv iránti érdeklődés nálunk nagyobb lesz, még több könyvet is fog küldeni. Az unicum-példány mindenesetre megér egy pár ezer forintot.

A seikh fiatal korában vetődött Konstantinápolyba s ott tanulmányai végeztével az özbeg tekke (klastrom) seikhjévé (apátjává) neveztetett ki. E tisztet és állást foglalja el már 32 év óta, s mint ilyen az összes közép-ázsiai intézetek főgondnoka és igazgatója. Nagy és sok teendők vannak ez állással összekapcsolva, mennyiben ő egyszersmind a közép-ázsiaiaknak jogügyi képviselője is. Büszke utazásaira is. Bejárta a mohammedán világ minden zegét-zugát. Elhatolt a khinai falig, járt Indiában, az indiai szigeteken, Egyiptomban, s a népismeretben nagy jártassága van. Utazásában becses tapasztalatokat szerzett. A nemzeti muzeum ásvány- és állattárában igen örült, ha egy-egy ismerős tárgyra akadt, pedig nagyon sok és szép tárgyat látott ott ismerőst, s minden iránt kiváló érdekeltséggel viseltetett. Egyik este majdnem két órai előadást tartott nekem az emberi tudományokról, melyeknek száma szerinte 160, s ezek közé tartozik a khemia, az álomfejtés, a madarak repülésének tudománya és sok egyéb. Különösen a khemiáról szeretett beszélni. Másnap a vegytani laboratoriumban Than Károly egy pár igen érdekes mutatványt tartott, a miket az öreg ur a megütközés és leveretés érzetével nézett. Mikor haza jöttünk a sok látogatásból, egészen más világban láttam az öreg urat. Hasonló meglepetés várta őt majdnem mindenütt. Az öreg ur életében e pár nap igen nagy változást jelez. Mennyi szép illuzió, mennyi képzelet szakadt meg ilyen rövid idő alatt! Egyik jellemvonása az érdekes társalgás és a leleményes adomák. Minden alkalomra tud mondani egy-egy jóizü adomát, vagy érdekes ötletet. Midőn a mintaszerü uj városházat megnézte és a főpolgármester a lépcsőn levezette, megállt egy perczre s igy szólt: „Ez a pompás palota eszembe juttatja azt, hogy Mohammed próféta, midőn felvitték az égbe, annyira megszerette azt, hogy többé ki nem akart menni belőle; én is épen igy vagyok itt ezzel. Ha most karonfogva nem vinnének, ki nem mennék innen soha." Az irók és művészek társaságában bemutatják neki a nemzeti szinház egyik elsőrendü tagját; nevének hallására azonnal kész a szójáték a *Felek* (ég) és annak fia között. Midőn aztán a művész nejét is bemutatták, igy szólt: „Ha ön az ég: neje az égnek holdja." (Ez a legszebb bók a keletieknél). Bemutatják egyik költőnket és nejét, mire az öreg ur igy szól a költőhöz: „Ön mindenesetre kitünő költő, mert van angyala, a ki lelkesitse." Ez igy megy egymásután. A művészet is tudja lelkesiteni. A népszinház előadásán a lelkesitő rögtönzés után lelkesedésében lehuzta értékes gyürüjét és a művésznőnek akarta dobni a szinpadra. Senki sem sejtené az öreg urban azt a tüzet, mi benne lakozik, ha nem látja őt lelkesülni. Pedig ez nála nagyon hamar fellobog. Ifjui lángra gyul egy pillanat alatt s akkor az ifjakon is tultesz. E szó „muszka" elég arra, hogy szemei vadul forogjanak és a harag lávaként folyjon belőle. Mint keleti ember szereti a nyugalmat is. Az a futtatás, a mi vele pár nap óta történt, nagyon megviselte, s nem egyszer sóhajtott nyugalom után. Az irói körben, hol folyvást mintegy kétszáz ember zsibongott körülötte, és közbe zongora és czimbalomjáték s ének hangzott egymást felváltva, izgatott lett, s mindegyre azt kérdezte: „mért nem ülnek le ezek a vendégek?" Az ő hite szerint sokkal okosabb, ha az ember nyugodtan ülhet és hallgathat.

A seikh sokat tett és tesz — különben állásánál fogva sokat is tehet — a közügyekért. Befolyása és hatásköre igen nagy és ezt kinálkozó alkalmakkor használni is szokta.

Hodsa Mehemmed Efendi, rangban a második, nem oly vérmes és heves természetü, mint a seikh, hanem azért nem kevésbbé lelkes. A küldöttek között ő beszélt legtöbbet a lakomák alkalmával és talpraesett felköszöntőivel nem egyszer ragadta el a vendégeket. A Bagdadhoz tartozó Szulejmanie városban született, s iskoláit ugyanott végezte a nagy tudományáról hires Oszman Efendi vezetése alatt. A hatvanas években Konstantinápolyban telepedett le s ott az összes könyvtáraknak rendezésével és lajstromozásával bizták meg. E nagy munkát hat év alatt egyöntetüen végezvén mindenütt, e téren nagy érdemeket szerzett. Ezután a hires Jeni Dsami medreszéjében a jog és logika tanárává neveztetett ki, mely állásban van ez időszerint is.

Huszni Bej az előbbiektől teljesen elütő egyéniség. Ő az ujonnan alakult török képviselőház tagja, melyben Adrinápoly városát képviseli. Az ujabb irányu török férfiak közül való. Felvilágosodott és talpig derék embernek ismertem ki. Hányszor sohajtott fel nemzete elmaradása s annak oka fölött! A legnagyobb bajokat magában a kormányban, különösen a kormányférfiakban találja. A haladásnak nagy barátja. Őt kiválóan a tudományos intézmények és mint nagybirtokost a gazdasági gépgyárak érdekelik. A török-magyar barátságot nem szavakban keresi, hanem tettben. Eddig Angliából hozatott gépeket és eszközöket a török földbirtokos, ezután tőlünk akarják hozatni. Összeköttetésben akar maradni velünk folyvást, hogy a mi jót és hasznosat itt látott, azt otthon meghonositsa. A földmivelés és kereskedés terén nemcsak gyakorlati jártassággal, hanem elméleti ismeretekkel is bir. Jelenleg 48 éves, szép képzettségü férfi és ügyes szónok. Ha Törökországnak sok ilyen gondolkozásu képviselője volna, akkor alkotmánya megteremné áldásait.

Mehemmed Mukhlisz Efendi a galataszeráji lyceum (Mektebi Szultani) aligazgatója. Némelyek ezredesnek hitték egyenruhája miatt. Apja Abdul-Baki Kasztamuniában előkelő állást foglalt el. Mehemmed Mukhlisz született Kasztamuniban 1837-ben. Isztambulban az orvosegyetemen a sebészetet tanulmányozta, s az akkor kitört orosz háboruban a rumeliai hadseregnek tartalékosai sorában a hatodik ezrednek harmadik zászlóaljában mint orvossebész a szebasztopoli és kurdisztani ütközetekben részt vett. A háboru után a rendőrminisztériumban nyert főssebészi állást. 10 év után lépett ki a katonaságból és ekkor Krétában az iszfakiai szandsákban mint a kerületi gyülés tagja nyert alkalmaztatást. Nyolcz évi itteni működése után a „Mektebi Szultani" nevü lyceum aligazgatója lett. Egyike a legigyekvőbb és a müvelődés iránt leginkább érdeklődő férfiaknak. Haladásunkat látva egyik másik-téren, elkomorulva mélyedt magába. Különösen a Margitsziget adott neki anyagot a gondolkozásra. Mikor a sziget berendezését és állapotát bemutattuk neki és mindenről felvilágositást nyert, felkiáltott: „Bezzeg a mi főuraink nem tudják az élvezetest a hasznossal egybekötni. Palotákat épitenek egymásután, fényesen berendezik s egy évben alig töltenek benne száz napot, haszontalanul elkorhad, elpusztul. Igy mennek tönkre a mi főuraink egymásután!" Azt tapasztaltam, hogy a török kormány gépezetének hiányait igen jól ismeri s szeretne rajtok segiteni, de pessimista, s ilyenkor igy szokott felkiáltani: Ne csare! (Mi haszna!)

Ahmed Fazil Efendi. A legrokonszenvesebb alakok egyike. Csendes, hallgatag ifju, a török magánjog tanára. Ritkán találhatni ilyen felvilágosult mohammedán papot. Az első napokban ő látszott a küldöttség szónokának, később azonban bizo-

nyos okok miatt teljesen elnémult. A képtárakról és egyéb az iszlam által tiltott dolgokról nagy felvilágosultsággal nyilatkozott. A Koránnak erre vonatkozó tilalmait elévülteknek tartja. A persa és arab nyelvet tökéletesen birja s rendesen persa és arab virágokkal disziti török beszédjét. Született 1850-ben Antakia városában, s ott tanulván, később Aleppóba ment s ott török jogot tanult. Isztambulban telepedvén meg, a katonai középtanodában az arab nyelv tanárává neveztetett ki, s most is ott van alkalmazva. Tanit továbbá a „Mektebi Szultani" nevü egyetemen török magánjogot. Fazil Efendinek irodalmi működése is van, egy pár csinos költeményét fel is olvasta nekem s megigérte, hogy gyüjteményét megküldi. V. Murad szultánt trónraléptekor egy szép költeménynyel üdvözölte, s rá nemsokára a mollâhk közé fölvétetett.

Abdul Baki Bej, a hires Szami vezir pasa fia, született 1853-ban Viddinben, mikor is atyja a viddini vilajet kormányzója volt. A „mahruszei aklam" nevü hivatalnok-képző iskolában végzett tanulmányai után előbb az igazságügyi minisztériumban, majd a külügyminisztériumban nyert alkalmazást, hol jelenleg is működik. Csendes és elegans magatartásu, kissé akadozó beszédü fiatal ember.

Mehemmed Tevfik Efendi, a „Baszireť" czimü lap munkatársa és a „Csailak" („Héja") czimü élczlap szerkesztője. Isztambulban született. Az uj-török pártnak „Mukhbir" („Hirnök") czimü lapjában kezdette meg hirlapirói működését, azóta munkatársa volt az „Isztambul", „Hudavendigjar", „Terakki" és más lapoknak. Eredeti ember, élczeit nem vesztegeti beszédjében; hanem annál borsosabban tálalja fel lapjában. Azt mondják, hogy nagyon sebtiben dolgozik. Hétfőn jelenik meg lapja, s vasárnapig képtárgyról vagy szövegről egyátalán nem gondolkozik. Leül s hevenyében megirja egymaga az egész lapot, mely különben nem is valami nagy. Itt időzése alatt is mindig az utolsó órában ütötte össze tudósitásait lapja számára. Sokat irt, s mint mondja, nagyon szépen referált. Egyik banket alkalmával egy 5—6 soru magyar felköszöntőt akart felolvasni, de társai lebeszélték róla, mondván, hogy ez a banket nem „Csailak".

Raif Bej, Huszni Bej országgyülési képviselő fia, 24 éves ifju, Adrinápolyban született, egy ideig katona volt, de később kilépett a katonaságból s tanulmányaival foglalkozik.

A közönség által *szoftá*knak tartott tanulók, a „Mektebi Szultani" czimü polytechnikum-féle intézet növendékei, heten vannak. Fiatal emberek és európai müveltséggel birnak. Majdnem mindnyájan beszélnek francziául, legjobban beszél Nuri Resad Bej és Ragib Murad Szaridsa Bej.

Nuri Resad Konstantinápolyban született 1857-ben. Nem akarják róla elhinni, hogy nem Párisban tanulta a franczia nyelvet, olyan szépen és folyékonyan beszéli azt. Bizonyos mélabús hangon beszél, különösen ha a törökök sorsáról szól. Tanulmányait a szmirnai középtanodában végezte, hol a görög nyelvet is elsajátitotta. A galata-szeraji lyczeumban már 17 éves korában diplomát kapott. Most a mérnöki tudományokat, különösen a híd- és utépitészetet tanulmányozza.

Ragib Bej Görögországban Negroponteban született 1857-ben; egy a görög függetlenségi harczban a görögök ellen nevezetes szerepet játszott családból származott. 1869-ben végezte a görög gymnáziumot Negroponteban, s azóta a galata-szeraji lyceum hallgatója. Tüzesen szónokol s köztünk „török Robespierre" nevet nyert.

Mehemmed Semszeddin Bej cserkesz származásu. Apja az oroszok ellen harczolt egyik cserkesz törzs feje volt. Az oroszok által kegyetlenül kiüzött cserkeszekkel jött Törökországba, s ott törökül megtanulva és a középtanodákat végezve, a „Mektebi Szultáni"-be vétetett fel.

Esszad Bej Kenan pasa fia, és Esszad Mukhlisz pasának, a hires költőnek és vezirnek unokája, 1856-ban született Angorában; elvégezvén iskoláit, a „Mektebi Szultani" intézetbe lépett.

Ali Dzsevad Bej a hires boldogult Haszan Takhszin pasának fia, 1857-ben született Isztambulban. Megigérte, hogy a magyar nyelvet egy év alatt meg fogja tanulni.

Riza és Hasszan Bejek szintén a nevezett tanoda növendékei.

Dr. Erődi Béla.

Déryné naplójából.

VII.

Fogyatkozások. Gyakorlatok à la Demosthenes. A Fáy-család. Déry.

E közben folytak a játékok rendiben, az idő haladt s én mindig szorgalmasabb lettem. Most azonban, csak ugy részletenként, értésemre kezdték adogatni, hogy mennyi sok gyalulni való van rajtam, a miről én magamon észre se vettem, hogy az hiba.

Nevezetesen az *s*-et nem tudtam jól kimondani, ugy hogy mikor azt kiáltottam „segitség!" ez oly lágyan hangzott, mint „szegitszég!" csak nem annyira sziszegve, hanem olyan valami seppegés-formán.

Már most szerepeket osztottak volna a számomra; de ki akarván engem e hibából gyógyitani, azt mondja egyik szinész, *Kemény* ur:

— Jó jó, hiszen mind jó volna, de nagy szinésznő nem lesz belőle soha. Ha valami kisasszonyt, vagy dámát játszik: hát akkor is ugy fogja mondani: „czak teszszék?" Nem lesz nagy szinésznő soha!

Nekem elszorult a szivem. Igy hát vége mindennek, mondám könyes szemmel, hasztalan minden tanulásom.

— Egy mód ugyan volna, — mondja Kemény ur — de oda vastürelem, szorgalom, fáradhatatlan gyakorlat kell.

Én csak gondolkozóba estem. Akkor mindjárt szégyeltem hozzá menni, de midőn egyszer félre vonult, csak oda sompolyogtam hozzá.

— Édes Kemény ur — én látom, hogy maga nekem jó akaróm; mondja meg nekem, mit kell cselekednem, hogy jól mondjam ki az *s*-et? Ha ember megteheti, én megteszem.

Kemény ur mosolygott.

— Hát addig kell, — viszonzá — mikor magára van, vagy otthon valakivel beszél, az s-et keményen hangoztatni, mig jó tisztán hangzik, ha pedig az sem használ, egy golyót kell a nyelve alá tenni s azt egy hónapig is ott viselni.

Igen megijedtem. Egy hónapig nem játszani! No volt nekem drága dolog! Nem győztem hova bujni, hogy — midőn időm volt — szüntelen az s-t hangoztassam jó keményen, egy rőfnyire is kihuztam azt a szegény s-t, hogy csak golyót ne kössenek a nyelvem alá.

Csakugyan nagysokára sikerült is lassanként menekülnöm e hibáimtól s mondák, hogy minden játékban észre lehet venni, mennyire tisztábban ejtem ki a szókat.

De nemcsak ez az egy faragni való volt rajtam.

„Most már, mondák, itt volna egy roppant nagy ária a „Perzeusz és Andromeda" nevü daljátékból. Elveszszük Czagányinétól és Rózsikának osztanánk ki, de parányi az istenadta, mint egy kis veres mókus, ugy hogy alig lehet ráakadni a sürü haja közt. Aztán nem is volna olyan igen kicsiny, de mily görbén áll előre hajolva! Még görbe hátu lesz! Ha egyenesen állna, mindjárt magasabbnak látszanék egy fél rőffel."

Oh istenem! bárcsak soha ne tanultam volna rámán himezni attól a csunya svábnétól! Mert csakugyan, minthogy igen gyenge testalkatu voltam, igen előre tartottam a nyakam az egész napi előrehajlás által.

Volt a szinháznál egy igen igen szép leány, de igen gyenge szinésznő, s csak a chorusban énekelt. Neve volt *Bárány* Katicza. Ez engem eleitől fogva igen szeretett, öltöztetett, hajamat csinálta, — mint mondá, hogy szép legyek.

Most is „jöjjön kis Róza" — mondá, — „nekem most már kevés, vagy épen semmi dolgom nem lesz. Befüzöm én magát minden reggel, kinövi azt maga az én kezem alatt, — ne busuljon!" (Mert már megint pityergőre állt a szám.)

Csináltatott nekem a keztyüsnél fényes fekete bőrből egy széles hózentrágert (csak tudnám, hogy irjam magyarul), egy széles fekete övvel, melynek két szárnyával oly erősen lepántolta két vállamat hátamon keresztül véve, szintugy nyögtem bele.

Szegény anyám is sokat pirongatott ezért a hibámért; riktájkba is egyenesültem én rögtön, ha megszólitott, de csak arra a perczre. A következőben már megint csak összesüppedtem. No most, igy megpántolva, nem volt módomban az összesüppedés.

Ezt a szép Katiczát Vida ur megszerette, nőül vette s kivitte magával később jószágára Törtelybe, s ott lakott azontul anyjával együtt a kastélyban.

Ez idő folytában sok nemeslelkü pártfogóra találtam. Nevezetesen ott lakott Gombán egy igen gazdag nagy család, a nagy nevü Fáy-család, az öreg *Fáy László* ur két fiával és két leányával. Az egyik fia volt, — ki ne ismerné? — a szép eszü, országos hirü *Fáy András*. A másik *Laczi*. A két testvér egészen különböző természetü volt. Andris már oly fiatal korában is búskomolyságra hajló, Laczi pedig örökké vidám, lehet mondani, pajkos, kedélyes fiatal ember volt, s annál pajzánabb, minél komolyabb amaz. Ha Andris elmerengett, Laczi nyakába borult, megfogta két kezével a fejét, össze-vissza csókolta, haját összeborzolta. Szegény Andris majd belefult a nagy szeretetbe, az öreg ur pedig tekintélyes hasát tartva, kaczagott enyelgésükön.

HUSZNI BEJ, A TÖRÖK KÉPVISELŐHÁZ TAGJA.

HODSA MEHEMMED EFENDI.

A TÖRÖK KÜLDÖTTSÉG. — (*Borsos, Doctor és Varságh* fényképe után.)

A TÖRÖK KÜLDÖTTSÉG FOGADTATÁSA A FŐVÁROSBAN: A BEVONULÁSI MENET A DEÁK-TÉREN.

készített átengedése, de ez is csak akkor fog hivatásának megfelelni, ha az ifjúság kultúrháza felépül. A főváros első ízben mutat érdeklődést egyeteme iránt, de a 800,000 pengős adomány törlesztési és kamatterhének felét : 35,000 pengőt is az állam vállalta el. A tuberkulózis-pavillon, mely hivatva van, hogy az ország, de elsősorban a főváros közegészségügyének nagy szolgálatot tegyen, drága kölcsönnel épül s fenntartásáról még nincs is gondoskodás. A fővárosnak az egyetem mérhetetlen szolgálatot tesz, hiszen klinikái a főváros lakosságának tízezreit ápolják, gyógyítják s nagy vonzóerőt gyakorolnak. Az egyetem tehát a fővárostól még többet is várhat. De hol maradt a társadalom? Az egyetem tanulmányi alapítványai elértéktelenedtek. A budapesti egyetemnek még nagyon sok hiánya van. Nem ez az alkalom azok felsorolására, de annyit mégis meg kell említenem, hogy egyetlen egyetem jubileuma sem folyt le úgy, mint a mienk, a társadalom mindenütt nagy adományokkal fejezte ki háláját és szeretetét.

Kornis Gyula könyve talán felébreszti a társadalom lelkiismeretét.

Grósz Emil.

K. L.:

Egy elfeledett festőművész életregénye.

Csathó Kálmán: *A Szép Juhászné.* Regény. Budapest, Singer és Wolfner, é. n. (1936) 8r. 284 l.

Bizonyára nem a regényes életrajzok divata, hanem inkább egy művészpálya rejtélye indította Csathó Kálmánt arra, hogy regényt írjon a magyar festőművészet egyik úttörőjéről, Borsos Józsefről. Tárgya nemcsak azért érdekes, mert hősének 62 évre terjedő élete a magyar történelemnek legváltozatosabb korszakába esik, hanem maga ez az élet istele van nehezen érthető s a lélekbúvár számára érdekes törésekkel. Jelentékeny sikerek után Borsos visszavonul a művészettől, «fényirdá»-t nyit s végül mint a budai Szép Juhászné vendéglőse fejezi be életét.

Keveset tudunk róla, alakja hamar feledésbe merült. Sikereit Bécsben aratta, s a bontakozó magyar művészi élet mintegy kiközösítette magából, pedig magyar lelkű ember volt s a magyar biedermeiernek egyik legjelesebb művésze. De nemcsak életét tette érdekessé szerencse és balsors, siker és letöröttség, lelkesültség és elkedvetlenedés gyakori váltakozása, hanem egyéniségében is vannak nyugtalanítóan különös vonások. Életírója, Kopp Jenő, ezt írja róla : «Érdekes művész, különös sorsú ember, kinek a kezdet sikerei után

Budapesti Szemle
1936. aug. 47
253-255. l.

kijutott része az élet megpróbáltatásaiból is. Szerencse és balszerencse közt dobálja a sors. Bohém természete, befolyásolhatósága anyagi romlásba juttatja. Művészetét önmaga áldozza fel a késői józanság hivatást megtagadó végletességével. Lelkileg beteg, fáradt ember, kiből a jövőtől való rettegés kiölte a művészetébe vetett hitet . . . (Sorsa) nagyra hivatott tehetség elkallódása a gyenge akarat, a kis koncepciójú lélek útvesztőjében . . . Nem az a művész, aki a művészetért mindent feláldozni képes . . . Nem tanulta meg igazán szeretni és megbecsülni a művészetet, mert alig küzdött érte. A könnyű sikerek juttatták tehetségét zsákutcába, süllyesztették hivatását mesterséggé s emelték az élet anyagias szempontjait művészetének céljai fölé.» A művészi elhivatottság megtagadása szomorú és diszharmonikus befejezése volt művészetének». Egyébként maga Kopp is kétes sikerű vállalkozásnak mondja a rendelkezésünkre álló adatok elégtelensége miatt az áthatolást Borsos életének rejtélyén.

Erre tett kísérletet regényében Csathó Kálmán. A lélekelemzés segítségével igyekezett rávilágítani arra, amire külső adatok nem nyujtanak felvilágosítást: Borsos lelki összeomlására. Az ő leleménye szerint hősének sorsa lelkének azon a fogyatkozásán fordul meg, hogy nem képes hinni sem tehetségében, sem művészetében. Már mindjárt a regény elején, egy budai majális leírásában állhatatlanságát, csapongását, érzéki mohóságát festi. Borsos rajong a festészetért, de még ezt a nagy szerelmét is képes volna feláldozni sok szerelme közül egyikért. Ez a, Kovalszky Ida iránt érzett szerelme végzetessé válik sorsára. Mindenki lebeszéli a bizonytalan megélhetést nyujtó művészi pályáról, csak Ida biztatja, aki nemes irányba ösztönzi, mérséklőleg hat könnyelműségére s ébren tudja tartani könnyen lankadó önbizalmát is. S mikor ifjú felesége boldogságuk kellős közepén váratlanul elhal, a regény hőse életének azt a tényezőjét veszti el, ami átsegítette minden nehézségen s újabb és újabb sikerek kivívására sarkalta. Csak addig volt képes festeni, míg érezte, hogy van valaki, aki hisz az ő művészi hivatottságában, míg Ida hite világított pályájára. Abban a pillanatban, amelyben feleségét elvesztette, művészete is halálos sebet kapott: Ida elvesztése után nem volt, aki önbizalmát ébren tarthatta volna. S nemcsak művészi, hanem emberi önbizalma is összeomlik, mikor egyetlen leánya elhagyja derék férjét, s ő rádöbben arra a szörnyű föltevésre, hogy talán Ida is képes lett volna ezt megtenni ővele. Erre szakít végleg a művészettel s költözik ki a városból a Szép Juhászné vendéglősének.

Az önbizalom hiányán kívül másik nagy fogyatkozása lelkének, hogy nincs meg benne a művészetben való hit sem. Már kora ifjú-

31.

XXIX.

66. Női képmás

Ernst Múzeum aukciói XV (1921)

Ernst Muzeum aukció

XXI

Baross László

79.

attori, gazdag barok díszű tokban. Jelezve:
VEVILLE. Páris, XVIII. sz.

Jelezve HEBERT . LONDON. Angol, XVIII. sz.

hátlapján női mellkép. Jelezve: „G. *Dutens*, LON-

gü alak. XIX. sz. k.

lapján amorettek. XIX. sz. e. f.

in lebegő Ámor. 1800 k.

. e. f.

éda a hattyuval, fenekén cimer, arany foglalatban.

ppel. Jelezve „A. Brunet GENÉVE". Biedermejer.

any számlappal. Jelezve „*Carl Komenda in Wien*".

lezve: „*Baillon Paris*". XVIII. sz.

tus, másik oldalán Mária, arany keretben. Empire.

i női miniatür arckép.

ekkel, gyöngyökkel és ékkövekkel. Erdély, XVI. sz.
Illustr. táb. XLVIII.

Borsos József, festő

Doctor Albert:
Borsos József festőművész és fényképész.
1860-as évek

31.

Látóhatár, Bp.

Borsos József

Sebesült vitez és apáca
Árveresi Közlöny 1935 máj. 2. rk. n.

35.

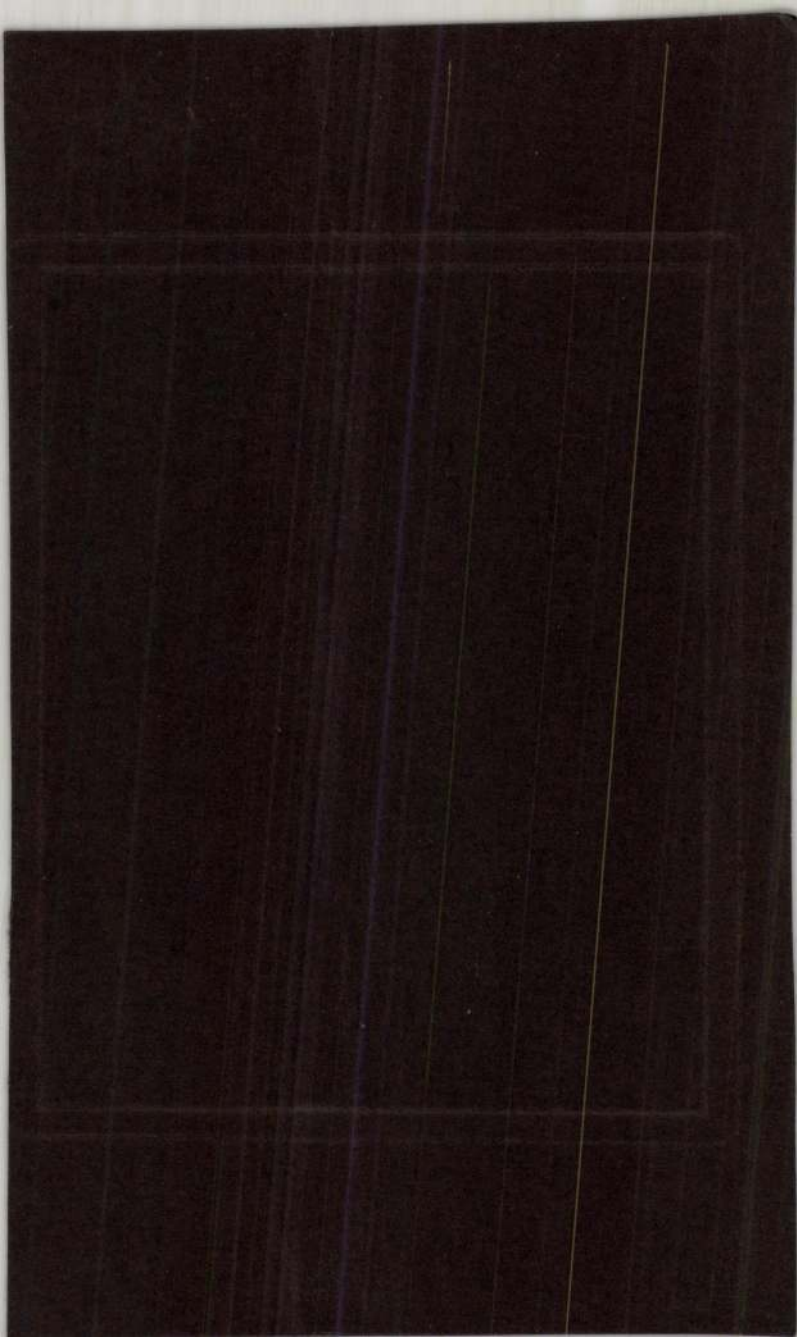

Liesen-Mayer Sándor

Borsos József: A kis festő.
Ernst Vilmos ur tulajdona.

Ezen kívül kiállítva A hír c. olajf. magánt.
Ernst Múzeum kiállításai
C VIII. (1930)

Liezen-Mayer Sándor: Szerelmes pár.
(Dános Géza ur tulajdona.)

Borsos József

A „MAGYAR LÁNYOK" PERSELYPÁLYÁZATA

A Magyar Lányok 1937. november 21-i számában felhívást tettünk közzé. Takarékosságra buzdítottuk híveinket s hogy könnyebben megkezdhessék ezt a nevelőhatású, egész későbbi életükre kiható tevékenységet, ígéretet tettünk, hogy *minden olvasónknak, aki új hívet szerez Táborunk részére, megküldjük a Magyar Lányok Tábora perselyét* egy pengővel, illetve, ha új hívünk félévre fizetett elő, két pengővel.

Annyi meleg ragaszkodást, annyi szorgalmat, kitartást láttunk olvasóinknál, hogy elhatároztuk: *megháláljuk kedves híveink buzgalmát s olyan új pályázatot hirdetünk, melyet bizonyosan nagy örömmel fogadnak mindnyájan.*

Az a hívünk, aki 1938. február 6-tól kezdve *1938. április hó 6-ig* a legtöbb új előfizetőt szerzi lapunknak, *a minden egyes új előfizető után járó perselyen és pénzjutalmon kívül*

1. *egy szép nyári ruhára való 4 méter finom selyemanyagot is kap.*

Az utána következő, *legtöbb új előfizetőt* szerzett hívünknek

2. *egy indanthren-festésű zsúrabroszt küldünk, hozzávaló négy asztalkendővel.*

Harmadik külön jutalom:

3. *Altay Margit: Rózsaszínű felhők című munkája.*

A MAGYAR LÁNYOK TÁBORA KÖZLEMÉNYEI

A Magyar Lányok alábbi kedves hívei lelkes igyekezettel szaporították Táborunkat. Hálásan köszönjük buzgalmukat, amellyel a nemes célkitűzés szolgálatába állottak. Elküldjük nekik a Magyar Lányok ajándékát.

Auer Magda
Áts Klára
Baik Éva
Balássy Magda
Bauer Antónia
Bán Margit
Bárdos Sára
Bende Julia
Berecz Nóra
Bujtor nővérek
Erdei Anna
Erdei Einfalt Ilonka
Erdey Margit
Erdős Irén
Fazekas Ilonka
Feinschmidt Irén és Gizi
Fejér Éva
Fekete Márta
Feszler Hedda
Fodor Ágnes
Gombos Etelka
Gaál Ibolya
Gutay Juci és Borka
Hadházy Éva
Halászfy Éva
Heffner Annus
Heuffel Mária
Héjja Vilma
Hoffmann Zsuzsanna
Horváth Katalin
István Mariska
Kalota Ilona
Karap Gizella
Kiss Teréz
Koritsánszky Anna
Kovachich Márta
Kovács Annus
Kőröskényi Joli
Kövesdy Judit
Kretschmann Éva
Kubanek Auguszta
Küsz Tessza
Lénárd Marianna
Linger Eszter
Markovics Éva
Mátyás Amália
Molnár Julia
Molnár Mária
Nagy Gabriella Debrecen
Nagy Irén

Mindenkinek, aki új előfizetőt szerez, akkor, amikor az új előfizető a Magyar Lányok negyedévi előfizetését: 4 pengőt beküldi, köszönetünk jeléül elküldjük a Magyar Lányok perselyét egy pengővel.

«AMENNYIVEL KEVESEBBEN VAGYUNK MÁS NEMZETEK LEÁNYAINÁL, ANNYIVAL KÜLÖNBEK LESZÜNK»

MAGYAR LÁNYOK

LÁNYOK ÉS ANYÁK KÉPES HETILAPJA

SZERKESZTI TUTSEK ANNA

BUDAPEST, 1938. MÁRCIUS 6.

XLIV. ÉVFOLYAM 23. SZÁM.

Leány kosárral. Borsos József festménye

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 16

EGYES SZÁM ÁRA 30 FILLÉR

Régi magyar mesterek. Leány kosárral. Festette Borsos József, a táblabíróvilág egyik legnagyobb mestere, akinek életregényét az Uj Időkben megírta Csathó Kálmán

telmes varázslat. Gondolatokat tudnak közölni vele, üzenni tudnak egymásnak hangtalanul. A postás például levelet hoz a háborúból, Karl unokabátyámtól, aki az oroszok ellen harcol; anyám nézi a levelet és rögtön tudja, hogy Karl egészséges, nincs semmi baja és szalámit szeretne kapni. S mindezt anélkül tudja, hogy Karl eljött volna hozzánk a háborúból és megmagyarázta volna helyzetét és kívánságát. Vagy: apám este ujságot olvas, szótlanul nézi a papirost és egyszerre kijelenti, hogy Antwerpent elfoglalták. Apám nem volt Antwerpenben, nem látta, hogy mi történt ott, nem is mondta neki senki és most mégis tudja. Egy reggel ágyat állítottak az ebédlőbe. Karl megbetegedett a háborúban, szabadságot kapott és délutánra megérkezik hozzánk. Senkisem hozott üzenetet, csak egy levél jött Karl betűivel s ebből a felnőttek pontosan tudták, hogy mit kell tenniök.

Sejtettem, hogy a felnőttek írása más, mint a „rö" és a „pö" betű, amelyet én tanulok. Az ő írásukban valami más is van s ezt csak felnőttésszel lehet megérteni. Titkosírás.

Délutánra megérkezett Karl. Fiatal, jókedvű, bécsi fiú volt, nem látszott nagyon betegnek. Magyarul csak ezt a két szót tudta: „jonnapot" és „hotyfan?" Minthogy nem tudott magyarul, az egyetlen értelmes nyelven, tehát kissé gyengeelméjűnek tekintettem. De azért mindjárt megszerettem, mert átöltözése közben, amelyet végignéztem a vendégszobává átalakított ebédlőben, gyönyörű szépen fütyülte a „Wacht am Rhein"-t.

Este vacsorát adtunk a vendégeskedő harcos

Uj Idők. 1935. dec. 1. 49. 4. Bég

tiszteletére. A vacsorán megjelent Mariska néni is az urával, Sándor bácsival. Mariska néni húszéves volt, egy évvel azelőtt ment férjhez, bár sírva kértem többször is, hogy várjon meg engem, amíg felnövök, mert én is szeretem. Nem várt meg, elhamarkodottan férjhez ment Sándor bácsihoz. Némi elégtételemre szolgált, hogy az utóbbi időben gyakran jött kisírt szemmel anyámhoz, bezárkóztak a hálószobába, de én az ajtón keresztül is jól hallottam, hogy Mariska néni keservesen zokog, miközben anyám így vigasztalja:

— Bolondokat beszélsz, fiam... Így szokott ez lenni, bele kell törődnöd... Majd megváltozik...

Egy este meghallottam, hogy a szüleim Mariska néniékről beszélgettek suttogva s apám többször is kijelentette, teljes meggyőződéssel:

— Gazember... Alávaló gazember!...

Sándor bácsi is katona volt, mint Karl, sőt: kardos katona! Dehát nem lehetett szeretni, mert alávaló gazember volt, azonkívül mindig meg akart csókolni engem s ilyenkor megszúrt a bajuszával.

A vacsorán Mariska néni és Karl egymás mellett ült. Mindjárt láttam, hogy szeretik egymást s ennek nagyon örültem. Két ilyen derék felnőtt, — gondoltam, — szeretem mind a kettőt, nagyon helyes, szeressék ők is egymást. Sándor bácsi mogorván nézte őket. Mariska néni azonban tündérszépen mosolygott Karl-ra. Bizonyára ő is tudta, hogy Karl milyen gyönyörűszépen fütyüli a „Wacht am Rhein"-t. Nagyon jól éreztem magam vacsora közben s a szüleim, szerencsémre, megfeledkeztek arról, hogy nekem már ágyban kellene lennem. Abban reménykedtem, hogy a vacsora eltart két-három napig. Fájdalom, tíz órakor Sándor bácsi mogorván felállt és magával vitte Mariska nénit is.

Mariska néni ezután gyakori vendég lett nálunk. Sajnos, nem sokáig maradt. Sétálni ment Karllal, megmutatta neki a Gellérthegyet és a Halászbástyát. Eleinte engem is magukkal vittek, ami kétszeres öröm volt, mert a sétát cukrászdában szokták befejezni. Később azonban nem vittek el. Talán úntak a társaságomat, vagy nem akarták, hogy nekem is jusson a cukrászsüteményből. Ez fájt, tagadhatatlanul fájt, de azért megbocsátottam, mert nagyon szerettem őket.

Kétszer is megfigyeltem, hogy anyám behívja a hálószobába Mariska nénit és szigorú hangon magyaráz neki valamit. Mariska néni csak bizonytalan hangú és rövid válaszokat adott. Egyszer pedig apám előttem mondta Karl-nak:

— Karl, ich mache dich aufmerksam, dass du keinen Blödsinn machst in meinem Haus!...

Egy este a szüleim moziba mentek, a „Cirkusz égése" című, elszörnyesztően szép filmhez. Apám három jegyet vett, egyet Karl-nak, de Karl érthetetlenül kijelentette, hogy nem megy moziba, mert találkozója van egy bécsi barátjával. Ez is megerősítette azt a hitemet, hogy Karl nagyon szeretetreméltó felnőtt ugyan, de észbeli képességei körül valami hiba van. Elkísérte szüleimet, meghagyta, hogy a mozitól hazajön, megvacsorázik és csak azután megy el a találkozóra.

Alig mentek el hazulról, egyszerre csak berobogott Sándor bácsi. Már hetek óta nem láttam, kint volt a háborúban és most egyenesen onnan jött. Most már nemcsak bajusza volt, hanem szakálla is, a ruhája piszkos és gyűrött, — egyáltalán, sokkal barátságtalanabb és rosszabb katonának látszott, mint Karl, aki mindig olyan tiszta volt, mintha skatulyából vették volna ki. Az első pillanatban megijedtem tőle, mert úgy rohant rám, hogy azt hittem, meg akar ölni a kardjával.

— Itthon vannak?

— Elmentek, — mondtam ijedten. — Moziba mentek.

— És Karl?

— Ő nem ment moziba... Hazajön és azután megy el. Tessék megvárni, nekem most le kell feküdnöm.

Sándor bácsi nevetett, de közben belemarkolt a saját hajába.

— Megvárni? Azt nem!... De ma éjszaka még találkozom vele!

Csak ketten voltunk a szobában, de éreztem, hogy ezeket a szavakat mégsem nekem mondja. Nagyon sápadt volt, a torkát köszörülte és mosolygott. Arra gondoltam, hogy így mosolyognak a hóhérok. Hirtelen hóna alá kapta kardját és elrohant, anélkül, hogy megcsókolt volna. Szakállas, szúrós csókja egyébként most még annyira sem hiányzott, mint máskor.

Egy pillanat alatt tisztában voltam a helyzettel. Karl nem a bécsi barátjával akar találkozni, hanem Mariska nénivel. Sándor bácsi majd meglesi őket és levágja Karl fejét. Karl egy óra mulva itthon lesz. Figyelmeztetni kell, hogy ne menjen el hazulról. De én már most is nagyon álmos vagyok, egészen biztos, hogy mire Karl hazajön, már alszom. Különben sem tudnám neki megmagyarázni, hogy ne menjen el, mert nem tudok olyan jól németül. Julissal, a szolgálólánnyal nem üzenek neki. Ilyen dolgokba nem szokás beavatni Julist. Irhatnék egy cédulát és rátehetném Karl éjjeliszekrényére, de csak „pö" és „rö" betűt tudok írni. Azt is csak magyarul. Mit csináljak? Hogyan figyelmeztessem arra, hogy Sándor bácsi le akarja vági a fejét? Ha én is tudnék valami titkos írást, mint a felnőttek...

Ebben a pillanatban, kinyilatkoztatásszerű fényességgel felfedeztem a magam, külön titkosírását.

Gyorsan előrántottam szekrényemből azt a dobozt, amelyben az ólomkatonáimat tartottam. Kiválasztottam két katonát: egy tisztet, aki sujtásra emelt karddal állt s egy másik katonát, aki előre hajolt. Ennek a másik katonának vérző szívvel bár, de hirtelen letörtem a fejét. Azután a két katonát egymással szemben felállítottam Karl éjjeliszekrényére. Az egyik éppen vágni készült a kardjával, a másiknak pedig már hiányzott a feje. Miután az érthető üzenetet hátrahagytam, visszamentem szobámba és álomra hajtottam fejemet.

Egész éjjel nem ébredtem fel egyszer sem. Reggel óvatosan belopakodtam Karl szobájába. Ott feküdt az ágyában, aludt. Kicsit szuszogott, a haja borzas volt. A feje nem hiányzott. A két ólomkatona az asztalon hevert, — nyilván ő tette el őket az éjjeliszekrényről, amikor hazajött.

*

Most Bécsben él, már régen megházasodott, két felnőtt fia van. Tavaly beszéltem vele. Már nem fütyüli a „Wacht am Rhein"-t, de azért felújítottuk régi barátságunkat. Beszéltünk Mariskáról, Sándor-

Magyar gyüjtők kincsesházából. Tavasz. Borsos József festménye, Fruchter Alajos gyüjteményéből

féle szegényes málhák. A menetet ugyancsak négy fegyveres matróz zárja be. Felállítják őket jobboldalt, kettős sorban és a matrózok, mintegy védőfalnak, elébük és mögötlük állanak. A deportáltak kissé hátrahúzódnak, de mindezt tágranyilt szemmel, kiváncsiskodva, ágaskodva szemlélik.)

Kapitány (a foglyok elé áll. A katonai szónoklat hangján): Hadifoglyok! (Csend.) Gorgonyoff tábornok őkegyelmessége, aki őfelsége a cár nevében rendelkezik, úgy látta jónak, hogy ideküldjön benneteket a deportáltak telepére. Többszöri erőszakos szökést kíséreltetek meg, szembeszálltatok a tábori őrség fegyvereivel, két őrszem megsebesült, azonkívül állandóan megtagadtátok azt az engedelmességet, amely minden hadifogolyra kötelező. Én katona vagyok, a parancsokat, rendelkezéseket, törvényeket és ítéleteket könyörtelenül végrehajtom rajtatok. Mert ez a kötelességem. És ez a háboru. (Néhány pillanatig csend. A matrózokhoz): Oldjátok le a kötelet! (Mikor a matrózok a kötelet leoldották): A tisztek álljanak elő! (Senki sem mozdul. Csend. Most éktelen haragra gerjedve, torkaszakadtából ordítja): A tisztek álljanak elő!

(A matrózok hátra-arcot csinálnak és revolvereiket fenyegetőleg felemelik. Erre öt ember lustán előáll.)

Kapitány (a gallérját igazgatja és kifujja a mérgét. A tisztek elé lép. Néhány pillanatnyi csend): Az urak járjanak elől jó példával. Nyugodjanak bele egyelőre a sorsukba. Még minden jóra fordulhat és visszakerülhetnek a családjaikhoz.

(Aztán a legelső tiszthez lép, feszesen kihuzza magát előtte, szalutál neki és kezet nyujt. A másik három tiszt és a matrózok ugyancsak kihuzzák magukat és némán szalutálnak a hadifoglyoknak. A kapitány — mint a raportnál — sorban kezet fog mind az öt tiszttel, akik visszaszalutálnak. Aztán a deportáltak felé fordul, nádpálcáját egy pillanatig zavartan suhog-

Uj.
Uj Idők. 1928. ápr. 1.
401
14.12 kép

Városi törekvések Budapest környékén

Mühlbeck Károly rajza

tatja. Dühösen nézi őket és valami gorombaságot akar nekik mondani.) Boldog pünkösdöt mindnyájatoknak! (A deportáltak utána mondják.) Boldog pünkösdöt!

(Elől a kapitány, utána a tisztek és végül a matrózok eltávoznak. Kint hallatszik a távolodó matrózok éneke. A hadifoglyok, mikor egyedül maradtak, lassan körülnéznek a helyiségben. A csoport nagyon sokáig mozdulatlan. Lassan kezd szétbomlani. A deportáltakat semmibe sem veszik, mintha azok emberek sem lennének. Némelyek fáradtan letelepszenek. Az induló hajó füttyére fájdalmasan felütik a fejüket. A deportáltak minden mozdulatukat visszafojtott lélekzettel figyelik.)

Szuzimov (néhány lépést közeledik feléjük. Kezét áldólag felemeli): Éljetek száz évig barátocskáim! Nem számítva, amit eddig éltetek! (Csönd. Elől a főhadnagy — Madarász Antal — még mindig mozdulatlanul és maga elé meredt tekintettel áll. Szuzimov tőle kérdi:) Honnan jöttök? (Madarász nem felel.) Krasznojarszkból? (Madarász nem felel. Csak a közlegények hajlandók beszédbe elegyedni.)

Torma: Igen.

Kovács: Onnan. Krasznojarszkból.

Szuzimov (közelebb lép): Mióta vagytok fogságban?

Torma: Két év óta.

Sánta: Mindjárt a háború elején belekerültünk.

Szuzimov: Hol estetek fogságba? (A deportáltak közelebb merészkednek. Dimitrij egy kíváncsit visszahúz. A gyerekek mernek legközelebb jönni.)

Kovács: Galiciában.

Torma: Nem egyszerre.

Sánta: Ki itt, ki ott.

Szuzimov: Németek vagytok?

Kovács (egy pillanatnyi csönd után): Magyarok.

Szjeverov (valakinek magyarázza): Vengerci. (Az egész tömegen végigfut a szó: Vengerci.) (A tisztek eddig nem vettek tudomást a deportáltakról. Most az egyik tisztnek feltünik a Szuzimov papi talárja.)

Borsody (Szuzimov elé lép): Borsody Péter hadnagy vagyok.

Szuzimov (meghajol): Kazimir Fedorovics Szuzimov a nevem. (Kezet fognak.)

Borsody: Tisztelendő atyám a lelkipásztora ennek a telepnek?

Szuzimov: Ugy érted, hogy hivatalból vagyok iderendelve? Nem. Fegyenc vagyok én is. Jogtalanul viselem ezt a papi ruhát, már egyszer meg is veszszőztek érte. Ez a kapitány, úgy látszik, nem törődött vele. (Borsody egy lépést csalódottan hátrál.) Viselem, mert az Isten igaz szolgájának vallom magam. Óhajtasz valamit?

Borsody: Egy társunkat az előbb a hajón agyonlőtték. A sírjáról szeretnék gondoskodni.

Egy deportált (előlép): Én ott voltam a parton. A holttestét bedobták a vízbe.

Szuzimov (bólint): Szép sírja lesz. Az ár azóta mélyen belesodorta a tengerbe.

Szjeverov (az izgalomtól remegve előbbre jön): Állítsatok egy keresztet a partra és írjátok rá a nevét. (Egyszerre dühroham vesz rajta erőt és ordítani kezd.) És írjátok rá, hogy megölték a cár kutyái! A gyilkosok! A gazemberek! (Néhányan megfékezik a dühöngő Szjeverovot, csitítják és hátrább viszik.)

Borsody (szótlanul visszaül a helyére).

Szuzimov (vállára teszi a kezét): Én majd kimegyek a partra és megáldom a tengert. (Elmegy.)

Folytatjuk.

Magyar költőnők

Március

Március a tájat szürkére festette,
Mintha e földön már tavasz se lehetne.
Elmult a fehér hó, mely mindent eltakart,
Sivárság lepte be az elnyomott avart.

Mintha elmult volna világ tarkasága,
Cserjére, bokorra örökös gyász szállna
Szárazon meredtek nagy lombtalan ágak,
Zörgő csontvázai leveletlen fáknak.

Egyszer — még az idő langyosra se váltott —
Lelek a fűben egy ibolyavirágot,
Alig hogy meglátom — ezer jön utána,
Illatos lesz, kék lesz, a pázsit viránya.

S mintha az ágakra zöld fátyol borulna,
Mintha a somfáról aranyeső hullna,
Zsenge fű kizöldül, az ágak duzzadnak,
Enyhébb, melegebb lesz sugárja a napnak.

Mintha most a légben ismert öröm várna,
Mintha zöld mezőkön a Régenmult járna
Alig-árnyas úton halkan jön elémbe
Világos mosollyal gyermekkorom képe.

Czobel Minka

De . . .

Hogyha meglátlak ragyogó égbolt,
Eszembe jut: a szeme kék volt.

Hogyha elnézem a nap sugarát:
Megsiratom aranyló haját.

Hogyha csodálom a rubin szinét:
Búcsúztatom szép ajka ívét.

Hogyha felém int a hold korongja,
Eszembe jut: ez volt mosolya.

Hogyha éj után a hajnalt látom:
Sebzett szívvel, de visszavárom!

Kesztyűsné Balogh Margit

Tutsek Anna

Elfogódottan veszem kezembe a tollat. Majdnem olyan elfogódottan, mint egyszer, sok esztendővel ezelőtt, kis iskolásleány koromban, mikor nagy szívdobogással én is leírtam valami gyerekes diákcsinyünket a Cilike pályázatára és megnyertem vele az első díjat. Egy félkiló zserbót. Azt hiszem, akkor ettem életemben először zserbót. S a Magyar Lányok hasábjain ott diszelgett vastag betűkkel: *„A pirosszalagos kísértetek,* Cilike pályázatán első díjat nyert levél." Úristen, milyen büszke voltam, hogy kinyomtatták a nevemet!

Az én rajongó szeretetem Tutsek Anna iránt tehát még abból az időből datálódik. Nem csoda, ha elfogódott vagyok, most, mikor nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy írjak róla. Ha ezt akkor valaki mondta volna! Vagy ha Kosárynénak valaki azt mondta volna akkor, amikor Réz Lola neve oly sűrűn szerepelt a Magyar Lányok rejtvénymegfejtőinek névsorában, hogy nem is olyan nagyon sok idő mulva ő lesz a Magyar Lányok és az Uj Idők olvasóinak egyik legkedvesebb írója!

Mikor Pósa Lajos negyvenéves írói jubileumát ünnepelték, minden budapesti iskolásgyermek egy szál virágot vitt neki. Valóságos gyermekzarándoklás indult meg a Millenáris-pálya felé — másutt el se fértek volna, — négyes sorokban elvonultak a költő páholya előtt s mindegyik letette elébe a maga szál virágját. Hatalmas domb lett a sokezer szál piros, fehér, rózsaszínű, kék, sárga, lila virágból.

Milyen szép volna, ha most, mikor negyvenéves írói jubileumára legmagasabb kormányzói elismerést kapott: Tutsek Annához is eljöhetne most az a sok-sokezer magyar asszony és leány, aki hálás szeretettel gondol reá! Ha mindazok, akik neki is köszönhetik, hogy derék ember vált belőlük: egy szál virágot hoznának neki, nem is dombbá, de heggyé nőne a sok virág.

Szeretetünk virágát gondolatban így is odateszszük a lába elé mindnyájan, magyar nők, akik a tanítványai és lélekben a leányai vagyunk!

RUZITSKA MÁRIA

Esti csendélet. A botanikus. Dulovics fényképe

Kis Tárca

A blikk

Két tehetséges ifjú, piktor az egyik, szobrász a másik, orruknak hosszas lógatása után kemény cselekedetre határozta magát. Ez még azokban az úgynevezett boldog időkben történt, amelyek azonban mégsem voltak mindenkire nézve boldogok. A két ifjúra nézve sem, mert az ő boldogságukhoz hiányzott műveik eladásának lehetősége. Mérlegelvén az összes eshetőségeket a párizsi Luxembourg-Múzeumtól el egészen a budapesti Teleki-térig, arra a lesujtó eredményre jutottak, hogy fel kell készülniök a legrosszabbra. A legrosszabb pedig ez volt: csináljunk kiállítást egy budapesti áruházban.

Ez akkor szörnyű gondolat volt. Mert a pesti publikum akkor még valami legutolsó rangut képzelt és látott egy „áruházban". Azóta persze megváltozott ez a vélemény.

Az áruház mindenható parancsnoka, aki a cipőzsinóroktól kezdve a teljes lakásberendezésig élet és halál ura volt, a maga szempontjából szívesen megragadta a gondolatot.

— Nem rossz trükk — mormolta egykori bajusza alatt. — Vonzani fogja a minden ostobaságnak bedűlő közönséget. Ez pedig éppen elég nagy ostobaság.

A piktor tehát felakasztotta képeit a kakasülőn, egészen fönn, közel a jótékony éghez, a szobrász pedig szépen sorba rakosgatta apró gipszeit. Az áruház ellentengernagya előbb föltette, azután letette a cvikkerét.

— Egészen jó vicc, még az ujságok is írni fognak erről az ötletről, ingyen — mormolta magában.

Némely ember fölmerészkedett idáig. S némelyek kezdték leszedegetni a képeket és rózsaszínű selyempapirosba csomagoltatni egy-két gipszet, amelyeket kiszolgált cipőskatulyákban vittek haza. Két direktor volt az első vevő: Wolfner József és Lukovits István.

És akadtak ujságok, amelyek komolyan írtak a „kiállítás"-ról. Sőt egyesek olyasmiről kezdtek beszélni, hogy ezek a fiatalok zseniális tehetségek.

Az áruház ellentengernagya ezek láttára az ő altengernagyához fordulva, minden álszemérem nélkül, hanyagon vetette oda:

— Nézzen rám. Ezt nevezik műértői blikknek.

Én bizony nem firtatom most: „trükk" volt-e, vagy „blikk". Csak azt tudom egészen biztosan, hogy a két tehetséges kezdő mit jelent ma. Mert az egyiket, a piktort, Rudnay Gyulának hívják, a másikat, a szobrászt pedig Pásztor Jánosnak. Ők a sok diadal után talán már nem is emlékeznek erre az áruházhistóriára. Azért írom le ide, félig-meddig az ő számukra.

Csak félig-meddig, mert ennek a pár sornak van bizonyos időszerűsége is.

Az eset ugyanis most megismétlődött. Megint összeállt egy pár fiatal, „tehetséges kezdő" és megint kiállítást rendezett egy pesti nagy áruházban.

Úgy látszik, hogy az idők most is nagyon boldogok a művész-fiatalság szempontjából.

Kívánjuk nekik, hogyha már ügyesen megismételték ezt a históriát: legyen ennek a históriának a vége is olyan, mint amilyen volt az elsőé.

Náluk is „blikk" legyen a „trükk"-ből.

KRÓNIKÁS

Mandolinos nő. Feuerbach festménye. A Könyves Kálmán kiadása

Szerelem

I.

Mint este a bibic kaszált rét egében
Keringi jajongva szétszórt fészke táját,
Olyan síró vággyal kereslek, kutatlak,
Olyan fészektelen panaszollak én is,
Mikor a szemeim arcod nem találják.
Arcodat, mely sápadt, mint liliom szirma,
Sötét thuja-fák közt, holdas tavasz éjjel,
Mikor a jázminban fülemile flótáz,
S szentjánosbogarak égnek szanaszéjjel...
Arcodat, amelynek két tüzét ha látom,
Lelkemen ujjongó kürtök szava száll át,
S szívem, mint egy orsó, megindul remegve,
S úgy vonja magára ájultan peregve
Szemed sugarának selymes-arany szálát...

II.

Ott, hol a dombon egy nyárfa, lombját
Felhőkbe látszik mártani.
Láttalak egyszer rövid ruhában,
Felnyujtott karral állani.

Két tenyered közt ott úszott éppen
A Május holdja telten át.
(Ilyen mesét csak Kelet teremthet,
Vagy tán csak költők lelke lát!)

S remegve szóltam: oly karcsú vagy most,
Mint égre hajló pálmaszál.
S mintha a holddal, aranylabdáddal
És a tavasszal játszanál...

NAGY GUSZTÁV

Uj Idők
1930. 20. szám

Per analogiam!

MDK

Borsos József, 1821-83.

Zitterbarth János arcképe, of.

O. 155 X 113 cm
jelzett (1500 frt.)
ill: Vl. tábla repro

~~Ernst Muz. aukc.~~ Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.
M. kir. Postatolvéh.
2o l.

MDK

Borsos József festőm.

A festő álma, festm. / = krizis?

~~Gyümölcshordó leány, xxx xxxxxx of.~~ / leány?

Klasszikus magyar festmények utja hazafelé.
A Mügyüjtő, 1929. 3.sz. 84-85. l. ~~képekkel~~

84. p. nyomt
(A kis festő)
olaj 44 x 55 cm
Ernst Vilmos tul.

Borsos József

Zitterbarth János arch.

repr.

Ernst-Múzeumaukcioja I.

VI. tabl.

Borsos József

Ernst-Muzeumaukcioja II

156 l.

Borsos József

lásd

levele

Ernst-Múzeumaukciója II.

87 l.

Borsos József
1821–1883

Ernst-Múzeumaukciója I.

24×30 RM. 3,50

DEUTSCHER
KUNSTVERLAG
BERLIN W 35

DIE AKROPO
aufgenommen von Wa
55 Seiten Text mit 37 T
Engl. Ausg. in Gemeinsc
Französische Ausgabe i

OLYMPIA
aufgenommen von Wa
61 Seiten Text mit 34
Engl. Ausg. in Gemeins
Französische Ausgabe i

DEUT
BERL

Borsos József

Ernst Múzeum aukciós -

XIII–XIV. (1920.) 45–47. sz.

Borsos József +

Mücsarnok
1925-26. akt kiáll
31, 233
1927. magyar táj
28, 33, 518

Zeuglen vármegye III. 19-24

1904. IX. 15.

Budapest (Ktár).

Felnémet kéziratok (673/1904.)

István fhg:

Az 1848-diki országgyűlés megnyitásán.

A menyezetes emelvényen olvassa István főhg nádor megnyitó beszédét. Jobbján gróf Batthyányi Lajos, Kossuth Lajos, b. Eötvös József és gf Szécsényi István; balján pedig Szemere Bertalan, Klauzal Gábor, Deák Ferencz és Mészáros Lázár ministerek állnak, a kik mögött még négyen vannak. Az emelvény előtti szöszéken Hajnik gyorsiró dolgozik. Az országgyűlés tagjai és a karzaton lévők éljeneznek. A díszes teremben, hol három lustre lóg, a ~~padokban helyet nem foglalt~~ követek körül ~~háromban a balra lévő podiumon az oszlopokon innen állanak~~. Felirata a kép alatt:

(l. túloldal.)

„AZ ELSŐ MAGYAR ORSZÁG-GYŰLÉS' MEGNYITÁSA A' KÉPVISELŐK HÁZÁBAN, PESTEN 1848ik ÉVI JULIUS 5ÉN"

a jobb sarokban: „J.B. – C.B. / 848"

alól balra: „Tervezte Borsos József"

jobbra: „Köre rajzolta Bettenkoffer Károly"

Középütt: „Nyomt. Décsben Höfelich János.

s legalól: „Gráf Batthyány Lajos minister elnöknek tisztelettel ajánlják Borsos József és Bettenkoffer Károly."

Könyvmat, méretei a keretnek 41.5 : 57.5 cm.

Köre rajzolta: Bettenkoffer Károly.

8838.

107/95 : 233

baltól jobbra haladva (a podiumon Pálffy Albert a Márczius felismerhetők:
15-nek forkeftője (monodival), gróf Teleki Sándor, ki mellett egy ismeretlen
áll pannyókára vetett mesztével; † Madarász József, Ujházy László, b. Wes-
selényi Miklós; Almássy Pál, Pázmándy Dénes; Szivák Antal, Ka-
zinczy Gábor, gf Andrássy ~~Gyula~~ Manó; Gorove István öfszefont karokkal, Tóth
Lőrincz a pápafemmel; gf Teleky László kebelre dugott kezzel; Kőrépütt:
Madarász László, ki mellett hárman vannak hátra nézve; gf Teleky
Domokos hónu alatt a diszkarádal, ~~Perczel Mórics~~ Zákó István kalapját jobb kezében
tartva, a kalpagját lengető ~~s a caputiumos viselő kőrött~~ utáni isme-
retlen mögött Perczel Mórics kardkötővel a vállon; végre a padokban:
Lónyai Menyért előre nyújtott Kőcsagos kalpaggal, Kubinyi Fe-
rencz, Zákó s Osztrovszki; Irányi Daniel, Dobozy István, Vary Sán-
dor; Nyáry Pál, Pulszky Ferencz; Gráfl József, Bogdánovics
Vilibald, gf. Ráday Gedeon; Bezeredj ~~Pál~~ István; Irinyi József, ki a
padra támaszkodik s kissé előre hajlik, Ludvig kormánybiztos, Bó-
nis, gf Andrássy ~~Manó~~ Gyula; Palóczy Lajos, ki baljával a pad szélét
fogja, Hauser Sándor; Endre Pál, Neszter Sándor; ~~Mur~~ Murgu
Eufemius, ki ül, Bernát József és Hajnik Pál.

† a podium előtt:

3188. Borsos József.

Sz. Veszprémben 1821 deczember 20-án. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.

Az elégedetlen festő.

Díszes műteremben párnázott széken ül, a hol balról és jobbról egy-egy keretbe foglalt, de átütött festmény köti le figyelmünket. Kisse jobbrafordult, a térdein fekvő vázlatkönyvből egyes összegyűrt lapokat tép ki és jobb lábával a rajztömbre tett vázlatokon tapos. Mögötte felesége van, ki a ládára térdelt, baljával a székre támaszkodik és jobbjával mutat. Jobbról az asztalon tájkép, pohár, lámpás, aquarell-készülék és Apolló-szobor nyert elhelyezést. Az előtérben balról festékdoboz, paletta ecsetköteggel és több vázlat hever a földön. A háttérben lévő állványokra helyezett képek közül az egyiket részben a zöld függöny takarja, a másik lefelé repülő angyalt ábrázol kezében babérkoszorúval. A polczon pedig Madonnaszobor áll. Jelzése alól jobbra: »*Borsos 1852.*«.

Fa, méretei 97·5 : 81·8 cm. — Lelt. sz. 3188. — Értéke 3000 K. — Gillming Hermina ajándéka 1905 május 18-án (426–905). — Az adományt elfogadta az 1906 május 22-iki 101406–905 sz. leirat (755–906). — Bejélentetett 1906 február 6-án (30–906).

III

413 (3188).

602 (62).

III : 413

Ajánd
Gillming H.
1905

ajánvék

1394.

I

408

1394. Borsos József.

Sz. Veszprémben 1821. decz. 20-án. † Budapesten 1883. aug. 19-én.

Leányok a bál után.

A kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn a leányok a bál utáni reggel jött két látogatóval, képeket nézve, beszélgetnek a mulatságról. A terem közepén, a pamlagon balra, keresztbevetett lábakkal, pongyolában ül a leányok egyike és a képes lapra mutatva mosolyog. Mögötte testvéreit látjuk. Az egyik épen nyujtózkodik és a másik a pamlagra támaszkodva hallgatja a beszédet, a melyben a két látogató hölgy élénk részt vesz, a mennyiben az egyik nevet és a másik, ki kivágott selyemruhát visel, balfelé fordul és figyel. Jobbról fehér-főkötős asszony foglal helyet és az ujján ülő papagálynak czukrot ad. A pamlagon és a földön könyvek meg képeslapok hevernek, az egyiken ezzel a felirattal: »WENN DIE JUGEND WÜSSTE.« Hátul, a consolos tükrön, két ötkarú gyertyatartó között, óra és virágtartó van. A mennyezetes ágynál spanyol fal és ezen innen terített asztal áll theás kannával, csészékkel, poharakkal, czukortartóval. A székre különféle takarót dobtak. A kandallón vázák és díszedények, előtte pedig asztal, pamlag, támlásszék kötik le figyelmünket. Fölül függőlámpa lóg, melynek oldalaira alakokat festettek. Alól jobbra a mester jelzése ez: »*Borsos J. 850.*«

Fa, méretei 121·5 : 125 cm. — Mündler: III. 18. — Át. Képtár 346. — Új lelt. sz. a Nemz. Múz.-ban. 230. — 1905. átv. jegyz. 82.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1865, 1866, 1867, 1869: III. 18. *Borsos József:* Leányok a bál után.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: III. 18. *Borsos József:* Leányok a bál után. — 1873: III. 17. *Borsos:* Mädchen nach dem Balle.

c) A Nemz. Múzeumban. 1876: III. 57. — 1878: IV. 1. — 1880: IV. 1. — 1881: IV. 1. — 1883: IV. 126. — 1884: IV. 128. — 1885: IV. 128. — 1886: IV. 128. — 1887: IV. 127. — 1888: IV. 127. — 1889: IV. 148. — 1890: IV. 148. — 1891: I. 78. — 1892: I. 78. — 1893: I. 82. — 1894: I. 38. — 1895: I. 38. — 1896: I. 38. — 1897: I. 38. — 1898: I. 38. — 1900: I. 38. — 1901: I. 38. — 1903: I. 38. — 1904: I. 38. — 1905: I. 38.

1394 38. ~~1394 5.~~ Borsos József: ~~1394.~~ 230

(Sz. Veszprémben 1821. december 20. + 1883. nyarán)

Leányok bál után.

A kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn a leányok a bál utáni reggel jött két látogatóval képeket nézve beszélgetnek a mulatságról. A terem közepén, a pamlagon balra, keresztbe vetett lábakkal, pongyolában ül a leányok egyike és a képes lapra mutatva mosolyog. Mögötte testvéreit látjuk. Az egyik épen nyujtózkodik és a másik a pamlagra támaszkodva hallgatja a beszédet, a melyben a két látogató hölgy élénk részt vesz, a mennyiben az egyik nevet és a másik, ki kivágott selyem ruhát visel, balfelé fordúl és figyel. Jobbról ~~a~~ fehér főkötős asszony foglal helyet és az ujján ülő papagálynak czukrot ad ~~czukrot~~. A pamlagon és a földön könyvek még képes lapok hevernek az ~~A képek~~ egyike ezzel a felírattal: „WENN DIE JUGEND WÜSSTE." Hátul a consolos tükrön, két ötkarú gyertyatartó között, óra és virágtartó van. A mennyezetes ágynál spanyolfal és ezen innen, terített asztal áll theás kannával, csészékkel, poharakkal, czukortartóval. A székre különféle takarót dobtak. A kandallón vázák ~~és~~ meg diszedények és előtte asztal, pamlag meg támlásszékek kötik le figyelmünket. Fölül pedig függőlámpa lóg, melynek oldalaira alakokat festettek. Alól jobbra a mester ez jelzése ~~olvassuk~~: „Borsos F." ~~85~~ 850.

Fa, méretei 121·5 : 125 cm.

~~Az Esterházy-gyüjteményből.~~

Ar. Kép. 340. lyszt 230.

I: 78.

~~I: 38.~~

163-181

Borsos József

Esterházy Pál Antal
herceg arcképe
Repr.

KUT Társ. Arcképkiállítás.
1941. nov.

Borsos József I
festő
hármas női ovál
arképét alighanem
Schrotzberg Franz
Elszler Fannyt
ábrázoló képe in-
spirálta.

lásd
z
Leitich Ann Tizia:
Wiener Biedermeier
II. Aufl.
Bielefeld u.
Leipzig, 1941
55. l.

Báró Úr,

Uram!

mplom mint az egyedüli,
üemlétz az Irpádok korából
egyébb jeles tulajdonságain
y hozzá illő könyvtár illetve

4371. Borsos József.

Sz. Veszprémben 1821 decz. 20-án. † Budapesten 1883 aug. 19-én.

Stéger Ferencz operaénekes.

Térdig, szembefordultan állva és az »Il Juramento«-beli szerepének öltözetében van ábrázolva. Leeresztett jobb kezében boglárral és tollal díszített kalapot tart, míg gyűrűs balját az oldalán lógó díszkard markolatán nyugtatja. Hullámos haja, szemöldöke és bajusza szőke, arcza leberetvált, szeme kék. Öltözete: réteges kerek gallér visszahajtott csipkés kézelővel, szűk ujjú fekete kabát, ugyanilyen vállravetett köpeny, nadrág és térdig érő harisnya. Derekát ékköves kardkötő szorítja. Mögötte balról zöld függöny lóg, melynek alja a piros bársonynyal bevont asztalt takarja. Jobbról az erkélyről a szabadba nyerünk kilátást, hol dombos vidék terül el. Jelzése alól jobbra piros betűkkel: »*Borsos József 854.*«

Vászon, méretei 132·5 : 107 cm. — Lelt. sz. 4371. — Vétetett az 1912 június 17-iki felterjesztés (1251–912) és az 1912 július 12-iki 84618 (1548–912), illetőleg az 1912 október 5-iki 125114 sz. engedély (2003–912) alapján a létesítendő országos Szinművészeti Múzeum (1548–912) részére özv. Stéger Ferencznétől 800 K-án. — Kifizettetett 1912 október 30-án (2003–912). – Elszámoltatott 1912 november 1-jén (2061–912). – Az elszámolásra nézve lásd a 4318–913 szvsz. előadmányt.

III

961 (4371).

972 (19).

Vétel 1912

٥٫٢ (١٦٣).

Borsos

Zitterbarth festi
épitész archége az
Ernst Múzeumban

Madonna a gyermek Jézussal

465. Anton Raphael Mengs.

923. Borsos József.

Sz. Veszprémben 1821 deczember 25-én. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.

Zitterbarth Mátyás.

Térdig látható, kissé balrafordultan ül, de visszanéz. Jobb kezét, a melyben szarvasbőr-keztyűt tart, kardján nyugtatja, a melyet bal kezével fog. Haja kissé őszbevegyült; szeme kék; szemöldöke, bajusza és szakálla barna. Karján a nemzetőrök szolgálati jelvényét viseli. Ingének lehajtott gallérja és kézelője látszik, bő ujjú és oldalzsebes kabátja drapszínű, míg a székre vetett szürke köpenyegnek bélése piros. A háttérben az oszlop előtt vörös-barna függöny lóg. Jelzése oldalt jobbra: »*Borsos 848*«

Vászon, méretei 110·6 : 86·8 cm. — Lelt. sz. 923. — Vétetett 1902 július hó 1-jén Pick Mórtól 150 K-án (415–902). — Kifizettetett 1902 július 16-án. — Elszámoltatott 1902 november 14-én (791–902). — Az elszámolást jóváhagyta az 1903 márczius 21-iki 1047 szvsz. leirat (255–903).

Borsos József

archépe

Tört. Képcs.

Borsos József

49. sz. Gróf Festetics arcképe

Vászon 22·5 × 17·5 cm.

Repr.

Ernst Múzeum aukció

XVIII.

V

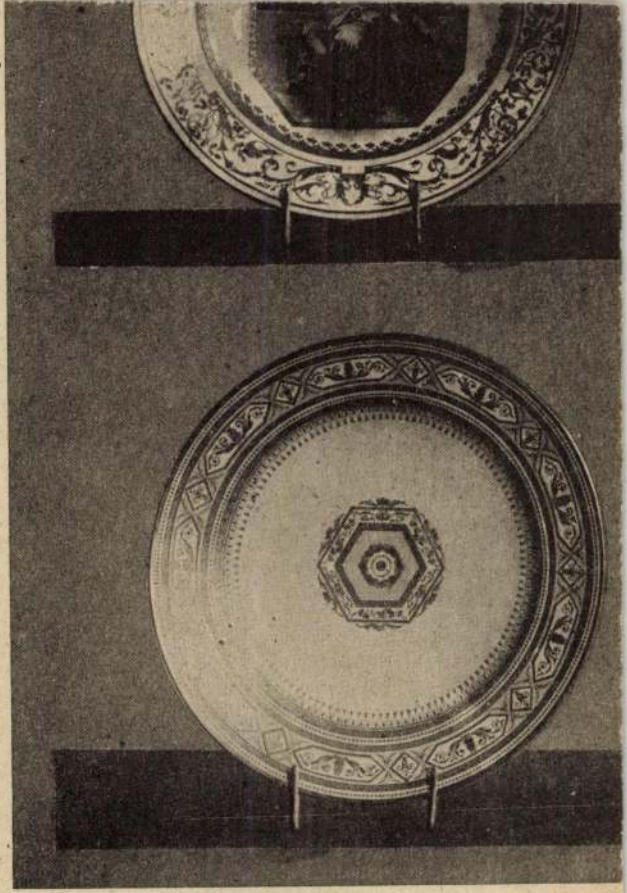

906
767
648

Borsos József

Török nő, olaszt

Budapest székesfőv. tulajd.

Bronzkori csákányok, (hajdúsámsoni) II. 130-131.

— fejszék, (hajdúsámsoni) II. 131-133.

BORSOS JÓZSEF / 1821 - 1883 / :

16. Fürdő nők. - Olajf.,v.méret 71.5 x 94 cm.
Jelz. l. j. "Borsos József".

Borsos József

Kopp 1939/40. szezon. I.

1943

V

nyelvtan
és olvasókönyv

Egy vagy két kötetben kapható

Ára: P **11.60**

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT
könyvkiadó osztálya,
Budapest, VI., Rózsa-u. 111.

62

XXIII

Borsos József

Ernst Múzeum aukcioi

XXXIX.

Borsos József

Borsos József: Esterházy Pál Antal herceg

Képzőm. társ. 1941. arc kép kiáll

Barabás Miklós: Liszt Ferenc

Borsos József

IX

1828. Szeret — nem szeret?

Ernst Muzeum aukcioi

52. n. II. r.

2145. Zichy Mihály.

~~Borsos József~~

BORSOS JÓZSEF: A KIS SZOMJAS

KMTárs. Magyar táj-
ci életk. kiáll. 1927

28
33
518

Lotz Károly

LOTZ KÁROLY: ALFÖLDI TANYA

Borsos József

A [gyász] hír, 1852

Ernst Múzeum aukció

4937.

Borsos József:

Kis leány feje.
Vászon, méretei 34.8:27.7 cm.

Értéke 650 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 18759,
a szakleltban 24-916.

Mod 24-916

Borsos József

Haratérő leányok, olyf

Budapest székesfőv. tulajd

Bida [illegible]

bil

38/55.

1279. Borsos József.

Sz. Veszprémben 1821 deczember 20-án. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.

Önarczkép.

Mellig ábrázolja a kissé jobbrafordult és szembe néző művészt, a kinek oldalt elválasztott haja göndör, szemöldöke és szeme barna, bajusza és legye szőke, szakálla pedig leberetvált. Öltözete: álló gallérú ing, csomóra kötött fekete nyakkendő, kivágott mellény és barna kabát széles gallérral.

Lemezpapir, aranykeretben és bőrtokban, méretei 12·4 : 10·6 cm. — Lelt. sz. 1279. — Vétetett az 1910 junius 29-iki ajánlat szerint Borsos A. Józseftől 100 K-án (1101–910). — Kifizettetett 1910 julius 15-én. — Elszámoltatott 1910 augusztus 5-én (1299–910). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 26414–910 szvsz. határozat (513–911).

Borsos József

Borsos József (Joseph), (1821—1883).

49. A MOHÁCSI ÜTKÖZET (Die Schlacht bei Mohács). Jelezve lent balra Jos. 1837".
Vászon (Leinwand). 115×190 cm.

Ernst-Museum aukciói
38. sz. Bpest, 1928.

(Bez. unten links): Borsos

Illusztr. XXII. tábl.

Borsos József

fest

Nő csipkegallérral
és Nő barsonymen-
teben
repr
Szépm. Muz. Evk

IX R. XXVI és
XXVII. tabla

Borsos József

66. Női képmás
vászon 98 x 79

Ernst Muzeum aukcioi

XV

643 784 908
653 673 827

XLI.

Borsos József

A debreceni Déri
muzeumban vannak

Polgármenyecske,
Almásy grófnő
arcképe
és báró Wesselényi
Miklós képmása

был в пионе́рском ла́гере. Там
можно и купа́ться и загора́ть
спо́ртом и игра́ть. Ве́черы мы
прогуля́ли ве́село. В ла́гере
лу́чше чем до́ма.

— sötétbarna

2056. ~~Borsos József:~~
Sz. Veszprémben 1821 december 20-án. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.
Nő képe.

— a fehér betét felső csikján —

Derékig és balra fordulva van ábrázolva Középütt elválasztott, ~~és~~ simára lefésült de oldalt hullámos haja és szemöldöke ~~fekete~~, szeme szürke. Csipkefejdisze, kivágott ruhája és bő ujjú kabátja fekete. Keblét broche disziti piros kövekkel; órájának rövid láncza pedig lelóg. Jelzése oldalt balra lefelé haladó sorban: Borsos 855.

Vászon , méretei 79.3: 58.5 cm.
Vétetett 1901: XII. 5-én Leitner Gyulától 150 koronán (628/901.)
Elszámoltatott 1902: III. 16-án (160-902)
Az elszámolást tudomásul vette 1902: III. 22-én a 20335 sz. leirat (212-902)

904:IV. 25.

Vét: Leitner Gy

Borsos József

66. Női képmás

Repr.

Ernst Muzeum aukciói

XV.

V

XLIV.

623

695

712

4622 Borsos József,

Sz. Veszprémben 1821 deczember 20-án. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.

Nő képe.

Kocskakövekkel kirakott diszes teremben és egész alakban ábrázolt gyászruhás hölgyet ábrázol ki egy kissé jobbrafordultan áll, gyűrűs jobb kezével a nehéz terítővel letakart asztal sarkára támaszkodik, a hol zöld tollas csákó, piros szegélyű és bélésű katonai köpeny meg egy bojtos kard van és a ki balját leeresztve tartja. Előtte csipke szegésű zsebkendő hever a szőnyegen. Öltözete: lelógó fátyol, szük ujjú ruha, ékbeszabott derékkal, és keblén csokorra kötött szalaggal, csipkegallér, a kézelő és vágott orrú czipő lakborítással. A háttérben balról párnázott szék támláján a kissé felrevont függöny alsó része látható, mig jobbról, az asztalon két égő gyertya között, feszület tünik szemünkbe. Jelzése alól jobbra: „Borsos József 1853.“

Vászon, méretei 98,5:82 cm.-- Lelt.sz. 4622 Vétetett Link István 1913-ban 3000 K-án.-- Kifizettetett 1913 október 29-én.-- Elszámoltatott 1913 november 8-án (2613-913).

Sz.n.1507-913.
2114-913-1.
Át.lelt.12462.

Jegyzet. Az 1913 évi október hó 17-iki 159141 sz. határozat értelmében a veszprémi muzeumnak adatott ideiglenes állami letétképen. (2026-913).

Borsos József

Psiche ajándéka
litográfa
Fenti rajzolta
Schmidt J.
könyvnadajából
Schoen Arnold
tulajdona
ott láttam

Fellegvár II. [redacted] 195.

Borsos József :

Psyche ajándéka. Ismertető Ujsághoz félévi kedveskedésül. 68x50 cm. Nyomtatta Schmid János Pesten./Egyetlen ismert példányát Dr. Schoen Arnold ajándékozta a Fővárosi Képtárnak./Kopp Jenő:Borsos József.54.l.-17.l.-

Az első magyar országgyülés megnyitása a képviselők házában, Pesten 1848-ik évi julius 5-én. Tervezte Borsos József, kőre rajzolta:Bettenkoffer Karoly. Folio. Fővárosi Muzeum tulajdonában 1927-14805 lt.sz.alatt.-Kopp J:Borsos József 55.l.-LX.Kunstauktion von Gilhofer-Ranschburg 295.sz.-M.Tört.Képes.Kat./1922/ 51.sz.-Kopp30.l.-

Monácsi ütközet. II.Lajos halála. 1526.aug.29-én. 58.5 x 41.5 cm.- Nyomtatta Schmid János. Dr.Spolarich Lajos tulajdonában. Kopp:Borsos.59.l.X

Teleki Sándor gróf, mint gyertyagyári munkás Jersey szigetén. 1845. Kopp:Borsos 55.l.26.sz.-Kopp 32-33.l. Ld.Szendrei-Szentiványi Lex.I.

Teleki Sándor gróf, mint vándorló legény. 1845./Szendrei-Szentiványi I./ Kopp:55.l.27.sz.-32-33.lap.-

Teleki Sándor gróf.SzM.Graf.O.XLIX.kiállitása.17.sz.- /Előbbivel azonos./

Borsos József

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 47, 48. 4

Előszó a festményekhez.

Az itt kiállított gyüjtemény érdekességét néhány jó régi kép mellett, a modern magyar művészek ecsetje alól kikerült festmények adják meg. A nagy háboru kitörése óta észlelhető gyüjtőinknek egyre fokozódó érdeklődése a modern magyar művészet alkotásai iránt. Oka ennek valószinüleg abban van, hogy a háboru elzárta egyébkor sokat utazgató jómódu honfitársaink elől a külföldet, de még inkább talán abban, hogy gyüjtőink ráéreztek a magyar művészet igazi kvalitására. Ezért van az, hogy mig régebben Bécs és München másod-, sőt harmadrendü csinálmányai uralkodtak magángyüjteményeinkben (még a művészetnek olyan nemes pártfogója is, mint néhai Andrássy Dénes gróf, velök töltötte meg gyüjteményét), ma már nem csak kisebb, de nagy gyüjtőink is szivesen vásárolják a magyar művészetet, kivált amióta rájöttek, hogy a jó magyar művészet nem csak hogy kvalitás dolgában nem alábbvaló a külföld művészeténél, hanem mint puszta üzleti anyag is nagyot növekedett értékben. A közelmult aukciói rengeteg áraikkal megmutatták, hogy a magyar művészet a pénz kamatoztatására is milyen hálás terület.

Gyüjteményünkben a modern magyar festés legjelesebb mesterei csaknem hiánytalanul képviselve vannak. *Munkácsy* Mihálynak egy gyors kézzel, ceruzával papirosra vetett vázlata fogalmat ád a mester koncipiáló módjáról. *Ferenczy* Károly olajképe azoknak az illusztrációknak egyike, melyeket annak idején Nagybánya

Borsos József

Fővárosi képek.

Női arckép, toll.

A Műemlékek Országos Bizottgának folyó évi 425 számu felterjesztésére, további eljárás végett, kiadom.

Budapesten, 1905. szeptember hó 5-én

A miniszter meghagyásából:

Rolyppiel

osztálytanácsos.

३८४

१९६

Balassa József

A magyar nyelv.
A Athenaeum kézi könyvtára.
Bpest, 1899. 8r, 173 l.
Eredeti egész vk.

I. 4. p: e.

1.–

Borsos József

Fův képt.

Pulszky Ferenc } of
Női arckép I-II.
A levél
Csatajelenet
Férfi arckép I-II.
Alkony
Szőlőt vag csókot
Galamb posta
Judit és Holofernes (másolat H. Vernet után)

Fürdő nők
Alamizsna
Interieur

Vizparton
Pásztor
Csikóval
Menekülők
Szőlőben

Stató
Női arckép } Tollr.

Tehenet vezető férfi } Tusr.
Fekvő nő
Alak állatokkal
Nő és tehén

Möller István műépí
bi időben alkalmazásl

Alázatos kérésem
felsorolni, műszerint a
reállitási munkálatokn
megfelelő alkalmazást

Nagymélóságad
legmélyebb hálával, s i
kegyes jó indulatáért ö

Méltóságos Báró

Budapesten 1905 április

Borsos József

Pospesch Antal (vendéglős?)
archépe, festette fenti
Jelzése: Borsos J.
861

Bodoki Rikárd tulajdona,
Budapest.
Bethesda-Korház
Hermina út.

Láttam 1943 jan. 8.

ved

LYAM 1933
'EST

IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT

V. Ferdinánd. 10675.

kissé jobbra,
Mellig, (koronázási diszben, az aranygyapjas rend jelvényével,
a mely a vállon átvetett szalagon nyugszik. Jelzése
alól jobbra: J. borsos.

Czeruzarajz, mér. 13: 11.5 cm.

Sz. n. 158-901
187-901-3.

Borsos József

képei (36 db)

1 –

Iml.

Ingó Műemlékek
Leltára – 1 par múz.

Borsos József

l.

Reg. Tars. Erk.

II. 296 l

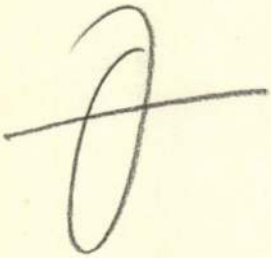

Borsos József

1821—1883

Ltáb I. 59, 65, 88, 117, 124

Ltáb II. 14, 59-63

Ltáb IV. 131. 148.

Lyka: Táblabíró? ~~[illegible]~~

9972

von ülve, nagy parokát visel és jobb-
Felirata a kép alatt két sorban:

spremont dhun General
ler Vestung Neuhäusel.

a rl. 18.2 : 13.6 cm.

9.

Borsos József

ivód

1

Ybl utolsó 45. C.

Ybl érvin: Az utolsó felnázad [illegible]
Bp. 1526.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani Ma
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö z

Tárgysorozat:

1, Az előkészitő bizotts
2, A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványok

MD K

Borsos József, 1821- 1883/.

"Szeret-- nem szeret" /Virágjóslás. Of.
Jel.:Borsos József 856./Liszt Ferenc és báró
Wittgenstein család gyüjt.-böl./ Kiállitva
a bécsi Kunstverein kiáll.-án 1856-ban. Of.
Illiszr. IX.táblán.

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. - II. rész.
1935. nov. é Képek. 5.l. K.at.

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Sebesült vitéz és apáca, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 18 l.

Borsos József

3 archeje a Debreceni

Déri Múzeumban.

Déri 204. l.

1
0

3
8
653),
1547
), 2597
10). —
2szel
"
ezon
ezo 508
653),
653),
508
, 4176 (844)

F Vadgeptenye 508 (653), 2594 (394). —

Borsos József

arczeje Marastoni

Józseftől

Kőrajz 1861 ből

K. áll. Tört.

Kepe

MDK

Borsos József, 1821-83.

Női képmás, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 19 l.

MDK

Borsos József, festő (1821-1883)

Olvasó nő. Fa.

Illusztr. XIX. tábl.

Vörös sálos nő. Vákon.

Telerve: Borsos J. 851.

Illusztr. XVIII. tábl.

Virágesendélet. Vákon.

Telerve: B. J.

Ernst Muz. anke. 54. sz. - Kiáll. 1936 nov. 22. 29.

Jegyz. 6. l.

MDK

Borsos József, 1821-1881.

Rózsacsendélet, festm.

Szekfücsendélet, "

Leány kosárral, "

Olasz anya, "

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 6 1.

MD K

Borsos József, festö. /1821-1883/

Leány kosárral. Jel.: Borsos 846. Of.

Illusztr. IX. tábla.

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. - II. rész.
1935. nov. 6 Képek. 5.l. K at.

Borsos József, 1821-1883. MDK

Fiatal nő arcképe, festm.
" fiu arcképe, "

Ernst Muz. 51. aук. 1935. márc.
5 1.

MDK

Borsos József, 1821-83

Kislány virágokkal

Fiatal nő arcképe

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec. 5. 1.

MDK

Borsos József,/1821-1883/, festő.

Női képmás. Vizf.-

Árv. Közl. 1930, 54.-16.l.

1930 jun. 3. rk. sz.

MDK

Borsos József, festőm.
1821xl883

Olasz nő. Olf. 75x60. J.l.j.

Női képmás. Vizfestmény.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 16.1.

MDK

Borsos József. 1821-83.

Nő virágkosárral, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz.

13 l.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Fiatal leány

Ernst Muz. 43. sukc. 1929. dec.
46.1.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Fiatal leány

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 46 l.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Férfi képmás

Ernst Muz. 18. sukc. 1920. jan. 1921. dec.

5 x1.

készült elég nagyméretü /42 cm/
szt, melyet ismeretlen szerző mint
végéről származó magyar müvet tett
ép/. A táblásvégü kereszt a szárak
ntján négyzetesen kivájt sarku négy-
i. Elő- és hátlapját apró bekar

MDK

Borsos József. 1821-1883.

Női képmás

Ernst aukc. 1920. ápr. /11./

3 l.

Borsos József

48. Férfiarckép, olaff.
jelz. Borsos J. 850.
Lemezpapír, 27 x 22 cm.
Illusztr. XXVII. tábl.

Ernst Museum aukciói
38. sz. Bpest, 1928.

MDK

Borsos József, festö
1821-1883

Gyümölcs és virágcsendélet. Olf. Vászon.

v. Ernst Múz. VI. művészeti csk. Kiáll. 1947 okt. 12-19.

Kat. 8.1.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

60.. Csipkeruhás nő. Olf. 145x90 Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. m. sz. - Kat. 19.1.

MDK

Borsos József, 1821-83.

Csipkeruhás nő, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

19 l.

MDK

Borsos József, 1821-83

Csipkeruhás nő, of.

Arv.Csarn. 1940. jun. 94.sz. 19.1.

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Csipkeruhás nő, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88.aukc.

16 l.

Borsos József /1821-1883/
Csipkeruhás nő, olaj

Árverési csarnok. 1939. 11 1.

3

Ecseg /Baranyainé/ 1
Pásztói járás.

Története: Vára már 1324
levél is megemlékezik. K
nem szerepel. Ekkor a he
Guthi Országh és a Loson
teni birtokrészüket 1493-
volt. 1598-ban Forgách Zs
adóköteles házzal, mint h
tozik. 1665-ben Koháry Is
kai. A hódoltság megszünt
akik a XVII. század másod
1715-ben 15 magyar és 2 t
tak össze. 1740-ben gr. F
gách Miklós és János, br.
vegye voltak a földesurai
gr. Berényi és a Szemere-
Az 1860-ban a falu
"csodatévő" forrás mellet

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Csipkeruhás nő, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 14 l.

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Csipkeruhás nő, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 16 l.

Bercsa József, festőm. MDK

egy férfi arcképpel van képviselve a gyüjteményben.

Lázár Béla dr.:Beszkói Bíró Henrik gyüjteménye. Magyar Művészet. 1931. 530-534.l. Képekkel.

151. **Wasserer, J. W.** (XVII. század) :

KOCKÁZÓ KATONÁK. Olajfestmény, fa. 14.5—10 cm. Jelezve alul jobbra : W. — WÜRFELSPIELENDEN SOLDATE. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten : W.

152. **Wasserer, J. W.** (XVII. század) :

IVÓK. Olajfestmény, fa. 14—10 cm. Jelezve alul jobbra : W. — TRINKER. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten : W.

153. **Zaschhoda, G. :**

POZSONY LÁTKÉPE. Olajfestmény, vászon. 28—38 cm. Jelezve alul balra : G. Zaschhoda 869. — ANSICHT VON PRESSBURG. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten : G. Zaschhoda 869.

154. **Krisztus halálának allegorikus ábrázolása.**

Olajfestmény, fa. 34—31 cm. Görög keleti ikón, XVIII. század. — ALLEGORISCHE DARSTELLUNG DES TODES CHRISTI. Öl auf Holz. Griechisch-orientalisches Ikon, XVIII. Jahrh.

155. **Csúcsíves templom belseje.**

Olajfestmény, üveg, üveg védőlappal. Kerek, átmérője 15 cm. XIX. sz. e. f. — GOTHISCHES KIRCHENINTERIEUR. Öl auf Glas. Erste Hälfte des XIX. Jh.

156. **Veronese Paolo köre** (XVI. század) :

A SZENT CSALÁD. Ker. Jánossal és szent Katalinnal. 106—124 cm. — HEILIGE FAMILIE. Kreis Paolo Veronese.

157. **Cseh festő** (XV. század) :

OLTÁRKÉP, a középső részen Krisztus. 160—102 cm. A baloldali szárnyakon Mária a gyermekkel és Keresztelő szt. János. Mindkét kép mérete 160—46. A jobboldali szárnyakon : Szt. Jakab és szt. Sebestyén. Mérete 160—46 cm. Jelezve a baloldali szárnyon alul : P. R. 1465. — Böhmischer maler XV. Jahrh. ALTARBILD aus fünf Teilen, darstellend Jesus, Maria, St. Johann der Teufer, St. Jakob, St. Sebastian. Bezeichnet links unten : P. R. 1465. *(Illusztrálva az I. táblán.)*

162. **Borsos József**? (1821—1883):

NŐI ARCKÉP. Elefántcsontminiatür. 9.5—8 cm. Egykorú bronzkeretben. — FRAUEN-PORTRÄT. Miniatür auf Elfenbein. In gleichzeitigem Bronzerahmen.

163. **Corbet**:

a) NŐI ARCKÉP. Elefántcsontminiatür. 8.5—7.2 cm. Jelezve alul jobbra: Corbet 1810. — FRAUEN-PORTRÄT. Miniatür auf Elfenbein. Bezeichnet rechts unten: Corbet 1810.

b) FÉRFIARCKÉP. Elefántcsontminiatür. 9—7.5 cm. Jelezve jobboldalt: Corbet 1810. — MÄNNLICHES PORTRÄT. Miniatür auf Elfenbein. Bezeichnet rechts: Corbet 1810.

164. **Stager** (XIX. század első fele):

ANYA GYERMEKKEL. Elefántcsontminiatür. 12—15.5 cm. Jelezve alul jobbra: Stager del. — MUTTER UND KIND. Miniatür auf Elfenbein. Bezeichnet rechts unten: Stager del.

165. **Wailand, Friedrich** (szül. 1821):

KIS GYERMEK ARCKÉPE. Elefántcsontminiatür. 4—3 cm. Jelezve jobbra: Wailand. — PORTRÄT EINES KLEINEN KINDES. Miniatür auf Elfenbein. Bezeichnet rechts: Wailand.

166. **Férfiarckép.**

Elefántcsontminiatür. 3—2.3 cm. Francia, XVIII. század vége. — MÄNNLICHES PORTRÄT. Miniatür auf Elfenbein. Französisch. Ende XVIII. Jahrhundert.

167. a) **Madonna,**

b) **Assisi Szt. Ferenc.**

Miniatürök, pergament, ezüstfoglalatban. 4.5—5 cm. Olasz, XVI. század. — a) MADONNA. b) DER HEIL. FRANZ VON ASSISI. Miniaturen auf Pergament in Silber montiert. Italienisch, XVI. Jahrhundert. *(Illusztrátva a II. táblán.)*

Borsos József

Almásy Teleki XIII. 1944

36. Gyümölcs csendélet,
olaff. 92x52 cm.

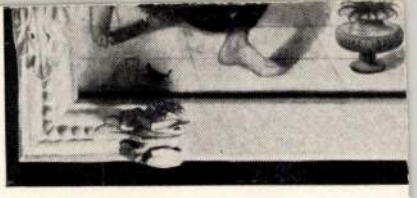

40

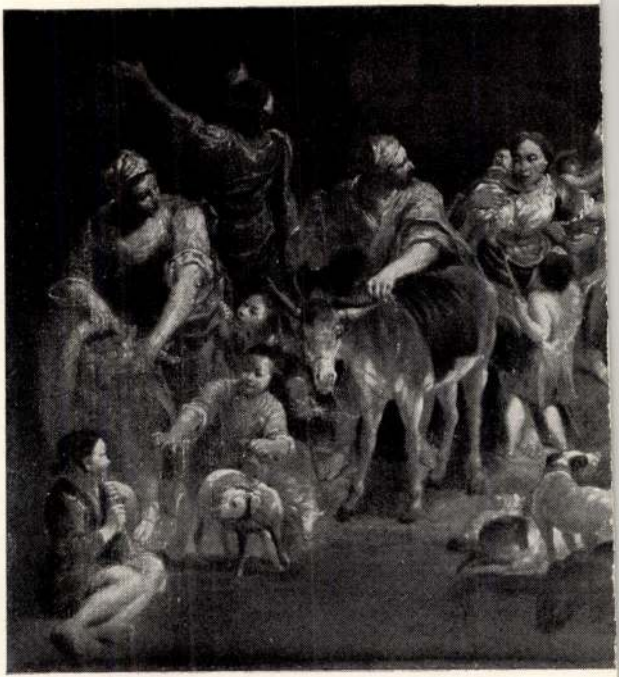

86

Borsos József

46. Szakallas férfi,
olaj. 68 x 55 cm.

Almásy-Tellki XII. 1943

Magyar Akvarell és

Pasztellfestők Egyesülete

VII. kiáll.

Nemzeti Szalon

1920. márc.

megvan Könyvtáramban

Borsos József

2851. Virágés gyümölcsendélet, kiállítva a Magyar Biedermeier kiállításon Múcsarnok 1937. 75 sz
olaj. 106 x 66

Almásy-Tellki X

1942

Borsos József

Csipkerukás nő, of

Tovább

~~Andorkó Gyula~~

~~Bachmann Károly~~

~~Ballábdi~~

~~Basch Gyula~~

~~Battlegány Gyula~~

~~Városka látképe, cer.~~ ~~Benczúr Gyula~~

~~Berényi~~

~~Bernáth Aurél~~

~~Bizi Fröglein Tóbi~~

~~Bihari Sándor~~

~~Blaas Julius~~

~~Bor Pál~~

~~Borsos József I~~

l.

Arv. Kőrl

1939. 89. 4.

.....szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolva

Borsos József

Csipkeruhás nő

c. képe repr.

Árveresi Közlöny

1940. 3. rk. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
1762.	OVÁLIS TÁL. Fajánsz, festett virágdísszel. Német	32.—
1763.	OVÁLIS TÁL. Fajánsz, lilával festett díszítéssel. Holics?	27.—
1764.	LEVESTÁL FEDŐVEL. Porcellán, festett és felrakott díszítéssel. Nymphenburg	25.—
1765.	ÉTKÉSZLET. Porcellán, festett virágdísszel. Hüttl, Budapest. (12 különböző tál, 1 mártáscsésze fedővel, 1 mustárcsésze, 1 sótartó, 22 mély-, 32 lapos-, 32 tésztás-, 23 kis tányér. Több darab csorba és repedt.) . . .	280.—
1766.	TALPASPOHÁR. Fujt üveg, köszörült díszítéssel. 18 darab	45.—
1767.	NŐI AKT. Fehérmázú majolika. Zsolnay, Pécs	40.—
1768.	KANNA. Fajánsz, kékkel festett díszítéssel. Tata, XVIII. század	20.—
1769.	ÉTKÉSZLET. Porcellán, aranyozott szegéllyel. G. H. T. monogrammal. Hüttl Tivadar, Budapest. (33 nagy-, 35 kis-, 27 csemegetányér, 1 tálca, 17 kávés- és 17 mokkacsésze)	150.—

Borsos Tolnef

l. 94, 95, 96 és 1941. márc

Arv. Csarn. 97. anke.

Eat. u.a. a kép

~~Arv. Csarnok 105 anke. Eat~~

Csipkerurás nő, of

V

		Kikiáltási ár pengőben
1410.	CUKORFOGÓ. Ezüst, sajtolt díszítéssel. XIX. század első fele	11.—
1411.	MELLTŰ. Arany, gyémántokkal és zafirokkal	45.—
1412.	BURNÓTSZELENCE. Ezüst, vésett díszítéssel. 73 gr. XIX. század eleje.	22.—
1413.	FÜLBEVALÓ. Arany, brilliánsokkal. Egy pár	400.—
1414.	KANNÁCSKA. Ezüst, elefántcsont nyéllel. 324 gr. Bécs, 1862	70.—
1415.	MELLKERESZT. Fehérarany, brilliánsokkal .	65.—
1416.	KÁVÉSKANNA. Ezüst, díszes kiöntővel. 992 gr. Bécs, 1851	300.—
1417.	PECSÉTNYOMÓ FÜGGELÉK. Arany. 21 gr. XIX. század első fele	135.—
1417/a.	DÍSZMAGYAR RUHÁHOZ VALÓ ÉKSZER ÉS KARD. Tűrkizekkel díszítve	250.—
1418.	KÁVÉSKANNA. Öntöttezüst, díszes kiöntővel. 790 gr. A XIX. század ízlésében	235.—
1419.	FÜGGELÉK .18 karátos arany, lapis lazulival. 5.5 gr. XIX. század	50.—
1419/a.	NYAKLÁNC. 18 karátos arany, 15 gr. XIX. század eleje	110.—
1420.	KEREKTÁL. Ezüst, domborított peremdísszel. 600 gr.	110.—
1421.	DÍSZMAGYAR RUHÁHOZ VALÓ ÉKSZER	150

Barsos József

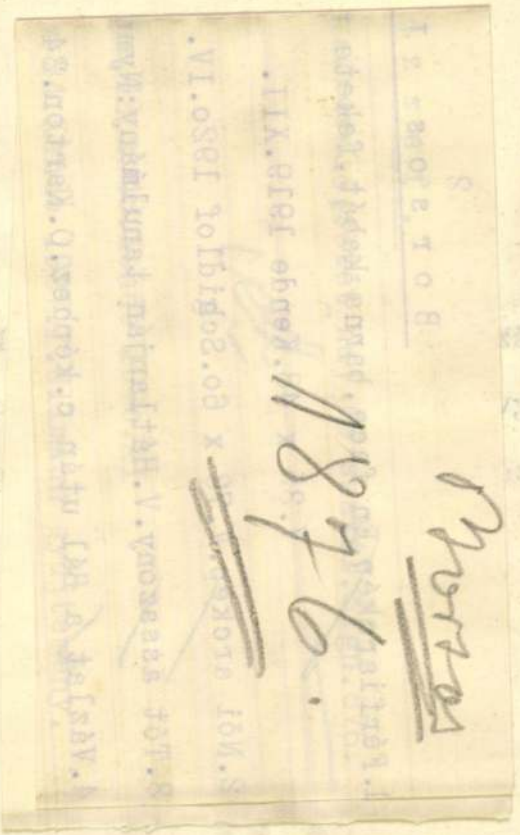

XXXXXXXXXXXX mely összeg a Müemlékek

ültségvetésében müemléki felmérések-

, elszámolás kötelezettsége mellett

M.D.K.

Borsos József: Női arckép. [Mellkép.]

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1923.jun.24. 25.sz. Címlapkép.

M.D.K.

Borsos József: Leányok bál után.

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1923. jan. 28. 4. sz. 8. p.

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Férfiarckép

Galambposta

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 9 l.

MDK

Borsos József

női arckép repr.

Almásy-Teleki 4.műv. sukc. 1940. nov.

VII. tábla

MDK

Borsos József, 1821-83

Szilvák

Fiatal lány kosárral

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 29. 1.

MDK

Borsos József, 1821-83

A szép kertészlány

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.

lo 1.

MDK

Borsos József, festőm.
1821-1883

Női képmás. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 18.1.

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Nő rózsákkal, festm.

Virágcsendélet, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.
6 l.

MDK

Horsos Jósef, 1821-1883.

MÉ rósaKönyvtár, Teatr.

Virágcsendélet, "

Mtrnat Mus. '55. auto. 1937. ápr.
6 1.

Borsos József

festő

Képzőművészet. 1930. 30. 7

-ROVAT

s 4 pengő, minden további sor egy pengő.

LAT:

Borsos József: Zrinyi Miklós kirohanása c. olajfestménye első kézből rendkivül alacsony áron kapható. Cim a kiadóhivatalban.

Munkácsy Mihály: Két család cimű hires képe magánkézből, olcsón eladó. Érdeklődéseket átvesz a kiadóhivatal »Diszkréció« jeligével.

Magyar mesterek kitűnő művei privát kézből mérsékelt áron eladók. Érdeklődők cimért forduljanak a kiadóhivatalhoz.

SLET:

Szobrászművész, aki kisméretü gipszfigurát maga Önt, adja le cimét a kiadóhivatalba.

Dreher

Baksör

Vignali
Hungária müöntőjének
uj telepe

VII., Jász u. 74. Telefon: Aut. 919-12.

minden festőművész

MDK

Borsos József, 1821-63.

Arckép, festm. repr.

Géo-Charles: L'art hongrois... Courrier Graphique. 1948. okt. sz.

39. l.

kép

MDK

Borsos József, 1821-1883.

Rózsák

J. lent jobbra: Borsos J.

O.V. 32×40 cm (200 Ft)

III.

Almásy-Tel. 3.suk. 1940. ápr. xxxx.

12 l. .... M.

93.4.

MDK

Borsos József /1821-1886/

Férfi és nºi arckép. A nºi arckép jelezve:
J.Borsos. Vászon 62x51 cm.

Ernst-Múzeum aukciói, Budapest. 1930.
XLV. Pótlások. 2

2

V ~~Borsos József~~

Műcsarnok 1932 febr.–márc. kiáll.

BORSOS JÓZSEF: NŐI ARCKÉP

PAÁL LÁSZLÓ: LEGELŐ TEHENEK

Paál László

Borsos József

Pesti Napló, A 80 éves — ajandek albume
1850—1930

34

BORSOS JÓZSEF (1821—1883): A KÚTNÁL

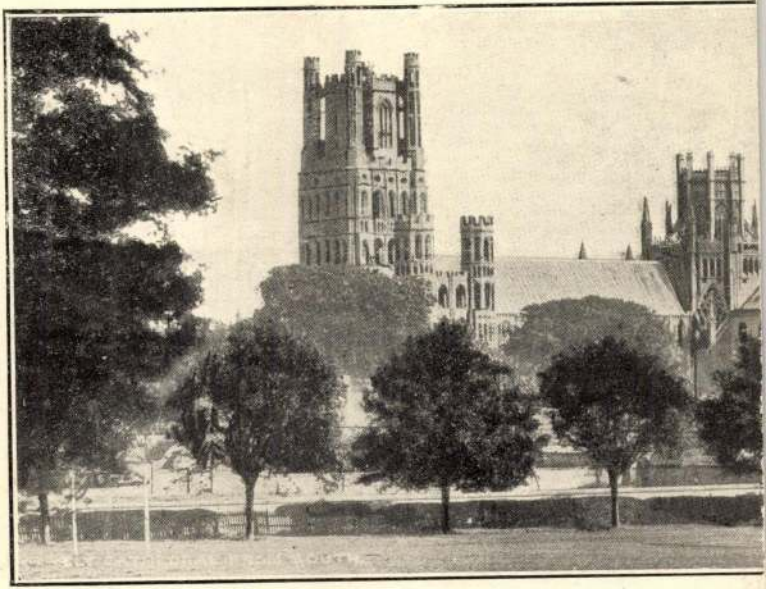

Az ely-i kated

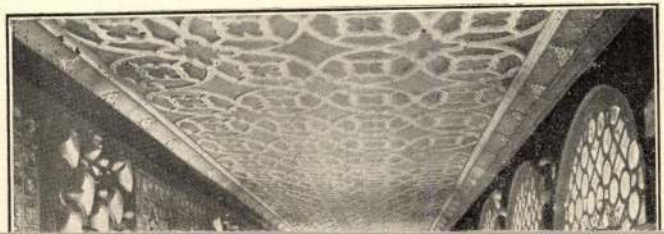

BORSOS JÓZSEF : FÜRDŐ NŐK.
Szegő Miksa úr tulajdona.

Gerő Ödön: Az art-kiállítás.
Magyar Művészet 1925. 370. l. 373. l.
képpel

az egyéninek, az intellektualitásnak kifejezésére hivatott arc és fej merő sematikus összefoglaltság. A „görög arc" ennek az ábrázolási elvnek révén lett fogalommá. A görög aktokban, talán a pergamoni és rhodosi periodusig, az arc kifejezéstelen. Még a knydosi Aphroditéé is az és a praxitelesi Hermes arca is csupa formaszépség, de nem a lélek jelzője. A görög akt a testi egyént ábrázolja, a testben látja az ember mivoltát. Az alak szépsége az embernek értéke, az érzéki ember az emberfogalomnak kifejezője. Ebből a művészi kifejezésből a legnagyszerűbb emberábrázolás, a görög akt-szobrászat, nem juttatott részt az ember lelkületének.

A képzőművészet különben is materialisztikus, hiszen a testiség a tárgya és az eszköze. Testiséget másol és a testiség elemeiből tesz össze. A gondolatnak, amelyet meg akar szólaltatni, a testiség a kifejezése. Az akt-művészet a képzőművészetnek ezt a principiumát föltétlenül, a magától értetődése előtt meghódolván juttatja érvényre. Az egyedül érvényes elvnek vallja. a ritkasággyüjtő passziója s a problémákkal küzdés ingere ösztönzi. A művész individualitás; az ember, akit ábrázol, típus. Az ábrázolás a művész lelki élménye. Minden lelki élmény pátosszal szólal meg. A festő és a szobrász munkája szenvedés vagy öröm, aszerint hogy milyen a küzdelme az objektív észleléssel és az örökölt képek hatalmával. Szenvedés és öröm mindig pátoszt vált ki. A szenvedelem hangsúlyát. Az akt-művész keresi az abszolút embert. Vajjon tudott-e a maga szubjektivitásával az abszolúthoz hozzáférni és tudja-e mások számára hozzáférhetővé tenni? Ez az igyekvése is küzdelmes, szenvedéses vagy szuverénül diadalmas. Tehát szintén pátosszal szólal meg. Ennek a pátosznak sajátosságaiban nyilvánul meg az akt-ábrázolás egyénisége.

A képzőművészet a maga formáit csakis tapasztalatokból teheti össze vagy szűrheti le. A művész tapasztalataiból. De az akt-művészetben jókora szerepe van az átvett tapasztalatoknak. A betanult formáknak. Mint ahogy a fantázia csupán csak máris

Hoffmann E: A m. festészet a 19. Sz.-ban

Vetítettképes ismeretterjesztő előadások. I. sor. 6. sz. Bp. 1936. 5. 6. l.

Borsos József

vörös Hoffmann fest 5. l. 6. l.

BORSOS József festő

gr. Keglevich János ról festett portréja
a nagyugróci Tartelban a grafné irószobájában

Komárik 1975 450.

Borsos József

Imrédyt ábrázoló
vázlatos kép Borsos-
tól. Ez az Imrédy
mecenása volt Bor-
sosnak. A képet az
osztrák államtól kapta
a Képművészeti Múzeum.
Fényképe megvan Im-
rédy Béla ny. pénzügy
minister tulajdonában.

ban és a kiadványok címében jelentkezik, semmint művészi felfogásában. Ez a festői, s romantikus láz a francia „pittoresque et romantique" archeologiai, történeti és tájkép-kiadványokból ered.

Borsos József

Imrédy arczképe az
1840-es-50 es évekből.
Akvarell, nagy oval
alakban, eredeti bör-
keretben. Restaurát-
tam 1935 jun. ában.
Imrédy Béla dr.
a M. Nemzeti Bank
elnökének tulajdona.

szándékkal, hogy bejárja az országot, s a történeti nevezetességeket és természeti szépségeket rézkarcban örökítse meg. (33) A Tudományos Gyüjtemény 1819. évf. IX. füzet 116. lapján közölt cikk szerint már 15 éve üzi Pesten a „képzőművészséget“,

Borsos József

Egy Imrédy arcképe az 1840-es évekből. Olajfi; fél életnagyságban. Imrédy Béla dr. ny. pénzügyminiszter tulajdona. Balló Ede vállalta restaurálását s oly kitűnően megcsinálta, hogy a laikus tulajdo-

Követ" (1846—7.) c. ismeretterjesztő hetilap, majd ezt követi a kasai Werfer Károly nyomdájában megjelent „Ábrázolt folyóirat" (1848. Későbbi számai „Képes Ujság" címen jelentek meg.), de ez is rövid életű volt, még ugyanabban az évben megszünt. Hasonlóképen kimondottan litografált illusztrációkat, portrékat, tájképeket, stb. találunk a 60 as években megjelenő